

การศึกษาปฏิบัติการนักศึกษาต่อสถาบันไมมหาววิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค

นางสาวสมร แต่งบุญงาม

สถาบันวิจัยประชากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาอุดมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2530

ISBN 974-567-433-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF STUDENT REACTIONS TO COLLEGE
IN REGIONAL STATE UNIVERSITIES

Miss Samorn Tangboonngam

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

For the Degree of Master of Education

Department of Higher Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1987

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาปฏิบัติการศึกษาค้นคว้าฉบับใหม่หาวิทยาลัยของรัฐ
 ในส่วนภูมิภาค

โดย นางสาวสมร แต่งบุญงาม

ภาควิชา อุดมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.พรหุลี อาชวอำรุง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
 ของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชัยภูมิ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ คุปรัตน์)

.....กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ ยวงศิริ)

.....กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.พรหุลี อาชวอำรุง)

สถาบันวิจัยประชากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาปฏิบัติการศึกษานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค
ชื่อนิสิต	นางสาวสมร แดงมณีงาม
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.พรทูลี อาชวอำรุง
ภาควิชา	อุดมศึกษา
ปีการศึกษา	2529

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปฏิบัติการศึกษานักศึกษาที่มีต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค และเพื่อเปรียบเทียบปฏิบัติการศึกษานักศึกษา โดยจำแนกตาม เพศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา และมหาวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2528 ในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค อันได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบผสม (Multistage Sampling) ในการเลือกคณะวิชาเพื่อเป็นตัวแทนใน 4 สาขาวิชา คือ สาขามนุษยศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ แล้วใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากนักศึกษาในคณะวิชาที่เป็นตัวแทนในสาขาวิชาต่าง ๆ จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 525 คน แจกแบบสอบถามไป และได้รับคืนเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 495 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.29

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการศึกษาจากแบบสอบถามเรื่อง Student Reactions to College ของ Educational Testing Service และนำมาปรับ เป็นแบบสอบถามให้เหมาะสมกับลักษณะของนักศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาของไทย จำนวน 15 ด้าน เพื่อใช้ในการศึกษาปฏิบัติการศึกษานักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale)

๓. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลสถานภาพส่วนตัว ปฏิกริยานักศึกษาและการเปรียบเทียบ ปฏิกริยานักศึกษาคือสถาบัน วิเคราะห์ด้วยค่าความถี่และค่าร้อยละ ผลการวิเคราะห์นำเสนอในรูปแบบ แผนภูมิ ตารางและความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. ปฏิกริยานักศึกษาโดยส่วนรวมที่มีต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาคใน 15 ด้านที่ศึกษา พบว่าส่วนใหญ่ นักศึกษามีความพึงพอใจและไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีแนวโน้มของความพึงพอใจในแต่ละด้านสูงกว่าความไม่พอใจ เป็นส่วนใหญ่ โดยนักศึกษามีความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับปานกลางในด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ (ร้อยละ 67.6) รองลงมาคือ ด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัย (ร้อยละ 63.1) และด้านคุณภาพการสอน (ร้อยละ 61.2) ตามลำดับ สำหรับในส่วนของความไม่พอใจ พบว่านักศึกษามีความไม่พอใจสูงสุดอยู่ในระดับปานกลางเช่นกันในด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอน (ร้อยละ 53.1) รองลงมาคือด้านการจัดหลักสูตรการเรียน (ร้อยละ 52.4) และด้านการประเมินผล (ร้อยละ 48.4) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาคือสถาบัน

2.1 จำแนกตามเพศ พบว่านักศึกษาชายมีความไม่พอใจคือด้านคุณภาพการสอน มากกว่านักศึกษาหญิง และนักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจมากกว่านักศึกษาชายในด้านการจัดหลักสูตร และการเรียน ด้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

2.2 จำแนกตามระดับชั้นปี พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 มีความไม่พอใจต่อด้านคุณภาพการสอนมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์มากกว่านักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความพึงพอใจมากกว่านักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ ในด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอน และด้านห้องสมุดและบริการการศึกษา ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อด้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัยมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2

2.3 จำแนกตามสาขาวิชา พบว่านักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์มีความไม่พอใจต่อด้านคุณภาพการสอนมากกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ ที่ศึกษา นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ สาขาวิชามนุษยศาสตร์ และสาขาวิชาสังคมศาสตร์ มีความไม่พอใจต่อด้านผลการเรียน มากกว่านักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์

มีความพึงพอใจต่อด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์น้อยกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ ที่ศึกษา

2.4 จำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นมีความไม่พอใจ

ต่อด้านคุณภาพการสอนมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ และนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยขอนแก่นในด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ ด้านการจัดหลักสูตรการเรียน การ ลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอน และด้านระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะ

1. มหาวิทยาลัยควรจัดให้มีการศึกษาวิจัย เกี่ยวกับปฏิกริยานักศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อ ติดตามดูแลแนวโน้มการ เปลี่ยนแปลงปฏิกริยาของนักศึกษาใน เรื่องต่าง ๆ อันจะ เป็นประโยชน์ต่อ การวางแผนจัดการศึกษาให้เหมาะสมต่อไป

2. มหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคควรจรรู้จักนำ เอาปัจจัยความได้เปรียบที่มีอยู่ในด้าน ต่าง ๆ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนานักศึกษา และควรปรับปรุงหลักสูตร โปรแกรม การเรียนการสอนให้ทันสมัย เหมาะสมสอดคล้องกับการ เปลี่ยนแปลงของสังคมและความต้องการ ของนักศึกษา ตลอดจนจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาและพัฒนาห้องสมุดให้ เป็น ศูนย์การศึกษาค้นคว้าที่ทันสมัยทั้งทางด้านวิชาการและ เทคโนโลยี ที่สามารถให้บริการแก่บุคคล ต่าง ๆ ทั้งภายในมหาวิทยาลัยและชุมชนในท้องถิ่นได้อย่างกว้างขวางและ เพียงพอกับความต้องการ

3. อาจารย์ผู้สอนควรปรับปรุงการ เรียนการสอนให้น่าสนใจ และมีรูปแบบการสอนที่ หลากหลายมากขึ้น มุ่ง เน้นปลูกฝังลักษณะนิสัยการ เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นสำคัญ รวมทั้งให้โอกาส นักศึกษาได้ไปสัมผัสกับสภาพสังคมที่เป็นจริงมากที่สุด นอกจากนั้นการประเมินผลการ เรียนของ ผู้สอน ควรมีการให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประโยชน์ต่อผู้เรียนด้วยทุกครั้ง นอกเหนือไปจากการให้ ระดับคะแนน เพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบข้อบกพร่องและสามารถพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้น

4. มหาวิทยาลัยควร เสริมสร้างบรรยากาศในการบริหารและการปกครอง ตลอดจน การส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักศึกษาให้ เป็นไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนานักศึกษา ได้อย่างแท้จริง มีการปรับปรุงการจัดบริการและสวัสดิการด้านการให้คำปรึกษาแนะแนว เงินทุน การศึกษา และบริการจัดหางานให้สอดคล้องและ เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา รวมทั้ง ทหาวิธีการกระตุ้นและส่งเสริมให้อาจารย์ที่ปรึกษาหรือผู้ที่ เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษา มีความ เอาใจใส่ และรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายมากขึ้น

Thesis Title   A Study of Student Reactions to College in
                              Regional State Universities

Name   Miss Samorn Tangboonngam

Advisor   Associate Professor Pornchulee Achava-Amrung, Ed.D.

Department   Higher Education

Academic Year   1986

Abstract

Purpose of the Study:

The purpose of this research is to study student reactions to college in regional state universities and to compare such reactions according to sex, class level, discipline and university.

Procedures:

1. Descriptive research method was employed. Samples were drawn from undergraduate students from regional state universities, registered in the second semester, academic year 1985, namely, Chiangmai University, Khonkaen University, and Prince of Songkla University. Multistage sampling was used to select representative faculties for the following disciplines: humanities, social sciences, pure sciences, and applied sciences. Subsequently; stratified sampling technique was used to acquire 525 samples to receive the questionnaires of which 495 (94.29%) were completed and returned.
2. The instrument used was a questionnaire adapted from the Educational Testing Service's Student Reactions to College, encompassing

15 dimensions, appropriate for Thai regional university students. Rating scale was used in the 95 items in the questionnaire.

3. Data were analysed by frequencies and percentages and presented in forms of paradigms, tables and written descriptions.

Conclusive Results:

1. The overall student reactions, both satisfactions and unsatisfactions, were at medium level. The trend, however, was more satisfactory in all dimensions under study. Rated satisfactory dimensions from high to low were student-faculty relationship, (67.6%); campus climate (63.1%) and quality of instruction (61.2%). Rate unsatisfactory dimensions were registration and scheduling. (53.1%), curriculum and instruction, (52.4%) and evaluation, (48.4%) respectively.

2. Comparative results indicated differences among variables under study as follows. Sex: Males were more unsatisfied with quality of instruction; whereas females were more satisfied regarding curriculum and instruction and rules and regulations. Class level: Freshmen and sophomores were more unsatisfied with curriculum and instruction, whereas seniors were more satisfied with their relationships to faculty. Freshmen were more satisfied with registration and scheduling, and library and academic services. Juniors and seniors were more satisfied with rules and regulations. Discipline: Social science students were more unsatisfied with quality of instruction; Students in applied sciences, humanities and social sciences were more unsatisfied with their academic performance; and finally, applied science students were the least satisfied regarding their relationship to the faculty. University: Khonkaen University students were more unsatisfied with quality of instruction, whereas Prince of Songkla University students were more

satisfied regarding their relationship to the faculty, curriculum and instruction, registration and scheduling and rules and regulations.

Recommendations:

1. Continuous longitudinal study of student reactions to university should be undertaken so as to assess student trends beneficial to appropriate higher educational planning.
2. Emphasis should be placed on highlights demonstrated by regional universities to attain highest efficiency in terms of student development. Curriculum and instruction should be updated to par with social changes and student needs. Educational facilities and libraries for modern research as academic and technological centers should be improved to provide more appropriate services for campus and local community.
3. Faculty members are urged to improve quality of instruction, by making it more interesting with various teaching models, stressing self-contained study habits and social realities. As for evaluation, immediate student feedbacks on top of grading to ascertain student drawbacks are suggested.
4. Campus climate especially administrative and control should be positively promoted. Student activities should be directed towards genuine student development, by improving student welfares and services, especially counseling, scholarship and job placement, together with provisions to stimulate advisors and related personnel to be more attentive and responsible in their student developmental tasks.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีด้วยความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ ดร.พรสุลี อาชาวำรุ่ง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้คำปรึกษาแนะนำ และความช่วยเหลือด้วยความหวังดีมาโดยตลอด ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง เป็นอย่างยิ่งและขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ คุปรัตน์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ บวรศิริ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อชี้แนะเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเป็นอย่างมาก

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาในการตรวจสอบแบบสอบถาม พร้อมให้คำแนะนำอันทรงคุณค่า ประกอบด้วย รองศาสตราจารย์นายแพทย์เกษม วัฒนชัย รองศาสตราจารย์ ประสงค์ จันทองจีน รองศาสตราจารย์วัชร ทรัพย์มี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร สิ้นสิริ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำเนาวั ขจรศิลป์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติ จรรย์ยานนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์อำคม สวัสดิ์หาญชัย และอาจารย์ประพันธ์ วิเศษรัฐกรรม

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้ความอนุเคราะห์ทุนอุดหนุนการวิจัย เพื่อทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่าน คือ รองศาสตราจารย์ทวี ทิมขำ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสิทธิ์ มาลำพอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิรัช บุญสมบัติ อาจารย์มานิดา เพชรรัตน์ อาจารย์สินธวา คามดิษฐ์ คุณสมทรง ลี้รังสรรค์ คุณพรพนา ธรจนโรจน์ คุณพรศินา ชัยดวง และคุณเพชร รุ่งศรี ผู้วิจัยขอระลึกถึงความกรุณาของทุกท่าน เป็นอย่างมาก

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอขอบคุณนักศึกษาทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ช่วยให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

สมร แต่งบุญงาม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
รายการตารางประกอบ.....	ญ
รายการแผนภูมิ.....	ด
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
คำถาม เพื่อการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ข้อตกลงเบื้องต้นในการวิจัย.....	5
ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
ลำดับขั้นตอนในรายงานการวิจัย.....	8
2 บรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับปฏิกริยานักศึกษา.....	9
อิทธิพลของสถาบันอุดมศึกษากับพัฒนาการของนักศึกษา.....	10
หลักในการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อพัฒนานักศึกษา.....	16
มหาวิทยาลัยของรัฐในส่วภูมิภาค.....	17
การจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา.....	21

บทที่	หน้า
การจัดการเรียนการสอน.....	21
การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอน และการพัฒนานักศึกษา.....	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	69
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	92
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	92
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	94
ลักษณะแบบสอบถาม.....	95
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	98
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	98
เกณฑ์สำหรับเปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบัน.....	98
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	100
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	228
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	228
วิธีดำเนินการวิจัย.....	228
สรุปผลการวิจัย.....	230
อภิปรายผลการวิจัย.....	245
ข้อเสนอแนะเพื่อการประยุกต์.....	312
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย.....	316
บรรณานุกรม.....	317
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. แบบสอบถามในการวิจัย.....	331
ภาคผนวก ข. การกำหนดปฏิกริยาของแต่ละข้อกระทงคำถาม ในแบบสอบถาม.....	344
ประวัติผู้วิจัย.....	355

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สถานภาพของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม.....	101
2	แสดงคำร้อยละของภาพรวมปฏิกิริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัย ของรัฐในส่วนภูมิภาคทั้ง 15 ด้านโดยเรียงตามลำดับความพึงพอใจ.....	103
3	แสดงคำร้อยละของปฏิกิริยานักศึกษาโดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัย ของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์.....	105
4	แสดงคำร้อยละของปฏิกิริยานักศึกษาโดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัย ของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัย.....	106
5	แสดงคำร้อยละของปฏิกิริยานักศึกษาโดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัย ของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านคุณภาพการสอน.....	107
6	แสดงคำร้อยละของปฏิกิริยานักศึกษาโดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัย ของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านปัญหาการเงินและอื่น ๆ.....	109
7	แสดงคำร้อยละของปฏิกิริยานักศึกษาโดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัย ของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านรูปแบบการสอน.....	111
8	แสดงคำร้อยละของปฏิกิริยานักศึกษาโดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัย ของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านการจัดกิจกรรมของนักศึกษา.....	112
9	แสดงคำร้อยละของปฏิกิริยานักศึกษาโดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัย ของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านการวางแผน.....	115
10	แสดงคำร้อยละของปฏิกิริยานักศึกษาโดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัย ของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว.....	116
11	แสดงคำร้อยละของปฏิกิริยานักศึกษาโดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัย ของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านผลการเรียนของนักศึกษา.....	117
12	แสดงคำร้อยละของปฏิกิริยานักศึกษาโดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัย ของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านการศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน.....	118
13	แสดงคำร้อยละของปฏิกิริยานักศึกษาโดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัย ของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย.....	120

ตารางที่	หน้า
14	แสดงคำร้อยละของปฏิกริยานักศึกษา โดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัย ของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านการจัดหลักสูตรการเรียน..... 121
15	แสดงคำร้อยละของปฏิกริยานักศึกษา โดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัย ของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอน..... 123
16	แสดงคำร้อยละของปฏิกริยานักศึกษา โดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัย ของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านห้องสมุดและการบริการการศึกษา..... 124
17	แสดงคำร้อยละของปฏิกริยานักศึกษา โดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัย ของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านการประเมินผล..... 125
18	เปรียบเทียบคำร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบัน ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านคุณภาพการสอน จำแนกตามเพศ..... 129
19	เปรียบเทียบคำร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านรูปแบบการสอน จำแนกตามเพศ..... 131
20	เปรียบเทียบคำร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านผลการเรียนของนักศึกษา จำแนกตาม เพศ..... 133
21	เปรียบเทียบคำร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านการประเมินผล จำแนกตามเพศ..... 134
22	เปรียบเทียบคำร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านการศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน จำแนกตามเพศ.... 135
23	เปรียบเทียบคำร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ จำแนกตามเพศ..... 137
24	เปรียบเทียบคำร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว จำแนกตามเพศ..... 138
25	เปรียบเทียบคำร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านการวางแผน จำแนกตามเพศ..... 139
26	เปรียบเทียบคำร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านการจัดหลักสูตรการเรียน จำแนกตาม เพศ..... 140

ตารางที่	หน้า
27	
เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอน จำแนกตาม เพศ.....	142
28	
เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านห้องสมุดและบริการการศึกษา จำแนกตาม เพศ.....	143
29	
เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย จำแนกตาม เพศ.....	145
30	
เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัย จำแนกตาม เพศ.....	147
31	
เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านการจัดกิจกรรมของนักศึกษา จำแนกตาม เพศ.....	148
32	
เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านปัญหาการเงินและอื่น ๆ จำแนกตาม เพศ.....	150
33	
เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านคุณภาพการสอน จำแนกตามระดับชั้นปี.....	154
34	
เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านรูปแบบการสอน จำแนกตามระดับชั้นปี.....	156
35	
เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านผลการเรียนของนักศึกษา จำแนกตามระดับชั้นปี.....	158
36	
เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านการประเมินผล จำแนกตามระดับชั้นปี.....	160
37	
เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านการศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน จำแนกตามระดับชั้นปี.....	161
38	
เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ จำแนกตามระดับชั้นปี.....	163

ตารางที่	หน้า
39	เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว จำแนกตามระดับชั้นปี..... 165
40	เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านการวางแผน จำแนกตามระดับชั้นปี..... 166
41	เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านการจัดหลักสูตรการเรียน จำแนกตามระดับชั้นปี..... 167
42	เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอน จำแนกตามระดับชั้นปี..... 168
43	เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านท้องสมุดและบริการการศึกษา จำแนกตามระดับชั้นปี..... 169
44	เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย จำแนกตาม ระดับชั้นปี..... 170
45	เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัย จำแนกตามระดับชั้นปี..... 172
46	เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านการจัดกิจกรรมของนักศึกษา จำแนกตามระดับชั้นปี..... 173
47	เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านปัญหาการเงินและอื่น ๆ จำแนกตามระดับชั้นปี..... 175
48	เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านคุณภาพการสอน จำแนกตามสาขาวิชา..... 179
49	เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านรูปแบบการสอน จำแนกตามสาขาวิชา..... 182
50	เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านผลการเรียนของนักศึกษา จำแนกตามสาขาวิชา..... 184

ตารางที่	หน้า
51	เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านการประเมินผล จำแนกตามสาขาวิชา..... 186
52	เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านการศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน จำแนกตามสาขาวิชา 188
53	เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ จำแนกตามสาขาวิชา..... 190
54	เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว จำแนกตามสาขาวิชา.... 192
55	เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านการวางแผน จำแนกตามสาขาวิชา..... 193
56	เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านการจัดหลักสูตรการเรียน จำแนกตามสาขาวิชา..... 194
57	เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอน จำแนกตามสาขาวิชา..... 199
58	เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านห้องสมุดและบริการการศึกษา จำแนกตามสาขาวิชา.... 201
59	เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย จำแนกตามสาขาวิชา..... 202
60	เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัย จำแนกตามสาขาวิชา..... 204
61	เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านการจัดกิจกรรมของนักศึกษา จำแนกตามสาขาวิชา..... 208
62	เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านปัญหาการเงินและอื่น ๆ จำแนกตามสาขาวิชา..... 210

ตารางที่	หน้า
63	เปรียบเทียบคำร้อยละปฏิบัติการศึกษาคือสถาบัน ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านคุณภาพการสอน จำแนกตามมหาวิทยาลัย..... 208
64	เปรียบเทียบคำร้อยละปฏิบัติการศึกษาคือสถาบัน ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านรูปแบบการสอน จำแนกตามมหาวิทยาลัย..... 210
65	เปรียบเทียบคำร้อยละปฏิบัติการศึกษาคือสถาบัน ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านผลการ เรียนของนักศึกษา จำแนกตามมหาวิทยาลัย... 211
66	เปรียบเทียบคำร้อยละปฏิบัติการศึกษาคือสถาบัน ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านการประเมินผล จำแนกตามมหาวิทยาลัย..... 212
67	เปรียบเทียบคำร้อยละปฏิบัติการศึกษาคือสถาบัน ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านการศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน จำแนกตามมหาวิทยาลัย..... 213
68	เปรียบเทียบคำร้อยละปฏิบัติการศึกษาคือสถาบัน ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ จำแนกตามมหาวิทยาลัย.... 215
69	เปรียบเทียบคำร้อยละปฏิบัติการศึกษาคือสถาบัน ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว จำแนกตามมหาวิทยาลัย 216
70	เปรียบเทียบคำร้อยละปฏิบัติการศึกษาคือสถาบัน ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านการวางแผน จำแนกตามมหาวิทยาลัย..... 217
71	เปรียบเทียบคำร้อยละปฏิบัติการศึกษาคือสถาบัน ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านการจัดหลักสูตรการเรียน จำแนกตามมหาวิทยาลัย... 218
72	เปรียบเทียบคำร้อยละปฏิบัติการศึกษาคือสถาบัน ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านการลงทะเบียน เรียนและการจัดตารางสอน จำแนกตามมหาวิทยาลัย..... 219
73	เปรียบเทียบคำร้อยละปฏิบัติการศึกษาคือสถาบัน ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านห้องสมุดและบริการการศึกษา จำแนกตามมหาวิทยาลัย 220
74	เปรียบเทียบคำร้อยละปฏิบัติการศึกษาคือสถาบัน ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย จำแนกตาม มหาวิทยาลัย..... 221

ตัวชี้แจงที่		หน้า
75	เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิบัติการนักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัย จำแนกตามมหาวิทยาลัย..	223
76	เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิบัติการนักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านการจัดกิจกรรมของนักศึกษา จำแนกตามมหาวิทยาลัย..	224
77	เปรียบเทียบค่าร้อยละปฏิบัติการนักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านปัญหาการเงินและอื่น ๆ จำแนกตามมหาวิทยาลัย.....	225

สถาบันวิจัยและบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	แสดงปฏิกริยานักศึกษาโดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค.....	127
2	เปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค จำแนกตามเพศ.....	152
3	เปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค จำแนกตามระดับชั้นปี.....	177
4	เปรียบเทียบปฏิกริยาพนักงานศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค จำแนกตามสาขาวิชา.....	206
5	เปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค จำแนกตามมหาวิทยาลัย.....	226

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษา เป็นกิจการทางสังคมที่เกี่ยวพันกับพัฒนาการด้านต่าง ๆ ทั้งในส่วนบุคคลและสังคมโดยรวม สถาบันอุดมศึกษาก็นับ เป็นสถาบันทางการศึกษาหรือทางวิชาการชั้นสูงที่มีจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์และจรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ (วิจิตร ศรีสอาน 2518: 1, 45) และมีภารกิจหลักในการผลิตกำลังคนออกไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ (สำเนา ขจรศิลป์ 2528: 63) การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาจึงมีส่วนสำคัญอย่างมาก เพราะบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาจะเป็นกำลังคนที่สำคัญในการดำเนินภารกิจระดับต่าง ๆ และในสาขาต่าง ๆ ของประเทศ ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาจึงมีหน้าที่รับผิดชอบในการสร้างคนให้มีความรู้ความเข้าใจ ความสามารถในวิชาการชั้นสูงที่พร้อมจะรับผิดชอบ ในหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย และสามารถใช้ความรู้ ความคิดมาประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนการสร้างบุคลิกภาพ พัฒนานิสัย พฤติกรรมของนักศึกษาให้พร้อมที่จะเป็นคนที่สมบูรณ์ มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถอยู่และทำงานร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและพร้อมที่จะช่วยสร้างสรรค์ประเทศให้เจริญก้าวหน้า (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคณะ 2527: 1) แต่สถาบันจะทำหน้าที่ดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อองค์ประกอบต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยมีความพร้อม เช่น ความพร้อมของผู้บริหาร อาจารย์ อุปกรณ์การเรียนการสอน บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ และที่สำคัญที่สุดคือ ความพร้อมของนักศึกษา นักศึกษาจะต้องมีความพร้อมจึงจะทำให้การเรียนการสอนและการพัฒนา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการที่จะช่วยพัฒนานักศึกษาให้ได้ดีที่สุดหรือมีความพร้อมมากขึ้นเพียงไรนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความเข้าใจในนักศึกษา สถาบันใดก็ตามที่รู้และเข้าใจในวัตถุประสงค์ของตนคือนักศึกษา และสามารถจัดระบบการดำเนินงานของคนทั้งในด้านการเรียนการสอน การให้บริการและการปกครองที่สอดคล้องกับลักษณะและความต้องการของนักศึกษาแล้วย่อมมีโอกาสประสบความสำเร็จได้มากกว่าสถาบันที่ผู้บริหารปราศจากความรู้ ความเข้าใจในนักศึกษา (ประกอบ สุปรัดน์ 2527: 209)

เนื่องจากมหาวิทยาลัยภูมิภาคแต่ละแห่งย่อมมีเอกลักษณ์และสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน นอกจากนั้นสภาพแวดล้อมของภาคต่าง ๆ ย่อมมีความแตกต่างกันโดยธรรมชาติ ทั้งชนบธรรมเนียม ประเพณี ทัศนคติ และค่านิยม (สัมพันธ พันธ์พฤษ 2520: 16) ซึ่งซิคเกอร์ริง (Chickering 1969 อ้างถึงใน Miller and Princes 1976: 110) ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า ลักษณะภายนอก ภายในและแหล่งที่ตั้งของสถาบันนั้น ๆ มีความสัมพันธ์ต่อการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษา โดยสิ่งแวดล้อม จะเป็นตัวตกแต่งหรือบั่นพฤติกรรมของบุคคลที่อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมนั้น และปรากฏว่านักศึกษาที่ เข้ามาศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยภูมิภาคทั้งสามแห่ง เป็นผู้ที่มิภูมิลำเนาจากทุกภาคของประเทศไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2528: 2-9) จึงย่อมมีลักษณะประจำตัวที่แตกต่างกันไป ตามภูมิหลัง หรือประสบการณ์ที่เคยได้รับมา เมื่อเข้ามาอยู่ในมหาวิทยาลัยที่มีสภาพแวดล้อมในการ ดำเนินชีวิตที่ผิดแผกไปจากเดิม นักศึกษาเหล่านี้จะต้องมีการปรับตัว และมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม ของมหาวิทยาลัยทำให้นักศึกษาได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์นั้นก่อให้เกิด ปฏิกริยาต่อสิ่งที่ได้รับทั้งในทางบวกและทางลบอันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการในด้าน ต่าง ๆ ของนักศึกษา และสิ่งสำคัญก็คือการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของนักศึกษาที่เกิดขึ้นระหว่าง ที่เข้ามาศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยนี้จะยังคงอยู่ติดตัวนักศึกษาแม้ว่าจะสำเร็จการศึกษาไปแล้วก็ตาม (Feldman and Newcomb 1970: 325) ซึ่งมิลเลอร์และพรินส์ (Miller and Prince 1976: 109) ได้ให้แนวคิดว่าขบวนการที่ก่อให้เกิดวุฒิภาวะตามปกติวิสัย จะก่อให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะมีสภาพแวดล้อมอย่างไรก็ตาม แต่ถ้าหากว่าสภาพแวดล้อมที่จัดให้ดีก็จะก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงในทิศทางบวก และลดอิทธิพลพฤติกรรมที่ทำให้เกิดการถดถอย ดังนั้นมหาวิทยาลัย จึงควรตระหนักถึงความสำคัญในการจัดประสบการณ์และสภาพแวดล้อมให้แก่ศึกษาภายในสถาบัน เป็นอย่างยิ่ง และในจัดสภาพแวดล้อมเพื่อพัฒนานักศึกษานั้น จะต้องมองรอบด้านไม่ควรมุ่งเฉพาะ ด้านใดด้านหนึ่ง แต่ควรให้มีการประสานสัมพันธ์กันระหว่างกิจกรรมในชั้น เรียนและกิจกรรม นอกชั้น เรียน เพื่อที่จะก่อให้เกิดการผสมผสานกันระหว่างการ เรียนและสังคม อันจะส่งผลให้ นักศึกษามีพัฒนาการที่สมบูรณ์ทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคมตาม เป้าหมายที่ ต้องการ

ในสภาพการณ์ที่มีนักศึกษา เป็นจำนวนมากและมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลายย่อม เป็น การยากที่จะจัดการศึกษาและสภาพแวดล้อมให้ เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการหรือลักษณะ ของนักศึกษาได้ วิธีการหนึ่งที่จะศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการวางแผน ปรับปรุงการ

ดำเนินงานของสถาบัน เพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาการที่ดีของนักศึกษา คือ การศึกษาปฏิกิริยาของ นักศึกษาที่มีต่อการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ของสถาบัน ซึ่งเปรียบเสมือน เป็น เครื่องมือให้นักศึกษา ได้มีโอกาสประเมินประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับในมหาวิทยาลัย ตลอดจนได้แสดงความคิดเห็นอย่าง มีระบบ เกี่ยวกับความรู้สึก ความคาดหวัง รวมทั้งปัญหาและความต้องการของนักศึกษาในระหว่าง ที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ซึ่งการศึกษาปฏิกิริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วน ภูมิภาคครั้งนี้ จะทำให้ได้รับทราบข้อมูลอันมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยที่จะสามารถ นำไปปรับปรุงการเรียนการสอน การบริหารงานและสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ให้เป็นไปอย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพอันจะเป็นการช่วยพัฒนานักศึกษาให้มีคุณภาพตามที่พึงประสงค์ได้ในที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปฏิกิริยานักศึกษาที่มีต่อสถาบัน ในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค
2. เพื่อศึกษา เปรียบ เทียบปฏิกิริยานักศึกษาที่มีต่อสถาบัน โดยจำแนกตาม เพศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา และมหาวิทยาลัย

ข้อคำถามในการวิจัย

1. ปฏิกิริยานักศึกษาที่มีต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาคในแต่ละด้าน เป็นอย่างไร
2. ปฏิกิริยานักศึกษาที่มีต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค จำแนกตาม เพศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา และมหาวิทยาลัย มีความแตกต่างกันหรือไม่

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบ เขตของการวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปฏิกิริยาของนักศึกษาที่มีต่อมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยแบ่งคณะวิชาในมหาวิทยาลัยทั้ง 3 แห่งออกเป็น 4 สาขาวิชา คือ สาขามนุษยศาสตร์ สาขา สังคมศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และได้สุ่มคณะ เพื่อ เป็น ตัวแทนในแต่ละสาขาวิชา ดังนี้

1.1 สาขามนุษยศาสตร์ คือ คณะมนุษยศาสตร์

1.2 สาขาสังคมศาสตร์ คือ คณะศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ และ คณะวิทยาการจัดการ

1.3 สาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ คือ คณะวิทยาศาสตร์

1.4 สาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ คือ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ และคณะทรัพยากรธรรมชาติ

2. ตัวแปรที่จะศึกษา ในการ เปรียบ เทียบลักษณะปฏิกิริยานักศึกษาแต่ละประ เภทมีดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 ระดับชั้นปี แบ่ง เป็น ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4

2.1.2 เพศ แบ่ง เป็น เพศชายและเพศหญิง

2.1.3 สาขาวิชา แบ่ง เป็น 4 สาขาวิชา ได้แก่ สาขามนุษยศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์

2.1.4 มหาวิทยาลัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ปฏิกิริยานักศึกษา 15 ด้าน ได้แก่

2.2.1 ด้านคุณภาพการสอน

2.2.2 ด้านรูปแบบการสอน

2.2.3 ด้านผลการเรียนของนักศึกษา

2.2.4 ด้านการประเมินผล

2.2.5 ด้านการศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน

2.2.6 ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์

2.2.7 ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว

2.2.8 ด้านการวางแผน

2.2.9 ด้านการจัดหลักสูตรการเรียน

2.2.10 ด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอน

2.2.11 ด้านห้องสมุดและบริการการศึกษา

2.2.12 ด้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

2.2.13 ด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัย

2.2.14 ด้านการจัดกิจกรรมของนักศึกษา

2.2.15 ด้านปัญหาการเงินและอื่น ๆ

ข้อตกลงเบื้องต้นในการวิจัย

1. ปฏิภินยานักศึกษาในเชิงโครงสร้างทางจิตวิทยา (Psychological Contract) เป็นตัวแปรที่เปลี่ยนแปลงได้ และสามารถวัดได้โดยการรับรู้ของนักศึกษา
  2. ปฏิภินยานักศึกษาที่ปรากฏในงานวิจัยครั้งนี้ เป็นผลมาจากการประเมินประสมการณ์ที่ได้รับตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม เท่านั้น
  3. นักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาคทั้งสามแห่ง เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถในการรับรู้สิ่งต่าง ๆ ได้เท่าเทียมกัน
  4. กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยความ เป็นจริง
  5. นักศึกษาในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผู้วิจัย เลือกศึกษา เฉพาะนักศึกษาระดับปริญญาตรีเท่านั้น
  6. เนื่องจากลักษณะของแบบสอบถามและการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละข้อคำถาม บวกกันไม่ได้ต้องแยกเป็นความพึงพอใจ ความไม่แน่ใจ และความไม่พอใจ ทำให้ไม่สามารถทดสอบค่าความแตกต่างทางสถิติได้ จึงต้องอาศัยการ เปรียบเทียบตาม เกณฑ์มาตรฐานในการจัดระดับ ปฏิภินยานักศึกษา โดยอาศัยค่าร้อยละ ดังต่อไปนี้
70.00 - 100.00	หมายถึง ปฏิภินยานักศึกษาระดับมาก
40.00 - 69.99	หมายถึง ปฏิภินยานักศึกษาระดับปานกลาง
0.01 - 39.99	หมายถึง ปฏิภินยานักศึกษาระดับน้อย

ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย

1. ปฏิภินยานักศึกษาต่อสถาบัน หมายถึง พฤติกรรมตอบสนองต่อสถาบันการศึกษา ซึ่งเกิดขึ้นจากการที่นักศึกษา เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยและมีปฏิสัมพันธ์กับกระบวนการ เรียนการสอน ตลอดจนสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ทำให้เกิดประสมการณ์แล้วมีปฏิภินยานักศึกษาออกมาในลักษณะของ ความพึงพอใจ ไม่แน่ใจ และไม่พอใจ ซึ่งปฏิภินยานักศึกษาต่อประสมการณ์ที่ได้รับในที่นี้ หมายถึง ปฏิภินยานักศึกษาต่อด้านคุณภาพการสอน รูปแบบการสอน การประเมินผล ผลการเรียนและการศึกษาด้วยตนเอง ของนักศึกษา ความสัมพันธ์กับอาจารย์ การให้คำปรึกษาและแนะแนว การวางแผน การจัดหลักสูตร

การเรียน การลงทะเบียน เรียน และการจัดการสอน ห้องสมุดและบริการการศึกษา ระเบียบและ
ข้อบังคับของมหาวิทยาลัย บรรยากาศของมหาวิทยาลัย การจัดกิจกรรมของนักศึกษา ปัญหาการเงิน
และอื่น ๆ

2. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 ถึงปีที่ 4 ในภาคเรียนที่ 2
ปีการศึกษา 2528

3. มหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค หมายถึงมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคในสังกัดทบวง
มหาวิทยาลัย ได้แก่ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

4. สาขามนุษยศาสตร์ หมายถึง สาขาหรือศาสตร์ที่เกี่ยวกับภาษาศาสตร์ ศิลปกรรมศาสตร์
วรรณคดี สถาปัตยกรรมศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ฯลฯ คณะวิชาในสาขานี้ คือ
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ คณะจิตรกรรม คณะโบราณคดี คณะมัณฑนศิลป์ คณะ
วิจิตรศิลป์ และคณะมนุษยศาสตร์

5. สาขาสังคมศาสตร์ หมายถึง สาขาหรือศาสตร์ที่ประกอบด้วยวิชาที่สอนในคณะ
ครุศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์
และการบัญชี คณะเศรษฐศาสตร์ และคณะสังคมศาสตร์

6. สาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ หมายถึง สาขาที่เน้นหนักในด้านวิชาการ การค้นคว้า
หาความจริงในธรรมชาติ คณะในสาขานี้ คือ คณะวิทยาศาสตร์

7. สาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ หมายถึง สาขาที่เน้นหนักไปในด้านนำวิชาการไป
ประยุกต์เพื่อใช้แก้ปัญหาของสังคม และงานค้นคว้าเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ คณะในสาขานี้คือ
คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์
คณะเกษตรศาสตร์ คณะเทคนิคการแพทย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ คณะประมง คณะวนศาสตร์ และ
คณะอุตสาหกรรมเกษตร

ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น
ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1-4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2528 ในมหาวิทยาลัยของรัฐใน ส่วนภูมิภาค ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบผสม (Multistage Sampling) โดยพิจารณาเลือกมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาคทั้งหมด ซึ่งมีอยู่ 3 แห่งดังกล่าวข้างต้น และแบ่ง คณะวิชาในมหาวิทยาลัยที่ศึกษาออกเป็น 4 สาขาวิชา คือ สาขามนุษยศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์และสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และสุ่มคณะวิชาเพื่อ เป็นตัวแทนในแต่ละ สาขาวิชา ต่อจากนั้นใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จาก คณะวิชาที่เป็นตัวแทนในสาขาวิชาต่าง ๆ รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 525 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ปรับปรุง มาจากแบบสอบถามการศึกษาปฏิกิริยานักศึกษาต่อสถาบัน (Student Reactions to College) ของ E.T.S. (Educational Testing Service) แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 คนคือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ ได้แก่ เพศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา และมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปฏิกิริยาของนักศึกษาที่มีต่อประสบการณ์ที่พบในสถาบัน การศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ ข้อคำถาม เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า เลือกตอบเพียงข้อเดียว จำนวน 95 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี คือ เก็บรวบรวม ข้อมูลด้วยตนเอง และติดต่อขอความร่วมมือบุคลากรที่ทำงานในมหาวิทยาลัยที่ศึกษาช่วยในการ ประสานงานและ เก็บรวบรวมแบบสอบถามให้บางส่วนด้วย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทาง สังคมศาสตร์ (The Statistical Package for the Social Sciences) ของ Nie and Others 1975 และใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังนี้ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว วิเคราะห์ด้วยค่า ความถี่และร้อยละข้อมูลระดับปฏิกิริยานักศึกษาและการ เปรียบ เทียบปฏิกิริยาตามตัวแปรวิเคราะห์ ด้วยค่าร้อยละ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาเรื่องปฏิกริยานักศึกษาในส่วนภูมิภาค ซึ่งสามารถใช้เป็นรากฐานของการศึกษา เปรียบ เทียบในอนาคตต่อไป เพื่อก่อให้เกิดความ เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อเนื่องและการทำนายตามวิธีทางวิทยาศาสตร์
2. ผลจากการวิจัยจะ เป็นประโยชน์แก่มหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคแต่ละแห่งสำหรับ ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนามหาวิทยาลัยให้ เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของ นักศึกษาทั้งใน ด้านกายภาพและ ในด้านจิตวิทยา เพื่อให้บรรลุ เป้าหมายในการพัฒนานักศึกษามากขึ้น
3. ข้อมูลที่ได้ทำให้ทราบและ เข้าใจปัญหาพร้อมสมัยในด้านต่าง ๆ ซึ่งแสดงออกโดย นักศึกษาในลักษณะของปฏิกริยาต่อการจัดประสพการณ์และสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค
4. เป็นการประ เหมินการดำ เนินงานและสามารถ เปรียบ เทียบให้ เห็นข้อดีและข้อบกพร่อง ของแต่ละมหาวิทยาลัย อันจะ เป็นแนวทางในการแลก เปลี่ยนวิธีการดำ เนินงานที่กระหว่าง มหาวิทยาลัยในภูมิภาคต่อไป
5. ข้อมูลที่ได้จะ เป็นดัชนีบ่งชี้ถึงแนวโน้มของการเกิดปัญหา หรือปฏิกริยาของนักศึกษา ในมหาวิทยาลัย ทำให้ผู้ที่ เกี่ยวข้องสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันท่วงที

ลำดับขั้นตอนในรายงานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบ่งลำดับขั้นตอนในรายงานการวิจัยออก เป็น 5 บทดังนี้

บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วยความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ข้อตกลงเบื้องต้น ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนและดำเนินการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย และลำดับขั้นตอนในรายงานการวิจัย

บทที่ 2 วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยแนวคิด ทฤษฎี หลักการ จัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา งานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วยประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ลักษณะของแบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ภาคผนวก รายละเอียดของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 2

วรรณคดีและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาการศึกษา เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญที่สถาบันอุดมศึกษาถือ เป็นภาระหน้าที่หลักอย่างหนึ่ง เพราะนักศึกษาหรือเยาวชนนับว่าเป็นทรัพยากรของชาติที่มีค่าสูงสุดที่จะมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้าต่อไปได้ในอนาคต และประเทศใดก็ตามที่มีประชากรมีคุณภาพเป็นจำนวนมากก็จะสามารถพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว แต่ในการพัฒนานักศึกษาจะไม่ได้ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ถ้าหากสถาบันอุดมศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนักศึกษา ดังนั้นการศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับนักศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ไม่ควรละเลย และการศึกษาปฏิภานักศึกษาต่อสถาบันในครั้งนี้จะ เป็น เครื่องมืออย่างหนึ่งที่ เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับความรู้สึก ความคาดหวัง ปัญหาและความต้องการของนักศึกษา รวมทั้งเป็นการประเมินประสิทธิผลการในด้านต่าง ๆ ที่นักศึกษาได้รับในสถาบัน ซึ่งจะ เป็นสื่อกลางให้สามารถเข้าใจนักศึกษาได้ดีขึ้นและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานักศึกษาให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับปฏิภานักศึกษา อิทธิพลของสถาบันอุดมศึกษากับพัฒนานักศึกษา ตลอดจนการจัดการศึกษา และสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกชั้นเรียนที่เอื้อต่อการพัฒนานักศึกษาและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่พอจะนำมา เป็นแนวทางในการศึกษา วิเคราะห์ได้ดังนี้

ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับปฏิภานักศึกษา

ปฏิภานักศึกษา เกิดจากการที่นักศึกษาแต่ละคน เข้ามาสู่สถาบันและมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมของสถาบันทำให้ได้รับประสบการณ์ และก่อให้เกิดปฏิภานักศึกษาทั้งในทางบวกและทางลบต่อประสบการณ์นั้น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวนักศึกษาในการที่จะพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ และแสดงพฤติกรรมออกมาตามการรับรู้ของนักศึกษาแต่ละคน (Becker and Blanche 1972: 12)

สำหรับความหมายของคำว่า "ปฏิภานักศึกษา" มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

กู๊ด คาร์เตอร์ วี (Good Carter V. 1973: 471) ได้สรุปคำนิยามปฏิภานักศึกษาว่า หมายถึง อากาศตอบสนองต่อสิ่งที่มีกระตุ้น ที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาวะของจิตใจและระดับ

อารมณ์ ซึ่งเป็นผลกระทบมาจากสถานการณ์ของสิ่งกระตุ้นนั้น

ดันทรี (Dountree 1981: 243) ได้กล่าวว่า ปฏิกริยาหมายถึง อาการแสดงออกของบุคคลที่มีต่อสิ่งที่มากระตุ้นหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในสภาวะที่มีสติหรือไม่มีสติก็ได้ โดยอาการที่แสดงออกมาอาจจะ เป็นไปโดยความตั้งใจหรืออาจจะ เป็นกิริยาสนองตอบโดยไม่รู้ตัวก็ได้ และอาการแสดงนั้นจะสะท้อนถึงภาวะของจิตใจที่แสดงออกมาทางร่างกายด้วย ซึ่งเป็นผลมาจากการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ การทำงานของต่อมในร่างกาย ความรู้สึกนึกคิดและการสั่งการของระบบประสาท

ส่วนนิวคอมบ์ (Newcomb 1954: 8) ได้ให้ความเห็นของคำว่าปฏิกริยาไว้ว่า คือการที่บุคคลเข้าไปมีประสบการณ์ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง และเกิดความ เอน เอียงของจิตใจต่อสถานการณ์นั้นขึ้นจะมีการแสดงออกในพฤติกรรมสามลักษณะ คือ ลักษณะที่หนึ่ง การแสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ เห็นด้วย หรือชอบ ส่งผลให้บุคคลนั้นอยากปฏิบัติ อยากได้ อยากเข้าใกล้สิ่งนั้น ลักษณะที่สอง เป็นการแสดงออกในทำนองไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ชอบ ทำให้บุคคลนั้นเกิดความ เบื่อหน่าย ชิงชัง อยากหนีให้ห่างจากสิ่งนั้น ส่วนลักษณะที่สาม เป็นการแสดงออกแบบกลาง ๆ ไม่มีความรู้สึกว่าเกลียด หรือชอบ เป็นความรู้สึกเฉย ๆ

กล่าวโดยสรุป ปฏิกริยา หมายถึง อาการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่บุคคลเข้าไปมีประสบการณ์และแสดงพฤติกรรมที่สะท้อนออกมาให้เห็นถึงภาวะของจิตใจและอารมณ์ที่มีต่อประสบการณ์นั้นในรูปของความพึงพอใจ ไม่พึงพอใจและรู้สึกเฉย ๆ หรือไม่สนใจ

อิทธิพลของสถาบันอุดมศึกษากับพัฒนาการของนักศึกษา

มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อม มนุษย์กับสิ่งแวดล้อมจึงมีการปฏิสัมพันธ์กันตลอดเวลา ผลจากการปฏิสัมพันธ์นี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและบุคลิกภาพของมนุษย์ กล่าวคือมนุษย์จะมีลักษณะอย่างไรขึ้นอยู่กับ เงื่อนไขสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวของมนุษย์นั่นเอง ซึ่งถ้าหากมนุษย์สามารถจัดและควบคุมสภาพแวดล้อมได้ก็จะเป็นประโยชน์ต่อสังคมที่อาศัยอยู่เป็นอันมาก และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาก็ย่อมมีอิทธิพลต่อนักศึกษาเช่นเดียวกัน สภาพแวดล้อมมีทั้งทางกายภาพและทางจิตภาพ สภาพแวดล้อมทางกายภาพเป็นสภาพที่สัมผัสได้ เช่น อาคาร บริเวณ สถานที่ ส่วนสภาพแวดล้อมทางจิตภาพหมายถึง สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อจิตใจทำให้รู้สึกอิสระ อบอุ่น รื่นรมย์ กลัว เกลียด ชอบ และความรู้สึกอื่น ๆ (จรรยา จิวานาน 2528: 55-56) ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมในสถาบันการศึกษา

จึงควรวางแผนถึงสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อความรู้สึกนึกคิดด้วย ทั้งนี้ เพราะวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่ประสงค์จะให้เกิดขึ้นกับนักศึกษานั้นคือ "การเปลี่ยนแปลง" เพื่อให้คน เป็นคนที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น (พรสุลี อาชาวำรุง 2525: 245) ทั้งด้านสติปัญญาและบุคลิกภาพในด้านต่าง ๆ

เฟลแมนและนิวคอมบ์ (Feldman and Newcomb 1970: 325) ได้กล่าวว่าสถาบันอุดมศึกษามีอิทธิพลต่อนักศึกษา เป็นอย่างมาก โดยนักศึกษาแต่ละคนที่เข้ามาสู่สถาบันจะได้พบเห็นสิ่งต่าง ๆ และประสบการณ์เหล่านั้นจะส่งผลกระทบต่อนักศึกษา ก่อให้เกิดปฏิกิริยาอันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของนักศึกษาที่เกิดขึ้นระหว่างที่เข้ามาศึกษาอยู่ในสถาบัน แต่พัฒนาการนั้นจะยังคงอยู่ติดตัวนักศึกษา แม้ว่าจะสำเร็จการศึกษาไปแล้วก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของเอ็ดเวิร์ด ที ฮอล (อ้างถึงใน จรูญ จังนาน 2528: 57) ว่า สภาพแวดล้อมต่างๆ รวมทั้งการตกแต่งบริเวณมีผลกระทบต่อความรู้สึกและปฏิกิริยาของมนุษย์ที่อาศัยอยู่และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งเหล่านั้น

ส่วนแอสติน (Astin 1983: 211-212) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่านักศึกษาที่เข้ามาในสถาบันอุดมศึกษาจะมีการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ประการ หรือเกิดการพัฒนาการขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการดังกล่าว เป็นผลมาจากการได้มีปฏิสัมพันธ์กับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสถาบัน เช่น โปรแกรมการเรียน สภาพแวดล้อม บรรยากาศของสถาบัน บุคลากรของสถาบัน ตลอดจนกลุ่มเพื่อน และการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการที่เกิดขึ้นทำให้นักศึกษารู้จักความคิดเห็นของตัวเอง มีบุคลิกภาพที่เชื่อมั่นในตัวเองมากขึ้น มีการใช้วิจารณญาณดีขึ้น รู้จักการแสดงออกดีขึ้น รู้จักพิจารณาไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล มีทัศนคติที่ดีต่อสังคม โอบอ้อมอารี ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว รู้จักปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นและการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ตลอดจนการรู้จักให้ผู้อื่น เข้าใจตัวเอง ฉะนั้นสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษา จึงนับ เป็นสิ่งเร้าอันทรงศักยภาพ (Potential Stimulus) ที่มีผลต่อพัฒนาการของนักศึกษา และเราสามารถที่จะศึกษาหรือประเมินสภาพแวดล้อมของสถาบันได้ โดยการสังเกตปฏิกิริยาหรือพฤติกรรมของนักศึกษารวมถึงกิจกรรม เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสถาบันนั้น ๆ (Astin 1968: 56)

เพสและสเติร์น (Pace and Stern 1958: 260) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมว่า เป็นสิ่งบังคับให้ทุกคนในสังคมอุดมศึกษาต้องทำ เช่นการกระทำตามกฎหมาย ระเบียบวินัย ข้อบังคับและการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้เป็นสภาพแวดล้อมที่จะเป็นส่วนช่วย เสริมแรงให้เกิดการเสริมสร้างบุคลิกภาพที่ดี หรืออาจจะเก็บกด หรือเสริมแรงไปในทิศทางตรงข้ามก็ได้

ดังนั้นถ้าสถาบันอุดมศึกษาต้องการที่จะพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพตามที่พึงประสงค์จำเป็นต้องสร้างสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ที่ดี และสามารถพัฒนาตนเองจนสุดขีดความสามารถ เพื่อจะได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักศึกษาไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

มุลเลอร์ (Mueller 1961: 95, 101) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งที่สามารถปรับพฤติกรรม ตกแต่งหรือปั้นเยาวชนแบบใด เราก็จะเปลี่ยนแปลงเขาในมหาวิทยาลัย และการเปลี่ยนแปลงนั้นจะเกิดขึ้นจากการที่มหาวิทยาลัยให้ประสบการณ์จัดสิ่งแวดล้อม ให้ประสบการณ์จากโปรแกรมการเรียน โดยนักศึกษาจะมีปฏิกิริยาต่อสิ่งเหล่านี้ แล้วก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวของนักศึกษาทางด้านกายภาพ ทางจิตใจ และทางวิชาการ ดังนั้นการที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ก็ขึ้นอยู่กับว่า มหาวิทยาลัยจะหันมาฟังนักศึกษาว่า เขาจะเกิดปฏิกิริยาอย่างไร และมหาวิทยาลัยเป็นวัฒนธรรมย่อย เมื่อนักศึกษาซึ่งอยู่ในวัยที่มีพลังทางกายภาพสูง มีความต้องการที่จะทำอะไรหลาย ๆ อย่าง เพราะฉะนั้นทำอย่างไรที่จะระล่อมให้พลังเหล่านี้ไปก่อให้เกิดในสิ่งที่พึงประสงค์ นอกจากนี้ลักษณะของกลุ่มนักศึกษาในมหาวิทยาลัย จะมีพลังสูง เต็มไปด้วยพลังความรู้สึกที่รุนแรงและรีบเร่ง ทุกคนมีความทะเยอทะยานพิเศษ โดยเฉพาะของแต่ละคน ปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นมักจะ เป็นไปในลักษณะรุนแรงและทันทีทันใด ซึ่งระดับความลุ่มลึกของความรู้สึกหรือปฏิกิริยานี้ไม่เพียงแต่จะมีผู้ไปทำการศึกษารวบรวมเท่านั้น บางครั้งจะถูกนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ดังเช่นนักการเมือง ฝ่ายตรงข้ามของรัฐบาล และสัดส่วนระหว่างศักยภาพและโอกาสไม่เคยที่จะอยู่ในลักษณะสมดุลย์ ทำให้มีความแตกต่าง ชัดแย้งกันกับมหาวิทยาลัย อย่างกรณีนักศึกษาต้องการเป็นอิสระ แต่มหาวิทยาลัยพยายามดึงนักศึกษาให้อยู่ในโอวาท อยู่ในกรอบของระเบียบวินัย จึงเป็นการดิ่งรั้งกัน เป็นความขัดแย้ง ก่อให้เกิดปฏิกิริยาของนักศึกษาที่ขัดแย้งต่อสิ่งที่มหาวิทยาลัยต้องการ เป็นการแสดงออกอย่างกว้างขวาง ไม่ต้องการที่จะเก็บกด มีลักษณะการแสดงออกเหมือนผู้ใหญ่ซึ่งเป็นประสบการณ์เรียนรู้อย่างหนึ่ง และความแตกต่างระหว่างสิ่งที่มีอยู่ในอุดมการณ์กับความ เป็นจริง เป็นสิ่งที่เด็กวัยรุ่นหรือคนในวัย 20 ปีกว่า ๆ จะยอมรับไม่ได้และก่อให้เกิดปฏิกิริยาต่าง ๆ ขึ้นมา ไม่ยอมรับความแตกต่างระหว่างอุดมการณ์กับความจริง และบางครั้งเยาวชนพวกนี้มีความรู้สึกว่าจะต้องใช้พลังหรือรวมพลังกันบันดาลให้ความจริง เป็นอย่างอุดมการณ์

แบงค์และมาร์ติน (Banks and Martins 1976 อ้างใน Miller and Prince 1976: 109) ก็ได้ให้ข้อเสนอแนะที่คล้ายคลึงกันในบางประเด็นว่า ผู้ที่ทำงานกับนักศึกษาจำเป็นจะต้อง

ทำงานเป็นตัวการ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และทำงาน เพื่อ เปลี่ยน เงิน ไข ค้าง ๆ สภา การ คณบดี ต่าง ๆ ของ สถาบัน ที่ ก่อ ให้ เกิด ปัญหา แก่ เอก ตบ บุ คคล ขึ้น พวกเขา จะ ต้อง มอง ดู ว่า มี พฤติ กรรม อะไร เกิด ขึ้น มี ศน คค คือ อะไร ที่ จะ เกิด ขึ้น จาก สิ่ง แวด ล้อม ภาย ใน มหาวิทยาลัย นัก ศึกษา มา อยู่ ใน มหาวิทยาลัย และมี พฤติ กรรม อะไร ที่ สำคัญ มาก สำหรับ ผู้ บริหาร นิ ลิต นัก ศึกษา และ ระเบียบ ข้อ บัง คับ ใน เรื่อง ต่าง ๆ ที่ เกี่ยว กับ นิ ลิต นัก ศึกษา ก็ ควร จะ มา จาก ค่า นิ ยม และ มา ตระ รู น ที่ ดั่ง ขึ้น โดย นัก ศึกษา เอง

ส่วน แอส ทิน และ เพส (Astin 1968 and Pace 1967 อ้าง ถึง ใน Miller and Prince 1976: 109) ได้ ให้ ข้อ คิด เห็น ว่า นิ ลิต นัก ศึกษา ที่ อยู่ ใน มหาวิทยาลัย เล็ก ๆ จะ มอง ดู ว่า คน เอง เป็น นิ ตริ กับ คน อื่น และ อยู่ เป็น กลุ่ม ก้อน มี กลุ่ม ย่อย ของ ตัว เอง และ ไม่ ค่อย จะ แก่ง แ่ง ยิง ตี กัน เมื่อ เปรียบ เทียบ กับ นิ ลิต นัก ศึกษา ที่ อยู่ ใน สถาบัน ขนาด ใหญ่ ซึ่ง ชิค เกอร์ ริ่ง (Chickering 1969) ก็ สนับสนุน ทฤษฎี นี้ ว่า ขนาด ของ มหาวิทยาลัย นั้น มี ผล กระทบ โดย ตรง ต่อ ประสิทธิภาพ ของ กระบวนการ ศึกษา สำหรับ นิ ลิต นัก ศึกษา ใน มหาวิทยาลัย ใหญ่ จำนวน นิ ลิต นัก ศึกษา และ ราย วิชา ที่ แจก แจง ออก ไป มาก หมาย และ นิ ลิต นัก ศึกษา ทุก คน ไม่ สามารถ เข้า ไป มี ส่วน ร่วม กิจ กรรม นอก หลักสูตร ทั้งหมด ได้ ซึ่ง เงิน ไข ต่าง ๆ นี้ ทำ ให้ นิ ลิต นัก ศึกษา มีความ สามารถ ที่ จะ พัฒนา ความ สัม พัน ธ์ ใน กลุ่ม ย่อย ๆ ลด น้อย ไป ทำ ให้ รู้ จัก กัน ไม่ ทัว ถึง ใน มหาวิทยาลัย ขนาด ใหญ่ แต่ ใน มหาวิทยาลัย ขนาด เล็ก ถ้า หาก มี คน ลง ทะ เบียน เรียน น้อย และมี ทรัพยากร จำกัด นิ ลิต นัก ศึกษา อาจารย์ และ ผู้ บริหาร มหาวิทยาลัย มัก จะ รู้ จัก กัน อย่าง ดี สภาพ แวด ล้อม มีความ เป็น อัน ทหนึ่ง อัน เดียว กัน มาก กว่า และ รู้ ว่า สถาบัน ควร จะ พัฒนา ไป ใน ด้าน ไหน อะไร เป็น วิ ดล นธ รรม เฉพาะ ที่ มี ประสิทธิภาพ สำหรับ บุ คคล ซึ่ง ประ กอบ ขึ้น เป็น สถาบัน เล็ก ๆ แห่ง นั้น (Chickering 1969 อ้าง ถึง ใน Miller and Prince 1976: 110)

ส เทิร์น (Stern 1970) มีความ เชื่อ ว่า ความ เข้า กัน ได้ ระหว่าง บุ คคล กับ สถาบัน ที่ ก่อ ให้ เกิด ความ สัม พัน ธ์ ระหว่าง ความ ต้องการ กับ สิ่ง ที่ ให้ ก่อ ให้ เกิด ความ สำ เร็จ หรือ ความ หึง พื่อใจ ใน ขณะ ที่ ความ สัม พัน ธ์ ที่ อุป สง ค์ กับ อุป ทาน ชัด กัน หรือ ไม่ คง ที่ ไม่ มั่น คง จะ ก่อ ให้ เกิด ความ คับ ข้องใจ และ ความ เครียด (Stern 1970 อ้าง ถึง ใน Miller and Prince 1976: 110)

นิว คอมบ (Newcomb 1969 อ้าง ถึง ใน Miller and Prince 1976: 111) พบ ว่า ความ แดก ต่าง กัน มาก ๆ ระหว่าง นัก ศึกษา กับ มหาวิทยาลัย อาจ จะ ก่อ ให้ เกิด การ ต่อ ด้าน และ ทำ ให้ เป็น อุป สรรค ต่อ การ เจริญ งอก งาม ของ นัก ศึกษา มหาวิทยาลัย จะ ต้อง ไม่ พยายาม ทำ อะไร ที่ เกือบ กัด นัก ศึกษา การ พัฒนา นัก ศึกษา จะ ต้อง สอด คล้อง กับ ความ ต้องการ ของ นัก ศึกษา จึง จะ ได้ ผล ดี

ในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลและปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อนิสิตนักศึกษา มูลเลอร์ก็ได้ให้แนวคิดไว้ว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคลจะทำให้ความต้องการข้อขัดแย้ง และปัญหาของแต่ละคนแตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่ม และจะแตกต่างกันไปในช่วงเวลาของปีต่าง ๆ ตามสภาพของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งที่จัดให้ เงื่อนไขหรือสภาพแวดล้อมของแต่ละแห่ง ซึ่งต่างกันจะทำให้ นิสิตนักศึกษามีความต้องการและประสบปัญหาต่างกันไปด้วย ไม่มีโปรแกรมของการบริหารใดของวิทยาลัยจะน่าสนใจ ถ้าปราศจากการคิดคำนึงถึงความต้องการหรือความจำเป็นของนักศึกษาหนุ่มสาว และความต้องการของนักศึกษาหนุ่มสาวบางครั้งจะถูกมองข้ามไป อาจารย์และผู้บริหารหลายคนมีความเชื่อว่านักศึกษาคือผู้ซึ่งต้องการความรู้มาก ๆ การเรียนอย่างหนักเป็นประสบการณ์ของเขา จึงทำให้ผิดพลาดไปใน เรื่องความ เข้าใจในปัญหาปัจจุบันของนักศึกษาในการ เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย จากความกดดัน เหล่านี้ ทำให้บุคลิกภาพของนักศึกษาที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ มีปฏิกิริยาหรือทำอะไร ลงไปอย่างรุนแรง และคิดว่าปัญหาบางอย่างจะมีอยู่ตลอดทั้ง 4 ปี และบางอย่างจะเปลี่ยนไป แต่ก็ จะมีกระสวนของมันในเรื่องของความเปลี่ยนแปลง กระสวนหนึ่งอาจจะปรากฏในมหาวิทยาลัยหนึ่ง แต่ อาจจะไม่ปรากฏในมหาวิทยาลัยอีกแห่งหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตามกระสวนที่เกิดขึ้นก็สามารถใช้ เป็น เครื่องมือทำนายได้ว่าในสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมอย่างเดียวกันนี้ อาจจะก่อให้เกิดกระสวน ของปฏิกิริยาอย่างนี้อีกในปีต่อไป (Mueller 1961: 103-104) อาจารย์และผู้บริหารจึงต้อง เข้าใจว่ามีปัญหาอะไรเกิดขึ้นกับนักศึกษา ลักษณะหรือประ เภทของมหาวิทยาลัยมีผลโดยตรงต่อ นิสิตนักศึกษาอย่างไร และควรมีเครื่องมือสำหรับศึกษาในเรื่องความต้องการต่าง ๆ ของ นิสิตนักศึกษาในหลายรูปแบบ ใช้วิธีการต่าง ๆ กัน เพื่อต้องการวัดว่า สิ่งแวดล้อมกับความ ต้องการ ของบุคคลต่างกันอย่างไร ส่งผลให้นักศึกษาเกิดปฏิกิริยาอย่างไร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหาร การศึกษาได้เหมาะสมต่อไป

ตัวแปรในสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา

พรตุลี อาชวอำรุง ได้กล่าวถึงปัจจัยหรือตัวแปรในสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา นิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งสามารถใช้ เป็นพื้นฐานในการ เอื้ออำนวยต่อการพัฒนานิสิต นักศึกษาที่สำคัญ (พรตุลี อาชวอำรุง 2525: 250-251) ได้แก่

1. ความชัดเจนและความคง เส้นคงวาของวัตถุประสงค์ การที่แต่ละคนนิยามวัตถุประสงค์ ร่วมกัน ย่อมก่อให้เกิดความเข้าใจผิดน้อยลง และการปฏิบัติงาน เป็นไปในแนวทางเดียวกันมากขึ้น

มิตที่ตัวแปรนี้มีอิทธิพลต่อการพัฒนา ได้แก่ ประสิทธิภาพ ความเป็นตัวของตัวเอง วัตถุประสงค์
บูรณาการ ความสัมพันธ์ส่วนตัวและการสร้างภาพพจน์ เอกลักษณ์

2. ขนาดของสถาบัน ขนาดกำหนดลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่มสมาชิก งบประมาณ
ทรัพยากร ตลอดจนความเป็นไปได้ของโปรแกรมพิเศษต่าง ๆ การพัฒนานิสิตนักศึกษา น่าจะ เป็น
ไปได้ดีมากในสถาบัน เล็ก ๆ ที่อาจารย์และนิสิตนักศึกษาใกล้ชิดกันรู้จักกันดี และมีความผูกพันกันสูง
มากกว่าสถาบันใหญ่ที่นิสิตนักศึกษาเป็นเพียง "เลขประจำตัว" สถาบัน เล็ก ๆ มีลักษณะ เป็น เหมือน
"วิทยาลัย" ที่การจัดมักจะเป็นรูปของศูนย์การเรียนรู้ เบ็ดเสร็จในหอพัก ฉะนั้น ขนาดของสถาบัน
นี้อ่านช่วยให้เกิดพัฒนาการตามมิตคือไปนี้ ประสิทธิภาพ เอกลักษณ์ ความสัมพันธ์ส่วนบุคคล และ
บูรณาการ

3. หลักสูตรการสอนและการประเมินผล ลักษณะการจัดหลักสูตร จะ เอื้อหรือไม่ เอื้อ
ให้นิสิตนักศึกษาพัฒนาตนเองในทิศทางที่ตนต้องการ ขึ้นอยู่กับการให้โอกาสเลือกเสรีมากน้อย
เพียงใด การสอนแบบดั้งเดิม เกือบดการพัฒนามากกว่าการสอนแบบใหม่ ๆ ที่เน้นให้นิสิตนักศึกษา
แสวงหาความรู้ด้วยตนเองโดยเสรี เน้นการแก้ปัญหา การใช้ตรรกวิทยา มากกว่าการสะสมข้อเท็จจริง
และการท่องจำ การประเมินก็เช่นกัน การเน้น เกรดมากกว่าการเรียนรู้ เป็นการ "ฆ่า" พัฒนาการ
โดยตรง การประเมินที่เสริมพัฒนาการ ควรใช้แบบอิง เกณฑ์มากกว่าอิงกลุ่ม และใช้การสอบแบบ
ความสามารถ (Power Test) มากกว่าการดูเวลา (Time test) มิตที่หลักสูตรการสอนและ
การประเมินผลมีอิทธิพล ได้แก่ ประสิทธิภาพเชิงปัญญา ความเป็นตัวของตัวเอง การสร้างภาพพจน์
เอกลักษณ์ และความสัมพันธ์ส่วนบุคคล

4. การจัดที่พักอาศัย ลักษณะการจัดที่พักอาศัยให้ เป็นศูนย์ เสริมสร้างพัฒนาการมากกว่า
เป็นเพียงหอพัก ที่ซุกหัวนอน มีอิทธิพลสูงคือมิตีการพัฒนา ด้านความสัมพันธ์ส่วนบุคคลและบูรณาการ
การจัดให้นิสิตนักศึกษานอนพักอยู่ที่เดียวตลอดช่วงที่อยู่ในสถาบัน จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่มั่นคงแน่นแฟ้น
ในหมู่ นิสิตนักศึกษา เปิดโอกาสให้ศึกษานิสัย เข้าใจตนเอง และผู้อื่น รู้จักเรียนรู้การปรับตัวและ
สร้างสังคมประภคที่เหมาะสม นอกจากนั้นยังช่วยให้แต่ละคนได้ประมวลลักษณะ เฉพาะของตนเอง
เพื่อรู้จักตนเองดีขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดบูรณาการ

5. คณาจารย์และผู้บริหาร การบริหารงานในรูปให้คณาจารย์และนิสิตนักศึกษามี
ส่วนร่วมมากขึ้น เป็นแบบแนวนอน (Horizontal) การให้นิสิตนักศึกษารู้จักวิธีการมาตรฐานใน
การบริหารงานวิชาการ และบริหารงานอื่น ๆ ในสถาบัน การจัดศูนย์การเรียนรู้ จะทำให้ใกล้ชิด

คณาจารย์มากขึ้น การจัดประชุมพิเศษ ปกครองน้อยลง นำนิสิตนักศึกษาชั้นน้อยลง ให้งานและภาระในการรับผิดชอบมากขึ้น มีความคาดหวังสูงขึ้น สนับสนุนกิจกรรม ให้ประสบการณ์ทางวิชาชีพโดยตรงมากขึ้น การจัดการกับนิสิตนักศึกษาในลักษณะดังกล่าวนี้ จะช่วยให้พัฒนาความรับผิดชอบนี้ ประสิทธิภาพ ความเป็นตัวของตัวเอง วัตถุประสงค์ และบูรณาการ

6. กลุ่มนิสิตนักศึกษา การปฏิสัมพันธ์กันในหมู่นิสิตนักศึกษา จะก่อให้เกิดความอดทนต่อการวิพากษ์วิจารณ์ ระบบความเชื่อมั่น นับถือซึ่งกันและกัน การให้นิสิตศึกษามีสิทธิใน เรื่องการจัดการตามกฎเกณฑ์ ระเบียบวินัยของสถาบัน ให้โอกาสทดลองและเสี่ยงโดยปราศจากผลทางลบ ถ้าอยู่ภายในรั้วสถาบัน และการให้นิสิตนักศึกษาพิจารณาเรื่องราวต่าง ๆ ในหลายแง่มุม ลักษณะการจัดสภาพแวดล้อม เกี่ยวกับกลุ่มนิสิตนักศึกษา เช่นนี้ช่วยพัฒนาชีวิตต่อไปนี้ ประสิทธิภาพ อารมณ์ ความเป็นตัวของตัวเอง การสร้างภาพพจน์ เอกลักษณ์ ความสัมพันธ์ส่วนบุคคล วัตถุประสงค์ และบูรณาการ

หลักในการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อพัฒนานักศึกษา

โลกของนิสิตศึกษานั้นประกอบด้วยชุมชนที่รวมกันอยู่ในมหาวิทยาลัย หลักสูตรสภาพแวดล้อม เช่นพวกอาคารสถานที่ต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย และสิ่งอื่น ๆ ที่ปะปนกันอยู่มหาวิทยาลัยมีหน้าที่จะต้องจัดแจงโลกของนิสิตนักศึกษานี้ การแจกแจงไม่ได้หมายถึงการควบคุม แต่หมายถึงการจัดทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อว่านิสิตนักศึกษาจะได้ประสบการณ์จากโลกของเขาให้มากที่สุด ในการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อการพัฒนาตนเองและบุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษานี้ มหาวิทยาลัยต้องยึดหลักว่า

1. ส่วนประกอบของกิจกรรมต่าง ๆ ต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของมหาวิทยาลัย คือการพัฒนาตนเองของนิสิตนักศึกษา
2. ต้องจัดให้มีความสัมพันธ์กันระหว่างกิจกรรมในชั้น เรียนและกิจกรรมนอกชั้น เรียน ที่จะช่วยให้นิสิตนักศึกษาเกิดการพัฒนา นั่นคือการผสมผสานระหว่างการ เรียนกับสังคม และต้องพิจารณาว่าการจัดกิจกรรมนั้นสนับสนุนให้นักศึกษา เป็นผู้ใหญ่และมีวุฒิภาวะหรือไม่ ช่วยให้เขาสามารถนำประสบการณ์นั้นไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือไม่
3. ต้องมีความพอดีกันระหว่างนักศึกษาและกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัด จึงจะก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างมาก เพราะถ้าจัดระดับของสิ่ง เรา ในสภาพแวดล้อมไว้สูงเกินความพร้อม หรือ

ความสามารถของนักศึกษา โอกาสที่จะให้พวกเขาพัฒนาตนเองก็จะหมดไป แต่ถ้าจัดสิ่งที่มาเราไว้น้อยเกินไป การพัฒนาของนิสิตนักศึกษาก็จะ เป็นไปอย่างช้าเพราะขาดสิ่งท้าทาย

4. ควรให้กิจกรรมที่จัด ในมหาวิทยาลัยสอดคล้องกับสิ่งที่เกิดขึ้นภายนอกรั้วมหาวิทยาลัย ทั้งนี้เพราะนิสิตนักศึกษาจะต้องใช้ชีวิตจริงในโลกภายนอก ถ้าเขาสามารถผสมผสานชีวิตในชุมชนมหาวิทยาลัยกับชีวิตในชุมชนนอกมหาวิทยาลัยได้มากเท่าไร ก็ยิ่งดีกับ เขาเท่านั้น

5. การจัดสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยต้องให้สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาตนเองของนักศึกษา (อิदारันต์ บุญชู ในพรชูลี อาชาวำรุง, บรรณาธิการ 2525: 266-267)

กล่าวโดยสรุป สถาบันอุดมศึกษานับว่าเป็นแหล่งสำคัญที่จะช่วยให้นักศึกษาเกิดการ พัฒนา ไม่ว่าสถาบันอุดมศึกษานั้นจะตระหนักถึงความสำคัญข้อนี้หรือไม่ก็ตาม เพราะในช่วงเวลาที่ นักศึกษา เข้ามาศึกษาอยู่ในสถาบันนั้น การเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาไม่ใช่ว่าจะ เกิดแต่เพียงจากสิ่ง ที่เขาได้เรียนรู้หรือได้ยินได้ฟังมาจากชั้น เรียน เท่านั้น สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนิสิตนักศึกษา นอกชั้นเรียน การมีปฏิริยาตอบโต้กับอาจารย์ การติดต่อกับหน่วยงานมหาวิทยาลัย การติดต่อ พบปะกับมิตรสหาย บรรยากาศในสถาบันที่ผ่อนคลายยืดหยุ่นได้ หรือตายตัว เปลี่ยนแปลงไม่ได้ สิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อวิวัฒนาการของนิสิตนักศึกษาในการมองภาพพจน์คน เองและมองโลกภายนอก และการมีความ เชื่อมั่นและไม่เห็นแก่ตัว

ดังนั้นการที่จะพัฒนานิสิตนักศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษานั้น นอกจาก สถาบันอุดมศึกษาจะต้องจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถาบันที่ส่งเสริมการ เรียนรู้แก่นิสิต นักศึกษาทั้ง ในและนอกชั้น เรียนแล้ว สภาพแวดล้อมซึ่งรวมถึงสิ่งแวดล้อมทั้งด้านกายภาพ บุคคล หลักสูตร และสภาพการต่าง ๆ นี้ควรถูกจัดขึ้นโดยสนองต่อความต้องการของนิสิตนักศึกษาและ โดยความร่วมมือจากบุคลากรทุก ๆ ฝ่ายของสถาบัน จึงจะช่วยให้งานพัฒนานิสิตนักศึกษาลุล่วง ไปด้วยดี

มหาวิทยาลัยของรัฐในสวนภูมิภาค

เจตนารมณ์ในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคขึ้น เพื่อการขยายโอกาสการศึกษา ระดับสูงไปสู่ประชาชนในส่วนภูมิภาค และ เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะให้มหาวิทยาลัย เป็นทั้ง ขุมวิชาการ และวิชาชีพชั้นสูง ศูนย์ทะนุบำรุงส่งเสริมวัฒนธรรมและ เป็นผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่น (วิจิตร

ศรีสอ้าน 2516: 1) หรืออาจกล่าวได้ว่ามหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคเป็นแหล่งเตรียมกำลังคน สำหรับพัฒนาประเทศในระดับภูมิภาคและท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นใน อันที่จะใช้ทรัพยากรและกำลังคนในท้องถิ่นนั้น ๆ ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด (อรพินธ์ ต้นธนะสุษดี 2521: 2) เป็นการตอบสนองความต้องการทางสังคมในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา เพื่อให้ เป็นการกระจายโอกาสความเจริญเติบโตไปสู่ส่วนภูมิภาค และลดความแตกต่างระหว่างส่วนกลาง กับภูมิภาค แผนพัฒนาเศรษฐกิจ ฉบับที่ 1 ได้กำหนดนโยบายพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยการขยายการศึกษาระดับสูงไปยังส่วนภูมิภาค โดยการจัดตั้งมหาวิทยาลัยในภาคต่าง ๆ ขึ้น จัดตั้งแผนกวิชาและวางหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการในส่วนภูมิกานั้น ๆ และเพื่อเป็น ศูนย์วิชาการและศูนย์กลางในการพัฒนาภูมิภาคด้วย จึงมีมหาวิทยาลัยใหม่เกิดขึ้นในภาคต่าง ๆ 3 แห่ง โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีพ.ศ.2503 จัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในภาคเหนือและ เปิดรับนักศึกษาในปี พ.ศ.2507 ต่อมาในปี พ.ศ.2506 เริ่มสร้างมหาวิทยาลัยขอนแก่นใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและ เปิดรับนักศึกษาในปีพ.ศ.2507 และในปี พ.ศ.2509 จัดตั้ง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในภาคใต้ ซึ่งมี 2 วิทยาเขต คือ วิทยาเขตปัตตานีกับวิทยาเขต หาดใหญ่ เริ่มรับนักศึกษาในปี พ.ศ.2511 สาขาวิชาที่เปิดสอนในระยะแรกของทั้งสามสถาบัน เน้นหนักไปทางด้านสาขาเกษตรศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ แพทยศาสตร์ มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในขณะนั้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2528: 2-5, 3-1)

สรุปได้ว่า เหตุผลและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยภูมิภาคเป็นเหตุผลเกี่ยวกับ ด้านการเมือง การปกครอง การเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และวัฒนธรรม ซึ่งอาจจะใช้ คำกลางว่า เพื่อมุ่งพัฒนาประเทศ หรือเฉพาะเจาะจงลงไปว่าเพื่อพัฒนาภูมิภาค ด้วยวัตถุประสงค์ ที่มุ่งจะให้มหาวิทยาลัยเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนในส่วนภูมิภาค ฉะนั้นหน้าที่และบทบาทของ มหาวิทยาลัยภูมิภาคจึงควร เน้นหนักไปในการให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภูมิภาคและความรู้วิชาชีพที่ สัมพันธ์กับภูมิภาค นอกจากมหาวิทยาลัยจะให้ความรู้ทั่วไปแล้ว มหาวิทยาลัยภูมิภาคยังมุ่งที่จะ ทำการวิจัยค้นคว้าเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับภูมิภาค เพื่อหาวิธีป้องกันและลู่ทางที่จะช่วยแก้ปัญหา ในสภาพนั้น ๆ และแสวงหาวิธีการใหม่ที่เหมาะสมที่จะใช้พัฒนาท้องถิ่นอีกด้วย

เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลในการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาไปสู่ ส่วนภูมิภาค นอกจากได้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นในภูมิภาคต่าง ๆ แล้วนั้น มหาวิทยาลัยใน

ภูมิภาคยังได้กำหนดนโยบายการจัดสรรโควตารับนักเรียนจากท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย และได้เพิ่มสัดส่วนมากขึ้นเรื่อย ๆ จนเป็นร้อยละ 50 ของจำนวนนักศึกษาที่รับเข้าศึกษาทั้งหมดในปัจจุบัน ซึ่งจะเห็นได้ว่าจากการที่ได้เพิ่มโควตาพิเศษในสัดส่วนที่มากขึ้นนั้น ทำให้แต่ละมหาวิทยาลัยในภูมิภาคมีนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภูมิภาคที่สถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ ตั้งอยู่จำนวนมากกกว่านักศึกษาที่มาจากภาคอื่น ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2528: 2-17, 18)

แม้ว่าวัตถุประสงค์โดยส่วนรวมของมหาวิทยาลัยภูมิภาคแต่ละแห่งจะคล้ายคลึงกัน แต่จะแตกต่างกันในด้านความพร้อมของมหาวิทยาลัยในด้านต่าง ๆ สภาพสิ่งแวดล้อมของภาคต่าง ๆ ย่อมมีความแตกต่างกันโดยธรรมชาติทั้งด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ทัศนคติค่านิยมต่าง ๆ แต่อย่างไรก็ตามนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยภูมิภาค ทั้งสามแห่งพบว่ามีภูมิลำเนาอยู่ในทุกภาคของประเทศไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2528: 2-19)

มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ เป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกที่เกิดขึ้นในส่วนภูมิภาค เปิดทำการสอนครั้งแรกเมื่อเดือนมิถุนายน 2507 มหาวิทยาลัยตั้งอยู่เชิงคอยสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ขนบด้วยถนนห้อยแก้วและถนนสุเทพห่างจากตัวเมืองประมาณ 4 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 3,994 ไร่ ในปีการศึกษา 2528 มีจำนวนนักศึกษาทั้งหมด 10,812 คน เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี 10,053 คน และมีจุดมุ่งหมายหลักในการผลิตบัณฑิต คือ เพื่อสร้างบัณฑิตที่พึงประสงค์ให้มีความรู้ บุคลิกลักษณะ คุณธรรมและจริยธรรมที่ดี

คณะวิชาที่เปิดสอนมี 12 คณะ ได้แก่ คณะเกษตรศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเทคนิคการแพทย์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ และคณะเภสัชศาสตร์ (มหาวิทยาลัย เชียงใหม่, กองแผนงาน 2528: 3, ม.ป.ป.: 2-5)

มหาวิทยาลัย ขอนแก่น เปิดสอนครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.2507 มีเนื้อที่ประมาณ 5,000 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยห่างจากตัวเมืองประมาณ 10 กิโลเมตร ในปีการศึกษา 2528 มีนักศึกษาทั้งสิ้นประมาณ 5,802 คน เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 5,435 คน มีจุดมุ่งหมายหลักในการผลิตบัณฑิต คือ มุ่งให้นักศึกษามีวิชา จริยธรรม และปัญญา อันหมายถึงมีความรู้ดี ความประพฤติดี และมีความฉลาด อันเกิดแต่เรียนและคิด

คณะวิชาที่เปิดสอนมี 12 คณะ ได้แก่ คณะเกษตรศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ คณะเทคนิคการแพทย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ และคณะเทคโนโลยี (มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2528: 3-6, 2529: 12-17)

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มี 2 วิทยาเขตคือ วิทยาเขตหาดใหญ่ และวิทยาเขตปัตตานี เปิดสอนครั้งแรก เมื่อปีพ.ศ.2511

วิทยาเขตหาดใหญ่ ตั้งอยู่ในเขตตำบลคอกหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีเนื้อที่ประมาณ 1,740 ไร่ ตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ 4 กิโลเมตร คณะวิชาที่เปิดสอนมี 8 คณะ ได้แก่ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะทรัพยากรธรรมชาติ คณะแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ และคณะทันตแพทยศาสตร์

วิทยาเขตปัตตานี ตั้งอยู่ในเขตตำบลรูสมิณ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี มีเนื้อที่ประมาณ 950 ไร่ ตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ 4 กิโลเมตร มีคณะที่เปิดสอน 3 คณะ ได้แก่ คณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีนักศึกษาในปีการศึกษา 2528 ทั้งสิ้นประมาณ 5,618 คน เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี 5,397 คน เมื่อจำแนกตามวิทยาเขตปรากฏว่า วิทยาเขตหาดใหญ่ มีนักศึกษาทั้งหมด 3,519 คน เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี 3,407 คน ส่วนวิทยาเขตปัตตานี มีนักศึกษาทั้งหมด 2,099 คน เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี 1,990 คน และมีวัตถุประสงค์ในการผลิตบัณฑิตให้เป็นคนใฝ่รู้ มีทัศนคติกว้าง มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาการและวิชาชีพและเป็นพลเมืองที่ดีภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 2528: 1-5, 2529 ก: 3, 2529 ข: 58)

มหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคในปัจจุบันนับว่าได้ขยายความเจริญเติบโตไปจนมีลักษณะเป็นมหาวิทยาลัยที่สมบูรณ์ที่มีสาขาวิชาการครบทั้งด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ - ประยุกต์ต่าง ๆ แต่อย่างไรก็ตามมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคก็ประสบปัญหาหลายอย่างในขณะที่ยังเริ่มการขยายการเจริญเติบโต ทั้งในด้านงบประมาณที่ได้รับก็จำกัดลง เนื่องจากผลกระทบของภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำ จึงส่งผลให้การส่งเสริมหรือการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยจำกัดไปด้วย นอกจากนั้นยังประสบปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนอาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชาที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน และการดึงดูดใจให้อาจารย์ที่มีอยู่ไม่ให้อายไปทำงานที่อื่นอีกด้วย ซึ่งมหาวิทยาลัย

และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรรับหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว อึ้ง เมื่อพิจารณาถึงการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคจะเห็นว่า เป็นไปในลักษณะคล้ายกับการลอกเลียนแบบมหาวิทยาลัยในส่วนกลางมากกว่าการมุ่งสนองตอบความต้องการหรือพัฒนาภูมิภาคได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้เพราะภูมิภาคในประเทศไทยมีความแตกต่างจากนครหลวงมากไม่ว่าจะเป็นด้านศิลปวัฒนธรรม ลักษณะอาชีพ การดำเนินชีวิต และสภาวะเศรษฐกิจของสังคม ดังนั้นบทบาทของมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคควรจะแตกต่างจากมหาวิทยาลัยในส่วนกลางโดยมุ่งตอบสนองความต้องการของภูมิภาคนั้น ๆ เป็นประการสำคัญอันดับแรก ทั้งในด้านการผลิตบัณฑิต การเสาะแสวงหาบทบาทหลักที่จะมีผลตอบสนองต่อการพัฒนาและแก้ปัญหาแก่ภูมิภาค และการเสาะแสวงหาและส่งเสริมทำนุบำรุงศิลปะ ประเพณี และวัฒนธรรมภูมิภาค (ลีปนันท เกตุทัต 2526: 20-21)

การจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

การจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา มีวัตถุประสงค์ในการมุ่งพัฒนานักศึกษาในลักษณะที่ลึกซึ้ง และมีความหมายมากกว่าการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องของข้อเท็จจริง ผิดกันทักษะ เฉพาะหรือสร้างสมรรถนะทางปัญญา เท่านั้น แต่สิ่งที่สถาบันอุดมศึกษาประสงค์จะก่อให้เกิดกับนักศึกษานั้นคือ "การเปลี่ยนแปลง" เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มากขึ้น (พรทูลี อาชาวำรุง 2525: 245) เพราะฉะนั้นหน้าที่หลักของสถาบันอุดมศึกษา จึงไม่เพียงแต่การสอนนักศึกษาด้านวิชาชีพชั้นสูง เท่านั้น แต่ยังต้องรวมถึงการพัฒนานักศึกษา เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ทั้งด้านวิชาชีพ สติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ การพัฒนานักศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อน และมีปัจจัยหลาย ๆ อย่างเข้ามาเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยทางด้านวิชาการ อันได้แก่ หลักสูตร การเรียนการสอน หรือปัจจัยทางด้านการบริหาร กิจการนักศึกษา และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ (สำเนาวิ ขจรศิลป์ 2528: 63) ทั้งนี้เพราะการพัฒนานักศึกษาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งสติปัญญา วิชาการ ร่างกาย จิตใจ และการอยู่ร่วมกันในสังคม จะสร้างในห้องเรียนอย่างเดียวไม่อาจสำเร็จได้ (Taylor 1949 อ้างถึงใน Packwood 1977: 157) ดังนั้นกระบวนการจัดการศึกษาจึงต้องเกี่ยวข้องกับทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ภายนอกชั้นเรียนด้วย

การจัดการเรียนการสอน

การสอนเป็นกระบวนการที่ผู้สอนจัดขึ้นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในตัวผู้เรียน และในการจัดกระบวนการเรียนการสอนนั้น ควรจะจัดองค์ประกอบของการเรียนการสอนให้มีความสัมพันธ์กัน

เพื่อเป็นการพัฒนาหรือนำนักศึกษาไปสู่จุดหมายปลายทางของการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ ซึ่งในระบบการเรียนการสอนนั้นมิ่งองค์ประกอบที่สำคัญคือ ตัวผู้เรียน ความรู้ เนื้อหาสาระหรือหลักสูตร ครูผู้สอน สื่อในการเรียน หรือรูปแบบการเรียนการสอน และการประเมิน (ประกอบ คูปรรัตน์ ใน ไพฑูรย์ สีนลาร์คน์, บรรณาธิการ, 2529: 9)

1. ผู้เรียนในสถาบันอุดมศึกษา

1.1 ความจำเป็นที่จะต้องศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับนักศึกษา

นักศึกษาแต่ละคนที่เข้ามาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาจะมีลักษณะประจำตัวและธรรมชาติที่แตกต่างกันไปตามเพศ วัย ความสามารถ ความคาดหวัง ความสนใจ สภาพร่างกาย จิตใจ และพื้นภูมิลำเนา ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะมีผลกระทบต่อกระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษาเอง ซึ่งการจัดการศึกษาและการพัฒนานักศึกษาจะมีประสิทธิภาพมากขึ้นถ้าสถาบันรู้จักและเข้าใจในลักษณะของนักศึกษาในสถาบันได้ดี ดังที่วัลลภา เทพพิสดิน ณ อุษุธยา (2528: 25) กล่าวว่า คนในสังคมอุดมศึกษาควรจะพยายามแสวงหาทางที่จะรู้จักคนในสังคมเดียวกัน เพื่อความร่วมมือในการดำเนินการภารกิจของสถาบันให้เป็นไปอย่างคล่องตัว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะผู้บริหารจำเป็นต้องศึกษาสภาพและลักษณะธรรมชาติของนักศึกษาว่าเป็นอย่างไร เพื่อที่จะจัดบรรยากาศทางวิชาการ หลักสูตร อาจารย์ และการให้บริการทางด้านวิชาการ ให้สอดคล้องกับผู้เรียน เป็นการช่วยลดข้อขัดแย้ง ช่องว่างระหว่างความคิด ประสบการณ์ และความไม่เข้าใจกันระหว่างนักศึกษากับสถาบันหรือกับผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องได้ นอกจากนี้อาจารย์ก็จำเป็นต้องศึกษาสภาพของนักศึกษาเพื่อให้เข้าใจความต้องการในการศึกษา อิทธิพลที่มีผลต่อการเรียนรู้ ความคาดหวัง และธรรมชาติของผู้เรียน ซึ่งอาจารย์สามารถใช้ข้อมูลที่ได้รับไปจัดการศึกษาได้ถูกต้องมากขึ้น รวมทั้งการช่วยแก้ปัญหาของนักศึกษาทั้งทางด้านการศึกษา และปัญหาส่วนตัวอีกด้วย โดยเฉพาะอาจารย์เป็นผู้ที่มีอิทธิพลอย่างมากในการพัฒนานิสัย บุคลิกภาพ และทัศนคติของนักศึกษา จึงควรให้ความสำคัญต่อการทำความเข้าใจกับนักศึกษาที่สอนอย่างถูกต้อง

ส่วนไพฑูรย์ สีนลาร์คน์ (ในพรชูลี อาชวอำรุง, บรรณาธิการ, 2526: 194) กล่าวว่า การทำความเข้าใจหรือศึกษาเกี่ยวกับนักศึกษาโดยทั่วไปจะมีจุดมุ่งหมายหลัก 3 ประการ คือ

1. ศึกษา เพื่อเป็นผู้รู้เกี่ยวกับนักศึกษา เป็นการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้เกี่ยวกับนักศึกษาในทุกด้าน

2. ศึกษา เพื่อเป็นผู้จัดบริการให้กับนักศึกษา เป็นการนำความรู้เกี่ยวกับ นักศึกษามา เพื่อประโยชน์และประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรม และกิจการนักศึกษารวมทั้งบริการ อื่น ๆ เช่น การให้คำปรึกษา การให้ทุน การดูแลหอพัก เป็นต้น

3. ศึกษา เพื่อเป็นผู้สอนนักศึกษาที่ดี เป็นการรู้จักและเข้าใจนักศึกษา เพื่อ ประโยชน์ในการจัดการ เรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 สภาพทั่ว ๆ ไปของนักศึกษา

นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในวัยระหว่าง 18-22 ปี โดยประมาณ อันเป็นวัยที่อยู่ในช่วงของการ เริ่มต้นการ เป็นผู้ใหญ่ หรือช่วงของการพัฒนาการ เป็นผู้ใหญ่อันถึง ความเป็นผู้ใหญ่เต็มที่ และมีความสามารถทางพุทธิปัญญาโดยทั่วไปอยู่ในระดับสูงกว่าบุคคลใน วัยเดียวกัน โดยเฉพาะผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย เป็นผู้ที่ได้ผ่านการคัด เลือกมา หลายระดับ และหลายครั้งซึ่งเป็นการสอบความรู้ในทางพุทธิปัญญาเป็นหลักสำคัญ จึงอาจกล่าวได้ว่า มีความสามารถทางพุทธิปัญญาสูงพอที่จะ เรียนรู้ และทำความเข้าใจกับสิ่งยาก ๆ ได้ (ไพฑูริย์ ลินลารัตน์ 2524: 41) นักศึกษาแต่ละคนที่เข้ามาในมหาวิทยาลัยมีพื้นฐานแตกต่างกันมาก ทั้งด้าน การศึกษา การฝึกอบรม เศรษฐกิจ ครอบครัว ความเชื่อและบุคลิกลักษณะ แต่นักศึกษาก็เข้ามาสู่ มหาวิทยาลัยด้วยความบริสุทธิ์ คัดค้าน กระตือรือร้น อยากรู้อยากเห็น พร้อมทั้งจะรับการ เปลี่ยนแปลง และมีอุดมคติสูงส่ง และนักศึกษามีความรู้สึกว่านักศึกษาจะเป็นผู้ใหญ่ที่มีความพร้อม มีความต้องการให้ผู้อื่นยกย่อง มองเห็นความเป็นผู้ใหญ่ เคารพรับฟังความคิดเห็นของเขา นักศึกษา มีความคาดหวังต่ออาจารย์และมหาวิทยาลัยค่อนข้างสูง แต่สภาพอุดมศึกษาในปัจจุบันยังมีส่วนสนับสนุน การพัฒนาของนักศึกษาได้ไม่เต็มที่กับศักยภาพที่นักศึกษามีอยู่ นักศึกษาจึงผิดหวัง เมื่อพบว่า สภาพแวดล้อมและอาจารย์มิได้ เป็นไปตามที่หวังไว้ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2527: 37, 2528: 56) นอกจากนั้นสืบ เนื่องจากการเปิดโอกาสทางการศึกษาทั้งในรูปของมหาวิทยาลัย เปิด และระบบการจัดสรรโควตาทำให้สถาบันอุดมศึกษามีนักศึกษารุ่นใหม่ที่ เข้ามา เรียน เพื่อต้องการยก สถานะตนเองและเรียนไปเพื่อประกอบอาชีพมากขึ้น (ประกอบ คูปรรัตน์ ในไพฑูริย์ ลินลารัตน์, บรรณาธิการ 2529: 10) นักศึกษาเหล่านี้จะสนใจในเรื่องของการงานอาชีพและจะ เรียนในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาเอง โดยไม่มีค่านิยมในเรื่องคุณค่าของการอุดมศึกษาในด้านความ เป็น วิชาการ (Academic Model) มากกว่าการที่จะได้เรียนรู้รูปแบบของวิชาชีพ (Vocational Model) ซึ่งจะช่วยให้มีความเป็นอยู่ที่ดีเมื่อจบการศึกษา (ปทีป เมธาคุณวุฒิ ในธิดารัตน์ บุญนุช, บรรณาธิการ 2528: 292)

1.3 ลักษณะของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

ดังได้กล่าวมาแล้วว่านักศึกษาแต่ละคนที่เข้ามาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา มีเอกลักษณ์ บุคลิก และความสามารถที่แตกต่างกัน ซึ่งมีนักการศึกษา หรือผู้สนใจหลายท่านได้ศึกษาทำการวิจัยไว้และพอจะนำมา เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ปฏิภานักศึกษา ได้ดังนี้

สรรเสริญ อุทัยเฉลิม (2514: 183-184) ได้แบ่งประเภทนิสิตนักศึกษาไทย ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้คือ

1. ประเภทมาเรียน เพื่อหาความรู้แต่เพียงอย่างเดียว ไม่สนใจ สิ่งแวดล้อม สังคมภายนอกเป็นหนองหนึ่งสี่

2. ประเภทมาเรียน เพื่อแสวงหาความรู้เพื่อตนเองและสังคม พวกนี้จะต่างกับพวกแรก เขาจะศึกษาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคม ใช้เวลาว่างออกไปบำเพ็ญประโยชน์ ช่วยเหลือสังคมให้ดีขึ้น

3. ประเภทแสวงหาแนวคิดใหม่ พวกนี้ได้ชื่อว่าเป็นพวกก้าวหน้า ไม่ยอมหยุดนิ่ง พยายามหาความรู้ใหม่แสดงออก แสดงความคิดใหม่ ๆ แปลก ๆ พวกนี้ได้ชื่อว่า "ปัญญาชน" พวกนี้ถ้าได้รับการเอาใจใส่จากอาจารย์ช่วยชี้แนะแนวทางให้ข้อคิดที่ถูกต้อง ใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นของพวกนี้จะทำให้กลุ่มนี้ขึ้นนำกลุ่มอื่น ๆ ได้ เพราะถือเป็นพวกกลุ่มก้าวหน้า หรือกลุ่มปฏิภานักศึกษา

เดือนใจ ชิวภักดี (2516: 110-111) ได้กล่าวถึงนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ซึ่งพอจะแยกประเภทได้ 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. นิสิตนักศึกษาที่เข้ามาต้องการเรียน ได้แก่ นิสิตนักศึกษาที่เลือกเข้ามาเรียนในคณะและมหาวิทยาลัยที่ชอบและสอมา เข้าได้ หรือพวกที่สอมา เข้าเรียนในคณะที่ไม่ชอบ แต่มีความต้องการที่จะเรียน นิสิตนักศึกษาประเภทนี้ เมื่อเข้ามาเรียนแล้วจะตั้งใจเรียน ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับที่มหาวิทยาลัยวางไว้ มีความกระตือรือร้นในการศึกษา เพราะมีแรงจูงใจคือต้องการจะได้ปริญญาตรี

2. นิสิตนักศึกษาที่เข้ามาเพราะความจำเป็น ได้แก่ พวกที่เข้ามหาวิทยาลัยโดยสิ้นความรู้สึกของตน ซึ่งอาจจะ เป็น เพราะถูกบังคับ ถูกกดดันจากญาติพี่น้องบังคับให้เรียนคณะที่ไม่ชอบ เพราะ เป็นคณะที่พ่อแม่เคยเรียน หรือ เป็นคณะที่หางานหาง่าย ถ้าไม่เรียนพ่อแม่ไม่พอใจไม่ให้เงินค่าใช้จ่าย เป็นต้น นิสิตนักศึกษาของไทยส่วนมากต้องพึ่งเงินค่าใช้จ่ายในเรื่องการศึกษา

จากผู้ปกครอง จะไม่ทำงานในขณะที่เรียน นอกจากนี้ยังรวมถึงนิสิตนักศึกษาที่เลือกเรียนตามเพื่อน เมื่อเข้าได้แล้วไม่ชอบเรียนในขณะที่สอบได้ นิสิตนักศึกษาระดับนี้ เมื่อเข้ามาเรียน บางครั้งก็ก่อให้เกิดปัญหาให้มหาวิทยาลัยไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ ไม่ตั้งใจเรียน (Never Learn) ไม่เกิดการเรียนรู้

บุริณชัย จงกลณี (2525: 21-22) ได้กล่าวถึง พลังของนิสิตนักศึกษาในประเทศไทยในหนังสือ "การบริหารงานบริการและกิจการศึกษาระดับอุดมศึกษา" ว่าพลังและธรรมชาติของเด็กหนุ่มสาวในวัยที่กำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่ในสถานับอุดมศึกษามีความหลากหลาย ซึ่งอาจจำแนกได้เป็น 7 ลักษณะคือ

1. ต้องการชีวิตเสรี อยากรู้ชีวิตอย่างมีความสุขแบบอิสระในทุก ๆ ด้าน ใช้ความรู้สึกส่วนตัว เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ ความถูกต้อง ต้องการแสดงออกให้สังคมยอมรับว่าเขาเป็นผู้รู้ และมีประสบการณ์ในทุก ๆ สิ่งที่ใหญ่รับผิดชอบอยู่
2. ค่อด้านผู้ยิ่งใหญ่ มีความสำนึกว่าคนในสังคมยอมรับสิทธิและความเสมอภาคเท่าเทียมกัน และจะต้องไม่มีการแบ่งชั้นชั้นในสังคม ทุกคนควรจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดงบทบาททางการเมืองและการปกครอง
3. พวกคลั่งสิทธิความเสมอภาค ค่อด้านการรวมอำนาจและภาวะผูกขาดอำนาจของฝ่ายบริหารโดยไม่ชอบด้วยเหตุผล
4. พวกค่อด้านคัมภีร์ เชื่อมั่นถือนั่นอยู่กับความคิดคำนึงของตนเอง และเห็นว่า เป็นสิ่งที่ถูกต้องเสมอ
5. ศูนย์พัฒนาประชาชน มีความมุ่งหวังอย่างแรงกล้าที่จะให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันเพื่อปรับปรุงสังคม โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับชุมชน ในขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่ เป็นศูนย์กลางของชุมชนในสังคมด้วย
6. ความบริสุทธิ์ทางศีลธรรม มีความภาคภูมิใจในสถาบันการศึกษาของตนเอง ต้องการให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันทางศีลธรรม เพื่อจะได้มีส่วนร่วมเข้าไปแก้ไขปัญหาสภาพ เลวร้ายของสังคม
7. ค่อด้านสถาบัน หากจัดตั้งสถาบันขัดต่ออุดมการณ์และแนวสัจจะของสังคม และไม่สามารถใช้หลักเหตุผลเข้าไปอธิบายให้เป็นที่เข้าใจได้ ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกต่อต้านทั้งในและนอกรูปแบบ

ทอง เรียน อมรัชกุล (2525: 38-39) ได้เสนอลักษณะของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย โดยจำแนกเป็นชั้นปี เพื่อจะได้มองเห็นภาพพจน์ของนิสิตนักศึกษาไปอีกทางหนึ่ง ดังนี้

นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 นิสิตนักศึกษาพวกนี้ เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย เพื่อหวัง

- (1) ความสำเร็จในเชิงวิชาการ สนใจการศึกษาหาความรู้ความคิดต่าง ๆ
- (2) ต้องการเข้าใจตนเอง (Self-Understanding) เข้าใจปัญหาของโลก รวมทั้งแสวงหาเอกลักษณ์ของตน
- (3) แสวงหาฐานะส่วนตัว
- (4) มีความเป็นมิตร ผูกพันอยู่กับ เพื่อนและชอบรวมอยู่ในกลุ่ม และ
- (5) เป็นผู้ที่มีมนุษยธรรมสุภาพ เรียบร้อย ให้ความคุ้มครองและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ความรู้สึกทั่วไปของนิสิตนักศึกษาพวกนี้ในการ เข้าไปศึกษาในมหาวิทยาลัยคือมีความรู้สึกกระคนกันระหว่างความกลัวและความตื่นเต้น พวกนี้จะเข้าร่วมกิจกรรมทุกประเภทในมหาวิทยาลัย

นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ส่วนใหญ่แล้วนิสิตนักศึกษาพวกนี้จะเกิดความไม่พอใจมหาวิทยาลัย แต่ในบางกรณีนิสิตนักศึกษาก็เพียงแต่จะมีความ เบื่อและรู้สึกเฉย ๆ ไม่ยินดียินร้ายต่อสภาพทั่วไปในมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ก็เพราะพวกนี้ถูกทอดทิ้งและไม่ได้รับการเอาใจใส่ จนกระทั่งเกิดความรู้สึกขึ้นเองว่าตนเอง เป็นคนขาดความรับผิดชอบ ดังนั้นทางออกของนิสิตนักศึกษาเหล่านี้คือ การริเริ่มสร้าง เสริมความเป็นแบบแผนของกลุ่มย่อยขึ้นมาจน เกิดเป็นวัฒนธรรม เพื่อนฝูงขึ้น (Peer Culture)

นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 3 อันเนื่องมาจาก เป็นนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มาแต่เดิม นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จะมีวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของตนเอง เป็นเอกลักษณ์เฉพาะในลักษณะที่สูงมาก สำหรับในกลุ่มนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ด้วยกันเองจะมีความคิดเห็นแตกแยกออกไปน้อยมาก กล่าวคือ มีความคิดไปในแนวเดียวกัน เป็นส่วนใหญ่ มีค่านิยมคล้ายคลึงกัน และทุกคนจะมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ลักษณะที่คล้ายกับนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คือ ความไม่พอใจมหาวิทยาลัยในด้านต่าง ๆ รวมทั้งวิพากษ์วิจารณ์มหาวิทยาลัยอย่างรุนแรง เช่น เคย

นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 นิสิตนักศึกษาพวกนี้มีแนวโน้มที่จะหันความสนใจออกไปจากมหาวิทยาลัย เขาจะมามีส่วนร่วมกับกิจการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย เริ่มตั้งแต่ไม่สนใจวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของนิสิตนักศึกษา (Student Culture) รวมทั้งไม่ยอมรับระเบียบประเพณีของนิสิตนักศึกษาด้วยกันเอง โดยส่วนใหญ่แล้วจะสนใจกับ เรื่องส่วนตัว เฉพาะอย่างยิ่งชีวิตภายหลังสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยในระดับปริญญาตรีไปแล้ว

สำหรับข้อสังเกตที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งคือ ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตนักศึกษา
ชั้นปีที่ 1 และนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 นั้น จะพบว่า เป็นได้ทั้งมิตรและศัตรูต่อกัน ส่วนนิสิตนักศึกษา
ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 นั้น มักจะ เป็น เพื่อนฝูงกันก็ต่อเมื่อเรียนวิชาที่เหมือน ๆ กัน และอยู่ในชั้น
เดียวกันเท่านั้น อย่างไรก็ตามนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ส่วนใหญ่ต่างคนต่างอยู่ และ
ไม่มีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งต่อกันและกัน

วัลลภา เทพทัตติน ฅ อุษุทยา (2528: 32-33) ได้ทำการสำรวจปัญหา
ต่าง ๆ ของนิสิตปริญญาตรีคณะครุศาสตร์ ปีพ.ศ.2523 พบว่า นักศึกษามีลักษณะและการปรับตัว
ที่แตกต่างกันไปในแต่ละปีที่เข้ามาศึกษา ดังนี้

ปีที่ 1 ค่อนข้างจะมีความไม่มั่นใจในตนเอง ไม่ค่อยกล้าตอบปัญหาต่าง ๆ
มีปัญหาการปรับตัว เพราะยังใหม่ต่อสิ่งรอบด้านค่อนข้างเหงา เพราะไม่ค่อยมีเพื่อน ต้องการ
ความเอาใจใส่ดูแลจากอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษาค่อนข้างสูง ยังมีการปรับตัวเข้ากับ
การเรียนระดับอุดมศึกษาไม่ได้

ปีที่ 2 พุดจาจะฉาน มีลักษณะคล่องแคล่ว มีความมั่นใจขึ้น แต่ยังมีปัญหาเรื่อง
การลงทะเบียนและการเรียน

ปีที่ 3 มีลักษณะ เกาะกลุ่มกับเพื่อน ๆ อยากมีส่วนร่วมในการทำงานบริหาร
กิจกรรมนักศึกษา มีความสนใจในวิชาที่เรียนมาก และคิดว่าอยากจะทำอะไร เพื่อให้มหาวิทยาลัย
ดีขึ้น

ปีที่ 4 มีลักษณะ เป็นผู้ใหญ่สนใจวิชาการ ค่อนข้างมีความเชื่อมั่นในตนเองมาก
มีความเป็นตัวของตัวเอง ชอบแสดงความคิดเห็น และอยากรู้อยากเห็น ซักถามเรื่องเกี่ยวกับการ
การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ตลอดประสบการณ์ทำงานในอนาคต

สำหรับต่างประเทศได้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับนักศึกษาไว้เป็นอย่างมาก
ดังเช่น คอฟแมน (Kauffman) ได้ประมวลลักษณะนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยไว้ 6 ลักษณะดังนี้

1. ผู้ที่มาแสวงหาความรู้และมุ่งมั่นตกลงปลงใจในสาขาวิชาหนึ่ง ซึ่งเขามี
ความเชื่อมั่นในศาสตร์นั้น ๆ เขาอยากจะเป็นชีวิตจิตใจของวิชาที่เรียน แต่มักจะ
ผิดหวัง เพราะไม่ได้พบเช่นนั้น

2. ต้องการแสวงหาความมั่นคงทางสังคม (Social Security) เพราะบางครั้งเมื่อเข้ามาในมหาวิทยาลัยก็เกิดความรู้สึกเหมือนคนหลงทาง การที่เข้ามาวิทยาลัย เพราะเขานึกว่าจะเป็นที่ทำให้เขาได้คลายความสัมพันธ์ใกล้ชิดทางบ้าน พยายามหาทางคิดทางบ้าน โดยต้องการเป็นอิสระ จึงต้องการที่จะช่วยสนองความต้องการทางจิต หากคนที่ถูกใจเป็นเพื่อน

3. เป็นคนมีอุดมคติและใจดี แต่บางครั้งสิ่งแวคล้อมภายในมหาวิทยาลัยก็ทำลายอุดมคตินั้นเสีย เขาอยากที่จะช่วยเหลือผู้อื่น และสนใจปัญหาของสังคม ซึ่งในด้านนี้มหาวิทยาลัยจะไม่ได้นึกถึงหรือเห็นความต้องการของเขา จึงไม่ได้คอยช่วยจัดประสบการณ์ หรือ เปิดโอกาสให้เขาได้ทดลองทำงานที่ใช้วิชาการที่เรียนอยู่ในห้องเรียนกับชีวิตประจำวัน

4. มีความกระตือรือร้นที่จะเรียน แต่เพราะว่ามีสิ่งยั่วยุดรอบด้านที่ผลักดันให้หันเหทิศทางไปทางอื่น กิจกรรมต่าง ๆ สนุกสนานกว่าไม่ต้องกังวล เดือดร้อนใจ และได้รับการบีบคั้นจากการเรียน เมื่อเข้ามาศึกษาแล้วไม่เป็นไปตามที่คาดหวังก็รู้สึกเสียใจ และผิดหวังมาก จึงต้องหันความสนใจไปสู่ด้านอื่น ๆ ซึ่งบางครั้งอาจจะนำไปสู่ปัญหาการ เล่นการพนันและการคิดยาเสพติด ซึ่งจะเป็นผลร้ายต่อตัวเอง สังคม และประเทศชาติ

5. ต้องการค้นพบตนเอง (Seek for Self-Identification) ความเป็นตัวของตัวเอง แต่ส่วนใหญ่มักจะไม่พอใจในความปรารถนาและทุกสิ่งในตัวเองนัก นอกจากนี้การเรียนในระดับอุดมศึกษาสาขาวิชาบางประเภทไม่ได้ช่วยให้นิสิตนักศึกษาได้ค้นพบความสามารถของตนเอง บางครั้งทำให้นักศึกษาเข้าใจผิดว่าตนเองโง่มาก เพราะเพียงสาเหตุจากการสอบไล่ตกเพียง 1 วิชาเท่านั้น จึงเป็นเหตุให้ไม่สามารถพัฒนาความสามารถด้านอื่น ๆ ขึ้นมาได้

6. มีความขัดแย้งและมีความรู้สึกที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการบริหาร ลักษณะของนิสิตนักศึกษาในด้านนี้อาจเปลี่ยนไปในบางมหาวิทยาลัยที่เปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจปัญหาของมหาวิทยาลัยบ้าง (to participate in decision-making) โดยการมีนิสิตนักศึกษาตัวแทนที่มีส่วนร่วมในการบริหารจะทำให้เขาได้รับข้อมูล ข่าวสารที่ถูกต้องขึ้น เพราะเขาเชื่อว่าผู้แทนของเขามีความภักดีต่อกลุ่ม ดังนั้นข้อมูลที่ได้ย่อมมีความเที่ยงตรง และสิ่งที่ตัวแทนของเขาทำย่อมตอบสนองความต้องการของพวกเขาได้เป็นอย่างดี (Kauffman 1968 อ้างถึงใน วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคณะ 2527: 26-28)

นอกจากนี้มีผลงานวิจัยที่ศึกษาสภาพนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของสหรัฐ ซึ่งมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับสภาพนักศึกษาในปัจจุบันของประเทศไทย คือ

1. ชั้นปีที่ 1 นักศึกษาจะรู้สึกตื่นเต้น สนใจต่อทุก ๆ สิ่งรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็น เป็นกิจกรรมการเรียนหรือกิจกรรมสังคมในมหาวิทยาลัย มีความอยากเรียน ตั้งใจในการศึกษา และอยากปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งจะสนิทสนมและเชื่อฟังคำสั่งสอนของ อาจารย์
2. ชั้นปีที่ 2 เขาจะไม่ค่อยพอใจครูบาอาจารย์ เริ่มมีความคิดเห็นขัดแย้ง และเป็นปฏิบัติต่อมหาวิทยาลัย มีความรู้สึกที่ตนเอง เป็นผู้ใหญ่ขึ้น
3. ชั้นปีที่ 3 เขามักจะสงบเงียบชอบอยู่กับกลุ่มเพื่อน ๆ มากกว่า มีความ เฉยเมยต่อสังคมของมหาวิทยาลัยและต่อการเรียน อาจมีความคิดที่จะเริ่มมีเพื่อนต่าง เพศที่สนิท พอดีที่จะ เป็นคู่รักต่อไปได้
4. ชั้นปีที่ 4 เขาไม่ค่อยยุ่งเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่มักจะสนใจ เรื่อง เกี่ยวกับการงาน การศึกษาต่อ และความก้าวหน้าในอนาคต (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2528: 38)

อนึ่ง ยังมีการศึกษาวิจัย เพื่อศึกษาในปัญหาหรือลักษณะของนักศึกษาโดยเฉพาะ เรื่องอีกหลายลักษณะที่น่าสนใจ และสามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ได้ ดังนี้

1.4 นักศึกษากับจุดมุ่งหมายในการศึกษา

ผู้เรียนระดับอุดมศึกษามักจะเข้ามา เรียนด้วยความคาดหวัง ซึ่งมักจะ ประกอบด้วยผลประโยชน์หรือเหตุผลหลาย ๆ ประการในการศึกษา แต่เหตุผลหนึ่งจะมีความสำคัญ ที่สุดเสมอ คือบางคนอาจมี เป้าหมายเฉพาะในการฝึกฝน เพื่อประกอบอาชีพในอนาคต (พรทูลี อาทวอจริง 2525: 218)

ปริยา พวงอิศวร ได้ทำการวิจัย เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในชีวิตของนิสิตชั้นปีที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า จุดมุ่งหมายในชีวิตของนิสิตชาย เน้นความสำคัญใน เรื่องของความมี อิสระในการดำรงชีวิต อยากคิดค้นประดิษฐ์ หรือดัดแปลงสิ่งผลิต และ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่เป็น ประโยชน์ อยากสร้างทฤษฎีใหม่ ๆ ทางด้านวิทยาศาสตร์ อยากมีชื่อเสียงและปฏิบัติงานที่ตื่นเต้น เร้าใจ ส่วนในด้านความปรารถนาที่จะให้สังคม เจริญ นิสิตชาย เน้นในความปรารถนาที่จะมีส่วน ช่วยเหลือสังคม เจริญขึ้นใน เรื่องความอยากมีส่วนช่วยให้ประชาชนมีความ เสมอภาคมากกว่านิสิตหญิง ในขณะที่นิสิตหญิงมีจุดมุ่งหมายในชีวิตที่ เน้นความสำคัญในด้านอยากสร้างสิ่งที่จะทำให้พ่อแม่ ภาควงใจ (ปริยา พวงอิศวร 2510: 46-47)

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2528: 50) ได้ทำการสอบถามถึงความมุ่งหวังในการศึกษาระดับอุดมศึกษาของนิสิตครูศาสตร์ปีที่ 2 และ 3 ในปีการศึกษา 2522 พบว่า นักศึกษามีความมุ่งหวังดังนี้

1. ต้องการความรู้เพื่อเป็นแนวทางประกอบวิชาชีพ
2. เพื่อยกระดับฐานะทางสังคม
3. เพื่อมีความรู้และนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์
4. เพื่อนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
5. คำนิยมของผู้ปกครอง
6. เพื่อเรียนรู้สังคม
7. ไม่รู้จะทำอะไร
8. เพื่อการคบเพื่อน
9. เพื่อความเป็นบัณฑิต
10. ว่างงาน

และได้ศึกษาลักษณะและความคาดหวังของนิสิตนักศึกษา จากมหาวิทยาลัย 10 แห่ง พบว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ได้ตัดสินใจและเลือกอาชีพแน่นอนรู้ว่าต้องการจะทำอะไรในชีวิตและทิศทางการดำเนินชีวิต และมีทัศนคติต่อมหาวิทยาลัยว่าเป็นสถาบันที่พัฒนาด้านฝึกอาชีพ พัฒนาทักษะ และวิธีการอันนำไปสู่การประกอบอาชีพมากที่สุด (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2527: ค)

1.5 นักศึกษากับบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพหมายถึงลักษณะส่วนรวมของพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งมีความสำคัญต่อบุคคลในด้านกิจการงาน ชีวิตส่วนตัว และในสังคมทั่วไป วัฒนธรรมการเลี้ยงดู ภูมิหลังในด้านต่าง ๆ มีผลต่อบุคลิกภาพของคนในสังคมนั้น สภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยก็มีอิทธิพลจะค่อย ๆ หลอมบุคลิกภาพของนักศึกษาที่อยู่รวมกัน ในมหาวิทยาลัย เช่นเดียวกัน มหาวิทยาลัยจึงควรต้องรับผิดชอบให้นักศึกษาได้พัฒนาไปในทิศทางที่ดีให้ได้มากที่สุด

รูธ เบนเนดิก (Ruth Benedict 1952: 44) ได้ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมและพฤติกรรมของคนไทย พบว่า วัฒนธรรมไทยมีผลต่อการเลี้ยงดูเด็ก ทำให้เด็กชายและเด็กหญิงมีลักษณะที่แตกต่างกัน กล่าวคือ เด็กหญิงได้รับการดูแลปกป้องรักษาอย่างเข้มงวดในกิจกรรมทุก ๆ ด้าน และถูกกำหนดให้รับผิดชอบตั้งแต่อายุน้อย เช่น มีหน้าที่ต้องเลี้ยงน้อง ทำงานบ้าน

เป็นต้น ส่วนเด็กชายมีความรับผิดชอบมากกว่า และได้รับการเลี้ยงดูอย่างอิสระ อนุญาตให้มีพฤติกรรม และการคบหาสมาคมกับคนอื่นได้มากกว่าเด็กหญิง ลักษณะดังกล่าวทำให้เด็กหญิงไม่ใคร่กล้าที่จะคบ หรือติดต่อกับผู้อื่น หรือมีความเต็มใจต่อการมีมนุษยสัมพันธ์ซ้ำกว่าเด็กชาย

สุจิตร์ ศิริรัตน์ (2522: 106) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแบบสำรวจ นิสัยและทัศนคติในการเรียนระดับอุดมศึกษา พบว่านักศึกษาหญิงมีนิสัยและทัศนคติในการเรียนดีกว่า นักศึกษาชาย เนื่องจากเพศหญิง เป็นเพศที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูให้อยู่ในกรอบประเพณี มีแนวโน้มน ที่จะเชื่อฟัง ปฏิบัติตามคำสั่งสอน และมีความรับผิดชอบสูง จึงส่งผลให้มีนิสัยและทัศนคติการเรียนดี ไปด้วย และยังพบว่า นักศึกษาหญิงมีค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบด้านการหลีกเลี่ยงการผลัดเวลา และ วิธีการทำงานสูงกว่านักศึกษาชาย

แดเนียล (Danial 1959: 19) ได้สรุปการศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพของ นักวิทยาศาสตร์ว่ามี 6 แบบคือ

1. มีความคิดสร้างสรรค์อย่างแท้จริง ชอบแสวงหาประสบการณ์ รักความเป็นอิสระ มีความเชื่อมั่นในตนเอง เกี่ยวเนื่องกับความรู้ สิ่งที่อยู่และพฤติกรรม มีระเบียบ ต้องการ มีอำนาจเหนือคนอื่นสูง เพ้อฝัน ไม่ปฏิบัติตามสังคม ยึดถือตนเอง เป็นศูนย์กลาง
2. หोजใจสิ่งที่ปรากฏและชายซึ่งความงาม มีความ เชื่อถือสูงในสิ่งที่คลุมเครือแต่เขาสามารถจัดการให้ไปถึงจุดหมายด้วยตนเอง
3. มีความสัมพันธ์กับคนอื่นน้อย ไม่ช่างพูด ไม่ค่อยเข้าสังคม ไม่ชอบวิจารณ์ มีความรู้สึกไวต่อการก้าวร้าวระหว่างบุคคล
4. มี Ego เข้มแข็ง มี Super ego น้อยกว่าคนอื่น ถือการกระทำเหนือสิ่งอื่น
5. ชอบทำงาน เกี่ยวกับสิ่งของและความคิดมากกว่าทำงานกับบุคคล
6. สนใจคำนวณสิ่งที่ต้องเสี่ยงซึ่งอยู่ในธรรมชาติไม่ใช่บุคคลไม่ขึ้นกับโชคกลางง่าย ๆ

รัตนา เทพดลไชย (2518: 59) ได้ศึกษาเรื่อง "บุคลิกภาพของนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยวัดด้วยอีพีทีเอส" โดยใช้ตัวอย่างประชากร จำนวน 480 คน ลุ่มจาก นิสิต 10 คณะ ใช้เครื่องมือเป็นแบบวัดบุคลิกภาพอีพีทีเอส ผลการวิจัยพบว่า นิสิตชายในคณะ

วิศวกรรมศาสตร์มีบุคลิกภาพด้านความต้องการพึ่งตนเองสูงและสูงกว่านิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และกองเผยแพร่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2515: 27) ได้สรุปบุคลิกภาพและคุณสมบัติของนักวิศวกรรมศาสตร์ว่าควร เป็นผู้ที่มีความรู้ดี มีความขยันหมั่นเพียรเป็นประจำ มีความอดทน เข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ มีอารมณ์เยือกเย็น สุขุมมีลักษณะเป็นผู้นำ มีความสามารถถนัดเรื่องกลไก มีความคิดสร้างสรรค์ ชอบการทดลองประดิษฐ์และการค้นคว้า

นอกจากนี้ยังมีผู้วิจัยลักษณะของนักศึกษาของมหาวิทยาลัยค่างประเทศตามสาขาวิชา (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2524: 62) พบว่า

1. นักศึกษาสาขาอักษรศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มีลักษณะคือ ภาษาดี คำนิยมทางสุนทรียศาสตร์สูง เหตุผลเฉียบขาด รุนแรง แต่เจ้าอารมณ์ มีบุคลิกภาพไม่แน่นอน และไม่ค่อยมีเหตุผลในด้านการเมือง เศรษฐกิจหรือทฤษฎีต่าง ๆ
2. นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ มีความสามารถทางด้านคำนวณสูง มีอารมณ์มั่นคง ทัศนคติทางสังคมค่อนข้างไปทางอนุรักษนิยม เพราะมีระเบียบแบบแผน มีคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ แต่ความคิดทางการเมือง สังคมและ เศรษฐกิจสูง
3. นักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ มักจะไม่ค่อยมักใหญ่ใฝ่สูง ใจค่อนข้างคับแคบ คุณค่าทางศาสนาค่อนข้างต่ำ แต่เฉียบคมเจ้าปัญหา และสนใจในการเมือง เศรษฐกิจสูง

1.6 นักศึกษากับรูปแบบการเรียน

ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล (2525: 112-120) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "รูปแบบการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" พบว่า นิสิตเพศชายมีลักษณะแบบการเรียนแบบอิสระสูงกว่านิสิตเพศหญิง สาเหตุที่เป็น เช่นนี้ เพราะว่า เป็นธรรมชาติของผู้ชาย ประกอบกับผู้ชายมักได้รับการอบรมให้มีความแข็งแกร่ง และให้แสดงออกมากกว่า รู้จักตัดสินใจด้วยเหตุผลและกล้าคิด กล้าทำ มีความเป็นอิสระและเชื่อมั่นในตนเอง จึงเป็นผลให้นิสิตเพศชายมีลักษณะการเรียนแบบอิสระสูงกว่านิสิตเพศหญิง ส่วนนิสิตเพศหญิงมีลักษณะแบบการเรียนแบบพึ่งพาและแบบมีส่วนร่วมสูงกว่านิสิตเพศชาย เพราะว่า เพศหญิงตามระบบสังคมไทยถูกอบรมให้ เป็นผู้ตาม เพศหญิงมีความต้องการไมตรีสัมพันธ์สูง การเลี้ยงดูอบรมให้ เป็นผู้สงบเสงี่ยม เรียบร้อย อ่อนหวาน ประพฤติปฏิบัติอยู่ในกรอบประเพณี มีความเชื่อมั่นและปฏิบัติตาม มีความต้องการความช่วยเหลือสูงกว่าเพศชาย และเมื่อพิจารณาตามระดับชั้นปี พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีลักษณะแบบการเรียนแบบพึ่งพาสูงสุด เมื่อเทียบกับชั้นปีอื่น ๆ หลังจากนั้นแบบการเรียนแบบพึ่งพาจะค่อย ๆ ลดลงเมื่อ

เรียนในชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 ตามลำดับ และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 จะชอบแบบการเรียนแบบอิสระสูงกว่าทั้งพา ส่วนนักศึกษาต่างสาขาวิชา พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์จะมีแผนการเรียนแบบอิสระสูงสุด นักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์มีลักษณะแบบการเรียนแบบพึ่งพาน้อยที่สุด และนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์มีลักษณะแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมสูงสุด

1.7 นักศึกษากับความสามารถทางสติปัญญา

ความสามารถทางสติปัญญา เป็นความสามารถทางการเรียนของผู้เรียน โดยธรรมชาติแล้วผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถไม่เหมือนกัน ดังนั้นความสามารถทางการเรียนจึงมีผลต่อการเรียนของผู้เรียนโดยตรง ผู้เรียนมีความสามารถในวิชาใดก็ย่อมจะสามารถเรียนได้ดีในวิชานั้น ได้มีผู้แบ่งลักษณะผู้เรียน ตามความสามารถทางสติปัญญาไว้ 4 ประเภท (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2528: 48) คือ

1. เฉลียวฉลาดและไว ประเภทนี้มีความมั่นใจในตนเองสูง สามารถมองเห็นเหตุและผลได้ชัดเจน รักการค้นคว้า ศึกษาด้วยตนเองโดยการอ่าน ทั้งการอภิปรายทางวิชาการในที่ต่าง ๆ มีความสนใจรอบด้าน มีความขยันพากเพียรในการเรียน ดังนั้นการเรียนเพียงแต่อาจารย์กล่าวถึงหัวข้อ ก็สามารถเข้าใจสาระข้อความที่จะอธิบายในหัวข้อต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี จำนวนผู้เรียนประเภทนี้มีเพียงร้อยละ 5 ของผู้เรียนทั้งหมด

2. ฉลาด ผู้เรียนประเภทนี้พร้อมที่จะศึกษา มีความคิดเหตุผลดี สามารถเรียนได้ทุกแขนงวิชา เพียงแต่ผู้สอนพูดถึงหัวข้อที่จะสอนและอธิบายเพิ่มเติม เพียงเล็กน้อยก็เข้าใจสาระที่ผู้สอนสอนได้อย่างดี จำนวนผู้เรียนประเภทนี้มีเพียงร้อยละ 15 ของกลุ่มทั้งหมด

3. ปานกลาง ผู้เรียนกลุ่มนี้มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 70 ของกลุ่ม มีความไม่พร้อมของประการสำหรับการศึกษา เช่น เรื่องวิธีการเรียนระดับอุดมศึกษา การจับใจความ วิธีจดคำบรรยาย การค้นคว้า การศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเอง ดังนั้นผู้สอนจำเป็นต้องกล่าวถึงหัวข้อที่จะสอน อธิบายสาระในหัวข้อที่จะสอน อธิบายสาระในหัวข้ออย่างชัดเจน พร้อมยกตัวอย่างประกอบให้เข้าใจด้วย

4. อ่อน ผู้เรียนกลุ่มนี้มีประมาณร้อยละ 10 เป็นกลุ่มที่เรียนและรับรู้ค่อนข้างช้า ผู้สอนจะต้องอธิบายหัวข้อการสอน เหตุผลที่สอน ประโยชน์ที่จะได้รับจากการเรียน ขยายหัวข้อแต่ละหัวข้ออย่างชัดเจน ยกตัวอย่างประกอบ ให้ทำแบบฝึกหัด อธิบายซ้ำหลายครั้งกว่าจะเข้าใจ

1.8 นักศึกษากับแนวทมาทในการเรียน

หัสตินทร์ เขาวนปรีชา (2528: 115, 121) ได้ศึกษาเรื่องการสำรวจแนวทมาทนักศึกษาคตามการรับรู้ของนักศึกษาวิตยาลัยครุ พบว่า นักศึกษาชายมีแนวทมาทในการใช้สติปัญญาสูงกว่านักศึกษาหญิงในการทำงานหรือทำกิจกรรมกับเพื่อน ๆ มักจะมีแนวคิควิธีการที่แปลกใหม่ เสนอต่อกลุ่มเสมอ ในด้านการเรียนการทำงานต่าง ๆ จะไม่ชอบทำตามเพื่อน ๆ ส่วนใหญ่จะคิดหาวิธีการที่เป็นตัวของตัวเอง อ่านหนังสือเพื่อประ เเทองปัญญาให้รอบรู้มากกว่าที่จะอ่านเพื่อใช้ประกอบหรือเสริมวิชาที่เรียน สนใจกิจกรรมนักศึกษาที่เปิดโอกาสให้ได้ใช้ความคิด ใช้แนวทางหรือวิธีการใหม่ ๆ ของคนในการทำกิจกรรม การแสวงหาความรู้ และประสบการณ์เพิ่มเติมของนักศึกษาชาย เป็นไปเพื่อส่งเสริมความคิด ความรอบรู้มากกว่านำไปใช้ในการเรียนวิชาต่าง ๆ ที่เรียนอยู่ในขณะนี้ และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีแนวทมาทสูงกว่านักศึกษารุ่นปีที่ 1 และปีที่ 2 ในการ เป็นคนที่อุทิศเวลา เพื่อแสวงหาประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการทำกิจกรรมนักศึกษามากกว่าอุทิศเวลาให้กับการเรียน ในชั้น

สุชาติ มัลโอดี (2528: จ, 91-95) ศึกษาเรื่องการสำรวจแนวทมาทนักศึกษาคตามการรับรู้ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ตามแนวทมาทในการฝึกฝน เพื่อประกอบอาชีพสูงสุด และนักศึกษามีการรับรู้ตามแนวทมาททางด้านวิชาการ และการ เป็นศึกษิตสูงกว่านักศึกษายชาย กล่าวคือ นักศึกษามีพฤติกรรม เกี่ยวกับการ เข้าฟังการบรรยายอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องโดยไม่ขาดเรียน เมื่อมีปัญหาหรือข้อสงสัยในวิชาที่เรียน มักจะชวนชววยศึกษาหาความกระจ่างด้วยการเข้าพบอาจารย์ เป็นการส่วนตัว หรือ เขียนจดหมายถามปัญหาทางวิชาการกับอาจารย์ผู้สอนเสมอ แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมของนักศึกษามีชอบที่จะ เข้าฟังการบรรยายหรือ เข้ามมีส่วนร่วมในชั้นเรียน พยายามใกล้ชิดอาจารย์เมื่อมีปัญหา ส่วนนักศึกษายชายมีการรับรู้ตามแนวทมาทในการใช้สติปัญญาสูงกว่านักศึกษาหญิงในพฤติกรรม เกี่ยวกับการชอบ เรียนและทำงานตามรูปแบบหรือแนวคิดของตนเองมากกว่าที่จะทำตามอาจารย์หรือเพื่อน ไม่ชอบทำอะไรซ้ำแบบ เดิม แต่ชอบสร้างแนวทางใหม่ ๆ อยู่เสมอโดยไม่คำนึงว่าจะ เป็นที่สนใจของใครหรือไม่ ชอบการศึกษาหาความรู้จากภายนอกสถาบันมากกว่าในสถาบัน เพราะจะทำให้ได้รับประสบการณ์และแนวคิดที่กว้างขวาง และได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ชอบสละเวลาส่วนใหญ่ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากกว่าที่จะ เข้าฟังการบรรยายในชั้น เรียน เพราะคิดว่าสิ่งที่อาจารย์บรรยายนั้นมียู่ในตำรา เรียนแล้ว

พรพนา อรรถจนโรจน์ (2528: 85, 97, 126, 156-163) ได้ศึกษา เรื่องการสำรวจแนวบทบาทนิสิตนักศึกษาตามการรับรู้ของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยระบบจำกักรับ พบว่า นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยระบบจำกักรับมีค่าเฉลี่ยของการรับรู้ในแนวบทบาททางวิชาการ สูงที่สุด เมื่อจำแนกตามระดับชั้นปี สาขาวิชา และมหาวิทยาลัยพบว่า

นิสิตนักศึกษามี 1 เน้นแนวบทบาทของตนในด้านการพยายาม เรียนและ ทำคะแนนสอบให้ได้เกรดสูง ๆ เพื่อประโยชน์ในการหางานทำได้ง่ายและการศึกษาต่อในระดับ สูงขึ้นไป และด้านไม่ยอมขาดเรียน เป็นอันขาด ยกเว้นเหตุสุดวิสัยสูงกว่านิสิตนักศึกษามีอื่น ๆ นิสิตนักศึกษามี 2 และมี 3 มีค่าเฉลี่ยในการเน้นแนวบทบาทในด้านความสนใจที่จะมีส่วนร่วมใน กิจกรรมทางการ เมืองในมหาวิทยาลัยสูงกว่านิสิตนักศึกษามี 1 และมี 4 นิสิตนักศึกษามี 2 และ มี 4 มีค่าเฉลี่ยในการ เน้นแนวบทบาทการยอมขาดเรียน หากเพื่อนชวนไปร่วมกิจกรรมนั้น เติงที่ สนใจสูงกว่านิสิตนักศึกษามี 1 และมี 3

นิสิตนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และวิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ บริสุทธิ์ เน้นแนวบทบาทในด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยวิธีการต่าง ๆ เมื่อมีเวลาว่าง ด้านไม่ย่อท้อต่อการ เรียนวิชาที่เห็นว่ายากและต้องทำงานหนัก และกิจกรรมนอกหลักสูตรที่สนใจ เข้าร่วมมากที่สุด เป็นกิจกรรมทางวิชาการสูงกว่านักศึกษาด้านสังคมศาสตร์

นิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่มีค่า เฉลี่ยของการ เน้นแนวบทบาทใน ด้านความไม่ย่อท้อต่อการ เรียนวิชาที่เห็นว่ายากและต้องทำงานหนัก และด้านการ เรียนและทำงาน ตามแบบที่ถนัดและสนใจมากกว่าที่จะทำตาม เพื่อนหรือตามอาจารย์ซึ่งสูงกว่านิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ขอนแก่น และ เกษตรศาสตร์ นิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และขอนแก่น เน้นแนวบทบาทในด้านการ เน้นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัด เพื่อ ความสนุกสนานมากกว่าการศึกษา เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการสูงกว่านักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่

2. ผู้สอน

2.1 บทบาทของอาจารย์ในฐานะผู้สอน

อาจารย์ผู้สอน เป็นบุคคลที่มีบทบาทและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาผู้เรียน เป็น อย่างมาก โดยอาจารย์จะสามารถเป็นทั้งบัจจยที่ส่งเสริมและกำหนดคุณภาพของผู้เรียน ในฐานะ เป็นตัวแทนที่ให้ความรู้ในแต่ละสาขาวิชา เป็นแหล่งสำคัญที่จะก่อให้เกิดแรงจูงใจ ให้กำลังใจแก่

ผู้เรียนในที่จะ เรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนเอง ช่วยให้ผู้เรียน เกิดความ เชื่อมั่นในคน เองและ ความสามารถของคน ช่วยชี้แนะแก้ไขข้อบกพร่องในการ เรียนรู้ด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน อันจะเป็น การช่วย เสริมหรือก่อให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงค่านิยม ทักษะคติ ที่มีอยู่ในตัวผู้เรียนให้พัฒนาขึ้น ทำให้ นักศึกษาได้ค้นพบและรู้จักตนเอง นอกจากนั้นอาจารย์ยังมีบทบาทในฐานะ เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ นักศึกษาอีกด้วย และในฐานะที่เป็นแบบอย่างนี้ นักศึกษาอาจต้องการความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ใกล้ชิด กับอาจารย์ หรืออาจจะ เลือกอาจารย์ เป็นแบบอย่างโดยอยู่ห่าง ๆ ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ กับนักศึกษาเป็น เรื่องสำคัญที่ควรได้รับความสนใจ (Feldman and Newcomb 1970: 345) เพราะปรากฏว่านักศึกษาคจะพัฒนาได้ดี ถ้าหากมีการติดต่อใกล้ชิดกับอาจารย์ผู้สอน (Astin อ้างถึง ใน วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2527: 39) และความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาจารย์กับ นักศึกษายัง เป็นปัจจัยพื้นฐานที่จะก่อให้เกิดสภาพการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการ เรียนการสอนที่ดีมี ประสิทธิภาพมากขึ้น (พรพูลิ อาชวอำรุง 2525: 232)

มาน และคณะ (Mann and others อ้างใน เมืองทอง แชมมณี 2525: 246-247) กล่าวว่าบทบาทของผู้สอนจะ เป็นใน 6 ลักษณะด้วยกันคือ

1. ผู้สอนในฐานะผู้เชี่ยวชาญ ลักษณะนี้ผู้สอน เป็นผู้ที่มีความรู้ เป็นอย่างดี ในแขนงวิชาที่ตนเองสอน ซึ่งจะทำให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียน เห็นว่ามีประโยชน์คุ้มค่าที่จะใช้ความรู้ ประสิทธิภาพ และความฉลาดแต่ละคนมีอยู่ในการ เรียนการสอนร่วมกัน
2. ผู้สอนในฐานะผู้มีอำนาจหน้าที่เป็นทางการในวงการศึกษา ลักษณะนี้ ผู้สอนจะไม่เพียงแต่ทำหน้าที่สอน แต่ยังมีอำนาจควบคุมและประ เเมินผลผู้เรียนอย่างยุติธรรม ทั้งนี้ เพื่อเป็นการรักษามาตรฐานของการศึกษาให้คงไว้
3. ผู้สอนในฐานะตัวแทนของสังคม ตามลักษณะนี้ผู้สอน เป็นตัวแทนทาง วิชาการหรือวิชาชีพที่ตนสังกัดอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านค่านิยมและการ เป็นแบบอย่างใน การดำเนินชีวิตทางวิชาชีพที่ผู้เรียนจะมั่นหมายจะดำเนินต่อไป
4. ผู้สอนในฐานะผู้ช่วยเหลืออำนวยความสะดวก ผู้สอนแบบนี้จะเป็น เพียง ผู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้กำหนดตัวเองว่ามา เรียนเพื่ออะไร ได้เคยเรียนรู้อะไรมาแล้ว เป็นพื้นฐานและ ต้องการความช่วยเหลืออย่างไรบ้าง เพื่อช่วยให้ เรียนรู้ได้ดีขึ้น
5. ผู้สอนในฐานะบุคคลตัวอย่างในอุดมคติ ผู้เรียนมักจะใช้ผู้สอนแบบนี้ เป็นตัวอย่างในการดำเนินชีวิต เพื่อให้บรรลุอุดมคติของตน ซึ่งมักจะมีข้อจำกัดคือ ผู้สอนบางคน เท่านั้นที่พอจะเป็นตัวอย่างตามอุดมคติได้ หรือเป็นได้เพียงบาง เวลาหรือได้เพียงบางส่วน เท่านั้น

6. ผู้สอนในฐานะปวงชนธรรมดา ผู้สอนแบบนี้มุ่งสร้างความสัมพันธ์กับผู้เรียนอย่างสมิทสนม ทั้งผู้เรียนและผู้สอนจะมีความ เชื่อถือไว้วางใจกันพอที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน โดยเสรี ไม่จำกัดอยู่แต่ใน เรื่องวิชาการแต่เพียงอย่างเดียว หากจะ เกี่ยวพันไปถึง เรื่องอื่น ๆ นอกเหนือจากหลักสูตรได้

นอกเหนือจากการ เป็นปัจเจกหรือตัวแปรที่สำคัญในการกำหนดคุณภาพของผู้เรียน ผู้สอนก็อาจจะ เป็นอุปสรรคของการ เรียนรู้หรือการพัฒนาการเรียนการสอนได้ เช่นเดียวกัน (ประกอบ คูปรัตน์ ในไพฑูริย์ สิ้นลารัตน์, บรรณาธิการ 2529: 15) ดัง เช่นในกรณีต่อไปนี้

1. ผู้สอนส่วนใหญ่ในมหาวิทยาลัยสำคัญตนว่า เป็นนักวิชาชีพ หรือนักวิชาการมากกว่าความเป็นครู จึงอาจจะไปสนใจที่ตัว เนื้อหาสาระแต่ไม่ได้สนใจในระบบการสอน และที่สำคัญคือตัวผู้เรียน

2. ผู้สอน เป็นอันมากประสบปัญหาในด้านบทบาทที่หลากหลาย หรือมีงานรับผิดชอบในหลายตำแหน่งหลายหน้าที่มากเกินไป เช่นต้อง เป็นทั้งผู้สอน นักวิจัย นักบริการชุมชน หรือนักบริหาร

3. บางแห่งมีอาจารย์อยู่น้อยทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพ เช่นในระบบของวิทยาลัย เอกชน มีภาระการสอนมาก จน เหมือนจุดสาทกรรม แต่ไม่มีการพัฒนาด้านวิชาการ อ่อนล้าจนไม่มีพลังในการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ

4. มีการสร้างอาณาจักรกันภายในหน่วยงาน ซึ่งมักจะได้แก่ สถาบันอุดมศึกษาในระบบราชการทั้งหลายมีการแบ่งแยกกัน แย่งกันทำ ขาดความร่วมมือกัน

5. ระบบบริหารภายในที่หย่อนยานอัน เป็นผลมาจากการ เมืองภายใน ทำให้การบริหารกลายเป็นอนาธิปไตย หย่อนยานในระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ

6. อาจารย์ที่มีลักษณะอนุรักษ์ หรืออาจจะ เป็นเสรีนิยมในทีใด ๆ ก็ตาม จะมีบทบาทของอาจารย์ต่อนักศึกษา หรือต่อสภาพที่จะต้องมีการ เปลี่ยนแปลงที่กระทบถึงตัวอาจารย์ นั้นเป็นไปอย่างคับแคบ และจะ เป็นพวกที่มีปฏิกิริยาต่อต้านการ เปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด

และจากรายงานการประชุมทางวิชาการ เรื่องการพัฒนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา ณ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ไพฑูริย์ สิ้นลารัตน์, บรรณาธิการ 2524:) ได้กล่าวถึงอุปสรรคในการพัฒนาการเรียนการสอนในปัจจุบัน ทางด้านอาจารย์ไว้ดังนี้

1. อาจารย์ไม่พัฒนาตนเอง ไม่แสวงหาเทคนิคใหม่ ๆ ไม่แสวงหาความรู้เพิ่มเติม
2. อาจารย์ขาดความรู้ในเทคนิคการวิจัย การสอน
3. ปัญหาในเรื่อง เศรษฐกิจทำให้อาจารย์ต้องแสวงหารายได้เพิ่มเติม
โอกาสที่จะเตรียมการสอนจึงมีน้อย
4. อาจารย์ยึดถือ Autonomy ในวิชาที่สอนมากเกินไป
5. อาจารย์มีภาระงานสอนและภาระงานด้านอื่น เช่น งานบริหาร
งานบริการ ฯลฯ มากเกินไป

ในด้านหน้าที่ขั้นพื้นฐานของการสอนนั้น มังกร ทองสุชาติ (2520: 36-47) ได้กล่าวว่าอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา จะต้องมีความเข้าใจในบทบาทและความรับผิดชอบของตน ในหน้าที่การสอน ดังนี้

1. ผู้วางแผนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เพื่อชีวิตของผู้เรียน
2. กระทำตนให้เป็นผู้นำแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ อย่างกว้างขวางลึกซึ้ง เพื่อช่วยให้การดำเนินชีวิตของศิษย์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และจะต้อง เป็นประสบการณ์ที่สอดคล้องกับความสนใจ วุฒิภาวะ และความสามารถของผู้เรียน แต่ละบุคคล รวมทั้งช่วยแนะนำ กระตุ้น ชี้แนะให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของการเรียน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
3. ต้องรู้จัก เลือกประสบการณ์ให้เหมาะสมแก่การศึกษาเล่าเรียน เพื่อให้บรรยากาศแห่งการเรียนรู้นั้นน่าเข้ายวนใจ มีความพอดี มีคุณภาพ ให้ผลการเรียนรู้ที่มีคุณค่าต่อการดำเนินชีวิตของผู้เรียน
4. อาจารย์ต้องมีทักษะในการทดสอบ และประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อจะได้รู้ถึงความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักศึกษา และปรับปรุงการสอนของตนเอง

2.2 ลักษณะอาจารย์ที่ดี

อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา โดยทั่วไปจะมีบทบาทและหน้าที่หลัก 3 ประการ คือ บทบาททางด้านการสอน การทำวิจัยและการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน นอกเหนือไปจากหน้าที่หลักดังกล่าว อาจารย์อาจจะต้องรับผิดชอบงานบริหารธุรการ การเข้าร่วมเป็นกรรมการต่าง ๆ การให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาและอื่น ๆ ในสถาบันอีกด้วย แต่ลักษณะของอาจารย์ที่ดีใน

ทักษะของ เพื่อนอาจารย์ด้วยกัน เองและในทักษะของนักศึกษาจะสอดคล้องกันคือ อาจารย์ที่ดีจะต้อง เป็นผู้ ที่เห็นความสำคัญของการสอนมากกว่างานวิจัย และคุณลักษณะของผู้สอนที่ดีจะต้อง เป็นผู้ ที่มองเห็นความสำคัญของการสอน พยายามที่จะทำให้วิชาที่สอนน่าสนใจ นอกจากนี้ควร เป็นผู้ ที่มีความสัมพันธ์และให้ความ เป็นกัน เองกับนักศึกษามากกว่า (Wilson and others 1974: 104)

วอทรูบา และไรท์ (Wotruba and Wright 1975: 645) ได้ทำการ วิจัยพบว่า องค์ประกอบของอาจารย์ที่ดีซึ่ง เป็นตัวแปรที่มีส่วนต่อประสิทธิภาพในการสอน ประกอบด้วย 9 ลักษณะ คือ

1. ความเป็นผู้มีความรู้ใน เนื้อหาวิชาอย่างกว้าง ๆ ถูกต้อง แม่นยำ และทันสมัย

2. รู้จักกระตุ้นให้นักศึกษาได้ใช้ความคิด เพื่อตัวของเขาเอง

3. เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นใน เนื้อหาวิชาที่สอน

4. ส่ง เสริมให้ เกิดความสัมพันธ์อันดีในหมู่นักศึกษา

5. สามารถอธิบาย เนื้อหาวิชา ทฤษฎี เป็นนามธรรมได้อย่างชัดเจน

6. มีความยุติธรรมในการ ประเมินผล

7. สนับสนุนให้นักศึกษาคิด โดยการยกตัวอย่าง เปรียบ เทียบ และให้ ศึกษาจากของจริง

8. ช่วยเหลือนักศึกษาทั้งในและนอกชั้น เรียน

9. มีชีวิตชีวาและสนุกสนานในการสอน

สำหรับในประเทศไทย อุทุมพร ทองอุไทย (2523: 75-86) ได้ศึกษา ลักษณะอาจารย์ในอุดมคติจากความคิดเห็นของคณาจารย์ บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จำนวน 29 คน นิสิตบัณฑิตศึกษาจำนวน 162 คน และนิสิตปริญญาตรีจำนวน 137 คน โดยจัดลำดับ ลักษณะอาจารย์ตามอุดมคติ 18 รายการ ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

ลักษณะของอาจารย์ในอุดมคติของคณาจารย์ เรียงตามลำดับที่พึงปรารถนา มากที่สุด 5 ลำดับแรก ได้แก่

1. มีความรู้ทันสมัยกว้างขวางและถูกต้อง

2. ขวนขวายหาความรู้สู่ตัวอาจารย์เอง

3. มีการเตรียมการสอนอย่างดี

4. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนอย่างชัดเจน
5. สนับสนุนให้นิสิตคิดเอง

ลักษณะอาจารย์ในอุดมคติของนิสิตปริญญาตรี เรียงตามลำดับที่พึงปรารถนามากที่สุด 5 ลำดับแรก ได้แก่

1. มีการเตรียมการสอนอย่างดี
2. มีความปรารถนาดีต่อนิสิตทั้งในและนอกห้องเรียน
3. มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่ทันสมัย กว้างขวางและถูกต้อง
4. ใช้ตัวอย่างข้อเปรียบเทียบและความจริงในการอธิบายได้อย่าง

เหมาะสม

5. บรรยายเรื่องเกี่ยวข้องกับเนื้อหาจะอยู่นอกเหนือจากเนื้อหา

ลักษณะอาจารย์ในอุดมคติของนิสิตบัณฑิตศึกษา เรียงลำดับที่พึงปรารถนามากที่สุด 5 ลำดับแรก ได้แก่

1. ใช้ตัวอย่างที่เปรียบเทียบและความจริงในการอธิบายได้อย่างเหมาะสม
2. มีการเตรียมการสอนอย่างดี
3. มีความสนใจและสนุกสนานในการสอน
4. ให้ความคิดใหม่ ๆ แก่นิสิตเพื่อเปิดความสนใจให้กว้างขวาง
5. จูงใจให้นิสิตทำงานอย่างดีที่สุด

จะเห็นได้ว่าการสอนมักจะได้รับยกย่องให้เป็นเรื่องสำคัญ เมื่อพูดถึงลักษณะอาจารย์ และการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะอาจารย์ที่ดีในมหาวิทยาลัย มักจะพบว่าลักษณะที่ผู้เรียนคิดว่าสำคัญมากที่สุดคือ วิธีสอน รองลงมาคือ ความสามารถของอาจารย์ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดมโนภาพทางสมอง (Miron and Sigal 1978: 27-34)

2.3 องค์ประกอบของการสอนที่มีประสิทธิภาพ

โรไมน์ (Romine 1978: 139-143) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบรรยากาศเกี่ยวกับการสอนที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ดีขึ้น โดยการสำรวจความเห็นจากอาจารย์คณะต่าง ๆ จำนวน 268 คน และนักศึกษาคณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยโคโลราโด จำนวน 1,237 คน ผลปรากฏว่าบรรยากาศการสอนที่ดี ที่สามารถทำให้การสอนมีประสิทธิภาพที่สำคัญ ได้แก่

1. ด้านบุคลิกภาพของผู้สอน เช่น ผู้สอน เป็นคน กระฉับกระเฉง มีอารมณ์ขัน มีความกระตือรือร้น สนใจวิชาที่ตนเองสอน
2. ด้านการจัดและเตรียมการสอน เช่น การเตรียมการสอน เป็นอย่างดี ชี้แจงให้ผู้เรียนได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ในวิชาที่เรียน รวมทั้งแนะนำหนังสืออ้างอิงต่าง ๆ
3. ด้านผลการสอนที่ผู้เรียนได้รับ เช่น ผู้เรียนได้รับผลประโยชน์ สมความตั้งใจจากวิชาที่เลือกเรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียน มิใช่เป็นแค่เพียงผู้ฟังเพียงอย่างเดียว
4. ด้านการสอนด้านเนื้อหา เช่น ผู้สอนสามารถอธิบายได้ชัดเจน ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด
5. ด้านการประเมินผล การนำข้อมูลย้อนกลับ และการเสริมแรงทางการเรียน เช่น เมื่อมีการทำรายงานหรือสอน เมื่อผู้สอนตรวจเสร็จต้องรีบแจ้งผลให้ผู้เรียนทราบ พร้อมคำชี้แจงด้วยว่า ทำไมผลจึงเป็นเช่นนั้น
6. ด้านการช่วยเหลือผู้เรียนเพิ่มเติม เช่น จัดเวลาเพื่อสอนผู้เรียน เป็นกลุ่มพิเศษ ให้ความช่วยเหลือนอกชั้นเรียน

จินตนา มาทอง (2520: 59) ได้ทำการศึกษาคิวประกอบที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนระดับอุดมศึกษา สาขาสังคมศาสตร์ พบว่าคิวประกอบที่เกี่ยวข้องกับการสอนที่ดีได้แก่

1. ความสัมพันธ์ของอาจารย์กับนิสิต ได้แก่ ความเป็นกันเองกับนิสิตทั้งในและนอกห้องเรียน การยินดีติดต่อกับนิสิตด้วยความจริงใจ การให้เกียรตินิสิต ทำตัวเสมอต้นเสมอปลาย มีความรู้สึกที่ดีต่อนิสิตตั้งแต่แรกสอน การพยายามส่งเสริมให้นิสิตมีความเชื่อมั่นในตนเอง ให้ความช่วยเหลือทั้งด้านวิชาการและกิจกรรม เสริมหลักสูตร การชมและวิจารณ์ผลงานของนิสิตอย่างยุติธรรม
2. วิธีสอน ได้แก่ การอธิบายเนื้อหาอย่างชัดเจนถูกต้อง การยกตัวอย่างได้ชัดเจนตรงกับเนื้อหา การอธิบายสิ่งที่เป็นนามธรรมได้อย่างชัดเจน การใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย การแบ่งเวลาให้เนื้อหาแต่ละเรื่องได้อย่างเหมาะสม การนำผลจากการประเมินผลการสอนมาแก้ไขปรับปรุงการสอนในคราวต่อไป

3. บุคลิกภาพของอาจารย์ ได้แก่ การชวนขยายหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ การมีความคิดสร้างสรรค์ มีความรู้กว้างขวางและทันสมัยในสาขาวิชาที่สอน มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีลักษณะเป็นผู้นำ มีความมั่นคง สุขุม รอบคอบ ให้ความสำคัญในการตัดสินใจ

4. ทักษะของอาจารย์คือวิชาที่สอน ได้แก่ มีความชำนาญในการสอน เพราะสอนมานาน วิชาที่สอนเคยเรียนเป็นวิชาเอกหรือโทมาก่อน เป็นวิชาที่สอนจนมีชื่อเสียง มีผลงานทางวิชาการที่เชื่อถือได้

5. การประเมินผล ได้แก่ การรู้เทคนิคการออกข้อสอบอย่างดี มีความกระตือรือร้นในการสอน การแบ่งเวลาให้เนื้อหาแต่ละเรื่องได้อย่างเหมาะสม การตรวจงานต่าง ๆ และแจ้งผลการสอนอย่างรวดเร็วและยุติธรรม นอกจากนี้วิชาฯ บัณฑิต (2520) จริยา สิงหนิภา (2520) และลดาวัลย์ ชมมณฑา (2520) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการสอนสาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ สาขาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ และสาขามนุษยศาสตร์ได้ผลการวิจัยที่สอดคล้องกัน เพียงแต่การเรียงลำดับตัวแปรในตัวประกอบต่าง ๆ แตกต่างกันไปบ้าง

ทรูกซ์ (Truex อ้างถึงใน พรชูลี คุณานุกร 2525: 83-85) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้ผู้สอนประสบความสำเร็จในการสอน และปัจจัยที่ก่อให้เกิดความล้มเหลวในการสอน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้ประสบผลสำเร็จในการสอน

1. คุณสมบัติส่วนตัวและทางสังคม ได้แก่ มีบุคลิกลักษณะที่มีความกระตือรือร้นในวิชาที่สอนและการสอน มีความเข้าใจ และเข้ากับผู้เรียนได้อย่างดี มีพฤติกรรมการสอนในชั้นเรียนน่าสนใจ สนุกสนาน เข้าใจ มีการแต่งกายดี มีอารมณ์ขัน ใช้คำพูดและเสียงที่น่าฟัง เหมาะสม มีความเยียบแหลมที่แสดงถึงความ เป็นนักวิชาการ

2. คุณสมบัติทางวิชาชีพ ได้แก่ การมีความรู้ในสาขาวิชาของตน เป็นอย่างดี เสนอเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องและเนื้อหาเสริม เนื้อหาหลักที่สัมพันธ์กันในสาขาวิชานั้นมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอย่างกว้างขวางและทันสมัย เพื่อประกอบการสอนและอภิปรายในชั้นเรียน

3. การสอนในชั้นเรียน มีการวางแผน จัดระบบระเบียบที่ดี เหมาะสมกับวิชาที่สอน และมีประมวลรายละเอียดสำหรับผู้เรียน ตลอดจนมีวิธีการสอนที่ก่อให้เกิดการตอบสนองที่มีค่าและมีความหมาย มีการบรรยายที่น่าสนใจและให้ความรู้อย่างดี ใช้เทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ กันให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ และการประเมินผลในชั้นเรียน เป็นไปอย่างยุติธรรม และเหมาะสม

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความล้มเหลวในการสอน

1. คุณสมบัตินิสัยส่วนตัวและทางสังคม ได้แก่ บุคลิกลักษณะของผู้สอนที่น่าเบื่อ มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาที่สอนและการสอน ไม่มีความเข้าใจผู้เรียน มีบุคลิกภาพที่เฉยเมยและน่าเบื่อ มีอารมณ์ขันอย่างไม่มีขอบเขต การพูดจาที่วกวนยากแก่การเข้าใจ มีน้ำเสียงราบเรียบเกินไป แต่งกายไม่น่าดู
2. คุณสมบัตินิสัยทางวิชาชีพ มีความรู้ในสาขาอย่างจำกัด ขาดศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอย่างเพียงพอ ทำให้ล้าละล้งและไม่มั่นใจในการอภิปรายในชั้นเรียน เสนอเนื้อหาวิชาที่ไม่ท้าทาย และไม่เหมาะสมต่อระดับอุดมศึกษา ถือเอาหนังสือตำราเปรียบเสมือนคำภีร์
3. การสอนในชั้นเรียน ไม่มีการวางแผนการสอนการบรรยายนำเพื่อไว้สาระ การสอนเป็นไปในแนวทางเดียวกันจนซ้ำซาก น่าเบื่อ พยายามไม่ให้มีการอภิปรายหรือปล่อยให้ผู้เรียนพูดกันอย่างขาดแนวทางจากผู้สอน และการประเมินผลที่ไม่ยุติธรรมหรือไม่เหมาะสมถูกต้อง

3. หลักสูตร

หลักสูตร เป็นโครงการจัดการศึกษา เพื่อให้พัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้ (สมิตร คุณานุกร 2523: 2) หลักสูตรจึงเป็นหัวใจของการเรียนการสอน ที่จะเป็นข้อกำหนดว่า ผู้เรียนจะเรียนอะไร เพื่ออะไร และผู้ที่ทำการสอนได้ดีจึงต้อง เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องหลักสูตรอย่างดีด้วย (ไพฑูริย์ สินลารัตน์ 2524: 22)

3.1 รูปแบบของหลักสูตร

บาควิส (Barquist อ้างใน ปทีป เมธาคณวุฒิ ในธิดารัตน์ บุญนุช, บรรณาธิการ 2528: 297) ได้แจกแจงรูปแบบของหลักสูตร ที่ครอบคลุมหลักสูตรในสถาบันอุดมศึกษาไว้ 8 รูปแบบ คือ

1. หลักสูตรเน้นการถ่ายทอดเจตนารมย์ (Heritage Based) เป็นหลักสูตรที่เน้นให้นักศึกษา เข้าใจอย่างชัดเจน เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและวัฒนธรรมของตนเอง พร้อมทั้งให้ความรู้ และทักษะที่จะอยู่เผชิญกับปัญหาในโลกปัจจุบันและอนาคต
2. หลักสูตรเน้นประเด็นปัญหา (Thematic Based) ในสังคมปัจจุบัน ที่มีปัญหาหลายประการ ซึ่งจะต้องใช้ศาสตร์หลาย ๆ ด้าน ช่วยแก้ปัญหา หลักสูตรนี้จะช่วยให้

นักศึกษาศึกษาแหล่งข้อมูลที่จำเป็นต้องใช้ในการแก้ปัญหา

3. หลักสูตรเน้นสมรรถภาพ (Competency Based) สมรรถภาพหลายประการได้กำหนดไว้ให้นักศึกษาทราบและพยายามที่จะแสดงให้เห็นว่าตนเองมีสมรรถภาพเหล่านั้นแล้ว นักศึกษาจึงจะผ่านหลักสูตรนี้ได้

4. หลักสูตรเน้นวิชาชีพ (Career Based) หลักสูตรในโปรแกรมนี้กำหนดขึ้น เพื่อเตรียมนักศึกษาไปสู่วิชาชีพนั้น ๆ โดยเฉพาะ

5. หลักสูตรเน้นประสบการณ์ (Experiences Based) ในหลักสูตรนี้เน้นประสบการณ์การเรียนรู้ การเรียนการสอนภายในและภายนอกสถาบันการศึกษา ซึ่งได้กำหนดไว้ชัดเจนและจัดประสบการณ์ให้นักศึกษาอย่างต่อเนื่องและสัมพันธ์กับทฤษฎีที่สอนภายในชั้นเรียน

6. หลักสูตรเน้นนักศึกษา (Student Based) หลักสูตรนี้เปิดโอกาสให้นักศึกษาเป็นผู้ตัดสินใจในการเลือกประสบการณ์ในการเรียนรู้ ตลอดจนการตั้ง เกณฑ์และแนวทางในการประเมินผลตัวเอง โดยทั่วไปจะใช้สัญญาการเรียนระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอน

7. หลักสูตรเน้นค่านิยม (Value Based) ในหลักสูตรที่เน้นให้นักศึกษารับทราบแหล่งข้อมูลและประสบการณ์ที่เขาจะศึกษาหรือขยายขอบเขตของค่านิยมที่เขา มีอยู่ รวมทั้งการรับค่านิยมใหม่ ซึ่งค่านิยมเหล่านี้จะเกี่ยวข้องกับ สังคม การเมือง ศาสนา ชีวิต และแผนการทำงานของนักศึกษาในอนาคต

9. หลักสูตรเน้นอนาคต (Future Based) สภาพการณ์ต่าง ๆ ถูกกำหนดขึ้นโดยมีข้อตกลงว่าเพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาหาความรู้ ทักษะ หรือทัศนคติที่เหมาะสมในการสร้างอนาคตที่ปรารถนา หรืออนาคตที่น่าจะเป็นไปได้ในสังคม

3.2 องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตรอุดมศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งบัณฑิตที่มีความรู้ดี มีความรับผิดชอบ เป็นคนดีมีคุณธรรม มีรสนิยม รู้จักเลือก และมีวิจารณญาณในทางที่เหมาะสมและสร้างสรรค์ จึงอาจพิจารณาแยกออกได้เป็น 3 ส่วน (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ 2524: 23) คือ

ส่วนที่หนึ่ง เป็นเรื่องของวิชาชีพ (Professional Education) เป็นเนื้อหาความรู้และกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถาบันอุดมศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทำความเข้าใจและปฏิบัติได้ในวิชาชีพใดวิชาชีพหนึ่ง เช่น ครู แพทย์ พยาบาล วิศวกร สถาปนิก เกษษกร เป็นต้น

ส่วนที่สอง เป็นเรื่องของการศึกษาทั่วไป (General Education) เป็นเนื้อหาความรู้และกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถาบันอุดมศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้มีทักษะ แนวคิดและบุคลิกที่กว้างขวาง ไม่คิดแคบ เฉพาะในสาขาวิชาชีพของตน มีความรับผิดชอบ สร้างเสริมคุณธรรมด้านต่าง ๆ เพื่อเสริมให้เป็นคนที่สมบูรณ์ขึ้น ประกอบวิชาชีพของตนได้ดี และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ส่วนที่สาม เป็นหลักสูตรวิชาเลือก (Elective Course) ในระดับอุดมศึกษา ถือได้ว่าวิชาเลือกเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่ง เพราะเป็นการให้โอกาสแก่ความสนใจที่กว้างขวางและแตกต่างของผู้เรียน โดยทั่วไปวิชาเลือกมักจะมีในหลักสูตรวิชาชีพ และวิชาการศึกษาทั่วไปอยู่แล้ว ในบางสาขาเปิดวิชาเลือกอื่น ๆ เพิ่มเติมให้ออกเหนือไปจากวิชาเลือกดังกล่าว

สำหรับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐนั้นจะต้องยึดถือตาม เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรี พ.ศ.2525 ของทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อประโยชน์ในการรักษามาตรฐานวิชาการและวิชาชีพ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การรับรองวิทยฐานะและมาตรฐานการศึกษา โดยได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตร ให้ประกอบด้วยหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะด้าน และหมวดวิชาเลือกเสรี ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต และอย่างมากไม่เกิน 150 หน่วยกิต โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตขั้นต่ำของแต่ละหมวดวิชาดังต่อไปนี้

1. หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป หมายถึง วิชาศึกษาทั่วไปที่ครอบคลุมรายวิชาต่าง ๆ ในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา และวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และให้ประกอบด้วย 4 กลุ่มวิชาดังนี้

1.1 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
1.2 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
1.3 กลุ่มวิชาภาษา	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
1.4 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

ทั้งนี้สำหรับข้อ 1.3 จะเป็นภาษาใดก็ได้ ส่วนข้อ 1.4 จะต้องจัดให้มีทั้งรายวิชาวิทยาศาสตร์ และรายวิชาคณิตศาสตร์

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาพื้นฐานทั่วไปในลักษณะ เป็นรายวิชาเดี่ยวหรือลักษณะบูรณาการในรูปใดก็ได้ ที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาดังกล่าวข้างต้น

2. หมวดวิชาเฉพาะด้าน หมายถึง วิชาแกน วิชาเฉพาะ และวิชาชีพ ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต ในกรณีที่หลักสูตรใดมีการจำแนกวิชาเฉพาะด้าน ออกเป็นวิชาเอกและวิชาโท วิชาเอกต้องไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และวิชาโทต้องไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต

3. หมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึงวิชาใด ๆ ที่สถาบันอุดมศึกษาเปิดสอน และจัดให้เป็นวิชาเลือกเสรี และให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต (ประกาศ ทบวงมหาวิทยาลัย 2526: 1-2)

3.3 ปัญหาการจัดหลักสูตรอุดมศึกษา

ปัญหาของระบบการอุดมศึกษาไทยนั้น เป็นเพราะว่าคนในวงการยังมีความ เข้าใจในกระบวนการผลิตบัณฑิต หรือรู้เรื่องหลักสูตรน้อยมาก การสร้างหลักสูตรตามหลักวิชานั้น จะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ มีการศึกษาอย่างกว้างขวาง และให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง แต่หลักสูตรในการผลิตบัณฑิตในสังคมไทย เปรียบเสมือนพิมพ์เขียว ที่ต้องยึดถือเกณฑ์ เดียวกันตามระเบียบของราชการ และมีลักษณะการลอกเลียนแบบกันระหว่างสถาบันทั้งจาก ต่างประเทศและภายในประเทศกันเอง นอกจากนั้นผู้ที่สร้างหลักสูตรส่วนใหญ่จะเป็นนักวิชาชีพ เฉพาะทาง จึงไม่เข้าใจในกระบวนการศึกษาตลอดจนกระบวนการและกุศโลบายในการวาง หลักสูตรได้ดีพอ ฉะนั้นการที่จะส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หลักสูตรการเรียนในอนาคตนั้นคงจะต้องกระทำได้ใน 2 ลักษณะต่อไปนี้

1. หน่วยงานในภาคของรัฐบาลที่มีหน้าที่ควบคุมหลักสูตรทั้งหลายจะต้อง มีใจเปิดกว้าง ยอมรับความคิดใหม่มากขึ้น อย่ามองบัณฑิตเป็นเพียงชิ้นส่วนอุตสาหกรรมแบบ มาตรฐาน

2. ผู้สร้างหลักสูตรจะต้องพัฒนากระบวนการทางการศึกษา มีการศึกษา ทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะตัวบ่อน อันได้แก่ นักศึกษา กระบวนการเรียนการสอน และที่สำคัญ คือ การวิเคราะห์ตลาดแรงงาน สภาพสังคมภายนอกเพื่อทราบถึงความต้องการบัณฑิตที่แท้จริง จะได้พัฒนาปรับปรุงหลักสูตรในการผลิตบัณฑิตออกมาได้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม (ประกอบ คุปรัตน์ ในไพฑูริย์ สันลารัตน์, บรรณาธิการ 2529: 7)

ปัญหาที่พบในหลักสูตรอุดมศึกษาที่นอกเหนือไปจากนี้ยังมีอีกหลายประการด้วยกัน ซึ่งไพฑูริย์ สันลารัตน์ (2524: 32-35) ได้กล่าวถึงปัญหาและแนวโน้มใหม่ในการปรับปรุงหลักสูตร อุดมศึกษาไว้ดังนี้

ปัญหาของหลักสูตรอุดมศึกษา

1. ปัญหาในเรื่องของจุดมุ่งหมาย โดยมีหลักสูตรจำนวนมากไม่ได้ กล่าวถึงปรัชญาและจุดมุ่งหมายไว้ในตัวหลักสูตรเลย ทำให้ไม่สามารถทราบได้อย่างชัดเจนว่าจะผลิตคนมีคุณลักษณะใด
2. ปัญหาในเรื่องของเนื้อหา เนื้อหาของหลักสูตรในปัจจุบันมีมากเกินไป บางครั้งไม่รู้ว่าจะคัดส่วนไหนออกไปและยังพบว่า เนื้อหาวิชาหลายส่วน เป็นเนื้อหาที่ไม่สัมพันธ์กับสังคม โดยเน้นเฉพาะด้านเกินไปจนไม่ครอบคลุมปัญหาใหม่ ๆ ของสังคม
3. ปัญหาในการจัดหลักสูตร การจัดเนื้อหาของหลักสูตรในปัจจุบันมีลักษณะคงที่ตายตัว และเป็นขั้นตอนมากเกินไป ทำให้การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เป็นไปได้ยาก และมักไม่ค่อยยอมรับการเปลี่ยนแปลง
4. ปัญหาความสัมพันธ์ของหลักสูตรและการสอน ผู้จัดทำหรือคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรมักจะดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรไปเองโดยเอกเทศ ผู้สอนก็สอนแต่ละวิชาไปตามที่ตนเองถนัดและสนใจ นอกจากนี้แต่ละวิชาก็ไม่ประสานสัมพันธ์กัน และอาจเกิดความซ้ำซ้อนได้ในแต่ละวิชา
5. ปัญหาในแต่ละหลักสูตรวิชาชีพ แต่ละหลักสูตรยังมีปัญหาเฉพาะของตนเอง ซึ่งมีความแตกต่างกันออกไป เช่น วิชาชีพครู การฝึกฝนในด้านงานอาชีพยังน้อยเกินไป

ในปัจจุบันได้มีความพยายามที่จะปรับปรุงหลักสูตรอุดมศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน ความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยี และความเปลี่ยนแปลงของสังคม แนวโน้มใหม่ของหลักสูตรอุดมศึกษา ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรใหม่ควรจัดให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจมากขึ้น ให้โอกาสวิชาใหม่ ๆ เกิดขึ้นได้ง่ายและเลิกวิชาเก่าได้ง่ายขึ้น
2. หลักสูตรควรเน้นไปที่การผสมผสาน และคาบเกี่ยวหลายสาขาวิชา (Interdisciplinary Approach) มากขึ้น แต่ละสาขาวิชาที่จัดหลักสูตรให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนสาขาอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น ทั้งในแง่วิชาการศึกษาทั่วไปและวิชาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนมีทรรศนะกว้างและมองเห็นแนวทางในแง่ปัญหาใหม่ ๆ ของสังคมได้ดีขึ้น

3. หลักสูตรแนวใหม่จะหันมาเน้นเรื่องราวของสังคมมากขึ้น โดยเน้นบทบาทของผู้เรียนที่มีต่อสังคม ท้องถิ่น และโลกในวงกว้าง การเรียนรู้จะเรียนจากสังคมได้พอ ๆ กับห้องเรียน

4. หลักสูตรแนวใหม่โดยเฉพาะหลักสูตรวิชาชีพ หันมาเน้นวิชาทางพฤติกรรมศาสตร์ที่ให้อำนาจเรื่องของการบูรณาการเปลี่ยนแปลง ในเรื่องของการวิเคราะห์ระบบและปัญหาในสังคมมากขึ้น

5. กระบวนการเรียนการสอนควรจะได้รับความสะดวกมากขึ้น ควบคู่กับความพยายามที่จะพัฒนาหลักสูตรได้ดีขึ้น เพราะเพียงแค่ตัวเนื้อหาอย่างเดียวนั้นย่อมไม่ทำให้หลักสูตรสัมฤทธิ์ผลได้

4. รูปแบบการเรียนการสอน

วิธีการสอนมีหลายรูปแบบดังเช่น การสอนแบบบรรยาย แบบอภิปราย แบบฝึกปฏิบัติ แบบกลุ่ม แบบสัมมนา หรือการให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นต้น แต่ละรูปแบบจะมีข้อดีและเหมาะสมกับการสอนเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่างที่ไม่เหมือนกัน แต่โดยทั่วไปการสอนในปัจจุบันยังคงผูกพันอยู่กับการบรรยายหรือรูปแบบที่เน้นไปที่ตัวผู้สอนเป็นหลัก รูปแบบอื่น ๆ แม้มีการใช้ก็ยังไม่มากนัก

ประกอบ คูรัตน์ (2529: 14-15) ได้สรุปรูปแบบการสอนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และรูปแบบการสอนที่ควรจะเป็นในอนาคตไว้ดังนี้

รูปแบบการสอนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. การสอน เป็นการสอนที่เน้นตัวผู้สอนมากกว่าผู้เรียน
2. นับว่าเป็นการสอนที่เน้นแต่เพียงความรู้ในเชิงพุทธิพิสัย หรือสอนให้รู้มากกว่าสอนให้มีทัศนคติที่ดี หรือมีทักษะในการปฏิบัติระดับของความรู้ ความจำเป็นเพียงระดับเบื้องต้น ยังไม่มีการสอนให้ถึงระดับคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือประเมินผล อันเป็นระดับสูงขึ้นไป
3. นับว่าเป็นการสอนที่ทำให้ผู้เรียนกลายเป็นคนเฉื่อยเฉย เพียงฟัง นั่งจดงาน ซึ่งการสอนในลักษณะนี้ยังมีอยู่อีกมาก
4. รูปแบบการสอนที่มีได้คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน ไม่ได้สนใจว่าผู้เรียนจะมีลักษณะอย่างไร มีความต้องการแบบใด

5. นับว่าเป็นการสอนที่ยังไม่ให้โอกาสผู้เรียนได้ไปสัมผัสกับสภาพแท้จริงของสังคม ยังเป็นการใช้ระบบ "จำลองสังคม" มาไว้ในห้องเรียน หรือในตำราเล่มเล็ก ๆ

รูปแบบการเรียนการสอนในปัจจุบันนอกจากจะมีปัญหาต่าง ๆ แล้ว ยังมีข้อจำกัดอยู่อีกมาก ดังนั้นการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนในอนาคตควรมีลักษณะ ดังนี้

1. รูปแบบการสอนในอนาคตควรจะต้องปลดปล่อยให้ผู้เรียนออกห่างจากห้องเรียนให้ได้สัมผัสสังคมจริงให้ได้มากที่สุด

2. รูปแบบการสอนจะต้องสอนทั้งภายในห้องเรียนและภายในวิทยาเขต และหากเป็นไปได้ควรเป็นการสอนทั้ง 24 ชั่วโมง นั่นคือสอนด้วยกิจกรรมที่นักศึกษาได้สัมผัสหลากหลาย ทั้งด้วยการใช้ชีวิตในวิทยาเขต กิจกรรมนักศึกษาและอื่น ๆ

3. รูปแบบการสอนควรจะต้องหลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทางการศึกษา ซึ่งถ้าหากจะเน้นบัณฑิตให้มีคุณธรรม สามารถทำงานร่วมกับมนุษย์ได้ สิ่งเหล่านี้จะต้องใช้วิธีการหลากหลายมากกว่าการบรรยายหรือการบอกให้รู้

4. การศึกษาจะต้องอาศัยกระบวนการกลุ่มมากขึ้น เช่น การอภิปราย สัมมนา แลกเปลี่ยนทัศนะกัน

5. โลกที่ต้องการให้นักศึกษาเป็นคนเรียนรู้ เป็นปัญหาชนตลอดชีวิต นักศึกษาจะต้องเรียนรู้ด้วยตัวเอง เพราะจะไม่มีใครเป็นครูให้เขาตลอดไป ในสภาพเช่นนี้ การเรียนการสอนจะต้องเน้นไปที่กระบวนการเรียนรู้ด้วย นั่นคือต้องทำให้เขาเรียนรู้ได้เองอย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักวิธีการอ่าน การจับใจความ การใช้แบบดัชนีในการค้นคว้า การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ

6. การสอนที่จะทำให้ นักศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้จริง ซึ่งต้องใช้วิธีการที่เน้นประสบการณ์เป็นหลัก เช่น การฝึกงาน การเรียนโครงการจำลอง เหล่านี้เป็นต้น มาช่วยในการสอน

ในกระบวนการเรียนการสอน อาจารย์นับว่ามีบทบาทที่สำคัญยิ่งในการที่จะผลิตบัณฑิตให้ได้คุณภาพตามที่ต้องการและ เป็นผู้ที่รับผิดชอบโดยตรงต่อคุณภาพของการศึกษา ผู้สอนจึงควรระลึกอยู่เสมอว่า การสอนที่มีประสิทธิภาพนั้นคือการช่วยให้นักศึกษบรรลุถึงจุดหมายของการเรียน และจะต้องมุ่งเน้นให้สนองความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปอย่างเต็มศักยภาพที่นักศึกษามีอยู่ด้วยเช่นกัน ซึ่งในบรรดานักศึกษาที่เข้ามาสถาบันจะมีความแตกต่างกันมากมาย ทั้งวิธีการเรียน ความสามารถ ความสนใจ

ความต้องการ ประสบการณ์และภูมิหลังต่าง ๆ การเรียนการสอนจึงไม่ควรกำหนดวิธีใดวิธีหนึ่ง ที่แน่นอนตายตัวควรจะต้องจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้แตกต่างกันไปตามความเหมาะสม (Gaff 1979: 244-247)

5. การประเมินผลการเรียน

การประเมินผลการเรียน หมายถึงกระบวนการที่ใช้ตัดสินใจว่าผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ตามเป้าหมายของการสอนหรือไม่ เพียงใด จากผลการประเมินจะทำให้ทราบว่า จุดมุ่งหมายของการสอนที่ตั้งไว้มีความเหมาะสมหรือไม่ หรือกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้นบังเกิดผลให้สมความมุ่งหมายหรือไม่ การประเมินผลการเรียน ควรมุ่งเน้นที่เอื้ออำนวยบุคคลไม่ใช่ความแตกต่างระหว่างบุคคล กล่าวคือ ควรเน้นว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรบ้าง โดยเทียบกับวัตถุประสงค์ของการสอนที่วางไว้ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ 2524: 55)

จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการประเมินผลการเรียน (Terwilliger 1971: 4-7)

1. เพื่อบ่งชี้ว่าผู้เรียนมีทักษะและความรู้ขั้นพื้นฐานที่สำคัญเพียงพอหรือไม่
2. เพื่อวินิจฉัยจุดเด่นและจุดด้อยของผู้เรียนในการเรียนการสอน
3. เพื่อบ่งชี้ถึงระดับสัมฤทธิ์ผลในการเรียนของผู้เรียนแต่ละคน

การประเมินในข้อ 1 และ 2 นั้นเป็นการประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ ในขณะที่การเรียนการสอนกำลังดำเนินอยู่ การประเมินในทัศนะนี้มุ่งนำผลที่ได้ไปปรับปรุงทั้งด้านวิธีการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน และช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงวิธีการเรียนให้ดีขึ้น มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่วนการประเมินผลตามข้อ 3 นั้นเป็นการประเมินหลังจากการสอนได้สิ้นสุดลงแล้ว หรือสอนมานานพอสมควรแล้ว การประเมินขั้นนี้ เป็นประโยชน์ในการกำหนดระดับคะแนนในการเลือกวิชาเรียนต่อไปหรือการจัดชั้นเรียนที่เหมาะสม เป็นต้น

การที่จะประเมินผลการเรียนให้ถูกต้องเหมาะสม จำเป็นต้องแสวงหาวิธีการประเมินผลที่บรรลุจุดมุ่งหมายทั้งสามประการดังกล่าวคือ จะต้องมีการประเมินก่อนการสอนระหว่างการสอนและหลังจากการสอนสิ้นสุดลงแล้วโดยเก็บข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม และประมวลสรุปข้อมูลที่ได้ แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน ก็จะทราบผลการประเมิน ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจต่าง ๆ เช่น การปรับปรุงกิจกรรมการสอน การกำหนดระดับคะแนนให้กับ

นักศึกษาอย่างเต็มภาคภูมิ เป็นต้น และการประเมินการเรียนรู้ที่เหมาะสมควรจะดำเนินการตามหลักการดังต่อไปนี้ (สมทวิง พิทยานุวัฒน์ 2524: 55-56)

หลักการวัดและประเมินผลการเรียน

1. เน้นการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนมากกว่าการตัดสินได้กับตกหรือการให้ระดับคะแนน
2. ประเมินผลการเรียนโดยคำนึงถึงประสบการณ์ และลักษณะของผู้เรียน
3. ประเมินผลการเรียนอย่างเป็นระบบที่ผสมผสานกับการสอน
4. การประเมินผลการเรียนต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสอน กล่าวคือประเมินว่าผู้เรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์ของการสอนเพียงใด
5. ประเมินให้รอบด้าน ทั้งด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ด้านทัศนคติพิสัย (Affective Domain) และด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)
6. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการประเมินผลการเรียน
7. บอกเกณฑ์การประเมินและแนวปฏิบัติที่นำไปสู่การบรรลุซึ่งผลสัมฤทธิ์สูงสุดให้ผู้เรียนทราบตั้งแต่เริ่มการสอน

การประเมินผลการเรียนนับว่ามีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่า จุดมุ่งหมายของการสอน และการจัดประสบการณ์เรียนรู้ หรือวิธีการสอน เพราะประโยชน์ที่ได้จากการประเมินผลการเรียน ทำให้ทราบว่าผู้สอนจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมและบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ผู้เรียนมีทักษะและความรู้ที่สำคัญเพียงพอหรือไม่ พร้อมทั้งทราบจุดเด่นจุดด้อย และระดับสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน อีกทั้งข้อมูลเหล่านี้ ยังเป็น เครื่องช่วยตัดสินทั้งประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์และการเรียนรู้ของผู้เรียนอีกด้วย

การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอนและการพัฒนานักศึกษา

สภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการสร้าง เสริมและหล่อหลอมบุคลิกภาพและพฤติกรรมของมนุษย์ นอกเหนือจากสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียนแล้วจึงควรคำนึงถึงสภาพแวดล้อมภายนอกชั้นเรียนด้วย เพราะการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์จะเกิดขึ้นไม่ได้หากเรียนอยู่แต่ในชั้นเรียน สภาพแวดล้อมภายนอกชั้นเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนและการพัฒนานักศึกษาในมหาวิทยาลัย ในที่นี้ ได้แก่

บรรยากาศทั่วไปภายในมหาวิทยาลัย การบริการห้องสมุด วัสดุอุปกรณ์ เอกสารประกอบการเรียน การสอน การบริหารกิจการนักศึกษา ตลอดจนการดูแลปกครองนักศึกษา

1. บรรยากาศทั่วไปของมหาวิทยาลัย

บรรยากาศทั่วไปภายในมหาวิทยาลัยมีส่วนสำคัญและมีส่วนช่วยในการ เสริมสร้าง หรือช่วยลดพัฒนาการของนักศึกษาได้ เช่น เดียวกัน มหาวิทยาลัยควรจะพยายามสร้างปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งด้านบรรยากาศการบริหาร บรรยากาศทางวิชาการ รวมทั้งสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดีให้สนับสนุนบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี ทำให้มหาวิทยาลัยเต็มไปด้วยบรรยากาศแห่งมิตรภาพ มีความอบอุ่นใจ สะดวกสบาย และปลอดภัย ทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกสบายใจ อยากมาเรียน มีบรรยากาศท้าทาย ชวนให้อยากรู้อยากเห็น มีที่พื้ที่ปรึกษาและอื่น ๆ มีความรู้สึกอยากมีส่วนร่วม มีความเป็น เจ้าของในบรรยากาศของการบริหารแบบประชาธิปไตยที่ยอมรับในความคิดเห็น ความสามารถซึ่งกันและกัน และร่วมมือกัน ในฐานะที่เป็นสมาชิกผู้หนึ่งของสังคมมหาวิทยาลัยและ มีการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดีมีตึกเรียน ชั้นเรียนที่สะดวกและสะอาด มีสนามหญ้า ต้นไม้ ดอกไม้ที่งดงามร่มรื่นจากต้นไม้พันธุ์ดี มีที่พักผ่อนหย่อนใจ มีที่นั่งเล่น โต๊ะ เก้าอี้ ตามซุ้มหรืออาคารต่าง ๆ สำหรับนักศึกษาที่นั่งทำงานนอกชั้นเรียน มีอาจารย์หรือบุคคลที่ให้การปรึกษาปัญหาส่วนตัวหรือการเรียน นอกจากนั้นที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือ การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการ เพื่อท้าทาย เชิญชวนหรือกระตุ้นให้นักศึกษามีความกระตือรือร้น อยากรู้อยากเห็น ใฝ่หาความรู้ รับผิดชอบต่อการเรียนมากขึ้น โดยการสนับสนุนการจัดกิจกรรมทางวิชาการต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัยหมุนเวียนกันอยู่เป็นประจำดัง เช่น การจัดให้มีการบรรยาย อภิปรายจากผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งในเรื่องที่เกี่ยวกับวิชาการ การงานอาชีพ ปัญหาสังคมบ้านเมืองหรือการพัฒนาประเทศ หรือ การจัดนิทรรศการการฉายภาพยนตร์สารคดีต่าง ๆ รวมทั้งการส่งเสริมกิจกรรมที่เสริมความรู้อื่น ๆ ในโอกาสต่าง ๆ กันไปตามความเหมาะสม ซึ่งเชื่อว่าภายใต้บรรยากาศดังกล่าวย่อมสามารถ โน้มน้าว ชักจูง และเกื้อกูลค่อนักศึกษา เกิดพัฒนาการไปในทิศทางที่ดีอันจะนำไปสู่ผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพต่อไป และสิ่งที่ผู้บริหารพึงตระหนักเกี่ยวกับการจัดบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยไม่ควรจัดเพียงเพื่อให้มีหรือให้สะดวกในการใช้เท่านั้น แต่ต้องสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่ออารมณ์ สังคมในการทำงานร่วมกันและการเรียนรู้ด้วย และผู้เรียนจะมีพัฒนาการที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น หากได้จัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้อง เหมาะสม และมีเป้าหมาย

2. บริการห้องสมุด

ในปัจจุบันนี้ถือกันว่าห้องสมุดเป็นส่วนสำคัญยิ่งส่วนหนึ่งของการศึกษา และถือว่าห้องสมุดกับสถาบันการศึกษาจะต้อง เป็นสิ่งที่ควบคู่กัน เสมอ (Ward 1958: 414) ซึ่งเราอาจกล่าวได้ว่าห้องสมุดเป็นหัวใจของการศึกษาโดยตรง และเป็นแหล่งศูนย์กลางที่บรรดาอาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจจะมาค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการศึกษา และการสอนในระดับมหาวิทยาลัยค่อนข้างแตกต่างไปจากระบบการศึกษาในระดับ ดันๆ ที่ผ่านมา ดังที่ เฟลคเนอร์ (Flexner 1973: 122) กล่าวไว้ว่า มัธยมศึกษารับผิดชอบการสอน เพื่อให้ นักเรียนได้รับความรู้ ในขณะที่มหาวิทยาลัยหรืออุดมศึกษา ทำหน้าที่เสริมสร้างให้นิสิตนักศึกษามี ความสามารถในการ เรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นสำคัญ

ดังนั้นห้องสมุดจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการ เป็นแหล่งรวมวิทยากรต่าง ๆ ใน ทุกแขนงวิชาตลอดจน เป็นสื่อกลางในการบริการ วัสดุอุปกรณ์ สื่อทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อสนอง ความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุดอีกด้วย มหาวิทยาลัยจึงควรให้ความสนใจในการจัดหาทรัพยากร ต่าง ๆ รวมทั้ง เจ้าหน้าที่ในการช่วยให้การดำเนินงานของห้องสมุดมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่ ในสภาพความเป็นจริง ปรากฏว่าห้องสมุดที่ดั่งขึ้นมานั้นยังไม่สามารถให้บริการแก่ผู้ใช้ได้ดีเท่าที่ควร ทั้งในส่วนของการไม่พร้อมในด้านการให้บริการของห้องสมุดเพราะมีหนังสือ และวัสดุอุปกรณ์ไว้ บริการน้อย ไม่พอเพียงกับความต้องการ มีเจ้าหน้าที่บริการไม่เพียงพอ เป็นต้น และในส่วน ของ นักศึกษาเอง ส่วนหนึ่งที่ไม่มินิสัยชอบค้นคว้าหรือใช้ห้องสมุด ซึ่งพบว่า เป็นผลสืบเนื่องมาจากความ ไม่พร้อมของห้องสมุดและลักษณะการสอนของอาจารย์ด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัย ในส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัย เพิ่งตั้งไม่นานนัก ยังขาดความพร้อม ต้องทุ่มเทงบประมาณ ล้วนใหญ่ไปกับการขยายความเจริญเติบโตของมหาวิทยาลัย จึงไม่มีกำลังงบประมาณจะพัฒนา ห้องสมุดให้ดีพอ และอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ก็ยังมีน้อย จึงมีปัญหาและอุปสรรคในการใช้บริการของ ห้องสมุดเป็นอันมาก และมีผู้ทำการศึกษาวิจัย เกี่ยวกับห้องสมุดที่น่าสนใจไว้ดังนี้

จากการศึกษาของ Joyce โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ของนักศึกษาในห้องสมุดกับผลสัมฤทธิ์ในการ เรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยครุบุรีสุดท้ายในสหรัฐอเมริกา ซึ่งผลของการวิจัยทั่วไป พบว่า "ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการสูง มักจะ เป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้ห้องสมุดในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองสูงด้วย" (Joyce 1961: 188-189)

นอกจากนี้ที่ Rensselaer Polytechnic Institute นั้น Lubans ได้พบว่า "การใช้ห้องสมุดของนักศึกษาขึ้นอยู่กับความ เกี่ยวพันกับหลักสูตรในการ เรียนการสอน เป็นส่วนใหญ่

ถ้าหลักสูตรไม่ได้กำหนดให้ใช้ห้องสมุดศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากการเรียนในห้อง นักศึกษาส่วนใหญ่ก็มักไม่ใช้เวลาหรือไม่มีแรงจูงใจที่จะไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในห้องสมุด" (Lubans 1971: 362) ซึ่งก็หมายความว่า อาจารย์ผู้ใช้หลักสูตรนั้นจะเป็นผู้ช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้ เช่น การศึกษาของ Barkey ที่มหาวิทยาลัย Eastern Illinois ซึ่งในการเรียนการสอนเน้นให้นักศึกษาอ่านหนังสือ ประกอบการเรียนเป็นส่วนใหญ่ "คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาสัมพันธ์กับปริมาณการยืมหนังสือของนักศึกษา" (Barkey 1965: 115-118)

นอกจากในด้านหลักสูตรและวิธีการสอนของอาจารย์ผู้สอนที่จะมีผลต่อการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษาในห้องสมุดแล้ว ความสมบูรณ์และความพร้อมของห้องสมุด ตลอดจนการบริการจะมีผลต่อการใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษา ค้นคว้า เพิ่มเติมของนักศึกษาเป็นอย่างมากด้วย เช่น จากการศึกษาของ Joan A. Kernaghan โดยทำการศึกษานักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 655 คน พบว่า "ความถี่ในการใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษา ค้นคว้า เพิ่มเติมขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ ความทันสมัยและจำนวนปริมาณของหนังสือ สิ่งพิมพ์ และวารสารในห้องสมุด" และ "ความเห็นของนักศึกษาต่อบริการของห้องสมุดก็มีความสัมพันธ์ต่อความถี่ในการใช้ห้องสมุดด้วย" (Kernaghan 1979: 214-215)

และจากการศึกษาค้นคว้าของสุนทร แก้วลาย เกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่านเพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน และการเรียนด้วยตนเองของนักศึกษารัชมังคลาจารย์ ได้พบว่า "ความสมบูรณ์และความพร้อมของหนังสือตลอดจนการบริการของห้องสมุด เป็นปัจจัยที่สำคัญในการส่งเสริมให้นักศึกษารักการอ่าน การค้นคว้าด้วยตนเองอีกอย่างหนึ่ง" (สุนทร แก้วลาย 2512: บทคัดย่อ)

สำหรับมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคได้มีผู้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการใช้ห้องสมุดไว้ดังนี้

ละอองกาญจน์ สุรัชชพาณิชย์ (2520: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริการห้องสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ให้แก่นักศึกษา ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาใช้ห้องสมุดมากกว่าสัปดาห์ละครั้ง ในวันที่ไม่มีชั่วโมงเรียนมากที่สุด เพื่อค้นคว้าประกอบการเรียนและการเขียนรายงานหรือภาคนิพนธ์ โดยศึกษาวิธีใช้ห้องสมุดด้วยตนเอง และค้นหาสิ่งที่ต้องการจากห้องสมุดด้วยการใช้บัตรรายการเท่ากับการเดินดูจากชั้น บริการของสำนักงานหอสมุดกลางและห้องสมุดคณะเป็นที่พอใจของนักศึกษาในระดับปานกลางและน้อยปัญหาที่พบในการวิจัยครั้งนี้คือสำนักงานหอสมุดกลางตั้งอยู่ไกลจากอาคารเรียน และหอพักทำให้ไปใช้บริการไม่สะดวก ห้องสมุดคณะส่วนมากเปิด

บริการ เฉพาะในเวลาราชการและ เนื้อที่สำหรับให้บริการมีขนาดแคบมาก ทั้งสำนักงานหอสมุดกลาง และห้องสมุดคณะมีหนังสือและวัสดุการอ่านอื่น ๆ จำนวนน้อย และให้ยืมในระยะเวลายาว

จรินทร์ สกฤถาวร (2526: 2) ได้ศึกษาปัญหาของห้องสมุดมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ส่วนมากมีปัญหาในเรื่อง เจียบสงบภายในห้องสมุด การจัดป้ายนิเทศ ของห้องสมุด จำนวนโต๊ะเก้าอี้ในห้องสมุด จำนวนหนังสือตำราภาษาไทย บริเวณที่อ่านและค้นคว้า หนังสือ กำหนดเวลาที่ให้ยืมและส่งหนังสือจอง ระยะเวลาที่ให้ยืมหนังสือจองในแต่ละครั้ง บริเวณที่นั่งอ่านวารสารฉบับใหม่ บริเวณที่นั่งอ่านวารสารเย็บเล่ม บริเวณที่นั่งอ่านหนังสือพิมพ์ จำนวนวารสารวิชาภาษาไทย จำนวนวารสารวิชาการภาษาอังกฤษ จำนวนหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ ผลการเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านต่าง ๆ ในด้านความแตกต่างระหว่างเพศ นักศึกษาชายมีความพอใจในสภาพปัญหาในด้านต่าง ๆ มากกว่านักศึกษาหญิง ในด้านความแตกต่างระหว่างระดับชั้นปี นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความพอใจในสภาพปัญหาในด้านต่าง ๆ มากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ในด้านความแตกต่างระหว่างระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง มีความพอใจในสภาพปัญหาในด้านต่าง ๆ มากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ

อุมาพร วงษ์บุรณาวาทย์ (2528: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาหาอุปสรรค และปัจจัยที่มีผลต่อการศึกษาดูด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ส่วนใหญ่ยังใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองค่อนข้างน้อย เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาแต่ละกลุ่มดูอย่างละเอียดก็พบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษาค้นคว้าไม่แตกต่างกัน

นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากกว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

นักศึกษาที่เรียนในชั้นปีที่สูงกว่ามีแนวโน้มที่จะใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษาค้นคว้ามากกว่า และนักศึกษาที่เรียนสาขา สังคม-มนุษย์-ศึกษาศาสตร์ ใช้ห้องสมุดมากกว่านักศึกษาที่เรียนทางสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี

อุปสรรคสำคัญที่ทำให้นักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่ใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองค่อนข้างน้อยก็คือ วิธีการสอนแบบบรรยายของอาจารย์ เพราะจากความเห็นของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างพอจะสรุปได้ว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนแบบบรรยายมากเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งการสอนแบบบรรยายนั้น เป็นการบ่อนความรู้ให้นักศึกษา ๆ ไม่ต้องไป

แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ฉะนั้นนักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่จึงไม่ค่อยมีนิสัยในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจากห้องสมุด ทั้ง ๆ ที่ผลการวิจัยก็พบว่านักศึกษามีปัจจัยหลายประการที่เอื้ออำนวยต่อการที่นักศึกษาจะสามารถใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยนั้น ส่วนหนึ่ง (และเป็นส่วนสำคัญ) ขึ้นอยู่กับอัตราการใช้ห้องสมุด การค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งการที่นักศึกษาจะทำการค้นคว้าด้วยตนเองหรือใช้ห้องสมุดมากน้อย เพียงไรนั้น ขึ้นอยู่กับความพร้อมและความสมบูรณ์ของห้องสมุด ตลอดจนวิธีการสอนและการกระตุ้นให้ใช้แหล่งค้นคว้าดังกล่าวจากอาจารย์ผู้สอน เป็นสำคัญอีกด้วย

3. การบริหารกิจการนักศึกษา

งานกิจการนักศึกษา เป็นโปรแกรมของสถาบันที่มีความมุ่งหมายจะช่วยนักศึกษา ทั้งเป็นรายบุคคล หรือกลุ่ม ให้ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมภายในสถาบันอย่างเต็มที่ โดยทางสถาบัน จัดสถานการณ์ ประสบการณ์ และบริการต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษาในสถาบัน และเป็นการพัฒนาความเจริญงอกงามของนักศึกษาทั้งในด้านสติปัญญา สังคม และร่างกาย ทั้งนี้ เพื่อให้นักศึกษาได้ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายของตนและสังคม (Hopke 1968: 353) และเป็นโปรแกรมเฉพาะอย่างที่ดีให้แก่นักศึกษา ที่ไม่ครอบคลุมถึงการเรียนการสอนในชั้นเรียน ซึ่งโปรแกรมดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการให้คำปรึกษาทั้งทางอาชีพและการศึกษา สวัสดิการนักศึกษา การให้บริการหอพักให้บริการจัดหางานให้ทำ การจัดองค์การนักศึกษาและ กิจกรรมนักศึกษา (Good 1973: 530)

ภารกิจหลักของงานกิจการนักศึกษา มีงานในความรับผิดชอบของฝ่ายกิจการนักศึกษา 4 ด้านคือ งานบริการ งานสวัสดิการ งานวินัย และพัฒนานักศึกษา และงานกิจกรรมนักศึกษา (วัลลภา เทพัสติน ณ อยุธยา ในพรมูลี อาชวอรุ่ง, บรรณาธิการ 2525: 36-41)

1. งานบริการ เป็นงานที่จัดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักศึกษาในด้านชีวิตความเป็นอยู่และการศึกษาเล่าเรียน งานบริการจัดขึ้นเพื่อนักศึกษาโดยทั่วไป เป็นส่วนรวม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้านคือ

1.1 งานบริการทั่วไป มุ่งสร้างสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและบุคคลให้มี ส่วนสนับสนุนพัฒนาการของนักศึกษา งานบริการที่จัดให้ได้แก่ บริการโทรศัพท์สาธารณะ ไปรษณีย์

ร้านอาหาร น้ำดื่ม ร้านค้าสหกรณ์ ร้านหนังสือ ธนาคาร สถานที่ และอุปกรณ์การศึกษาต่าง ๆ บริการลดค่าโดยสาร ที่พักผ่อน ที่นั่งเล่น นั่งทำงาน ห้องรับแขก ตลอดจนความปลอดภัย

1.2 งานบริการวิชาการ เป็นกํารับบริการข้อมูลหรือช่วยพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในวิชาการ วิชาชีพ และความรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคม เช่น การบริการทดสอบความสามารถทางการอ่าน ความถนัด การสอนซ่อมเสริม การปฐมนิเทศ การปัจฉิมนิเทศ เป็นต้น

2. งานสวัสดิการ เป็นงานที่มุ่งพัฒนาสวัสดิภาพของนักศึกษา เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับความจำเป็นในชีวิตของนักศึกษาโดยตรง เป็นการให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่มนักศึกษาที่มีความจำเป็นหรือมีปัญหา และเป็นการให้มีที่การติดต่อเก็บระเบียบของผู้รับบริการไว้ด้วย แต่ในบางมหาวิทยาลัยจะรวมเอางานบริการและสวัสดิการไว้ด้วยกัน งานสวัสดิการที่จัดให้แก่นักศึกษาได้แก่ สวัสดิการหอพัก ทูนและการจัดหางาน ด้านสุขภาพอนามัย และการให้คำปรึกษาแนะแนว

2.1 บริการหอพัก เป็นบริการที่จัดให้แก่นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาหรือมีที่พักอยู่ห่างไกลจากมหาวิทยาลัย การเดินทางไม่สะดวก ให้พักอาศัยอยู่ในหอพักของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคนั้น เกือบทุกแห่งจะมีการจัดเตรียมหอพักไว้พร้อมเพรียง ส่วนใหญ่มีจำนวนนักศึกษาพักอยู่ในหอพักของมหาวิทยาลัยถึงร้อยละ 60-80 ของจำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น (ประกอบ คูปรัดน์ 2527: 203) หอพักจึงเป็นสถานที่ที่นักศึกษามีความผูกพัน และใช้เวลาอยู่นานกว่าสถานที่อื่นในมหาวิทยาลัย สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่ได้รับในระหว่างที่พักอยู่ในหอพักจึงมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาของนักศึกษาเป็นอย่างมาก แต่นับว่าเป็นที่น่าเสียดายที่พบว่ามหาวิทยาลัยเมืองไทยส่วนใหญ่จะมองหอพักเป็นเพียงที่สำหรับนักศึกษาพักอาศัยหลับนอน ระเบียบหรือกรรมการที่ตั้งขึ้นมาโดยแท้จริง เป็นเพียงต้องการให้รักษาระเบียบ และความสงบของหอพักมากกว่าการมุ่งพัฒนานักศึกษา ทั้ง ๆ ที่หอพักน่าจะเป็นสถานที่ที่จะจัดสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนานักศึกษาได้เป็นอย่างดี

ดังนั้นการจัดบริการหอพักจึงไม่ควรจัดเพียงเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย ที่สะดวกและปลอดภัย ควรจะใช้หอพักเป็นเครื่องมือในการพัฒนานักศึกษาด้วย ดังที่ซีฟเฟอร์ด (Sifferd 1959 อ้างถึงใน วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2528: 101) ได้สรุปวัตถุประสงค์ของการจัดหอพักไว้ดังนี้

1. เพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาที่สอดคล้องกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน
2. เพื่อจัดการและ เปิดโอกาสให้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกลุ่มฝึกฝน

ประชาธิปไตย

3. เพื่อเอื้อหรือผลักดันให้เกิดสุขนิสัยที่ดี และรักนันทนาการ
4. เพื่อหนุนให้เกิดการพัฒนาทักษะทางสังคม ทั้งกลุ่มและแต่ละกลุ่ม
5. เพื่อส่งเสริมการปรับตัวเอง ให้เข้ากับปัญหาในชีวิตประจำวันได้

เมื่อหอพักมีความสำคัญต่อการพัฒนาการของนักศึกษา มหาวิทยาลัยจึงสมควรจะจัดรูปแบบของการบริหารหอพักให้เป็นสถานที่เสริมสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้และพัฒนาคนได้อย่างมีประสิทธิภาพให้มากขึ้น ซึ่งในปัจจุบันได้มีนักการศึกษา เห็นความสำคัญ มีแนวคิดที่จะพัฒนาหอพักต่าง ๆ ให้เป็นศูนย์ศึกษาและอาศัย (Living and Learning Center) และควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้เป็นผู้ใหญ่ สนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานทั้งในรูปของคณะกรรมการประจำหอพัก หรือแสดงออกในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะร่วมมือกับทางมหาวิทยาลัยในการจัดหอพักให้เป็นที่พักที่เป็นศูนย์พัฒนาวิชาการ และพฤติกรรมที่ดีต่อไป

การเสริมสร้างหอพักให้เป็นศูนย์การศึกษาและอาศัยนั้น จัดได้หลายประการ (วัลลภา เทพหัสติน ณ อยุธยา 2528: 106) ดังนี้

1. การจัดสิ่งแวดล้อมภายในหอพักให้เกิดความมีระเบียบวินัย และสะอาดสวยงาม

2. การสร้างสิ่งแวดล้อมให้เกิดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน
3. การจัดประสมการณ์หรือกิจกรรมที่พัฒนาทางสังคม
4. การจัดให้มีโภชนาการที่ถูกต้อง เหมาะสม
5. การจัดให้มีนันทนาการและสุขภาพอนามัย
6. การจัดให้มีพัฒนาความเป็นผู้นำ
7. การจัดให้มีควมมีชีวิตในสิ่งแวดล้อมที่ดี
8. การจัดให้มีแนะแนวด้านต่าง ๆ

การจัดกิจกรรมภายในหอพัก

กิจกรรมที่อาจจัดได้ในหอพักเพื่อพัฒนานักศึกษาด้านต่าง ๆ มีดังนี้

1. กิจกรรมส่งเสริมการรับผิดชอบร่วมกันและฝึกความเป็นประชาธิปไตย

โดยสนับสนุนให้มีการคัดเลือกคณะกรรมการนักศึกษาประจำหอพัก เพื่อช่วยดูแลความเป็นอยู่ของสมาชิก และประชุมปรึกษาหารือ จัดกิจกรรมต่าง ๆ ในหอพัก เช่น การจัดฉายภาพยนตร์สารคดี ที่มีประโยชน์ เป็นต้น

2. กิจกรรมส่งเสริมกีฬา หอพักควรจัดอุปกรณ์และสถานที่เล่นกีฬา หรืออาสาสมัครผู้ช่วยสอนกีฬาต่าง ๆ ไว้บริการด้วย
  3. กิจกรรมส่งเสริมวิชาการ หอพักอาจจัดให้มีห้องสมุดที่มีหนังสือที่จำเป็นไว้สำหรับนักศึกษามาอ่านหนังสือทบทวนทำการบ้านและจัดบรรยายภาคให้เอื้ออำนวยต่อการศึกษานอกจากนั้นกิจกรรมส่งเสริมวิชาการอาจจัดได้ในรูปแบบต่าง ๆ กัน ดังนี้
    - 3.1 เชิญวิทยากรมาพูดในหัวข้อต่าง ๆ หรือจัดให้มีการสนทนาทางวิชาการ ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์อย่าง เป็นกันเองในหัวข้อต่าง ๆ หมุนเวียนกันไป เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับอาจารย์ ซึ่งนักศึกษาที่ได้สนทนาใกล้ชิดกับอาจารย์บ่อย ๆ จะปรับตัวได้ดีและพัฒนาการเรียนรู้อย่างดีสูงกว่าผู้ที่อยู่ห่างไกลอาจารย์
    - 3.2 สอนซ่อมเสริมหรือสอนทบทวน ในวิชาที่นักศึกษาอ่อน หรือวิชาที่ค่อนข้างยาก โดยให้อาจารย์ อาสาสมัครนักศึกษา หรืออาจารย์พิเศษ มาสอนหรือให้นักศึกษาซักถามใฝ่สิ่งที่ยังไม่เข้าใจหรือไม่ได้เรียนในชั่วโมงนั้น
    - 3.3 จัดให้มีบริการวิทยุ หรือโทรทัศน์ทางการศึกษาให้ชนิดได้ฟังและดูรายการที่มีประโยชน์ต่าง ๆ
  4. กิจกรรมส่งเสริมศิลปะวัฒนธรรม ซึ่งควรจะสนับสนุนให้มีกิจกรรมในหอพักที่เปิดโอกาสให้ผู้มีความสามารถเฉพาะได้ฝึกฝนและแสดงออกด้วย กิจกรรมเหล่านี้ได้แก่ กิจกรรมดนตรี ละคร ศิลปะและการแสดงต่าง ๆ
  5. กิจกรรมส่งเสริมความเป็นระเบียบวินัย เป็นกิจกรรมที่ต้องฝึกและปลูกฝังให้เกิดขึ้น เช่น ความมีวินัยในตนเอง การรักษาความสะอาด เป็นระเบียบ เป็นต้น
  6. กิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ เป็นการฝึกให้รู้จักบำเพ็ญประโยชน์ ปลูกฝังนิสัยการเสียสละและการนึกถึงผู้อื่นบ้าง (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา ในพรชูลี อาชวอำรุง 2525: 101-104)
- ถ้าหากมหาวิทยาลัยให้ความสนใจและส่งเสริมการจัดหอพักให้ เป็นศูนย์การเรียนรู้อย่างจริงจัง หอพักก็จะ เป็นแหล่งที่จะช่วยพัฒนานักศึกษาให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพทั้งสติปัญญา ร่างกาย จิตใจ และมีคุณค่าน่านิยม ซึ่งห้องเรียนใด ๆ ก็ไม่สามารถให้ได้มากเท่ากับหอพักที่เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่สามารถผสมผสานเอาความรู้ในวิทยาการและความรู้ในการดำรงชีวิตไว้ด้วยกัน

2.2 ทุนการศึกษาและการจัดหางาน

ทุนการศึกษา

บริการทุนการศึกษา เป็นการให้ความช่วยเหลือที่จัดให้แก่ นักศึกษาผู้ที่มีความพร้อมทางสติปัญญา แต่มีปัญหาด้านทุนทรัพย์ได้มีโอกาสในการศึกษาเล่าเรียนจนสำเร็จการศึกษา เป็นการช่วยลดภาระคลายความกังวลเรื่องค่าใช้จ่ายในการศึกษา

ทอง เรียน อมรัชกุล (2525: 15) ได้เสนอแนะแนวทางในการให้ความช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาไว้ว่าสถาบันควรจัดให้มีหน่วยงานและบุคลากรรับผิดชอบประจำหน่วยงาน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเผยแพร่ ติดต่อ และแจ้งความจำนงค์ขอรับช่วยเหลือทางการเงินจากนักศึกษา สำหรับการพิจารณาให้ความช่วยเหลือนั้น ควรพิจารณาจากข้อมูลหลาย ๆ อย่างประกอบกัน ไม่ใช่เฉพาะคนเก่งแต่ขาดทุน แต่ควรพิจารณาแก่ผู้ที่ยากจน หรือมีปัญหาทางการเงินจริง ๆ แม้จะเรียนไม่เก่งก็ตาม นอกจากนั้นสถาบันควรพยายามจัดหาทุนเตรียมไว้ให้เพียงพอ หรือช่วยในการติดต่อประสานกับหน่วยงานภายนอกสถาบันขอความช่วยเหลือทางการเงินในรูปแบบของ เงินยืม หรือทุนทำงานแลกเปลี่ยน เป็นต้น

ประเภทของทุนการศึกษาที่จัดให้แก่ นักศึกษา ได้แก่ ประเภททุนเรียนดี ทุนนักศึกษาบางประเภท เฉพาะทุนขาดแคลนทุนทรัพย์ ทุนเฉพาะสาขา ทุนอาหารกลางวัน ทุน เงินยืม เพื่อการศึกษา ทุนทำงานแลกเปลี่ยน ทุน เงินยืม เพื่อเหตุฉุกเฉินและทุน เงินกู้จากหน่วยงานภายนอก (วัลลภา เทพหัสติน ณ อยุธยา 2528: 108-110)

การจัดหางานให้นักศึกษา

บริการด้านการหางานทำ จำแนกได้เป็น 2 รูปแบบคือ การจัดบริการหางานให้ทำในระหว่างการศึกษเล่าเรียน และการจัดหางานให้ขณะที่จบการศึกษาออกไปแล้ว และในปัจจุบันความต้องการความช่วยเหลือในด้านบริการหางานทำทั้งในระหว่างการศึกษาและหลังจากสำเร็จไปแล้ว เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เพราะในระดับอุดมศึกษาจะมีผู้เรียนที่มีฐานะยากจนมากขึ้น เนื่องจากการเปิดโอกาสทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค ที่มีนโยบายให้โควตาแก่นักศึกษาในท้องถิ่น เพื่อเป็นการกระจายโอกาสของการศึกษาแก่บุคคลในภูมิภาค มหาวิทยาลัยในภูมิภาคจึงมีนักศึกษาที่มีฐานะยากจนกว่าในส่วนกลาง และจากการที่มีผู้มองว่าการศึกษาระดับอุดมศึกษาจะเป็นบันไดไต่เต้าสถานะทางสังคม ช่วยให้เขามีอาชีพ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นเมื่อจบการศึกษา ในปัจจุบันผู้ที่มีฐานะยากจน จึงชวนชวนมาเรียนใน

ระดับอุดมศึกษามากขึ้น นอกจากนั้นสภาวะตลาดแรงงานของผู้มีการศึกษาระดับสูง เริ่มมีการว่างงานกันมากขึ้น ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงจำเป็นต้องให้ความสนใจต่อการให้บริการจัดหางาน เพื่อช่วยให้นักศึกษามีรายได้ช่วยเหลือตนเอง เป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษา ตลอดจนช่วยให้นักศึกษารับรู้แนวทางและวางแผนเพื่อการมีงานทำในอนาคตภายหลังจากสำเร็จการศึกษาไปแล้วมากขึ้น

การจัดการบริการทางานทำระหว่างการศึกษา

ในด้านการให้บริการทางานทำในระหว่างการศึกษานั้น มหาวิทยาลัยยังส่งเสริมและให้บริการได้ในวงจำกัด ส่วนใหญ่จะเป็นงานที่ทำอยู่ในมหาวิทยาลัย ยังขาดการประสานร่วมมือกับภาคเอกชน หรือหน่วยงานภายนอก และจากทัศนคติของนักศึกษาที่ยังเหยียดหยามงานระดับต่ำที่สังคมไม่ยกย่อง จึงทำให้ลักษณะงานที่มหาวิทยาลัยสามารถจัดทำให้ทำได้อยู่ในวงจำกัดไปด้วย ไม่เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษาทุกคนได้ ฉะนั้นมหาวิทยาลัยจึงควรสร้างบรรยากาศของการทำงานในระหว่าง เรียน เป็นการกระตุ้นนักศึกษาให้เลิกหลงใหลสถานภาพของชนชั้นนักศึกษาแบบเก่าที่เหยียดหยามงานในระดับต่ำที่สังคมไม่ยกย่อง ไม่ว่าจะเป็นงานระดับใช้แรงงาน ร้านอาหาร พิมพ์ดีด เลขานุการ โรงแรม และห้างสรรพสินค้า ฯลฯ ก็จะสามารถช่วยในการทางานทำมีรายได้ในขณะที่เรียนได้ง่ายและมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาได้คุ้นเคยกับโลกการทำงานจริง ๆ และสังคมก็ได้รับประโยชน์จากคนวัยหนุ่มสาวในฐานะเป็นผู้ผลิตหรือผู้ให้บริการคนอื่นด้วย แทนที่จะเป็นผู้บริโภคใช้ทรัพยากรให้สิ้นเปลืองแต่เพียงฝ่ายเดียว (ประกอบ คูประคณ์ 2527: 202) ดังเช่น นักศึกษาวัยหนุ่มสาวส่วนใหญ่เป็นอยู่ในขณะนี้

อนึ่งในการจัดบริการทางานทำระหว่างเรียนนั้น ถ้าหากเป็นไปได้ก็ควรพิจารณาลักษณะงานที่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่นักศึกษาเรียนอยู่เป็นอันดับแรก เพราะการจัดประสบการณ์ทางานให้แก่ศึกษาระหว่างเรียนที่เป็นลักษณะประสบการณ์ที่เรียนไปสู่งานอาชีพ จะช่วยให้นักศึกษาได้มีโอกาสสำรวจความสนใจ โอกาสในอาชีพ ลักษณะที่สำคัญคืออาชีพโดยประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งนอกจากจะได้เงินใช้แล้วยังทำให้เกิดความมั่นใจในตัวเองสูงขึ้น ได้พบประสบการณ์ใหม่ ๆ ในชีวิต ได้ทำงานร่วมกับบุคคลที่ต่างวัย และมีวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน ก่อให้เกิดความตื่นเต้น สดชื่น การจัดหางานจึงเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษา เรียนรู้และเพิ่มความมั่นใจและประสบการณ์ในการทำงาน ก่อนที่จะเข้าสู่อาชีพนั้น ๆ ต่อไป (Monson อ้างใน วิลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2528: 112)

การบริการจัดหางานทำหลังจากสำเร็จการศึกษาไปแล้ว

สวัสดิการจัดหางานทำแก่นักศึกษาที่จบไปแล้วนั้น เป็นงานที่ค่อนข้างใหม่ นับว่า เป็นบริการที่น่าจะได้ริเริ่ม เพราะ เป็นการทำให้ผลผลิตของสถาบันอุดมศึกษาได้กระจายออกไป ตามตลาดแรงงานที่ต้องการ ขณะเดียวกันจะได้ทำหน้าที่รับข้อมูลสะท้อนกลับ เกี่ยวกับความต้องการ กำลังคนด้วย ฝ่ายจัดบริการทางานสามารถให้ข้อมูลที่มีคุณค่าแก่ผู้บริหารได้ เป็นอย่างดี ซึ่งจะ เป็น ข้อมูลมีประโยชน์ในการวางแผนทางการผลิตบัณฑิตของสถาบันนั้น ๆ (ประกอบ คุปรัตน์ 2527: 202)

การจัดหางานทำหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว อาจจัดได้ดังนี้

1. เป็นศูนย์กลางระหว่างนายจ้างและบัณฑิต คือให้ข้อมูลไปยัง สถาบันต่าง ๆ ที่ต้องการบัณฑิตไปทำงาน และรับข้อมูลตำแหน่งงานที่ต้องการจากแหล่งงาน ประกาศให้บัณฑิตทราบ
2. เก็บรวบรวมหนังสือ เอกสาร และข้อมูลเกี่ยวกับตลาดแรงงาน ต่าง ๆ ตลอดจนงานเตรียมตัวสู่อาชีพ เพื่อให้บัณฑิตได้มาศึกษาค้นคว้า
3. บริการตอบคำถามหรือช่วยแนะนำตลาดแรงงานต่าง ๆ
4. จัดวันนัดตลาดแรงงาน เพื่อให้ นายจ้าง บริษัท ได้พบปะกับ นักศึกษาที่กำลังจะสำเร็จการศึกษา
5. จัดบริการแนะแนวอาชีพทั้ง เป็นกลุ่ม และรายบุคคล
6. ประชาสัมพันธ์แหล่งงานต่าง ๆ ให้ นักศึกษาทราบ
7. เก็บระเบียนของผู้มาขอใช้บริการ และทำหน้าที่จัดหางานให้

บัณฑิตทำ

8. จัดปฐมนิเทศการทำงานให้นักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษาได้เตรียมตัว เข้าสู่ งานอาชีพ เช่น ความต้องการของตลาดแรงงาน การเตรียมตัวสู่อาชีพ การทำงานที่ ประสบความสำเร็จ เป็นต้น (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2528: 112)

2.3 การให้คำปรึกษาแนะแนว

งานการให้คำปรึกษาแนะแนวเป็นงานที่จำเป็นสำหรับนักศึกษา งานให้ คำปรึกษาแนะแนวอาจแบ่งได้ 2 ด้านคือ งานแนะแนวการศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่จัดอยู่ในรูปของการ จัดอาจารย์ที่ปรึกษาให้ และงานการให้คำปรึกษา ซึ่งจัดให้แก่นักศึกษาซึ่งมีความไม่สบายทางจิต

วัตถุประสงค์ของการจัดสวัสดิการให้คำปรึกษาแนะแนว

1. เพื่อช่วยให้นักศึกษาได้รู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง และมองเห็นภาพตัวเองได้ชัดเจนตรงกับความ เป็นจริงมากที่สุด
2. เพื่อช่วยให้นักศึกษารู้วิธีการที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยถูกวิธีของนักศึกษา
3. เพื่อช่วยลดความ เครียด ความกังวล และความทุกข์ใจ
4. เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องในสาระที่นักศึกษาขาดความรู้ และประสบการณ์
5. เพื่อช่วยพัฒนานักศึกษา ให้มีความสมบูรณ์ด้านการปรับตัว ปรับอารมณ์ ทัศนคติ และบุคลิกภาพ
6. เพื่อเป็นหน่วยกลางที่จะนำนักศึกษาไปสู่ผู้ที่สามารถช่วยแก้ปัญหาของนักศึกษาได้ถูกต้อง
7. เพื่อเป็นแหล่งในการทดสอบความสามารถ ลักษณะนิสัย ความถนัด และบุคลิกภาพของนักศึกษา

งานสวัสดิการให้คำปรึกษาแนะแนวที่จัดให้แก่นักศึกษา ได้แก่

งานแนะแนวด้านการ เรียนหรือปัญหาเกิดจากการเรียน ปัญหาส่วนบุคคล ปัญหาบุคลิกภาพ
แนะแนวอาชีพ หรือการวางแผนเพื่ออาชีพ การมีชีวิตคู่ ปัญหาคู่ครอง การศึกษา และคลินิก
ทางจิต (วัลลภา เทพหัสติน ณ อรุณยา 2528: 115-116)

ปัจจุบันงานให้คำปรึกษาแนะแนวยังนับว่าได้รับความสนใจน้อยและยังด้อยอยู่มาก ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถาบันอุดมศึกษาหลาย ๆ แห่ง เป็นเรื่องที่เกิดจากความไม่เข้าใจบทบาทของแต่ละฝ่าย ฝ่ายบริหารของมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ก็คาดหวังให้อาจารย์ทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาในขณะที่อาจารย์ส่วนใหญ่มองเห็นความสำคัญของอาจารย์ในบทบาทอื่น ๆ เช่น การวิจัยหรือการสอนต้องมาก่อน และหลายคนคิดว่าเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบที่ต้องปฏิบัติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เมื่อได้รับการแต่งตั้งให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา งานที่ปรึกษาจึงเป็นเพียงงานพิธีการ ไม่มีความรับผิดชอบอะไรจริงจังก นักศึกษาจะต้องรู้จักรับผิดชอบตนเอง ในขณะที่มีนักศึกษาจำนวนมากที่ต้องการบริการแนะแนวในแต่ละช่วงของชีวิตการเรียนในด้านต่าง ๆ แต่ไม่สามารถได้รับบริการด้านแนะแนวจากสถาบันได้ ต้องอาศัยเพื่อนร่วม เรียน เพื่อนรุ่นที่เสียเป็นส่วนมาก ปัญหาที่เกิดขึ้นคือการเลือกเรียนของนักศึกษาจึง เป็นไปเพื่อต้องการให้จบโดยเร็ว เรียนให้ง่ายได้คะแนนดี

ส่วนในด้านการพัฒนาตัวเองไปสู่ความเป็นนักวิชาชีพ ความประเทืองปัญญาหรือด้านอื่น ๆ จึงกลายเป็นเรื่องรองลงไป (ประกอบ คูปรรัตน์ 2527: 199)

ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาจึงควรให้ความสนใจศึกษาปัญหาและหาวิธีการที่จะกระตุ้นและส่งเสริมให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติหน้าที่ของคนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และอาจารย์ที่ปรึกษาที่ดีและเหมาะสมจะต้องเป็นบุคคลที่ภาควิชาและคณะคัดเลือกแล้วอย่างดีที่สุด ไม่ใช่ใครก็ได้ที่จะเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา เพราะนอกจากจะต้องเป็นผู้รู้ระเบียบข้อบังคับแล้ว ยังจะต้องเป็นบุคคลที่ตระหนักในภาระหน้าที่ของตน เป็นบุคคลที่มีความเมตตาธรรม ชยัน มีความรับผิดชอบสูง เอาใจใส่ในการเล่าเรียนของนักศึกษาในความดูแลของคนอีกด้วย

3. งานวินัยและพัฒนาการศึกษา

วินัย คือ ระเบียบกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับที่คนจะยึดถือปฏิบัติ เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยปลงความสงบสุขของสังคม ระเบียบวินัยเป็นสิ่งที่ดี เพราะเป็นเครื่องกำประกันความมั่นคงของชาติ ครอบครัว สังคม และประเทศชาติด้วย โดยเหตุที่ระเบียบวินัยมีความสำคัญต่อการพัฒนาตนเองของนักศึกษา และการพัฒนาความเป็นระเบียบในสังคม สถาบันอุดมศึกษาจึงตระหนักในความสำคัญของระเบียบและข้อบังคับว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีขึ้น เพื่อความสงบสุขในการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมอุดมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกที่มีวัย ความรู้ ประสบการณ์ การอบรมสั่งสอนที่แตกต่างกัน แต่ต้องมาอยู่ในสิ่งแวดล้อมเดียวกันได้ประพฤติปฏิบัติ ตาม ดังนั้นกฎระเบียบหรือข้อบังคับนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการมีข้อตกลงอันเป็นที่ยอมรับร่วมกันเสียก่อน (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2528: 118)

จุดมุ่งหมายของการกำหนดให้มีระเบียบและข้อบังคับของสถาบัน คือ

1. เพื่อช่วยให้นักศึกษามีสำนึกแห่งตน และความรับผิดชอบมากขึ้นในการที่จะปรับพฤติกรรมของตนเองให้มีความเจริญงอกงาม และพัฒนายิ่งขึ้น
2. เพื่อช่วยให้นักศึกษารู้จักเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิผู้อื่นในมหาวิทยาลัย
3. เพื่อช่วยให้นักศึกษาได้พัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีวุฒิภาวะและเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบตามแนวทางศาสนาและประชาธิปไตยของสังคมไทย
4. เพื่อสร้างบรรยากาศให้สมาชิกทุก ๆ คนในมหาวิทยาลัยได้พัฒนาความเป็นเอกัตบุคคลรวมทั้งมีความรับผิดชอบร่วมกัน

5. เพื่อฝึกฝนความอดทนและรู้จักสร้างระบบควบคุมภายในตนเองมากกว่า การควบคุมภายนอก

แนวปฏิบัติในการกำหนดระเบียบและข้อบังคับของสถาบัน

1. สถาบันจะต้องจัดให้มีการสัมมนาหรือฝึกฝนอบรม เพื่อให้รู้จักสิทธิและหน้าที่ของคนในสถาบัน ในการนี้อาจจัดให้รู้จักฝึกฝนเกี่ยวกับการทำสมาธิ การรู้จักแก้ปัญหาโดยสันติวิธี การตระหนักรู้ในตนเองของนักศึกษา รวมทั้งการ เปลี่ยนพฤติกรรมของคนในทางที่ไม่ดี เช่น การไม่ประพฤติปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทย การละทิ้งนิสัยไม่ดีไม่งามของคน เป็นต้น

2. การจัดให้มีการวิเคราะห์พฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องรวมทั้งความคิดรวบยอดที่ยังสับสนกันอยู่ในชีวิตประจำวัน เช่น ความเฉื่อยชา การกระด้างกระเดื่องของนักศึกษา การยกตนข่มท่าน เป็นต้น นอกจากนั้นแล้วก็ต้องจัดให้มีการ เปลี่ยนทัศนคติของนักศึกษาด้วย

3. กฎระเบียบในสถาบันรวมทั้งประเพณีวัฒนธรรมไทยที่จะนำมาใช้ต่อ นักศึกษา ถ้าเป็นไปได้นักศึกษาควรจะได้มีส่วนร่วมในการร่างกฎระเบียบเหล่านั้นและจะต้องมีการประกาศอย่างเปิดเผยเป็นทางราชการและทำความเข้าใจตรงกัน รวมทั้งจะต้องนำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวันให้ได้ มิใช่เพียงแค่ว่ากันโดยไม่นำไปปฏิบัติ ยิ่งไปกว่านี้แล้ว ผู้บริหาร ครูอาจารย์ นักการเมือง และคนอื่น ๆ ต้องทำเป็นตัวอย่างที่ดีด้วย

4. สถาบันจะต้องเอาจริงเอาจังกับการแสดงออกของนักศึกษาตาม นโยบายและความมุ่งหมายของสถาบันทั้งรวมไปถึงค่านิยมและวัฒนธรรมประเพณีในสังคมไทยด้วย

5. การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่และบุคลากรในฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งขัดต่อจุดมุ่งหมาย และขนบธรรมเนียม เช่น การขู่เข็ญนักศึกษา การมีอคติต่อนักศึกษา สิ่งเหล่านี้จะต้องไม่ได้รับการยกเว้นด้วยมีสิทธิพิเศษต่าง ๆ ตรงข้ามควรส่งเสริมความเสมอภาคการทำความเข้าใจแก่ทุกฝ่าย โดยทั่วหน้ากัน

6. สถาบันจะต้องจัดให้มีคณะกรรมการตุลาการนักศึกษา โดยเลือกสรรจากผู้มีคุณสมบัติที่ดี เช่น มีความสัตย์ซื่อ มีความรับผิดชอบสูง และมีความกระตือรือร้น เพื่อทำหน้าที่กลั่นกรองให้ความคิดเห็นในคดีต่าง ๆ ของนักศึกษา ก่อนที่จะส่งไปยังสถาบัน เพื่อตัดสินใจ เป็นครั้งสุดท้าย

7. สถาบันจะต้องส่งเสริมให้นักศึกษามีความอดทน ภาควิไมใจในการกล้า
รับผิดในสิ่งที่ตนได้กระทำหรือไม่ทำตามสัญญา การหลีกเลี่ยงด้วยเล่ห์เหลี่ยมไม่ทำตามกฎกติกา นั้น
อาจส่งเสริมให้เอกัตตบุคคลได้กระทำ แต่ในขณะที่เดียวกันก็สนับสนุนให้ทุกคนช่วยกันติดตาม เล่ห์
เหลี่ยมดังกล่าวให้จงได้ พร้อมทั้งให้ทุกฝ่ายปฏิบัติต่อกันด้วยความมีภราดรภาพ เห็นแก่ประโยชน์
ส่วนรวมยิ่งกว่าประโยชน์ส่วนตน (ทองเรียน อมรวิฑูล 2525: 58-59)

สำหรับการใช้ระเบียบและข้อบังคับของสถาบันในการปกครองนักศึกษาใน
ปัจจุบันนั้น ประกอบ คูปริตน์ (2527: 205-206) ได้กล่าวถึง ปัญหาของความล้มเหลวของ
การปกครองนักศึกษา และรูปแบบที่ควรจะเป็นไว้อย่างน่าสนใจไว้ดังนี้

ปัญหาของความล้มเหลวในการปกครองนักศึกษา มักจะเกิดมาจากแนวทาง
ในการปฏิบัติที่ต่างกันอย่างตรงกันข้ามใน 2 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ 1 ยึดถือแนวทางอนุรักษนิยม มองการปกครองเป็นการควบคุม
มองนักศึกษาเหมือนเด็กประถม เด็กมัธยม ฝ่ายบริหารคอยแคะจะจับผิด พยายามทำตัวเหมือนพ่อแม่
งานหลักที่ทำได้ การห้ามการปราม การลงโทษ และมีการสอดส่องอย่างใกล้ชิด

รูปแบบที่ 2 เป็นแนวทางตรงกันข้ามที่ไม่ได้ดีไปกว่ากันคือ แนวทางการ
ปล่อยและการให้ทุกอย่างเท่าที่จะทำได้ แม้บางครั้งจะขัดกันหลักการที่ถูกต้อง หรือเป็นผลเสีย
ต่อระบบการดำเนินการของสถาบันอย่างเห็นได้ชัด

รูปแบบการปกครองนักศึกษาควรจะเป็นรูปแบบของการให้เหตุผลและผลเป็น
เครื่องตัดสิน เรียนรู้และเคารพข้อเท็จจริงพิจารณาถึงผลได้ผลเสียต่อส่วนรวมไม่ใช่เป็นเรื่อง
ของการสั่งการให้นักศึกษาต้องปฏิบัติตามแต่อย่างเดียว หรือรับปฏิบัติตามอำเภอใจของนักศึกษา
อย่างเดียว แต่ควรต้องเป็นรูปแบบที่หนึ่งรวมโต๊ะ คุยกันถึงปัญหา และข้อเท็จจริงได้ ต้องมีการ
หาข้อตกลงร่วมกัน แม้จะขัดแย้งกันก็ต้องสามารถอภิปรายและตกลงประนีประนอมกันได้ เพราะ
คงไม่มีใครได้อะไรตั้งใจต้องการไปหมดในสังคมที่ต้องอยู่ร่วมกัน

4. งานกิจกรรมนักศึกษา

กิจกรรมนักศึกษา หมายถึง กิจกรรมทั้งหลายในสถานศึกษา ซึ่งนักศึกษา
มีความสมัครใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนั้น และต้องเป็นกิจกรรมที่สถานศึกษายอมรับและสนับสนุน
โดยมีอาจารย์และผู้บริหาร เป็นผู้ดูแลอย่างใกล้ชิดเพื่อช่วยให้เป็นไปตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์
ที่กำหนดไว้ แต่นักศึกษาจะเป็นผู้ดำเนินการเองทั้งหมด และการเข้าร่วมกิจกรรมจะไม่มีผลในการ

นับหน่วยกิต หรือคะแนนใด ๆ ในอันที่จะช่วยให้นักศึกษาเลื่อนชั้น หรือสำเร็จการศึกษา

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมนักศึกษา

โดยทั่วไปงานด้านกิจกรรมนักศึกษา จะเป็นงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่นักศึกษาผู้ร่วมกิจกรรม สถาบันอุดมศึกษาและสังคมโดยรวม ซึ่งเมื่อศึกษาจากวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัยภูมิภาคว่าจะมีวัตถุประสงค์ที่คล้ายคลึงกัน ได้แก่

1. เพื่อส่งเสริมความรู้ความสามารถ ความรับผิดชอบในกิจกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษา เพื่อประโยชน์ในกิจกรรมเสริมหลักสูตร ทั้งในด้านประสบการณ์ วิชาการ และวิชาชีพแก่นักศึกษา
2. ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ของตนเองตามระบอบประชาธิปไตย โดยฝึกและปลูกฝังนิสัยให้มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีความเคารพสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น
3. ฝึกการเป็นผู้นำสังคม เสียสละ ขำเพ็ญประโยชน์ อุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมทุกด้าน เพื่อความเจริญของประเทศชาติ
4. เพื่อปลูกฝังคุณธรรม และส่งเสริมความสามัคคี บุคลิกภาพ พละนาถัย ความมีใจเป็นนักกีฬา และสวัสดิการส่วนรวมของนักศึกษา
5. เชื่อมความสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์และความรู้ ความเข้าใจระหว่างนักศึกษาต่อมหาวิทยาลัย และต่อสถาบันอื่น
6. ปลูกฝังและรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และเอกลักษณ์อันดีงามของชาติ
7. ผดุงและดำเนินงานเพื่อเผยแพร่เกียรติคุณของมหาวิทยาลัย
(มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2528: 197 และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 2528: 359)

ประเภทกิจกรรมนักศึกษา

กิจกรรมนักศึกษาอาจแบ่งเป็นรูปแบบตามการพัฒนานักศึกษาได้ดังนี้

1. กิจกรรมพัฒนาการปกครอง ได้แก่ องค์การบริหารกิจการนักศึกษา สภานักศึกษา กิจกรรมเหล่านี้ฝึกให้นิสิตรู้จักการทำงานร่วมกัน หัดตัดสินใจ และรับผิดชอบงานต่าง ๆ โดยวิธีฝึกวิธีการตามระบอบประชาธิปไตย

2. กิจกรรมพัฒนาสติปัญญา ได้แก่ กิจกรรมชมรมวิชาการต่าง ๆ เช่น ชมรมวิทยาศาสตร์ ชมรมภาษาไทย ชมรมโต้วาที เป็นต้น ชมรมวิชาการเหล่านี้ ส่วนใหญ่มักจะเกี่ยวข้องกับศาสตร์สาขาที่นักศึกษาสังกัดอยู่

3. กิจกรรมพัฒนาทักษะทางสังคม ได้แก่ กิจกรรมที่มุ่งพัฒนามรรยาทและระเบียบประเพณีในการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม การเข้าสังคม เช่น ชมรมกุลสตรี ชมรมสุภาพบุรุษ ชมรมพัฒนาบุคลิกภาพ ปัจจุบันกิจกรรมนักศึกษาประเภทนี้ไม่ค่อยจะมี

4. กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพและความพร้อมเพรียง ได้แก่ ชมรมกีฬาต่าง ๆ เช่น ชมรมรักบี้ ชมรมฟุตบอล เป็นต้น

5. กิจกรรมพัฒนาความเสียสละเพื่อสังคม ได้แก่ กิจกรรมที่มุ่งฝึกให้นักศึกษามีความตระหนักในบทบาทของการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสังคมหรือประเทศ เช่น ชมรมบริจาคโลหิต ค่ายอาสาสมัคร ชมรมพิทักษ์ธรรมชาติ เป็นต้น

6. กิจกรรมพัฒนาศีลธรรม ได้แก่ กิจกรรมที่มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาให้ประพฤติดี เป็นที่พึงประสงค์แก่สังคม ได้แก่ ชมรมพุทธศาสตร์ ชมรมสมาธิ

7. กิจกรรมพัฒนาศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การจัดให้มีกิจกรรมทางวัฒนธรรมต่าง ๆ ให้อุบัติในวัฒนธรรมของชาติ เช่น ชมรมดนตรี ชมรมวารสารศิลป์ ชมรมนาฏศิลป์ ชมรมชาวเหนือ ชมรมเอกลักษณ์ไทย เป็นต้น

8. กิจกรรมสันทนาการ ได้แก่ กิจกรรมที่มุ่งพัฒนานักศึกษาให้รู้จักใช้เวลาว่างพักผ่อนหรือทำในสิ่งที่ตนเองสนใจ เช่น ชมรมถ่ายภาพ ชมรมทัศนศึกษา เป็นต้น

9. กิจกรรมพัฒนาอาชีพ ได้แก่ กิจกรรมที่เตรียมนักศึกษาไปสู่อาชีพในอนาคต เช่น ชมรมนักธุรกิจ ชมรมครุศึกษาศาสตร์ ชมรมนักประชาสัมพันธ์ ฯลฯ

10. กิจกรรมทางการเมือง เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษาเกิดความสนใจในการเมือง เพื่อการเข้าไปสู่พรรคการเมืองในอนาคต มหาวิทยาลัยในต่างประเทศอาจมีชมรมการเมืองของแต่ละพรรคอยู่ในมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ เพื่อจะได้ปลูกฝังอุดมการณ์ทางการเมือง ตั้งแต่ยังเยาว์และเมื่อโตขึ้นจะได้มีความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในการเมืองมากขึ้น (วัลลภา เทพหัสติน ณ อยุธยา 2528: 133)

นอกจากนั้นกิจกรรมนักศึกษาสามารถแบ่งตามลักษณะของกิจกรรมได้

7 ประเภทคือ กิจกรรมทางด้านวิชาการ กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมทางด้านกีฬา กิจกรรมทางด้านสันทนาการ กิจกรรมด้านการเมือง และกิจกรรมส่วนกลาง ซึ่งเป็นศูนย์รวมการบริหารของนักศึกษา (พาลี ปริชานนท์ และคณะ 2527: 9)

กิจกรรมนักศึกษา ถือว่าเป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนานักศึกษา เป็นอย่างยิ่ง เป็นการให้โอกาสแก่นักศึกษาให้มีโอกาสในการแสดงความสามารถ การตัดสินใจ การทำงาน การปรับบุคลิกภาพ และการรู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในสังคม ดังนั้นนอกเหนือไปจากการตั้งใจ ศึกษาหาความรู้ทางวิชาการแล้ว นักศึกษาคควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ ในการพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมที่จะเป็นบัณฑิตที่ดี มีคุณภาพ เป็นที่ต้องการของสังคมต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2504: 2, 19) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาของนิสิตของ คณะต่าง ๆ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีปัญหาทางด้านครอบครัว มีปัญหา เศรษฐกิจในครอบครัว ปัญหาบุคลิกภาพ ปัญหาเรื่องต่างเพศและเพศเดียวกัน ปัญหาสุขภาพ ปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัย และการเดินทางมามหาวิทยาลัย ปัญหาการเรียน ปัญหาความสัมพันธ์กับ อาจารย์ และปัญหาการเงินต้องการหารายได้พิเศษ และพบว่านิสิตชายมีปัญหาการเงินมากกว่า นิสิตหญิง

สมบัติ โยสิทธิ์ธรรม (2506: 65) ได้สำรวจปัญหาของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ปีการศึกษา 2505 โดยการสร้างแบบสอบถามขึ้นเองเพื่อสำรวจปัญหา ปรากฏ ผลการสำรวจ พบว่า นิสิตมีปัญหาทุกประเภท นิสิตชายที่มีปัญหามากที่สุดได้แก่ นิสิตชายปีที่ 1 และนิสิตหญิงที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ นิสิตหญิงปีที่ 2 สำหรับผลการวิจัยในรายละเอียดดังนี้

นิสิตชายร้อยละ 43 และนิสิตหญิง ร้อยละ 44 รู้สึกว่าวิธีเรียนของตนเองบกพร่อง และเรียนไม่ทันเพื่อน

นิสิตชายร้อยละ 40 และนิสิตหญิง ร้อยละ 43 ไม่ชอบบางวิชาที่กำลังเรียนอยู่

นิสิตชายร้อยละ 57 และนิสิตหญิง ร้อยละ 46 ต้องการมีเงินใช้ส่วนตัวมากกว่า ที่เป็นอยู่

นิสิตชายร้อยละ 52 และนิสิตหญิง ร้อยละ 19 อยากหารายได้พิเศษเพราะเดือดร้อน เรื่องเงิน

นิสิตชายร้อยละ 23 และนิสิตหญิง ร้อยละ 31 สุขภาพไม่ดี มีโรคประจำตัว

สมศักดิ์ ประจจะเนย์ (2506: 60-62) สํารวจปัญหาและความต้องการของนักศึกษา
ชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ผลการสํารวจพบว่า นักศึกษา
ประสบปัญหาดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับอนาคตและการเรียน ต้องการให้มีผู้แนะนําให้ความรู้ในการที่จะ
ออกไปทํางาน กลัวไม่ได้เรียนต่อ อาจารย์สอนเร็ว ล้ายากในการพูดหน้าชั้น ต้องการคําแนะนํา
วิธีเรียน
2. ปัญหาเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ มีเงินน้อย ขาดที่ออกกําลังกาย เป็นโรค
ปวดศีรษะบ่อย ๆ
3. ปัญหาการปรับตัวในสังคม ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง พูดไม่เก่ง ปฏิบัติตนทาง
ศาสนกิจไม่ถูกต้อง

สมบุรณํ ศาลยาชีวิน (2511: 10) สํารวจปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น
จำนวน 383 คน จากการสํารวจพบว่า นักศึกษามีปัญหาการเรียน ไม่เข้าใจในคํารายวิชา
ต่างประเทศ ขาดสมาธิ พื้นความรู้ของตนไม่เพียงพอ ไม่มีโอกาสได้ติดตามอาจารย์ ไม่มีเวลา
ดูหนังสือเพียงพอ นอกจากนี้ นักศึกษาประสบปัญหาการเงิน ปัญหาสังคม และปัญหาทางบ้าน

ผ่องพรรณ บัณฑิตรานนท์ (2511: 91-94) ได้ทํากการศึกษาถึงความต้องการ
ความช่วยเหลือของนักศึกษาวิทยาลัยครูมหาสารคาม ปีการศึกษา 2510 จำนวน 774 คน
พบว่า นักศึกษาส่วนมากต้องการให้ทางวิทยาลัยจัดบริการทางานพิเศษให้ทําระหว่างเรียน และ
ต้องการทุนประเภทต่าง ๆ ในระดับมากที่สุด และต้องการความช่วยเหลือในเรื่องการคําเนินชีวิต
ในวิทยาลัยการศึกษาชั้นสูงต่อไป การออกไปประกอบอาชีพ ความสัมพันธ์กับครูอาจารย์ ในด้าน
ทุนการศึกษานักศึกษาชายต้องการกู้ยืมเงินมากกว่านักศึกษาหญิง นอกจากนั้นนักศึกษายัง เสนอแนะ
ให้ปรับปรุงบริการด้านอื่น ๆ ให้มีคุณภาพดีขึ้น คือ บริการด้านอาหาร การเรียนการสอน หอพัก
นํ้าไฟ ห้องสมุด สุขภาพ การขนส่ง เงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์โสตทัศนอุปกรณ์ และบริการ
ด้านกิจการนักศึกษา

วันเพ็ญ อีร์สวัสดิ์ (2512: 41-43) ได้สร้างแบบสอบถามขึ้นสํารวจความคิดเห็นและ
ความต้องการของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษางานแสน ปีการศึกษา 2512 จำนวน 540 คน
เกี่ยวกับบริการแนะแนวของวิทยาลัย พบว่า นิสิตต้องการปรึกษาหารือกับผู้ให้คําปรึกษา เกี่ยวกับ
เรื่องการเรียนการสอนมากที่สุด รองลงมาคือ ต้องการให้มีบุคลากรสําหรับให้คําปรึกษา

โดยเฉพาะ และต้องการให้จัดสถานที่ในการให้คำปรึกษา ส่วนเรื่องปัญหาและความต้องการพบว่า นักศึกษามีความรู้สึกพอใจในบริการด้านที่พักอาศัย ส่วนที่ยังรู้สึกไม่พอใจคือ บริการสนทนา บริการสุขภาพอนามัย บริการจัดหางานและเงินทุนต่าง ๆ

ภิรมย์ เงินแก้ว (2514: 67) ได้ศึกษาถึงทัศนคติของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีต่ออาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ พบว่า ความความรู้สึกของนักศึกษานั้น การสอนของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง และมีหลายด้านที่ต้องปรับปรุง เช่น การสอนที่จะก่อให้เกิดความสนุก การจัดกิจกรรมการจูงใจให้นักศึกษาสนใจเรียน การย้ายผู้ให้นักศึกษาเกิดความคิด และ การใช้วิธีการสอนที่จะส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

นิพนธ์ คันธเสวี (2518: 2) ได้ศึกษาปัญหาของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เกี่ยวกับการเรียนและการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2518 พบว่า นิสิตประสบปัญหา ดังนี้ พื้นความรู้ในบางวิชาไม่เพียงพอ ขาดแรงจูงใจในการเรียน มีทัศนคติไม่ดีต่อวิชาเรียน ปรับตัวกับระบบการเรียนไม่ได้ มีนิสัยทางการเรียนที่ไม่ดี ขาดความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับอาจารย์ มีปัญหาเศรษฐกิจ อาจารย์ไม่มีความสามารถในการสอน อาจารย์ดูหมิ่นนิสิต อาจารย์คิดว่าคนมีหน้าที่สอนเพียงอย่างเดียว ไม่ให้คำปรึกษากับนิสิต ห้องเรียนไม่เพียงพอ และมีบรรยากาศไม่เหมาะสม คำปราศรัย เอกสาร วารสารในบางสาขามีไม่เพียงพอ และนิสิตส่วนใหญ่ ประสบปัญหาความยุ่งยากเกี่ยวกับการลงทะเบียนเรียน

ปิ่นวดี จิระนราบุรุษ (2519: 101) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนทั่วไปของอาจารย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พบว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยส่วนรวมมีพฤติกรรมการสอนทั่วไปในแต่ละด้านต่างกัน พฤติกรรมที่มีเป็นปริมาณมากที่สุด คือ ด้านคุณลักษณะส่วนตัว รองลงมาคือ ด้านคุณภาพของภาษาและเสียง ซึ่งพบว่า มีปริมาณใกล้เคียงกัน ส่วนพฤติกรรมการสอนที่อาจารย์มีปริมาณน้อยที่สุดคือ ด้านการประเมินผลการสอน และการเรียน (วรรณวดี บำล้าพอง และปรีญา นิลแก้ว 2522: 328-331) ก็พบว่า อาจารย์วิทยาลัยครู เชียงใหม่โดยส่วนรวมมีพฤติกรรมการสอนทั่วไปในแต่ละด้านเป็นปริมาณต่างกัน และส่วนมากจะสูงกว่าเกณฑ์ปานกลาง ซึ่งพฤติกรรมการสอนด้านที่มีปริมาณมากที่สุดคือ ด้านคุณลักษณะส่วนตัว รองลงมาคือ คุณภาพของภาษาและเสียง ส่วนพฤติกรรมการสอนที่มีปริมาณน้อยที่สุดคือ ด้านการประเมินผลการสอนและการเรียน ภัทรา นิคมานนท์และคณะ (2522: 332-333) พบว่า อาจารย์วิทยาลัยครูจันทน์เกษมทั้งวิทยาลัยมีพฤติกรรมการสอนด้านคุณลักษณะส่วนตัว เป็นปริมาณมากที่สุด รองลงมา เป็นด้านคุณภาพของภาษาและเสียง และมีพฤติกรรมการสอนด้านแรงจูงใจ

และการเสริมแรงทางการเรียนน้อยที่สุด และยังสอดคล้องการวิจัยของกษมา สารสมุทร (2522: 344-335) ซึ่งพบว่า อาจารย์วิทยาลัยครูเชียงรายมีพฤติกรรมการสอนทั่วไปของอาจารย์แตกต่างกัน ทุกกลุ่มพฤติกรรมการมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า ปานกลาง พฤติกรรมการสอนที่มีปริมาณมากที่สุดของอาจารย์ในเกือบทุกภาควิชา คือ คุณลักษณะส่วนตัว ด้านคุณภาพของภาษาและเสียง ส่วนปริมาณที่น้อยที่สุดในเกือบทุกภาควิชา คือ ด้านการประเมินผลการสอนการเรียน

พิชญ พาสุข (2519: 418) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยครู ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรจากผู้บริหารและอาจารย์ จำนวน 75 คน นักศึกษา 600 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ส่วนใหญ่มีความเข้าใจถูกต้องว่า องค์การนักศึกษานั้นก็เพื่อจะได้มีอิสระในการปกครองตนเอง ทั้งอาจารย์และนักศึกษารวมของวิทยาลัยครู ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เห็นว่า องค์การนักศึกษามีประโยชน์ต่อวิทยาลัยน้อย ในเรื่อง ท่านเองเดียวกันนี้ จรัส โพธิศิริ (2519: 353) ได้ศึกษากับวิทยาลัยครูในภาคใต้ โดยให้ผู้บริหาร อาจารย์ จำนวน 100 คน นักศึกษา 400 คน ตอบแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเอง จากการศึกษาพบว่า ทั้งผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา เห็นว่าองค์การนักศึกษามีประโยชน์ต่อสถานศึกษาน้อยมาก อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินงานขององค์การยังขาดหลักการและเหตุผล หรือกิจกรรมนั้นไร้สาระ หากเกิดปัญหาขัดแย้งระหว่างองค์การนักศึกษากับวิทยาลัยแล้ว ทั้งผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีความเห็นพ้องกันว่า ควรเสนอปัญหานั้นต่อวิทยาลัย และให้วิทยาลัยตั้งคณะกรรมการพิจารณาตามความเหมาะสมต่อไป ในด้านการจัดเตรียมอุปกรณ์ สถานที่ ซึ่งจำเป็นต่อการจัดกิจกรรม ตลอดจนการดำเนินกิจกรรมนั้น ผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่าทำได้ดี กิจกรรมที่จัดก็เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของสังคม แต่นักศึกษากลับเห็นเป็นตรงกันข้าม สำหรับกิจกรรมทางการเมืองนั้น ทั้งผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีความเห็นตรงกันว่า ควรจะได้ควบคุมบ้าง ไม่ควรให้จัดกิจกรรมด้านนี้ อย่างเสรีจนเกินไป

อรสา กุมารีนุกุด (2514: 53) ได้กล่าวไว้ว่า องค์การของนักศึกษาที่ดี ต้องมีระบบ การบริหารที่ดีเป็นสัดส่วน และเป็นประชาธิปไตย ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารและอาจารย์ องค์การที่ดีจะต้องซื่อสัตย์และความรับผิดชอบของตนได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้จะต้องมีผู้ปฏิบัติงานที่มีความกระตือรือร้น คล่องแคล่ว ซื่อสัตย์ มีผลงานดีเด่น และมุ่งสร้างความสำเร็จก้าวหน้าร่วมกัน

จินตนา ยูนิพันธุ์ (ในพรชูลี อาชวอำรุง, บรรณาธิการ 2525: 138) ได้สรุปปัญหาในการทำงานของสภานิสิตนักศึกษา ไว้ดังนี้

1. เกิดจากความเข้าใจที่แตกต่างกันของสมาชิกสภานิสิตนักศึกษา
2. สมาชิกสภานิสิตนักศึกษาบางส่วนเห็นความสำคัญของสภาน้อย จึงทำให้การประชุมบางครั้งทำไม่ได้เพราะสมาชิกมาประชุมไม่ครบองค์ประชุม
3. ข้อมูลที่สภานิสิตนักศึกษาจะใช้ประกอบการพิจารณามีน้อย ทำให้การเสนอความคิดเห็นของสภานิสิตนักศึกษายู่ในวงจำกัดไปด้วย

วัชร ทรัพย์มี (2520: 132-133) พบว่า อาจารย์ผู้ที่ทำหน้าที่แนะแนวการศึกษามีปัญหาในการปฏิบัติงาน เพราะปัญหาจากการมีภาระอื่น ๆ มากเกินไป เช่น ภาระการสอน การทำงานด้านบริหารหรือธุรการ การมีจำนวนนักศึกษาในรับผิดชอบมากเกินไป และการไม่ได้จัดเวลาสำหรับการให้คำปรึกษาโดยเฉพาะหรือแน่นอน

ประสงค์ แสงแก้ว (2521: 54-56) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์วิทยาลัยครูลำปางตามทัศนคติและความคาดหวังของอาจารย์ พบว่า

1. พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามทัศนคติของนักศึกษาเห็นว่า อาจารย์ใช้พฤติกรรมแต่ละด้านเป็นปริมาณต่างกัน โดยอาจารย์ใช้พฤติกรรมการสอนด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเป็นอันดับสูง การจัดเตรียมการสอนเป็นอันดับรองลงไป และด้านการประเมินผลการเรียนและทำข้อมูลย้อนกลับเป็นอันดับสุดท้าย
2. นักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์มีพฤติกรรมการสอนด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเป็นอันดับสูง ด้านการสอนเนื้อหาในการดำเนินการสอนรองลงมา และด้านการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนเป็นอันดับสุดท้าย

บุญส่ง นิลแก้ว (2521: 91-92) ได้ทำการวิจัยประสิทธิภาพทางการสอนของอาจารย์คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และความต้องการเกี่ยวกับวิธีสอนของนักศึกษา พบว่า อาจารย์แต่ละสาขาวิชาได้รับการประเมินการสอนแต่ละรายการในระดับปานกลาง คือ พอใช้ เป็นส่วนมาก ยกเว้นในบางภาควิชาที่ได้รับการประเมินในระดับต่ำในบางรายการ คือ ทางด้านห่วงที่วาจาน้ำเสียงเร้าให้อยากเรียน ใช้วิธีการสอนที่ก่อให้เกิดความสนุก จัดบรรยากาศในห้องเรียน ใช้วิธีการสอนที่ก่อให้เกิดความสนุก จัดบรรยากาศในห้องเรียนให้อยากเรียน ความสามารถในการจูงใจให้อยากเรียน ใช้คำพูดง่ายต่อการเข้าใจ จัดกิจกรรมอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับ

จุดมุ่งหมายของบทเรียน สอนให้มีความสัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ ใ้ทำงานค้นคว้าที่เป็นประโยชน์และเหมาะสมกับนักศึกษา รวมทั้งเข้าใจสภาพความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน สำหรับความต้องการด้านวิธีสอนนั้น ปรากฏว่านักศึกษาต้องการวิธีสอนที่ให้โอกาสแก่พวกเขาได้มีส่วนร่วม และเรียนรู้ด้วยตนเองโดยมีผู้สอนเป็นผู้แนะนำให้คำปรึกษา

สายัณฑ์ บุรณไทย (2521: 75) ได้ทำการศึกษา เปรียบเทียบทัศนคติของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อองค์การนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. นักศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีทัศนคติต่อคณะกรรมการองค์การนักศึกษาของสถาบันตนเอง ในลักษณะนิมาน ส่วนผู้บริหารกับอาจารย์ มีทัศนคติต่อคณะกรรมการองค์การนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในลักษณะนิเสธ
2. ผู้บริหารกับอาจารย์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีทัศนคติต่อการได้รับความร่วมมือขององค์การนักศึกษาในสถาบันตนเองในลักษณะนิมาน ส่วนนักศึกษามีทัศนคติต่อการได้รับความร่วมมือขององค์การนักศึกษาของสถาบันตนเองในลักษณะนิเสธ
3. ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีทัศนคติในลักษณะนิมานต่อสำนักงานขององค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่
4. ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีทัศนคติต่อการเงินขององค์การนักศึกษา ในสถาบันของตนเองในลักษณะนิเสธ
5. อาจารย์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีทัศนคติต่อกิจกรรมขององค์การนักศึกษาในสถาบันของตนเองในลักษณะนิมาน แต่ทั้งผู้บริหารและนักศึกษาต่างมีทัศนคติในลักษณะนิเสธต่อกิจกรรมขององค์การนักศึกษาในสถาบันของตนเอง
6. ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ต่างมีทัศนคติในลักษณะนิเสธ ต่อการดำเนินงานขององค์การนักศึกษาในสถาบันของตนเอง ค่าเฉลี่ยทัศนคติเท่ากับ 2.34, 2.36 และ 2.30 ตามลำดับ

ประดับ นิลพังงา (2522: 122) ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง และได้สรุปปัญหาของการจัดและดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษาจากผลวิจัย ดังนี้

1. สถาบันรับโครงการกิจกรรมต่าง ๆ โดยที่อาจารย์และนักศึกษาไม่เข้าใจหน้าที่อย่างแท้จริง

2. สถาบันไม่แน่ใจในวิถีทางประชาธิปไตย ขาดความเชื่อมั่นในความสามารถของนักศึกษาในการวางแผน การตัดสินใจ และความรับผิดชอบ

3. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษามีขอบเขตจำกัดมาก เพราะระเบียบกฎเกณฑ์ไม่เปิดโอกาสทั่วไป

4. กิจกรรมต่าง ๆ เป็นเรื่องของการแข่งขันมากเกินไป

5. กิจกรรมไม่มีความสัมพันธ์กับหลักสูตร

6. ขาดการประเมินผลในแง่ความสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายพื้นฐาน

7. อาจารย์ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาไม่ได้รับความสนใจจากวิทยาลัย

ในการพิจารณาเรื่องชั่วโมงการทำงาน

สมศักดิ์ เอี่ยมศรีทอง และอังกาย บุญย้อย (2522: 13-16) ได้ศึกษาวิเคราะห์การจัดตารางสอนของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่าปัญหาที่เกิดจากการจัดตารางสอนนั้น เป็นปัญหาที่เกิดจาก

1. ปัญหาที่เกิดจากหลักสูตร โดยแผนกำหนดการศึกษาของบางคณะ บางสาขาวิชาไม่ระบุชัดเจน บางคณะไม่จัดกระบวนวิชาบังคับพื้นฐานตามแผนการจัดทำตารางสอน การลงทะเบียนเรียนวิชาบังคับพื้นฐานเป็นระบบลงทะเบียนเรียนร่วมกัน จึงทำให้มีนักศึกษามบางส่วนลงทะเบียนไม่ได้ เนื่องจากแต่ละ section สามารถรับนักศึกษาได้ในจำนวนจำกัด การจัดเวลาห้องเรียนซ้ำซ้อนกันในคณะของตนและระหว่างคณะ บางคณะไม่ตรวจสอบเกี่ยวกับรหัสชื่อ กระบวนวิชาและหน่วยกิตให้ตรงตามที่มหาวิทยาลัยอนุมัติหรือมีการปรับปรุงหลักสูตรและแผนกำหนดการศึกษาภายหลังการสำรวจกระบวนรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละภาคเรียน และบางคณะจัดเวลาเรียนในบางกระบวนวิชาแบบ "To be arranged"

2. ปัญหาที่เกิดจากการลงทะเบียนเรียนร่วมกัน โดยบางภาควิชาบังคับกันโควตาจำนวนนักศึกษาไว้ และบางกระบวนวิชารับได้จำกัด ทำให้นักศึกษาไม่สามารถลงทะเบียนเรียนตามที่เตรียมการมาได้

3. ปัญหาที่เกิดจากห้องเรียนมีจำกัด บางคณะผูกห้องเรียนเป็นสถานที่ทำงานหรือห้องพักอาจารย์ ทำให้จำนวนห้องเรียนลดลง บางคณะเปลี่ยนแปลงห้องเรียนในคณะของตนโดยไม่แจ้งฝ่ายจัดตารางสอนทราบ และปัญหาใหญ่คือ ห้องปฏิบัติการทดลองไม่เพียงพอสำหรับนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์ปีที่ 1 ซึ่งมีจำนวนมาก

4. ปัญหาที่เกิดจากบุคคลทั้งด้านอาจารย์และด้านนักศึกษา โดยอาจารย์ที่ปรึกษาไม่ควบคุมให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนตามแผนกำหนดการศึกษา นักศึกษาเลือกเวลาเรียน อาจารย์อาคารเรียน อาจารย์และนักศึกษาให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา เกี่ยวกับการลงทะเบียนเรียนไม่ดีเท่าที่ควร มีการกำหนดจำนวน section เวลาเรียน และห้องเรียนไม่สามารถสนองความต้องการของทุกคนได้ เพราะมีจำนวนอาจารย์ไม่เพียงพอ นักศึกษาปี 1 ยังไม่มีประสบการณ์ เมื่อเกิดปัญหาในการลงทะเบียนเรียน กลับไปพบรุ่นพี่ซึ่งไม่ทราบว่ากระบวนการวิชาใดตอนใดปิดไปแล้ว จึงทำให้เกิดความลำบากในการลงทะเบียนเรียน

สุภาพรพรณ โคตรจรัส (2522: 42-44) ได้รายงานว่ามีนิสิตที่มารับบริการให้คำปรึกษาที่ศูนย์แนะแนว ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างปีการศึกษา 2517-2519 พบว่า นิสิตร้อยละ 36.78 มีปัญหาการปรับตัวทางการเรียน คือ ขาดแรงจูงใจในการเรียน วิตกกังวลในการเรียน ต้องการปรับปรุงนิสัย และทักษะทางการเรียน ต้องการเปลี่ยนวิชาเอก โท และ เปลี่ยนคณะ นิสิตร้อยละ 21.84 มีปัญหาด้านการศึกษาคือและอาชีพ คือ ต้องการข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อ ต้องการสำรวจตนเองด้านความสามารถ นิสิตร้อยละ 41.38 มีปัญหาส่วนตัวและสังคม

รัจรี นพเกตุ (2522: 31-32) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาด้านการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2522 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า

1. ปัญหาที่นักศึกษาและอาจารย์มีความคิดเห็นตรงกันคือ

1.1 ขาดตำราภาษาไทย และ เอกสารประกอบการสอน

1.2 ขาดความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการสอน

1.3 ใช้สื่อทัศนูปกรณ์น้อยมาก

1.4 วิชาที่ใช้บรรยายรวมห้องใหญ่ ควรมีชั่วโมงฝึกฝน โดยแบ่งเป็นกลุ่มย่อย

เพื่อให้นักศึกษามีโอกาสซักถามและแสดงความคิดเห็น

1.5 ผู้สอนขาดความรู้ในเรื่องการประเมินผล

2. ปัญหาที่นักศึกษาและอาจารย์มีความคิดเห็นไม่ตรงกัน คือ ระยะเวลาเรียนสำหรับวิชา 3 หน่วยกิต เรียนครั้งละ 1.5 ชั่วโมง 2 ครั้ง ในหนึ่งสัปดาห์นักศึกษารู้สึกว่านานเกินไป แต่ผู้สอนส่วนใหญ่กลับเห็นว่าดีแล้ว

3. ปัญหาในทัศนะของผู้เรียน

3.1 คำราชาภาษาไทย ใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษและภาษาวิชาการมากเกินไป ส่วนหนึ่งที่ไ้แปลไม่มีการเรียนเรียงทำให้เข้าใจยาก

3.2 การสอนเน้นทฤษฎี เน้นการท่องจำ ไม่สอนวิธีประยุกต์ ตัวอย่างส่วนใหญ่เน้นของต่างประเทศซึ่งไม่เข้ากับสังคมไทยปัจจุบัน อีกทั้งอาจารย์ไม่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นและอภิปราย

3.3 อาจารย์งดการสอนบ่อย เพราะไม่มีเวลาเตรียมสอน เนื่องจากไปทำงานในหน้าที่บริหาร

3.4 สภาพห้องเรียนไม่เหมาะสม

สรสิทธิ์ วิชโรทยาน และคณะ (2522: 109-117) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "ปัญหาการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์" โดยการศึกษาสภาพปัญหาและการประเมินผล การเรียนการสอนทั้งในด้านวิชาการและคุณภาพของนักศึกษา สำหรับในด้านการประเมินผล การเรียนและปัญหาการเรียนการสอน พบว่า

1. การประเมินผลการเรียน อาจารย์ใช้การสอนข้อเขียนตัดสินได้ดกของนิสิต เป็นส่วนใหญ่ การวัดผลจากงานของนิสิตประกอบการสอนข้อเขียนก็ใช้บ้าง แต่การวัดผลโดยพิจารณาจากพฤติกรรมใช้ค่อนข้างน้อย สำหรับการให้เกรดจะคิดเป็น เปอร์เซนต์และนำเข้าสู่เส้นกราฟ แล้วจึงตัดเป็นเกรดตัวอักษร A-F

2. ปัญหาการเรียนการสอน ได้แก่

2.1 ความซ้ำซ้อนของวิชาในหลักสูตร

2.2 เนื้อหาวิชามีมาก ไม่ทันสมัย บางเนื้อหาวิชาเน้นของต่างประเทศมากเกินไป

2.3 อาจารย์มีความรู้ไม่ตรงกับสาขาวิชาที่สอน

2.4 จำนวนนิสิตหรือชั่วโมงสอนมากเกินไป และไม่มีเวลาตรวจงานนิสิต

2.5 ขาดคำราชาภาษาไทย และไ้ศตทัศนูปกรณ์

2.6 สภาพห้องเรียนไม่เหมาะสม

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และศรีเพ็ญ ศุภพิทยากุล (2523: 127-132) ได้ศึกษาทัศนะของผู้เรียนที่มีต่อการสอนแบบบรรยาย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนในภาคต้นปีการศึกษา 2521 จากนิสิตคณะครุศาสตร์ ปีที่ 1 และปีที่ 2 ที่เรียนวิชาวรรณกรรมไทย

ปัจจุบัน จำนวน 50 คน และนิสิตปีที่ 1 คณะอักษรศาสตร์ นิเทศศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และ
 ครุศาสตร์ที่เรียนวิชาการศึกษาทั่วไป จำนวน 86 คน ผลการศึกษาพบว่า นิสิตส่วนใหญ่ชอบการสอน
 แบบบรรยาย แต่เห็นว่าวิธีสอนแบบฝึกปฏิบัตินั้นจะเป็นประโยชน์กับตัวนิสิตมากที่สุด ซึ่งมีเหตุผล
 หลายประการที่ทำให้ นิสิตส่วนใหญ่จะชอบการสอนแบบบรรยาย เพราะนิสิตคุ้นเคยกับการฟังมาแต่
 เรียนมัธยม และไม่ได้รับการฝึกให้แสดงความคิดเห็นหรืออภิปรายโต้ตอบอย่างมาพอ นอกจากนั้น
 การเรียนโดยผู้สอน สอนแบบบรรยายทำให้ นิสิตสบายไม่ต้องทำอะไรหรือเตรียมตัวมาก แต่เมื่อพูดถึง
 ประโยชน์แล้ว นิสิตก็ยัง เห็นว่าการสอนแบบฝึกปฏิบัติให้ประโยชน์กับตัวนิสิตเอง เป็นอย่างมาก

ด้านทักษะที่มีต่อคุณลักษณะของผู้บรรยายที่ดี นิสิตเห็นว่าการมีประสบการณ์ในวิชาที่สอนมี
 ความสำคัญสำหรับผู้บรรยายที่ดี ส่วนเนื้อหาและการเตรียมการสอน เป็นลำดับรองลงมา จะเห็นได้ว่า
 นิสิตให้ความสำคัญและสนใจในประสบการณ์ของผู้สอน เป็นอย่างมาก เพราะประสบการณ์จะแสดงออก
 มาในรูปของการมีเรื่องเล่าประกอบเนื้อหาที่สอน ซึ่งทำให้เนื้อเรื่องสนุกน่าสนใจขึ้น

ด้านทักษะที่มีต่อเนื้อหาการบรรยายที่น่าสนใจ นิสิตเห็นว่าเนื้อหาที่น่าสนใจควรนำไปใช้
 ในชีวิตประจำวันได้ เป็นความรู้ใหม่ ทันสมัย และใกล้ตัวผู้เรียน เป็นลำดับแรกจากลำดับ 1-3
 ส่วนเนื้อหาเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ และมีข้อคิดของผู้สอนประกอบนั้น นิสิตจัดลำดับความสำคัญไว้ลำดับ
 ที่ 9 และ 10

นิสิตเห็นว่าวิธีการบรรยายที่ดีควรมีการจัดลำดับ เนื้อหา เป็นขั้นตอน ใช้คำพูดที่ชัดเจน
 เข้าใจง่าย ควรเขียนหัวข้อบนกระดานด้วย นอกจากนั้นควรมีเอกสารประกอบการบรรยายด้วย

วรลักษณ์ ศิยาภรณ์ (2524: 78-90) ได้ทำการศึกษาเอกสารข้อมูลและข้อเสนอแนะ
 เกี่ยวกับการปรับปรุงการจัดดำเนินการสอน และการผลิตบัณฑิตคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 เชียงใหม่ พบจุดอ่อนจากระบบการศึกษาโดยนักศึกษา เริ่มนิยมใช้เวลาในการเรียนน้อยกว่า 4 ปี
 การศึกษา โดยนักศึกษาจะเร่งรัดเล่าเรียนจนจบการศึกษาในเวลา $3\frac{1}{2}$ ปี อันอาจจะนำไปสู่ปัญหา
 การจัดเปิดกระบวนวิชาได้ไม่พอเพียงกับความต้องการของผู้เรียน เนื่องจากอัตรากำลังผู้สอน
 หองเรียน ตลอดจนงบประมาณรายจ่ายไม่พอและไม่เหมาะสมกับแผนกำหนดการศึกษาที่วางไว้
 และพบจุดอ่อนจากระบบอาจารย์ที่ปรึกษา โดยนักศึกษาประเมินว่าอาจารย์ที่ปรึกษาได้ช่วยเหลือ
 นักศึกษาในความดูแลหรือเป็นที่พึ่งของนักศึกษาอยู่ในเกณฑ์พอสมควร ซึ่งถ้าจะตีความได้ว่า
 อาจารย์ที่ปรึกษาได้ทำหน้าที่ของตนโดยเฉลี่ยไม่ค่อยดีนัก หรือไม่สู้จะเอาใจใส่นักศึกษาใน-

ความดูแลเท่าที่ควรนัก เพราะโดยธรรมชาติคนไทยมักจะเกรงใจไม่นิยมตำหนิ โดยเฉพาะครูบาอาจารย์ และอาจสรุปจุดอ่อนได้ดังนี้ อาจารย์ที่ปรึกษาบางส่วนไม่ได้ดูแลนักศึกษาจนจบหรือมีการเปลี่ยนอาจารย์ที่ปรึกษาระหว่างที่ศึกษาอยู่ มีนักศึกษาในความดูแลมากเกินไป อาจารย์ที่ปรึกษาบางคนไม่สนใจศึกษาระเบียบข้อบังคับ หรือเนื้อหากระบวนการวิชาต่าง ๆ ไม่เข้มงวดในเรื่องกระบวนการลงทะเบียน หรือเด็ดขาดเกินไปจนนักศึกษารู้สึกว่า “ถูกบังคับ” และไม่ให้ความเป็นกันเองกับนักศึกษา นอกจากนี้จุดอ่อนที่พบจากแผนการกำหนดการศึกษาได้รับการประเมินจากบัณฑิตว่ามีความเหมาะสมค่อนข้างน้อย เนื่องจากไม่สู้เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนในแง่การนำความรู้ไปใช้ในงานอาชีพ แม้นักศึกษาจะสามารถเลือกวิชาเอง วิชาเลือก กับอีกบางวิชาในหมวดวิชาเอกได้ตามที่ต้องการก็ตาม แต่ตามแผนกำหนดการศึกษาดังกล่าวมีจำนวนหน่วยกิตของหมวดวิชาบังคับพื้นฐานกับหมวดในวิชาเอกเมื่อรวมกันแล้วก็มีเป็นจำนวนมาก นอกเหนือจากมีลักษณะตายตัวอยู่มากแล้วนั้น และการเปิดสอนกระบวนการวิชาการเป็นการเปิดสอนกระบวนการวิชาที่มีผู้สอนพร้อมอยู่ เป็นสำคัญ

ศิริลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2523: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่มีปัญหาเรื่องลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ปัญหาการเรียน ปัญหาสุขภาพ ปัญหาการใช้เวลาว่าง ปัญหาสังคม ปัญหาที่อยู่อาศัย ปัญหาการเงิน และปัญหาครอบครัว
2. นักศึกษาชายมีปัญหาการเงิน ปัญหาที่อยู่อาศัย และปัญหาการใช้เวลาว่างมากกว่านักศึกษาหญิง ส่วนปัญหาอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน
3. นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีปัญหาการเงินมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 ส่วนปัญหาอื่น ๆ นักศึกษาแต่ละชั้นปีไม่แตกต่างกัน
4. นักศึกษาที่อยู่หอพักของมหาวิทยาลัยมีปัญหาครอบครัวน้อยกว่านักศึกษาที่ไม่ได้อยู่หอพักของมหาวิทยาลัย ส่วนปัญหาอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน
5. นักศึกษาแต่ละคณะมีปัญหาแตกต่างกันทุกด้าน ยกเว้น ปัญหาสุขภาพ

ประพนธ์ นันทรามาศ (2524: 88-89) ได้ทำการวิจัยเรื่องความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 78.10) มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และอาจารย์ทุกกลุ่มมีความพึงพอใจต่อองค์ประกอบในปัจจุบันสูงใจในด้านความก้าวหน้าเป็นอันดับแรก และสามอันดับสุดท้าย ได้แก่ ความรับผิดชอบ การบังคับบัญชา

นโยบายและการบริหารงาน และ เศษ กาญจนางกูร (2525: 116) ได้ศึกษาวิจัยความพึงพอใจในงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยมีความพอใจในงานในระดับปานกลาง ปัจจัยที่ทำให้อาจารย์มีความพอใจในงานมากที่สุดก็คือ ลักษณะงานที่ทำ ซึ่งได้แก่ งานสอน งานค้นคว้าวิจัย งานให้คำปรึกษานักศึกษา งานให้บริการแก่ชุมชน เป็นต้น รองลงมาได้แก่ ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงาน สถานภาพ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน เงินเดือนและการบังคับบัญชาตามลำดับ และปัจจัยที่ทำให้อาจารย์พอใจในงานน้อยที่สุด ได้แก่ ปัจจัยทางด้านสวัสดิการของมหาวิทยาลัย

เสรี วงษ์มณฑา (2524: 37-53) ได้ทำการวิจัยปัญหาการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2524 โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษา จำนวน 200 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาร้อยละ 41 ขาดเรียนบ่อย ซึ่งให้เห็นว่า เนื่องจากการขาดแรงจูงใจในการเรียน ความสนใจในการเรียนกำลังขาดหายไป นักศึกษาร้อยละ 37 คิดว่าการเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยไม่คุ้มค่า โดยมีสาเหตุมาจากระบบการบริหารของสถาบันที่ทำให้ นักศึกษารู้สึกถูกโกงด้านสิทธิ ความยุติธรรม โอกาสการเรียนรู้ โอกาสที่จะได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้นำในการพัฒนาสังคม และการออกข้อสอบและการวัดผลที่ไม่ครอบคลุมและยุติธรรม นักศึกษาร้อยละ 35.2 เป็นผู้ขาดเรียนไม่บ่อย มีความคิดเห็นว่าอาจารย์ไม่ดี น้อยกว่ากลุ่มที่ขาดเรียนบ่อย จึงสรุปได้ว่า ปัญหาการเรียนการสอนไม่ได้เกิดที่ความบกพร่องของอาจารย์ผู้สอน เพียงฝ่ายเดียว แต่การวางหลัก กฎ เกณฑ์ และอำนาจจนไม่สามารถเอื้ออำนวยต่อการสอนที่ดีได้ของฝ่ายบริหารก็จะส่งผลให้นักศึกษาขาดแรงจูงใจและไม่เอื้ออำนวยต่อการใส่ใจในการเรียนของนักศึกษา ก็มีส่วนที่เป็นปัญหาร่วมด้วย

สุภาพรณ โคตรจรัส (2524: 6) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาการปรับตัว กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พร้อมทั้งค้นหาตัวทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากปัญหาการปรับตัวจำนวน 11 ด้าน ประชากรที่ศึกษาเป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวน 2,009 คน ผลการศึกษาพบว่า นิสิตประสบปัญหา最多ในด้านการปรับตัวทางการเรียน ปัญหาที่นิสิตประสบค่อนข้างมาก ได้แก่ ด้านกิจกรรม สังคม และสันทนการ ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการปรับตัวทางอารมณ์และส่วนตัว ด้านอนาคตเกี่ยวกับอาชีพและการศึกษา และด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ส่วนปัญหาที่นักศึกษาประสบค่อนข้างน้อย ได้แก่ ด้านการเงิน และที่อยู่อาศัย

อรรถพร คุณพันธ์ และคณะ (2525: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีสภาพแวดล้อมในด้านอาคารสถานที่ที่เด่นที่สุด รองลงไปได้แก่สภาพแวดล้อมในด้านบรรยากาศการเรียนการสอน ความสัมพันธ์กับเพื่อน ความประทับใจในมหาวิทยาลัย และสภาพแวดล้อมในด้านบรรยากาศการบริหารค้อยที่สุด นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นดีกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 ในองค์ประกอบด้านความประทับใจ การเรียนการสอน การบริหาร และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีความคิดเห็นดีกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในองค์ประกอบด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน

นิธิ ฤทธิพรพันธุ์ และคณะ (2525: 3, 19-27) ได้ศึกษาการดำรงชีวิตของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผลจากการศึกษาพบว่า ปัญหาสำคัญมากของนักศึกษาทั้งวิทยาเขต 6 อันดับแรก คือ เมื่อหน้าต่อสภาพการแข่งขันกันเรียนในหมู่เพื่อน ๆ จำนวนนักศึกษาในแต่ละห้องของหอพักมีมากเกินไป น้ำประปาหยุดไหลและไฟดับเสมอ มีปัญหาในการอ่านตำราภาษาอังกฤษ หาทนังสืออ่านประกอบการเรียนได้ยากมาก และมีการสอบบ่อยเกินไป เมื่อพิจารณาในระดับคณะพบว่า นักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติและคณะวิทยาการจัดการต้องการฝึกฝนนอกเวลาในสาขาที่เรียนมากที่สุด นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์มีกังวลและไม่แน่ใจว่าจะจบแล้วจะหางานทำได้หรือไม่ และนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการมีปัญหา รู้สึกว่าจะขาดประสบการณ์ในการทำงานและต้องการคำแนะนำหลังจากจบการศึกษาแล้ว นอกจากนั้นยังได้มีการศึกษาปัญหาของนักศึกษานิติที่ 1 ซึ่งสอบตกหรืออยู่ในสภาพวิกฤต เฉพาะในเรื่องการเรียนการสอน พบว่ามีปัญหาในการหาหนังสืออ่านประกอบได้ยากมาก มีการสอบบ่อยเกินไป ไม่มีสถานที่เหมาะสมสำหรับอ่านหนังสือหรือทำงาน และไม่กล้าเข้าพบอาจารย์

อัญชลี เศรษฐเสถียร (2526: 46) ได้ศึกษาบทบาทและปัญหาของอาจารย์ที่ปรึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปฏิบัติด้านการเป็นอนุมัติ การลงทะเล เบียน เรียนมากที่สุด เป็นอันดับหนึ่ง และปฏิบัติบทบาทด้านการให้คำแนะนำในการย้ายคณะ น้อยที่สุด และอาจารย์ที่ปรึกษามีปัญหาในด้านการติดต่อกับนักศึกษาในกรณีจำเป็นมากที่สุด

นิโลบล นิ่มกิ่งรัตน์ และดร.มหาญตระกูล (2526: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาประเมินพฤติกรรมการสอนทั่วไปของอาจารย์ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์โดยส่วนรวมมีพฤติกรรมการสอนทั่วไปแต่ละด้านต่างกัน และส่วนมากจะสูงกว่าเกณฑ์

ปานกลาง โดยที่มีพฤติกรรมการสอนด้านคุณลักษณะส่วนตัวมากที่สุด รองลงมาคือด้านคุณภาพของ ภาษาและ เสียง ส่วนพฤติกรรมที่มีปริมาณน้อยที่สุดและมีปริมาณต่ำกว่า เกณฑ์ปานกลางทุกภาควิชาคือ ด้านการประเมินผลการสอนและการเรียน สำหรับผลการประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูงกับนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนต่ำ และ นักศึกษาที่เคยมีประสบการณ์ทางอาชีพครูกับนักศึกษาที่ไม่ เคยมีประสบการณ์ทางอาชีพครู ประเมิน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนการสำรวจ เกี่ยวกับการใช้วิธีสอนของอาจารย์พบว่า อาจารย์โดยส่วนรวมใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย และ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมภายหลังมากที่สุด รองลงมา เป็นวิธีสอนแบบบรรยายแต่ฝ่ายเดียว แต่เมื่อพิจารณาถึงความสอดคล้องและไม่สอดคล้องของวิธีสอนที่อาจารย์ใช้สอนอยู่กับความต้องการ ของนักศึกษา พบว่ามีอยู่ 32 กระบวนวิชาที่สอดคล้องกัน โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยาย และเปิด โอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมภายหลังมากที่สุด รองลงมาได้แก่วิธีสอนแบบอภิปรายและรายงาน และ มีอยู่ 48 กระบวนวิชาที่ไม่สอดคล้องกัน โดยที่อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนบรรยายแต่ฝ่ายเดียว รองลงมาใช้วิธีสอนแบบบรรยาย และ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมภายหลัง ส่วนนักศึกษาต้องการ ให้อาจารย์ใช้วิธีสอนแบบแนะแนวทางที่สำคัญ และให้ผู้เรียนไปค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมนอกห้อง เรียน มากที่สุด รองลงมาคือ วิธีสอนแบบกำหนดปัญหาขึ้น แล้วช่วยกันวิเคราะห์ปัญหา หรือช่วยกันแก้ปัญหา แบบวิทยาศาสตร์ วิธีสอนแบบให้ผู้เรียนได้ทดลองปฏิบัติ หรือช่วยกันรวบรวมข้อมูลให้เพียงพอเพื่อจะ ได้สรุปนิยาม ทฤษฎี หรือกฎเกณฑ์ และวิธีสอนแบบบอกนิยาม หรือกฎเกณฑ์ก่อน แล้วจึงอธิบายให้ เข้าใจ และแสดงวิธีนำไปใช้ภายหลัง

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ (2527: 116,129) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสภาพแวดล้อม มหาวิทยาลัยไทย 7 แห่งคือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และ สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ผลการวิจัยปรากฏว่ามหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคมีสภาพแวดล้อม ดีกว่ามหาวิทยาลัยในส่วนกลาง และเมื่อเปรียบเทียบแต่ละมหาวิทยาลัยพิจารณา เฉพาะมหาวิทยาลัย ในส่วนภูมิภาค พบว่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นมหาวิทยาลัยแห่งเดียวในภูมิภาคที่มีคะแนน สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยโดยส่วนรวม และสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยในแต่ละด้านไม่น้อยกว่า ร้อยละ 50 เป็นมหาวิทยาลัยที่มีความเจริญก้าวหน้ามากที่สุดที่นักศึกษามีความภาคภูมิใจที่ได้เป็น นักศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และเห็นว่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง เด่นของประเทศ และผลจากการเปรียบเทียบลักษณะค้ำสรรของสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย

ปรากฏว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ยอมรับว่าลักษณะต่อไปนี้ เป็นลักษณะของมหาวิทยาลัยของคน คือ เป็นมหาวิทยาลัยที่มีบรรยากาศทางวิชาการดี เป็นมหาวิทยาลัยที่สมบูรณ์แบบ เป็นมหาวิทยาลัยที่อาจารย์ส่วนใหญ่กระตือรือร้นในการสอน ส่วนมหาวิทยาลัยขอนแก่นมีลักษณะ เป็นมหาวิทยาลัยที่มีวิชาบังคับในหลักสูตรมากเกินไป เป็นมหาวิทยาลัยที่มีทุนช่วยเหลือนักศึกษาอย่างเพียงพอ และนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม เขียวก็พาระดับมาก สำหรับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีลักษณะ เป็นมหาวิทยาลัยที่มีวิชาบังคับในหลักสูตรมากเกินไป และผู้บริหารมหาวิทยาลัยรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา

วรรณภา ปุณฺณโชติ และวัชรวิ ทรัพย์มี (2527: 295-299) ได้ทำการศึกษาปัญหาและความต้องการของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย และการให้บริการคำปรึกษาแนะแนว กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เป็นนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 3,029 คนจากคณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 10 แห่ง สำหรับปัญหาของนิสิตนักศึกษามีปรากฏผลดังนี้

ด้านการเงิน พบว่านิสิตนักศึกษาร้อยละ 5 ทางบ้านให้เงินใช้น้อยเกินไปต้องทำงานนอกเวลาเพื่อหาเงิน นิสิตนักศึกษาร้อยละ 4 ผู้ปกครองจ่ายเงินให้ช้ากว่ากำหนดมีเงินไม่พอซื้อเครื่องแต่งกายที่จำเป็น ไม่พอซื้ออุปกรณ์การเรียน เกรงว่าจะเรียนไม่จบเพราะขาดเงิน นิสิตนักศึกษาร้อยละ 3 เป็นหนี้สิน เพราะเอาเงินมาใช้จ่ายในการเรียน

ด้านกิจกรรมและการพักผ่อนหย่อนใจ พบว่า นิสิตนักศึกษาร้อยละ 36 มีปัญหามากในเรื่องสถานที่นั่งทำงาน หรืออ่านหนังสือในบริเวณมหาวิทยาลัยมีไม่เพียงพอ นิสิตนักศึกษาร้อยละ 29 มีตำราหรือหนังสืออ่านประกอบที่เป็นภาษาไทยมีไม่เพียงพอ นิสิตนักศึกษาร้อยละ 15-19 ไม่ได้ได้รับความสะดวกจากโรงอาหารและหน่วยอนามัยของมหาวิทยาลัย ไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมทางศิลปะ ดนตรี หรือกีฬา นิสิตนักศึกษาร้อยละ 11-13 ไม่มีเวลาทำสิ่งที่ต้องการจะทำ และ นิสิตนักศึกษาไม่ได้รับความสะดวกจากเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

ด้านเพื่อนและการเข้าสังคม พบว่านิสิตนักศึกษาร้อยละ 9 มีปัญหามากในเรื่องไม่มีใครเข้าใจตัวนิสิตนักศึกษา นิสิตนักศึกษาร้อยละ 7.8 ไม่มีใครเป็นที่ปรึกษา

ด้านบ้านและสภาพครอบครัว พบว่า นิสิตนักศึกษาร้อยละ 10 เดินทางมาเรียนลำบาก นิสิตนักศึกษาร้อยละ 8 มีปัญหาด้านการเงิน

ด้านการปรับตัวด้านการเรียน พบว่า นิสิตนักศึกษาร้อยละ 25 ไม่มีแผนการเรียนที่ดี กังวลในเรื่องการสอบ นิสิตนักศึกษาร้อยละ 20.21 เรียนไม่เก่งในบางวิชา นิสิตนักศึกษาร้อยละ 18 มีความรู้พื้นฐานต่ำในบางวิชา นิสิตนักศึกษาร้อยละ 16 อ่านหนังสือช้า ขาดเสรีภาพในการ แสดงความคิดเห็นทางการเรียน นิสิตนักศึกษาร้อยละ 11-14 ขาดสมาธิในการเรียน ความจำไม่ดี ทำงานส่งไม่ทันกำหนดเวลา ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์อย่างเป็นกันเอง

ด้านความต้องการของนิสิตนักศึกษาพบว่า นิสิตนักศึกษาร้อยละ 48 ต้องการความช่วยเหลืออย่างมากในเรื่องอุปกรณ์การเรียนให้เพียงพอ นิสิตนักศึกษาร้อยละ 47 ต้องการ อีสรสภาพในการเลือกเรียนวิชาที่ชอบบางวิชา นิสิตนักศึกษาร้อยละ 34 ต้องการติวเตอร์ใน วิชาต่าง ๆ นิสิตนักศึกษาร้อยละ 15 ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย

นอกจากนี้ยังพบว่านิสิตนักศึกษาชายมีความต้องการอีสรสภาพในการเลือกวิชาที่ชอบ บางวิชา เงินทุนอุดหนุนการศึกษา การทำงานนอกเวลาเพื่อหาเงินเป็นค่าใช้จ่ายในการเรียน มากกว่านิสิตนักศึกษาหญิง

วัลลภา เทพหัสติน ณ อุทยาน (2527: 9, 123-152) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนิสิตนักศึกษาที่เรียนอยู่ในมหาวิทยาลัย ของรัฐ 10 แห่ง พบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนที่มีผลต่อการพัฒนาความรู้คือ ผู้สอนที่มี ประสบการณ์ในวิชาที่สอน ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติในเรื่องที่เรียน และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กิจกรรมการเรียนการสอนที่มีผลต่อการพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงาน คือการที่ผู้เรียนได้ ฝึกปฏิบัติในเรื่องที่เรียน และผู้สอนมีประสบการณ์

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการเรียนการสอน คือ ความสนใจในวิชาที่เรียน ผู้สอนมีความเป็นกันเอง และวิธีสอนของอาจารย์ ส่วนปัจจัยที่มีผลทำให้นักศึกษาสนใจเรียนมากที่สุด 3 ปัจจัย คือผู้สอนเตรียมการสอนอย่างดี มีความเป็นกันเองและกระตือรือร้นในการสอน

ส่วนปัญหาด้านการเรียนการสอน พบว่า ปัญหาด้านอาจารย์ผู้สอน ใช้วิธีการสอนไม่ได้ บรรยายไม่เป็น ชั้นเรียนน่าเบื่อ ด้านนิสิตนักศึกษาเกี่ยวข้องกับ ง่วงนอน เบื่อและขาดสมาธิ และ ปัญหาจากหลักสูตร อุปกรณ์และสถานที่ พบว่า ค่าเช่าและห้องเรียนไม่พอ แออัดมากเกินไป และ หลักสูตรมี เนื้อหา มากเกินไป ไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างชั้นปี พบว่านิสิตนักศึกษาปีที่ 2 และปีที่ 3 เห็นว่า การพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานของเขาได้มาจากที่ผู้สอนมีประสบการณ์ในวิชาที่สอน และผู้สอนสามารถอธิบายได้ชัดเจนมากที่สุด ส่วนนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่สูงขึ้นไป เห็นว่าการที่ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติในเรื่องที่เรียนจะช่วยพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานได้มาก และนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่สูงขึ้นไป เห็นว่ามหาวิทยาลัยได้พัฒนาตัวนิสิตในด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้นไปด้วย นอกจากนั้นพบว่า นิสิตนักศึกษาชั้นปีต้น ๆ จะไม่ชอบวินัยเข้มงวดแต่จะมีลักษณะเผด็จการมากกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีที่สูงขึ้นไป และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีแนวโน้มที่จะเป็นสมาชิกชมรมมากกว่านิสิตนักศึกษาปีที่สูงกว่า

เปรียบเทียบระหว่างสาขาวิชา ในด้านความ เจริญออกงานที่ได้จากการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาพบว่า นิสิตนักศึกษาคณะวิชาวิทยาศาสตร์ทางการแพทย์จะ เจริญด้านการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และความสามารถในการประกอบอาชีพ ส่วนทางสังคมศาสตร์จะมีแนวโน้มไปในทางความสามารถในการคิดหาเหตุผลและการคบค้าสมาคมกับผู้อื่น สำหรับในด้านกระบวนการเรียนการสอนที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะนั้น ส่วนใหญ่นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทางการแพทย์จะต้องได้ฝึกปฏิบัติในเรื่องที่เรียนจึงจะเกิดการเปลี่ยนแปลงทักษะได้ดี ส่วนสาขาทางสังคมศาสตร์ขึ้นอยู่กับผู้สอนที่มีประสบการณ์ในวิชาที่สอน จึงจะทำให้สามารถอธิบายยกตัวอย่างวิธีการต่าง ๆ ได้กระจ่างชัดเจนจนผู้เรียนสามารถเกิดทักษะได้

สุวิทย์ รุ่งวิสัย (2527: 39, 66-67) ได้ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาต่ออาจารย์และการเรียนในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาไม่พึงพอใจวิชาที่เรียนมากที่สุด (ร้อยละ 33.84) โดยไม่พอใจในวิชาบังคับ เพราะเป็นวิชาที่ไม่ถนัด มีพื้นฐานไม่ดี และบางวิชาที่นักศึกษาเห็นว่า เนื้อหาสาระไม่น่าสนใจ และไม่มีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ความ เบื่อรองลงมา คือ เบื่ออาจารย์ผู้สอน (ร้อยละ 27.00) ที่บางคนไม่มีศิลปะในการสอนอย่างมีชีวิตชีวา ถ่ายทอดความรู้ไม่เป็น ขาดมนุษยสัมพันธ์กับนักศึกษา ใช้อารมณ์และเข้มงวดกวัดขั้นในเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ รวมทั้งไม่ให้ความเป็นธรรมโดยเสมอหน้ากัน นอกจากนั้นก็ เป็น เรื่องปัญหาส่วนตัว (ร้อยละ 17.16) ไม่พอใจต่อสภาพแวดล้อมของสถาบัน (ร้อยละ 14.16) มีเพียงร้อยละ 1 ที่พึงพอใจทุกสิ่งทุกอย่าง และ เมื่อพิจารณาเรื่องการเรียนพบว่า นักศึกษาชายขาดเรียนบ่อยกว่านักศึกษาหญิง เมื่อแยกตามชั้นปีกลุ่มที่ขยันที่สุดคือชั้นปีที่ 3 กลุ่มขี้เกียจที่สุดคือกลุ่มปี 4 ขึ้นไป ซึ่งคงเป็นเพราะปีที่ 3 เป็นพวกที่ขยันเรียน เพราะมีความหวังว่าจะจบ ส่วนปี 4 ลดความขยันลงบ้างเพราะอย่างไรเสียก็จะจบแน่นอน

นิตา วุฒิวิทย์ (2528: 5-21) ได้ศึกษาสิ่งที่ เป็นปัญหาในการเรียนของนักศึกษาที่อยู่ในระหว่างรอทรินิจครั้งที่ 2 และ 3 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ พบว่านักศึกษามีปัญหาเนื่องมาจากพื้นฐานการศึกษาในระดับต้น ปัญหาจากนักศึกษาเอง อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา การจัดนักศึกษาเข้าพักในหอพัก และปัญหาทางการเงินและด้านครอบครัว โดยพบว่านักศึกษาที่มีปัญหาทางการเงิน ไม่มีปัญหาทางการเงิน การจัดนักศึกษาเข้าพักในหอพักมีผลต่อการเรียนนักศึกษา เป็นอย่างมากในกรณีนักศึกษาได้พักอยู่กับนักศึกษาในสาขาเดียวกัน หรือในสาขาที่ต้องเรียนหนักหรือมีเพื่อนหรือรุ่นพี่ที่ขยันก็จะช่วย เสริมให้การเรียนดีขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษาที่เหลวไหล เพราะการขาดเรียน เล่นการพนันบ่อยจนผลการเรียนตกลงจนเป็นที่สังเกตของอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา ทำให้สถานการณ์ต่าง ๆ รัดตัวมากขึ้น และเริ่ม เข้าสู่สู่ทางที่ถูกต้องอีกครั้งหนึ่งในภาคการศึกษาต้น ชั้นปีที่ 3 จึงทำให้นักศึกษาปีที่ 3 ต้องขยัน และสนใจเรียนมากขึ้น เพื่อให้ผ่านช่วงวิกฤติของการเรียนไปได้

วารณา ปุณณโชติ (2528: 198-199) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเรียนและการสอนที่มีประสิทธิผลในระดับมหาวิทยาลัย โดยการศึกษาพฤติกรรมการสอนจากกลุ่มอาจารย์ที่ประสบความสำเร็จในการสอน พบว่าอาจารย์จำนวนประมาณร้อยละ 50 ถึง 90 มีพฤติกรรมการสอนเกือบเป็นประจำหรือเกือบทุกครั้งในพฤติกรรมต่อไปนี้ สอนด้วยความมั่นใจว่ามีความรู้อย่างเต็มความสามารถ อภิปรายหรือแสดงความคิดเห็นอย่างเชื่อมั่นในตนเอง ให้โอกาสนักศึกษาซักถามทั้งในและนอกห้องเรียน เชื่อว่านักศึกษามีความสามารถ เรียนได้ดีถ้ามีความสนใจและตั้งใจเรียน สนใจและต้องการทราบว่านักศึกษา เข้าใจสิ่งที่สอนหรือไม่และรู้สึกอย่างไรต่อผู้สอนสอนตามลำดับเนื้อหา ก่อนหลังที่ได้วางแผนเอาไว้ มีการอธิบายและยกตัวอย่างประกอบการสอน อธิบายทฤษฎีหรือความรู้ที่เป็นนามธรรม ให้เป็นภาษาง่าย ๆ เตรียมการสอนทุกครั้ง ตรวจและแจ้งผลการสอนหรือการบ้านคืนอย่างรวดเร็ว กำหนดงานหรือให้การบ้าน เหมาะสมกับความสามารถของนักศึกษา

ในส่วนของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาหญิงมีพฤติกรรมในระดับสูงกว่านักศึกษาชายในพฤติกรรมดังนี้ การเขียน การทำการบ้าน ทำรายงานทันกำหนดเวลา การอ่าน การค้นคว้าในห้องสมุด การซักถามอาจารย์ ไม่ขาดเรียน จัดเตรียมอุปกรณ์การเรียนมาพร้อมเสมอ เตรียมตัวศึกษาแบบเรียนมาล่วงหน้า แม้งานที่อาจารย์มอบให้ทำจะไม่น่าสนใจและน่าเบื่อหน่ายก็ตั้งใจทำจนเสร็จเรียบร้อย แต่นักศึกษาชายมีพฤติกรรมการเรียนอยู่ในระดับสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญ 2 ข้อ คือ จะจดเฉพาะหัวข้อและใจความสำคัญเท่านั้น และทำความเข้าใจกับการสะกด นิยาม สูตร คำนวณ ๆ อย่างแท้จริง จึงจำได้ดี นอกจากนี้ นักศึกษาหญิงมีความต้องการ เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน

ของอาจารย์อยู่ในระดับสูงกว่านักศึกษาชายในเรื่องการอธิบายเนื้อหาวิชาทฤษฎีความรู้ให้ เป็นภาษาง่าย ๆ การกำหนดงานให้เหมาะสม ตรวจสอบ และส่งคืนทันกำหนดเวลา ชมเชยนักศึกษา ให้โอกาสซักถามทั้งในและนอกห้องเรียน ส่วนนักศึกษาชายมีความต้องการให้มีการ เชิญวิทยากร มาให้ความรู้ใหม่ ๆ สอนโดยการเชื่อมโยงกับเนื้อหาวิชาอื่นหรือการปฏิบัติในชีวิตจริง ดึงปัญหา ให้คิด สอนให้มีความคิดริเริ่ม ใช้เหตุผลวิพากษ์วิจารณ์ จากการ เปรียบเทียบพฤติกรรม การเรียน และความต้องการ เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนระหว่างนักศึกษาชายกับหญิงทำให้ เห็นความแตกต่าง เด่นชัดคือ นักศึกษาหญิงมีความถนัดและขยัน มีวิธีเรียนที่ดีกว่านักศึกษาชาย แต่นักศึกษาชายมีความ สามารถ เข้าใจกับสูตรต่าง ๆ ได้ดีกว่า ชอบจำและจด เฉพาะที่สำคัญ ต้องการความรู้ใหม่ ชอบ การสอนที่ต้องใช้ความคิดริเริ่ม เหตุผลวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งแสดงถึงลักษณะ เด่นของนักศึกษาชาย

เยาวนารล อุทยมกุล (2528: 84-86, 91) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อม มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ พบว่า อาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยา เขตหาดใหญ่และ บัตตานี มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมโดยส่วนรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยวิทยา เขตหาดใหญ่ อาจารย์ให้ค่าคะแนนทัศนคติในแต่ละด้าน เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ คือสภาพแวดล้อมด้านบรรยากาศ ในการเรียนการสอน อาคารสถานที่ สังคม กลุ่มเพื่อนและด้านการบริหาร ส่วนนักศึกษาให้ค่า คะแนนทัศนคติ เรียงลำดับจากสูงไปต่ำคือ สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ สังคมกลุ่ม เพื่อน บรรยากาศในการเรียนการสอน และด้านการบริหาร สำหรับอาจารย์และนักศึกษา วิทยาเขต บัตตานี มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมในแต่ละด้านตรงกัน เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ คือสภาพแวดล้อม ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน สังคมเพื่อนกลุ่ม การบริหาร และด้านอาคารสถานที่ เมื่อ พิจารณาในด้านสภาพแวดล้อมด้านบรรยากาศในการเรียนการสอน พบว่า อาจารย์และนักศึกษา วิทยา เขตหาดใหญ่และบัตตานีมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย วิทยา เขตที่สังกัดในด้าน บรรยากาศการเรียนการสอนโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า อาจารย์และนักศึกษาทั้งสองวิทยา เขตมีทัศนคติเกี่ยวกับอาจารย์ มีความรู้ความสามารถอย่างลึกซึ้ง ในวิชาที่ตนสอน อาจารย์เป็นกันเองกับนักศึกษา และนักศึกษาเอาใจใส่ในการฟังคำบรรยาย ไม่ ส่งเสียงเอะอะ พูดคุย อยู่ในระดับสูง นอกจากนั้นอาจารย์และนักศึกษาวทยา เขตบัตตานี ยังมี ทัศนคติเกี่ยวกับการยอมรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา และนักศึกษาในชั้นมีความสัมพันธ์กันอย่าง ใกล้ชิดอยู่ในระดับสูงอีกด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กองวิจัยการศึกษา (2528: 78-79, 171-173) ได้ทำการวิจัย เรื่องค่าใช้จ่ายและการลงทุนในมหาวิทยาลัย และวิทยาลัย เอกชน

โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำแนกตามสาขาวิชาต่าง ๆ ทั้งในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน เฉพาะที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ปรากฏผลวิจัยดังนี้ เมื่อจำแนกตามรายได้ บิดามารดาและมหาวิทยาลัยของรัฐ พบว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดาของนักศึกษาที่กำลังเรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยของรัฐสูงกว่ารายได้ต่อหัวของประชากรทั่วประเทศ นักศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมาจากครอบครัวที่มีฐานะดีกว่าคนอื่น ๆ ในขณะที่บิดามารดาของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นมีรายได้ต่ำสุด และเมื่อเปรียบเทียบ เฉพาะระหว่างมหาวิทยาลัยของรัฐใน ส่วนภูมิภาค ปรากฏว่า บิดามารดาของนักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่มีรายได้สูงกว่าบิดามารดาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยบิดามารดาของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นมีรายได้ต่ำสุด

นอกจากนั้นพบว่า สัดส่วนของนักศึกษาเมื่อจำแนกตามอาชีพของบิดาในมหาวิทยาลัย และสาขาวิชาต่าง ๆ มีลักษณะที่สำคัญ ๆ ไม่แตกต่างกันคือ ทุกมหาวิทยาลัยและทุกสาขาวิชา มีนักศึกษาที่มาจากครอบครัวพ่อค้า ข้าราชการมากกว่านักศึกษาที่มาจากครอบครัว เกษตรกร เหมือนกันหมด และเมื่อพิจารณาระหว่างสถาบันและสาขาวิชาพบว่า มหาวิทยาลัยในส่วนกลางมี สัดส่วนนักศึกษาที่มาจากครอบครัว เกษตรกรต่ำกว่ามหาวิทยาลัยในภาคอื่น เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้น เมื่อเปรียบเทียบตามสาขาวิชาพบว่า สาขาวิชาที่มีช่องทางในการหางานหารายได้ดี ๆ เช่น แพทยศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และพาณิชย์ศาสตร์ จะมีสัดส่วนนักศึกษาที่มาจากครอบครัว - ค้าขายสูงกว่าสาขาอื่น ๆ แต่มีสัดส่วนนักศึกษาที่มาจากครอบครัว เกษตรกรต่ำกว่าสาขาอื่น ๆ เป็นส่วนใหญ่ และมีข้อสังเกตว่าสาขาศึกษาศาสตร์มีผู้เรียนที่มาจากครอบครัว เกษตรกรสูงกว่า สาขาอื่นทุกสาขา

มยุรี นภาพรรณสกุล (2529: ข, 180-196) ได้ศึกษาปฏิบัติการศึกษาคือสถาบัน ในสถาบันการศึกษาพยาบาล พบว่าโดยส่วนรวม นักศึกษามีปฏิบัติการพึงพอใจต่อสถาบันการศึกษา พยาบาลในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง เป็นส่วนใหญ่ โดยนักศึกษาพึงพอใจด้านรูปแบบ การสอนเป็นลำดับแรก และถึงพอใจด้านผลการเรียนของนักศึกษา เป็นอันดับสุดท้าย เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านในด้านคุณภาพการสอน พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจน้อยหรือประสพปัญหาในเรื่อง บรรยายภาคชั้นเรียนนำ เมื่อและผู้สอนสอนอย่างน่าเบื่อในรายวิชาที่นักศึกษาคิดว่าน่าสนใจ ในด้าน ความสัมพันธ์กับอาจารย์นักศึกษามีความพึงพอใจโดยส่วนรวมต่อความสัมพันธ์กับอาจารย์อยู่ใน ระดับปานกลางและมีความพึงพอใจในรายข้อในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลางในเรื่องอาจารย์

เปิดโอกาสให้นักศึกษาพูดคุยกับอาจารย์ หรืออาจารย์ให้ความช่วยเหลือภายนอกห้องเรียนทั้งที่
 เกี่ยวและไม่เกี่ยวข้องกับวิชาที่เรียน และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยใน เรื่องอาจารย์พูดคุย
 อย่าง เป็นกันเอง และอาจารย์ไม่ละเอียดอ่อนโยนในการที่จะ เข้าถึงความรู้สึกนึกคิดของนักศึกษา
 ในด้านการจัดหลักสูตรการเรียนพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจรายข้ออยู่ในระดับน้อยในเรื่อง
 รายวิชาที่ถูกกำหนดให้เป็นรายวิชาบังคับ การลงทะเบียนเรียนรายวิชาได้โดยคำนึงถึงคะแนน
 หรือรายวิชาบังคับก่อนเรียน และความอิสระในการเลือกวิชาเลือกได้ตามความสนใจ เมื่อ
 เปรียบเทียบนักศึกษาระหว่างสถานที่ตั้งและชั้นปี พบว่า นักศึกษาภาคอีสานมีความพึงพอใจรายข้อ
 ในด้านคุณภาพการสอนในระดับน้อยมากที่สุด นอกจากนั้นพบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 มี
 ความพึงพอใจระดับน้อยในการเรียนทันเพื่อนในชั้นเรียน

งานวิจัยต่างประเทศ

แพลนท์ (Plant 1958 : 67-75) ได้ทำการศึกษากลุ่มนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยซานโจเซ (San Jose State College) กลุ่มหนึ่ง และ เปรียบ เทียบกับอีกกลุ่มหนึ่ง เป็นคนที่มีคุณภาพใน
 ระดับเดียวกันกับนักศึกษาเหล่านี้ แต่ไม่ได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย เพราะมีข้อจำกัดในเรื่องที่
 วางในการรับ เข้าศึกษา พบว่า การมีใจกว้างเพิ่มขึ้น และลักษณะ เชื้อชาตินิยมลดลง เกิดขึ้น
 ทั้งสองกลุ่ม โดยพบว่าลักษณะการเปลี่ยนแปลงในตัวนักศึกษาดูเหมือนจะ เพิ่มขึ้นตามระยะเวลาที่
 เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัย คือ นักศึกษาซึ่งเรียนปีที่ 4 เปลี่ยนแปลงไปมากกว่านักศึกษาที่เรียน
 2 ปี และนักศึกษาซึ่งเรียน 2 ปี เปลี่ยนแปลงไปมากกว่ากลุ่มเพื่อนซึ่งไม่ เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย
 เลย แม้ว่าการ เปลี่ยนแปลงจะ เกิดขึ้นในตัวผู้เยาว์ทุกคนที่แพลนท์แต่ผู้ที่ได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย
 จะ เปลี่ยนแปลงไปมากกว่า

จาคอบ (Jacob 1957: 53, 90) พบว่า นักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัย
 จะมีลักษณะเข้มงวดน้อยลง มีจิตใจเปิดกว้างขึ้น และลดมาตรฐานความ เชื่อที่รุนแรงน้อยลง มี
 ความคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ต่อผู้มีอำนาจมากขึ้น มั่นใจในตัวเองและ เป็นตัวของตัวเองมากขึ้น
 หึงตัวเองได้ดีขึ้น ลดอคติต่อคนต่าง เชื้อชาติลง มีความยึดหยุ่นในความ เชื่อมากขึ้น นอกจากนี้
 ยังพบว่า บุคลิกภาพของนักศึกษาและแนว โน้มใน เรื่องบุคลิกภาพของนักศึกษา เมื่อแรก เข้าชั้น เรียน
 มีส่วนอย่างมากต่อปฏิกริยาของนักศึกษาที่มีต่อวิธีการสอนและค่อสิ่งที่นักศึกษาจะได้รับจากวิชานั้น
 และความแตกต่างส่วนตัวของนักศึกษา มีความสำคัญมากกว่าความแตกต่างทาง เทคนิคของ
 การสอน

โคแกน (Cogan 1957: 135-139) พบว่า ความสัมพันธ์แบบอบอุ่น เป็นมิตรระหว่าง อาจารย์และนิสิต จะทำให้การเรียนของนิสิตดีขึ้น ยิ่งอาจารย์และนิสิตมีความสัมพันธ์อันดีเท่าไร นิสิต จะสามารถพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ได้สูงถึงขีดสูงสุดได้มากเพียงนั้น และลักษณะความสัมพันธ์ของอาจารย์และนิสิตจะมีอิทธิพลต่อความสนใจในวิชาที่เรียนของนิสิต นิสิตมีความศรัทธาในตัวอาจารย์ ซึ่งจะช่วยให้นิสิตมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน เห็นว่าการเรียนเป็นงานประจำ กิจกรรมเป็นงานอดิเรก และคิดเสมอว่าไม่มีใครแก่เกินไปที่จะเรียน เพราะการเรียน เป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องไปตลอดชีวิต การมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนจะทำให้ผลการเรียนของนิสิตดีขึ้น

แฮร์รี่ (Harry 1960: 1126) ได้ทำการสำรวจปัญหาที่นักศึกษาในมหาวิทยาลัย เมืองแร่และเทคโนโลยีของมิชิแกน ต้องการความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษา ต้องการความช่วยเหลือในด้านการเงิน ด้านที่อยู่อาศัย ด้านกิจกรรมทางสังคมและสันตนาการ

เซนา (Sena 1966: 351-355) ได้ทำการสำรวจสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของนักศึกษา ในมหาวิทยาลัยแพนซิลวาเนีย ใน 11 ด้าน กลุ่มตัวอย่างเป็น นักศึกษาวิทยาศาสตร์ 126 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่พบความสำเร็จสูง ปานกลาง และต่ำ กลุ่มละ 42 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่พบความสำเร็จต่ำมีปัญหาด้านการเงิน สภาพที่อยู่อาศัย และการหารายได้ มากกว่ากลุ่มที่พบความสำเร็จสูง แต่มีปัญหาทางสังคมน้อยกว่า กลุ่มที่พบความสำเร็จสูง กลุ่มที่พบความสำเร็จต่ำมีความต้องการที่จะอภิปรายถึงปัญหาให้กับ บุคลากรให้คำปรึกษาของมหาวิทยาลัย เมื่อมีโอกาสมากกว่ากลุ่มที่พบความสำเร็จปานกลางและสูง ส่วนลำดับความสำคัญของปัญหาที่พบมากในทั้ง 3 กลุ่ม คือ ด้านการปรับตัวทางการเรียน ด้านกิจกรรมทางสังคมและการพักผ่อนหย่อนใจ ด้านการเข้าสังคมและบุคลิกภาพ ด้านอนาคต เกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ ด้านความรู้สึกลึกซึ้งเกี่ยวกับตน และด้านเพศสัมพันธ์

ไฟร์เบอร์ และ เวลส์ (Frymier and Wells 1966: 90-95) ได้ทำการศึกษา เรื่องแรงจูงใจของนักศึกษาในมลรัฐโอไฮโอ ในปี ค.ศ. 1966 จำนวน 339 คน ผลการวิจัย ปรากฏว่า นักศึกษากลุ่มที่มีแรงจูงใจสูงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองไปในทางที่ดีกว่ากลุ่มที่มีแรงจูงใจต่ำ นักศึกษากลุ่มที่มีแรงจูงใจสูงเรียนและทำคะแนนได้ดีกว่ากลุ่มที่มีแรงจูงใจต่ำ และ นักศึกษาหญิงจะถูกกระตุ้นให้มีแรงจูงใจได้สูงกว่านักศึกษาชาย

ปีเตอร์สัน (Peterson 1967: 2076-A) ได้ทำการศึกษาระยะยาวถึงลักษณะของ นักศึกษาที่ออกกลางคัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐยูทาห์

ปี 1959 ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ออกกลางคืนมีลักษณะการมองปัญหาและความสนใจจำกัด มองอนาคตในแง่ร้าย เกียจคร้าน ลับสนง่าย ไม่เข้าสังคม ส่วนนักศึกษาที่เรียนจบ มีลักษณะที่เชื่อมั่นในตนเอง มีความยอมรับตนเองสูง มีสติมั่นคง สุขจากล่อง มีความสง่าเป็นที่เชื่อถือ มีความสามารถฉลาดรอบรู้ มีนิสัยในการเรียนดี มีปัญหาทางด้านส่วนตัว ครอบครัวและการปรับตัว น้อยกว่านักศึกษากลุ่มที่ออกกลางคืน

เล็ก (Lex 1975: 6093-A) ได้ทำการทดลองเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษานิติที่ 1 ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในมลรัฐอินเดียนา 2 กลุ่ม โดยใช้วิธีการเรียน ต่างกัน คือกลุ่มทดลองเรียนแบบกระบวนการกลุ่ม (Group Dynamics หรือ Non-Structured Group Experience) และกลุ่มควบคุม เรียนแบบเดิม ผลการทดลองปรากฏว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มทั้งสองนี้ แต่นักศึกษาในกลุ่มทดลองรู้สึกพึงพอใจ ต่อประสบการณ์ที่ได้รับและชอบการเรียนแบบกระบวนการกลุ่มนี้มาก เพราะมีโอกาสได้แสดง ความคิดเห็นของตนเอง และรู้สึกอิสระในการเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research Method) เพื่อศึกษาปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค โดยมุ่งศึกษาปฏิกริยาใน 15 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพการสอน ด้านรูปแบบการสอน ด้านผลการเรียนของนักศึกษา ด้านการประเมินผล ด้านการศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว ด้านการวางแผน การจัดหลักสูตรการเรียน ด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอน ด้านห้องสมุดและศูนย์หนังสือ ด้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัย ด้านการจัดกิจกรรมของนักศึกษา ด้านปัญหาการเงินและอื่น ๆ และศึกษาเปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาในแต่ละประเภท จำแนกตามเพศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา และมหาวิทยาลัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐส่วนภูมิภาคที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2528 ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบผสม (Multistage Sampling) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การพิจารณาเลือกมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยเลือกศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาคทั้งหมด ซึ่งมีอยู่ 3 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ขั้นที่ 2 แบ่งคณะวิชาในมหาวิทยาลัยที่ศึกษาออกเป็น 4 สาขาวิชา คือ สาขามนุษยศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์

ขั้นที่ 3 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ได้สุ่มคณะวิชาเพื่อเป็นตัวแทนในแต่ละสาขาวิชา ดังนี้

สาขามนุษยศาสตร์ มีเพียงคณะเดียว คือ คณะมนุษยศาสตร์ สำหรับมหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะนักศึกษาในสาขามนุษยศาสตร์เท่านั้น

สาขาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์และคณะ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์และคณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยขอนแก่น ศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์

สาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ มีเพียงคณะเดียว คือ คณะวิทยาศาสตร์

สาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ศึกษาจาก
คณะวิศวกรรมศาสตร์และคณะ เกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ศึกษาจากคณะ
วิศวกรรมศาสตร์และคณะทรัพยากรธรรมชาติ

ขั้นที่ 4 การสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากคณะวิชาที่เป็นตัวแทนในสาขาวิชาต่าง ๆ ใน
มหาวิทยาลัยที่ศึกษา 3 แห่ง ซึ่งมีจำนวนประชากร ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	จำนวนนักศึกษา	7,546 คน
2. มหาวิทยาลัยขอนแก่น	จำนวนนักศึกษา	3,405 คน
3. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	จำนวนนักศึกษา	3,657 คน
	รวม	14,608 คน

โดยผู้วิจัยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้
ขนาดกลุ่มตัวอย่างของคริจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970: 607-609)
ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 375 คน หลังจากได้หาสัดส่วนโดยแยกตามมหาวิทยาลัย
ปรากฏว่า บางมหาวิทยาลัยมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างต่ำกว่า 100 คน ดังนั้นเพื่อให้การเก็บข้อมูล
จากกลุ่มนักศึกษาครอบคลุมมากยิ่งขึ้น และเพื่อไม่ให้เกิดความคลาดเคลื่อน ผู้วิจัยจึงได้ปรับ
ขยายกลุ่มตัวอย่างในบางมหาวิทยาลัยที่มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างต่ำเพิ่มขึ้น รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น
525 คน จำแนกตามมหาวิทยาลัยได้ดังนี้

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	210	คน
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	150	คน
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	165	คน
รวมทั้งสิ้น	525	คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการศึกษาจาก เอกสารคู่มือการใช้แบบสอบถาม เรื่อง ปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบัน (Student Reactions to College ของ Educational Testing Service(1978) ประกอบกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบัน นำมาปรับเป็นแบบสอบถาม ให้เหมาะสมกับลักษณะของนักศึกษาไทย รวมปฏิกริยาที่ศึกษาจำนวน 15 ด้าน คือ

1. ด้านคุณภาพการสอน
2. ด้านรูปแบบการสอน
3. ด้านผลการเรียนของนักศึกษา
4. ด้านการประเมินผล
5. ด้านการศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน
6. ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์
7. ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว
8. ด้านการวางแผน
9. ด้านการจัดหลักสูตรการเรียน
10. ด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอน
11. ด้านห้องสมุดและบริการการศึกษา
12. ด้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย
13. ด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัย
14. ด้านการจัดกิจกรรมของนักศึกษา
15. ด้านปัญหาการเงินและอื่น ๆ

สำหรับปฏิกริยาที่ทำการศึกษาจำนวน 15 ด้าน มีข้อความทั้งหมด 95 ข้อ แต่ละข้อความของ ปฏิกริยาทั้ง 15 ด้าน จะเรียงสลับปนกัน โดยผู้ตอบไม่สามารถทราบว่าแต่ละข้อความ เป็น ปฏิกริยาในด้านใด ตามรายละเอียดดังนี้

ปฏิกริยานักศึกษา	ข้อคำถาม
1. ด้านคุณภาพการสอน	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 26, 27, 29, 78, 79, 80
2. ด้านรูปแบบการสอน	11, 36, 37, 38, 40, 42, 43, 44
3. ด้านผลการเรียนของนักศึกษา	13, 25, 28, 46, 62
4. ด้านการประเมินผล	9, 39, 41, 88, 89
5. ด้านการศึกษาด้วยตนเอง	
นอกห้องเรียน	17, 30, 31, 32, 35, 48, 81, 82
6. ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์	1, 12, 14, 18, 33
7. ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว	16, 19, 20, 45, 83
8. ด้านการวางแผน	45, 47, 58, 66
9. ด้านการจัดหลักสูตรการเรียน	21, 61, 63, 71, 77, 90
10. ด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอน	60, 74, 75, 76, 87, 95
11. ด้านห้องสมุดและบริการการศึกษา	65, 67, 68, 85, 86
12. ด้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย	24, 49, 50, 52, 70, 91, 92, 93
13. ด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัย	53, 54, 59, 69, 73
14. ด้านการจัดกิจกรรมของนักศึกษา	22, 51, 64, 72, 94
15. ด้านปัญหาการเงินและอื่น ๆ	15, 23, 34, 55, 56, 57, 84

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา และมหาวิทยาลัยที่ศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปฏิกริยาของนักศึกษาที่มีต่อประสบการณ์ที่พบในสถาบัน การศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ จำนวน 95 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งมีหลายระดับ คือตั้งแต่ 3-5 ระดับ โดยให้ผู้ตอบเลือกเพียงคำตอบเดียว ความหมายของ ตัวเลขที่ใช้ในการประเมินแต่ละช่วงมี 5 แบบ ดังต่อไปนี้

แบบที่ 1 ข้อคำถามที่ 1-10, 25-35, และ 70-73 ใช้มาตราส่วนประเมินค่า มีความหมายดังนี้

- 4 หมายถึง สม่่าเสมอ
- 3 หมายถึง บ่อยครั้ง
- 2 หมายถึง บางครั้ง
- 1 หมายถึง ไม่เคยเลย

แบบที่ 2 ข้อคำถามที่ 11-24 ใช้มาตราส่วนประเมินค่ามีความหมายดังนี้

- 3 หมายถึง สองครั้งหรือมากกว่า
- 2 หมายถึง อย่างน้อยหนึ่งครั้ง
- 1 หมายถึง ไม่เคยเลย

แบบที่ 3 ข้อคำถามที่ 36-44 ใช้มาตราส่วนประเมินค่ามีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 4 หมายถึง เห็นด้วย
- 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ
- 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย
- 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

แบบที่ 4 ข้อคำถามที่ 45-69 และ 81-95 ใช้มาตราส่วนประเมินค่ามีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง ใช้อย่างแน่นอน
- 4 หมายถึง ใช่
- 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ
- 2 หมายถึง ไม่ใช่
- 1 หมายถึง ไม่ใช่อย่างแน่นอน

แบบที่ 5 ข้อคำถามที่ 74-80 ใช้มาตราส่วนประมาณค่ามีความหมาย ดังนี้

- 3 หมายถึง พบสองวิชาหรือมากกว่า
- 2 หมายถึง พบ 1 วิชา
- 1 หมายถึง ไม่เคยเลย

การหาความตรงด้านเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity)

1. เมื่อผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามแล้ว ได้นำไปหาความตรงด้านเนื้อหาของข้อคำถาม โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านนิสิตนักศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับนิสิตนักศึกษาของแต่ละมหาวิทยาลัยที่ทำการศึกษ จำนวน 8 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็น เพื่อแก้ไข ปรับปรุงแบบสอบถาม คณะผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

1.1 รองศาสตราจารย์นายแพทย์เกษม วัฒนชัย รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1.2 รองศาสตราจารย์ประสงค์ จันทองจีน ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายกิจการนิสิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.3 รองศาสตราจารย์วัชร ทรัพย์มี อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.4 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร สิ้นสิริ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

1.5 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำเนาวิ ขจรศิลป์ อาจารย์ประจำภาควิชา ศึกษาศาสตร์และจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติ จรรย์ยานนท์ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

1.7 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์อำคม สวัสดิ์พาณิชย์ รองอธิการบดี ฝ่ายกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

1.8 อาจารย์ประพันธ์ วิเศษรัฐกรรม ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไข และผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ไปทดลองใช้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวน 70 คน เพื่อหาความเที่ยงของ

แบบสอบถาม (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (α Coefficient) ได้ค่าความเที่ยง .81 ซึ่งนับได้ว่าเป็นแบบสอบถามที่เชื่อถือได้ ผู้วิจัยจึงได้นำแบบสอบถามไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้เริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2529 ถึงวันที่ 28 มีนาคม 2529 โดยผู้วิจัยแจกและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองส่วนหนึ่ง และติดต่อขอความร่วมมือจากบุคลากรที่ทำงานในมหาวิทยาลัยที่ศึกษาช่วยในการประสานงานแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามให้บางส่วนด้วย แบบสอบถามที่ส่งออกไปทั้งหมด 525 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนมาและเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์รวมทั้งสิ้น 495 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.29

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (The Statistical Package for the Social Sciences) ณ สถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา และมหาวิทยาลัย

2. ข้อมูลระดับปฏิกริยานักศึกษา และการเปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาตามตัวแปรวิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ

30 การหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (α Coefficient)

เกณฑ์สำหรับ เปรียบ เทียบปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบัน

1. การกำหนดปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ความพึงพอใจ ความไม่แน่ใจ และความไม่พอใจ โดยการประเมินค่าตอบแบบมาตราส่วนประเมินค่าในแต่ละข้อคำถาม เปรียบเทียบกับแนวคิด หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ เนื้อหาในข้อคำถามนั้นดังรายละเอียดในภาคผนวก ข.

2. การกำหนดเกณฑ์สำหรับ เปรียบ เทียบระดับของปฏิริยานักศึกษาต่อสถาบันใน
ครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ

ค่าร้อยละ (percent)

70.00 - 100.00 หมายถึง ปฏิริยาระดับมาก

40.00 - 69.99 หมายถึง ปฏิริยาระดับปานกลาง

0.01 - 39.99 หมายถึง ปฏิริยาระดับน้อย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค และศึกษาเปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค จำแนกตามเพศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา และมหาวิทยาลัย ในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตารางประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเสนอในรูป ตารางความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปฏิกริยานักศึกษาโดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้วยการเสนอแผนภูมิและตารางแสดงร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันทั้ง 15 ด้าน

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาและเปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันทั้ง 15 ด้าน จำแนกตามเพศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา และมหาวิทยาลัย ด้วยการเสนอตารางเปรียบเทียบร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันทั้ง 15 ด้าน

เพื่อความสะดวกในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้อักษรย่อในการ วิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้คือ

- มศ. หมายถึง สาขาวิชามนุษยศาสตร์
- สค. หมายถึง สาขาวิชาสังคมศาสตร์
- วม. หมายถึง สาขาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์
- วป. หมายถึง สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา และมหาวิทยาลัยที่กำลังศึกษา

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
หญิง	238	48.1
ชาย	257	51.9
รวม	495	100.0
2. ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา		
ชั้นปีที่ 1	130	26.3
ชั้นปีที่ 2	125	25.3
ชั้นปีที่ 3	117	23.6
ชั้นปีที่ 4	123	24.8
รวม	495	100.0
3. สาขาวิชา		
สาขามนุษยศาสตร์	97	19.6
สาขาสังคมศาสตร์	131	26.5
สาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์	86	17.4
สาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์	181	36.5
รวม	495	100.0
4. มหาวิทยาลัยที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน		
มหาวิทยาลัย เชียงใหม่	200	40.4
มหาวิทยาลัย ขอนแก่น	135	27.3
มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์	160	32.3
รวม	495	100.0

จากตารางที่ 1 นักศึกษาซึ่งตอบแบบสอบถาม มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 495 คน เป็นเพศหญิง ร้อยละ 48.1 และเพศชายร้อยละ 51.9 เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 นักศึกษาทุกระดับชั้นมีจำนวนใกล้เคียงกัน โดยมีนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มากที่สุด เป็นจำนวนร้อยละ 26.3 เมื่อจำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์มากที่สุด เป็นจำนวนร้อยละ 36.5 รองลงมาอยู่ในสาขาสังคมศาสตร์ เป็นจำนวนร้อยละ 26.5 และอยู่ในสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์น้อยที่สุด คือร้อยละ 17.4 นอกจากนี้เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่มากที่สุดเป็นจำนวนร้อยละ 40.4 รองลงมาอยู่ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และมหาวิทยาลัยขอนแก่นตามลำดับ เป็นจำนวนร้อยละ 32.3 และร้อยละ 27.3

**ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปฏิบัติการนักศึกษาโดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐใน
ส่วนภูมิภาค**

**ตารางที่ 2 แสดงค่าร้อยละของภาพรวมปฏิบัติการนักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐใน
ส่วนภูมิภาค ทั้ง 15 ด้าน โดยเรียงตามลำดับความพึงพอใจ**

อันดับ	รายการ	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		
		พึงพอใจ	ไม่ แน่ใจ	ไม่ พอใจ
1	ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์	67.6	-	32.4
2	ด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัย	63.1	13.0	23.9
3	ด้านคุณภาพการสอน	61.2	-	38.8
4	ด้านปัญหาการเงินและอื่น ๆ	61.1	7.2	31.7
5	ด้านรูปแบบการสอน	58.9	15.5	25.6
6	ด้านการจัดกิจกรรมของนักศึกษา	51.1	8.0	40.9
7	ด้านการวางแผน	50.3	31.3	18.4
8	ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว	47.0	7.4	45.6
9	ด้านผลการเรียนของนักศึกษา	45.8	12.5	41.7
10	ด้านการศึกษด้วยตนเองนอกห้องเรียน	45.6	6.8	47.6
11	ด้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย	38.0	17.5	44.5
12	ด้านการจัดหลักสูตรการเรียน	37.7	9.9	52.4
13	ด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอน	35.9	11.0	53.1
14	ด้านห้องสมุดและบริการการศึกษา	35.8	16.3	47.9
15	ด้านการประเมินผล	33.9	17.7	48.4
	รวม	48.9	11.6	39.5

ตารางที่ 2 แสดงภาพรวมปฏิกริยานักศึกษาคือสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาคทั้ง 15 ด้าน ปรากฏว่านักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในช่วงพิสัยระหว่างร้อยละ 33.9-67.6 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ไม่มีด้านใดที่นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมาก ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีจำนวน 10 ด้าน ในจำนวน 15 ด้าน โดยนักศึกษามีความพึงพอใจในด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ (ร้อยละ 67.6) เป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่ ด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัย (ร้อยละ 63.1) และด้านคุณภาพการสอน (ร้อยละ 61.2) ตามลำดับ ในส่วนของความไม่พอใจ นักศึกษามีความไม่พอใจอยู่ในพิสัยระหว่างร้อยละ 18.4-53.1 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าไม่มีด้านใดที่นักศึกษามีความไม่พอใจในระดับมาก นักศึกษามีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 9 ด้าน ในจำนวน 15 ด้าน โดยนักศึกษามีความไม่พอใจในด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอน (ร้อยละ 53.1) เป็นอันดับแรก ความไม่พอใจอันดับรองลงมาได้แก่ ด้านการจัดหลักสูตรการเรียน (ร้อยละ 52.4) และด้านการประเมินผล (ร้อยละ 48.4) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงค่าร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาโดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัย
ของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์

ข้อที่	ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
	ในภาคการศึกษานี้ผู้สอนของท่าน...			
1	คุยกับท่านอย่าง เป็นกันเอง	41.1	-	58.9
	ในภาคการศึกษานี้ท่าน...			
12	ได้พูดคุยกับอาจารย์ผู้สอนภายนอกห้องเรียน เกี่ยวกับ งานในวิชาเรียน	83.4	-	16.6
14	ได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ภายนอกห้องเรียน เกี่ยวกับงานในวิชาเรียน	70.9	-	29.1
18	ได้คุยกับอาจารย์ผู้สอนในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิชาที่เรียน	72.7	-	27.3
33	รู้สึกไม่พอใจอาจารย์ที่ไม่ละเอียดอ่อนพอที่จะเข้าใจถึง ความรู้สึกนึกคิดของท่าน*	69.9	-	30.1
	รวม	67.6	-	32.4

*คะแนนกลับ

ตารางที่ 3 แสดงปฏิกริยานักศึกษาต่อด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ พบว่าโดยส่วนรวม
นักศึกษามีความพึงพอใจต่อด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 67.6) และมีความไม่พอใจ
โดยส่วนรวมอยู่ในระดับน้อย (ร้อยละ 32.4) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนของความพึงพอใจ
มีค่าร้อยละอยู่ในช่วงพิสัยระหว่าง 41.1-69.9 โดยนักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เรียง
ตามลำดับดังนี้คือ ข้อ 12 (ร้อยละ 83.4) ข้อ 18 (ร้อยละ 72.7) และข้อ 14 (ร้อยละ 70.9)
สำหรับในส่วนของความไม่พอใจมีค่าร้อยละอยู่ในช่วงพิสัยระหว่าง 16.6-58.9 ไม่พบข้อใดอยู่ใน
ระดับมาก โดยนักศึกษามีความไม่พอใจสูงสุดอยู่ในระดับปานกลางในข้อ 1 (ร้อยละ 58.9)
เพียงข้อเดียว

ตารางที่ 4 แสดงค่าร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาโดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัย
ของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัย

ข้อที่	ด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัย	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
	ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้โดยทั่ว ๆ ไป...			
53	นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยนี้ไม่สนใจสิ่งอื่นใดเลย นอกจากการเรียน เพื่อให้สำเร็จ เท่านั้น*	59.9	18.4	21.7
54	มหาวิทยาลัยของท่าน เป็นเพียงแหล่งศึกษาเล่าเรียนเท่านั้น*	74.4	8.9	16.7
59	มหาวิทยาลัยของท่านมีบรรยากาศที่เป็นมิตร และมี ความสะอาดสวยงาม*	68.9	16.4	14.7
69	ท่านไม่สามารถวางหนังสือหรือทรัพย์สินวัตถุภายในที่ต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย เพราะเกรงว่าจะถูกขโมย*	26.9	21.4	51.7
73	ในมหาวิทยาลัยของท่าน หลังมีค่าแล้วไม่ปลอดภัย*	85.3	-	14.7
	รวม	63.1	13.0	23.9

* =คะแนนกลับ

ตารางที่ 4 แสดงปฏิกริยานักศึกษาต่อด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัยพบว่า โดยส่วนรวม นักศึกษามีความพึงพอใจต่อด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 63.1) และมีความไม่พอใจ โดยส่วนรวมอยู่ในระดับน้อย (ร้อยละ 23.9) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนของความพึงพอใจ มีค่าร้อยละอยู่ในช่วงพิสัยระหว่าง 26.9-85.3 โดยนักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากในข้อ 73 (ร้อยละ 85.3) และข้อ 54 (ร้อยละ 74.4) ตามลำดับ สำหรับในส่วนของความไม่พอใจ มีค่าร้อยละอยู่ในช่วงพิสัยระหว่าง 14.7-51.7 ไม่พบข้อใดอยู่ในระดับมาก โดยนักศึกษามีความไม่พอใจสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง เพียงข้อเดียวคือข้อ 69 (ร้อยละ 51.7)

ตารางที่ 5 แสดงค่าร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาโดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ
ในส่วนภูมิภาค ด้านคุณภาพการสอน

ข้อที่	ด้านคุณภาพการสอน	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
ในภาคการศึกษานี้ผู้สอนของท่าน...				
2	จัดการเรียนการสอนได้ตรงตามความสนใจและความสามารถ ของนิสิตนักศึกษา	44.1	-	55.9
3	ไม่สามารถอธิบายเนื้อหาวิชาบางวิชาให้ท่านเข้าใจได้*	74.2	-	25.8
4	ยอมรับความคิดเห็นของนักศึกษาที่แตกต่างจากความคิดเห็น ของอาจารย์	55.6	-	44.4
5	ให้ความรู้ในห้องเรียนมากกว่าที่ท่านได้อ่านเองจากหนังสือ ที่อาจารย์มอบหมายให้อ่าน	56.7	-	43.3
6	รับฟังการซักถามและการอภิปรายเพื่อความกระจ่างของ นิสิตนักศึกษาในชั้นเรียนด้วยความสนใจ	69.7	-	30.3
7	สอนเนื้อหาวิชาเพียงเล็กน้อย แล้วให้นิสิตนักศึกษาไปหา ความรู้เพิ่มเติมตามความสามารถของแต่ละคน*	68.7	-	31.3
8	มอบหมายงานให้นิสิตนักศึกษารวบรวมว่าเรียนเพียง รายวิชาเดียว*	63.6	-	36.4
10	สอนเนื้อหาวิชาที่ยากเกินไป*	76.2	-	23.8
ในภาคการศึกษานี้ ท่าน...				
26	รู้สึกว่าชั้นเรียนน่าเบื่อ*	55.7	-	44.3
27	ต้องเรียนในบางชั้นเรียนที่เนื้อหาวิชาซ้ำซาก และเป็นสิ่งที่รู้แล้ว*	73.7	-	26.3
29	รู้สึกอึดอัดใจเพราะผู้สอนสอนซ้ำเกินไป*	83.6	-	16.4
78	ได้เรียนรายวิชาที่ผู้สอนไม่ได้เตรียมการสอนมาก่อน*	44.8	-	55.2
79	ได้เรียนรายวิชาที่แต่แรกคิดว่าน่าเบื่อ แต่เมื่อเรียนแล้ว กลับน่าสนใจ	68.9	-	31.1

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านคุณภาพการสอน	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
80	ได้เรียนรายวิชาที่แต่แรกคิดว่าน่าสนใจ แต่เมื่อเรียนแล้วกลับน่าเบื่อ*	20.6	-	79.4
	รวม	61.2	-	38.8

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 5 แสดงค่าร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันด้านคุณภาพการสอน พบว่า โดยส่วนรวมนักศึกษาที่มีความพึงพอใจต่อด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 61.2) และมีความไม่พอใจโดยส่วนรวมอยู่ในระดับน้อย (ร้อยละ 38.8) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนของความพึงพอใจมีค่าร้อยละอยู่ในช่วงพิสัยระหว่าง 20.6-83.6 โดยนักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้คือ ข้อ 29 (ร้อยละ 83.6) ข้อ 10 (ร้อยละ 76.2) ข้อ 3 (ร้อยละ 74.2) และข้อ 27 (ร้อยละ 73.7) สำหรับความไม่พอใจมีค่าร้อยละอยู่ในช่วงพิสัยระหว่าง 16.4-79.4 โดยนักศึกษามีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากเพียงข้อเดียวคือ ข้อ 80 (ร้อยละ 79.4)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 แสดงคำร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาโดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ
ในส่วนภูมิภาค. ด้านปัญหาการเงินและอื่น ๆ

ข้อที่	ด้านปัญหาการเงินและอื่น ๆ	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
ในภาคการศึกษานี้ท่าน...				
15	ต้องซื้อตำราที่คิดว่าไม่จำเป็น*	60.0	-	40.0
23	คิดจะลาออกเพราะมีปัญหาทางการเงิน*	80.6	-	19.4
34	มีปัญหาในการเดินทางไปและกลับจากมหาวิทยาลัย*	91.3	-	8.7
ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้โดยทั่ว ๆ ไป...				
55	ท่านพึงพอใจในบริการด้านอาหารของมหาวิทยาลัย	42.4	17.8	39.7
56	ท่านมีปัญหากับการได้รับสิทธิเข้าพักในหอพักของ มหาวิทยาลัย*	61.6	5.7	32.7
57	ท่านมีความรู้สึกว่ที่พักอาศัยของท่านถูกตัดขาดจากสังคม ของมหาวิทยาลัย*	79.2	9.3	11.5
ท่านรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้...				
84	ต้องการหางานทำนอกเวลาเรียน*	12.9	17.0	70.1
	รวม	61.1	7.2	31.7

* =คะแนนกลับ

ตารางที่ 6 แสดงปฏิกริยานักศึกษาคือด้านปัญหาการเงินและอื่น ๆ พบว่า โดยส่วนรวมนักศึกษามีความพึงพอใจต่อด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 61.3) และมีความไม่พอใจโดยส่วนรวมอยู่ในระดับน้อย (ร้อยละ 31.7) เพื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ในส่วนของความพึงพอใจมีค่าร้อยละอยู่ในช่วงพิสัยระหว่าง 12.9-91.3 โดยนักศึกษามีความพึงพอใจระดับมากเรียงตามลำดับ คือข้อ 34 (ร้อยละ 91.3) ข้อ 23 (ร้อยละ 80.6) และข้อ 57 (ร้อยละ 79.2) สำหรับในส่วนของความไม่พอใจมีค่าร้อยละอยู่ในช่วงพิสัยระหว่าง 11.5-70.1 โดยนักศึกษามีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากเพียงข้อเดียวคือข้อ 84 (ร้อยละ 70.1)

ตารางที่ 7 แสดงค่าร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาโดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ
ในส่วนภูมิภาค ด้านรูปแบบการสอน

ข้อที่	ด้านรูปแบบการสอน	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
ในภาคการศึกษานี้ท่าน...				
11	มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้นภายนอกมหาวิทยาลัย เช่นการไปดูงาน ทัศนศึกษา	57.2	-	42.8
ท่านรู้สึกอย่างไร เกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้...				
36	การมอบหมายงานให้นิสิตนักศึกษาทำร่วมกันเป็นกลุ่ม	76.8	13.5	9.7
37	ควรมีหนึ่งรายวิชาที่เป็นการศึกษาอิสระ	82.4	10.7	6.9
38	นิสิตนักศึกษาที่เรียน เร็วและเรียนช้า ควรสอนแยกชั้นเรียน	27.1	24.2	48.7
40	ผู้สอนยังคงดำเนินการต่อไปตามตารางสอนรายวิชานั้น แม้ว่านิสิตนักศึกษาบางคนเรียนตามไม่ทัน หรือหมดความสนใจแล้ว	32.7	16.2	51.1
42	การฝึกงานในสภาพการณ์จริง เพื่อให้ได้รับประสบการณ์ ถึงแม้ว่าจะต้องสำเร็จการศึกษาช้ากว่าปกติ	76.6	18.2	15.2
43	การจัดการ เรียนในชุมชนหรือภายนอกมหาวิทยาลัยทำให้มีประสบการณ์กว้างขวาง	86.1	9.7	4.2
44	การเรียนที่ไม่มีการให้คะแนน มีเพียงแต่ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้สอน	42.6	31.5	25.9
	รวม	58.9	15.5	25.6

ตารางที่ 7 แสดงปฏิกริยานักศึกษาคือด้านรูปแบบการสอน พบว่า โดยส่วนรวมนักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 58.9) และมีความไม่พอใจโดยรวมอยู่ในระดับน้อย (ร้อยละ 25.6) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนของความพึงพอใจมีค่าร้อยละอยู่ในช่วงพิสัยระหว่าง 27.1-86.1 โดยนักศึกษามีความพึงพอใจระดับมากเรียงตามลำดับดังนี้ คือ ข้อ 43 (ร้อยละ 86.1) ข้อ 37 (ร้อยละ 82.4) ข้อ 36 (ร้อยละ 76.8) และ ข้อ 42 (ร้อยละ 76.6) สำหรับในส่วนของความไม่พอใจมีค่าร้อยละอยู่ในช่วงพิสัยระหว่าง 4.2-51.1 ไม่พบข้อใดอยู่ในระดับมาก โดยนักศึกษามีความไม่พอใจสูงสุดอยู่ในระดับปานกลางในข้อ 40 (ร้อยละ 51.1) รองลงมาข้อ 38 (ร้อยละ 48.7)

ตารางที่ 8 แสดงค่าร้อยละของปฏิริยานักศึกษาโดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ
ในส่วนภูมิภาค. ด้านการจัดกิจกรรมของนักศึกษา

ข้อที่	ด้านการจัดกิจกรรมของนักศึกษา	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
ในภาคการศึกษานี้ ท่าน...				
22	ได้มีโอกาสไปร่วมงานชุมนุม พบปะสังสรรค์ของชมรม หรือองค์การนิสิตนักศึกษา	66.8	-	33.2
ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้ โดยทั่ว ๆ ไป...				
51	กิจกรรมทางสังคมไม่จำเป็นที่จะต้องจัดขึ้นในมหาวิทยาลัย แห่งนี้ เพราะว่ามีกิจกรรม เหล่านี้เพียงพอแล้วในชุมชนที่ ใกล้เคียง*	73.4	13.3	13.3
64	ท่าน เข้ามาในมหาวิทยาลัยนี้ เพื่อเข้าชั้นเรียนเท่านั้น ไม่ ต้องการกิจกรรม เสริมหลักสูตรอื่นใดเลย*	85.6	8.1	6.3
72	สภานิสิตนักศึกษา เป็นตัวแทนของท่าน ได้อย่างแท้จริง	17.1	-	82.9
มหาวิทยาลัยควรจะ...				
94	ให้นิสิตนักศึกษาควบคุมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาด้วยตนเอง*	12.5	18.8	68.7
	รวม	51.1	8.0	40.9

* =คะแนนกลับ

ตารางที่ 8 แสดงปฏิกริยานักศึกษาต่อการจัดการกิจกรรมนักศึกษา พบว่าโดยส่วนรวมนักศึกษามีความพึงพอใจ (ร้อยละ 51.1) และไม่พึงพอใจ (ร้อยละ 40.9) อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนของความพึงพอใจมีค่าร้อยละอยู่ในช่วงพิสัยระหว่าง 12.5-85.6 โดยนักศึกษามีความพึงพอใจระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้คือ ข้อ 64 (ร้อยละ 85.6) และข้อ 51 (ร้อยละ 73.4) สำหรับในส่วนของความไม่พอใจ มีค่าร้อยละอยู่ในช่วงพิสัยระหว่าง 6.3-82.9 โดยนักศึกษามีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากเพียงข้อเดียว คือ ข้อ 72 (ร้อยละ 82.9)

ตารางที่ 9 แสดงค่าร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาโดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ
ในส่วนภูมิภาค ด้านการวางแผน

ข้อที่	ด้านการวางแผน	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
	ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้โดยทั่ว ๆ ไป ...			
45	วิชาต่าง ๆ ที่ท่าน เรียนสัมพันธ์กับแผนการทำงานในอนาคต ของท่าน	55.6	32.1	12.3
47	ท่านทราบว่าทำอะไรภายหลังจากสำเร็จการศึกษาจาก มหาวิทยาลัยนี้	44.6	41.2	14.2
58	ท่านไม่แน่ใจว่าจะได้รับอะไรจากมหาวิทยาลัย*	51.9	26.7	21.4
66	โปรแกรมการเรียนที่ท่านกำลังศึกษาอยู่ในขณะนี้ เป็นสิ่ง ที่ท่านไม่พึงพอใจ	49.0	25.1	25.9
	รวม	50.3	31.3	18.4

* =คะแนกลับ

ตารางที่ 9 แสดงปฏิกริยานักศึกษาต่อด้านการวางแผน พบว่า โดยส่วนรวมนักศึกษา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 50.3) และมีความไม่พอใจโดยส่วนรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนของความพึงพอใจ มีค่าร้อยละอยู่ในช่วงพิสัยระหว่าง 44.6-55.6 ไม่มีข้อใดอยู่ในระดับมาก แต่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ สำหรับในส่วนของความไม่พอใจ มีค่าร้อยละอยู่ในช่วงพิสัยระหว่าง 12.3-25.9 มีความไม่พอใจอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ นอกจากนั้นพบว่านักศึกษาที่มีความไม่แน่ใจค่อนข้างสูงอยู่ในระดับปานกลางในข้อ 47 (ร้อยละ 41.2)

ตารางที่ 10 แสดงค่าร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาโดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ
ในส่วนภูมิภาค ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว

ข้อที่	ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
ในภาคการศึกษานี้ ท่าน...				
16	ได้คุยกับอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับแผนการในอนาคต	50.1	-	49.9
19	ได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพและ เรียนรู้เกี่ยวกับงาน ต่าง ๆ ที่อาจจะทำได้เมื่อสำเร็จการศึกษา	75.7	-	24.3
20	ได้พยายามที่จะพบกับอาจารย์ที่ปรึกษาแต่ไม่ประสบ ความสำเร็จ*	49.3	-	50.7
ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้โดยทั่ว ๆ ไป ...				
45	วิชาต่าง ๆ ที่ท่านเรียนสัมพันธ์กับแผนการทำงาน ในอนาคตของท่าน	55.6	32.1	12.3
ท่านรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับ เรื่องต่อไปนี้...				
83	ต้องการข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับตลาดแรงงาน เมื่อ สำเร็จการศึกษาไปแล้ว*	4.2	4.8	91.0
	รวม	47.0	7.4	45.6

*
= คะแนนกลับ

ตารางที่ 10 แสดงปฏิกริยานักศึกษาต่อด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว พบว่า
โดยส่วนรวมนักศึกษามีความพึงพอใจ (ร้อยละ 47.0) และไม่พอใจ (ร้อยละ 45.6) อยู่ในระดับ
ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนของความพึงพอใจมีค่าร้อยละอยู่ในช่วงพิสัยระหว่าง
4.2-75.7 โดยนักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเพียงข้อเดียวคือข้อ 19 (ร้อยละ 75.7)

สำหรับในส่วนของความไม่พอใจมีค่าร้อยละอยู่ในช่วงพิสัยระหว่าง 12.3-91.0 โดยนักศึกษามีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากเพียงข้อเดียวเช่นกันในข้อ 83. (ร้อยละ 91.0)

ตารางที่ 11 แสดงค่าร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาโดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ
ในส่วนภูมิภาค ด้านผลการเรียนของนักศึกษา

ข้อที่	ด้านผลการเรียนของนักศึกษา	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
ในภาคการศึกษานี้ท่าน...				
13	ทำข้อสอบได้ไม่ดี*	5.5	-	94.5
25	รู้ว่าการเรียนของท่านเป็นอย่างไรก่อนที่จะได้รับ ทราบคะแนน	61.4	-	38.6
28	ท่านมีความรู้สึกว่าย่ำเรียนไม่ทันเพื่อนในชั้นเรียน *	72.1	-	27.9
ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้โดยทั่วๆ ไป...				
46	ท่านเรียนได้ดีในวิชาเอก	43.5	41.8	14.7
62	ท่านประสบอุปสรรคในการเริ่มต้นเรียน ถึงแม้ว่า จะผ่านไปครึ่ง เทอมแล้ว ก็ยังเริ่มต้นไม่ได้ *	46.5	20.6	32.9
	รวม	45.8	12.5	41.7

* = คะแนนกลับ

ตารางที่ 11 แสดงปฏิกริยานักศึกษาต่อด้านผลการเรียนของนักศึกษา พบว่าโดยส่วนรวม นักศึกษามีความพึงพอใจ (ร้อยละ 45.8) และไม่พอใจ (ร้อยละ 41.7) อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อในส่วนของความพึงพอใจมีค่าร้อยละอยู่ในช่วงพิสัยระหว่าง 5.5-72.1 โดยนักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเพียงข้อเดียวคือข้อ 28 (ร้อยละ 72.1) สำหรับใน ส่วนของความไม่พอใจมีค่าร้อยละอยู่ในช่วงพิสัยระหว่าง 14.7-94.5 โดยนักศึกษามีความไม่พอใจ

อยู่ในระดับมากเพียงข้อเดียวเช่นกันคือข้อ 13 (ร้อยละ 94.5) นอกจากนั้น พบว่านักศึกษา มีความไม่แน่ใจค่อนข้างสูงอยู่ในระดับปานกลางในข้อ 46 (ร้อยละ 41.8)

ตารางที่ 12 แสดงค่าร้อยละของปฏิริยานักศึกษาโดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านการศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน

ข้อที่	ด้านการศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
ในภาคการศึกษานี้ท่าน...				
17	ได้ใช้เวลาที่ควรจะใช้กับวิชาหนึ่ง ไปทำงานอีกวิชาหนึ่ง เพื่อให้เสร็จทันตามกำหนด*	14.4	-	85.6
30	มีปัญหาในการจับประเด็นในสิ่งที่จำเป็นต้องศึกษาด้วยตนเอง*	53.7	-	46.3
31	ต้องอ่านหนังสือมากมาย โดยไม่มีเวลาที่จะทำความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน*	63.4	-	36.6
32	พบว่าไม่สามารถเข้าใจในสิ่งที่ได้เรียนมาแล้ว แม้ว่าได้เข้าใจแล้วขณะที่เรียนในชั้นเรียน*	68.5	-	31.5
35	จะต้องดูหนังสือมากมาย จนกระทั่งไม่มีเวลาพักผ่อนหรือสนุกสนานกับสิ่งต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย*	82.0	-	18.0
ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้โดยทั่ว ๆ ไป...				
48	ท่านไม่ได้เรียนรู้วิธีการเรียนที่ดี เพื่อที่จะทำงานให้เสร็จทันเวลา*	40.6	27.9	31.5
ท่านรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้...				
81	ในมหาวิทยาลัยนี้มีสถานที่สำหรับใช้ศึกษาหรือทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ไม่เพียงพอ*	31.7	16.4	51.9

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านการศึกษด้วยตนเองนอกห้องเรียน	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
82	ต้องการสถานที่ใหม่หาวิทยาลัยสำหรับศึกษาหรือทำงาน ของตนเอง โดยปราศจากการรบกวน*	10.3	9.9	79.8
	รวม	45.6	6.8	47.6

* =คะแนนกลับ

ตารางที่ 12 แสดงปฏิภณรียนักศึกษาต่อด้านการศึกษด้วยตนเองนอกห้องเรียน พบว่า โดยส่วนรวมนักศึกษามีความพึงพอใจ (ร้อยละ 45.6) และไม่พอใจ (ร้อยละ 47.6) อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนของความพึงใจมีค่าร้อยละอยู่ในช่วงพิสัยระหว่าง 10.3-82.0 โดยนักศึกษามีความพึงใจอยู่ในระดับมากเพียงข้อเดียวคือข้อ 35 (ร้อยละ 82.0) สำหรับในส่วนของความไม่พอใจมีค่าร้อยละอยู่ในช่วงพิสัยระหว่าง 18.0-85.6 โดยนักศึกษามีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากในข้อ 17 (ร้อยละ 85.6) และข้อ 82 (ร้อยละ 79.8) ตามลำดับ

สถาบันวิจัยสภาพ
ของกรมมหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 แสดงค่าร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาโดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ
ในส่วนภูมิภาค ด้านระ เเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

ข้อที่	ด้านระ เเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
ในภาคการศึกษานี้ท่าน...				
24	ทำอะไรบางสิ่งบางอย่างไม่ได้ เพราะมีระ เเบียบและ ข้อบังคับที่ไม่จำเป็นทำให้มีอุปสรรค*	43.8	-	56.2
ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้โดยทั่ว ๆ ไป ...				
49	สิ่งพิมพ์ที่จัดทำโดยนิสิตนักศึกษาถูกควบคุมโดยอาจารย์ ที่ปรึกษากิจกรรมและฝ่ายกิจการนักศึกษา*	45.1	30.3	24.6
50	ระ เเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ไม่ค่อยรัดกุม ทำให้นิสิตนักศึกษาขาดความยำเกรง*	43.3	24.4	32.3
52	ระ เเบียบและข้อบังคับที่ใช้กับนิสิตนักศึกษาถูกกำหนดโดย ฝ่ายบริหารมิได้ผ่านการยอมรับจากนิสิตนักศึกษาว่า เหมาะสมหรือไม่*	33.9	27.7	38.4
70	นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของท่านได้รับการยอมรับ ว่ามีความรับผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่	27.9	-	72.1
มหาวิทยาลัยควรจะ...				
91	เอาจริงเอาจังกับระ เเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ให้มากกว่านี้*	20.4	22.4	57.2
92	ห้ามมิให้มีการปาฐกถาใน เรื่องการ เมืองและสังคมโดย บุคคลที่ไม่ใช่ นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย*	74.8	13.7	11.5
93	ดำเนินการกับนิสิตนักศึกษาที่ทำผิดกฎหมายภายนอก มหาวิทยาลัย*	15.1	21.2	63.7
	รวม	38.0	17.5	44.5

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 13 แสดงปฏิกริยานักศึกษาต่อต้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย พบว่า โดยส่วนรวมนักศึกษามีความพึงพอใจต่อต้านนี้อยู่ในระดับน้อย (38.0) และมีความไม่พอใจโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 44.5) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนของความพึงพอใจมีค่าร้อยละอยู่ในช่วงพิสัยระหว่าง 15.1-74.8 โดยนักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเพียงข้อเดียวคือข้อ 92 (ร้อยละ 74.8) สำหรับในด้านของความไม่พอใจมีค่าร้อยละอยู่ในช่วงพิสัยระหว่าง 11.5-72.1 โดยนักศึกษามีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากเพียงข้อเดียวเช่นกันคือข้อ 70 (ร้อยละ 72.1)

ตารางที่ 14 แสดงค่าร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาโดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านการจัดหลักสูตรการเรียน

ข้อที่	ด้านการจัดหลักสูตรการเรียน	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
ในภาคการศึกษานี้ท่าน...				
21	ได้ข้อมูลที่ดีหรือไม่สมบูรณ์จากเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย เกี่ยวกับหลักสูตร และรายวิชาเรียนที่มหาวิทยาลัยจัดให้ *	61.2	-	38.8
ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้โดยทั่ว ๆ ไป...				
61	ท่านได้เรียนในรายวิชาที่ต้องการ	45.7	24.6	29.7
63	รายวิชาบังคับในสาขาวิชาของท่านทำให้ท่านไม่สามารถ เลือกเรียนวิชาอื่น ๆ ที่สนใจได้ *	30.7	14.7	54.6
71	ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาในมหาวิทยาลัยสามารถรับทราบ และสอบถามได้ง่าย	30.5	-	69.5
ในภาคการศึกษานี้ท่าน...				
77	ต้องเรียนวิชาบังคับที่ค่อนข้างทำให้เสียเวลา *	33.3	-	66.7

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านการจัดหลักสูตรการเรียน	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
มหาวิทยาลัยควรจะ...				
90	อนุญาตให้นักศึกษาเรียนรายวิชาที่คิดว่าเรียนได้โดยไม่คำนึงถึงคะแนนหรือรายวิชาบังคับก่อนเรียน*	25.3	19.8	54.9
	รวม	37.7	9.9	52.4

* = คะแนนกลับ

ตารางที่ 14 แสดงปฏิกิริยานักศึกษาต่อด้านการจัดหลักสูตรการเรียน พบว่าโดยส่วนรวมนักศึกษามีความพึงพอใจต่อด้านนี้อยู่ในระดับน้อย (ร้อยละ 37.7) และมีความไม่พอใจโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 52.4) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนของความพึงพอใจมีค่าร้อยละอยู่ในช่วงพิสัยระหว่าง 25.3-61.2 ไม่มีข้อใดอยู่ในระดับมาก โดยนักศึกษามีความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับปานกลางในข้อ 21 (ร้อยละ 61.2) สำหรับในส่วนของความไม่พอใจไม่มีข้อใดอยู่ในระดับมากเช่นกัน นักศึกษามีความไม่พอใจสูงสุดอยู่ในระดับปานกลางในข้อ 71 (ร้อยละ 69.5)

ตารางที่ 15 แสดงค่าร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาโดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ
ในส่วนภูมิภาค ด้านการลงทะเบียน เรียน และการจัดการการสอน

ข้อที่	ด้านการลงทะเบียน เรียน และการจัดการการสอน	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้โดยทั่ว ๆ ไป...				
60	กระบวนการลงทะเบียนเรียน เป็นภาระที่ยุ่งยาก*	32.5	11.9	55.6
ในภาคการศึกษานี้ท่าน...				
74	ประสบปัญหาการถอนและเพิ่มรายวิชาเรียน*	48.3	-	51.7
75	ตารางสอนที่มหาวิทยาลัยจัดให้ทำให้ท่านไม่สามารถลงทะเบียนเรียนวิชาที่ต้องการได้*	28.3	-	71.7
76	ผลการเรียนรายวิชาที่ต้องการ เพราะมหาวิทยาลัยไม่เปิดรายวิชาเหล่านั้น*	37.8	-	62.2
มหาวิทยาลัยควรจะ...				
87	ลดการกรอกแบบฟอร์ม โดยนำเครื่องคอมพิวเตอร์มาช่วยในงานธุรการ*	15.9	26.3	57.8
95	จัดปฏิทินการศึกษาให้เหมือนกันกับที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	52.3	28.1	19.6
	รวม	35.9	11.0	53.1

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 15 แสดงปฏิกริยานักศึกษาต่อด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดการสอนพบว่าโดยส่วนรวมนักศึกษามีความพึงพอใจต่อด้านนี้อยู่ในระดับน้อย (ร้อยละ 35.9) และมีความไม่พอใจโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 53.1) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนของความพึงพอใจมีค่าร้อยละอยู่ในช่วงที่สี่ยระหว่าง 15.9-52.3 ไม่มีข้อใดอยู่ในระดับมากโดยนักศึกษามีความ

พึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับปานกลางในข้อ 95 (ร้อยละ 52.9) สำหรับในส่วนของความไม่พอใจ มีค่าร้อยละอยู่ในช่วงพิสัยระหว่าง 19.6-71.7 โดยนักศึกษามีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากที่สุดเพียงข้อเดียวคือข้อ 75 (ร้อยละ 71.7)

ตารางที่ 16 แสดงค่าร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาโดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านห้องสมุดและบริการการศึกษา

ข้อที่	ด้านห้องสมุดและบริการการศึกษา	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้โดยทั่ว ๆ ไป...				
65	ท่านประสบปัญหาเกี่ยวกับราคาตำราเรียนและเอกสารคำสอน*	46.7	12.9	40.4
67	ท่านพึงพอใจในการบริการห้องสมุดของมหาวิทยาลัย	58.6	16.0	25.4
68	ท่านพึงพอใจในบริการของศูนย์หนังสือ ร้านหนังสือ(ถ้ามี) หน่วยบริการตำราเรียนและเอกสาร	32.4	24.4	43.2
มหาวิทยาลัยควรจะ...				
85	จำกัดจำนวนหนังสือที่ยืมออกจากห้องสมุดแต่ละวัน เพื่อให้ นิสิตนักศึกษาได้ใช้หนังสือมากขึ้น*	29.9	18.0	52.1
86	มีหนังสือที่กำหนดให้อ่านในห้องสมุดมากกว่านี้ เพื่อให้ นิสิตนักศึกษายืมได้*	11.5	10.3	78.2
	รวม	35.8	16.3	47.9

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 16 แสดงปฏิกริยานักศึกษาต่อด้านห้องสมุดและบริการการศึกษา พบว่า โดยส่วนรวมนักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย (ร้อยละ 35.8) และมีความไม่พอใจโดย

ส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 47.9) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนของความพึงพอใจ มีค่าร้อยละอยู่ในช่วงพิสัยระหว่าง 11.5-58.6 ไม่มีข้อใดอยู่ในระดับมาก โดยนักศึกษามีความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับปานกลางในข้อ 67 (ร้อยละ 58.6) สำหรับในส่วนของความไม่พอใจ มีค่าร้อยละอยู่ในช่วงพิสัยระหว่าง 25.4-78.2 โดยนักศึกษามีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากเพียงข้อเดียวคือข้อ 85 (ร้อยละ 78.2)

ตารางที่ 17 แสดงค่าร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาโดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ
ในส่วนภูมิภาค ด้านการประเมินผล

ข้อที่	ด้านการประเมินผล	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
ในภาคการศึกษานี้ผู้สอนของท่าน...				
9	ส่งข้อสอบและรายงานกลับคืนพร้อมด้วยคะแนน การแก้ไข และความคิดเห็นรวดเร็วพอที่จะช่วยให้นิสิตนักศึกษาปรับปรุง การเรียนได้ดีขึ้น	24.8	-	75.2
ท่านรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้...				
39	คะแนนที่ได้รับ เมื่อเรียนจบวิชานั้นสามารถบอกได้ว่า ท่านเรียนดีเพียงใด เมื่อเปรียบเทียบกับนิสิตนักศึกษาคนอื่น ๆ	25.1	33.9	41.0
41	การนับหน่วยกิตควรขึ้นอยู่กับ การสอบผ่านโดยไม่จำเป็นต้อง เข้าชั้นเรียน	47.5	14.3	38.2
มหาวิทยาลัยควรจะ...				
88	จัดเก็บประวัติคะแนนการเรียนของนิสิตนักศึกษา เฉพาะรายวิชาที่สอบผ่าน*	22.9	20.7	56.4

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านการประเมินผล	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
89	ให้ระดับคะแนนเฉพาะวิชาเอก ส่วนวิชาอื่น ควรบอกว่ามีหรือไม่มีผ่านเท่านั้น*	49.3	19.6	31.1
	รวม	33.9	17.7	48.4

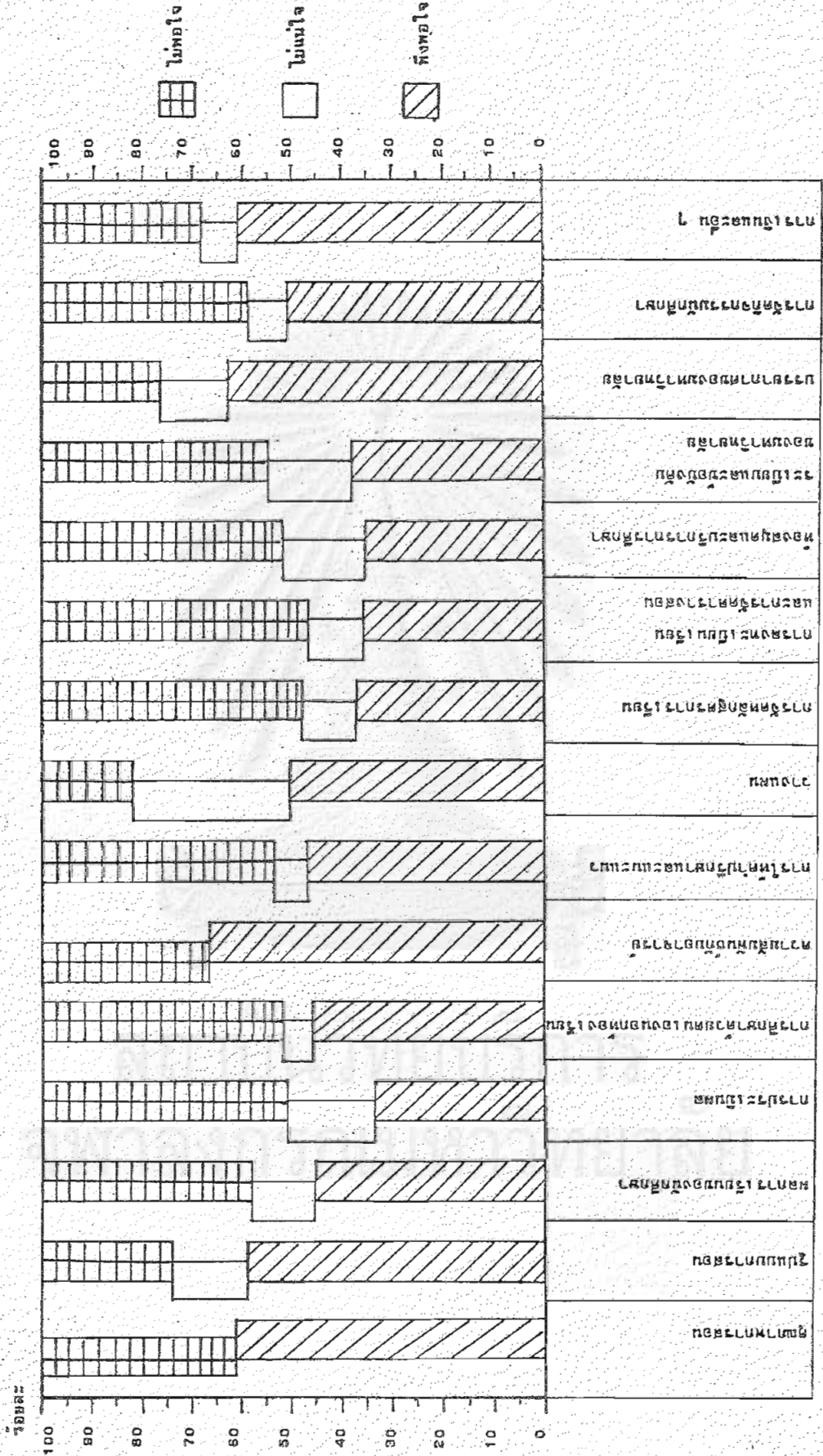
* = คะแนนกลับ

ตารางที่ 17 แสดงปฏิกริยานักศึกษาต่อด้านการประเมินผล พบว่าโดยส่วนรวมนักศึกษามีความพึงพอใจต่อด้านนี้อยู่ในระดับน้อย (ร้อยละ 33.9) และมีความไม่พอใจโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 48.4) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนของความพึงพอใจมีค่าร้อยละอยู่ในช่วงพิสัยระหว่าง 22.9-49.3 ไม่มีข้อใดอยู่ในระดับมาก โดยนักศึกษามีความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับปานกลางในข้อ 89 (ร้อยละ 49.3) สำหรับในส่วนของความไม่พอใจมีค่าร้อยละอยู่ในช่วงพิสัยระหว่าง 31.1-75.2 โดยนักศึกษามีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากเพียงข้อเดียวคือข้อ 9 (ร้อยละ 75.2)

สถาบันวิจัยประชากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 1 แสดงปฏิกิริยานักศึกษา โดยมีส่วนร่วมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค

แผนภูมิที่ 1 แสดงปฏิกิริยาพึงพอใจ ไม่แน่ใจ และไม่พอใจของนักศึกษาโดยส่วนรวม ต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐทั้ง 15 ด้าน พบว่าไม่มีด้านใดที่อยู่ในระดับมาก ส่วนใหญ่นักศึกษามีความพึงพอใจและไม่พอใจโดยส่วนรวมในแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยนักศึกษามีความพึงพอใจสูงสุดในด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ (ร้อยละ 67.6) รองลงมาคือ ด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัย (ร้อยละ 63.1) และด้านที่นักศึกษามีความไม่พอใจสูงสุด คือ ด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดการการสอน (ร้อยละ 53.1) รองลงมาคือ ด้านการจัดหลักสูตรการเรียน (ร้อยละ 52.4) สำหรับในส่วนของความไม่แน่ใจ พบว่านักศึกษามีความไม่แน่ใจสูงสุดอยู่ในระดับน้อยในด้านการวางแผน (ร้อยละ 31.3)

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาเปรียบเทียบปฏิกิริยานักศึกษาต่อสถาบัน จำแนกตามเพศ ระดับชั้นปี
สาขาวิชา และมหาวิทยาลัย

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบคำร้อยละของปฏิกิริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ
ในส่วนภูมิภาค ด้านคุณภาพการสอน จำแนกตามเพศ

ข้อที่	ด้านคุณภาพการสอน	หญิง N=238		ชาย N=257			
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
		ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	ใจ
	ในภาคการศึกษานี้ผู้สอนของท่าน...						
2	จัดการเรียนการสอนได้ตรงตามความสนใจและความสามารถของนิสิตนักศึกษา	44.5	-	55.5	43.6	-	56.4
3	ไม่สามารถอธิบายเนื้อหาวิชาบางวิชาให้ท่านเข้าใจได้*	77.8	-	22.2	70.8	-	29.2
4	ยอมรับความคิดเห็นของนักศึกษาที่แตกต่างจากความคิดเห็นของอาจารย์	57.9	-	42.1	53.3	-	46.7
5	ให้ความรู้ในท้องเรียนมากกว่าที่ท่านได้อ่านเองจากหนังสือที่อาจารย์มอบหมายให้อ่าน	57.5	-	42.5	56.1	-	43.9
6	รับฟังการซักถามและการอภิปรายเพื่อความกระจ่างของนิสิตนักศึกษาในชั้นเรียนด้วยความสนใจ	70.6	-	29.4	68.9	-	31.1
7	สอนเนื้อหาวิชาเพียงเล็กน้อย แล้วให้นิสิตนักศึกษาไปหาความรู้เพิ่มเติมตามความสามารถของแต่ละคน*	73.5	-	26.5	64.2	-	35.8

ตารางที่ 18 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านคุณภาพการสอน	หญิง		ชาย	
		N=238		N=257	
		พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ
8	มอบหมายงานให้นักศึกษารวบรวม เรียนเพียงรายวิชาเดียว*	66.3	- 33.7	61.1	- 38.9
10	สอนเนื้อหาวิชาที่ยากเกินไป*	78.6	- 21.4	74.0	- 26.0
	ในภาคการศึกษานี้ท่าน...				
26	รู้สึกว่าชั้นเรียนน่าเบื่อ*	58.0	- 42.0	53.7	- 46.3
27	ต้องเรียนในบางชั้นเรียนที่เนื้อหาวิชา ซ้ำซากและเป็นสิ่งที่รู้แล้ว*	78.6	- 21.4	69.3	- 30.7
29	รู้สึกอึดอัดใจเพราะผู้สอนสอนซ้ำเกินไป*	89.1	- 10.9	78.6	- 21.4
78	ได้เรียนรายวิชาที่ผู้สอนไม่ได้เตรียม การสอนมาก่อน*	45.4	- 54.6	44.4	- 55.6
79	ได้เรียนรายวิชาที่แค่แรกคิดว่าน่าเบื่อ แต่เมื่อเรียนแล้วกลับน่าสนใจ	72.7	- 27.3	65.4	- 34.6
80	ได้เรียนรายวิชาที่แค่แรกคิดว่าน่าสนใจ แต่เมื่อเรียนแล้วกลับน่าเบื่อ*	19.3	- 80.7	21.8	- 78.2
	รวม	63.6	- 36.4	58.9	- 41.1

* = คะแนนกลับ

ตารางที่ 18 แสดงผลการ เปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาระหว่าง เพศหญิงและชาย
 ต่อด้านคุณภาพการสอน พบว่ามีความแตกต่างในส่วนของความไม่พอใจ กล่าวคือนักศึกษาชายมีความ
 ไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสูงกว่านักศึกษาหญิงที่มีความไม่พอใจอยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบ
 เป็นรายข้อพบความแตกต่างเฉพาะในส่วนของความพึงพอใจในข้อ 6 ข้อ 7 ข้อ 27 และข้อ 79
 โดยนักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจในทั้ง 4 ข้อดังกล่าวอยู่ในระดับมากและสูงกว่าความพึงพอใจของ
 นักศึกษาชายซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ
 ในส่วนภูมิภาค ด้านรูปแบบการสอน จำแนกตามเพศ

ข้อที่	ด้านรูปแบบการสอน	หญิง		ชาย			
		N=238		N=257			
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
ในภาคการศึกษาที่ท่าน...							
11	มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ที่จัดขึ้นภายนอกมหาวิทยาลัย เช่น การไปดูงาน ทักษะศึกษา	54.2	-	45.8	59.9	-	40.1
ท่านรู้สึกอย่างไร เกี่ยวกับ เรื่องต่อไปนี้...							
36	การมอบหมายงานให้นิสิตนักศึกษาทำร่วมกัน เป็นกลุ่ม	78.1	13.4	8.5	75.4	13.6	11.0
37	ควรมีหนึ่งรายวิชาที่เป็นการศึกษาอิสระ	86.5	8.1	5.4	78.6	13.2	8.2
38	นิสิตนักศึกษาที่เรียนเร็วและเรียนช้า ควรสอนแยกชั้นเรียน	21.4	22.7	55.9	32.3	25.7	42.0
40	ผู้สอนยังคงดำเนินการศึกษาตามตารางสอน รายวิชานั้นแม้ว่านิสิตนักศึกษาบางคนเรียน ไม่ทันหรือหมดความสนใจไปแล้ว	34.0	14.3	51.7	31.6	17.9	50.5

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านรูปแบบการสอน	หญิง		ชาย			
		N=238		N=257			
		พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ		
42	การฝึกงานในสภาพการณ์จริง เพื่อให้ได้รับประสบการณ์ ถึงแม้ว่าจะต้องสำเร็จการศึกษาช้ากว่าปกติ	65.1	22.7	12.2	68.1	14.0	17.9
43	การจัดการเรียนในชุมชนหรือภายนอกมหาวิทยาลัยทำให้มีประสบการณ์กว้างขวาง	88.2	8.8	3.0	84.0	10.5	5.5
44	การเรียนที่ไม่มีภาระให้คะแนน มีเพียงแต่ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้สอน	38.7	28.6	32.7	46.3	34.2	19.5
	รวม	58.3	14.8	26.9	59.5	16.2	24.3

ตารางที่ 19 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิบัติการียนักศึกษาระหว่างเพศหญิงและชาย ต่อด้านรูปแบบการสอน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่ามีความแตกต่างในข้อ 44 เพียงข้อเดียวโดยนักศึกษาชายมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางและสูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาหญิงซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ
ในส่วนภูมิภาค ด้านผลการเรียนของนักศึกษา จำแนกตามเพศ

ข้อที่	ด้านผลการเรียนของนักศึกษา	หญิง N=238			ชาย N=257		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
		ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	ใจ
ในภาคการศึกษานี้ท่าน...							
13	ทำข้อสอบได้ไม่ดี*	3.3	-	96.7	7.4	-	92.6
25	รู้ว่าการเรียนของท่านเป็นอย่างไรก่อนที่ จะได้รับทราบคะแนน	57.5	-	42.5	65.0	-	35.0
28	มีความรู้สึกว่าย่ำเรียนไม่ทันเพื่อนในชั้นเรียน*	76.5	-	23.5	68.1	-	31.9
ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้ โดยทั่ว ๆ ไป...							
46	ท่านเรียนได้ดีในวิชาเอก	44.6	40.3	15.1	42.4	43.2	14.4
62	ท่านประสบอุปสรรคในการเริ่มต้นเรียน ถึงแม้ว่าจะผ่านไปครึ่งเทอมแล้ว ก็ยังเริ่มต้นไม่ได้*	47.9	24.8	27.3	45.1	16.7	38.2
	รวม	46.0	13.0	41.0	45.6	12.0	42.4

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 20 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาระหว่างเพศหญิงและชายต่อด้าน
ผลการเรียนของนักศึกษา พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่ามีความแตกต่าง
ทั้งด้านความพึงพอใจและไม่พอใจ กล่าวคือในส่วนของความพึงพอใจพบความแตกต่างในข้อ 28 โดย
นักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากและสูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชายซึ่งอยู่ในระดับน้อย
สำหรับในส่วนของความไม่พอใจ พบความแตกต่างในข้อ 25 โดยนักศึกษาหญิงมีความไม่พอใจอยู่ในระดับ
ปานกลางและสูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาชายซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 21 เปรียบเทียบคำร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาคือสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ
ในส่วนภูมิภาค ด้านการประเมินผล จำแนกตามเพศ

ข้อที่	ด้านการประเมินผล	หญิง N=238			ชาย N=257		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
		ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	ใจ
ในภาคการศึกษาที่ผู้สอนของท่าน...							
9	ส่งข้อสอบและรายงานกลับคืนพร้อมด้วยคะแนน การแก้ไข และความคิดเห็นรวดเร็วพอที่จะ ช่วยให้นิสิตนักศึกษาปรับปรุงการเรียนได้ดีขึ้น	26.1	-	73.9	23.7	-	76.3
ท่านรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้...							
39	คะแนนที่ได้รับ เมื่อเรียนจบวิชานั้น สามารถ บอกได้ว่าท่านเรียนดีเพียงใด เมื่อเปรียบ เทียบกับนิสิตนักศึกษาคนอื่น ๆ	26.1	31.9	42.0	24.1	35.8	40.1
41	การนับหน่วยกิตควรขึ้นอยู่กับ การสอบผ่าน โดยไม่จำเป็นต้อง เข้าชั้นเรียน	46.6	11.8	41.6	48.3	16.7	35.0
มหาวิทยาลัยควรจะ...							
88	จัดเก็บประวัติคะแนนการเรียนของนิสิต นักศึกษาเฉพาะรายวิชาที่สอบผ่าน*	21.8	20.2	58.0	23.7	21.4	54.9
89	ให้ระดับคะแนนเฉพาะวิชาเอก ส่วนวิชา อื่น ๆ ควรบอกว่าผ่านหรือไม่ผ่านเท่านั้น*	55.9	14.7	29.4	43.2	24.1	32.7
	รวม	35.3	15.7	49.0	32.6	19.6	47.8

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 21 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิภานักศึกษาระหว่างเพศหญิงและชาย
 ต่อด้านการประเมินผล พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่ามีความ
 แตกต่างในข้อ 41 เพียงข้อเดียว โดยนักศึกษาหญิงมีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลางและ
 สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาชายซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 22 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิภานักศึกษาคือสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ
 ในส่วนภูมิภาค ด้านการศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน จำแนกตาม เพศ

ข้อที่	ด้านการศึกษาดูด้วยตนเองนอกห้องเรียน	หญิง		ชาย			
		N=238	N=257	N=238	N=257		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
ในภาคการศึกษานี้ท่าน...							
17	ได้ใช้เวลาที่ควรจะใช้กับวิชาหนึ่ง ไปทำงาน อีกวิชาหนึ่ง เพื่อให้เสร็จทันตามกำหนด*	16.8	-	83.2	12.0	-	88.0
30	มีปัญหาในการจับประเด็น ในสิ่งที่จำเป็นต้อง ศึกษาด้วยตนเอง*	54.2	-	45.8	53.3	-	46.7
31	ต้องอ่านหนังสือมากมาย โดยไม่มีเวลา ที่จะทำความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน*	69.3	-	30.7	57.9	-	42.1
32	พบว่าไม่สามารถเข้าใจในสิ่งที่ได้เรียน มาแล้ว แม้ว่าได้เข้าใจแล้วขณะที่เรียน ในชั้นเรียน*	68.9	-	31.1	68.1	-	31.9
35	จะต้องดูหนังสือมากมาย จนกระทั่งไม่มี เวลาพักผ่อนหรือสนุกรสรมานกับสิ่งต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัย*	85.3	-	14.7	79.0	-	21.0

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านการศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน	หญิง N=238			ชาย N=257		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
	ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้ โดยทั่ว ๆ ไป ...						
48	ท่านไม่ได้เรียนรู้วิธีการเรียนที่ดี เพื่อที่จะ ทำงานให้เสร็จทันเวลา*	40.8	27.7	31.5	40.4	28.0	31.6
	ท่านรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับ เรื่องต่อไปนี้ ...						
81	ในมหาวิทยาลัยนี้มีสถานที่สำหรับใช้ศึกษา หรือทำงานร่วมกับเพื่อนๆ ไม่เพียงพอ*	33.2	18.0	48.8	30.3	14.8	54.9
82	ต้องการสถานที่ในมหาวิทยาลัยสำหรับ ศึกษาหรือทำงานของตนเองโดยปราศจาก การรบกวน*	10.1	8.4	81.5	10.5	11.3	78.2
	รวม	47.3	6.8	45.9	44.0	6.8	49.2

* = คะแนนกลับ

ตารางที่ 22 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิบัติการศึกษาระหว่างเพศหญิงและชาย
ต่อด้านการศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ
พบว่ามี ความแตกต่างในข้อ 31 เพียงข้อเดียวโดยนักศึกษาชายมีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง
และสูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาหญิงซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 23 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาคณะสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ
ในส่วนภูมิภาค ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ จำแนกตามเพศ

ข้อที่	ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์	หญิง N=238		ชาย N=257	
		พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ
ในภาคการศึกษานี้ผู้สอนของท่าน...					
1	คุยกับท่านอย่างเป็นกันเอง	41.6	58.4	40.5	59.5
ในภาคการศึกษานี้ท่าน...					
12	ได้พูดคุยกับอาจารย์ผู้สอนภายนอกห้องเรียน เกี่ยวกับงานในวิชาเรียน	84.0	16.0	82.9	27.1
14	ได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ภายนอก ห้องเรียนเกี่ยวกับงานในวิชาเรียน	73.9	26.1	68.1	31.9
18	ได้คุยกับอาจารย์ผู้สอนในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้อง กับวิชาที่เรียน	74.3	25.7	71.2	28.8
33	รู้สึกไม่พอใจอาจารย์ที่ไม่ละเอียดอ่อนพอที่ จะเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของท่าน*	72.9	27.7	67.7	32.3
	รวม	69.2	30.8	66.1	33.9

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 23 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาระหว่างเพศหญิงและชาย
ต่อด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่า
มีความแตกต่างในส่วนของการพึงพอใจในข้อ 14 และข้อ 33 โดยนักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจ
อยู่ในระดับมากและสูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชายซึ่งอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 ข้อดังกล่าว

ตารางที่ 24 เปรียบเทียบคำร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ
ในส่วนภูมิภาค ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว จำแนกตามเพศ

ข้อที่	ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว	หญิง		ชาย		
		N=238		N=257		
		พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ
	ในภาคการศึกษาที่ท่าน...					
16	ได้คุยกับอาจารย์เกี่ยวกับแผนการในอนาคต	50.0	- 50.0	50.2	- 49.8	
19	ได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพและเรียนรู้เกี่ยวกับงานต่าง ๆ ที่อาจจะทำได้เมื่อสำเร็จการศึกษา	72.3	- 27.7	79.0	- 21.0	
20	ได้พยายามที่จะพบกับอาจารย์ที่ปรึกษาแต่ไม่ประสบความสำเร็จ*	50.0	- 50.0	48.6	- 51.4	
	ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้โดยทั่ว ๆ ไป ...					
45	วิชาต่าง ๆ ที่ท่านเรียนสัมพันธ์กับแผนการทำงานในอนาคตของท่าน	52.9	37.0	10.1	58.0	27.6 14.4
	ท่านรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้ ...					
83	ต้องการข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับตลาดแรงงานเมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้ว*	3.0	5.0	92.0	5.5	4.7 89.8
	รวม	45.6	8.4	46.0	48.2	6.5 45.3

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 24 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาระหว่างเพศหญิงและชายต่อการให้คำปรึกษาและแนะแนว พบว่าไม่มีความแตกต่างกันและเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อไม่พบความแตกต่างเช่นกัน

ตารางที่ 25 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิภานักศึกษาคือสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ
ในส่วนภูมิภาค ด้านการวางแผน จำแนกตาม เพศ

ข้อที่	ด้านการวางแผน	หญิง		ชาย			
		N=238		N=257			
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
	ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้ โดยทั่ว ๆ ไป ...						
45	วิชาต่าง ๆ ที่ท่านเรียนสัมพันธ์กับแผนการ ทำงานในอนาคตของท่าน	52.9	37.0	10.1	58.0	27.6	14.4
47	ท่านทราบดีว่าจะทำอะไรภายหลังจาก สำเร็จการศึกษา	38.2	43.7	18.1	50.5	38.9	10.6
58	ท่านไม่แน่ใจว่าจะได้รับอะไรจาก มหาวิทยาลัย*	54.2	27.7	18.1	49.9	25.6	24.5
66	โปรแกรมการเรียนที่ท่านกำลังศึกษาอยู่ ในขณะนี้ เป็นสิ่งที่ท่านไม่พึงพอใจ*	48.7	24.4	26.9	49.4	25.7	24.9
	รวม	48.5	33.2	18.3	52.0	29.5	18.5

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 25 แสดงผลการ เปรียบ เทียบปฏิภานักศึกษาระหว่าง เพศหญิงและชาย
ต่อด้านการวางแผน พบว่าไม่มีความแตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบ เป็นรายข้อ พบว่ามีความแตกต่าง
ในส่วนของความพึงพอใจ และไม่แน่ใจในข้อ 47 โดยนักศึกษาชายมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ
ปานกลางและสูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาหญิงซึ่งอยู่ในระดับน้อย สำหรับความไม่แน่ใจ พบว่า
นักศึกษาหญิงมีความไม่แน่ใจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสูงกว่าความไม่แน่ใจของนักศึกษาชายที่อยู่ใน
ระดับน้อยในข้อ 47

ตารางที่ 26 เปรียบเทียบคำร้อยละของปฏิกิริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ
ในส่วนภูมิภาค ด้านการจัดหลักสูตรการเรียน จำแนกตามเพศ

ข้อที่	ด้านการจัดหลักสูตรการเรียน	หญิง		ชาย			
		N=238		N=257			
		พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ		
ในภาคการศึกษานี้ท่าน...							
21	ได้ข้อมูลที่ผิดหรือไม่สมบูรณ์จากเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับหลักสูตร และรายวิชาที่มหาวิทยาลัยจัดให้ *	68.5	- 31.5	54.5	- 45.5		
ท่านมีความเห็นอย่างไรคือข้อความต่อไปนี้โดยทั่ว ๆ ไป...							
61	ท่านได้เรียนในรายวิชาที่ต้องการ	45.0	28.6	26.4	46.3	21.0	32.7
63	รายวิชาบังคับในสาขาวิชาของท่านทำให้ท่านไม่สามารถเลือกเรียนวิชาอื่น ๆ ที่สนใจได้ *	36.2	16.4	47.4	25.7	13.2	61.1
71	ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาในมหาวิทยาลัยสามารถรับทราบและสอบถามได้ง่าย	31.9	- 68.1	29.2	- 70.8		
ในภาคการศึกษานี้ท่าน...							
77	ต้องเรียนวิชาบังคับที่ค่อนข้างทำให้เสียเวลา *	39.0	- 61.0	28.0	- 72.0		
มหาวิทยาลัยควรจะ...							
90	อนุญาตให้นิสิตนักศึกษาเรียนรายวิชาที่คิดว่าเรียนได้โดยไม่คำนึงถึงคะแนนหรือรายวิชาบังคับก่อนเรียน *	21.4	19.4	59.2	28.8	20.2	51.0
รวม		40.3	10.7	49.0	35.4	9.1	55.5

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 26 แสดงผลการ เปรียบเทียบปฏิบัติการศึกษาระหว่าง เพศหญิงและชาย
ต่อด้านการจัดหลักสูตรการเรียน พบว่ามีความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจ กล่าวคือ
นักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง และสูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชาย
ซึ่งอยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่ามีความแตกต่างในส่วนของความไม่พอใจ
ในข้อ 21 ข้อ 71 และข้อ 77 กล่าวคือ ข้อ 21 นักศึกษาชายมีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง
และสูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาหญิงซึ่งอยู่ในระดับน้อย ส่วนข้อ 71 และข้อ 77 นักศึกษาชาย
มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากและสูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาหญิงซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง
ทั้ง 2 ข้อดังกล่าว

ตารางที่ 27 เปรียบเทียบคำร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาค่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ
ในส่วนภูมิภาค ด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอน จำแนกตามเพศ

ข้อที่	หญิง N=238			ชาย N=257			
	พึง พอใจ	ไม่ แน่ใจ	ไม่ พอใจ	พึง พอใจ	ไม่ แน่ใจ	ไม่ พอใจ	
ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้ โดยทั่ว ๆ ไป...							
60	กระบวนการลงทะเบียนเรียน เป็นภาระ ที่ยุ่งยาก*						
	34.1	10.5	55.4	31.1	13.2	55.7	
ในภาคการศึกษานี้ท่าน...							
74	ประสบปัญหาการถอนและเพิ่มรายวิชาเรียน*						
	50.8	-	49.2	45.9	-	54.1	
75	ตารางสอนที่มหาวิทยาลัยจัดให้ทำให้ท่าน ไม่สามารถลงทะเบียนเรียนวิชาที่ ต้องการได้*						
	30.3	-	69.7	26.5	-	73.5	
76	ผลการเรียนรายวิชาที่ต้องการ เพราะ มหาวิทยาลัยไม่เปิดรายวิชาเหล่านั้น*						
	40.4	-	59.6	35.4	-	64.6	
มหาวิทยาลัยควรจะ...							
87	ลดการกรอกแบบฟอร์ม โดยนำเครื่อง คอมพิวเตอร์มาช่วยในงานธุรการ*						
	19.3	28.2	52.5	12.9	24.5	62.6	
95	จัดปฏิทินการศึกษาให้เหมือนกับที่เป็นอยู่ ในปัจจุบัน						
	54.6	27.3	18.1	50.2	26.8	21.0	
	รวม	38.2	11.0	50.8	33.7	11.1	55.2

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 27 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิภานักศึกษาระหว่างเพศหญิงและชาย
 ด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบ
 เป็นรายข้อ พบว่ามีความแตกต่างทั้งในส่วนของความพึงพอใจและไม่พอใจในข้อ 75 และข้อ 76
 กล่าวคือ ในส่วนของความพึงพอใจพบความแตกต่างในข้อ 76 โดยนักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจ
 อยู่ในระดับปานกลางและสูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชายซึ่งอยู่ในระดับน้อย สำหรับในส่วน
 ความไม่พอใจพบความแตกต่างในข้อ 75 โดยนักศึกษาชายมีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากและ
 สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาหญิงซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 28 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิภานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ
 ในส่วนภูมิภาค ด้านห้องสมุดและบริการการศึกษา จำแนกตามเพศ

ข้อที่	ด้านห้องสมุดและบริการการศึกษา	หญิง N=238		ชาย N=257			
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
65	ท่านประสบปัญหาเกี่ยวกับราคาตำราเรียน และ เอกสารคำสอน*	52.0	11.8	36.1	41.6	14.1	44.3
67	ท่านพึงพอใจในการบริการห้องสมุด ของมหาวิทยาลัย	62.6	12.2	25.2	54.8	19.5	25.7
68	ท่านพึงพอใจในบริการของศูนย์หนังสือ ร้านหนังสือ (ถ้ามี) หน่วยบริการตำราเรียน และ เอกสาร	32.9	23.9	43.2	31.9	24.9	43.2

ตารางที่ 28 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านห้องสมุดและบริการการศึกษา	หญิง		ชาย			
		N=238		N=257			
		พึงใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
มหาวิทยาลัยควรจะ...							
85	จำกัดจำนวนหนังสือที่ยืมออกจากห้องสมุด แต่ละวัน เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษาได้ใช้หนังสือ มากขึ้น*	29.0	15.1	55.9	30.8	20.6	48.6
86	มีหนังสือที่กำหนดให้อ่านในห้องสมุดมาก กว่านี้เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษายืมได้*	9.7	6.2	84.1	13.3	14.0	72.7
	รวม	37.2	13.9	48.9	34.5	18.6	46.9

* = คะแนนกลับ

ตารางที่ 28 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิภณักรักษานักศึกษาระหว่างเพศหญิงและชาย
ต่อด้านห้องสมุดและบริการการศึกษา พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ
พบว่ามี ความแตกต่างในข้อ 65 เพียงข้อเดียว โดยนักศึกษาชายมีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง
และสูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาหญิงซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 29 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิภานักศึกษาคือสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ
ในส่วนภูมิภาค ด้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย จำแนกตามเพศ

ข้อที่	ด้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย	หญิง N=238			ชาย N=257		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
	ในภาคการศึกษานี้ท่าน...						
24	ทำอะไรบางอย่างบางอย่างไม่ได้ เพราะมีระเบียบ และข้อบังคับที่ไม่จำเป็น ทำให้มีอุปสรรค*	50.4	-	49.6	37.8	-	62.2
	ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้ โดยทั่ว ๆ ไป...						
49	สิ่งพิมพ์ที่จัดทำโดยนิสิตนักศึกษาถูกควบคุมโดย อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมและฝ่าย กิจการนักศึกษา*	52.9	25.7	21.4	37.7	34.7	27.6
50	ระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ ไม่ค่อยรัดกุม ทำให้นิสิตนักศึกษาขาด ความยำเกรง*	46.7	22.2	31.1	40.1	26.5	33.4
52	ระเบียบและข้อบังคับที่ใช้กับนิสิตนักศึกษา ถูกกำหนดโดยฝ่ายบริหาร มิได้ผ่านการยอมรับ จากนิสิตนักศึกษาว่าเหมาะสมหรือไม่*	40.3	26.5	33.2	28.0	28.8	43.2
70	นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของท่านได้รับ การยอมรับว่ามีความรับผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่	26.9	-	73.1	28.8	-	71.2

ตารางที่ 29 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย	หญิง N=238			ชาย N=257		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
มหาวิทยาลัยควรจะ ...							
91	เอาจริง เอาจังกับระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัยให้มากกว่านี้*	19.4	18.9	61.7	21.4	25.7	52.9
92	ห้ามมิให้มีการปราศรัยใน เรื่องการ เมือง และสังคม โดยบุคคลที่ไม่ใช่บัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัย*	74.8	12.6	12.6	74.7	14.8	10.5
93	ดำเนินการกับนิสิตนักศึกษาที่ทำผิดกฎหมายภายนอกมหาวิทยาลัย*	13.5	21.0	65.5	16.7	21.4	61.9
	รวม	40.6	15.8	43.5	35.7	19.0	45.3

* = คะแนนกลับ

ตารางที่ 29 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิบัติการนิสิตศึกษาระหว่างเพศหญิงและชาย ข้อด้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย พบว่ามีความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจ กล่าวคือ นิสิตชายหญิงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางและสูงกว่าความพึงพอใจของนิสิตชาย ซึ่งอยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่ามีความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจใน ข้อ 24 ข้อ 49 และข้อ 52 โดยนิสิตชายหญิงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง และสูงกว่าความพึงพอใจของนิสิตชายซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 30 เปรียบเทียบคำร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาคือสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ
ในส่วนภูมิภาค ด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัย จำแนกตามเพศ

ข้อที่	ด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัย	หญิง N=238			ชาย N=257		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
		ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	ใจ
	ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้ โดยทั่ว ๆ ไป...						
53	นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยนี้ไม่สนใจสิ่งอื่นใด เลย นอกจากการเรียน เพื่อให้สำเร็จ เท่านั้น*	64.7	16.4	18.9	55.6	20.3	24.1
54	มหาวิทยาลัยของท่าน เป็นเพียงแหล่งศึกษา เล่าเรียนเท่านั้น*	78.6	5.8	15.6	70.4	11.7	17.9
59	มหาวิทยาลัยของท่านมีบรรยากาศที่เป็นมิตร และมีความสะดวกสบาย	73.5	15.5	11.0	64.6	17.1	18.3
69	ท่านไม่สามารถวางหนังสือหรือทรัพย์สินสมบัติ ภายในที่ต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย เพราะเกรงว่าจะถูกขโมย*	27.7	25.7	46.6	26.1	17.5	56.4
73	ในมหาวิทยาลัยของท่าน หลังมีค่าแล้ว ไม่ปลอดภัย*	84.9	-	15.1	85.6	-	14.4
	รวม	65.9	12.7	21.4	60.5	13.3	26.2

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 30 แสดงผลการ เปรียบ เทียบปฏิกริยานักศึกษาระหว่าง เพศหญิงและชาย
 ค่อด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัย พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ
 พบว่ามีความแตกต่างในข้อ 59 เพียงข้อเดียว โดยนักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
 และสูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชายซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 31 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ
 ในส่วนภูมิภาค ด้านการจัดกิจกรรมของนักศึกษา จำแนกตามเพศ

ข้อที่	ด้านการจัดกิจกรรมของนักศึกษา	หญิง N=238			ชาย N=257		
		พึงพอ ใจ	ไม่แน่ ใจ	ไม่พอ ใจ	พึงพอ ใจ	ไม่แน่ ใจ	ไม่พอ ใจ
ในภาคการศึกษานี้ท่าน...							
22	ได้มีโอกาสไปร่วมงานชุมชน พบปะสังสรรค์ ของชมรมหรือองค์การนิสิตนักศึกษา	64.3	-	35.7	69.3	-	30.7
ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้ โดยทั่ว ๆ ไป ...							
51	กิจกรรมทางสังคมไม่จำเป็นที่จะต้องจัดขึ้น ในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ เพราะว่ามีกิจกรรม เหล่านี้เพียงพอแล้วในชุมชนที่ใกล้เคียง*	81.1	10.1	8.8	85.6	4.7	19.7
64	ท่าน เข้ามาในมหาวิทยาลัยนี้เพื่อเข้าชั้นเรียน เท่านั้น ไม่ต้องการกิจกรรมเสริมหลักสูตร อื่นใดเลย*	89.9	3.8	6.3	81.7	12.0	6.3
72	สถานีนิตนักศึกษา เป็นตัวแทนของท่าน ได้อย่างแท้จริง	18.5	-	81.5	16.0	-	84.0

ตารางที่ 31 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านการจัดกิจกรรมของนักศึกษา	หญิง N=238			ชาย N=257		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
มหาวิทยาลัยควรจะ ...							
94	ให้นิสิตนักศึกษาควบคุมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาด้วยตนเอง*	10.1	29.0	60.9	14.8	19.1	66.1
	รวม	65.4	8.5	26.1	67.1	7.2	25.7

* = คะแนนกลับ

ตารางที่ 31 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาระหว่าง เพศหญิงและชาย
 ต่อด้านการจัดกิจกรรมของนักศึกษา พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ
 ไม่พบความแตกต่างเช่นกัน

ตารางที่ 32 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาคือสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ
ในส่วนภูมิภาค ด้านปัญหาการเงินและอื่น ๆ จำแนกตามเพศ

ข้อที่	ด้านปัญหาการเงินและอื่น ๆ	หญิง N=238			ชาย N=257		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
		ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	ใจ
ในภาคการศึกษานี้ท่าน...							
15	ต้องซื้อตำราที่คิดว่าไม่จำเป็น*	60.9	-	39.1	59.1	-	40.9
23	คิดจะลาออกเพราะมีปัญหาทางการเงิน*	84.5	-	15.5	77.0	-	22.0
34	มีปัญหาในการเดินทางไปและกลับ จากมหาวิทยาลัย*	93.3	-	6.7	89.5	-	10.5
ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้ โดยทั่ว ๆ ไป ...							
55	ท่านพึงพอใจในบริการด้านอาหาร ของมหาวิทยาลัย	43.3	16.8	39.9	41.6	18.7	39.7
56	ท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการได้รับสิทธิ์เข้าพัก ในหอพักของมหาวิทยาลัย*	76.9	4.6	18.5	47.5	6.6	45.9
57	ท่านมีความรู้สึกว่ที่พักอาศัยของท่านถูก ตัดขาดจากสิ่งคมของมหาวิทยาลัย	85.3	5.0	9.7	73.5	13.2	13.3
ท่านรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้ ...							
84	ต้องการหางานทำนอกเวลาเรียน*	12.2	13.0	74.8	13.6	20.7	65.7
	รวม	65.2	5.6	29.2	57.4	8.5	34.1

*=คะแนนกลับ

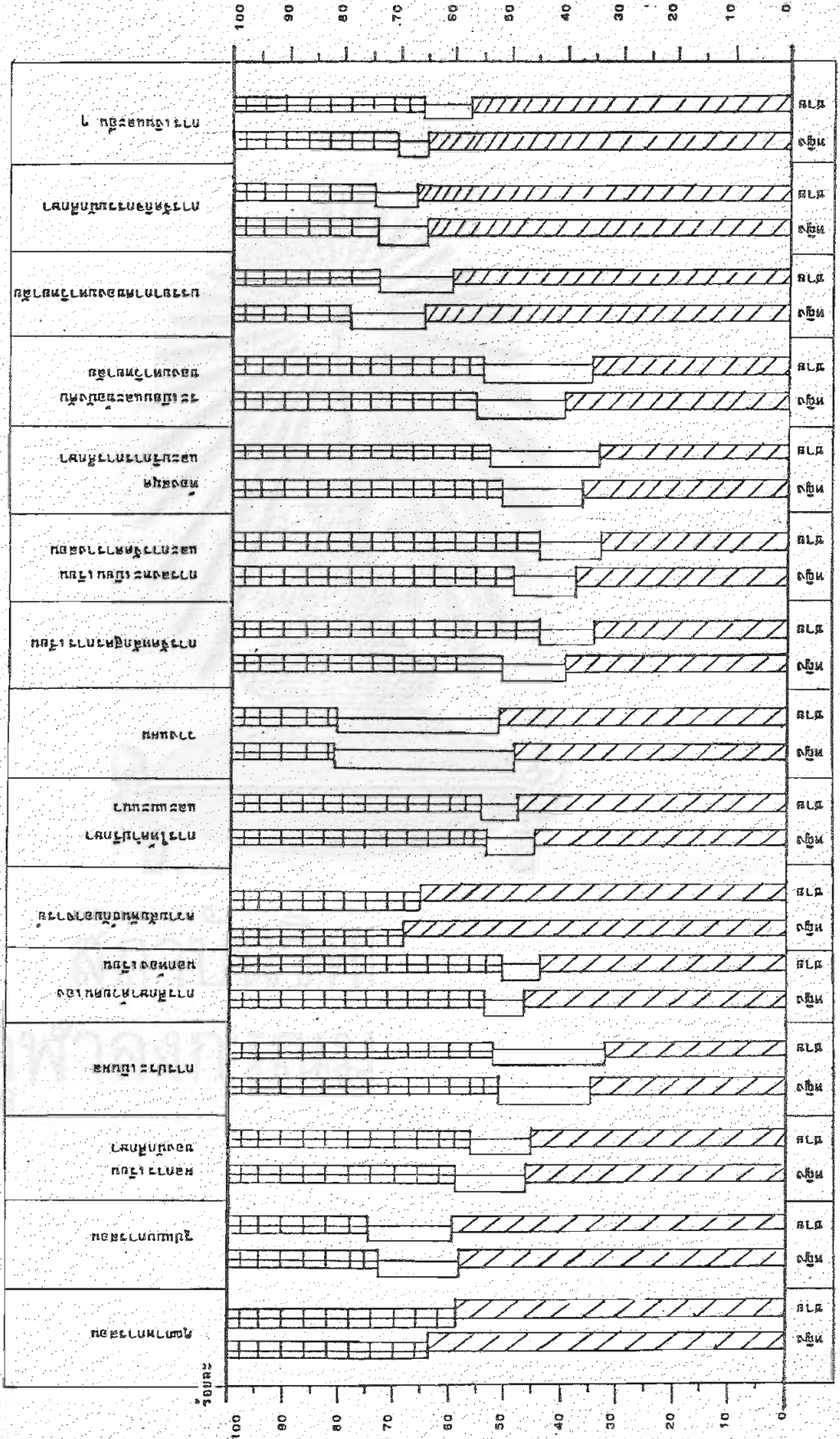
ตารางที่ 32 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาระหว่างนักศึกษาเพศหญิงและชาย
ต่อต้านปัญหาการเงินและอื่น ๆ พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่ามีความ
แตกต่างทั้งด้านความพึงพอใจและไม่พอใจ กล่าวคือ ในส่วนของความพึงพอใจพบความแตกต่างใน
ข้อ 56 โดยนักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากและสูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชาย
ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับในส่วนของความไม่พอใจ พบความแตกต่างในข้อ 15 และข้อ 84
กล่าวคือ ข้อ 15 นักศึกษาชายมีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง และสูงกว่าความไม่พอใจของ
นักศึกษาหญิงซึ่งอยู่ในระดับน้อย และข้อ 84 นักศึกษาชายมีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากสูงกว่า
ความไม่พอใจของนักศึกษาหญิงซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 2 เปรียบเทียบพฤติกรรมการศึกษาที่มีผลภายในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค จำแนกตามเพศ

แผนภูมิที่ 2 เปรียบเทียบปฏิภานักศึกษาคือสถาบันทั้ง 15 ด้าน จำแนกตามเพศ
ปรากฏว่า มีความแตกต่างทั้งในส่วนของความพึงพอใจและไม่พอใจ ในส่วนของความพึงพอใจ
พบว่า นักศึกษาหญิงและชายมีความพึงพอใจแตกต่างกัน ในด้านการจัดหลักสูตรและการเรียน
และด้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย โดยนักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจในเรื่องทั้งสอง
อยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชาย ซึ่งอยู่ระดับน้อย สำหรับในส่วนของ
ความไม่พอใจ พบความแตกต่างในด้านคุณภาพการสอน โดยนักศึกษาชายมีความไม่พอใจอยู่ใน
ระดับปานกลาง สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาหญิง ซึ่งอยู่ในระดับน้อย และด้านที่นักศึกษาทั้งหญิง
และชายมีความพึงพอใจระดับน้อยเหมือนกันได้แก่ ด้านการประเมินผล การลงทะเบียนเรียนและ
การจัดตารางสอน และห้องสมุดและบริการการศึกษา

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 33 เปรียบเทียบคำร้อยละของปฏิกิริยานักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านคุณภาพการสอน
ระหว่างนักศึกษาต่างระดับชั้นปี

ข้อที่	ด้านคุณภาพการสอน	ชั้นปีที่ 1 N=130		ชั้นปีที่ 2 N=125		ชั้นปีที่ 3 N=117		ชั้นปีที่ 4 N=123	
		พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ
ในภาคการศึกษามีผู้สอนของท่าน...									
2	จัดการเรียนการสอนได้ตรงตามความสนใจและความสามารถของนิสิตนักศึกษา	38.4	61.6	44.0	56.0	43.6	56.4	50.4	49.6
3	ไม่สามารถอธิบายเนื้อหาวิชาทางวิชาให้ท่านเข้าใจได้*	73.1	26.9	66.4	33.6	82.9	17.1	74.7	25.3
4	ยอมรับความคิดเห็นของนักศึกษาที่แตกต่างจากความคิดเห็นของอาจารย์	52.3	47.7	55.2	44.8	63.2	36.8	52.0	48.0
5	ให้ความรู้ในห้องเรียนมากกว่าที่ท่านได้อ่านเองจากหนังสือที่อาจารย์มอบหมายให้อ่าน	49.2	50.8	59.2	40.8	58.1	41.9	61.0	39.0
6	รับฟังการซักถามและการอภิปรายเพื่อความกระจ่างของนิสิตนักศึกษาในชั้นเรียนด้วยความสนใจ	63.0	37.0	67.2	32.8	77.8	22.2	71.5	28.5
7	สอนเนื้อหาวิชาเพียงเล็กน้อย แล้วให้นิสิตนักศึกษาไปหาความรู้เพิ่มเติมตามความสามารถของแต่ละคน*	67.7	32.3	66.4	33.6	73.5	26.5	67.5	32.5
8	มอบหมายงานให้นิสิตศึกษาราวกับว่าเรียนเพียงรายวิชาเดียว*	70.8	29.2	64.8	35.2	59.0	41.1	59.4	40.6
10	สอนเนื้อหาวิชาที่ยากเกินไป	72.3	27.7	71.2	28.8	72.6	27.4	88.6	11.4
ในภาคการศึกษามีท่าน...									
26	รู้สึกว่าชั้นเรียนน่าเบื่อ*	56.9	43.1	52.8	47.2	54.7	45.3	58.6	41.4
27	ต้องเรียนในบางชั้นเรียนที่เนื้อหาวิชาซ้ำซากและเป็นสิ่งที่รู้แล้ว*	74.6	25.4	76.8	23.2	73.5	26.5	68.9	30.1
29	รู้สึกอึดอัดใจเพราะผู้สอนสอนซ้ำเกินไป*	82.3	17.7	80.8	19.2	86.3	13.7	85.4	14.6
78	ได้เรียนรายวิชาที่ผู้สอนไม่ได้เตรียมการสอนมาก่อน*	54.6	45.4	43.2	56.8	41.9	58.1	39.0	61.0
79	ได้เรียนรายวิชาที่แค่แรกคิดว่าน่าเบื่อ แต่เมื่อเรียนแล้วกลับน่าสนใจ*	69.2	30.8	72.8	27.2	70.1	29.9	63.4	36.6
80	ได้เรียนรายวิชาที่แค่แรกคิดว่าน่าสนใจ แต่เมื่อเรียนแล้วกลับน่าเบื่อ*	20.0	80.0	17.6	82.4	22.2	77.8	22.8	77.2
	รวม	60.0	40.0	59.1	40.9	60.9	39.1	61.4	38.6

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 33 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิบัติการียนักศึกษาระดับชั้นปีต่อด้านคุณภาพ การสอน พบว่ามีความแตกต่างในส่วนของความไม่พอใจ โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 มีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง และสูงกว่าความไม่พอใจนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจและไม่พอใจ กล่าวคือ

ในส่วนของความพึงพอใจ พบความแตกต่างดังนี้

ข้อ 2 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง และสูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ข้อ 3 นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อ 6 นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อ 7 นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 4 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อ 8 นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อ 27 นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อ 78 นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ข้อ 79 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 และปีที่ 3 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับความไม่พอใจพบความแตกต่างดังนี้

ข้อ 4 นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 4 มีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ข้อ 5 นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 มีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 34 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิภานักศึกษาคือสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านรูปแบบการสอน
ระหว่างนักศึกษาลำดับระดับชั้นปี

ข้อที่	ด้านรูปแบบการสอน	ชั้นปีที่ 1 N=130		ชั้นปีที่ 2 N=125		ชั้นปีที่ 3 N=117		ชั้นปีที่ 4 N=123	
		พึงพอใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่พอใจ
ในภาคการศึกษานี้ท่าน...									
11	มีส่วนช่วยในกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้น ภายนอกมหาวิทยาลัย เช่น การไปดูงาน ทัศนศึกษา	45.4	54.6	50.4	49.6	70.1	29.9	64.2	35.8
ท่านรู้สึกอย่างไร เกี่ยวกับ เรื่องต่อไปนี้ ...									
36	การมอบหมายงานให้นักศึกษาร่วมกัน เป็นกลุ่ม	74.6	25.4	76.0	24.0	76.1	23.9	80.5	19.5
37	ควรมีหนึ่งรายวิชาที่เป็นการศึกษาอิสระ	76.9	23.1	80.8	19.2	88.8	11.2	83.7	16.3
38	นิสิตนักศึกษาที่เรียนเร็วและเรียนช้า ควรสอนแยกชั้นเรียน	38.5	61.5	25.6	74.4	15.4	84.6	27.6	72.4
40	ผู้สอนยังคงค่าเป็นการต่อไปความวางสอน รายวิชานั้น แม้ว่านิสิตนักศึกษามางคนเรียน ไม่ทันหรือหมดความสนใจไปแล้ว	35.4	64.6	37.6	62.4	21.3	78.7	35.8	64.2
42	การฝึกงานในสภาพการแท้จริง เพื่อให้ได้รับ ประสบการณ์ ถึงแม้ว่าจะต้องสำเร็จการศึกษา ช้ากว่าปกติ	71.6	28.4	62.4	37.6	73.5	26.5	59.4	40.6
43	การจัดการเรียนในชุมชนหรือภายนอกมหาวิทยาลัย ทำให้มีประสบการณ์กว้างขวาง	84.6	15.4	84.0	16.0	88.9	11.1	87.0	13.0
44	การเรียนที่ไม่มีการให้คะแนน มีเพียงแต่ ความคิดเห็นและข้อเสนอนะของผู้สอน	43.0	57.0	40.0	60.0	39.3	60.7	48.0	52.0
	รวม	58.8	41.2	57.1	42.9	59.2	40.8	60.8	39.2

ตารางที่ 34 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิบัติการนักศึกษาต่างระดับชั้นปี ค่อด้านรูปแบบการสอน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจ กล่าวคือ

ข้อ 11 นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีที่ 2 และปีที่ 1 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อ 42 นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 1 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และปีที่ 4 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อ 44 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีที่ 1 และปีที่ 2 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 35 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิบัติการศึกษาค้นคว้าในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านผลการเรียนของนักศึกษา
ระหว่างนักศึกษาคำระดับชั้นปี

ข้อที่	ด้านผลการเรียนของนักศึกษา	ชั้นปีที่ 1			ชั้นปีที่ 2			ชั้นปีที่ 3			ชั้นปีที่ 4		
		N=130			N=125			N=117			N=123		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
ในภาคการศึกษาที่ผ่าน...													
13	ทำข้อสอบได้ไม่ดี*	3.1	-	96.9	4.0	-	96.0	5.1	-	94.9	9.8	-	90.2
25	รู้ว่าการเรียนของท่านเป็นอย่างใดก่อนที่จะ ได้รับทราบคะแนน	60.8	-	39.2	68.0	-	32.0	60.7	-	39.3	56.1	-	43.9
28	มีความรู้สึกว่าย่ำเรียนไม่ทันเพื่อนในชั้นเรียน*	66.9	-	33.1	68.0	-	32.0	76.9	-	23.1	77.2	-	22.8
ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้ โดยทั่ว ๆ ไป...													
46	ท่านเรียนได้ดีในวิชาเอก	38.5	50.7	10.8	40.0	46.4	13.6	47.9	35.0	17.1	48.0	34.1	17.9
62	ท่านประสบความสำเร็จในการเริ่มต้นเรียน ถึงแม้ว่าจะผ่านไปครึ่งเทอมแล้วก็ยังไม่เริ่มต้นไม่ได้*	43.9	24.5	31.6	36.0	24.8	39.2	56.4	12.0	31.6	50.4	20.4	29.2
	รวม	42.6	15.1	42.3	43.2	14.2	42.6	48.4	9.4	41.2	48.3	10.9	40.8

* = คะแนนกลับ

ตารางที่ 35 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาต่างระดับชั้นปี ค่อด้าน ผลการเรียนรู้ของนักศึกษา พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจ ไม่แน่ใจ และไม่พอใจ กล่าวคือ

ในส่วนของความพึงพอใจ พบความแตกต่าง ดังนี้

ข้อ 28 นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และปีที่ 1 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อ 46 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีที่ 3 และปีที่ 2 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ข้อ 62 นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ปีที่ 4 และปีที่ 1 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ในส่วนของความไม่แน่ใจ พบความแตกต่างในข้อ 46 โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 มีความไม่แน่ใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความไม่แน่ใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

สำหรับความไม่พอใจพบความแตกต่างในข้อ 25 โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความไม่พอใจสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 36 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาคือสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านการประเมินผล ระหว่างนักศึกษาค้างระดับชั้นปี

ข้อที่	ด้านการประเมินผล	ชั้นปีที่ 1		ชั้นปีที่ 2		ชั้นปีที่ 3		ชั้นปีที่ 4	
		N=130		N=125		N=117		N=123	
		พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ
ในภาคการศึกษาผู้สอนของท่าน...									
9	ส่งข้อสอบและรายงานกลับคืนพร้อมด้วยคะแนนการแก้ไข และความคิดเห็นรวดเร็วพอที่จะช่วยให้นิสิตนักศึกษาปรับปรุงการเรียนได้ดีขึ้น	30.8	62.9	14.4	85.6	31.6	68.4	22.8	77.2
ท่านรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับ เรื่องต่อไปนี้...									
39	คะแนนที่ได้รับเมื่อเรียนจบวิชานั้นสามารถบอกได้ว่าท่านเรียนดีเพียงใด เมื่อเปรียบเทียบกับนิสิตนักศึกษาคนอื่น ๆ	45.4	37.6	27.0	23.2	32.8	44.0	21.4	31.5
41	การนับหน่วยกิตควรขึ้นอยู่กับการสอนผ่านโดยไม่จำเป็นต้องเข้าชั้นเรียน	53.9	13.0	33.1	48.0	18.4	33.6	41.0	12.8
มหาวิทยาลัยควรจะ...									
88	จัดเก็บประวัติคะแนนการเรียนของนิสิตนักศึกษาเฉพาะรายวิชาที่สอบผ่าน*	22.3	20.0	57.7	20.0	21.6	56.4	22.3	23.9
89	ให้ระดับคะแนนเฉพาะวิชาเอก ส่วนวิชาอื่น ๆ	46.1	16.2	37.7	47.2	20.6	32.0	53.9	16.2
	ควรบอกผ่านหรือไม่ผ่านเท่านั้น*	46.1	16.2	37.7	47.2	20.6	32.0	53.9	16.2
	รวม	37.7	17.4	44.9	30.6	18.7	50.7	34.0	16.9

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 36 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาค้างระดับชั้นปี ต่อด้านการประเมินผล พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบความแตกต่างในส่วนของความไม่พอใจ ดังนี้

ข้อ 9 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 และปีที่ 4 มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 1 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ข้อ 39 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ข้อ 41 นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และปีที่ 1 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 37 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านการศึกษาด้วยตนเอง นอกห้องเรียน ระหว่างนักศึกษาค่าระดับชั้นปี

ข้อที่	ด้านการศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน	ชั้นปีที่ 1		ชั้นปีที่ 2		ชั้นปีที่ 3		ชั้นปีที่ 4					
		N=130	N=125	N=117	N=123	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ				
ในภาคการศึกษานี้ท่าน...													
17	ได้ใช้เวลาที่ควรจะใช้กับวิชาหนึ่ง ไปทำงาน อื่นๆ วิชาหนึ่งเพื่อให้เสร็จทันตามกำหนด*	19.2	80.8	14.4	85.6	12.0	88.0	11.4	88.6				
30	มีปัญหาในการจับประเด็น ในสิ่งที่จำเป็นต้องศึกษาด้วยตนเอง*	52.4	47.6	52.0	48.0	56.4	43.6	54.4	45.6				
31	ต้องอ่านหนังสือมากมาย โดยไม่มีเวลาที่จะทำความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน*	63.8	36.2	59.2	40.8	60.7	39.3	69.9	30.1				
32	พบว่าไม่สามารถเข้าใจในสิ่งที่ได้เรียนมาแล้ว แม้ว่าจะได้เข้าใจแล้วขณะที่เรียนในชั้นเรียน*	60.0	40.0	68.0	32.0	75.2	24.8	71.5	28.5				
35	จะต้องดูหนังสือมากมาย จนกระทั่งไม่มีเวลาพักผ่อนหรือสนุกสนานกับสิ่งต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย*	82.3	17.7	80.8	19.2	84.6	15.4	80.5	19.5				
ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้ โดยทั่ว ๆ ไป...													
48	ท่านไม่ได้เรียนรู้วิธีการเรียนที่ดี เพื่อที่จะทำงานให้เสร็จทันเวลา*	40.0	29.3	30.7	33.6	32.8	33.6	41.8	23.9	34.2	47.2	25.2	27.6
ท่านรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้...													
81	ในมหาวิทยาลัยนี้มีสถานที่สำหรับใช้ศึกษาหรือทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ไม่เพียงพอ*	34.6	15.4	50.0	30.4	18.4	51.2	26.5	16.2	57.8	35.0	15.4	49.6
82	ต้องการสถานที่ในมหาวิทยาลัยสำหรับศึกษาหรือทำงานของตนเองโดยปราศจากการรบกวน*	9.3	13.0	77.7	8.0	9.6	82.7	14.6	6.7	78.7	9.7	9.8	80.5
รวม		45.2	7.2	47.6	43.3	7.6	49.1	45.5	5.9	47.6	47.5	6.3	46.2

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 37 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิบัติการียนักศึกษาต่างระดับชั้นปี ต่อด้าน การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนอกห้องเรียน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจ และไม่พอใจ กล่าวคือ

ในส่วนของความพึงพอใจ พบความแตกต่างดังนี้

ข้อ 32 นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความ พึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อ 48 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 และปีที่ 3 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

สำหรับความไม่พอใจพบความแตกต่างดังนี้

ข้อ 31 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความไม่พอใจสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่า ความไม่พอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีที่ 3 และปีที่ 4 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

สถาบันวิจัยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 38 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาคือสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์
ระหว่างนักศึกษาต่างระดับชั้นปี

ข้อที่	ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์	ชั้นปีที่ 1			ชั้นปีที่ 2			ชั้นปีที่ 3			ชั้นปีที่ 4		
		N=130			N=125			N=117			N=123		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
	ในภาคการศึกษาที่ผู้สอนของท่าน...												
1	คุยกับท่านอย่างเป็นกันเอง	30.0	-	70.0	42.4	-	57.6	47.0	-	53.0	45.5	-	54.5
	ในภาคการศึกษาที่ท่าน...												
12	ได้พูดคุยกับอาจารย์ผู้สอนภายนอกห้องเรียน เกี่ยวกับงานในวิชาเรียน	77.7	-	22.3	84.0	-	16.0	86.3	-	13.7	86.2	-	13.8
14	ได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ภายนอก ห้องเรียน เกี่ยวกับงานในวิชาเรียน	60.8	-	39.2	76.0	-	24.0	69.2	-	30.8	78.0	-	22.0
18	ได้คุยกับอาจารย์ผู้สอนในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับ กับวิชาที่เรียน	62.3	-	37.7	70.4	-	29.6	75.2	-	24.8	83.7	-	16.3
23	รู้สึกไม่พอใจอาจารย์ที่ไม่ละเอียดอ่อนพอที่จะ เข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของท่าน*	70.8	-	29.2	71.2	-	28.8	69.3	-	30.7	68.2	-	31.8
	รวม	60.3	-	39.7	88.8	-	11.2	69.4	-	30.6	72.4	-	27.6

* =คะแนนกลับ

ตารางที่ 38 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาต่างระดับชั้นปี ค่อด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ พบว่ามีความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจ โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยร้อยละของความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับมากสูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ปีที่ 2 และปีที่ 1 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ กล่าวคือ

ในส่วนของความพึงพอใจพบความแตกต่าง ดังนี้

ข้อ 14 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 และปีที่ 2 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 1 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อ 18 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีที่ 3 และปีที่ 2 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อ 33 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 และปีที่ 1 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 4 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับความไม่พอใจ พบความแตกต่างในข้อ 1 โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความไม่พอใจสูงสุดอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

วิทยาลัยเทคโนโลยีบริหาร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 39 เปรียบเทียบคำร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาคือสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว ระหว่างนักศึกษาค่าระดับชั้นปี

ข้อที่	ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว	ชั้นปีที่ 1 N=130		ชั้นปีที่ 2 N=125		ชั้นปีที่ 3 N=117		ชั้นปีที่ 4 N=123	
		พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ
ในภาคการศึกษาที่ ท่าน...									
16	ได้คุยกับอาจารย์เกี่ยวกับแผนการในอนาคต	50.0	50.0	44.8	55.2	47.9	52.1	57.7	42.3
19	ได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพและเรียนรู้เกี่ยวกับงานต่าง ๆ ที่อาจจะทำได้เมื่อสำเร็จการศึกษา	67.7	32.3	76.0	24.0	83.7	16.3	76.4	23.6
20	ได้พยายามที่จะพบกับอาจารย์ที่ปรึกษาแต่ไม่ประสบความสำเร็จ*	47.7	52.3	47.2	52.8	55.6	44.4	47.2	52.8
ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้									
โดยทั่วไป...									
45	วิชาต่าง ๆ ที่ท่านเรียนสัมพันธ์กับแผนการหางานในอนาคตของท่าน	52.3	47.7	42.3	57.7	44.1	55.9	43.7	56.3
ท่านรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้...									
83	ต้องการข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับตลาดแรงงานเมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้ว*	7.7	92.3	2.4	97.6	3.4	96.6	3.2	96.8
	รวม	45.1	54.9	44.6	55.4	50.9	49.1	47.6	52.4

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 39 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาค่าระดับชั้นปี คัดค้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจในข้อ 19 โดยนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 3 ปีที่ 4 และปีที่ 2 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และสูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 40 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาคือสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในสวนภูมิภาค ด้านการวางแผน ระหว่าง นักศึกษาค่าระดับชั้นปี

ข้อที่	ด้านการวางแผน	ชั้นปีที่ 1 N=130		ชั้นปีที่ 2 N=125		ชั้นปีที่ 3 N=117		ชั้นปีที่ 4 N=123					
		พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ				
	ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้ โดยทั่ว ๆ ไป ...												
45	วิชาต่าง ๆ ที่ท่านเรียนสัมพันธ์กับแผนการทำงาน ในอนาคตของท่าน	52.3	35.4	12.3	52.8	33.6	13.6	64.1	22.2	13.7	53.7	36.5	9.8
47	ท่านทราบดีว่าทำอะไรภายหลังจากสำเร็จ การศึกษา	40.8	41.5	17.7	42.4	41.6	16.0	48.7	40.2	11.1	47.1	41.5	11.4
58	ท่านไม่แน่ใจว่าจะได้รับอะไรจากมหาวิทยาลัย*	43.1	32.3	24.6	46.4	32.8	20.8	62.4	15.3	22.3	56.9	25.2	17.9
66	โปรแกรมการเรียนที่ท่านกำลังศึกษาอยู่ในขณะนี้ เป็นสิ่งที่ท่านไม่พึงพอใจ*	45.3	26.2	28.5	44.8	24.8	30.4	59.0	23.0	18.0	47.9	26.1	26.0
	รวม	45.4	33.8	20.8	46.6	33.2	20.2	58.6	25.2	16.2	51.4	32.3	16.3

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 40 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาคือสถาบันในระดับชั้นปี ต่อด้านการวางแผน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบ เป็นรายข้อไม่พบความแตกต่างเช่นกัน

สถาบันวิจัยและบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 41 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาค่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านการจัดหลักสูตรการเรียนระหว่างนักศึกษาต่างระดับชั้นปี

ข้อที่	ด้านการจัดหลักสูตรการเรียน	ชั้นปีที่ 1			ชั้นปีที่ 2			ชั้นปีที่ 3			ชั้นปีที่ 4		
		N=130			N=125			N=117			N=123		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
ในภาคการศึกษานี้ท่าน...													
21	ได้ข้อมูลที่ผิดหรือไม่สมบูรณ์จากเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับหลักสูตร และรายวิชาที่มหาวิทยาลัยจัดให้*	61.5	-	38.5	64.0	-	36.0	60.7	-	39.3	58.5	-	41.5
ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้													
โดยทั่วไป ๆ ไป...													
61	ท่านได้เรียนในรายวิชาที่ต้องการ	46.1	23.2	30.7	43.2	28.8	28.0	49.5	23.2	27.3	43.9	23.6	32.5
63	รายวิชาบังคับในสาขาวิชาของท่านทำให้ท่านไม่สามารถเลือกเรียนวิชาอื่น ๆ ที่สนใจได้*	31.5	15.4	53.1	24.0	19.2	56.8	30.7	12.1	57.2	36.6	12.1	51.2
71	ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาในมหาวิทยาลัยสามารถรับทราบและสอบถามได้ง่าย*	27.7	-	72.3	31.2	-	68.8	32.5	-	67.5	30.9	-	69.1
ในภาคการศึกษานี้ท่าน...													
77	ต้องเรียนวิชาบังคับที่ค่อนข้างทำให้เสียเวลา*	36.9	-	63.1	32.0	-	68.0	34.2	-	68.8	30.1	-	69.9
มหาวิทยาลัยควรจะ...													
90	อนุญาตให้นักศึกษาเรียนรายวิชาที่คิดว่าเรียนได้โดยไม่จำเป็นต้องคะแนนหรือรายวิชาบังคับก่อนเรียน*	23.8	23.1	53.1	29.6	16.8	53.6	18.8	14.5	66.7	28.5	24.4	47.1
รวม		37.9	10.3	51.8	37.3	10.8	51.9	37.7	8.3	54.0	38.1	10.0	51.9

* =คะแนนกลับ

ตารางที่ 41 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาต่างระดับชั้นปี ต่อด้านการจัดหลักสูตรการเรียน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบความแตกต่างในส่วนของความไม่พอใจ กล่าวคือ ข้อ 21 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความไม่พอใจสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ปีที่ 1 และปีที่ 2 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย และข้อ 71 พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความไม่พอใจสูงสุดอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีที่ 2 และปีที่ 3 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 42 เปรียบเทียบคำร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดการเรียนสอน ระหว่างนักศึกษาต่างระดับชั้นปี

ข้อที่	ด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดการเรียนสอน	ชั้นปีที่ 1			ชั้นปีที่ 2			ชั้นปีที่ 3			ชั้นปีที่ 4		
		N=130			N=125			N=117			N=123		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
60	ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้ โดยทั่ว ๆ ไป...	36.9	12.3	50.8	28.8	12.0	59.2	29.9	15.4	54.7	34.2	8.0	57.8
74	กระบวนทางการลงทะเบียนเรียนเป็นภาระที่ยุ่งยาก*												
75	ในภาคการศึกษามี ท่าน...												
74	ประสบปัญหาการถอนและเพิ่มรายวิชาเรียน*	53.1	-	46.9	49.6	-	50.4	41.9	-	58.1	48.0	-	52.0
75	ตารางสอนที่มหาวิทยาลัยจัดให้ทำให้ท่านไม่สามารถลงทะเบียนวิชาที่ต้องการได้*	37.7	-	62.3	24.0	-	76.0	27.4	-	72.6	23.6	-	76.4
76	หลายการเรียนรายวิชาที่ต้องการเพราะมหาวิทยาลัยไม่เปิดรายวิชาเหล่านั้น*	54.6	-	45.4	36.0	-	64.0	34.2	-	65.8	25.2	-	74.8
87	มหาวิทยาลัยควรจะ...												
87	ลดการกรอกแบบฟอร์ม โดยนำเครื่องคอมพิวเตอร์มาช่วยในงานธุรการ*	15.3	23.9	60.8	16.8	27.2	56.0	16.2	33.4	50.4	15.4	21.1	63.5
95	จัดปฏิทินการศึกษาให้เหมือนกับที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	64.6	25.4	10.0	51.2	25.6	23.2	52.2	29.0	18.8	40.6	32.6	26.8
	รวม	43.7	10.3	46.0	34.4	10.8	54.8	33.6	13.0	53.4	31.2	10.3	58.5

*= คะแนนกลับ

ตารางที่ 42 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาต่างระดับชั้นปี ต่อด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดการเรียนสอน พบว่ามีความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจ โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบความแตกต่างในส่วนของความไม่พอใจ กล่าวคือ ข้อ 75 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีที่ 2 และปีที่ 3 มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย และข้อ 76 พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความไม่พอใจสูงสุดอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ปีที่ 2 และปีที่ 1 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 43 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิภานักศึกษาคือสถาบันมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านห้องสมุดและบริการการศึกษา ระหว่างนักศึกษาระดับชั้นปี

ข้อที่	ด้านห้องสมุดและบริการการศึกษา	ชั้นปีที่ 1		ชั้นปีที่ 2		ชั้นปีที่ 3		ชั้นปีที่ 4					
		N=130		N=125		N=117		N=123					
		พึงพอใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่พอใจ				
		ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	ใจ				
	ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้ โดยทั่ว ๆ ไป...												
65	ท่านประสบปัญหาเกี่ยวกับราคาค่าเช่าเรียน และเอกสารค่าสอน*	51.5	15.4	33.1	47.2	10.4	42.4	43.6	14.6	41.8	43.9	11.4	44.7
67	ท่านพึงพอใจในการบริการห้องสมุดของ มหาวิทยาลัย	63.1	12.3	24.6	62.4	15.2	22.4	53.9	17.9	28.2	54.5	18.6	26.9
68	ท่านพึงพอใจในบริการของศูนย์หนังสือ ร้านหนังสือ (ถ้ามี) หน่วยบริการค่าเช่าเรียน และเอกสาร มหาวิทยาลัยควรจะ...	39.2	23.9	36.9	36.0	24.0	40.0	30.0	24.7	45.3	23.6	25.2	51.2
85	จำกัดจำนวนหนังสือที่ขี้ออกจากห้องสมุด แต่ละวัน เพื่อให้มีนักศึกษาได้ใช้หนังสือมากขึ้น*	33.8	14.7	51.5	27.2	18.4	54.4	31.6	19.7	48.7	26.8	19.5	53.7
86	มีหนังสือที่กำหนดให้อ่านในห้องสมุดมากกว่านี้ เพื่อให้มีนักศึกษาขี้อืมได้*	15.4	13.8	70.8	8.8	8.8	82.4	9.4	6.0	84.6	12.2	12.2	75.6
	รวม	40.6	16.0	43.4	36.3	15.4	48.3	33.7	16.6	49.7	32.2	17.4	50.4

*= คะแนนกลับ

ตารางที่ 43 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิภานักศึกษาคือสถาบันมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านห้องสมุดและบริการการศึกษา พบว่ามีความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจ โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบความแตกต่างในส่วนของความไม่พอใจในข้อ 65 และข้อ 68 โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีที่ 3 และปีที่ 2 มีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งอยู่ในระดับน้อยทั้งสองข้อ

ตารางที่ 44 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิกิริยานักศึกษาคือสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านระ เียบยและข้อบังคับ
ของมหาวิทยาลัย ระหว่างนักศึกษาต่างระดับชั้นมี

ข้อที่	ด้านระ เียบยและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย	ชั้นปีที่ 1		ชั้นปีที่ 2		ชั้นปีที่ 3		ชั้นปีที่ 4					
		N=130		N=125		N=117		N=123					
		พึงพอ ใจ	ไม่พึง พอใจ	พึงพอ ใจ	ไม่พึง พอใจ	พึงพอ ใจ	ไม่พึง พอใจ	พึงพอ ใจ	ไม่พึง พอใจ				
	ในภาคการศึกษาที่ผ่าน...												
24	ทำอะไรบางอย่างบางอย่างไม่ได้ เพราะมี ระเบียบและข้อบังคับที่ไม่จำเป็นทำให้มีอุปสรรค*	49.2	-	50.8	44.8	-	55.2	44.4	-	55.6	36.6	-	63.4
	ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้ โดยทั่ว ๆ ไป...												
49	สิ่งพิมพ์ที่จัดทำโดยนิสิตนักศึกษาถูกควบคุมโดย อาจารย์ที่มีรึกษาถึงจรรยาบรรณและฝ่ายกิจการนักศึกษา*	36.2	32.3	31.5	40.0	27.2	32.8	48.7	32.5	18.8	56.1	29.3	14.6
50	ระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ ไม่ค่อยรัดกุม ทำให้มีนิสิตนักศึกษาขาดความ ยำเกรง*	46.9	27.7	25.4	28.8	28.0	43.2	52.2	19.6	28.2	45.5	22.0	32.5
52	ระเบียบและข้อบังคับที่ใช้กับนิสิตนักศึกษาถูกกำหนด โดยฝ่ายบริหารมิได้ผ่านการยอมรับจากนิสิต*												
	นักศึกษาเห็นว่าเหมาะสมหรือไม่*	36.1	30.0	33.9	28.0	33.6	38.4	37.6	25.7	36.7	34.2	21.1	44.7
70	นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของท่านได้รับ การยอมรับว่ามีความรับผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่	33.8	-	66.7	24.0	-	76.0	25.7	-	74.3	27.7	-	72.3
	มหาวิทยาลัยควรจะ...												
91	เราจริงใจเอาใจกับระเบียบและข้อบังคับของ มหาวิทยาลัยให้มากกว่านี้*	26.2	23.8	50.0	13.6	24.0	62.4	21.4	23.9	54.7	20.3	17.9	61.8
92	ควรมีให้มีการปราศรัยใน เรื่องการ เมืองและ สังคมโดยบุคคลที่ไม่ใช่นิสิตนักศึกษาใน มหาวิทยาลัย*	66.1	17.8	16.1	71.2	10.4	18.4	77.0	16.2	6.8	95.3	10.7	4.0
93	คำเป็นกรวกับนิสิตนักศึกษาที่ทำผิดกฎหมาย ภายนอกมหาวิทยาลัย*	17.7	22.3	60.0	9.6	20.0	70.4	14.5	23.1	62.4	18.7	19.5	61.8
	รวม	39.1	19.2	41.7	32.5	17.9	49.6	40.2	17.6	42.2	40.6	15.0	44.4

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 44 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิบัติการนักศึกษาต่างระดับชั้นปี ค่อด้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย พบว่ามีความแตกต่างกันในส่วนของความพึงพอใจ โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และปีที่ 3 ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางสูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจและไม่พอใจ กล่าวคือ

ในส่วนของความพึงพอใจ พบความแตกต่างดังนี้

ข้อ 24 นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ข้อ 49 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีที่ 3 และปีที่ 2 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ข้อ 50 นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ปีที่ 1 และปีที่ 4 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ข้อ 92 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีที่ 3 และปีที่ 2 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับความไม่พอใจ พบความแตกต่างดังนี้

ข้อ 52 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความไม่พอใจสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 1 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ข้อ 70 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อ 93 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความไม่พอใจสูงสุดอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ปีที่ 4 และปีที่ 1 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 45 เปรียบเทียบคำร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาคือสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัยระหว่างนักศึกษาต่างระดับชั้นปี

ข้อที่	ด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัย	ชั้นปีที่ 1			ชั้นปีที่ 2			ชั้นปีที่ 3			ชั้นปีที่ 4		
		N=130			N=125			N=117			N=123		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
	ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้ โดยทั่ว ๆ ไป...												
53	นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยนี้ไม่สนใจสิ่งอื่นใดเลย นอกจากก้าวเรียนเพื่อให้สำเร็จเท่านั้น*	61.5	15.4	23.1	52.8	30.4	16.8	64.1	13.6	22.3	61.8	13.8	24.4
54	มหาวิทยาลัยของท่านเป็นเพียงแหล่งศึกษาเล่าเรียนเท่านั้น*	72.3	8.3	18.4	72.0	10.4	17.6	80.3	5.2	14.5	79.2	10.5	16.3
59	มหาวิทยาลัยของท่านมีบรรยากาศที่เป็นมิตรและมีความสะดวกสบาย	66.2	20.7	13.1	69.6	16.0	14.4	70.9	14.5	14.6	69.1	13.8	17.1
69	ท่านไม่สามารถวางหนังสือหรือทรัพย์สินมีค่าภายในที่ต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย เพราะเกรงว่าจะถูกขโมย*	30.7	23.2	46.1	30.4	20.0	49.6	24.8	23.1	52.1	21.1	19.5	59.4
73	ในมหาวิทยาลัยของท่าน หลังมีค่าแล้วไม่ปลอดภัย*	80.8	-	19.2	85.6	-	14.4	89.7	-	10.3	85.4	-	14.6
	รวม	62.3	13.7	24.0	62.1	15.4	22.5	66.0	11.3	22.7	62.1	11.6	26.3

*= คะแนนกลับ

ตารางที่ 45 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาต่างระดับชั้นมีค่าด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัย พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจในข้อ 59 โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีที่ 4 และปีที่ 1 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 46 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิกิริยานักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านการจัดกิจกรรมของนักศึกษา ระหว่างนักศึกษาต่างระดับชั้นมี

ข้อที่	ด้านการจัดกิจกรรมของนักศึกษา	ชั้นปีที่ 1		ชั้นปีที่ 2		ชั้นปีที่ 3		ชั้นปีที่ 4	
		N=130		N=125		N=117		N=123	
		พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ
		ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	ใจ
	ในภาคการศึกษานี้ท่าน...								
22	ได้มีโอกาสไปร่วมในชุมนุม พบปะสังสรรค์ของชมรมหรือองค์การนิสิตนักศึกษา	68.5	- 31.5	72.0	- 28.0	68.4	- 31.6	58.5	- 41.5
	ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้โดยทั่ว ๆ ไป ...								
51	กิจกรรมทางสังคมไม่จำเป็นที่จะต้องจัดขึ้นในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ เพราะว่ามีกิจกรรมเหล่านี้เพียงพอแล้วในชุมชนที่ใกล้เคียง*	69.2	15.4 15.4	69.6	18.4 12.0	81.2	10.3 8.5	74.0	8.9 17.1
64	ท่านเข้ามาในมหาวิทยาลัยนี้เพื่อเข้าชั้นเรียนเท่านั้น ไม่ต้องการกิจกรรมเสริมหลักสูตรอื่นใดเลย*	86.2	7.6 6.2	81.6	8.8 9.6	92.3	3.4 4.3	82.8	12.2 4.9
72	สภานิสิตนักศึกษาเป็นตัวแทนของท่านได้อย่างแท้จริง	19.3	- 80.7	22.4	- 77.6	11.9	- 88.1	14.6	- 85.4
	มหาวิทยาลัยควรจะ...								
94	ให้นิสิตนักศึกษาควบคุมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาด้วยตนเอง*	12.3	20.8 66.9	9.6	17.6 72.8	11.2	17.9 70.9	17.1	18.7 64.2
	รวม	69.4	8.8 27.8	62.1	9.0 28.8	68.2	6.9 25.5	63.6	8.0 28.4

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 46 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิบัติการียนักศึกษาต่างระดับชั้นปี ต่อด้ำนการจัดกิจกรรมของนักศึกษ พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบ เป็นรายข้อพบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจและไม่พอใจ กล่าวคือ

ในส่วนของความพึงพอใจพบความแตกต่าง ดังนี้

ข้อ 22 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีที่ 3 และปีที่ 4 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อ 51 นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และปีที่ 1 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับความไม่พอใจพบความแตกต่างในข้อ 94 โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และปีที่ 3 มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 47 เปรียบเทียบคำร้อยละของปฏิกิริยานักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านปัญหาการเงินและอื่น ๆ ระหว่างนักศึกษาต่างระดับชั้นปี

ข้อที่	ด้านปัญหาการเงินและอื่น ๆ	ชั้นปีที่ 1		ชั้นปีที่ 2		ชั้นปีที่ 3		ชั้นปีที่ 4					
		N=130		N=125		N=117		N=123					
		พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ				
ในภาคการศึกษาที่ผ่าน...													
15	ต้องซื้อตำราที่คิดว่าไม่จำเป็น*	61.5	38.5	55.2	44.8	62.4	37.6	61.0	39.0				
23	คิดจะลาออกเพราะมีปัญหาทางการเงิน*	79.2	20.8	80.8	19.2	82.1	17.9	80.5	19.5				
34	มีปัญหาในการเดินทางไปและกลับจากมหาวิทยาลัย*	87.7	12.3	88.0	12.0	93.1	6.9	96.7	3.3				
ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้													
โดยทั่วไป...													
55	ท่านพึงพอใจในบริการด้านอาหารของมหาวิทยาลัย	46.2	20.0	33.8	45.6	14.4	40.0	41.9	20.5	37.6	35.7	16.3	48.0
56	ท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการได้รับสิทธิ์ เข้าพักในหอพักของมหาวิทยาลัย*	76.2	6.9	15.9	60.0	7.2	32.8	66.7	3.4	29.9	67.5	4.9	27.6
57	ท่านมีความรู้สึกว่่าที่ทักอาศัยของท่านถูกคิดราคาจากสังคมของมหาวิทยาลัย*	76.9	8.5	14.6	74.4	10.4	15.2	87.2	6.8	6.0	78.8	11.4	9.8
ท่านรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้...													
84	ต้องการทำงานท่านอีกเวลาเรียน*	14.6	21.6	63.8	9.6	17.6	72.8	15.4	15.3	69.3	12.2	13.0	74.8
	รวม	69.2	8.1	28.7	59.1	7.1	33.8	64.1	6.6	29.3	61.8	6.5	31.7

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 47 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิบัติการนักศึกษาต่างระดับชั้นปี ค่อด้าน
ปัญหาการเงินและอื่น ๆ พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบความ
แตกต่างในส่วนของความไม่พอใจ ดังนี้

ข้อ 15 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความไม่พอใจสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความ
ไม่พอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีที่ 1 และปีที่ 3 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

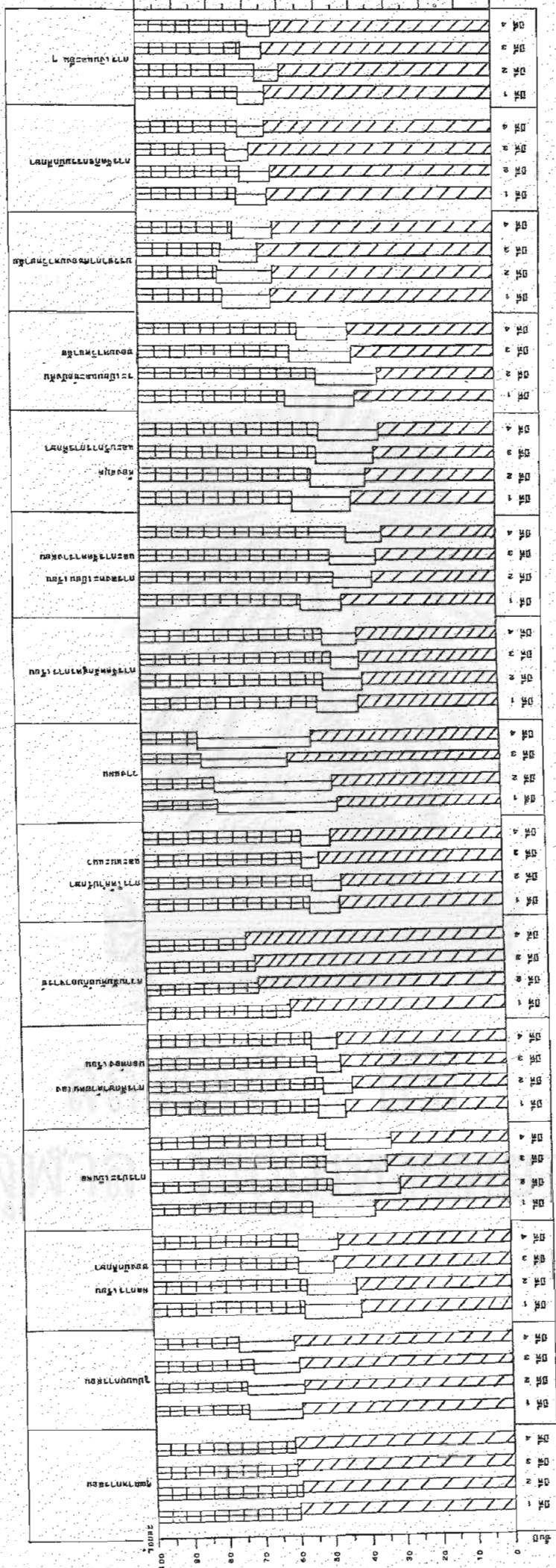
ข้อ 55 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 และปีที่ 2 มีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่า
ความไม่พอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 1 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ข้อ 56 นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจ
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อ 84 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 และปีที่ 2 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความ
ไม่พอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 1 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

001 08 09 07 06 05 04 03 02 01 00

001

002

003

004

005

แผนภูมิที่ 3 เปรียบเทียบปฏิบัติการียนักศึกษาต่อสถาบันทั้ง 15 ด้าน จำแนกตามระดับชั้นปี ปรากฏว่ามีความแตกต่างทั้งในด้านของความพึงพอใจ และไม่พอใจ ในส่วนของความพึงพอใจ พบความแตกต่างในด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดการการสอน และด้านห้องสมุดและบริการการศึกษา โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ ซึ่งอยู่ระดับน้อย และด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์กับด้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อความสัมพันธ์กับอาจารย์อยู่ในระดับมากที่สุด สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ ซึ่งอยู่ระดับปานกลาง และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับปานกลางสูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านที่นักศึกษามีความพึงพอใจระดับน้อยเหมือนกัน ได้แก่ด้านการประเมินผล และด้านการจัดหลักสูตรการเรียน สำหรับในส่วนของความไม่พอใจพบความแตกต่างในด้านคุณภาพการสอนโดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 มีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าปีอื่น ๆ ซึ่งอยู่ระดับน้อย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 48 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาคือสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านคุณภาพการสอน
ระหว่างนักศึกษาคางสาขาวิชา

ข้อที่	ด้านคุณภาพการสอน	มศ. N=97		สค. N=131		วม. N=86		วป. N=181	
		พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ
ในภาคการศึกษาที่ผู้สอนของท่าน...									
2	จัดการเรียนการสอนได้ตรงความสนใจและความสามารถของนิสิตนักศึกษา	38.1	61.9	47.3	52.7	54.7	45.3	39.8	60.2
3	ไม่สามารถอธิบายเนื้อหาวิชาบางวิชาให้ท่านเข้าใจได้*	78.4	20.6	71.0	29.0	73.3	26.7	74.0	26.0
4	ยอมรับความคิดเห็นของนักศึกษาที่แตกต่างจากความคิดเห็นของอาจารย์	47.5	52.5	67.1	32.9	61.6	38.4	48.6	51.4
5	ให้ความรู้ในท้องเรียนมากกว่าที่ท่านได้อ่านเองจากหนังสือที่อาจารย์มอบหมายให้อ่าน*	47.4	52.6	61.8	38.2	52.3	47.7	60.2	39.8
6	รับฟังการซักถามและการอภิปรายเพื่อความกระจ่างของนิสิตนักศึกษาในชั้นเรียนด้วยความสนใจ	68.0	32.0	70.3	29.7	70.9	29.1	69.6	30.4
7	สอนเนื้อหาวิชาเพียงเล็กน้อย แล้วให้นักศึกษานักศึกษาไปหาความรู้เพิ่มเติมตามความสามารถของแต่ละคน*	74.2	25.8	60.3	39.7	74.4	25.6	69.1	30.9
8	มอบหมายงานให้นักศึกษารวบรวมว่าเรียนเพียงรายวิชาเดียว	59.8	40.2	55.7	44.3	68.6	31.4	69.1	30.9
10	สอนเนื้อหาวิชาที่ยากเกินไป*	78.3	21.7	76.3	23.7	76.8	23.2	74.6	25.4
ในภาคการศึกษานี้ท่าน...									
26	รู้สึกว่ามีชั้นเรียนที่น่าเบื่อ*	59.8	40.2	54.9	45.1	60.5	39.5	51.9	48.1
27	ต้องเรียนในบางชั้นเรียนที่เนื้อหาวิชาซ้ำซากและเป็นสิ่งที่รู้แล้ว*	69.9	30.1	71.8	28.2	82.6	17.4	76.2	23.8
ในภาคการศึกษานี้ท่าน...									
29	รู้สึกอึดใจเพราะผู้สอนสอนซ้ำเกินไป*	83.5	16.5	76.3	23.7	87.2	12.8	87.3	12.7
78	ได้เรียนรายวิชาที่ผู้สอนไม่ได้เตรียมการสอนมาก่อน*	48.5	51.5	44.3	55.7	50.0	50.0	40.9	59.1
79	ได้เรียนรายวิชาที่แต่แรกคิดว่าน่าเบื่อ แต่เมื่อเรียนแล้วกลับน่าสนใจ	69.1	30.9	70.2	29.8	74.4	25.6	65.2	34.8
80	ได้เรียนรายวิชาที่แต่แรกคิดว่าน่าสนใจ แต่เมื่อเรียนแล้วกลับน่าเบื่อ*	21.6	78.4	16.8	83.2	26.8	73.2	19.9	80.1
	รวม	60.3	39.7	57.9	42.1	63.6	36.4	60.7	39.3

*คะแนนถ้อย

ตารางที่ 48 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิบัติการนักศึกษาต่างสาขาวิชาในด้าน

คุณภาพการสอน พบว่ามีความแตกต่างในส่วนของความไม่พอใจ โดยนักศึกษาสหศาสตร์มีความไม่พอใจสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาสหศึกษาศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจและไม่พอใจ กล่าวคือ

ในส่วนของความพึงพอใจพบความแตกต่าง ดังนี้

ข้อ 2 นักศึกษาสหศึกษาศาสตร์บริสุทธิ์และสาขาสังคมศาสตร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาสหศึกษาศาสตร์ประยุกต์ และสาขามนุษยศาสตร์ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ข้อ 6 นักศึกษาสหศึกษาศาสตร์บริสุทธิ์และสาขาสังคมศาสตร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาสหศึกษาศาสตร์ประยุกต์ และสาขามนุษยศาสตร์ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อ 7 นักศึกษาสหศึกษาศาสตร์บริสุทธิ์และสาขามนุษยศาสตร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาสหศึกษาศาสตร์ประยุกต์ และสาขาสังคมศาสตร์ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อ 27 นักศึกษาสหศึกษาศาสตร์บริสุทธิ์ สาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และสาขาสังคมศาสตร์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาสหศึกษาศาสตร์ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อ 75 นักศึกษาสหศึกษาศาสตร์บริสุทธิ์ และสาขาสังคมศาสตร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาสหศึกษาศาสตร์และสาขาสหศึกษาศาสตร์ประยุกต์ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับความไม่พอใจ พบความแตกต่างดังนี้

ข้อ 4 นักศึกษาสหศึกษาศาสตร์ และสาขาสหศึกษาศาสตร์ประยุกต์มีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาสหศึกษาศาสตร์บริสุทธิ์ และสาขาสังคมศาสตร์ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ข้อ 5 นักศึกษาสหศึกษาศาสตร์และสาขาสหศึกษาศาสตร์บริสุทธิ์มีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาสหศึกษาศาสตร์ประยุกต์และสาขาสังคมศาสตร์ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ข้อ 8 นักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์และสาขามนุษยศาสตร์ มีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์และสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ข้อ 26 นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ สาขาสังคมศาสตร์ และสาขามนุษยศาสตร์ มีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 49 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิกิริยานักศึกษาคัดสอบเข้าในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านรูปแบบการสอน ระหว่างนักศึกษาต่างสาขาวิชา

ข้อที่	ด้านรูปแบบการสอน	มศ.		สศ.		วบ.		วป.					
		N=97		N=131		N=86		N=181					
		พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ				
ในภาคการศึกษานี้ท่าน ...													
11	มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้น ภายนอกมหาวิทยาลัย เช่นการไปดูงาน ทัศนศึกษา	62.9	37.1	47.4	52.6	54.7	45.3	62.4	37.6				
ท่านรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้ ...													
36	การมอบหมายงานให้นักศึกษาทำร่วมกัน เป็นกลุ่ม	82.4	13.4	4.2	75.5	14.6	9.9	75.6	12.7	11.7	75.1	13.3	11.6
37	ความมีหนังสือวิชาที่เป็นการศึกษาอิสระ	75.2	16.5	8.3	84.0	8.4	7.6	80.2	8.1	11.7	86.1	10.5	3.4
38	นิสิตนักศึกษาที่เรียนเร็วและเรียนช้า ควรสอน แยกชั้นเรียน	26.8	23.8	49.4	32.1	22.1	45.8	30.3	17.4	52.3	22.1	29.3	48.6
40	ผู้สอนยังคงคำนึงการออกไปตามตารางสอน รายวิชานั้น แม้นิสิคนักศึกษาบางคนเรียน ความไม่ทันหรือหมดความสนใจแล้ว	33.0	16.5	50.8	31.3	13.7	55.0	30.2	18.7	51.1	34.8	16.6	48.6
42	การฝึกงานในสภาพการณ์จริง เพื่อให้ได้รับ ประสบการณ์ ถึงแม้ว่าจะต้องสำเร็จการศึกษา ช้ากว่าปกติ	67.0	16.5	16.5	66.4	16.0	17.6	56.9	24.4	18.7	71.3	17.6	11.1
43	การจัดการเรียนในชุมชนหรือภายนอก มหาวิทยาลัยทำให้มีประสบการณ์กว้างขวาง	87.6	7.3	5.1	82.4	12.2	5.4	89.5	7.0	3.5	86.1	10.6	3.4
44	การเรียนที่ไม่มีภาระให้คะแนน มีเพียงแต่ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้สอน	43.3	25.8	30.9	46.6	30.5	22.9	36.1	27.8	36.1	42.5	37.1	20.4
รวม		59.8	14.9	25.3	58.2	14.7	27.1	56.7	14.5	28.8	60.1	16.9	23.0

ตารางที่ 49 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ด้านรูปแบบการสอน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจและไม่พอใจ กล่าวคือ

ในส่วนของความพึงพอใจ พบความแตกต่างในข้อ 42 โดยนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ประยุกต์มีความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ และสาขาศึกษาศาสตร์บริสุทธ์ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 44 นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ และสาขาศึกษาศาสตร์ประยุกต์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์บริสุทธ์ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

สำหรับความไม่พอใจ พบความแตกต่างในข้อ 11 โดยนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ และสาขาศึกษาศาสตร์บริสุทธ์ มีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ประยุกต์และสาขาสังคมศาสตร์ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 50 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาค่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาค ด้านผลการเรียนของนักศึกษา ระหว่างนักศึกษาต่างสาขาวิชา

ข้อที่	ด้านผลการเรียนของนักศึกษา	มศ. N=97			สศ. N=131			วบ. N=86			วป. N=181		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
ในภาคการศึกษานี้ท่าน...													
13	ทำข้อสอบได้ไม่ดี	9.3	-	90.7	6.1	-	93.9	4.7	-	95.3	3.3	-	96.7
25	รู้ว่าการเรียนของท่านเป็นอย่างไรก่อนที่จะได้รับทราบคะแนน	55.7	-	44.3	70.2	-	29.8	65.1	-	34.9	56.4	-	43.6
28	มีความรู้สึกว่าย่ำเรียนไม่ทันเพื่อนในชั้นเรียน*	74.2	-	25.8	71.8	-	28.2	75.6	-	24.4	69.6	-	30.4
ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้โดยทั่ว ๆ ไป...													
46	ท่านเรียนได้ดีในวิชาเอก	44.3	33.0	22.7	51.1	35.2	13.7	40.7	41.8	17.5	36.7	51.3	10.0
62	ท่านประสบอุปสรรคในการเริ่มต้นเรียน ถึงแม้ว่าจะผ่านไปถึงครึ่งเทอมแล้วก็ยังเริ่มต้นไม่ได้*	50.5	22.7	26.8	46.5	12.2	41.3	50.0	31.4	18.6	42.6	20.4	37.0
	รวม	46.8	11.1	42.1	49.2	9.5	41.3	47.2	14.7	38.1	42.1	14.4	43.5

*= คะแนนกลับ

คลังกรรมมหาวิทยาลัย

ตารางที่ 50 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาต่างสาขาวิชา ค่อด้าน ผลการ เรียนของนักศึกษา พบว่ามีความแตกต่างในส่วนของความไม่พอใจ โดยนักศึกษาสาขา วิทยาศาสตร์ประยุกต์ สาขามนุษยศาสตร์ และสาขาสังคมศาสตร์ มีความไม่พอใจอยู่ในระดับ ปานกลาง สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย เมื่อ เปรียบเทียบ เป็นรายข้อพบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจ ไม่แน่ใจ และไม่พอใจ กล่าวคือ

ในส่วนของความพึงพอใจ พบความแตกต่างดังนี้

ข้อ 25 นักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์มีความพึงพอใจสูงสุด อยู่ในระดับมาก สูงกว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ สาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และสาขา มนุษยศาสตร์ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อ 28 นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ สาขามนุษยศาสตร์ และสาขาสังคมศาสตร์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ซึ่ง อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อ 46 นักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ สาขามนุษยศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

สำหรับความไม่แน่ใจ พบความแตกต่างในข้อ 46 โดยนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ ประยุกต์ และสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีความไม่แน่ใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความไม่แน่ใจ ของนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์และสาขามนุษยศาสตร์ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ส่วนความไม่พอใจ พบความแตกต่างในข้อ 62 โดยนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์มี ความไม่พอใจสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ ประยุกต์ สาขามนุษยศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 51 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิกิริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านการประเมินผล ระหว่างนักศึกษาต่างสาขาวิชา

ข้อที่	ด้านการประเมินผล	มศ.		สศ.		วบ.		วป.					
		N=97		N=131		N=86		N=181					
		พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ				
	ในภาคการศึกษาที่มีผู้สอนของท่าน...												
9	ส่งข้อสอบและรายงานกลับคืนพร้อมด้วยคะแนน การแก้ไข และความคิดเห็นรวดเร็วพอที่จะช่วยให้มีลิตนักศึกษาปรับปรุงการเรียนได้ดีขึ้น	26.8	73.2	31.3	68.7	27.9	72.1	17.7	82.3				
	ท่านรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้...												
39	คะแนนที่ได้รับเมื่อเรียนจบวิชานั้นสามารถบอกได้ว่าท่านเรียนดีเพียงใด เมื่อเปรียบเทียบกับนิสิตนักศึกษาคนอื่น ๆ	22.7	29.9	47.4	27.4	40.5	32.1	25.6	34.8	39.6	24.4	30.9	44.7
41	การนับหน่วยกิตขึ้นอยู่กับการสอบผ่านโดยไม่จำเป็นจะต้องเข้าชั้นเรียน	46.4	8.2	45.4	45.0	14.5	40.5	47.7	12.8	39.5	49.8	18.2	32.0
	มหาวิทยาลัยควรจะ...												
86	จัดเก็บประวัติคะแนนการเรียนของนิสิตนักศึกษาเฉพาะรายวิชาที่สอบผ่าน	20.7	29.6	55.7	26.7	18.4	54.9	22.1	29.1	48.8	21.6	17.0	61.4
89	ให้ระดับคะแนนเฉพาะวิชาเอก ส่วนวิชาอื่น ๆ อวราบอกว่าผ่านหรือไม่ผ่านเท่านั้น*	55.6	13.4	31.0	46.5	17.6	35.9	51.2	23.2	25.6	46.9	22.7	30.4
	รวม	34.4	15.1	50.5	35.4	18.2	46.4	34.9	20.0	45.1	32.0	17.8	50.2

*= คะแนนถัวเฉลี่ย

ตารางที่ 51 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาค่างสาขาวิชา ค่อด้าน การประเมินผล พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบความแตกต่างใน ส่วนของความไม่แน่ใจ และไม่พอใจ กล่าวคือ

ในส่วนของความไม่แน่ใจ พบความแตกต่างในข้อ 39 โดยนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ มีความไม่แน่ใจสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความไม่แน่ใจของนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ บริสุทธิ์ สาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์และสาขามนุษยศาสตร์ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

สำหรับความไม่พอใจพบความแตกต่างดังนี้

ข้อ 9 นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ สาขามนุษยศาสตร์ และสาขา วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาสาขา สังคมศาสตร์ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อ 39 นักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มีความไม่พอใจ อยู่ในระดับปานกลางสูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์และสาขา สังคมศาสตร์ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ข้อ 41 นักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์ และสาขาสังคมศาสตร์ มีความไม่พอใจอยู่ใน ระดับปานกลางสูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และสาขาวิทยาศาสตร์ ประยุกต์ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 52 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิกิริยานักศึกษาคือสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในด้านภูมิภาค ด้านการศึกษาด้วยตนเอง นอกห้องเรียน ระหว่างนักศึกษาต่างสาขาวิชา

ข้อที่	ด้านการศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน	บศ.		สศ.		วม.		วป.					
		N=97		N=131		N=86		N=181					
		พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ				
ในภาคการศึกษานี้ท่าน...													
17	ได้ใช้เวลาที่ควรจะใช้กับวิชาหนึ่ง ไปทำงาน อีกวิชาหนึ่ง เพื่อให้เสร็จทันตามกำหนด*	24.8	75.2	15.3	84.7	12.8	87.2	8.8	91.2				
30	มีปัญหาในการจับประเด็น ในสิ่งที่จำเป็นต้องศึกษาด้วยตนเอง*	66.0	34.0	46.6	53.4	59.3	40.7	49.7	50.3				
31	ต้องอ่านหนังสือมากมาย โดยไม่มีเวลาที่จะ ทำความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน*	66.0	34.0	61.8	38.2	53.9	36.1	63.0	37.0				
32	พบว่าไม่สามารถเข้าใจในสิ่งที่ได้เรียนมาแล้ว แม้ว่าได้เข้าใจแล้วขณะที่เรียนในชั้นเรียน*	66.0	34.0	67.9	32.1	70.9	29.1	69.0	31.0				
35	จะคงดูหนังสือมากมาย จนกระทั่งไม่มีเวลา พักผ่อนหรือสนุกสนานกับสิ่งต่าง ๆ ภายใน มหาวิทยาลัย*	86.8	13.4	80.9	19.1	84.8	15.2	79.0	21.0				
ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้ โดยทั่ว ๆ ไป...													
48	ท่านไม่ได้เรียนรู้วิธีการเรียนที่ดี เพื่อที่จะ ทำงานให้เสร็จทันเวลา*	47.5	21.6	30.9	38.2	27.5	34.3	50.0	24.4	25.6	34.3	33.1	32.6
ท่านรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้...													
81	ในมหาวิทยาลัยนี้มีสถานที่สำหรับใช้ศึกษา หรือทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ไม่เพียงพอ*	32.9	12.4	54.7	27.5	19.9	52.6	38.4	15.1	46.5	30.9	16.7	52.4
82	ต้องการสถานที่ในมหาวิทยาลัยสำหรับศึกษา หรือทำงานของตนเองโดยปราศจากการ รบกวน*	15.4	8.3	76.3	9.2	9.1	81.7	5.8	9.4	84.8	10.5	11.6	77.9
	รวม	50.6	5.3	44.1	43.4	7.1	49.5	48.3	6.1	45.6	43.2	7.7	49.1

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 52 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาต่างสาขา ค่อด้านการศึกษาค้นคว้าตนเองนอกห้องเรียน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจ และไม่พอใจ กล่าวคือ

ในส่วนของความพึงพอใจ พบความแตกต่างดังนี้

ข้อ 32 นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ มีความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุดสูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ สาขาสังคมศาสตร์ และสาขามนุษยศาสตร์ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อ 48 นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ สาขามนุษยศาสตร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

สำหรับความไม่พอใจพบความแตกต่างในข้อ 30 โดยนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ มีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษสาขามนุษยศาสตร์ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 53 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิภกริยานักศึกษาคือศตยำนัโนมหาริทยาลัยของริฐในส่วณภูมิภาก คำนความสัมพันธ์กับอาจารย์ระหว่างนักศึกษาค่างสาขาวิชา

ข้อที่	ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์	บศ.		ศศ.		วบ.		วบ.					
		N=97		N=131		N=86		N=181					
		พึงหอ ใจ	ไม่แน่ ใจ	พึงหอ ใจ	ไม่แน่ ใจ	พึงหอ ใจ	ไม่แน่ ใจ	พึงหอ ใจ	ไม่แน่ ใจ				
ในภากการศึกษานัผู้สอนของทำน...													
1	คุยกับทำนอย่าง เป็นกันเอง	46.4	-	53.6	47.4	-	52.6	38.4	-	61.6	34.8	-	65.2
ในภากการศึกษานัทำน...													
12	ได้พูดคุยกับอาจารย์ผู้สอนภายนอกห้องเรียน												
	เกี่ยวกับงานในวิชาเรียน	82.5	-	17.5	87.8	-	12.2	86.0	-	14.0	79.6	-	20.4
14	ได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ภายนอก												
	ห้องเรียนเกี่ยวกับงานในวิชาเรียน	79.4	-	20.6	74.8	-	25.2	75.6	-	24.4	81.3	-	38.7
18	ได้คุยกับอาจารย์ผู้สอนในเรื่องที่ไม่												
	เกี่ยวข้องกับวิชาที่เรียน	73.2	-	26.8	73.3	-	26.7	80.2	-	19.8	68.5	-	31.5
33	รู้สึกไม่พอใจอาจารย์ที่ไม่ละเอียดอ่อนพอที่												
	จะเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของทำน*	67.1	-	32.9	68.7	-	31.3	79.0	-	21.0	68.0	-	32.0
	รวม	70.7	-	29.3	70.4	-	29.6	71.9	-	28.1	62.4	-	37.6

*=คะแนนกลับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 53 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาคำงสาขาวิชา ต่อด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ พบว่ามีความแตกต่างกันในส่วนของความพึงพอใจ โดยนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ สาขาสังคมศาสตร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจ ดังนี้

ข้อ 1 นักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์และสาขามนุษยศาสตร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ข้อ 14 นักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และสาขาสังคมศาสตร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อ 18 นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ สาขาสังคมศาสตร์ และสาขามนุษยศาสตร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อ 33 นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ มีความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับมากสูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และสาขามนุษยศาสตร์ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 54 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว ระหว่างนักศึกษาคณะสาขาวิชา

ข้อที่	ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว	ยศ.		สศ.		วม.		วป.	
		N=97		N=131		N=86		N=181	
		พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ
ในภาคการศึกษาที่... ท่าน...									
16	ได้คุยกับอาจารย์เกี่ยวกับแผนการในอนาคต	52.6	47.4	43.5	56.5	82.8	17.2	47.5	52.5
19	ได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพและเรียนรู้เกี่ยวกับงานต่าง ๆ ที่อาจจะทำได้เมื่อสำเร็จการศึกษา	62.8	37.2	77.9	22.1	83.7	16.3	77.3	22.7
20	ได้พยายามที่จะพบกับอาจารย์ที่ปรึกษาแต่ไม่ประสบความสำเร็จ*	47.4	52.6	47.3	52.7	51.2	48.8	50.8	49.2
ท่านมีความเห็นอย่างไรคือข้อความต่อไปนี้โดยทั่ว ๆ ไป...									
45	วิชาต่าง ๆ ที่ท่านเรียนสัมพันธ์กับแผนการทำงานในอนาคตของท่าน	45.3	54.7	38.2	61.8	16.5	83.5	29.1	70.9
ท่านรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้...									
83	ต้องการข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับตลาดแรงงานเมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้ว*	6.2	93.8	6.2	93.8	87.6	12.4	5.4	94.6
รวม		42.9	57.1	48.2	51.8	46.3	53.7	50.5	49.5

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 54 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาคณะสาขาวิชา ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจ และไม่พอใจ กล่าวคือ

ในส่วนของความพึงพอใจพบความแตกต่างในข้อ 19 โดยนักศึกษาคณะสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ บริสุทธนี สาขาสังคมศาสตร์ และสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ประยุกต์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาคณะสาขามนุษยศาสตร์ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับความไม่พอใจ พบความแตกต่างในข้อ 16 โดยนักศึกษาคณะสาขาสังคมศาสตร์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ประยุกต์ และสาขามนุษยศาสตร์ มีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลางสูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาคณะสาขาวิชาศึกษาศาสตร์บริสุทธนี ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 55 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิภณิรยำนักศึกษาคอ์สถาดมำนในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านการวางแผน ระหว่างนักศึกษาค่างสาขาวิชา

ข้อที่	ด้านการวางแผน	มศ.		สศ.		วบ.		วป.					
		N=97		N=131		N=86		N=181					
		พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ				
	ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้ โดยทั่ว ๆ ไป...												
46	วิชาต่าง ๆ ที่ท่านเรียนสัมพันธ์กับแผนการทำงานในอนาคตของท่าน	45.3	38.2	16.5	57.2	29.1	13.7	48.9	38.3	12.8	63.0	28.1	8.9
47	ท่านทราบดีว่าจะทำอะไรภายหลังจากสำเร็จการศึกษา	34.0	48.5	17.5	43.5	38.2	18.3	41.9	43.0	15.1	52.4	38.7	8.9
58	ท่านไม่แน่ใจว่าจะได้รับอะไรจากมหาวิทยาลัย*	50.6	26.7	22.7	53.4	23.7	22.9	60.5	18.6	20.9	47.5	32.8	19.9
66	โปรแกรมการเรียนที่ท่านกำลังศึกษาอยู่ในขณะนี้ เป็นสิ่งที่ท่านไม่พึงพอใจ*	40.2	26.8	33.0	54.2	15.2	30.6	51.2	26.7	22.1	49.1	30.5	20.4
	รวม	42.5	35.1	22.4	52.1	26.5	21.4	50.6	31.7	17.7	53.0	32.5	14.5

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 55 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิภณิรยำนักศึกษาคอ์สถาดมำนในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านการวางแผน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจ และไม่แน่ใจ ในข้อเดียวกันคือ ข้อ 47 ในส่วนของความพึงพอใจ นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ สาขาสังคมศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย สำหรับความไม่แน่ใจ นักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ มีความไม่แน่ใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความไม่แน่ใจของนักศึกษาสาขาศาสตร์ประยุกต์ และสาขาสังคมศาสตร์ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 56 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิกิริยานักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านการจัดหลักสูตรการเรียนระหว่างนักศึกษาต่างสาขาวิชา

ข้อที่	ด้านการจัดหลักสูตรการเรียน	บศ.		สศ.		วม.		วป.		
		N=97		N=131		N=86		N=181		
		พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	
ในภาคการศึกษานี้ท่าน...										
21	ได้ข้อมูลที่ดีหรือไม่สมบูรณ์จากเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับหลักสูตร และรายวิชาเรียนที่มหาวิทยาลัยจัดให้*	62.9	37.1	55.7	44.3	64.0	36.0	60.8	39.2	
ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้										
โดยทั่วไป...										
61	ท่านได้เรียนในรายวิชาที่ต้องการ	45.3	54.7	19.6	80.4	24.4	75.6	32.6	67.4	
63	รายวิชาบังคับในสาขาวิชาของท่านทำให้ท่านไม่สามารถเลือกเรียนวิชาอื่น ๆ ที่สนใจได้*	38.1	61.9	11.4	88.6	50.5	49.5	31.3	68.7	
71	ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาในมหาวิทยาลัยสามารถรับทราบและสอบถามได้ง่าย	34.0	66.0	35.1	64.9	29.1	70.9	26.0	74.0	
ในภาคการศึกษานี้ท่าน...										
77	ต้องเรียนวิชาบังคับที่ค่อนข้างทำให้เสียเวลา*	36.1	63.9	34.4	65.6	43.0	57.0	26.5	73.5	
มหาวิทยาลัยควรจะ...										
90	อนุญาตให้นักศึกษารายวิชาที่คิดว่าเรียนได้โดยไม่ต้องถึงคะแนนหรือรายวิชาบังคับก่อนเรียน*	22.7	77.3	22.6	77.4	54.7	45.3	25.2	74.8	
รวม		39.9	60.1	8.9	91.1	51.2	48.8	38.7	61.3	

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 56 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิบัติการนิสิตต่างสาขาวิชา ด้านการจัดหลักสูตรการเรียน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบความแตกต่างในส่วนของความไม่พอใจ ในข้อ 71 นิสิตสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความไม่พอใจของนิสิตสาขามนุษยศาสตร์ และสาขาสังคมศาสตร์ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 77 นิสิตสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์มีความไม่พอใจสูงสุดอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความไม่พอใจของนิสิตสาขาสังคมศาสตร์ สาขามนุษยศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 57 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิภกริหรือนักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านการลงทะเบียนเรียน และการจัดตารางสอน ระหว่างนักศึกษาต่างสาขาวิชา

ข้อที่	มศ. N=97	ผศ. N=131	วบ. N=86	วป. N=181	มศ.				ผศ.				วบ.				วป.																					
					พอใจ	ไม่พอใจ	พอใจ	ไม่พอใจ	พอใจ	ไม่พอใจ	พอใจ	ไม่พอใจ	พอใจ	ไม่พอใจ	พอใจ	ไม่พอใจ	พอใจ	ไม่พอใจ	พอใจ	ไม่พอใจ																		
ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อต่อไปนี้																																						
โดยทั่ว ๆ ไป...																																						
60	กระบวนการลงทะเบียนเรียนเป็นภาระที่ยุ่งยาก*																			27.9	13.3	58.8	24.4	12.3	63.3	44.2	11.6	44.2	35.3	11.1	53.6							
ในภาคการศึกษานี้ ท่าน...																																						
74	ประสมปัญหาการถอนและเพิ่มรายวิชาเรียน*																			47.4	-	52.6	43.5	-	56.5	59.3	-	40.7	47.0	-	53.0							
75	ตารางสอนที่มหาวิทยาลัยจัดให้ทำให้ท่านไม่สามารถลงทะเบียนเรียนวิชาที่ต้องการได้*																			35.0	-	65.0	37.4	-	62.6	26.7	-	73.3	18.8	-	81.2							
76	ผลการเรียนรายวิชาที่ต้องการเพราะมหาวิทยาลัยไม่เปิดรายวิชาเหล่านั้น*																			43.3	-	58.7	37.4	-	62.6	41.9	-	58.1	33.1	-	66.9							
มหาวิทยาลัยควรจะ...																																						
87	ลดภาวการออกแบบฟอร์ม โดยนำเครื่องคอมพิวเตอร์มาช่วยในงานธุรการ*																			16.6	17.5	63.9	17.5	26.0	56.5	11.6	34.9	53.5	15.5	27.1	57.4							
95	จัดปฏิทินการศึกษาให้เหมือนกับที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน																			59.8	23.7	16.5	61.1	25.1	13.8	48.9	32.5	18.6	43.6	30.5	25.9							
	รวม																			39.7	9.1	52.2	36.9	10.6	52.5	38.8	13.2	48.0	32.2	11.4	56.4							

*=คะแนนกลับ

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 57 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิบัติการศึกษาค้นคว้าต่างสาขาวิชา คัดค้าน การลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็น รายข้อ พบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจ และไม่พอใจ กล่าวคือ

สำหรับของความพึงพอใจ พบความแตกต่างในข้อ 60 โดยนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ บริสุทธิ์มีความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาสาขา วิทยาศาสตร์ประยุกต์ สาขามนุษยศาสตร์ และสาขาสังคมศาสตร์ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย และ ข้อ 76 นักศึกษามนุษยศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ ปานกลางสูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

สำหรับความไม่พอใจ พบความแตกต่างในข้อ 75 โดยนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษា สาขามนุษยศาสตร์และสาขาสังคมศาสตร์ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 58 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านห้องสมุดและบริการ
การศึกษา ระหว่างนักศึกษาต่างสาขาวิชา

ข้อที่	ด้านห้องสมุดและบริการการศึกษา	มศ.			ศศ.			วบ.			วป.		
		N=97			N=131			N=86			N=181		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้ โดยทั่ว ๆ ไป...													
65	ท่านประสมปัญหาเกี่ยวกับราคาตำราเรียน และเอกสารคำสอน*	51.5	6.2	42.3	46.6	13.0	40.4	52.4	18.6	29.1	41.4	13.8	44.8
67	ท่านพึงพอใจในการบริการห้องสมุดของ มหาวิทยาลัย	62.8	10.3	26.8	64.1	16.8	19.1	59.3	17.4	23.3	51.9	17.7	30.4
68	ท่านพึงพอใจในบริการของศูนย์หนังสือ ร้านหนังสือ (ถ้ามี) หน่วยบริการตำรา เรียนและเอกสาร	36.1	22.6	41.3	37.4	26.0	36.6	36.1	31.4	32.5	24.9	21.0	54.1
มหาวิทยาลัยควรจะ...													
85	จำกัดจำนวนหนังสือที่มีออกจากห้องสมุด แต่ละวัน เพื่อให้มีลิตนักศึกษาได้ใช้ หนังสือมากขึ้น *	33.0	8.3	58.7	30.6	23.6	45.8	27.9	16.6	53.5	28.7	16.8	52.5
86	มีหนังสือที่กำหนดให้อ่านในห้องสมุดมากกว่านี้ เพื่อให้มีลิตนักศึกษามีได้*	6.2	12.3	81.5	10.7	11.5	77.8	11.6	9.3	79.1	14.9	8.8	76.3
รวม		37.9	12.0	50.1	37.9	18.2	43.9	37.4	19.1	43.5	32.4	16.0	51.6

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 58 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาต่างสาขาวิชา ต่อด้าน
ห้องสมุดและบริการการศึกษา พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบ
ความแตกต่างในส่วนของความไม่พอใจ ในข้อ 65 โดยนักศึกษาสหวิทยาการศึกษาศาสตร์ประยุกต์
สาขามนุษยศาสตร์ และสาขาสังคมศาสตร์ มีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่า
ความไม่พอใจของนักศึกษาสหวิทยาการศึกษาศาสตร์บริสุทธิ์ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย และข้อ 68 นักศึกษา
สาขาสหวิทยาการศึกษาศาสตร์ประยุกต์ และสาขามนุษยศาสตร์ มีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง
สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาสหวิทยาการสังคมศาสตร์ และสาขาสหวิทยาการศึกษาศาสตร์บริสุทธิ์ ซึ่งอยู่ใน
ระดับน้อย

ตารางที่ 59 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิกิริยานักศึกษาคือสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในด้านภูมิภาค ด้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ระหว่างนักศึกษาต่างสาขาวิชา

ข้อที่	ด้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย	มศ.		ศศ.		วม.		วป.					
		N=97		N=131		N=86		N=181					
		พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ				
24	ทำอะไรบางอย่างบางอย่างไม่ได้เพราะมีระเบียบและข้อบังคับที่ไม่จำเป็น ทำให้มีอุปสรรค*	47.4	52.6	40.5	59.5	47.7	52.3	42.5	57.5				
49	สิ่งพิมพ์ที่จัดทำโดยนิสิตนักศึกษาถูกควบคุมโดยอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมและฝ่ายกิจการนักศึกษา*	42.3	20.6	37.1	45.8	32.1	22.1	51.2	30.2	18.6	49.1	34.3	22.6
50	ระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ไม่ค่อยรัดกุม ทำให้นิสิตนักศึกษาคิดความยากแกรง*	49.3	21.6	35.1	45.1	19.8	35.1	41.9	27.9	30.2	42.5	27.6	29.9
52	ระเบียบและข้อบังคับที่ใช้กับนิสิตนักศึกษาถูกกำหนดโดยฝ่ายบริหารมิได้ผ่านการยอมรับจากนิสิตนักศึกษาว่าเหมาะสมหรือไม่*	33.0	28.9	38.1	37.5	22.1	40.4	31.4	27.9	40.7	33.2	30.9	35.9
70	นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของท่านได้รับการยอมรับว่ามีความรับผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่มหาวิทยาลัยควรจะ...	24.7	-	75.3	33.6	-	66.4	30.3	-	69.7	24.3	-	75.7
91	อาจารย์เองจึงกั้นระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัยให้มากกว่านี้*	21.6	18.7	59.7	19.1	14.5	66.4	22.1	25.6	52.3	19.9	28.7	51.4
92	ท่านมิให้มีการนำรถจักรยาน เรื่องการเบียดและสังคมโดยบุคคลที่ไม่ใช่นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย*	69.1	19.5	11.4	75.6	10.7	13.7	77.8	14.0	8.2	75.7	12.7	11.6
93	ดำเนินการกับนิสิตนักศึกษาที่ทำผิดกฎหมายภายนอกมหาวิทยาลัย*	20.6	18.6	60.8	15.3	19.8	64.9	11.6	27.9	60.5	13.9	20.4	65.7
	รวม	27.8	15.9	46.3	39.0	14.9	46.1	39.2	18.2	41.6	36.9	19.3	43.8

*=คะแนนถ้อย

ตารางที่ 59 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาต่างสาขาวิชา ค่อด้าน
ระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ
พบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจและไม่พอใจ กล่าวคือ

ในส่วนของความพึงพอใจพบความแตกต่างในข้อ 92 โดยนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์
บริสุทธิ์ สาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และสาขาสังคมศาสตร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากสูงกว่า
ความพึงพอใจของนักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับความไม่พอใจพบความแตกต่างในข้อ 52 โดยนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์
และสาขาสังคมศาสตร์ มีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษา
สาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และสาขามนุษยศาสตร์ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย และข้อ 70 นักศึกษา
สาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และสาขามนุษยศาสตร์ มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่า
ความไม่พอใจของนักศึกษาของนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และสาขาสังคมศาสตร์ ซึ่งอยู่
ในระดับปานกลาง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 60 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาคือสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในลุ่มภูมิภาค ด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัย ระหว่างนักศึกษาคณะสาขาวิชา

ข้อที่	ด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัย	มศ.		สศ.		วม.		วป.					
		N=97		N=131		N=86		N=181					
		พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ				
	ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้ โดยทั่ว ๆ ไป...												
53	นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยนี้ไม่สนใจสิ่งอื่นใด เลย นอกจากการเรียน เพื่อให้สำเร็จเท่านั้น*	66.0	19.6	14.4	72.5	9.9	17.6	55.8	19.8	24.4	49.8	23.2	27.0
54	มหาวิทยาลัยของท่าน เป็นเพียงแหล่งศึกษา เล่าเรียนเท่านั้น*	76.3	8.2	15.5	79.4	5.3	15.3	72.0	11.7	16.3	70.7	10.5	18.6
59	มหาวิทยาลัยของท่านมีบรรยากาศที่เป็นมิตร และมีความสะดวกสบาย	75.3	15.5	9.2	73.2	9.3	17.5	64.0	23.2	12.6	54.6	18.8	16.6
69	ท่านไม่สามารถวางหนังสือหรือทรัพย์สิน ภายในที่ต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย เพราะ เกรงว่าจะถูกขโมย*	23.7	18.6	57.7	22.9	22.2	54.9	32.5	23.3	44.2	28.7	21.6	49.7
73	ในมหาวิทยาลัยของท่าน, หลังมีค่านแล้ว ไม่ปลอดภัย*	74.2	-	25.8	81.7	-	18.3	89.6	-	10.4	91.7	-	8.3
	รวม	63.1	12.4	24.5	66.0	9.3	24.7	62.8	15.6	21.6	61.1	14.8	24.1

*= คะแนนกลับ

ตารางที่ 60 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาคณะสาขาวิชา ต่อด้าน

บรรยากาศของมหาวิทยาลัย พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจในข้อ 53 โดยนักศึกษาคณะสาขาสังคมศาสตร์มีความพึงพอใจสูงสุด อยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาคณะสาขามนุษยศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 59 นักศึกษาคณะสาขามนุษยศาสตร์ และสาขาสังคมศาสตร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาคณะสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 61 เปรียบเทียบคำร้อยละของปฏิกิริยาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านการจัดกิจกรรมของนักศึกษา
ระหว่างนักศึกษาต่างสาขาวิชา

ข้อที่	ด้านกาจัดกิจกรรมของนักศึกษา	มศ.		สศ.		วษ.		วป.					
		N=97		N=131		N=86		N=181					
		พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ				
	ในภาคการศึกษาที่ผ่าน...												
22	ได้มีโอกาสไปร่วมในชุมนุม หบปะสังสรรค์ ของชมรมหรือองค์การนิสิตนักศึกษา	74.2	25.8	70.2	29.8	67.5	32.5	60.2	39.8				
	ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้ โดยทั่ว ๆ ไป...												
51	กิจกรรมทางสังคมไม่จำเป็นที่จะต้องจัดขึ้น ในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ เพราะว่ามีกิจกรรม เหล่านี้เพียงพอแล้วในชุมชนที่ใกล้เคียง*	72.1	14.4	13.5	70.2	15.3	14.5	72.1	12.8	15.1	76.8	11.6	11.6
64	ท่านเข้ามาในมหาวิทยาลัยนี้เพื่อเข้าชั้นเรียน เท่านั้น ไม่ต้องการกิจกรรมเสริมหลักสูตร อื่นใดเลย*	84.6	6.1	9.3	87.8	6.9	5.3	86.1	9.2	4.7	84.5	9.4	6.1
72	สภานิสิตนักศึกษาเป็นตัวแทนของท่านได้ อย่างแท้จริง	15.5	84.5	25.2	74.8	15.1	84.9	13.3	86.7				
	มหาวิทยาลัยควรจะ...												
94	ให้นิสิตนักศึกษาควบคุมกิจการนิสิตนักศึกษา ด้วยตนเอง*	14.4	18.5	67.1	17.5	19.1	63.4	3.5	22.1	74.4	12.2	17.1	70.7
	รวม	66.0	7.8	26.2	64.1	8.3	27.6	62.8	8.8	28.4	64.1	7.6	28.3

*=คะแนนกลับ

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 61 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาค่างสาขาวิชาต่อต้าน
การจัดกิจกรรมนักศึกษา พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบ เป็นรายชื่อพบความแตกต่าง
ในส่วนของความพึงพอใจและไม่พอใจ กล่าวคือ

ในส่วนของความพึงพอใจ พบความแตกต่างในข้อ 22 โดยนักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์
และสาขาสังคมศาสตร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษา
สาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับความไม่พอใจ พบความแตกต่างในข้อ 94 โดยนักศึกษาสาขาสหวิทยาการบริสุทธิ์
และสาขาประยุกต์ มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษามนุษยศาสตร์
และสาขาสังคมศาสตร์ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 62 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิบัติการค่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านปัญหาการเงินและอื่น ๆ

ระหว่างนักศึกษาต่างสาขาวิชา

ข้อที่	ด้านปัญหาการเงินและอื่น ๆ	มศ.		สศ.		วบ.		วป.					
		N=97		N=131		N=86		N=181					
		พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ				
ในภาคการศึกษานี้ท่าน...													
15	ต้องซื้อตำราที่คิดว่าไม่จำเป็น*	60.8	39.2	52.7	47.3	65.1	34.9	62.4	37.6				
23	คิดจะลาออกเพราะมีปัญหาทางการเงิน*	80.4	19.6	72.5	27.5	84.9	15.1	84.5	15.5				
34	มีปัญหาในการเดินทางไปและกลับจากมหาวิทยาลัย*	89.7	10.3	90.8	9.2	91.8	8.2	92.2	7.7				
ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้													
โดยทั่วไป ๆ ไม่ ...													
55	ท่านพึงพอใจในบริการค่านอาหารของมหาวิทยาลัย	43.3	20.6	36.1	45.7	11.5	42.8	52.3	20.9	26.8	34.8	19.3	45.9
56	ท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการได้รับสิทธิ์เข้าพักในหอพักของมหาวิทยาลัย*	55.7	4.1	39.2	52.7	8.3	39.0	66.3	5.8	27.9	64.0	4.4	31.6
57	ท่านมีความรู้สึกว่ที่สหอาศัยของท่านถูกคัดขาดจากสังคมของมหาวิทยาลัย*	76.2	11.4	12.4	77.1	8.4	14.5	89.6	5.8	4.6	77.3	10.5	12.2
ท่านรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้ ...													
84	ต้องการทำงานท่านนอกเวลาเรียน*	10.3	14.4	75.3	11.5	11.5	77.0	18.6	19.7	61.7	12.7	21.0	66.3
	รวม	59.7	7.2	39.1	57.6	5.7	36.7	66.9	7.5	25.6	61.2	7.9	30.9

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 62 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาค้างสาขาวิชา ต่อด้าน
ปัญหาการเงินและอื่น ๆ พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบความแตกต่าง
ในส่วนของความพึงพอใจ และไม่พอใจ กล่าวคือ

ในส่วนของความพึงพอใจ พบความแตกต่างในข้อ 55 โดยนักศึกษาสาขา
วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ สาขาสังคมศาสตร์ และสาขามนุษยศาสตร์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ
ปานกลาง สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาค้างสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

สำหรับความไม่พอใจ พบความแตกต่างในข้อ 15 โดยนักศึกษาค้างสาขาสังคมศาสตร์
มีความไม่พอใจสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาค้างสาขามนุษยศาสตร์
สาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และสาขาค้างสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย และข้อ 84
นักศึกษาค้างสาขาสังคมศาสตร์ และสาขามนุษยศาสตร์ มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่า
ความไม่พอใจของนักศึกษาค้างสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และสาขาค้างสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ ซึ่งอยู่ใน
ระดับปานกลาง

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 4 เปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาคือสถาบันทั้ง 15 ด้าน จำแนกตามสาขาวิชา

ปรากฏว่ามีความแตกต่างทั้งในส่วนของความพึงพอใจและไม่พอใจ ในส่วนของความพึงพอใจ พบความแตกต่างในด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ โดยนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางน้อยกว่าความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาอื่น ๆ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่นักศึกษามีความพึงพอใจระดับน้อยเหมือนกันทุกสาขา ได้แก่ ด้านการประเมินผล การลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอน ห้องสมุดและบริการการศึกษา และระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย สำหรับในส่วนของความไม่พอใจพบความแตกต่างในด้านคุณภาพการสอนโดยนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์มีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง และสูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาสาขาอื่น ๆ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย และด้านผลการเรียนของนักศึกษาโดยนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ ซึ่งอยู่ระดับน้อย

ตารางที่ 63 เปรียบเทียบคำร้อยละของปฏิบัติการนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านคุณภาพการสอน
ระหว่างนักศึกษาต่างมหาวิทยาลัย

ข้อที่	ด้านคุณภาพการสอน	ม. เชียงใหม่		ม. ขอนแก่น		ม. สงขลานครินทร์	
		N=200		N=135		N=160	
		พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ
	ในภาคการศึกษานี้ผู้สอนของท่าน...						
2	จัดการเรียนการสอนได้ตรงตามความสนใจและความสามารถ ของนิสิตนักศึกษา	41.1	59.0	45.9	54.1	46.3	53.7
3	ไม่สามารถอธิบายเนื้อหาวิชาบางวิชาให้ท่านเข้าใจได้*	76.0	24.0	68.9	31.1	76.9	23.7
4	ยอมรับความคิดเห็นของนักศึกษาที่แตกต่างจากความคิดเห็น ของอาจารย์	53.5	46.5	57.7	42.3	56.2	43.8
5	ให้ความรู้ในห้องเรียนมากกว่าที่ท่านได้อ่านเองจากหนังสือที่ อาจารย์มอบหมายให้อ่าน	56.0	44.0	55.6	44.4	58.7	41.3
6	รับฟังการซักถามและการอภิปรายเพื่อความกระจ่างของนิสิต นักศึกษาในชั้นเรียนด้วยความสนใจ	69.0	31.0	66.7	33.3	73.1	26.9
7	สอนเนื้อหาวิชาเพียงเล็กน้อย แล้วให้นิสิตนักศึกษาไปหาความรู้ เพิ่มเติมตามความสามารถของแต่ละคน*	73.5	26.5	60.0	40.0	70.0	30.0
8	มอบหมายงานให้นิสิตนักศึกษารวบรวมว่าเรียนเพียงวิชาเดียว*	65.0	35.0	58.5	41.5	64.4	35.6
10	สอนเนื้อหาวิชาที่ยากเกินไป*	74.5	25.5	72.6	27.4	81.8	18.7
	ในภาคการศึกษานี้ท่าน...						
26	รู้สึกว่าการเรียนน่าเบื่อ*	55.5	44.5	56.3	43.7	55.6	44.4
27	ต้องเรียนในบางชั้นเรียนที่เนื้อหาวิชาซ้ำซากและเป็นสิ่งที่รู้แล้ว*	73.5	26.5	71.8	28.2	75.6	24.4
	ในภาคการศึกษานี้ท่าน...						
29	รู้สึกอึดอัดเพราะผู้สอนสอนซ้ำเกินไป*	83.0	17.0	81.5	18.5	86.2	13.8
78	ได้เรียนรายวิชาที่ผู้สอนไม่ได้เตรียมการสอนมาก่อน*	50.0	50.0	39.3	60.7	43.1	56.9
79	ได้เรียนรายวิชาที่ตนแรกคิดว่าน่าเบื่อ แต่เมื่อเรียนแล้ว กลับน่าสนใจ	65.5	34.5	73.3	26.7	68.4	30.6
80	ได้เรียนรายวิชาที่ตนแรกคิดว่าน่าสนใจ แต่เมื่อเรียนแล้ว กลับน่าเบื่อ*	19.5	80.5	20.0	80.0	22.5	77.5
	รวม	60.7	39.3	58.0	42.0	61.9	38.1

*= คะแนนกลับ

ตารางที่ 63 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิภริยาของนักศึกษาต่างมหาวิทยาลัย คัดด้านคุณภาพการสอน พบว่ามีความแตกต่างกันในส่วนของความไม่พอใจ โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นมีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสูงกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่มีความไม่พอใจอยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจและไม่พอใจ กล่าวคือ

ในส่วนของความพึงพอใจ พบความแตกต่างดังนี้

ข้อ 3 และข้อ 7 นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อ 6 นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อ 78 นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ข้อ 79 นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับความไม่พอใจพบความแตกต่างในข้อ 7 และข้อ 8 โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นมีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ซึ่งอยู่ในระดับน้อยทั้งสองข้อ

ตารางที่ 64 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิภิกษยานักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านรูปแบบการสอน ระหว่างนักศึกษาคณะมหาวิทยาลัย

ข้อที่	ด้านรูปแบบการสอน	ม. เชียงใหม่			ม. ขอนแก่น			ม. สงขลา		
		N=200			N=135			N=160		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
ในภาคการศึกษานี้ท่าน...										
11	มีส่วนร่วม ในกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้นภายนอกมหาวิทยาลัย เช่นการไปดูงาน ทัศนศึกษา	45.5	-	54.5	64.8	-	45.2	73.7	-	26.3
ท่านรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้...										
36	การมอบหมายงานให้นักศึกษาร่วมกัน เป็นกลุ่ม	77.5	13.5	9.0	76.3	14.1	9.6	76.3	13.1	10.6
37	ควรมีหนังสือรายวิชาที่เป็นการศึกษาอิสระ	81.5	13.0	5.5	83.7	8.1	8.2	82.5	10.0	7.5
38	นิสิตนักศึกษาที่เรียนเร็วและเรียนช้าควรสอนแยกชั้นเรียน	27.0	23.5	49.5	27.4	22.2	50.4	26.9	26.8	46.3
40	ผู้สอนยังคงดำเนินการต่อไปตามตารางสอนรายวิชานั้น แม้ว่านิสิตนักศึกษาบางคนเรียนตามไม่ทันหรือหมดความสนใจไปแล้ว	31.5	16.0	52.5	36.4	13.3	50.3	31.3	18.7	50.0
42	การฝึกงานในสภาพการจริงจัง เพื่อให้ได้รับประสบการณ์ ถึงแม้ว่าจะต้องสำเร็จการศึกษาช้ากว่าปกติ	73.5	16.0	10.5	60.7	18.5	20.8	63.1	20.6	16.3
43	การจัดการเรียนในชุมชนหรือภายนอกมหาวิทยาลัยทำให้มีประสบการณ์กว้างขวาง	87.0	9.0	4.0	85.9	8.9	5.2	85.0	11.2	3.8
44	การเรียนที่ไม่มีการให้คะแนน มีเพียงแต่ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้สอน	45.5	32.5	22.0	39.3	31.9	28.8	41.9	30.0	28.1
รวม		56.1	15.4	28.5	54.6	14.6	30.8	53.2	16.3	30.5

ตารางที่ 64 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิภิกษยานักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย ต่อด้านรูปแบบการสอน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจ ดังนี้

ข้อ 11 นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุดกว่าความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นและมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อ 42 นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุดกว่าความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อ 44 นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 65 เปรียบเทียบค่าร้อยละของพฤติกรรมนักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านผลการเรียนของนักศึกษา ระหว่างนักศึกษาล่างมหาวิทยาลัย

ข้อที่	ด้านผลการเรียนของนักศึกษา	ม. เชียงใหม่			ม. ขอนแก่น			ม. สงขลา		
		N=200			N=135			N=160		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
ในภาคการศึกษาที่ผ่าน...										
13	ทำข้อสอบได้ไม่ดี*	4.5	-	95.5	4.4	-	95.8	7.5	-	92.5
25	รู้ว่าการเรียนของท่านเป็นอย่างใดก่อนที่จะได้รับทราบคะแนน	61.5	-	38.5	57.8	-	42.2	64.4	-	35.6
28	มีความรู้สึกว่าย่ำเรียนไม่ทันเพื่อนในชั้นเรียน*	70.0	-	30.0	71.1	-	28.9	75.6	-	24.4
ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้โดยทั่ว ๆ ไป...										
46	ท่านเรียนได้ดีในวิชาเอก	40.0	44.0	16.0	47.4	36.3	16.3	44.4	43.8	11.8
62	ท่านประสบความสำเร็จในการเริ่มต้นเรียน ถึงแม้ว่าจะผ่านไปครึ่งเทอมแล้วก็ยังเริ่มต้นไม่ได้*	46.5	18.5	35.0	42.9	17.8	39.3	49.4	25.6	25.0
รวม		40.0	12.5	47.5	41.6	10.8	47.6	42.5	13.9	43.6

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 65 แสดงผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมของนักศึกษาค่างมหาวิทยาลัย ต่อด้านผลการเรียนของนักศึกษา และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบความแตกต่างในส่วนของความไม่พอใจและไม่แน่ใจ ดังนี้ ในส่วนของความไม่พอใจพบความแตกต่างในข้อ 25 โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น มีความไม่พอใจสูงสุดอยู่ในระดับปานกลางสูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย สำหรับความไม่แน่ใจพบความแตกต่างในข้อ 46 โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความไม่แน่ใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความไม่แน่ใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 66 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาคณะสถาปัตย์ในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านการประเมินผล ระหว่างนักศึกษาต่างมหาวิทยาลัย

ข้อที่	ด้านการประเมินผล	ม. เชียงใหม่			ม. ขอนแก่น			ม. สงขลานครินทร์		
		N=200			N=135			N=160		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
		ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	ใจ
ในภาคการศึกษาที่ผู้สอนของท่าน...										
9	ส่งข้อสอบและรายงานกลับคืนพร้อมด้วยคะแนน การแก้ไข และความคิดเห็นรวดเร็วพอที่จะช่วยให้นิสิตนักศึกษาปรับปรุงการเรียนได้ดีขึ้น	25.5	-	74.5	21.5	-	78.5	21.8	-	73.2
ท่านรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับ เรื่องต่อไปนี้...										
39	คะแนนที่ได้รับเมื่อเรียนจบวิชานั้นสามารถบอกได้ว่าท่านเรียนดีเพียงใด เมื่อเปรียบเทียบกับนิสิตนักศึกษาคนอื่น ๆ	22.5	30.0	47.5	31.1	33.3	35.6	23.1	39.4	37.5
41	การนับหน่วยกิตควรขึ้นอยู่กับการสอนผ่านโดยไม่จำเป็นต้องเข้าชั้นเรียน	50.0	9.0	41.0	44.5	14.8	40.7	46.9	20.6	32.5
มหาวิทยาลัยควรจะ...										
88	จัดเก็บประวัติคะแนนการ เรียนของนิสิตนักศึกษาเฉพาะรายวิชาที่สอบผ่าน*	21.0	19.0	60.0	23.7	18.5	57.8	24.4	25.0	50.6
89	ได้ระดับคะแนนเฉพาะวิชาเอก ส่วนวิชาอื่น ๆ ควรบอกผ่านหรือไม่ผ่านเท่านั้น*	47.0	20.5	32.5	54.8	18.5	26.7	47.5	19.4	33.1
	รวม	33.2	15.7	51.1	35.1	17.0	47.9	33.8	20.9	45.3

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 66 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิกริยาของนักศึกษาต่างมหาวิทยาลัยต่อการประเมินผล พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบความแตกต่างในส่วนของความไม่พอใจ ในข้อ 39 โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีความไม่พอใจสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งอยู่ในระดับน้อย และข้อ 41 นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่และมหาวิทยาลัยขอนแก่น มีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 67 เปรียบเทียบคำร้อยละของปฏิกิริยานักศึกษาหอสมุดอ่านในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านการศึกษาด้วยตนเอง นอกห้องเรียน ระหว่างนักศึกษาต่างมหาวิทยาลัย

ข้อที่	ด้านการศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน	ม. เชียงใหม่		ม.ขอนแก่น		ม.สงขลารา				
		N=200		N=135		N=160				
		พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ			
ในภาคการศึกษานี้ท่าน...										
17	ได้ใช้เวลาที่ควรจะใช้กับวิชาหนึ่ง ไปทำงานอีกวิชาหนึ่ง เพื่อให้เสร็จทันตามกำหนด*	16.0	84.0	12.6	87.4	13.7	86.3			
30	มีปัญหาในการจัดระเบียบ ในสิ่งที่จำเป็นต้องศึกษาด้วยตนเอง*	55.0	45.0	49.6	50.4	55.6	44.4			
31	ต้องอ่านหนังสือมากมาย โดยไม่มีเวลาที่จะทำความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน*	64.0	36.0	57.0	43.0	68.1	31.9			
32	พบว่าไม่สามารถเข้าใจในสิ่งที่ได้เรียนมาแล้ว แม้ว่าได้เข้าใจแล้ว ขณะที่เขียนในชั้นเรียน*	68.5	31.5	65.2	34.8	71.2	27.8			
35	จะต้องดูหนังสือมากมาย จนกระทั่งไม่มีเวลาพักผ่อนหรือสนุกลานกับสิ่งต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย*	84.5	15.5	83.7	26.3	77.5	22.5			
ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้ โดยทั่ว ๆ ไป...										
48	ท่านไม่ได้เรียนรู้วิธีการเรียนที่ดี เพื่อที่จะทำงานให้เสร็จทันเวลา*	36.8	28.0	35.5	44.4	25.7	28.9	42.5	28.8	28.7
ท่านรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้ ...										
81	ในมหาวิทยาลัยนี้มีสถานที่สำหรับใช้ศึกษาหรือทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ไม่เพียงพอ*	35.5	20.0	44.5	38.4	10.4	59.2	28.1	16.9	55.2
82	ต้องการสถานที่ในมหาวิทยาลัยสำหรับศึกษาหรือทำงานของตนเอง โดยปราศจากการรบกวน*	10.0	11.0	79.0	11.1	5.2	83.7	10.0	12.5	77.5
รวม		46.3	7.4	46.3	44.3	5.3	50.4	45.9	7.3	46.8

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 67 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิกริยาของนักศึกษาต่างมหาวิทยาลัย ค่อด้านการศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจและไม่พอใจ กล่าวคือ

ในส่วนของความพึงพอใจพบความแตกต่างในข้อ 32 โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 48 นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นและมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

สำหรับความไม่พอใจพบความแตกต่างในข้อ 31 โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นมีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 68 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาคอสมถามันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ระหว่างนักศึกษาต่างมหาวิทยาลัย

ข้อที่	ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์	ม. เชียงใหม่			ม. ขอนแก่น			ม. สงขลานครินทร์		
		N=200			N=135			N=160		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
	ในภาคการศึกษาที่มีผู้สอนของท่าน...									
1	คุยกับท่านอย่าง เป็นกันเอง	30.0	-	70.0	43.0	-	57.0	53.2	-	46.8
	ในภาคการศึกษาที่ท่าน...									
12	ได้พูดคุยกับอาจารย์ผู้สอนภายนอกห้องเรียน เกี่ยวกับงานในวิชาเรียน	81.0	-	19.0	77.8	-	22.2	91.2	-	8.8
14	ได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ภายนอกห้องเรียน เกี่ยวกับงานในวิชาเรียน	68.0	-	32.0	70.4	-	29.6	75.0	-	25.0
18	ได้คุยกับอาจารย์ผู้สอนในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิชาที่เรียน	65.0	-	35.0	76.3	-	23.7	79.4	-	20.6
33	รู้สึกไม่พอใจอาจารย์ที่ไม่ละเอียดอ่อนพอที่จะเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของท่าน*	73.5	-	26.5	67.4	-	32.6	67.5	-	32.5
	รวม	63.5	-	36.5	67.0	-	33.0	73.3	-	26.7

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 68 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิกริยาของนักศึกษาต่างมหาวิทยาลัย ต่อ ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ พบว่ามีความแตกต่างกันในส่วนของความพึงพอใจ โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจและไม่พอใจ กล่าวคือ

ในส่วนของความพึงพอใจ พบความแตกต่างดังนี้ ข้อ 14 และ 18 นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยขอนแก่นมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 33 นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับความไม่พอใจ พบความแตกต่างในข้อ 1 โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความไม่พอใจสูงสุดอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 69 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านการให้คำปรึกษา และแนะแนว ระหว่างนักศึกษาคำมหาวิทยาลัย

ข้อที่	ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว	ม. เชียงใหม่			ม. ขอนแก่น			ม. สงขลานครินทร์		
		N=200			N=135			N=160		
		พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	ไม่ตอบ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	ไม่ตอบ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	ไม่ตอบ
ในภาคการศึกษานี้ท่าน...										
16	ได้คุยกับอาจารย์เกี่ยวกับแผนการในอนาคต	44.0	56.0	59.0	40.7	50.0	50.0			
19	ได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพและ เรียนรู้เกี่ยวกับงานต่าง ๆ ที่อาจจะทำได้เมื่อสำเร็จการศึกษา	65.0	35.0	82.2	17.8	83.8	16.2			
20	ได้พยายามที่จะพบกับอาจารย์ที่ปรึกษาแต่ไม่ประสบความสำเร็จ*	52.5	47.5	44.4	55.6	49.4	50.6			
ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้โดยทั่วไป...										
45	วิชาต่าง ๆ ที่ท่านเรียนสัมพันธ์กับแผนการทำงานในอนาคตของท่าน	50.5	34.0	15.5	64.4	26.7	8.9	54.3	34.4	11.3
ท่านรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับ เรื่องต่อไปนี้...										
83	ต้องการข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับตลาดแรงงานเมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้ว*	3.5	2.0	94.5	6.7	3.0	90.4	3.1	10.0	86.9
	รวม	43.1	7.2	49.7	51.4	5.9	42.7	48.1	8.9	43.0

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 69 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิกริยาของนักศึกษาคำมหาวิทยาลัย ต่อ ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจในข้อ 19 โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยขอนแก่นมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 70 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านการวางแผน ระหว่างนักศึกษาต่างมหาวิทยาลัย

ข้อที่	ด้านการวางแผน	ม. เชียงใหม่ N=200			ม.ขอนแก่น N=135			ม.สงขลา N=160		
		ตั้งใจ			ไม่ตั้งใจ			ตั้งใจ		
		ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	
	ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อความต่อไปนี้โดยทั่ว ๆ ไป...									
45	วิชาต่าง ๆ ที่ท่านเรียนสัมพันธ์กับแผนการทำงานในอนาคตของท่าน	50.5	34.0	15.5	64.4	26.7	8.9	54.3	34.4	11.3
47	ท่านทราบว่าทำอะไรภายหลังจากสำเร็จการศึกษา	41.0	41.5	17.5	52.6	40.7	6.7	42.5	41.8	16.2
58	ท่านไม่แน่ใจว่าจะได้รับอะไรจากมหาวิทยาลัย*	59.0	27.5	19.5	51.9	23.7	24.4	50.6	28.1	21.3
66	โปรแกรมการเรียนที่ท่านกำลังศึกษาอยู่ในขณะนี้ เป็นสิ่งที่ท่าน ไม่ตั้งใจ	47.0	24.5	28.5	49.6	27.4	23.0	51.2	23.6	25.0
	รวม	47.8	31.8	20.2	54.6	29.7	15.7	49.7	31.9	18.4

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 70 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิกริยาของนักศึกษาต่างมหาวิทยาลัย ต่อ
ด้านการวางแผน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน โดยนักศึกษาทั้งสามมหาวิทยาลัยจะมีความพึงพอใจ
อยู่ในระดับปานกลาง และมีความไม่พอใจอยู่ในระดับน้อยเหมือนกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ
พบว่าไม่มีความแตกต่างเช่นกัน

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 71 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาคัดสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านการจัดหลักสูตรการเรียนระหว่างนักศึกษาต่างมหาวิทยาลัย

ข้อที่	ด้านการจัดหลักสูตรการเรียน	ม. เชียงใหม่ N=200		ม. ขอนแก่น N=135		ม. สงขลานครินทร์ N=160				
		พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ			
ในภาคการศึกษานี้ท่าน...										
21	ได้ข้อมูลที่ดีหรือ ไม่สมบูรณ์จาก เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับหลักสูตร และรายวิชาเรียนที่มหาวิทยาลัยจัดให้*	68.0	32.0	50.3	49.7	51.9	38.1			
ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้โดยทั่ว ๆ ไป...										
61	ท่านได้เรียนในรายวิชาที่ต้องการ	44.0	23.5	32.5	45.9	24.4	29.7	47.5	26.3	26.2
63	รายวิชาบังคับในสาขาวิชาของท่านทำให้ท่านไม่สามารถเลือกเรียนวิชาอื่น ๆ ที่สนใจได้*	29.5	16.0	54.5	24.5	12.6	62.9	37.5	15.0	47.5
71	ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาในมหาวิทยาลัยสามารถรับทราบและสอบถามได้ง่าย	28.0	72.0	34.0	66.0	30.6	69.4			
ในภาคการศึกษานี้ท่าน...										
77	ต้องเรียนวิชามากเกินไปทำให้เสียเวลา*	28.0	72.0	34.1	65.9	39.4	60.6			
มหาวิทยาลัยควรจะ...										
90	อนุญาตให้นักศึกษารายวิชาที่คิดว่าเรียนได้โดยไม่มีคำนิยามคะแนนหรือรายวิชาบังคับก่อนเรียน*	19.5	20.0	60.5	27.4	19.3	53.3	30.6	20.0	49.4
รวม		36.2	9.9	53.9	36.0	9.4	54.6	41.3	10.2	49.6

*= คะแนนกลับ

ตารางที่ 71 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิกริยาของนักศึกษาต่างมหาวิทยาลัย ต่อด้านการจัดหลักสูตรการเรียน พบว่ามีความแตกต่างกันในส่วนของความพึงพอใจ โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งอยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบความแตกต่างในส่วนของความไม่พอใจในข้อ 21 โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น มีความไม่พอใจสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย และข้อ 71 และข้อ 77 นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความไม่พอใจสูงสุดอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางทั้งสองข้อ

ตารางที่ 72 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิบัติการศึกษาค้นคว้าในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดการเรียนสอน ระหว่างนักศึกษาต่างมหาวิทยาลัย

ข้อที่	ด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดการเรียนสอน	ย. เชียงใหม่			ม. ขอนแก่น			ม. สงขลบุรี		
		N=200			N=135			N=160		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
60	ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้ โดยทั่ว ๆ ไป...	21.5	10.0	68.5	35.6	11.1	53.3	43.8	15.0	41.2
	กระบวนการลงทะเบียนเรียนเป็นภาระที่ยุ่งยาก*									
	ในภาคการศึกษามี ท่าน...									
74	ประสบปัญหาการถอนและเพิ่มรายวิชาเรียน*	47.0	-	53.0	43.7	-	56.3	53.7	-	46.3
75	คณาจารย์ที่มหาวิทยาลัยจัดให้ทำให้ท่านไม่สามารถลงทะเบียนเรียนวิชาที่ต้องการได้*	22.5	-	77.5	28.9	-	61.1	35.0	-	65.0
76	ผลการเรียนรายวิชาที่ต้องการ เพราะมหาวิทยาลัยไม่เปิดรายวิชาเหล่านั้น*	36.5	-	63.5	37.0	-	63.0	40.0	-	60.0
	มหาวิทยาลัยควรจะ...									
87	ลดการกรอกแบบฟอร์ม โดยนำเครื่องคอมพิวเตอร์มาช่วยในงานธุรการ	13.0	27.5	59.5	17.0	27.4	55.6	18.8	23.7	57.5
95	จัดปฏิบัติการศึกษาให้เหมือนกับที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	48.0	29.0	23.0	55.5	29.9	15.6	55.0	25.2	18.8
	รวม	31.4	11.1	57.5	36.6	11.2	52.5	41.0	10.8	48.2

*= คะแนนกลับ

ตารางที่ 72 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิบัติการของนักศึกษาต่างมหาวิทยาลัย ต่อด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดการเรียนสอน พบว่ามีความแตกต่างกันในส่วนของความพึงพอใจ โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่ามีความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจและไม่พอใจ กล่าวคือ ในส่วนของความพึงพอใจพบความแตกต่างในข้อ 60 และข้อ 76 โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับปานกลางสูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งอยู่ในระดับน้อยทั้งสองข้อ สำหรับความไม่พอใจพบความแตกต่างในข้อ 75 โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความไม่พอใจสูงสุด อยู่ในระดับมากสูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 73 เปรียบเทียบคำร้อยละของปฏิกริยานักศึกษาคือสถาบันใหม่มหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านห้องสมุดและบริการการศึกษา
ระหว่างนักศึกษาคางมหาวิทยาลัย

ข้อที่	ด้านห้องสมุดและบริการการศึกษา	ม. เชียงใหม่			ม. ขอนแก่น			ม. สงขลารา		
		N=200			N=135			N=160		
		พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	ไม่พอ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	ไม่พอ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	ไม่พอ
ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้ โดยทั่ว ๆ ไป...										
65	ท่านประสบปัญหาเกี่ยวกับราคาตำราเรียนและเอกสารค่าสอน*	36.0	12.0	52.0	51.8	11.8	36.3	55.6	15.0	29.4
67	ท่านพึงพอใจในการบริการห้องสมุดของมหาวิทยาลัย	71.0	12.5	16.5	60.7	15.2	23.7	41.3	20.6	38.1
68	ท่านพึงพอใจในบริการของศูนย์หนังสือ-ร้านหนังสือ (ถ้ามี) หน่วยบริการตำราเรียนและ เอกสาร	45.5	21.0	33.5	23.0	20.7	56.3	23.8	31.8	44.4
มหาวิทยาลัยควรจะ...										
85	จำกัดจำนวนหนังสือที่ขยืมออกจากห้องสมุดแต่ละวัน เพื่อให้บัณฑิต นักศึกษาได้ใช้หนังสือมากขึ้น	29.5	22.5	48.0	29.7	13.3	57.0	30.6	16.2	53.2
86	มีหนังสือที่กำหนดให้อ่านในห้องสมุดมากกว่านี้ เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษา ขยืมได้*	9.5	12.0	78.5	13.3	10.4	76.3	12.5	8.1	79.4
รวม		38.3	16.0	45.7	35.7	14.3	50.0	32.8	18.4	48.8

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 73 แสดงผลการ เปรียบเทียบปฏิกริยาของนักศึกษาต่างสาขาวิชา ต่อ
ด้านห้องสมุดและบริการการศึกษา พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบ เป็นรายข้อพบ
ความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจ กล่าวคือ

ข้อ 65 นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และมหาวิทยาลัยขอนแก่น มีความพึงพอใจ
อยู่ในระดับปานกลางสูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ข้อ 67 นักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่มีความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับมาก สูงกว่า
ความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นและมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งอยู่ในระดับ
ปานกลาง

ข้อ 68 นักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่มีความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง
สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งอยู่
ในระดับน้อย

ตารางที่ 74 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิกิริยานักศึกษาคณะสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ระหว่างนักศึกษาต่างมหาวิทยาลัย

ข้อที่	ด้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย	ม. เชียงใหม่			ม. ขอนแก่น			ม. สงขลานครินทร์		
		N=200			N=135			N=160		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
		ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	
ในภาคการศึกษานี้ท่าน...										
24	ทำอะไรบางอย่างบางอย่างไม่ได้ เพราะมีระเบียบและข้อบังคับที่ไม่จำเป็นทำให้มีอุปสรรค*	41.5	-	58.5	40.0	-	60.0	50.0	-	50.0
ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้ โดยทั่ว ๆ ไป...										
49	สิ่งพิมพ์ที่จัดทำโดยนิสิตนักศึกษาถูกควบคุมโดยอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมและฝ่ายกิจการนักศึกษา*	36.0	34.5	29.5	42.9	26.7	30.4	58.1	28.1	23.8
50	ระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ไม่ค่อยรัดกุม ทำให้ นิสิตนักศึกษาขาดความยำเกรง*	38.0	28.0	34.0	47.4	20.8	31.8	46.3	23.1	30.6
52	ระเบียบและข้อบังคับที่ใช้กับนิสิตนักศึกษาถูกกำหนดโดยฝ่ายบริหาร มิได้ผ่านการยอมรับจากนิสิตนักศึกษาว่าเหมาะสมหรือไม่*	28.0	29.0	43.0	40.0	25.9	34.1	36.2	27.5	36.3
70	นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของท่านได้รับการยอมรับว่ามี ความรับผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่	25.5	-	74.5	37.0	-	63.0	23.1	-	76.9
มหาวิทยาลัยควรจะ...										
91	เอาจริงเอาจังกับระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัยให้มากกว่านี้*	20.0	24.5	55.5	17.1	24.4	58.5	23.8	18.1	58.1
92	ห้ามมิให้มีการข่าขุดภายใน เรื่องการเมืองและสังคม โดยบุคคลที่ไม่ใช่ นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย*	73.5	17.5	9.0	70.4	11.1	18.5	80.0	11.3	8.7
93	ดำเนินการกับนิสิตนักศึกษาที่ทำผิดกฎหมายภายนอกมหาวิทยาลัย*	14.0	18.5	67.5	14.8	18.5	66.7	16.9	26.8	56.3
	รวม	34.6	19.0	46.4	38.7	16.0	45.3	41.8	16.9	41.3

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 74 แสดงผลการ เปรียบ เทียบปฏิภริยาของนักศึกษาต่างมหาวิทยาลัย คัดด้าน
ระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย พบว่ามีความแตกต่างกันในส่วนของความพึงพอใจ โดย
นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความพึงพอใจ
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นและมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบ
เป็นรายข้อพบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจและไม่พอใจ กล่าวคือ

ในส่วนของความพึงพอใจพบความแตกต่างในข้อ 49 ข้อ 50 และข้อ 52 คือ

ข้อ 49 และ 50 นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยขอนแก่น มี
ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่
ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ข้อ 52 นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นมีความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง
สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ซึ่ง
อยู่ในระดับน้อย

สำหรับความไม่พอใจ พบความแตกต่างในข้อ 70 โดยนักศึกษามหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์และมหาวิทยาลัย เชียงใหม่มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความไม่พอใจ
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 75 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิกิริยานักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ของมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัย ระหว่างนักศึกษาต่างมหาวิทยาลัย

ข้อที่	ด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัย	ม. เชียงใหม่			ม. ขอนแก่น			ม. สงขลา		
		N=200			N=135			N=160		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
	ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้ โดยทั่ว ๆ ไป...									
53	นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยนี้ไม่สนใจสิ่งอื่นใดเลย นอกจากการเรียนเพื่อให้สำเร็จเท่านั้น *	63.5	20.0	16.5	69.6	17.8	12.6	47.5	16.9	35.6
54	มหาวิทยาลัยของท่าน เป็นเพียงแหล่งศึกษาเล่าเรียนเท่านั้น *	80.5	7.0	12.5	83.0	5.1	11.9	59.4	14.3	26.3
59	มหาวิทยาลัยของท่านมีบรรยากาศที่เป็นมิตร และมีความสะดวกสบาย	63.0	8.0	9.0	59.3	21.5	19.2	59.3	22.5	18.2
69	ท่านไม่สามารถวางหนังสือหรือทรัพย์สินมีค่าในตู้ต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย เพราะเกรงว่าจะถูกขโมย*	21.5	19.5	59.0	34.1	20.7	45.2	27.6	24.3	48.1
79	ในมหาวิทยาลัยของท่าน หลังยึดค่าแล้วไม่ปล่อยกลับ*	91.5	-	8.5	70.3	-	29.7	90.0	-	10.0
	รวม	68.0	10.9	21.1	63.3	13.0	23.7	56.8	15.6	27.6

*=คะแนนกลับ

ตารางที่ 75 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิกิริยาของนักศึกษาต่างมหาวิทยาลัย ต่อด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัย พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบความแตกต่างกันในส่วนของความพึงพอใจในข้อ 54 โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นและมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 59 นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นและมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 76 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิภานักศึกษาคณะศึกษานิเทศศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านการจัดกิจกรรมของนักศึกษา ระหว่างนักศึกษาต่างมหาวิทยาลัย

ข้อที่	ด้านการจัดกิจกรรมของนักศึกษา	ม. เชียงใหม่			ม. ขอนแก่น			ม. สงขลานครินทร์		
		N=200			N=135			N=160		
		พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ	พึงพอใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่พอใจ
ในภาคการศึกษาที่... ท่าน...										
22	ได้มีโอกาสไปร่วมในชุมนุม หอประชุม สโมสรของชมรม หรือ องค์การนิสิตนักศึกษา	62.0	38.0	57.4	32.6	72.5	27.5			
ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้ โดยทั่ว ๆ ไป...										
51	กิจกรรมทางสังคมไม่จำเป็นต้องจัดขึ้นในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ เพราะว่ามีกิจกรรมเหล่านี้เพียงพอแล้วในชุมชนที่ใกล้เคียง*	73.0	13.5	13.5	71.1	16.3	12.6	75.7	10.5	13.8
64	ท่านเข้ามาในมหาวิทยาลัยนี้เพื่อเข้าชั้นเรียนเท่านั้น ไม่ต้องการ กิจกรรม เสริมหลักสูตรอื่นใดเลย*	87.0	8.5	4.5	85.3	8.1	6.6	84.3	7.5	8.2
72	สถานีนิสิตนักศึกษาเป็นตัวแทนของท่านได้อย่างแท้จริง	12.5	-	87.6	25.2	-	74.8	16.3	-	83.7
มหาวิทยาลัยควรจะ...										
94	ให้นิสิตนักศึกษาควบคุมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาด้วยตนเอง*	13.0	15.5	71.5	13.4	22.2	64.4	11.1	20.0	68.8
รวม		64.5	7.5	28.0	62.4	9.3	28.3	65.5	7.6	26.9

* = คะแนนถ้อย

ตารางที่ 76 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิภานักศึกษาต่างมหาวิทยาลัย ด้านการจัดกิจกรรมของนักศึกษา พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจ และไม่พอใจ ในส่วนของความพึงพอใจพบข้อแตกต่างในข้อ 22 โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับความไม่พอใจพบความแตกต่างในข้อ 94 โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความไม่พอใจสูงสุดอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 77 เปรียบเทียบค่าร้อยละของปฏิกิริยานักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ด้านปัญหาการเงินและอื่น ๆ ระหว่างนักศึกษาต่างมหาวิทยาลัย

ข้อที่	ด้านปัญหาการเงินและอื่น ๆ	ม. เชียงใหม่		ม. ขอนแก่น		ม. สงขลา				
		N=200		N=135		N=160				
		พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	ไม่พึงพอใจ			
		ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	ใจ	ใจ			
ในภาคการศึกษาที่ผ่านมา...										
15	ต้องซื้อตำราที่คิดว่าไม่จำเป็น*	65.5	34.5	54.8	45.2	57.5	42.5			
23	คิดจะลาออกเพราะมีปัญหาทางการเงิน*	79.0	21.0	80.7	19.3	82.5	17.5			
34	มีปัญหาในการเดินทางไปและกลับจากมหาวิทยาลัย*	93.5	6.5	88.9	11.1	90.6	9.4			
ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อต่อไปนี้ โดยทั่ว ๆ ไป...										
55	ท่านพึงพอใจในบริการด้านอาหารของมหาวิทยาลัย	48.0	18.5	33.5	31.1	16.3	52.6	45.0	18.1	36.9
56	ท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการได้รับสิทธิเข้าพักในหอพักของมหาวิทยาลัย*	63.0	4.5	32.5	60.0	6.7	33.3	61.2	6.3	32.5
57	ท่านมีความรู้สึกว่ที่หักเอาตัวของท่านถูกตัดขาดจากสังคมของมหาวิทยาลัย*	85.0	8.5	6.5	78.5	8.1	13.4	72.5	11.3	16.2
ท่านรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้...										
64	ต้องการหางานทำนอกเวลาเรียน*	14.5	14.5	71.0	7.4	15.6	77.0	15.7	21.2	63.1
	รวม	64.1	6.6	29.3	57.3	6.7	36.0	60.7	8.1	31.2

*= คะแนนกลับ

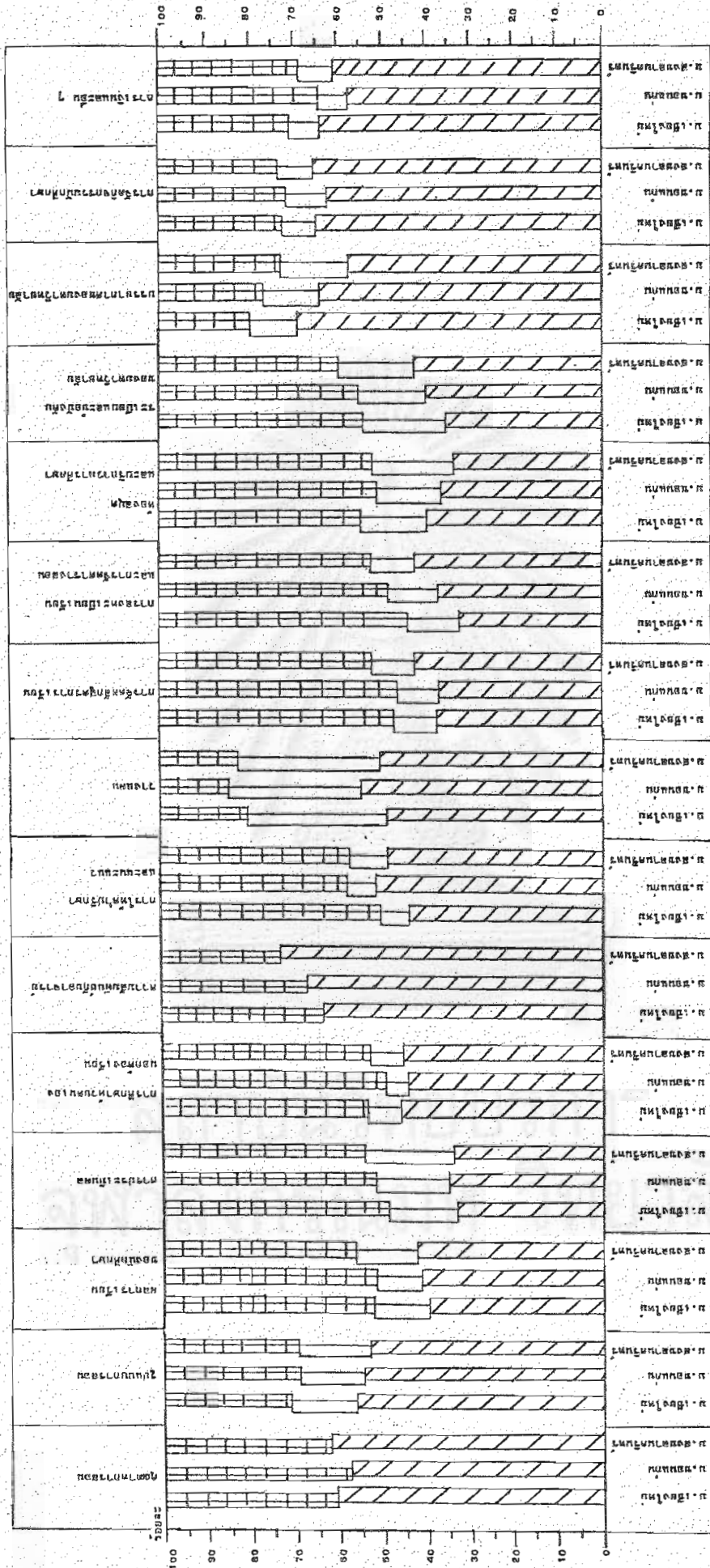
ตารางที่ 77 แสดงผลการเปรียบเทียบปฏิกิริยาของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย คือ ด้านปัญหาการเงินและอื่น ๆ พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบความแตกต่างในส่วนของความไม่พอใจ กล่าวคือ

ข้อ 15 นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลางสูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ข้อ 55 นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น มีความไม่พอใจสูงสุดอยู่ในระดับปานกลางสูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ที่อยู่ในระดับน้อย

ข้อ 64 นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัย เชียงใหม่มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมาก สูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

แผนผัง 5. เปรียบเทียบปริมาณน้ำท่าที่ออกจากรังน้ำต้นในภาคอีสานของประเทศไทยในช่วงปี 1961-62 ถึงปี 1981-82

น้ำท่า

น้ำท่า

น้ำท่า

แผนภูมิที่ 5 เปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค จำแนกตามมหาวิทยาลัย ปรากฏว่ามีความแตกต่างทั้งในส่วนของความพึงพอใจและไม่พอใจ กล่าวคือในส่วนของความพึงพอใจ พบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจต่อด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์อยู่ในระดับมาก และสูงกว่าความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยอื่น ๆ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย และด้านการจัดหลักสูตรการเรียน การลงทะเบียน เรียน และการจัดตารางสอน และด้านระเบียบ ข้อบังคับของมหาวิทยาลัย โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนักศึกษามหาวิทยาลัยอื่น มีความพึงพอใจอยู่ระดับน้อย และด้านที่นักศึกษาทั้งสามมหาวิทยาลัยมีความพึงพอใจระดับน้อยเหมือนกัน ได้แก่ด้านการประเมินผลและห้องสมุดและบริการการศึกษา สำหรับในส่วนของความไม่พอใจ พบความแตกต่างในด้านคุณภาพการสอน โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น มีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง และสูงกว่าความไม่พอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยอื่น ๆ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งหมายที่จะศึกษาปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค 3 แห่งคือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้

1. เพื่อศึกษาปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษา โดยจำแนกตามเพศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา และมหาวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2528 ในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ในการสุ่มตัวอย่างใช้แบบผสม (Multistage Sampling) โดยเลือกศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาคทั้งหมด ซึ่งมีอยู่ 3 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ต่อจากนั้นแบ่งคณะวิชาในมหาวิทยาลัยที่ศึกษาออกเป็น 4 สาขาวิชา คือ สาขามนุษยศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และสุ่มคณะจากสาขาวิชาทั้ง 4 สาขาวิชา เพื่อเป็นตัวแทนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย หลังจากนั้นผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากคณะวิชาที่เป็นตัวแทน ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 525 คน ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามคืนมาได้ 495 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.29 ของแบบสอบถามที่แจกไปทั้งหมด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจากแบบสอบถาม

การศึกษาปฏิกิริยานักศึกษาต่อสถาบัน (Student Reactions to College) ของ E.T.S. (Educational Testing Service) เพื่อใช้ในการศึกษาปฏิกิริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค 15 ด้าน มีข้อความทั้งหมด 95 ข้อ เป็นแบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบประเมินค่า ซึ่งมีตั้งแต่ 3-5 ระดับ จำนวน 5 แบบ โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว

3. การหาความตรงด้านเนื้อหา(Content Validity) ของแบบสอบถาม

3.1 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านนิสิตนักศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับนิสิตนักศึกษาของแต่ละมหาวิทยาลัยที่ทำการศึกษา จำนวน 8 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบแบบสอบถามพร้อมทั้งข้อเสนอแนะ แสดงความคิดเห็นเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3.2 การหาความเที่ยงของแบบสอบถาม(Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขและผ่านการเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วไปทดลองใช้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวน 70 คน เพื่อหาความเที่ยง โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α Coefficient) ได้ค่าความเที่ยง .81

4. การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองส่วนหนึ่ง และติดต่อบุคลากรที่ทำงานในมหาวิทยาลัยที่ศึกษาช่วยในการประสานงานและเก็บรวบรวมแบบสอบถามให้บางส่วนด้วย แบบสอบถามที่แจกไปทั้งหมด 525 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนมาและเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์รวมทั้งสิ้น 495 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.29

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

5.2 ข้อมูลระดับปฏิกิริยานักศึกษา และการเปรียบเทียบปฏิกิริยานักศึกษาตามตัวแปร วิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์(The Statistical Package for the Social Sciences)ของ Nie and Other:1975 ณ สถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในรูปแบบตาราง แผนภูมิ และความเรียงตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาปฏิบัติการียนักศึกษาโดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบปฏิบัติการียนักศึกษาต่อสถาบันทั้ง 15 ด้าน โดยจำแนกตามเพศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา และมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ผลการวิจัยสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

นักศึกษากลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวนทั้งหมด 495 คน ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศชาย และเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 มากที่สุด เมื่อจำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษานักศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย เชียงใหม่มากที่สุด

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาปฏิบัติการียนักศึกษาโดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาคปรากฏดังนี้

2.1 ภาพรวมปฏิบัติการียนักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาคทั้ง 15 ด้าน ปรากฏว่าโดยภาพรวมทั้งหมดนักศึกษามีความพึงพอใจและไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง และระดับน้อยตามลำดับ สำหรับปฏิบัติการโดยส่วนรวมในแต่ละด้าน พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจและไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลางและระดับน้อย คือความพึงพอใจอยู่ในช่วงระหว่างร้อยละ 33.9-67.6 และความไม่พอใจอยู่ในช่วงระหว่างร้อยละ 18.4-53.1 ไม่พบด้านใดอยู่ระดับมาก โดยส่วนใหญ่ักศึกษามีความพึงพอใจและไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง และมีแนวโน้มของความพึงพอใจในแต่ละด้านสูงกว่าความไม่พอใจเป็นส่วนใหญ่ เมื่อพิจารณาในส่วนของความพึงพอใจ พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับปานกลางในด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ (ร้อยละ 67.6) รองลงมาคือด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัย (ร้อยละ 63.1) และด้านคุณภาพการสอน (ร้อยละ 61.2) ตามลำดับ สำหรับความไม่พอใจ พบว่านักศึกษามีความไม่พอใจสูงสุดอยู่ในระดับปานกลางในด้านการลงทะเบียนเรียน และการจัดตารางสอน (ร้อยละ 53.1) รองลงมา

ได้แก่ด้านการจัดหลักสูตรการเรียน (ร้อยละ 52.4) และด้านการประเมินผล (ร้อยละ 48.4) ตามลำดับ

2.2 ผลการศึกษาปฏิบัติการียนักศึกษาโดยส่วนรวมต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาคในแต่ละด้าน ปรากฏว่านักศึกษามีความพึงพอใจและไม่พอใจในเรื่องต่าง ๆ ในแต่ละด้าน มีทั้งระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ในที่นี้จะสรุปเฉพาะความพึงพอใจและไม่พอใจในระดับมากในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.2.1 ด้านคุณภาพการสอน ปรากฏว่าโดยส่วนรวมนักศึกษามีความพึงพอใจต่อด้านคุณภาพการสอนอยู่ในระดับปานกลาง และมีความไม่พอใจอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนของความพึงพอใจ พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 4 ข้อคือ ไม่ได้รู้สึกอึดอัดใจ เพราะผู้สอนสอนซ้ำเกินไป ผู้สอนไม่ได้สอนเนื้อหาวิชาที่ยากเกินไป ผู้สอนสามารถอธิบายเนื้อหาวิชาให้นักศึกษาเข้าใจได้ และการเรียนในบางชั้นเรียนที่เนื้อหาวิชาซ้ำซาก และเป็นสิ่งที่รู้แล้ว สำหรับในส่วนของความไม่พอใจ พบว่านักศึกษามีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากในเรื่องได้เรียนรายวิชาที่แต่แรกคิดว่าน่าสนใจ แต่เมื่อเรียนแล้วกลับน่าเบื่อ

2.2.2 ด้านรูปแบบการสอน ปรากฏว่าโดยส่วนรวมนักศึกษามีความพึงพอใจต่อด้านรูปแบบการสอนอยู่ในระดับปานกลาง และมีความไม่พอใจอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากในเรื่องการจัดการเรียนในชุมชนหรือภายนอกมหาวิทยาลัย ทำให้มีประสบการณ์กว้างขวาง ควรมีหนึ่งรายวิชาที่เป็นการศึกษาอิสระ การมอบหมายงานให้นักศึกษาค้นคว้าทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่ม และการฝึกงานในสภาพการณ์จริง เพื่อให้ได้รับประสบการณ์ ถึงแม้ว่าจะต้องสำเร็จการศึกษาช้ากว่าปกติ สำหรับความไม่พอใจไม่มีในระดับมาก

2.2.3 ด้านผลการเรียนของนักศึกษา ปรากฏว่าโดยส่วนรวมนักศึกษามีความพึงพอใจ และไม่พอใจต่อด้านผลการเรียนของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนของความพึงพอใจ พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากในเรื่องการเรียนทันเพื่อนในชั้นเรียนและในส่วนของความไม่พอใจ พบว่านักศึกษามีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากในเรื่องการทำข้อสอบได้ไม่ดี

2.2.4 ด้านการประเมินผล ปรากฏว่าโดยส่วนรวมนักศึกษามีความพึงพอใจต่อด้านการประเมินผลอยู่ในระดับน้อย และมีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษามีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากในเรื่องผู้สอนไม่ได้ส่งข้อสอบและรายงานกลับคืนพร้อมด้วยคะแนนการแก้ไข และความคิดเห็นรวดเร็วพอที่จะช่วยให้นิสิตนักศึกษาปรับปรุงการเรียนได้ดีขึ้น สำหรับในส่วนของความพึงพอใจไม่มีในระดับมาก

2.2.5 ด้านการศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน ปรากฏว่าโดยส่วนรวมนักศึกษามีความพึงพอใจและไม่พอใจต่อด้านการศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนของความพึงพอใจ พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากในเรื่องไม่เคยต้องดูหนังสือมากมายจนกระทั่งไม่มีเวลาพักผ่อนหรือสนุกสนานกับสิ่งต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย สำหรับในส่วนของความไม่พอใจ พบว่านักศึกษามีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากในเรื่องนักศึกษาได้ใช้เวลาที่ควรจะใช้กับวิชาหนึ่งไปทำงานอีกวิชาหนึ่งเพื่อให้เสร็จทันตามกำหนด และนักศึกษายังต้องการสถานที่ในมหาวิทยาลัยสำหรับศึกษาหรือทำงานของตนเองโดยปราศจากการรบกวน

2.2.6 ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ ปรากฏว่าโดยส่วนรวมนักศึกษามีความพึงพอใจต่อด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง และมีความไม่พอใจอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากในเรื่องได้พูดคุยกับอาจารย์ผู้สอนภายนอกห้องเรียนเกี่ยวกับงานในวิชาเรียน ได้คุยกับอาจารย์ผู้สอนในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิชาที่เรียน และได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ภายนอกห้องเรียนเกี่ยวกับงานในวิชาเรียน สำหรับในส่วนของความไม่พอใจไม่มีในระดับมาก

2.2.7 ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว ปรากฏว่าโดยส่วนรวมนักศึกษามีความพึงพอใจและไม่พอใจต่อด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนของความพึงพอใจ พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากในเรื่องการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพและเรียนรู้เกี่ยวกับงานต่าง ๆ ที่อาจจะทำได้เมื่อสำเร็จการศึกษา สำหรับในส่วนของความไม่พอใจ พบว่านักศึกษามีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากในเรื่องยังต้องการข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับตลาดแรงงานที่อาจจะทำได้เมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้ว

2.2.8 ด้านการวางแผน ปรากฏว่าโดยส่วนรวมนักศึกษามีความพึงพอใจต่อด้านการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง และมีความไม่พอใจอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็น

รายชื่อ พบว่าทั้งในส่วนของความพึงพอใจไม่มีในระดับมาก

2.2.9 ด้านการจัดหลักสูตรการเรียน ปรากฏว่าโดยส่วนรวม นักศึกษามีความพึงพอใจต่อด้านการจัดหลักสูตรการเรียนอยู่ในระดับน้อย และมีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทั้งในส่วนของความพึงพอใจและไม่พอใจไม่มีในระดับมาก

2.2.10 ด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดการการสอน ปรากฏว่าโดยส่วนรวมนักศึกษามีความพึงพอใจต่อด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดการการสอนอยู่ในระดับน้อย และมีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษามีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากในเรื่องตารางสอนที่มหาวิทยาลัยจัดให้ทำให้นักศึกษาไม่สามารถลงทะเบียนเรียนวิชาที่ต้องการได้ สำหรับในส่วนของความพึงพอใจไม่มีในระดับมาก

2.2.11 ด้านห้องสมุดและบริการการศึกษา ปรากฏว่าโดยส่วนรวมนักศึกษามีความพึงพอใจต่อด้านห้องสมุดและบริการการศึกษาอยู่ในระดับน้อย และมีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษามีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากในเรื่องมหาวิทยาลัยควรมีหนังสือที่กำหนดให้อ่านในห้องสมุดมากกว่านี้ เพื่อให้นิสิตนักศึกษาอืมได้ สำหรับในส่วนของความพึงพอใจไม่มีในระดับมาก

2.2.12 ด้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ปรากฏว่าโดยส่วนรวมนักศึกษามีความพึงพอใจต่อด้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับน้อย และมีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนของความพึงพอใจ พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ในเรื่องการที่มหาวิทยาลัยอนุญาตให้มีการปาร์กกาในเรื่องการเมืองและสังคมโดยบุคคลที่ไม่ใช่ นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย และในส่วนของความไม่พอใจ พบว่า นักศึกษามีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากในเรื่องนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยไม่ได้รับการยอมรับว่ามีความรับผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่

2.2.13 ด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัย ปรากฏว่าโดยส่วนรวม นักศึกษามีความพึงพอใจต่อด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับปานกลาง และมีความไม่พอใจอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากในเรื่องมหาวิทยาลัยของนักศึกษาภายหลังมีค่าไปแล้วยังมีความปลอดภัย และมหาวิทยาลัยของนักศึกษาไม่ได้เป็นเพียงแหล่งศึกษาเล่าเรียนเท่านั้น สำหรับในส่วนของความไม่พอใจไม่มีในระดับมาก

2.2.14 ด้านการจัดกิจกรรมของนักศึกษา ปรากฏว่าโดยส่วนรวมนักศึกษา มีความพึงพอใจและไม่พอใจต่อการจัดกิจกรรมของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนของความพึงพอใจ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากในเรื่อง นักศึกษาไม่ได้เข้ามาในมหาวิทยาลัยนี้เพื่อเข้าชั้นเรียนเท่านั้น แต่ต้องการกิจกรรมเสริมหลักสูตรอื่นด้วย และกิจกรรมทางสังคมจำเป็นที่จะต้องจัดขึ้นในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ สำหรับในส่วนของความไม่พอใจ นักศึกษามีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากในเรื่อง เห็นว่าสถานีดักนักศึกษาไม่ได้เป็นตัวแทนของนักศึกษาได้อย่างแท้จริง

2.2.15 ด้านปัญหาการเงินและอื่น ๆ ปรากฏว่าโดยส่วนรวมนักศึกษามีความพึงพอใจต่อปัญหาการเงินและอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลางและมีความไม่พอใจอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนของความพึงพอใจพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากในเรื่อง ไม่ได้มีปัญหาในการเดินทางไปและกลับจากมหาวิทยาลัย นักศึกษาไม่ได้คิดจะลาออก เพราะมีปัญหาทางการเงิน และนักศึกษาไม่ได้มีความรู้สึกว่ที่พักอาศัยของนักศึกษาถูกตัดขาดจากสังคมของมหาวิทยาลัย สำหรับในส่วนของความไม่พอใจพบว่า นักศึกษามีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากในเรื่อง การหางานทำนอกเวลาเรียน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบปฏิภิรียนักศึกษาต่อสถาบันทั้ง 15 ด้าน

โดยจำแนกตามเพศ ระดับชั้นปี สาขาวิชาและมหาวิทยาลัย ปรากฏว่าพบความแตกต่างทั้งในระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย ทั้งในส่วนรวมและรายข้อ ซึ่งในที่นี้เฉพาะความแตกต่างในรายข้อ จะขอสรุปกล่าวเฉพาะที่พบในระดับมากเท่านั้น

3.1 นักศึกษาเพศหญิงและชายมีปฏิภิรียนแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

3.1.1 ด้านคุณภาพการสอน พบความแตกต่างในส่วนของความไม่พอใจ โดยส่วนรวม โดยนักศึกษาชายมีความไม่พอใจต่อคุณภาพการสอนมากกว่านักศึกษาหญิง กล่าวคือ นักศึกษาชายมีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่นักศึกษาหญิงมีความไม่พอใจอยู่ในระดับน้อย และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชายในเรื่องผู้สอนรับฟังการซักถามและการอภิปรายเพื่อความกระจ่างของนักศึกษาในชั้นเรียนด้วยความสนใจ ผู้สอนไม่ได้สอนเนื้อหาวิชาเพียงเล็กน้อยแล้วให้นักศึกษาไปหาความรู้เพิ่มเติมตามความสามารถของแต่ละคน การเรียนในบางชั้นเรียนที่เนื้อหาวิชา

ซ้ำซากและเป็นสิ่งที่รู้แล้ว และได้เรียนรายวิชาที่แต่แรกคิดว่าน่าเบื่อ แต่เมื่อเรียนแล้วกลับน่าสนใจ

3.1.2 ด้านผลการเรียนของนักศึกษา ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชายในเรื่องการเรียนทันเพื่อนในชั้นเรียน

3.1.3 ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชายในเรื่องการได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ภายนอกห้องเรียนเกี่ยวกับงานในวิชาเรียน และรู้สึกพอใจอาจารย์ผู้สอนที่ละเอียดอ่อนพอที่จะเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของนักศึกษาได้ดี

3.1.4 ด้านการจัดหลักสูตรการเรียน พบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจโดยส่วนรวม โดยนักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจต่อการจัดหลักสูตรการเรียนมากกว่านักศึกษาชาย กล่าวคือ นักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่นักศึกษาชายมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาชายมีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาหญิงในเรื่องข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาไม่สามารถรับทราบและสอบถามได้ง่าย และต้องเรียนรายวิชาบังคับที่ค่อนข้างทำให้เสียเวลา

3.1.5 ด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดการสอน ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่านักศึกษาชายมีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาหญิงในเรื่องตารางสอนที่มหาวิทยาลัยจัดให้ทำให้ไม่สามารถลงทะเบียนเรียนวิชาที่ต้องการได้

3.1.6 ด้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย พบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจโดยส่วนรวม โดยนักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจต่อระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชาย กล่าวคือนักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่นักศึกษาชายมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อไม่พบความแตกต่างที่อยู่ในระดับมาก

3.1.7 ด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัย ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่านักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชายในเรื่องเห็นว่ามหาวิทยาลัยมีบรรยากาศที่เป็นมิตรและมีความสะดวกสบาย

3.1.8 ด้านปัญหาการเงินและอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่านักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชาย เกี่ยวกับการได้รับสิทธิเข้าพักในหอพักของมหาวิทยาลัย และนักศึกษามีความต้องการทำงานทำนอกเวลาเรียนอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชาย

3.2 นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีต่างกัน มีปฏิกริยาแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

3.2.1 ด้านคุณภาพการสอน พบความแตกต่างในส่วนของความไม่พอใจ โดยส่วนรวม โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 มีความไม่พอใจต่อคุณภาพการสอนอยู่ในระดับปานกลางและมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 ซึ่งมีความไม่พอใจอยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับที่น้อยกว่านักศึกษาชั้นปีที่อื่น ๆ ในเรื่องผู้สอนสามารถอธิบายเนื้อหาวิชาให้นักศึกษาเข้าใจได้ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 ในเรื่องผู้สอนรับฟังการซักถามและการอภิปราย เพื่อความกระจ่างของนักศึกษาในชั้นเรียนด้วยความสนใจ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่อื่น ๆ ในเรื่องผู้สอนไม่ได้สอนเนื้อหาวิชาเพียงเล็กน้อย แล้วให้นักศึกษาไปหาความรู้เพิ่มเติมตามความสามารถของแต่ละคน นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่อื่น ๆ ในเรื่องเห็นว่าผู้สอนไม่ได้มอบหมายงานให้นักศึกษารวกับว่าเรียนเพียงรายวิชาเดียว นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับที่น้อยกว่านักศึกษาชั้นปีที่อื่น ๆ ในเรื่อง การเรียนในบางชั้นเรียนที่เนื้อหาวิชาซ้ำซากและเป็นสิ่งที่รู้แล้ว และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และ 3 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 ในเรื่องได้เรียนรายวิชาที่แต่แรกคิดว่าน่าเบื่อ แต่เมื่อเรียนแล้วกลับน่าสนใจ

3.2.2 ด้านรูปแบบการสอน ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่อื่น ๆ ในเรื่องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้นภายนอกมหาวิทยาลัย เช่น การไปดูงานหรือทัศนศึกษา ฯลฯ และนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 3 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 และปีที่ 4 ในเรื่องการฝึกงานในสภาพการณ์จริง เพื่อให้ได้รับประสบการณ์ ถึงแม้ว่าจะต้องสำเร็จการศึกษาช้ากว่าปกติ

3.2.3 ด้านผลการเรียนของนักศึกษา ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 ในเรื่องการเรียนทันเพื่อนในชั้นเรียน

3.2.4 ด้านการประเมินผล ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 และปีที่ 4 มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 3 ในเรื่องผู้สอนไม่ได้ส่งข้อสอบและรายงานกลับคืนพร้อมด้วยคะแนนการแก้ไข และความคิดเห็นรวดเร็วพอที่จะช่วยให้นักศึกษาปรับปรุงการเรียนได้ดีขึ้น

3.2.5 ด้านการศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 ในเรื่องพบว่าสามารถเข้าใจในสิ่งที่เคยได้เรียนและ เข้าใจมาก่อนแล้วขณะที่เรียนในชั้นเรียน

3.2.6 ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ พบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจ โดยส่วนรวม โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อความสัมพันธ์กับอาจารย์อยู่ในระดับมากและมากกว่านักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 และปีที่ 4 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 3 ในเรื่องการได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ภายนอกห้องเรียนเกี่ยวกับงานในวิชาเรียน นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในเรื่องได้คุยกับอาจารย์ผู้สอนในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิชาเรียน นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 ในเรื่องรู้สึกพอใจอาจารย์ที่ละเอียดอ่อนพอที่จะเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของนักศึกษา สำหรับในส่วนของความไม่พอใจ พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ ในเรื่องเห็นว่าผู้สอนไม่ได้คุยกับนักศึกษาอย่างเป็นกันเอง

3.2.7 ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในเรื่องการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพและเรียนรู้เกี่ยวกับงานต่าง ๆ ที่อาจจะทำได้เมื่อสำเร็จการศึกษา

3.2.8 ด้านการจัดหลักสูตรการเรียน ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ ๒ ๓ และปีที่ 4 ในเรื่องข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาในมหาวิทยาลัยไม่สามารถรับทราบและสอบถามได้ง่าย

3.2.9 ด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดการสอน พบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจโดยส่วนรวม โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางและมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ ๒ ๓ และปีที่ 4 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในเรื่องเห็นว่าการจัดการสอนที่มหาวิทยาลัยจัดให้ทำให้ไม่สามารถลงทะเบียนเรียนวิชาที่ต้องการได้ และในส่วนของความไม่พอใจ พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ ๒ ๓ ในเรื่องการที่ต้องพลาดการเรียนรายวิชาที่ต้องการ เพราะมหาวิทยาลัยไม่เปิดรายวิชาเหล่านั้น

3.2.10 ด้านห้องสมุดและบริการการศึกษา พบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจโดยส่วนรวม โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางและมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ ๒ ๓ และปีที่ 4 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อไม่พบความแตกต่างที่อยู่ในระดับมาก

3.2.11 ด้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย พบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจโดยส่วนรวม โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางและมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในเรื่องการที่มหาวิทยาลัยอนุญาตให้มีการปาร์ตี้ในเรื่องการ เมืองและสังคม โดยบุคคลที่ไม่ใช่ นักศึกษาในมหาวิทยาลัย และในส่วนของความไม่พอใจ พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในเรื่องเห็นว่าการที่มหาวิทยาลัยไม่ได้รับการยอมรับว่ามีความรับผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่

3.2.12 ด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัย ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ ๒ ๓ และปีที่ 4 ในเรื่องมหาวิทยาลัยมีบรรยากาศที่เป็นมิตรและมีความสะดวกสบาย

3.2.13 ด้านการจัดกิจกรรมนักศึกษา ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษา

ชั้นปีอื่น ๆ ในเรื่องการได้มีโอกาสไปร่วมงานชุมนุม พบปะสังสรรค์ของชมรมหรือองค์การนักศึกษา นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 2 ในเรื่อง เห็นว่ากิจกรรมทางสังคมจำเป็นที่จะต้องจัดขึ้นในมหาวิทยาลัย และในส่วนของความไม่พอใจ พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 และปีที่ 3 มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 ในเรื่อง เห็นว่ามหาวิทยาลัยไม่ได้ให้นักศึกษาควบคุมกิจกรรมนักศึกษาด้วยตนเอง

3.2.14 ด้านปัญหาการเงินและอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 และปีที่ 4 มีความต้องการทำงานทำนอกเวลา เรียนอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ ในเรื่องการได้รับสิทธิในการเข้าพักในหอพักของมหาวิทยาลัย

3.3 นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาต่างกัน มีปฏิกริยาแตกต่างกันในระดับมากในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

3.3.1 ด้านคุณภาพการสอน พบความแตกต่างในส่วนของความไม่พอใจ โดยส่วนรวม โดยนักศึกษาสาขาริชาสังคมศาสตร์ มีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง และมากกว่านักศึกษาสาขาริชามนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่านักศึกษาสาขาริชาสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาสาขาริชามนุษยศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ในเรื่องผู้สอนรับฟังการซักถามและการอภิปรายเพื่อความกระจ่างของนักศึกษาในชั้น เรียนด้วยความสนใจ และได้เรียนรายวิชาที่แต่แรกคิดว่าจะน่าเบื่อ แต่เมื่อเรียนแล้วกับน่าสนใจ นักศึกษาสาขาริชามนุษยศาสตร์และวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาสาขาริชาสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ในเรื่อง เห็นว่าผู้สอนไม่ได้สอนเนื้อหาวิชาเพียงเล็กน้อย แล้วให้นักศึกษาไปหาความรู้เพิ่มเติมตามความสามารถของแต่ละคน และนักศึกษาสาขาริชามนุษยศาสตร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยกว่านักศึกษาสาขาริชาสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ในเรื่องการเรียนในบางชั้นเรียนที่เนื้อหาวิชาซ้ำซากและเป็นสิ่งที่รู้แล้ว

3.3.2 ด้านรูปแบบการสอน ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาสาขาริชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาสาขาริชามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ในเรื่อง

การฝึกงานในสภาพการณ์จริง เพื่อให้ได้รับประสบการณ์ ถึงแม้ว่าจะต้องสำเร็จการศึกษา
ช้ากว่าปกติ

3.3.3 ด้านผลการเรียนของนักศึกษา พบความแตกต่างในส่วนของความ
ไม่พอใจโดยส่วนรวม โดยนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์
มีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง และมากกว่านักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ ซึ่งอยู่
ในระดับน้อย และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์มีความพึงพอใจ
อยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์
ในเรื่องรู้ว่าการเรียนของนักศึกษาเป็นอย่างไรก่อนที่จะได้รับทราบคะแนน และนักศึกษาสาขา
วิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยกว่านักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์
สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ ในเรื่องการเรียนทันเพื่อนในชั้นเรียน

3.3.4 ด้านการประเมินผล ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม แต่เมื่อ
เปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และ
วิทยาศาสตร์ประยุกต์ มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ใน
เรื่องผู้สอนไม่ได้ส่งข้อสอบและรายงานกลับคืนพร้อมด้วยคะแนน การแก้ไขและความคิดเห็น
รวดเร็วพอที่จะช่วยให้นักศึกษาปรับปรุงการเรียนได้ดีขึ้น

3.3.5 ด้านการศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน ไม่พบความแตกต่างโดย
ส่วนรวม แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีความ
พึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์
ในเรื่องพบว่าสามารถเข้าใจในสิ่งที่เคยได้เรียนและเข้าใจมาก่อนแล้ว ขณะที่เรียนในชั้นเรียน

3.3.6 ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ พบความแตกต่างในส่วนของความ
พึงพอใจโดยส่วนรวม โดยนักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์
มีความพึงพอใจต่อความสัมพันธ์กับอาจารย์อยู่ในระดับมากและมากกว่านักศึกษาสาขาวิชา
วิทยาศาสตร์ประยุกต์ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่านักศึกษาสาขาวิชา
มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษา
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ในเรื่องการได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ภายนอกห้องเรียน
เกี่ยวกับงานในวิชาเรียน และการได้คุยกับอาจารย์ผู้สอนในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิชาที่เรียน
และนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาสาขาวิชา

มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ในเรื่องรู้สึกพึงพอใจอาจารย์ที่ละเอียดอ่อนพอที่จะเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของนักศึกษา

3.3.7 ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่านักศึกษานิติศาสตร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยกว่านักศึกษานิติศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ในเรื่องการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพและเรียนรู้เกี่ยวกับงานต่าง ๆ ที่อาจจะทำได้เมื่อสำเร็จการศึกษา

3.3.8 ด้านการจัดหลักสูตรการเรียน ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่านักศึกษานิติศาสตร์บริสุทธิ์ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษานิติศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในเรื่องข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาในมหาวิทยาลัยไม่สามารถรับทราบและสอบถามได้ง่าย และในส่วนของความไม่พอใจพบว่านักศึกษานิติศาสตร์ประยุกต์มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษานิติศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ ในเรื่องต้องเรียนวิชาบังคับที่ค่อนข้างทำให้เสียเวลา

3.3.9 ด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอน ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่านักศึกษานิติศาสตร์ประยุกต์และวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษานิติศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ในเรื่องเห็นว่าตารางสอนที่มหาวิทยาลัยจัดให้ทำให้ไม่สามารถลงทะเบียนเรียนวิชาที่ต้องการได้

3.3.10 ด้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่านักศึกษานิติศาสตร์ วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษานิติศาสตร์ใน เรื่องการที่มหาวิทยาลัยอนุญาตให้มีการปาลูกกอล์ฟใน เรื่องการ เมืองและสังคม โดยบุคคลที่ไม่ใช่ นักศึกษาในมหาวิทยาลัย และนักศึกษานิติศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษานิติศาสตร์ และวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ ในเรื่องเห็นว่านักศึกษานิติศาสตร์ไม่ได้รับการยอมรับว่ามีความรับผิดชอบ เหมือนผู้ใหญ่

3.3.11 ด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัย ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่า นักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ในเรื่อง เห็นว่านักศึกษาในมหาวิทยาลัยที่ควรสนใจสิ่งอื่น ๆ ด้วย นอกเหนือจากการเรียนเพื่อให้สำเร็จเท่านั้น และนักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่า นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ในเรื่อง เห็นว่ามหาวิทยาลัยของ นักศึกษามีบรรยากาศที่เป็นมิตรและมีความสะดวกสบาย

3.3.12 ด้านการจัดกิจกรรมของนักศึกษา ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ในเรื่องการได้มีเวลาไปร่วมงานชุมนุม พบปะสังสรรค์ของชมรมหรือองค์การนักศึกษา และใน ส่วนของความไม่พอใจ พบว่านักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในเรื่อง เห็นว่ามหาวิทยาลัยไม่ได้ให้นักศึกษาควบคุมกิจกรรมนักศึกษาด้วยตนเอง

3.3.13 ด้านปัญหาการเงินและอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม เมื่อ เปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มีความต้องการ ทางการเงินนอก เวลาเรียนอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และ วิทยาศาสตร์ประยุกต์

3.4 นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยต่างกัน มีปฏิภริยาแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

3.4.1 ด้านคุณภาพการสอน พบความแตกต่างในส่วนของความไม่พอใจโดย ส่วนรวม โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นมีความไม่พอใจต่อคุณภาพการสอนอยู่ในระดับปานกลาง และมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งอยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบ เป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่และสงขลานครินทร์มีความ พึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ใน เรื่องผู้สอนสามารถอธิบาย เนื้อหาวิชา ให้นักศึกษาเข้าใจได้ และผู้สอนไม่ได้สอนเนื้อหาวิชาให้เพียงเล็กน้อย แล้วให้นักศึกษาไปหาความรู้ เติมเต็มตามความสามารถของแต่ละคน และนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจ

อยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นและเชียงใหม่ในเรื่องเห็นว่าผู้สอนรับฟังการซักถามและการอภิปราย เพื่อความกระจ่างของนักศึกษาในชั้นเรียนด้วยความสนใจ

3.4.2 ด้านรูปแบบการสอน ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่และขอนแก่น ในเรื่องการได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้นภายนอกมหาวิทยาลัย และนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นและสงขลานครินทร์ในเรื่องการฝึกงานในสภาพการณ์จริง เพื่อให้ได้รับประสบการณ์ ถึงแม้ว่าจะสำเร็จการศึกษาช้ากว่าปกติ

3.4.3 ด้านการศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และขอนแก่นในเรื่องพบว่า สามารถเข้าใจในสิ่งที่เคยได้เรียนและเข้าใจมาก่อนแล้วในขณะที่เรียนในชั้นเรียน

3.4.4 ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ พบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจโดยส่วนรวม โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจต่อความสัมพันธ์กับอาจารย์อยู่ในระดับมากและมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่และขอนแก่น ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และขอนแก่นมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในเรื่องการได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ภายนอกห้องเรียนเกี่ยวกับงานในวิชาเรียนและได้คุยกับอาจารย์ผู้สอนในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียน และนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นและสงขลานครินทร์ในเรื่องรู้สึกพึงพอใจอาจารย์ที่ละเอียดอ่อนพอที่จะเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของนักศึกษา นอกจากนั้นยังพบความแตกต่างในส่วนของความไม่พอใจโดยนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นและสงขลานครินทร์ในเรื่องผู้สอนไม่ได้คุยกับนักศึกษาอย่าง เป็นกันเอง

3.4.5 ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และขอนแก่นมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในเรื่องการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพและเรียนรู้เกี่ยวกับงานต่าง ๆ ที่อาจจะทำได้เมื่อสำเร็จการศึกษา

3.4.6 ด้านการจัดหลักสูตรการเรียน พบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจโดยส่วนรวม โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง และมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่และขอนแก่น ซึ่งอยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นและสงขลานครินทร์ในเรื่องข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาในมหาวิทยาลัยไม่สามารถรับทราบและสอบถามได้ง่าย และต้องเรียนในรายวิชาบังคับที่ค่อนข้างทำให้เสียเวลา

3.4.7 ด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอน พบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจโดยส่วนรวม โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจต่อการลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอนอยู่ในระดับปานกลาง และมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่และขอนแก่น ซึ่งอยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นและสงขลานครินทร์ในเรื่องตารางสอนที่มหาวิทยาลัยจัดให้ทำให้ นักศึกษาไม่สามารถลงทะเบียนเรียนวิชาที่ต้องการได้

3.4.8 ด้านห้องสมุดและบริการการศึกษา ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความพึงพอใจในการบริการห้องสมุดของมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นและสงขลานครินทร์

3.4.9 ด้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย พบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจโดยส่วนรวม โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจต่อระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับปานกลาง และมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่และขอนแก่น ซึ่งอยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่และสงขลานครินทร์มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นในเรื่องนักศึกษามหาวิทยาลัยไม่ได้รับการยอมรับว่ามีความรับผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่

3.4.10 ด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัย ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่และขอนแก่นมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในเรื่องมหาวิทยาลัยของนักศึกษาไม่ได้เป็นเพียงแหล่งศึกษาเล่าเรียนเท่านั้น และนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น และสงขลานครินทร์ในเรื่องเห็นว่ามหาวิทยาลัยที่ศึกษาอยู่มีบรรยากาศที่เป็นมิตรและสะดวกสบาย

2.4.11 ด้านการจัดกิจกรรมของนักศึกษา ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่และขอนแก่น ในเรื่องการได้มีโอกาสไปร่วมงานชุมนุม พบปะสังสรรค์ของชมรมหรือองค์การนิสิตนักศึกษา และในส่วนของความไม่พอใจ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นและสงขลานครินทร์ในเรื่องมหาวิทยาลัยไม่ได้ให้นักศึกษาควบคุมกิจกรรมนักศึกษาด้วยตนเอง

3.4.12 ด้านปัญหาการเงินและอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นและเชียงใหม่มีความต้องการทำงานทำนอกเวลาเรียนอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาภาพรวมปฏิบัติการนักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค

ผลจากการศึกษาภาพรวมปฏิบัติการนักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ปรากฏว่าโดยส่วนรวมนักศึกษามีความพึงพอใจต่อสถาบันอยู่ในระดับปานกลาง และมีความไม่พอใจต่อสถาบันอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาคเป็นมหาวิทยาลัยที่ค่อนข้างใหม่ ยังไม่มีความพร้อมในทุกด้าน ยังมีความต้องการที่จะพัฒนาให้เจริญเติบโตไปเรื่อย ๆ โดยเฉพาะความเจริญของงานทางวิชาการ แต่ในขณะที่มหาวิทยาลัยต้องการความเจริญเติบโต งบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาลในแต่ละปีกลับมีจำนวนจำกัด และมีแนวโน้มอาจถูกตัดลงไปอีกในอนาคต จึงเท่ากับเป็นการเดินทางที่สวนกัน (ปรีดา พัฒนถาบุตร 2528: 1) ทำให้มหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคไม่สามารถพัฒนามหาวิทยาลัยให้มีความพร้อมตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ทุกประการได้ จึงส่งผลให้นักศึกษามีความพึงพอใจต่อสถาบันโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น แต่ก็นับว่าเป็นมหาวิทยาลัยที่ประสบความสำเร็จพอสมควรเมื่อนักศึกษามีความไม่พอใจต่อสถาบันโดยส่วนรวมอยู่ในระดับน้อย และมีแนวโน้มของความพึงพอใจในแต่ละด้านสูงกว่าความไม่พอใจเป็นส่วนใหญ่

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านในส่วนของความพึงพอใจ พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจอันดับสูงสุดอยู่ในระดับปานกลางในด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ รองลงมาคือด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัยและด้านคุณภาพการสอนตามลำดับ สำหรับความไม่พอใจพบว่า นักศึกษามีความไม่พอใจ

สูงสุดอยู่ในระดับปานกลางในด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอน รองลงมาคือด้านการจัดหลักสูตรการเรียน และด้านการประเมินผลตามลำดับ การที่นักศึกษามีความพึงพอใจในด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์อยู่ในอันดับแรก อาจเป็นเพราะว่าอาจารย์และนักศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่จะพักอาศัยอยู่บ้านพักหรือหอพักภายในบริเวณมหาวิทยาลัยและสภาพบ้านเมืองที่มหาวิทยาลัยตั้งอยู่ยังไม่ค่อยมีความเจริญทางด้านธุรกิจหรืออุตสาหกรรมเหมือนในส่วนกลาง จึงทำให้อาจารย์ส่วนมากในมหาวิทยาลัยส่วนภูมิกายังไม่มีวิถีชีวิตแบบธุรกิจและมีเวลาให้กับนักศึกษาได้อย่างเต็มที่ทั้งในและนอกเวลาเรียน ประกอบกับสภาพบ้านเมืองในส่วนภูมิกายังไม่ค่อยมีสิ่งยั่วยุให้นักศึกษาเที่ยวเตร่สนุกสนานเท่าไรนัก และส่วนใหญ่อาจารย์และนักศึกษายังมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมและใช้แหล่งออกกำลังกายหรือสันทนาการภายในมหาวิทยาลัยร่วมกันเป็นประจำ เพราะฉะนั้นจึงย่อมส่งผลให้อาจารย์กับนักศึกษามีโอกาสรู้จักคุ้นเคยกันมากยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันได้

ความพึงพอใจอันดับรองลงมา ได้แก่ ด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัย และด้านคุณภาพการสอน เนื่องจากสถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิกายังสามสถาบันมิได้ตั้งอยู่ในตัวเมือง และสภาพสังคมภายนอกและภายในมหาวิทยาลัยยังค่อนข้างเป็นสังคมแบบชนบท ไม่ว่าว่ามีบรรยากาศร่มรื่นตามธรรมชาติ นอกจากนั้นมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิกายังเป็นมหาวิทยาลัยใหม่ มีการวางแผนและดำเนินงานด้านอาคารสถานที่เป็นอย่างดี อาจารย์ได้อยู่ใกล้ชิดกับกันเองกับนักศึกษาและนักศึกษาเองมีโอกาสใกล้ชิดทำกิจกรรมร่วมกับนักศึกษาเองได้มากอีกด้วย (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ 2527: 132) ด้วยปัจจัยดังกล่าวจึงทำให้บรรยากาศของมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิกายังมีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดีในทัศนะของนักศึกษา เมื่อผนวกกับความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ย่อมจะส่งผลให้มีบรรยากาศการเรียนการสอนในชั้นเรียนเป็นไปในทางสร้างสรรค์ทางวิชาการ และสภาพการเช่นนี้นับว่าเป็นการเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนที่ดีขึ้น เพราะการเรียนการสอนจะบรรลุวัตถุประสงค์ได้ จะต้องมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาจารย์กับนิสิตนักศึกษาเป็นพื้นฐาน (พรชูลี อาทวอำรุง 2525: 232) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจินตนา มาทอง (2520: 59) ที่พบว่า ความสัมพันธ์ของอาจารย์กับนิสิต เป็นตัวประกอบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนที่ดีมีคุณภาพมากขึ้น ฉะนั้นจึงส่งผลให้การสอนของอาจารย์มีคุณภาพมากขึ้นในทัศนะของนักศึกษาและข้อค้นพบนี้ใกล้เคียงกับงานวิจัยของ เขาวนารถ อุทัยมกุล (2528: 91-92) ที่พบว่าโดยสรุปอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ส่วนใหญ่มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในด้านบรรยากาศ

การเรียนการสอนโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลางและให้ค่าคะแนนเป็นอันดับแรก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่าอาจารย์และนักศึกษามีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมด้านบรรยากาศการเรียนการสอนอยู่ในระดับสูง เกี่ยวกับอาจารย์มีความรู้ความสามารถอย่างลึกซึ้งในวิชาที่สอน อาจารย์ให้ความเป็นกันเองกับนักศึกษาและนักศึกษาเอาใจใส่ในการฟังคำบรรยาย ไม่ส่งเสียงเอะอะซุกซุก นอกจากนั้นอาจารย์และนักศึกษาในวิชา เขตต์ดาบียังมีทัศนะเกี่ยวกับการยอมรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา และนักศึกษาในชั้นเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดอยู่ในระดับสูงอีกด้วย และยังใกล้เคียงกับงานวิจัยของอรรถพร คุณพันธ์และคณะ (2525: 48) ที่พบว่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีสภาพแวดล้อมในองค์ประกอบด้านอาคารสถานที่เด่นที่สุด รองลงไปได้แก่ สภาพแวดล้อมในองค์ประกอบด้านบรรยากาศในการเรียนการสอน

สำหรับในส่วนของความไม่พอใจพบว่า นักศึกษาไม่พอใจคือด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดการการสอนอยู่ในอันดับแรก ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายข้อในด้านเดียวกันนี้จะพบว่า นักศึกษามีความไม่พอใจในเรื่องตารางสอนที่มหาวิทยาลัยจัดให้ทำให้นักศึกษาไม่สามารถลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่ต้องการได้อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ เห็นว่ากระบวนการลงทะเบียนเป็นสิ่งที่ยุ่งยาก และการที่ต้องพลาดในการเรียนรายวิชาที่ต้องการ เพราะมหาวิทยาลัยไม่เปิดรายวิชานั้น ซึ่งปัญหาที่เกิดจากการจัดการสอนนี้อาจเกิดจากสาเหตุหลาย ๆ ประการ ดังเช่น จากการศึกษายุทธศาสตร์ที่เกิดจากการจัดการสอนของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่ามีปัญหาหลายอย่าง เช่น ปัญหาที่เกิดจากการลงทะเบียนเรียนร่วมกัน ทำให้นักศึกษาบางส่วนลงทะเบียนเรียนตามที่เตรียมมาหรือต้องการไม่ได้ เพราะแต่ละกระบวนวิชารับได้จำนวนจำกัด หรือเวลาตรงกันสำหรับวิชาที่ต้องการเรียน ปัญหาห้องเรียนมีจำกัด นักศึกษาเลือกเวลาเรียน อาจารย์ วิชาเรียน และอาคารเรียน มีการกำหนดจำนวนนักศึกษา เวลาเรียน และห้องเรียนไม่สามารถสนองความต้องการของทุกคนได้เพราะมีจำนวนอาจารย์ไม่เพียงพอ บางคณะวิชาจัดเวลาเรียนในบางกระบวนวิชาแบบ "To be arranged" เป็นต้น (สมศักดิ์ เอี่ยมศรีทอง และอังกาบ บุญย้อย 2522: 13-16) และประกอบกับนักศึกษาในปัจจุบันจะเป็นนักศึกษารุ่นใหม่ที่เข้ามาเรียนเพื่อต้องการยกสถานะของตนเองและเพื่อไปประกอบอาชีพมากขึ้น (ประกอบ คูปรัดน์ 2529: 10) นักศึกษาจึงสนใจในเรื่องการงานอาชีพและจะเรียนในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองมากกว่าความนิยมในคุณค่าของความเป็นนักวิชาการ (ปทีป เมธาคุณวุฒิ 2528: 292) ในขณะที่การจัดระบบการลงทะเบียนเรียนและการจัดการสอนของมหาวิทยาลัยค่อนข้างจะแน่นอนตายตัว

ขาดความยืดหยุ่นและมีปัญหาหลาย ๆ ประการดังกล่าว จึงทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของนักศึกษาได้ทุกคน ฉะนั้นนักศึกษาให้ความสำคัญและมีทัศนคติไม่พอใจต่อการลดลง เบี่ยน เรียนและการจัดตารางสอนของมหาวิทยาลัยอยู่ในอันดับแรกทีเดียว

ความไม่พอใจอันดับรองลงมาคือ ด้านการจัดหลักสูตรการเรียน ซึ่งอาจจะ เป็น เพราะว่าหลักสูตรอุดมศึกษาส่วนใหญ่ยังเป็นทฤษฎี ยังขาดความยืดหยุ่น ไม่มีความสอดคล้องกับ ความต้องการของตลาดแรงงาน (ธรรมรัตน์ การพิศิษฐ์ 2527: 10) และ การจัด เนื้อหาของ หลักสูตรในปัจจุบันมีลักษณะคงที่ตายตัว (Rigid) และเป็นขั้นตอนมากเกินไป ทำให้การปรับปรุง เปลี่ยนแปลงเป็นไปได้อย่างยากและไม่ค่อยยอมรับการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ผู้เรียนก็ยังมีโอกาส เลือกได้น้อย หรือในบางหลักสูตรไม่มีโอกาสเลือกเลย และไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนซ้ำ หรือเร็วตามความสามารถเฉพาะบุคคล (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ 2524: 33) ซึ่งสอดคล้องกับการ ประเมินสภาพการจัดการศึกษาในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 5 ที่พบว่าหลักสูตรการเรียนการสอนใน สถาบันอุดมศึกษา ส่วนใหญ่ยัง เน้นทฤษฎีและวิชาการ เฉพาะด้านมากกว่าการนำไปปฏิบัติ และยังไม่สัมพันธ์กับสภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันเท่าที่ควร อีกทั้งยังไม่ได้มีการนำเอา เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการเรียนการสอนให้มากเท่าที่ควร (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ 2528: 4-123) และปัญหาที่เกิดขึ้นคงจะเป็นเพราะว่ามหาวิทยาลัยไม่ได้ นำเอาความต้องการของชุมชนมาเป็นตัวกำหนดหลักสูตรการศึกษานั้นเอง (ทองจันทร์ หงศ์ลดาธรมภ์ 2527: 147) นักศึกษาจึงไม่ค่อยพอใจในการจัดหลักสูตรการเรียนของมหาวิทยาลัย ในปัจจุบันเท่าไรนัก ดังเช่นการศึกษาของ วรลักษณ์ ศิยาภรณ์ (2524: 89-90) ที่พบว่า จุดอ่อน จากแผนการกำหนดการศึกษาของทุกสาขาวิชา เอกของคณมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้รับการประเมินจากบัณฑิตว่ามีความเหมาะสมค่อนข้างน้อย เนื่องจากไม่สู้เป็นประโยชน์แก่ ผู้เรียนในแง่การนำความรู้ไปใช้ในงานอาชีพ และหลักสูตรยังมีลักษณะตายตัวอยู่มาก นอกจากนี้ แผนกำหนดการศึกษาเมื่อรวมทั้งวิชาบังคับพื้นฐานกับหมวดวิชา เอกแล้ว จะมีหน่วยกิตรวม เป็น จำนวนมากเกินไป

ส่วนความไม่พอใจด้านการประเมินผลนั้น ความจริงการประเมินผลเป็น องค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนการสอนที่จะขาดเสียไม่ได้ ซึ่งประโยชน์ที่ได้จากการ ประเมินผลการเรียนรู้ทำให้ทราบว่าผู้สอนจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมหรือไม่ ผู้เรียนมี ทัศนคติ และความรู้ที่สำคัญเพียงพอหรือไม่ พร้อมทั้งทำให้ทราบจุดเด่น จุดด้อยของผู้เรียนแต่ละคน ในเนื้อหาวิชาใดวิชาหนึ่ง และทราบสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนซึ่งจะเป็นแนวทางในการตัดสินใจให้ระดับ

คะแนนแก่ผู้เรียน เป็นต้น (W. Mehern and I. Lehmann 1973: 7) แต่ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ผู้สอนมักจะทำภาระประเมินเพียงเพื่อต้องการทราบสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน เพื่อเป็นแนวทางในการให้ระดับคะแนนเท่านั้น และส่วนมากผู้สอนจะเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์ในการประเมินแต่เพียงฝ่ายเดียว นักศึกษาจึงยังไม่ค่อยพอใจในด้านการประเมินผลเท่าที่ควร ซึ่งอาจมาจากเหตุผลที่ว่า อาจารย์ผู้สอนคิดว่านักศึกษาที่เรียนในระดับอุดมศึกษามีความเจริญเติบโตทางวัยและความคิดเพียงพอที่จะรับผิดชอบในการเรียน การปฏิบัติกิจกรรม และการแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเองได้ จึงทำให้อาจารย์ผู้สอนมีการติดตามผลการเรียนการสอนของตนน้อยไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่องการประเมินพฤติกรรมการสอนทั่วไปของอาจารย์ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (นิโลบล นิมกังรัตน์ และดร.น. หาญตระกูล 2526: บทคัดย่อ) ที่พบว่าพฤติกรรมการสอนที่มีปริมาณน้อยที่สุด และมีปริมาณต่ำกว่าเกณฑ์ปานกลางทุกภาควิชาคือ ด้านการประเมินผลการสอน และการเรียน นอกจากนี้การศึกษาของ ปิ่นวดี จิระนราบุรุษ (2519: 191) ก็พบว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยส่วนรวมมีพฤติกรรมการสอนที่มีปริมาณน้อยที่สุด คือ ด้านการประเมินผลการสอนและการเรียนเช่นเดียวกัน

2. ผลการศึกษาปฏิบัติการียนักศึกษาคือสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ในแต่ละด้าน

2.1 ด้านคุณภาพการสอน ปรากฏว่าโดยส่วนรวมมีความพึงพอใจในด้าน

คุณภาพการสอนอยู่ในระดับปานกลาง และมีความไม่พอใจอยู่ในระดับน้อย นับได้ว่าเป็นทัศนะที่พึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ภิมมย์ เงินแก้ว (2514: 67) ที่ศึกษาถึงทัศนคติของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีต่ออาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ พบว่าตามความรู้สึกของนักศึกษานั้น การสอนของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากในเรื่องไม่ได้รู้สึกอึดอัดใจ เพราะผู้สอนสอนซ้ำเกินไป ผู้สอนไม่ได้สอนเนื้อหาวิชาที่ยากเกินไป ผู้สอนสามารถอธิบายเนื้อหาวิชาให้นักศึกษาเข้าใจได้ และไม่เคยเรียนในบางชั้นเรียนที่เนื้อหาวิชาซ้ำซากและเป็นสิ่งที่รู้แล้ว แสดงว่าอาจารย์ในมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้นักศึกษาเข้าใจได้เป็นอย่างดี โดยที่นักศึกษาไม่ได้รู้สึกว่าอึดอัดใจหรือคิดว่า เนื้อหาวิชาที่เรียนยากเกินไปกว่าที่จะรับได้ ทั้งนี้ อาจจะเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคมีบรรยากาศและสภาพการที่เอื้ออำนวยต่อการสอนที่ดี อาจารย์มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด เป็นกันเองกับนักศึกษา แม้เวลานอกเหนือจากการเรียนการสอน ในชั้นเรียน ก็ยังมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ดังนั้นอาจารย์จึงมีโอกาสรู้จักและ เข้าใจนักศึกษาได้ดีทั้งด้าน

ส่วนตัวและความสามารถในการเรียนรู้ บรรยากาศในชั้นเรียนก็เป็นไปอย่างดี อาจารย์และนักศึกษาสามารถพูดคุยซักถามข้อข้องใจในขณะที่เรียนได้อย่างเป็นกันเอง จึงส่งผลให้อาจารย์จัดการเรียนการสอนของตนให้นักศึกษาเข้าใจได้ง่ายขึ้น เหตุผลอีกประการหนึ่ง นักศึกษาในระดับอุดมศึกษา เป็นผู้ที่ได้ผ่านการสอบคัดเลือกมาหลายระดับและหลายครั้ง ส่วนใหญ่จะเป็นการสอบความรู้ทางทฤษฎีปัญหา นักศึกษาจึงเป็นผู้มีความรู้ความสามารถสูงพอ (ไพฑูริย์ สันลารัตน์ 2524: 41) ฉะนั้นนักศึกษาจึงมีความสามารถในการเรียนรู้สิ่งที่อาจารย์สอนได้ดีและไม่ได้รู้สึกว่เนื้อหาวิชาที่เรียน เป็นสิ่งที่ยากเกินไป

นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากในเรื่องไม่เคยเรียนในบางชั้นเรียนที่เนื้อหาวิชาซ้ำซากและเป็นสิ่งที่รู้แล้ว แสดงว่าอาจารย์ผู้สอนมีการเตรียมการสอนและจัดเรียงเนื้อหาได้อย่างเป็นระบบ มีการสอนเนื้อหาตามลำดับเนื้อหา ก่อนหลังตามที่กำหนดไว้ในโปรแกรมหลักสูตรการเรียน ซึ่งได้กำหนดเนื้อหาวิชาให้นักศึกษาเรียนก่อนหลังจากวิชาพื้นฐานขั้นต้นไปสู่วิชาที่ขั้นสูงที่มีความยุ่งยากสลับซับซ้อนมากขึ้นตามลำดับ จึงทำให้นักศึกษามีความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียนเป็นไปตามลำดับความยากง่ายและต่อเนื่องกัน นักศึกษาจึงไม่ได้รับรู้สึกว่าเนื้อหาที่เรียนเป็นสิ่งซ้ำซาก ซึ่งวรรณภา ปุรณโชติ (2528: 177) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการเรียนและการสอนที่มีประสิทธิผลในระดับมหาวิทยาลัย พบว่า กลุ่มอาจารย์ประสบความสำเร็จในการสอนจำนวนประมาณ 55-90% มีพฤติกรรมการสอนเกือบเป็นประจำหรือเกือบทุกครั้งในพฤติกรรมต่อไปนี้ สอนด้วยความมั่นใจว่ามีความรู้ ให้โอกาสนิสิตนักศึกษาซักถามทั้งในและนอกห้องเรียน เชื่อว่านิสิตนักศึกษามีความสามารถเรียนได้ดี ถ้ามีความสนใจและตั้งใจเรียน สนใจต้องการทราบว่านิสิตนักศึกษาเข้าใจสิ่งที่สอนหรือไม่ สอนตามลำดับเนื้อหา ก่อนและหลังที่ได้วางแผนเอาไว้ เตรียมการสอนทุกครั้ง และสามารถสอนได้ตามที่เตรียมไว้ จะเห็นได้ว่า แม้ว่าอาจารย์จะมีภาระกิจหลายอย่าง แต่อาจารย์ในมหาวิทยาลัยจะยังถือว่างานสอนเป็นงานหลักที่สำคัญที่สุด และเป็นแหล่งที่มาของความพึงพอใจส่วนตัวในชีวิตของอาจารย์ส่วนใหญ่ (Wilson and others 1975: 10) อาจารย์ส่วนมากจึงยังมีความรับผิดชอบและตั้งใจจริงในการสอน ดังนั้นพฤติกรรมการสอนที่ปรากฏจึง เป็นที่ยอมรับของนักศึกษา

ในส่วนของความไม่พอใจ นักศึกษามีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากในเรื่องได้เรียนรายวิชาที่แต่แรกคิดว่าน่าสนใจ แต่เมื่อเรียนแล้วกลับน่าเบื่อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมยุรี นภาพรรณสกุล (2529: 109) ที่พบว่านักศึกษาพยายามโดยส่วนรวมมีความพึงพอใจน้อยหรือ

มีปัญหาต่อต้านคุณภาพการสอนในเรื่องผู้สอนสอนอย่างน่าเบื่อในรายวิชาที่นักศึกษาคิดว่าน่าสนใจ เช่นกัน ซึ่งอาจจะ เป็น เพราะว่ามีผู้สอนส่วนใหญ่ในมหาวิทยาลัยมีความคิดว่าตนเอง เป็นนักวิชาการ หรือนักวิชาชีพมากกว่าความเป็นครู จึงไปสนใจที่เนื้อหาสาระมากกว่าระบบหรือวิธีการสอน และที่สำคัญคือตัวผู้เรียน (ประกอบ คุปรัตน์ ใน ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, บรรณาธิการ 2529: 9) เพราะการสอนถือเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่อาจารย์ทุกคนไม่ใช่ว่าจะสามารถสอนได้ดีเหมือนกันหมด และถึงแม้ว่าผู้สอนจะสามารถสอนเนื้อหาวิชาให้นักศึกษาเข้าใจได้หมดทุกอย่าง แต่ก็ไม่ใช่ว่าจะ เป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้ประสบผลสำเร็จในการสอนให้สมบูรณ์ได้ เพราะยังมีปัจจัยอื่น ๆ อีกมากดังเช่น ด้านวิธีการสอนในชั้นเรียนไม่น่าสนใจ ไม่สนุกสนาน เร้าใจหรือสร้างสรรค์ ด้านบุคลิกท่าทาง น้ำเสียงของผู้สอน หรือความไม่เข้าใจในลักษณะและธรรมชาติของนักศึกษา เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้ก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนแก่นักศึกษาได้ทั้งสิ้น ดังที่ ภิมยร์ เงินแก้ว (2514: 67) ได้ทำการศึกษาทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีต่อการสอน ของอาจารย์ พบว่าตามความรู้สึกของนักศึกษานั้นการสอนของอาจารย์นั้นอยู่ระดับปานกลาง และมีอยู่หลายด้านที่ต้องปรับปรุง เช่น การสอนที่จะก่อให้เกิดความสนุก การจัดกิจกรรมการจูงใจให้นักศึกษาสนใจเรียน การย่วยุให้นักศึกษาเกิดความคิดและการใช้วิธีการสอนที่จะส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และงานวิจัยของ สุวิทย์ รุ่งวิสัย (2527: 39) ก็พบว่า สภาวะที่ทำให้นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ไม่พึงพอใจ และ เบื่อหน่ายที่สุด คือ วิชาเรียนที่เป็นวิชาบังคับและวิชาพื้นฐาน ซึ่งนักศึกษาบางคนไม่ถนัด และไม่เคยเรียนมาก่อน หรือมีพื้นฐานไม่ดี เช่นวิชาคำนวณและสถิติ วิชาภาษาอังกฤษ เป็นต้น ทำให้จำเป็นต้องเรียนอย่างเหนื่อยหน่าย และบางวิชาที่นักศึกษาเห็นว่าไม่มีประโยชน์ในชีวิตประจำวันเลย ความเบื่อรองลงมาคือ เบื่ออาจารย์ผู้สอนบางคนใช้อารมณ์และไม่ให้ความ เป็นธรรมโดยเสมอหน้ากัน เข้มงวดในเรื่อง เล็ก ๆ น้อย ๆ ไม่มีศิลปะในการสอนอย่างมีชีวิตชีวา และบางคนสอนน่าเบื่อหน่ายบอกให้จด อย่างเดียว นอกจากนี้จากงานวิจัยของวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2527: 4) ซึ่งได้ศึกษา เรื่องนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา 10 แห่งก็พบว่านิสิตนักศึกษาประสบปัญหาในเรื่องอาจารย์ ใช้วิธีการสอนไม่ดี บรรยายไม่เป็น น่าเบื่อ สรุปได้ว่าสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาเบื่อการเรียนมี หลายสาเหตุ ควรที่อาจารย์ผู้สอนจะต้องให้ความสนใจเพื่อจะได้ปรับปรุงการสอนให้มี ประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2 ด้านรูปแบบการสอน ปรากฏว่าโดยส่วนรวมนักศึกษามีความพึงพอใจต่อ ด้านรูปแบบการสอนอยู่ในระดับปานกลาง และมีความไม่พอใจอยู่ในระดับน้อย ซึ่งยังเป็นทัศนะ

ที่พึงประสงค์ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากในเรื่อง การจัดการเรียนในชุมชนหรือภายนอกมหาวิทยาลัยทำให้มีประสบการณ์กว้างขวาง ควรมีหนึ่ง รายวิชาที่เป็นการศึกษาอิสระ การมอบหมายงานให้นักศึกษทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่ม และการฝึกงานในสภาพการณ์จริง เพื่อให้ได้ประสบการณ์ ถึงแม้ว่าจะต้องสำเร็จการศึกษาช้ากว่าปกติ ส่วนความไม่พอใจ ไม่มีในระดับมาก จากข้อค้นพบนี้จะเห็นได้ว่านักศึกษามีความพึงพอใจใน รูปแบบการสอนที่หลากหลาย นอกเหนือไปจากรูปแบบการสอนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งมักจะเป็น การสอนที่ผู้สอนมีบทบาทมากกว่าผู้เรียน เป็นการสอนที่เน้นแค่เพียงการให้ความรู้และยังไม่เอื้อ ต่อผู้เรียนให้มีโอกาสไปสัมผัสกับสภาพแท้จริงของสังคม แต่ยังใช้ระบบจำลองสังคมมาไว้ใน ห้องเรียนหรือคำราเล็มเล็ก ๆ (ประกอบ คูปรรัตน์ 2529: 14) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัจรี นพเกตุ (2522: 31-32) ได้ศึกษาปัญหาด้านการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า อาจารย์ยังขาดความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการสอน การสอนเน้นทฤษฎี การท่องจำ ไม่สอนวิธี ประยุกต์ ตัวอย่างส่วนใหญ่เน้นของต่างประเทศซึ่งไม่เข้ากับสังคมไทยในปัจจุบัน อีกทั้งไม่เปิด โอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรืออภิปราย และการศึกษาของนิโบล นิมกัรัตน์ และจรุณ ทาญตระกูล (2526: บทคัดย่อ) ซึ่งสำรวจเกี่ยวกับการใช้วิธีสอนของอาจารย์ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่าอาจารย์โดยส่วนรวมใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย และเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมภายหลังมากที่สุด รองลงมาเป็นวิธีสอนแบบบรรยายแต่ฝ่ายเดียว ส่วนนักศึกษา ต้องการให้อาจารย์ใช้วิธีสอนแบบแนะแนวทางที่สำคัญ และให้ผู้เรียนไปค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม นอกห้องเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ วิธีสอนแบบกำหนดปัญหาขึ้น แล้วช่วยกันวิเคราะห์ปัญหาหรือ ช่วยกันแก้ปัญหาแบบวิทยาศาสตร์ วิธีสอนให้ผู้เรียนได้ทดลองปฏิบัติหรือช่วยกันรวบรวมข้อมูลให้ เพียงพอเพื่อจะได้สรุปนิยาม ทฤษฎี หรือกฎเกณฑ์ และวิธีสอนแบบบอกนิยามหรือกฎเกณฑ์ก่อน แล้วจึงอธิบายให้เข้าใจและแสดงวิธีนำไปใช้ภายหลัง และการศึกษาของบุญส่ง นิลแก้ว (2521: 92) พบว่า นักศึกษาค้นคว้าวิธีสอนที่ให้โอกาสแก่พวกเขาได้มีส่วนร่วมและเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีผู้สอนเป็นผู้แนะนำให้คำปรึกษา

นอกจากนั้นข้อค้นพบนี้ยังตรงกับแนวคิดของ ประกอบ คูปรรัตน์ (2529: 14-15) ซึ่งได้เสนอแนะรูปแบบการเรียนการสอนที่ควรจะเป็นไว้ว่ารูปแบบการสอนในอนาคต นั้นน่าจะต้องปลดปล่อยผู้เรียนให้ออกพ้นจากห้อง เรียนให้ได้สัมผัสสังคมจริงให้ได้มากที่สุด รูปแบบ การสอนจะต้องสอนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน รูปแบบการสอนจะต้องหลากหลาย เพื่อให้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทางการศึกษาและการศึกษาจะต้องอาศัยกระบวนการกลุ่มมากขึ้น ควร

ให้นักศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้จริงโดยใช้วิธีการเน้นประสบการณ์เป็นหลัก เช่น การฝึกงาน การเรียนแบบโครงการจำลอง ฯลฯ เหล่านี้มาช่วย ตลอดจนการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้นักศึกษาเป็นปัญญาชนตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเองอย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักวิธีการอ่าน การจับใจความ การใช้ระบบดัชนีในการค้นคว้า การคิด การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ เพราะจะไม่มีใคร เป็นครูให้แก่ศึกษาได้ตลอดไป เพราะฉะนั้นมหาวิทยาลัยจึงควรตระหนัก ให้ความสนใจ และสนองตอบเป็นอย่างดี แต่ควรจะต้องจัดให้มีความสัมพันธ์กันระหว่างกิจกรรมในชั้นเรียนและกิจกรรมนอกชั้นเรียนที่จะช่วยให้นิสิตนักศึกษาเกิดการพัฒนานั้นคือการผสมผสานระหว่างการเรียนกับสังคม และต้องพิจารณาว่าการจัดกิจกรรมนั้นสนับสนุนให้นักศึกษา เป็นผู้ใหญ่และมีวุฒิภาวะหรือไม่ ช่วยให้นักศึกษาสามารถนำประสบการณ์นั้นไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ (ธิดารัตน์ มุญญช 2525: 267) ทั้งนี้เพราะสถาบันอุดมศึกษามีอิทธิพลอย่างมากต่อพัฒนาการของนักศึกษาและพัฒนาการของนักศึกษาที่เกิดขึ้นในระหว่างที่เข้ามาศึกษาอยู่ในสถาบันจะยังคงอยู่และติดตัวไปแม้ว่าจะสำเร็จการศึกษาไปแล้วก็ตาม (Feldman and Newcomb 1970: 325)

2.3 ด้านผลการเรียนของนักศึกษา ปรากฏว่าโดยส่วนรวมนักศึกษามีความพึงพอใจ และไม่พอใจต่อด้านผลการเรียนของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นทัศนะปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากในเรื่องการเรียนทันเพื่อนในชั้นเรียน ซึ่งอาจจะ เป็นเพราะวัยของนักศึกษากำลังอยู่ในช่วงที่สมองมีการพัฒนาสูงสุด (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2527: 15) และนักศึกษาเหล่านี้เคยผ่านการสอบคัดเลือกมาหลายครั้ง โดยจะเป็นการสอบทางพุทธิปัญญาเป็นส่วนใหญ่ เพราะฉะนั้นจึงเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถที่สูงพอ (ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ 2524: 41) ประกอบกับโดยทั่วไปแล้ว นักศึกษาจะเป็นคนที่กระตือรือร้น อยากรู้อ่าน ใจกว้าง สนใจที่จะเรียน (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2527: 15) ดังนั้นนักศึกษาที่เรียนในมหาวิทยาลัยจึงย่อมมีความรู้ความสามารถเพียงพอและคงจะไม่มีปัญหาในการเรียนไม่ทันเพื่อนในชั้นเรียน ซึ่งข้อค้นพบนี้ขัดแย้งกับการศึกษาของสมบัติ ไชลิตธรรม (2506: บทคัดย่อ) ที่พบว่า นิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร โดยนิสิตชายร้อยละ 43 นิสิตหญิงร้อยละ 44 รู้สึกว่าวิธีเรียนของตนเองบกพร่อง และเรียนไม่ทันเพื่อน นอกจากนั้นยังพบว่านักศึกษามีความไม่พอใจเป็นอย่างมาก และรู้สึกว่าตัวเองยังทำข้อสอบได้ไม่ดี ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากการขาดการวางแผนและมีวิธีการเรียนที่ไม่ถูกต้อง อีกทั้งยังขาดการให้คำแนะนำหรือการให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียน

แก่นักศึกษาของผู้สอน ดังข้อค้นพบในด้านการประเมินผล ทำให้นักศึกษาไม่ทราบจุดบกพร่องที่ควรแก้ไข และไม่มีความพร้อมในการสอน จึงทำให้รู้สึกว่ายังทำข้อสอบได้ไม่ดีเท่าที่ควรจะเป็น

2.4 ด้านการประเมินผล ปรากฏว่าโดยส่วนรวมนักศึกษามีความพึงพอใจต่อด้านการประเมินผลอยู่ในระดับน้อย และมีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นทัศนคติไม่พึงประสงค์นัก อาจจะเป็นเนื่องมาจากว่าการประเมินผลในปัจจุบัน ยังไม่ได้เป็นการประเมินผลที่ให้ข้อมูลย้อนกลับระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เป็นการประเมินที่ผู้สอนมีบทบาทเพียงฝ่ายเดียว และไม่ได้เป็นการประเมินรอบด้านทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และทักษะพิสัย แต่จะมุ่งเน้นด้านพุทธิพิสัยเป็นส่วนใหญ่ ที่สำคัญเป็นการมุ่งเน้นการประเมินเพื่อเป็นการตัดสินได้-ตกหรือการให้ระดับคะแนนมากกว่าเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน นักศึกษาจึงมีทัศนคติไม่พอใจต่อด้านการประเมินผลนัก ซึ่งสอดคล้องกับในส่วนของความไม่พอใจที่พบในครั้งนี้ คือนักศึกษามีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากในเรื่องผู้สอนไม่ได้ส่งข้อสอบและรายงานกลับคืนพร้อมด้วยคะแนนการแก้ไข และความคิดเห็นรวดเร็วพอที่จะช่วยให้นิสิตนักศึกษาปรับปรุงการเรียนได้ดีขึ้น ซึ่งจากงานวิจัยของ วรรณภา ปุณณโชติ (2528: 180) พบว่าอาจารย์ในมหาวิทยาลัยส่วนกลางมีพฤติกรรมการสอนสูงกว่าของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลคือ สนใจหา feedback เกี่ยวกับการสอนของคน ตรวจและแจ้งผลการสอบโดยเร็ว ตรวจงานหรือการบ้านและส่งคืนทันกำหนด จากข้อค้นพบนี้พอจะสะท้อนให้เห็นว่าอาจารย์ในมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่อาจจะยังไม่เข้าใจหรือให้ความสำคัญในเรื่องการประเมินผลอย่างถูกต้อง จึงละเลยการประเมินผลในลักษณะการให้ feedback นักศึกษาและอาจารย์เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของคนให้ดีขึ้น หรืออาจจะเป็นเพราะมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคเป็นมหาวิทยาลัยค่อนข้างใหม่ที่กำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว มีจำนวนนักศึกษาเพิ่มมากขึ้น แต่กำลังประสบกับปัญหาในการจูงใจให้ผู้มีความรู้ไปสมัครเป็นอาจารย์ จึงทำให้มีสัดส่วนจำนวนอาจารย์กับนักศึกษาไม่เหมาะสม อาจารย์ส่วนใหญ่ต้องรับผิดชอบงานสอนมีชั่วโมงสอนมากเกินไป ทำให้ไม่มีเวลาตรวจงานนักศึกษาได้ทันตามกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัจรี นพเกตุ (2522: 31) ที่ศึกษาปัญหาด้านการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์พบว่า ผู้สอนยังขาดความรู้เรื่องการประเมินผล และสรสิทธิ์ วัชโรทยาน และคณะ (2522: 110) ซึ่งทำการศึกษามีปัญหาการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ พบว่าการประเมินผลการเรียน อาจารย์ใช้การสอบข้อเขียนตัดสินได้ตกของนิสิตเป็นส่วนใหญ่ การวัดผลจากงานของนิสิตประกอบสอบข้อเขียนก็ใช้บ้าง แต่การวัดผลโดยพิจารณาจากพฤติกรรมใช้ค่อนข้างน้อย และอาจารย์มีปัญหากว่าจำนวนนิสิตหรือชั่วโมงสอนมากเกินไป และไม่มีเวลาตรวจงาน

นิสิต ฉะนั้นมหาวิทยาลัยควรริบหาทางช่วยเหลือ อาจจะเป็นโดยการพยายามจัดสวัสดิการหรือสิ่งดึงดูดใจให้ผู้มีความรู้ไปสมัครเป็นอาจารย์เพิ่มมากขึ้น และจัดสัดส่วนจำนวนอาจารย์ต่อชั่วโมงสอน และจำนวนนักศึกษาให้อยู่ในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อคุณภาพของการสอน รวมทั้งช่วยเสริมความรู้ความเข้าใจให้แก่อาจารย์ในเรื่องการประเมินผลให้ถูกต้องมากขึ้น อาจจะเป็นโดยกำหนดเป็นนโยบายให้มีการประเมินผลการสอนของอาจารย์ และจัดอบรมสัมมนาให้ความรู้ในเรื่องการประเมินผลแก่อาจารย์ เป็นต้น

2.5 ด้านการศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน ปรากฏว่าโดยส่วนรวมนักศึกษามีความพึงพอใจและไม่พอใจต่อด้านการศึกษาด้วยตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นทัศนคติที่ค่อนข้างดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากในเรื่องไม่เคยต้องดูหนังสือมากมาย จนกระทั่งไม่มีเวลาพักผ่อนหรือสนุกสนานกับสิ่งต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่ามหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคมิได้ตั้งอยู่ในตัวเมือง และท้องถิ่นที่มหาวิทยาลัยตั้งอยู่ก็ยังเป็นเมืองที่ไม่ค่อยมีสิ่งเย้ายวนใจให้นักศึกษาสนุกสนานเที่ยวเตร่ได้มากนัก ประกอบกับนักศึกษาส่วนใหญ่จะพักอยู่ในหอพักของมหาวิทยาลัย จึงทำให้นักศึกษาไม่ต้องเสียเวลาไปกับการเดินทางหรือการเที่ยวเตร่ หลงระเริงกับสิ่งใหม่ ๆ ที่สนุกสนาน จึงทำให้นักศึกษามีเวลาให้กับการเรียนอย่างเต็มที่ รวมทั้งมีเวลาในการพักผ่อน หรือสนุกสนานกับสิ่งต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย

เมื่อพิจารณาในส่วนของความไม่พอใจพบว่า นักศึกษามีความไม่พอใจในระดับมากในเรื่องได้ใช้เวลาที่ควรจะใช้กับวิชาหนึ่งไปทำงานอีกวิชาหนึ่ง เพื่อให้เสร็จทันตามกำหนด แสดงว่านักศึกษายังขาดการวางแผนการเรียนที่ถูกต้อง หรือไม่ก็อาจารย์ผู้สอนมีการมอบหมายงานให้ทำในบางวิชาอยู่ในสภาวะที่ไม่เหมาะสมหรือมากเกินไป ดังเช่นงานวิจัยของ สุวิทย์ รุ่งวิสัย (2527: 44, 47) ที่พบว่า สภาวะอย่างหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาไม่พอใจและเบื่อหน่ายวิชาเรียน คือมีแบบฝึกหัด การบ้านรวมทั้งรายงานมากและบ่อยเกินไป และในส่วนของนักศึกษาเองอาจจะไม่รู้จักแบ่งเวลาปล่อยให้งานค้างค้ำจนทำให้ต้องใช้เวลาที่ควรจะใช้กับวิชาหนึ่งไปทำงานอีกวิชาหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตามจากการที่นักศึกษายังมีเวลาพักผ่อนหรือสนุกสนานกับกิจกรรมต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย ย่อมแสดงว่ายังสามารถทำงานในวิชาที่เรียนต่าง ๆ ได้ทันตามกำหนดเพียงแต่ยังเป็นวิธีการเรียนที่ไม่ถูกนัก ซึ่งอาจารย์ผู้สอนหรืออาจารย์ที่ปรึกษาควรให้ความสนใจแนะนำวิธีการเรียนตลอดจนการวางแผนการเรียนที่ถูกต้องให้แก่ นักศึกษา ซึ่งนอกจากจะช่วยให้การเรียนดีขึ้น ยังเป็นการปลูกฝังลักษณะนิสัยในการเรียนและวิธีการทำงานที่ดีให้แก่ นักศึกษาอีกด้วย

ที่ถูกต้องให้แก่นักศึกษา ซึ่งนอกจากจะช่วยให้การ เรียนดีขึ้น ยังเป็นการปลูกฝังลักษณะนิสัยในการ เรียนและวิธีการทำงานที่ดีให้แก่นักศึกษาอีกด้วย

นอกจากนั้น นักศึกษายังมีความไม่พอใจในระดับมากในเรื่องยังต้องการ สถานที่ในมหาวิทยาลัยสำหรับศึกษาหรือทำงานของตนเองโดยปราศจากการรบกวน ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ วรณา ปุณฺณโชติ (2527: 296) ที่ทำการศึกษาปัญหาและความต้องการของนิสิต นักศึกษาของมหาวิทยาลัยของรัฐ 10 แห่ง พบว่านิสิตนักศึกษาร้อยละ 36 มีปัญหามากในเรื่อง สถานที่นั่งทำงานหรืออ่านหนังสือในบริเวณมหาวิทยาลัยมีไม่เพียงพอ และ นิธิ ฤทธิพรพันธ์และคณะ (2525: 27) ได้ศึกษาปัญหาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต ทาดใหญ่ ซึ่งสอบตกหรืออยู่ในสภาพวิกฤติ จำนวน 28 คน พบว่าปัญหาหนึ่งที่นักศึกษากลุ่มนี้ประสบ คือ เห็นว่ามหาวิทยาลัยไม่มีสถานที่เหมาะสมสำหรับอ่านหนังสือหรือทำงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในแต่ละมหาวิทยาลัยมีจำนวนนักศึกษาเพิ่มมากขึ้น เกินกว่าที่มหาวิทยาลัยจะอำนวยความสะดวกให้ ได้พร้อมหมดหรือเพียงพอตามความต้องการของนักศึกษาทุกคนได้ ถึงแม้จะมีห้องสมุดของมหาวิทยาลัย ซึ่งมีโต๊ะ เก้าอี้ไว้บริการให้นักศึกษาก็ตาม ห้องสมุดคงจะไม่สามารถบริการให้เป็นรายบุคคลได้ อย่างเพียงพอกับจำนวนนักศึกษาเป็นพัน ๆ คนได้อย่างแน่นอน นักศึกษาคงจะต้องนั่งทำงานร่วม โต๊ะกับนักศึกษาคนอื่น ๆ ในห้องสมุดด้วยกัน อีกอย่างหนึ่งการที่จะหาความสงบทำงานในหอพัก ก็ย่อมเป็นไปได้ยาก เพราะหอพักของมหาวิทยาลัยมักจะมีนักเรียนอยู่รวมห้องเดียวกันหลายคน เพื่อต้องการช่วยเหลือนักศึกษาให้มีที่พักให้มากที่สุด ครั้นจะไปทำงานที่ห้องสมุดอาจจะมีที่นั่งไม่พอ หรือแออัด นักศึกษาจึงต้องการสถานที่สำหรับทำงานของตนเองโดยสงบ ปราศจากการรบกวนอยู่ ในระดับมาก ซึ่งจากงานวิจัยของ จรินทร์ สุกุลถาวร (2526: บทคัดย่อ) ก็พบว่าห้องสมุดของ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ส่วนมากมีปัญหาในเรื่องความเงียบสงบภายในห้องสมุด จำนวนโต๊ะเก้าอี้ ในห้องสมุด บริเวณที่อ่านและค้นคว้าหนังสือ และงานวิจัยของ สุวิทย์ รุ่งวิสัย (2527: 39) ซึ่งพบว่า ภาวะที่ทำให้นักศึกษาไม่พอใจและ เบื่อหน่ายเกิดต่อแท่นและทอดยหรือไม่ค่อยสนใจใน การศึกษาเล่าเรียนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย เชียงใหม่อีกอย่างคือไม่พอใจหอพัก ที่อยู่กันอย่างแออัด ซึ่งตรงกับการศึกษาของ นิธิ ฤทธิพรพันธ์ และคณะ (2525: 3) ก็พบว่า ปัญหาสำคัญมากของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตทาดใหญ่ อันดับที่ 2 ใน 6 อันดับแรก คือจำนวนนักศึกษาในแต่ละห้องของหอพักมีมากเกินไป ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงควรจะให้ ความเอาใจใส่เพราะสถานที่สำหรับศึกษาหรือทำงานของนักศึกษานับได้ว่าเป็นปัจจัยแวดล้อมที่ สำคัญอย่างหนึ่งที่มีผลกระทบต่อ การเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา

ใน ไพฑูรย์ ลินลารัตน์, บรรณาธิการ 2529: 7) ถึงแม้ว่าจะเป็นไปไม่ได้ที่จะสนองความต้องการแก่ทุกคนได้อย่างเพียงพอ แต่ควรจะต้องพยายามสร้างปัจจัยแวดล้อมสนับสนุนบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เช่น การรักษาความสงบเงียบในห้องสมุด การขยายที่นั่งค้นคว้าหรือศึกษาในห้องสมุด หรือตามซุ้ม ดิกรเรียนต่าง ๆ เพิ่มขึ้น มีห้องทำงานหรือที่อ่านหนังสือในหอพักโดยให้นักศึกษาควบคุมความสงบกันเอง เป็นต้น

2.6 ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ ปรากฏว่าโดยส่วนรวมนักศึกษามีความพึงพอใจต่อด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง และมีความไม่พอใจอยู่ในระดับน้อย ซึ่งยังเป็นที่พึงประสงค์ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากในเรื่องได้คุยกับอาจารย์ผู้สอนภายนอกห้องเรียนทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับงานในวิชาเรียน และได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ภายนอกห้องเรียนเกี่ยวกับงานในวิชาเรียน จากข้อค้นพบนี้นับได้ว่าอาจารย์ในสวนภูมิภาคมีคุณลักษณะของอาจารย์ที่ดี ดังงานวิจัยของ วอทรูบา และไรท์ (Wotruba and Wright 1975: 645) ซึ่งพบว่า องค์ประกอบของอาจารย์ที่ดีซึ่งเป็นตัวแปรที่มีส่วนต่อประสิทธิภาพในการสอนอย่างหนึ่ง ใน 9 ลักษณะคือ การช่วยเหลือนักศึกษาทั้งในและนอกรั้วโรงเรียน การที่อาจารย์เสียสละเวลาให้ความช่วยเหลือนักศึกษาทั้งในเรื่องที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับวิชาเรียน แม้ว่าจะนอกเหนือจากเวลาสอนก็ตามอาจจะเป็นเพราะอาจารย์ในมหาวิทยาลัยจะถือว่างานสอนเป็นงานหลักที่สำคัญที่สุด และเป็นแหล่งที่มาของความพึงพอใจส่วนตัวในชีวิตของอาจารย์ส่วนใหญ่ (Wilson and Others 1974: 10) อาจารย์จึงมีจิตสำนึกที่ดีในหน้าที่การงานและยินดีช่วยเหลือนักศึกษาอย่างเต็มที่เท่าที่จะสามารถช่วยได้ ไม่ว่าจะเกี่ยวข้องกับวิชาที่สอนหรือไม่ก็ตาม ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ เดช กาญจนางกูร (2525: ค) พบว่าปัจจัยที่ทำให้อาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความพอใจในงานของตนมากที่สุดก็คือลักษณะของงาน รองลงมาคือความรับผิดชอบต่อนักศึกษาที่การงาน นอกจากนั้นจากการที่อาจารย์ในมหาวิทยาลัยภูมิภาคส่วนใหญ่พักอยู่บ้านพักภายในมหาวิทยาลัย ก็ย่อมจะมีเวลาที่จะให้แก่นักศึกษาได้อย่างเต็มที่ทั้งในและนอกรั้วโรงเรียน ซึ่งนับได้ว่าเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมบรรยากาศและโอกาสการเรียนรู้ของนักศึกษาได้เป็นอย่างมาก ดังที่แอสติน (Astin อ้างถึงในวัลลภา เทพัสติน ๓ อรุณยา 2524: 64) ได้กล่าวไว้ว่า นิสิตนักศึกษาจะพัฒนาได้ดีมากหากมีการติดต่อใกล้ชิดกับอาจารย์ผู้สอน และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย

2.7 ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว ปรากฏว่าโดยส่วนรวม นักศึกษามี

ความพึงพอใจและไม่พอใจคือด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนวอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นลักษณะที่ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษามีความพอใจอยู่ในระดับมากในเรื่องการศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพ และเรียนรู้เกี่ยวกับงานต่าง ๆ ที่อาจจะทำได้ เมื่อสำเร็จการศึกษาและมีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากในเรื่องยังต้องการข้อมูลเกี่ยวกับตลาดแรงงานที่อาจจะทำได้ เมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้ว ข้อค้นพบทั้งในส่วนของความพึงพอใจและไม่พอใจของนักศึกษานี้สอดคล้อง และเสริมซึ่งกันและกันที่จะสะท้อนให้เห็นว่านักศึกษาในปัจจุบันให้ความสำคัญและสนใจในข่าวสารด้านอาชีพการมีงานทำเป็นอย่างมาก และปฏิกิริยาที่แสดงออกมานี้ย่อมบ่งชี้ให้ทราบถึงความคาดหวังของนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยว่าจะเริ่ม เปลี่ยนไปสู่แนวบทบาทในการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติดา บัสโอติ (2528: 8) ที่พบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง มีการรับรู้ตามแนวบทบาทในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพสูงที่สุด ทั้งนี้ อาจจะเนื่องมาจากผลของการให้โอกาสทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาแก่ทุกคน และทุกคนขึ้น ทั้งโดยระบบจำกัดรับและไม่จำกัดรับ เพราะฉะนั้นนักศึกษารุ่นใหม่จึงไม่เหมือนนักศึกษารุ่นเก่า แต่จะเป็นนักศึกษาที่มีฐานะยากจนมากขึ้นและสนใจในเรื่องการงานอาชีพและจะ เรียนในสิ่งที่มีประโยชน์ต่อเขา นักศึกษาเหล่านี้อาจจะไม่มีค่านิยมในเรื่องคุณค่าของการอุดมศึกษาในด้านความเป็นนักวิชาการ (Academic Model) ที่ได้เรียนในสถาบันอุดมศึกษามากกว่าที่จะได้เรียนรู้รูปแบบของวิชาชีพ (Vocational Model) ซึ่งจะช่วยให้เขามีความเป็นอยู่ที่ดีเมื่อจบการศึกษา (ปัทยเมธาคูณวุฒิ 2528: 292) และสอดคล้องกับที่ ประกอบ คุปรัตน์ (ในโพธิ์ชัย สีนลารัตน์, บรรณาธิการ 2529: 10) ได้พูดถึงผู้เรียนในสถาบันอุดมศึกษาไว้ว่า จากสภาพจำนวนนักศึกษาที่หลากหลายและมีเป็นจำนวนมากขึ้นจะมีกลุ่ม "นักศึกษาใหม่" (New Students) เข้ามาสู่ระบบเป็นจำนวนมากขึ้น โดยจะเป็นนักศึกษาที่แตกต่างไปจากกลุ่มที่เคยมีแต่เดิม ซึ่งพอสรุปได้ว่า "นักศึกษาใหม่" นี้จะเป็นพวกที่ยากจนกว่าเดิมและมีพื้นฐานการเรียนอ่อนกว่าเดิมที่เข้ามาเรียนเพื่อได้เข้าสถานะและไปประกอบอาชีพมากขึ้น ประกอบกับนักศึกษาส่วนใหญ่ในปัจจุบันถูกบีบบังคับจากสภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำและการแย่งหางานในตลาดแรงงาน ซึ่งมีผู้สำเร็จการศึกษาระดับสูงว่างงานมากขึ้น นอกจากนั้นสภาพตลาดแรงงานก็ได้มีหลักประกันในการมีงานทำ จึงทำให้ความสนใจของนักศึกษาต้องเตรียมตัวเองสำหรับโลกของการทำงานและการแข่งขัน เพื่อการอยู่รอดมากขึ้น (ประกอบ คุปรัตน์ 2527: 191) ซึ่งข้อค้นพบนี้ตรงกับการสอบถามความมุ่งหวังในการศึกษาระดับอุดมศึกษาของ นิลิตครุศาสตร์ ปีที่ 2 และปีที่ 3 ที่เลือกเรียนวิชา 421 301 การอุดมศึกษา จำนวน 24 คน

ในปีการศึกษา 2522 (วิลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2528: 50) โดยนักศึกษาดังกล่าวมุ่งหวังต้องการหาความรู้เพื่อเป็นแนวทางประกอบวิชาชีพ เป็นอันดับแรก อันดับรองลงมาเพื่อยกระดับฐานะทางสังคม จะเห็นได้ว่าแนวโน้มของการศึกษาเพื่ออาชีพจะเป็นเป้าหมายที่สำคัญของนักศึกษามากยิ่งขึ้น ซึ่งมหาวิทยาลัยควรให้ความสนใจ เพราะอาชีพจัดว่าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาชีวิตที่ไม่สามารถแยกออกจากพัฒนาการทางชีวิตอื่น ๆ ได้ โดยการพยายามปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องหรือเอื้อต่อการช่วยเสริมโอกาสให้ทีมงานทำของนักศึกษาตามความต้องการของตลาดแรงงานให้มากที่สุด ตลอดจนปรับปรุงบริการการจัดหางานและข้อมูลด้านอาชีพทั้งหน่วยงานภาครัฐบาลและเอกชนให้กว้างขวาง ทันสมัยตามภาวะ เศรษฐกิจและสังคมของประเทศไว้บริการแก่นักศึกษาให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

2.8 ด้านการวางแผน ปรากฏว่าโดยส่วนรวมนักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง และไม่พอใจอยู่ในระดับน้อย ซึ่งยังเป็นทัศนะที่พึงประสงค์ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าในส่วนของความพึงพอใจและไม่พอใจไม่มีข้อใดอยู่ในระดับมาก และมีข้อน่าสังเกตว่าในส่วนของความไม่แน่ใจทั้ง 15 ด้าน จะมีค่าร้อยละอยู่ในระดับน้อย ยกเว้นในด้านการวางแผน ซึ่งมีค่าร้อยละอยู่ในระดับปานกลางในเรื่องนักศึกษาทราบดีว่าจะทำอะไรภายหลังจากสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยนี้ ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากผลของการขยายตัวและความพยายามที่จะขยายการรับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัยเท่าที่ผ่านมา เป็นการกระทำที่มุ่งตอบสนองของความต้องการเชิงสังคมเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้การผลิตบัณฑิตในบางสาขาเกินความสามารถในการบรรจุงาน (ประยูร ศรีประสาธน์ 2527: 27) ประกอบกับภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจจึงทำให้ไม่มีการขยายงาน เกิดบัณฑิตว่างงานในเกือบทุกสาขาวิชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาขาศึกษาศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ นิติศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ (อภิชัย พันธเสน 2527: 24) นอกจากนี้ลักษณะของหลักสูตรระดับอุดมศึกษายังเป็นเนื้อหาทฤษฎีเป็นรายวิชาเพื่อความ เป็นเลิศทางวิชาการ ไม่ได้ปรับประยุกต์ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งในปัจจุบันและสำหรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต (ธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์ 2527: 10) จึงทำให้นักศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาในสาขาที่มีการว่างงานสูงจะเกิดความไม่แน่ใจ และไม่ทราบว่าจะทำอะไรภายหลังจากสำเร็จการศึกษาไปแล้วอยู่ในระดับสูง ดังจะเห็นได้ว่านักศึกษามีความต้องการทราบข้อมูลเพิ่มเติม เกี่ยวกับตลาดแรงงานที่อาจจะทำได้เมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้วอยู่ในระดับมากในด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนวที่กล่าวมาแล้ว สำหรับความไม่แน่ใจในอนาคตของนักศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพรณ โคตรจำรัส (2524: 6) ที่พบว่า

นักศึกษาประสบปัญหาค่อนข้างมากในด้านอนาคตเกี่ยวกับอาชีพและการเรียน ซึ่งในสภาวะที่เศรษฐกิจตกต่ำ ตลาดแรงงานที่ไม่มีหลักประกันในการมีงานให้ทำ มีการว่างงานเพิ่มมากขึ้น จะทำให้นักศึกษามีความวิตกกังวล และไม่แน่ใจในอนาคตของตนเองมากยิ่งขึ้น มหาวิทยาลัยจึงควรช่วยเหลือนักศึกษาในการให้คำแนะนำปรึกษาด้านการวางแผนการเรียนและด้านอาชีพนับตั้งแต่เริ่มเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยจนกระทั่งจบออกไปโดยคำนึงถึงพัฒนาการด้านความต้องการของนักศึกษา ตลอดจนสภาวะทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อแต่ละบุคคลด้วยนั้นคือสถาบันจะต้องช่วยนักศึกษาให้เลือกตัดสินใจให้ดีที่สุดตามความต้องการของนักศึกษาและตามสภาพ เศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว (ธิดาจิตน์ บุญนุษ 2527: 160)

2.9 ด้านการจัดหลักสูตรการเรียน ปรากฏว่าโดยส่วนรวมนักศึกษามีความพึงพอใจต่อด้านการจัดหลักสูตรการเรียนอยู่ในระดับน้อย และมีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นทัศนคติที่ไม่พึงประสงค์นัก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อไม่พบข้อใดที่อยู่ในระดับมาก แต่พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยหรือไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลางในเรื่องการไม่อนุญาตให้นักศึกษารายวิชาที่คิดว่าจะเรียนได้โดยไม่คำนึงถึงคะแนนหรือรายวิชามังคัมก่อนเรียน การเรียนในรายวิชามังคัมที่ค่อนข้างทำให้เสียเวลา รายวิชามังคัมในสาขาวิชาทำให้ไม่สามารถเลือกเรียนรายวิชาอื่น ๆ ที่สนใจได้ และข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาในมหาวิทยาลัย ไม่สามารถรับทราบและสอบถามได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มยุรี นภาพรรณสกุล (2529: 181) ที่พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีความพึงพอใจระดับน้อยในเรื่องรายวิชาที่กำหนดให้เป็นวิชามังคัม ความอิสระในการเลือกเรียนได้ตามความสนใจ และการลงทะเบียนเรียนรายวิชาที่ต้องคำนึงถึงคะแนนหรือรายวิชามังคัมก่อนเรียน แสดงว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่องหลักสูตรการเรียนในระดับอุดมศึกษาด้วยกันส่วนใหญ่จะคล้ายคลึงกัน ทั้งนี้คงจะเป็นเพราะว่าสถาบันอุดมศึกษาจะต้องยึดแนวปฏิบัติตาม เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัยเหมือน ๆ กัน เพื่อประโยชน์ในการรักษามาตรฐานวิชาการและวิชาชีพ และเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การรับรองวิทยฐานะ และมาตรฐานการศึกษา (ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย 2525) และยังคงสอดคล้องกับปัญหาในการจัดหลักสูตร ซึ่งไพฑูริย์ สินลารัตน์ (2524: 33) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดเนื้อหาของหลักสูตรในปัจจุบันมีลักษณะคงที่ตายตัว และเป็นขั้นตอนมากเกินไป ทำให้การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเป็นไปได้ยากและมักไม่ค่อยยอมรับการเปลี่ยนแปลง นอกจากนั้นผู้เรียนก็ยังมีโอกาสเลือกได้น้อย หรือในบางหลักสูตรไม่มีโอกาสเลือกเลย และไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนเร็วหรือเรียนช้าตามความสามารถเฉพาะของบุคคลอีกด้วย นอกจากนั้นยังพบว่านักศึกษามีปัญหาในการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาใน

มหาวิทยาลัย ซึ่งบุคคลที่นักศึกษาคิดว่าจะสามารถขอความช่วยเหลือได้ก็ควรจะเป็นอาจารย์ที่ปรึกษานั้นเอง แต่ปัญหาที่ทำให้อาจารย์ที่ปรึกษาไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่นั้น อาจเกิดจากสาเหตุหลาย ๆ ประการ ดังเช่น อาจารย์ที่ปรึกษามีภาระงานอื่น ๆ มากเกินไป เช่น ภาระการสอน การทำงานด้านบริหารหรือธุรการ การมีนักศึกษาอยู่ในความดูแลมากเกินไป การที่นักศึกษากับอาจารย์มีเวลาว่างไม่ตรงกันหรือไม่ได้มีการจัดเวลาสำหรับนักศึกษาไว้โดยเฉพาะ หรือแน่นอน (วัชร ทรัพย์มี 2520: 132-133) ซึ่งวรลักษณ์ ดิยาภรณ์ (2524: 81) ได้ศึกษาจุดอ่อนของระบบอาจารย์ที่ปรึกษาของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่าอาจารย์ที่ปรึกษาได้ทำหน้าที่ของตนโดยเฉลี่ยไม่ค่อยดีนักหรือไม่สู้จะเอาใจใส่นักศึกษาเท่าที่ควร และพบว่ามีจุดอ่อนหรือจุดบกพร่องอีกหลายประการ คือการ เปลี่ยนอาจารย์ที่ปรึกษาในระหว่างที่นักศึกษแต่ละคนเล่าเรียนอยู่ ทำให้ขาดความต่อเนื่อง เป็นผลกระทบต่อการให้คำแนะนำและการติดตามผลการเรียนได้ อาจารย์ที่ปรึกษามีนักศึกษาในความรับผิดชอบมากเกินไป อาจารย์ที่ปรึกษาบางรายไม่สนใจศึกษาระเบียบข้อบังคับข้อมูล เกี่ยวกับการศึกษาตลอดจนโปรแกรมหลักสูตรการเรียนต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยจึงไม่สามารถให้คำแนะนำนักศึกษาได้ และไม่ได้เข้มงวดดูแล เรื่องการลงทะเบียนเรียนให้ถูกต้องตามกระบวนวิชาก่อนหลัง จึงทำให้เกิดปัญหาในภายหลัง นอกจากนี้ อัญชลี เศรษฐเสถียร (2526: 44) ได้ศึกษามหาบทของอาจารย์ที่ปรึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติบทบาทด้านการ เช่น อนุมัติการลงทะเบียนมากที่สุด เป็นอันดับหนึ่ง จากปัญหาหลายประการดังกล่าวจึงทำให้อาจารย์ที่ปรึกษาในปัจจุบันยังไม่สามารถเป็นที่พึ่งของนักศึกษาได้อย่างเต็มที่ในยามที่นักศึกษาต้องการความช่วยเหลือ ดังนั้น อาจารย์ที่ปรึกษาที่ดีจะต้องเป็นบุคคลที่ภาควิชาและคณะคัดเลือกอย่างดีที่สุด มิใช่ใครก็ได้ที่สมัครใจจะเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาเพราะนอกจากจะต้อง เป็นผู้รู้ระเบียบข้อบังคับดีแล้ว ยังจะต้องเป็นบุคคลที่ตระหนักในภาระหน้าที่ของตน เป็นบุคคลที่มีเมตตาธรรม ชยัน มีความรับผิดชอบสูง เอาใจใส่ในการเล่าเรียนของนักศึกษาในความดูแลของตนด้วยเช่นกัน

2.10 ด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอน ปรากฏว่าโดยส่วนรวม นักศึกษามีความพึงพอใจต่อด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอนอยู่ในระดับน้อย และมีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นทัศนคติไม่พึงประสงค์นัก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษามีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากในเรื่องตารางสอนที่มหาวิทยาลัยจัดให้ทำให้นักศึกษาไม่สามารถลงทะเบียนเรียนวิชาที่ต้องการได้ ซึ่งสาเหตุอาจจะมาจากหลายสาเหตุ ดังเช่น มหาวิทยาลัยไม่เปิดรายวิชานั้น ดังจะเห็นได้จากความไม่พอใจในอันดับรองลงมาในด้านเดียวกันนี้

ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง คือ นักศึกษาต้องพลาดการเรียนรายวิชาที่ต้องการ เพราะมหาวิทยาลัยไม่เปิดรายวิชาเหล่านั้น หรืออาจเป็น เพราะนักศึกษา รุ่นใหม่ ในปัจจุบันมักจะเป็นนักศึกษาที่สนใจในเรื่องการทำงานอาชีพและจะ เรียน ในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ต่อตัว เองมากขึ้นกว่าการคำนึงถึงความเป็นนักวิชาการ (ปทีป เมธาคูณวุฒิ 2528: 291) จึงมัก เลือก ลงทะเบียน ในวิชาที่ตนเองสนใจและต้องการจะเรียน แต่อาจจะมีอุปสรรค เพราะ เวลา ขัดข้องกับวิชาบังคับ วิชาที่เปิดจำกัดกลุ่มผู้เรียน หรือจำนวนผู้เรียนไม่สามารถแย่งลงทะเบียนในกลุ่มวิชาที่ต้องการหรือจำเป็นต้องเรียนได้ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจปัญหาการลงทะเบียนของนิสิตปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2523 (วัลลภา เทพทัตติน ณ อยุธยา 2528: 32) ที่พบว่า ปัญหาหนึ่งในหลาย ๆ ปัญหาของนิสิตคือการลงทะเบียนรายวิชาที่ต้องการไม่ได้ เพราะตารางสอนของคณะกับวิชาต่างคณะตรงกัน และจากการศึกษาปัญหาที่เกิดจากการจัดตารางสอนของมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ของ สมศักดิ์ เอี่ยมศรีทองและอังกาบ มุญ้อย (2523: 13, 14, 16) ก็พบว่านักศึกษามีปัญหาในเรื่องต่อไปนี้ด้วย คือ ในกระบวนวิชาบังคับพื้นฐานเป็นระบบลงทะเบียนเรียนร่วมกัน มีนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนไม่ได้ เนื่องจากแต่ละ section สามารถรับนักศึกษาได้ในจำนวนจำกัด บางคณะจัดห้องเรียนและ เวลาเรียนของกระบวนวิชาในคณะของตนซ้อนกัน อาจารย์ที่ปรึกษาไม่ควบคุมให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนตามแผนกำหนดการศึกษา จึง เป็นการขัดแย้งกับจำนวน section ในการจัดตารางสอน ในด้านการกำหนดจำนวน section เวลาเรียนและห้องเรียนไม่สามารถตอบสนองความต้องการของนักศึกษาทุกคนได้ เพราะมีจำนวนอาจารย์ไม่เพียงพอและนักศึกษามักจะ เลือก เวลาเรียน อาครเรียน อาจารย์ผู้สอน โดยต้องการให้เป็นไปตามความต้องการของตนเองทุกกระบวนวิชา สรุปแล้วจะพบว่าปัญหาในการลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอนจะเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับหลาย ๆ สาเหตุ ซึ่งเป็นปัญหาที่แต่ละมหาวิทยาลัย ควรจะศึกษาและแก้ไขไปตามสภาพความพร้อมของแต่ละสถาบันที่ไม่เหมือนกัน

2.11 ด้านห้องสมุดและบริการการศึกษา ปรากฏว่าโดยส่วนรวมนักศึกษามีความพึงพอใจต่อด้านห้องสมุดและบริการการศึกษาอยู่ในระดับน้อย และมีความไม่พอใจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นทัศนคติไม่พึงประสงค์นัก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าในส่วนของความพึงพอใจไม่มีในระดับมาก แต่นักศึกษามีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากในเรื่องมหาวิทยาลัยควรมีหนังสือที่กำหนดให้อ่านในห้องสมุดมากกว่านี้ เพื่อให้ นิสิต นักศึกษา ยืมได้ ซึ่งปัญหาที่สำคัญของห้องสมุดส่วนใหญ่ที่ประสพอยู่ก็คือ มีหนังสือหรือตำราภาษาไทยที่ใช้ประกอบการศึกษาหรือค้นคว้า น้อยมาก ดังที่ จรินทร์ สกุลถาวร (2526: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาของห้องสมุดมหาวิทยาลัย

เขียงใหม่ทั้งระดับคณะและห้องสมุดกลางพบว่าส่วนมากมีปัญหามากที่สุดเหมือน ๆ กันในเรื่อง
 จำนวนหนังสือ ตำราภาษาไทยมีน้อย และนิติ ฤทธิพรพันธ์และคณะ (2525: 3) ก็พบว่าปัญหา
 การเรียนการสอนที่สำคัญมากของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ คือหาหนังสืออ่านประกอบ
 การเรียนได้ยากมาก นอกจากนั้นละอองกาญจน์ สุริชัยพาณิชย์ (2520: บทคัดย่อ) พบว่าปัญหา
 การให้บริการห้องสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่นทั้งสำนักงานห้องสมุดกลางและห้องสมุดคณะมีหนังสือ
 และวัสดุการอ่านอื่น ๆ จำนวนน้อย และให้ยืมในระยะเวลาสั้น ซึ่งจากผลของการศึกษามีปัญหาของ
 ห้องสมุดในมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคทั้งสามแห่งที่ผ่านมาพอจะประเมินได้ว่าย่างขาดแคลนหนังสือหรือ
 ตำราเรียน โดยเฉพาะฉบับภาษาไทยที่จะให้บริการแก่นักศึกษาใช้ศึกษาค้นคว้าประกอบการเรียน
 ได้อย่างเพียงพอกับความต้องการ ซึ่งทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคเป็น
 มหาวิทยาลัยที่เพิ่งตั้งใหม่ กำลังขยายการเจริญเติบโต ต้องใช้งบประมาณไปในการขยายตัวด้าน
 อาคารสถานที่เสียเป็นส่วนใหญ่ จึงไม่มีงบประมาณเพียงพอจะส่งเสริมหรือปรับปรุงบริการด้าน
 หนังสือหรือตำราประกอบการเรียนของห้องสมุดได้อย่างเต็มที่เท่าที่ควร นอกจากนั้นยังขาดแคลน
 งบประมาณในการจูงใจหรือส่งเสริมการแต่งตำราฉบับภาษาไทยของอาจารย์ เพื่อให้ประกอบการ
 ศึกษาค้นคว้าได้อย่างจริงจังและเพียงพออีกด้วย จึงส่งผลให้มีหนังสือตำราฉบับภาษาไทยที่ใช้
 ประกอบการเรียนน้อย ประกอบกับในส่วนภูมิภาคนักศึกษาไม่มีแหล่งค้นคว้าอื่นใดอีกได้ ดังนั้น
 อาจารย์ผู้สอนจึงมักจะแจ้งให้ทางห้องสมุดสงวนหนังสือที่นักศึกษากำ เป็นต้องใช้ในวิชาที่เรียน เพื่อ
 ให้นักศึกษาได้หมุนเวียนกันอ่านในห้องสมุดได้อย่างทั่วถึง ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แก่นักศึกษาโดยส่วนรวม
 ที่เรียนกระบวนวิชานั้น ๆ นั้นเอง แต่นักศึกษาอาจจะไม่เข้าใจและเห็นว่าระยะเวลาที่ใช้ในห้องสมุด
 อาจจะไม่เพียงพอและไม่สะดวกจึงต้องการยืมหนังสือดังกล่าวออกได้ ซึ่งห้องสมุดบางแห่งได้แก้ปัญหา
 โดยอนุญาตให้นักศึกษาสามารถยืมหนังสือสงวนนี้ได้ในรูปแบบของหนังสือจองในระยะเวลาอันสั้น และ
 นอกเหนือจากเวลาราชการ แต่ก็ยังไม่เป็นที่พอใจแก่นักศึกษาเท่าไรนัก ดังนั้นสิ่งที่ เป็นปัญหา มาก
 ที่สุดที่มหาวิทยาลัยควรจะแก้ไขก็คือ ควรให้ความสำคัญและปรับปรุงห้องสมุด เพิ่มจำนวนหนังสือที่
 นักศึกษากำ เป็นต้องใช้ให้มากขึ้น โดยเฉพาะหนังสือตำราภาษาไทย เพราะห้องสมุดถือเป็นว่า เป็น
 ส่วนสำคัญยิ่งส่วนหนึ่งของการศึกษาและห้องสมุดกับสถาบันการศึกษาจะต้อง เป็นสิ่งที่ควบคู่กัน เสมอ
 (Reder 1958: 414) โดยอาจกล่าวได้ว่า ห้องสมุดเป็นเสมือนหัวใจของการศึกษาโดยตรง
 และเป็นแหล่งศูนย์กลางที่บรรดาอาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจใฝ่รู้ จะมาศึกษาค้นคว้าหาความรู้
 ได้ด้วยตนเองอีกด้วย

2.12 ด้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ปรากฏว่าโดยส่วนรวมนักศึกษา มีความพึงพอใจต่อด้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับน้อย และมีความไม่พอใจ อยู่ในระดับปานกลาง อันเป็นทัศนคติที่ไม่พึงประสงค์นัก ซึ่งใกล้เคียงกับผลการศึกษาของ อรรถพ คุณพันธ์และคณะ (2525:48) ที่พบว่า สภาพแวดล้อมเชิงจิตวิทยาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ตาม ความคิดเห็นของนักศึกษาปรากฏว่า มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับบรรยากาศในการบริหารด้อยที่สุด และจากการศึกษาของเขาวนารถ อุทัยมฤต (2528: 85-86) พบว่า อาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตหาดใหญ่ และวิทยาเขตปัตตานีให้ค่า คะแนนต่อสภาพแวดล้อมด้านการบริหารอยู่ในอันดับสุดท้ายและรองสุดท้าย โดยทั้งอาจารย์และ นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับการให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดระเบียบมหาวิทยาลัยร่วมกับคณาจารย์ และผู้บริหารอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าผู้บริหารมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ยังไม่เปิดใจให้ กว้างพอ มองว่านักศึกษายังเป็นเด็กที่ขาดประสบการณ์ จึงมีการวางระเบียบ กฎเกณฑ์ไว้อย่าง เข้มงวดจนเกินไป ในขณะที่นักศึกษามีความรู้สึกว่าตัวเองมีความ เป็นผู้ใหญ่เพียงพอและต้องการ ให้คนอื่นยกย่องมองเห็นความเป็นผู้ใหญ่ เคารพ รับฟังความคิดเห็นของเขา (วัลลภา เทพหัสติน ฒ อุษุธยา 2527: 38) และในปัจจุบันวัฒนธรรมการบริหารการปกครองได้เปลี่ยนไปอย่างมาก ความต้องการเข้ามีส่วนร่วมทางการบริหารเป็นไปอย่างกว้างขวาง การบริหารในมหาวิทยาลัย ไม่ใช่เรื่องผูกขาดเฉพาะของอธิการบดีหรือคณบดี เท่านั้น ควรต้องยอมรับสภาพการมีส่วนร่วมและ บทบาทของนักศึกษามากกว่าสมัยก่อน (ประกอบ คุปรัตน์ 2527: 6-7) ซึ่งในการเปิดโอกาสให้ นักศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบและข้อบังคับนั้นจะมีผลต่อนักศึกษาทางจิตวิทยา ทำให้ เกิดความไว้วางใจ ลดข้อสงสัยและพึงพอใจที่จะปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับด้วยความ เต็มใจ ทั้งนี้เพราะข้อกำหนดดังกล่าวให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดขึ้นเอง (พรชูลี อาชวอำรุง 2525: 113)

เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่านักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากใน เรื่องการที่มหาวิทยาลัยอนุญาตให้มีการปรากฏาใน เรื่องการเมืองและสังคมโดยบุคคลที่ไม่ใช่ นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ซึ่งอาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยได้เล็ง เห็นว่าโอกาสในการได้ พบปะรับฟังหรือได้รับประสบการณ์โดยตรงจากบุคคลที่มีความรู้หรือมีประสบการณ์ในหลาย ๆ กลุ่ม หลายทัศนคติของนักศึกษาในส่วนภูมิภาคนั้นค่อนข้างจะมีน้อยมาก ถ้าหากมหาวิทยาลัยไม่ให้การ ส่งเสริม และมหาวิทยาลัยเองก็คงตระหนักในความสำคัญของเสรีภาพทางวิชาการ ตลอดจน ลักษณะธรรมชาติของนักศึกษาซึ่งกำลังอยู่ในวัยของความอยากรู้อยากเห็น และสนใจในเรื่อง

ที่เกี่ยวกับสังคม มีอุดมคติสูงส่ง นิยมความถูกต้อง ยุติธรรมในสังคม (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2528: 38) ฉะนั้นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้ ได้รับฟัง และได้รับประสบการณ์ที่นอกเหนือไปจากการเรียนในชั้นเรียนในตำรา หรือจากอาจารย์ผู้สอน เป็นสิ่งที่ควรให้การส่งเสริม เป็นอย่างยิ่ง และยังสอดคล้องกับหลักการสำคัญของการอุดมศึกษาที่ว่า สถาบันอุดมศึกษาควรเป็นศูนย์กลางของความคิดและวิทยาการต่าง ๆ ความก้าวหน้าทางวิชาการจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าหากปราศจากเสรีภาพทางวิชาการ และเสรีภาพทางวิชาการควรจะครอบคลุมทั้งคณาจารย์ และนิสิตนักศึกษาในการที่จะแสวงหาความรู้และความจริงโดยปราศจากการก้าวก่ายและควบคุมจากอิทธิพลภายนอก (วิจิตร ศรีสอาน 2518: 53) นอกจากนี้การอุดมศึกษาควรเป็นเรื่องของการจัดโอกาส และสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปตามแนวทางของตนเอง การอุดมศึกษาไม่ควรกำหนดรูปแบบและวิธีการที่ตายตัว ไม่ควรโฆษณาชวนเชื่อหรือปลุกฝังค่านิยม และคุณธรรมแบบใดแบบหนึ่งโดยเฉพาะ แต่ควรจัดโอกาสและสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค่านิยมและคุณธรรมหลาย ๆ รูปแบบ โดยกระทำในรูปแบบของการให้เหตุผล การวิเคราะห์ วิจารณ์หลักการต่าง ๆ การให้ความรู้เรื่องของสังคมควรดำเนินการแบบให้รู้ข้อเท็จจริงและข้อมูลอย่างกว้างขวาง จัดประสบการณ์หลาย ๆ รูปแบบ ให้คุ้นเคยกับคนหลาย ๆ กลุ่ม หลาย ๆ วัย และหลาย ๆ แนวคิด เพื่อให้ผู้เรียนจะได้เลือกตัดสินใจดำเนินชีวิตความเป็นผู้ใหญ่ได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความถนัดของตนเองและสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างมีเหตุผลและมีระบบระเบียบ (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ 2524: 11-12)

ในส่วนของความไม่พอใจ พบว่านักศึกษามีความไม่พอใจอยู่ในระดับมาก ในเรื่องนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยไม่ได้รับการยอมรับว่ามีความรับผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของเบคเกอร์ (1963: 12) ที่พูดถึงปัญหาของนักศึกษาคือความต้องการที่จะแสดงให้ผู้ใหญ่รู้ว่า เขากำลังจะเติบโต เป็นผู้ใหญ่และบรรลุนิติภาวะแล้ว สาเหตุของการมองที่แตกต่างกันนี้อาจเนื่องมาจากความแตกต่างกันระหว่างวัย และประสบการณ์จึงส่งผลให้ความรู้สึกนึกคิดของนักศึกษา กับผู้บริหารหรืออาจารย์ผู้สอนแตกต่างกันไปด้วย เพราะวัยของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาเป็นช่วงที่ความเกี่ยวข้องกับความเป็นเด็กและความเป็นผู้ใหญ่ เป็นวัยซึ่งเริ่มต้นการเป็นผู้ใหญ่หรือเป็นระยะเวลาของการพัฒนาการเป็นผู้ใหญ่ จนถึงความเป็นผู้ใหญ่เต็มที่ (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2524: 39) ซึ่งพลังและธรรมชาติในวัยหนุ่มสาวนี้ต้องการชีวิตเสรี อยากรู้ชีวิตอย่างมีความสุขแบบอิสระในทุกด้าน ใช้ความรู้สึกเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจถูกผิด ต้องการแสดงออกให้สังคมยอมรับว่าเขาเป็นผู้รู้ และมีประสบการณ์ในทุก ๆ สิ่งผู้ใหญ่รับผิดชอบอยู่

(บุรุษชัย จงกลณี 2525: 21) แต่ในทัศนะของผู้บริหารและอาจารย์ผู้ซึ่งเคยผ่านวัยหนุ่มสาวมา เป็นผู้ใหญ่และมีประสบการณ์มากกว่าก็ยอมทำให้มีความคิดอ่านที่มีเหตุผล รู้จักคิดวิเคราะห์ที่ยั่งยืนซึ่งใจได้ดีกว่าเด็กในวัยหนุ่มสาว จึงมองพฤติกรรมหรือการแสดงออกของนักศึกษาว่ายังไม่เป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบได้อย่างเพียงพอ จึงได้มีการวางระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขึ้นเพื่อควบคุมดูแลหรือปลูกฝังความมีระเบียบค่อนักศึกษา ทั้ง ๆ ที่ในบางสถานการณ์อาจารย์และผู้บริหารก็ยอมรับว่านักศึกษาเป็นผู้ใหญ่ แต่อีกหลายสถานการณ์ก็ถือว่าเป็นเด็ก จึงทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างสถานภาพที่นักศึกษาควรจะเป็น (วัลลภา เทพัสติน ฌ อยุธยา 2528: 26) ดังเช่นงานวิจัยของประดับ นิลพังงา (2522:122) ที่พบว่าปัญหาของการจัดและดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษาอย่างหนึ่งคือ สถาบันไม่แน่ใจในวิถีทางประชาธิปไตย ขาดความเชื่อมั่นในความสามารถของนักศึกษาในการวางแผน การตัดสินใจ และความรับผิดชอบ ซึ่งมหาวิทยาลัยควรจะทำให้ความสนใจและคำนึงถึงสัดส่วนของศักยภาพและโอกาสการแสดงออกที่ไม่ได้อยู่ในลักษณะสมดุลย์ของนักศึกษาซึ่งอยู่ในวัยที่เต็มไปด้วยพลังความรู้สึกที่รุนแรง อาจจะทำให้เกิดปฏิกิริยาของความขัดแย้งในการใช้พลังต่อต้านกับสิ่งที่มหาวิทยาลัยต้องการ ในกรณีที่นักศึกษาต้องการเป็นอิสระแต่มหาวิทยาลัยพยายามดึงนักศึกษาให้อยู่ในโอวาทในกรอบของระเบียบวินัย (Mueller 1961: 101) ดังนั้นปัญหาและความยุ่งยากหลายประการในระดับอุดมศึกษาไม่ว่าจะเป็นการเรียนการสอนหรือการบริหารงานรวมทั้งกิจการนิสิตนักศึกษัมักจะมีสาเหตุจากการที่ผู้มีส่วนในการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาเข้าใจไปว่าผู้เรียนในระดับอุดมศึกษานั้นยังเป็น เด็กอยู่ จึงคอยประคับประคองดูแลให้ใกล้ชิดทุกวิถีทาง (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ 2524: 3) แต่ในบางครั้งก็จะพบว่าในการดำเนินงานบางอย่างมหาวิทยาลัยกลับปล่อยปละละเลยหรือไม่เคร่งครัดตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังเช่นความไม่พอใจอันตบรองลงมาพบว่านักศึกษาไม่พอใจที่มหาวิทยาลัยไม่ได้เอาจริง เอาจังกับระเบียบข้อบังคับและยังไม่มีมาตรการลงโทษนักศึกษาที่ทำผิดอย่างเคร่งครัด ซึ่งสอดคล้องกับที่ ประกอบ คุปรัตน์ (2527: 205-206) กล่าวไว้ว่า ปัญหาความล้มเหลวของการปกครองนักศึกษาในปัจจุบันเกิดจากแนวทางที่ต่างกันตรงข้าม 2 รูปแบบ คือฝ่ายแรกแบบแนวทางอนุรักษนิยม คอยควบคุมอย่างใกล้ชิด และแบบที่ 2 เป็นแบบตรงข้ามคือปล่อยตามนักศึกษาอย่างไม่มีหลักเกณฑ์ ซึ่งรูปแบบการบริหารทั้งสองนี้ไม่เป็นผลดีต่อการพัฒนานักศึกษาอย่างแน่นอน แต่รูปแบบที่ควรจะเป็นคือ การให้เหตุผลและผลเป็น เครื่องตัดสินใจ เรียนรู้และ เคารพข้อเท็จจริง คำนึงถึงผลได้ผลเสียต่อส่วนรวมด้วยการนั่งร่วมโต๊ะ คุยกันถึงปัญหาและข้อเท็จจริงได้ ต้องมีการหาข้อตกลงร่วมกัน แม้ข้อขัดแย้งก็ต้องสามารถอภิปรายกันได้ และตกลงประนีประนอมกันได้ ซึ่งถ้าหากมหาวิทยาลัยสามารถปฏิบัติ

ภายใต้รูปแบบนี้ได้ เชื่อว่านักศึกษา ก็คงสามารถพัฒนาการเป็นผู้ใหญ่ที่ดีต่อไปในอนาคตได้อย่างแน่นอน

2.13 ด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัย ปรากฏว่าโดยส่วนรวมนักศึกษามีความพึงพอใจต่อด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับปานกลาง และมีความไม่พอใจอยู่ในระดับน้อย ซึ่งยังเป็นทัศนะที่พึงประสงค์ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากในเรื่องมหาวิทยาลัยของนักศึกษาภายหลังมีค่าไปแล้วยังมีความปลอดภัย และมหาวิทยาลัยของนักศึกษาไม่ได้เป็นเพียงแหล่งศึกษาเล่าเรียนเท่านั้น

การที่นักศึกษามีความเห็นว่ามหาวิทยาลัยของนักศึกษาภายหลังมีค่าไปแล้วยังมีความปลอดภัย คงอาจจะเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมที่มหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคตั้งอยู่ส่วนใหญ่ยังคงค่อนข้างเป็นสังคมแบบชนบท อาจารย์และนักศึกษาส่วนมากก็จะพักอยู่ภายในบริเวณมหาวิทยาลัย มีโอกาสได้ทำกิจกรรมร่วมกันอยู่เสมอ โดยใช้สถานที่ของมหาวิทยาลัย เป็นศูนย์กลางของการทำกิจกรรมทุกอย่าง ทั้งด้านกีฬา สันทนาการ และอื่น ๆ จึงทำให้เกือบทุกคนในสังคมมหาวิทยาลัยรู้จักคุ้นเคยและมีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี ก่อให้เกิดบรรยากาศที่เป็นมิตรขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับความพึงพอใจในระดับรองลงมาซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง แต่ก็ค่อนข้างมากคือนักศึกษามีความเห็นว่ามีมหาวิทยาลัยของตนมีบรรยากาศที่เป็นมิตรและมีความสะดวกสบาย ประกอบกับมหาวิทยาลัยเองก็ได้มีมาตรการรักษาความปลอดภัยโดยมีการจัดเก็บทะเบียนประวัติพร้อมออกป้ายอนุญาตยานพาหนะให้ผ่านเข้าออกมหาวิทยาลัยได้เฉพาะพาหนะที่มีป้ายอนุญาตเท่านั้น และยังจัดเวรยามไว้คอยตรวจตราลาดตระเวนยังจุดต่าง ๆ ในเวลาค่ำคืนอีกด้วย จึงทำให้เป็นการยากแก่โจรผู้ร้ายที่จะเข้ามาทำอันตรายแก่ผู้คนในมหาวิทยาลัยได้ และส่งผลให้ทุกคนมีความมั่นใจว่ามหาวิทยาลัยของตนมีความปลอดภัยอยู่ในระดับมากแม้จะเป็นเวลาในค่ำคืนก็ตาม

ความพึงพอใจที่อยู่ในระดับมากอันดับรองลงมาคือนักศึกษาเห็นว่ามหาวิทยาลัยของนักศึกษาไม่ได้เป็นเพียงแหล่งศึกษาเล่าเรียนเท่านั้น คงจะเป็นที่ยอมรับกันว่า การพัฒนานิสิตศึกษานั้น เป็นเป้าประสงค์หลักของมหาวิทยาลัย (พรขุลี อาชวอำรุง 2525: 247) ดังนั้นเมื่อพิจารณาจุดมุ่งหมายหลักในการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคทั้ง 3 แห่ง จะพบว่าไม่ได้ต้องการให้บัณฑิตมีเพียงแต่ความรู้เท่านั้น แต่ต้องการให้ได้บัณฑิตที่ดี มีทั้งความรู้ บุคลิกภาพ คุณธรรมและจริยธรรมที่ดี เป็นคนไม่รู้จักความขี้เหนียว มีความรับผิดชอบและเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติเป็นต้น ซึ่งมหาวิทยาลัยเองก็คงตระหนักดีว่าเฉพาะบทบาทการเรียนการสอนในชั้นเรียนจะไม่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการเปลี่ยนค่านิยมหรือการพัฒนานักศึกษาให้เป็นคน

ที่สมบูรณ์ตามหลักการที่วางไว้ได้มากนัก แต่การที่นักศึกษาได้มีโอกาสใกล้ชิด สังสรรค์กับอาจารย์ ผู้สอน กลุ่มเพื่อน การทำกิจกรรมและการอยู่ร่วมกันในระบบและบรรยากาศในสังคมมหาวิทยาลัย ย่อมจะเป็นผลช่วยหล่อหลอมให้นักศึกษาเป็นคนที่สมบูรณ์ได้ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2528: 26) ดังนั้น ในปัจจุบันมหาวิทยาลัย เริ่มมองเห็นความสำคัญและมีการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ของสถาบันไปในทิศทางที่จะช่วยส่งเสริมการ เรียนรู้และพัฒนาการที่ดีแก่นักศึกษาทั้งในและนอก ชั้นเรียน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ฉะนั้นในระยะ เวลา 4ปีที่นักศึกษาเข้ามาในมหาวิทยาลัย จะมีการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ประการ ซึ่งเป็นผลมาจากการได้มีปฏิสัมพันธ์กับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสถาบันและการ เปลี่ยนแปลงที่นอกเหนือจากด้านวิชาความรู้แล้วยังก่อให้เกิดการพัฒนาที่ ทำให้นักศึกษามีบุคลิกภาพที่เชื่อมั่นในตัวเองมากขึ้น มีทัศนคติที่ดีต่อสังคม มีการใช้วิจารณญาณ ใคร่ครอองอย่างมีเหตุผล กล้าแสดงออกและไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากขึ้น (Astin 1983: 211-212) นักศึกษาจึงเห็นว่ามหาวิทยาลัยที่ศึกษาอยู่ไม่ได้ เป็นเพียงแหล่งศึกษาเล่าเรียน เท่านั้น แต่ยังได้รับสิ่งอื่น ๆ จากมหาวิทยาลัยอีกมากมาย ดัง เช่นในการสำรวจทัศนคติของนิสิตครุศาสตร์ ที่จะจบการศึกษาในปีการศึกษา 2521 (ไพฑูริย์ ลินลารัตน์ 2524: 46) พบว่านิสิตมีการ เปลี่ยนแปลงจุดมุ่งหมายในการศึกษาชัดเจนขึ้น โดยก่อน เข้าศึกษานิสิตคิดว่าควร จะเข้ามหาวิทยาลัย เพื่อประกอบอาชีพและเรียนต่อ แต่พอจะจบการศึกษานิสิตเห็นว่าควร จะหาความรู้ หาประสบการณ์ แล้วเอาไปใช้เพื่อประโยชน์ของสังคม ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงความคิดที่กว้างขึ้นจากอิทธิพลของ การเข้ามาศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยนั่นเอง

2.14 ด้านการจัดกิจกรรมของนักศึกษา ปรากฏว่าโดยส่วนรวมนักศึกษามีความ พึงพอใจและไม่พอใจต่อด้านการจัดกิจกรรมของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นทัศนคติ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ใน เรื่องนักศึกษา ไม่ได้เข้ามาในมหาวิทยาลัยแห่งนี้เพื่อเข้าชั้นเรียน เท่านั้น แต่ต้องการกิจกรรม เสริมหลักสูตรอื่น ด้วย และกิจกรรมทางสังคมจำเป็นที่จะต้องจัดขึ้นในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ ซึ่งอาจจะ เนื่องมาจาก ธรรมชาติของนักศึกษาเป็นวัยที่มีความกระตือรือร้น สนใจสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ โดยเฉพาะ เรื่อง ที่เกี่ยวกับสังคม และต้องการใช้ชีวิตอย่างอิสระที่จะคิดและแสดงออก (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2528: 38-39) ดังนั้นการที่จะให้นักศึกษาในวัยนี้หมกมุ่นอยู่แต่การเรียนในชั้นเรียน เพียง อย่างเดียว คงจะไม่สอดคล้องกับธรรมชาติของนักศึกษาอย่างแน่นอน ซึ่งถ้าหากมหาวิทยาลัยไม่ เข้าใจและไม่ให้การส่งเสริมไปในทิศทางที่จะ เอื้ออำนวยและ เกิดประโยชน์ต่อนักศึกษาแล้ว

นักศึกษาเหล่านี้อาจจะหาทางออกโดยหันไปสนใจทำในกิจกรรมที่เลวร้าย ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายทั้งโดยส่วนตัวและส่วนรวมได้ในที่สุด ดังที่มิลเลอร์และพริंस (Miller and Prince 1976: 109) ได้กล่าวว่าขบวนการที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมตามปกติวิสัย จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะมีสภาพแวดล้อมอย่างไรก็ตาม แต่ถ้าหากว่าสภาพแวดล้อมที่จัดให้ดีกว่าจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทิศทางบวกและผลดีที่ก่อให้เกิดการถดถอย แต่การที่จะพัฒนานิสิตนักศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยนั้น นอกจากมหาวิทยาลัยจะต้องจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถาบันที่ส่งเสริมการเรียนรู้แก่นิสิตนักศึกษาทั้งในและนอกชั้นเรียนแล้ว สภาพแวดล้อม ซึ่งรวมถึงสิ่งแวดล้อมทั้งด้านกายภาพบุคคล หลักสูตร และสภาพการต่าง ๆ เหล่านี้ ควรถูกจัดขึ้นโดยสนองต่อความต้องการของนิสิตนักศึกษา และโดยความร่วมมือจากบุคลากรทุก ๆ ฝ่ายของสถาบันจึงจะช่วยให้งานพัฒนานิสิตศึกษาลุล่วงไปด้วยดี (Brown 1972 อ้างถึงในธิดารัตน์ บุญนุษ 2528: 362)

ในส่วนของความไม่พอใจพบว่านักศึกษามีความไม่พอใจอยู่ในระดับมาก โดยเห็นว่าสถานศึกษาไม่ได้เป็นตัวแทนของนักศึกษาได้อย่างแท้จริง ซึ่งอาจจะ เป็น เพราะ ว่า นักศึกษามัก เข้าใจและถือว่าการมีสถานศึกษาหรือองค์การนักศึกษาก็ เพื่อจะได้มีอิสระในการปกครองตนเอง (ทิษณุ ผาสุข 2519: 419) และมีความคาดหวังในสถานศึกษามากว่าสูงมากว่าจะ เป็นองค์การสูงสุดขององค์การนักศึกษาที่จะ เป็นตัวแทนของนักศึกษาในการควบคุมการบริหารงานขององค์การบริหารให้ เป็นไปตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ค่อนักศึกษา และ เป็นตัวแทนของนักศึกษาในการพิทักษ์ผลประโยชน์ รับฟังความคิดเห็น ข้อวิจารณ์และคำร้องเรียนของนักศึกษาเพื่อเสนอมหาวิทยาลัยหรือดำเนินการให้ เป็นประโยชน์ค่อนักศึกษาและมหาวิทยาลัยโดยรวม แต่ในสภาพความเป็นจริงมีปัญหา อุปสรรค หลายประการในการดำเนินงานของสถานศึกษา ดัง เช่น ความเข้าใจที่แตกต่างกันของสมาชิกสถานศึกษา สมาชิกสถานศึกษาบางส่วน เห็นความสำคัญของสถานศึกษาน้อยจึงทำให้การประชุมบางครั้งที่ทำไม่ได้ เพราะสมาชิกมาประชุมไม่ครบองค์ประชุม นอกจากนั้นยังขาดการจัดเก็บระบบข้อมูลที่ดี และถูกต้องจึงทำให้ข้อมูลที่สถานศึกษาจะใช้ประกอบการพิจารณามีน้อยและไม่น่าหนักเพียงพอ ทำให้การเสนอความคิดเห็นของสถานศึกษาอยู่ในวงจำกัด (จินตนา ยูนิพันธ์ ในพรทูลี อาวช่ออำรุง, บรรณาธิการ 2525: 138) ประกอบกับวาระของการ เป็นสมาชิกสถานศึกษาก็มีเพียงปีเดียว ซึ่งอาจจะน้อยเกินไปในการที่จะทำงานให้ ได้ตามนโยบายที่วางไว้ ตลอดจนความต่อเนื่องของงานและนโยบายก็ต้อง เปลี่ยนไป ด้วยทุกปี และสถานภาพของสมาชิกสถานศึกษายัง เป็นนักศึกษาที่มีหน้าที่ต้อง เรียนด้วย จึงไม่สามารถทุ่มเท

เวลาทำงานได้อย่างเต็มที่หรือไม่ก็เห็นความสำคัญของการเรียนมากกว่าการเป็นสมาชิกสภานักศึกษา จากปัญหาอุสรรคต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาย่อมส่งผลให้การดำเนินงานของสภานักศึกษาล่าช้า หรือผลงานที่ออกมาอาจจะไม่ดีเท่าที่ควร จึงทำให้นักศึกษามองว่าสภานักศึกษามีได้ทำหน้าที่ของตนอย่างจริงจัง ให้เหมาะสมกับที่จะเป็นตัวแทนของนักศึกษาที่ได้รับการคัดเลือก เป็นสมาชิกสภานิสิตนักศึกษา ซึ่งข้อค้นพบนี้ใกล้เคียงกับงานวิจัยของ สายัณห์ บุรณไทย (2521: 75) ที่พบว่านักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่มีทัศนคติต่อการได้รับความร่วมมือ ต่อ เรื่องการเงิน กิจการกรมและการดำเนินงานของ องค์การนักศึกษาในสถาบันของตนเองในลักษณะนิเสธ หรือเป็นลักษณะลบ ซึ่งทัศนะในเชิงลบต่อ องค์การนักศึกษาก็น่าจะเป็นสิ่งสะท้อนว่ามีทัศนะในเชิงลบต่อสภานักศึกษาด้วยเช่นกัน เพราะสภานักศึกษา เป็นองค์กรหนึ่งในองค์การนักศึกษาที่ทำหน้าที่คล้ายกับสภาผู้แทนราษฎร คือคอยควบคุมการบริหารงานหรือการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารให้เป็นไปตามนโยบายที่วางไว้ นั่นเอง

2.15 ด้านปัญหาการเงินและอื่น ๆ ปรากฏว่าโดยส่วนรวมนักศึกษามีความพึงพอใจ ต่อด้านปัญหาการเงินและอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลางและมีความไม่พอใจอยู่ในระดับน้อย ซึ่งยังเป็นทัศนะที่พึงประสงค์ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากในเรื่องไม่ได้มีปัญหาในการเดินทางไปและกลับจากมหาวิทยาลัย และนักศึกษาไม่ได้มีความรู้สึกว้า ที่พักอาศัยของนักศึกษาถูกตัดขาดจากสังคมของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้คงเป็นเพราะมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนภูมิภาคทุกแห่งมีบริการและสวัสดิการที่พักสำหรับนักศึกษา แล้วนักศึกษาส่วนใหญ่ก็พักอาศัย อยู่ในหอพักของมหาวิทยาลัยถึงร้อยละ 60-80 แม้จะมีนักศึกษาส่วนหนึ่งที่ไม่ได้อยู่หอพักของ มหาวิทยาลัย แต่ก็จะเป็นนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนั้นหรือไม่ก็พักอาศัยอยู่ในหอพักเอกชน ใกล้เคียง ๆ กับมหาวิทยาลัย ประกอบกับมีถนนหนทางและรถโดยสารรับจ้างผ่านเข้าออกไปยัง มหาวิทยาลัยได้โดยสะดวก ระบบการจราจรก็ไม่ติดขัด นักศึกษาสามารถเดินทางไปเรียนหรือร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยได้ภายในเวลาไม่นานนัก จึงทำให้นักศึกษาเห็นว่าที่พักของตนเองไม่ได้ถูกตัดขาดจากสังคมของมหาวิทยาลัยและไม่ได้มีปัญหาในการเดินทางไปและกลับจาก มหาวิทยาลัยแต่ประการใด นอกจากนี้ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยมีบริการ และสวัสดิการหลายอย่าง ที่คอยช่วยเหลือนักศึกษาที่มีฐานะยากจน หรือมีปัญหาทางการเงินอีกด้วย ทั้งในรูปของเงินทุน นักศึกษา ทุนช่วยเหลือโครงการทำงานแลกเปลี่ยน เงินยืมเพื่อการศึกษาโดยไม่คิดดอกเบี้ยและเงินยืมเพื่อเหตุฉุกเฉิน ตลอดจนยังมีการยกเว้นค่าธรรมเนียมการศึกษาหรือค่าหอพักให้แก่ นักศึกษาที่มีฐานะยากจน ดังนั้นนักศึกษาที่มีปัญหาทางด้านการเงิน หรือฐานะยากจนจึงไม่คิดจะ ลาออกจากมหาวิทยาลัยเพราะสามารถจะขอความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยได้เมื่อมีความ เื่อตรอนหรือจำเป็นจริง ๆ

สำหรับในส่วนของความไม่พอใจ นักศึกษาไม่พอใจอยู่ในระดับมากในเรื่องยังต้องการทำงานทำนอกเวลาเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรางค์ โค้วตระกูล (2504: 19) สมบัติ โมลิตธรรม (2506: 158) ผ่องพรรณ บัณฑิตานนท์ (2511: 92) สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน (2511: 10) และวรรณภา ปุระโชติ และวัชรวิ ทรัพย์มี (2527: 298) ที่พบว่า ปัญหาและความต้องการของนักศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร วิทยาลัยครุมหาสารคาม มหาวิทยาลัยขอนแก่น และนิสิตนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยของรัฐ 10 แห่ง ส่วนหนึ่งที่เหมือนกัน คือ ปัญหาด้านการเงิน ต้องการเงินทุนการศึกษาและทำงานทำนอกเวลาเรียน เพื่อเป็นรายได้พิเศษนำไปเป็นค่าใช้จ่ายในการเรียนและการที่นักศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคมีความต้องการทำงานทำนอกเวลาเรียนอยู่ในระดับมากนั้น อาจจะเป็นเนื่องจากในปัจจุบัน สถานะเศรษฐกิจที่ตกต่ำ ค่าครองชีพถีบตัวขึ้นสูงมาก ผู้ปกครองอาจจะจำเป็นต้องประหยัทรายจ่ายเพื่อความอยู่รอดมากขึ้น และมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคจะมีนักศึกษาที่มาจากชนชั้นกลางระดับต่ำหรือมีฐานะยากจนมากขึ้นจากนโยบายการกระจายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ผู้ศึกษาเล่าเรียนในท้องถิ่น โดยให้โควตาแก่นักศึกษาในท้องถิ่นถึงร้อยละ 50 ของจำนวนนักศึกษาที่รับทั้งหมด ดังนั้นนักศึกษาที่ต้องการความช่วยเหลือในเรื่องการเงินก็ย่อมจะมีเพิ่มมากขึ้นไปด้วย ทั้งนักศึกษาที่อยากหารายได้พิเศษเพราะเดือดร้อนทางการเงิน และนักศึกษาที่มีฐานะปานกลางค่อนข้างยากจนที่ต้องการหาเงินทำเพื่อมีเงินใช้ส่วนตัวมากกว่าที่เป็นอยู่หรือช่วยแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง ซึ่งแม้ว่ามหาวิทยาลัยจะมีสวัสดิการช่วยเหลือเงินทุนหรืออื่น ๆ ในรูปแบบต่าง ๆ แต่ก็เป็นการช่วยเหลือได้ในวงเงินจำกัดค่อนข้างน้อยและเฉพาะกลุ่มที่เดือดร้อนมากจริง ๆ เท่านั้น จึงมีนักศึกษาอีกเป็นจำนวนมากที่ต้องการความช่วยเหลือในเรื่องการทำงานทำนอกเวลาเรียน ซึ่งมหาวิทยาลัยควรจะหาทางให้ความช่วยเหลือให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และควรจะปลูกฝังค่านิยมให้เห็นคุณค่าของงานทุกประเภท ไม่รังเกียจงานประเภทที่ใช้แรงงานหรืองานบริการก็จะสามารถขยายขอบเขตบริการการจัดหางานให้แก่แก่นักศึกษาของมหาวิทยาลัยได้กว้างขวางและเป็นจำนวนมากขึ้น แต่ถ้าหากเป็นไปได้ควรพิจารณาลักษณะงานที่สอดคล้องหรือมีส่วนช่วย เสริมสาขาวิชาที่นักศึกษา เรียนอยู่ก่อนเป็นอันดับแรก เพื่อให้นักศึกษาจะได้มีโอกาสนำความรู้ไปใช้และได้รับประสบการณ์จริงไปด้วย

3. การเปรียบเทียบปฏิภณักริยานักศึกษาค่อสถาบันตั้ง 15 ด้าน โดยจำแนกตามเพศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา และมหาวิทยาลัย

3.1 ด้านคุณภาพการสอน ปรากฏว่าพบความแตกต่างโดยส่วนรวมทั้งในส่วน ของนักศึกษาต่างประเทศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา และมหาวิทยาลัย ดังนี้

นักศึกษาหญิงและชาย พบความแตกต่างในส่วนของความไม่พอใจโดยส่วนรวม โดยนักศึกษาชายมีความไม่พอใจต่อคุณภาพการสอนอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาหญิง ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าการเรียนการสอนที่เป็นอยู่ในปัจจุบันยังเป็นการสอนที่เน้นที่ผู้สอนมากกว่าผู้เรียน เป็นการสอนที่มุ่งให้แค่ความรู้มากกว่าให้มีทักษะในทางปฏิบัติ รู้จักคิดวิเคราะห์หรือมีทัศนคติที่ดีถูกต้อง และยังเป็นการสอนที่ไม่ทำให้ผู้เรียนได้ไปสัมผัสกับสภาพแท้จริงในสังคม (ประกอบ คูปรัดน์ 2529: 14) ในขณะที่นักศึกษาชายมีลักษณะการเรียนแบบอิสระสูงกว่านักศึกษาหญิง (ประโยชน์ คุปกาญจนะกุล 2525: จ) และสนใจกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ได้ใช้ความคิด ใช้แนวทางหรือวิธีการใหม่ ๆ ของตนในการทำกิจกรรมนั้น ตลอดจนชอบการแสวงหาความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมความคิด ความรอบรู้มากกว่านำไปใช้ในการเรียนวิชาต่าง ๆ ที่เรียนอยู่ในขณะนี้มากกว่านักศึกษาหญิง (หัสตินทร์ เขาวนปริชา 2528: 115) ดังนั้นนักศึกษาชายจึงมีความไม่พอใจต่อคุณภาพและลักษณะการสอนที่เป็นอยู่ในขณะนี้มากกว่านักศึกษาหญิงดังกล่าว และมีข้อสังเกตว่านักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจในรายช้อในด้านนี้สูงกว่านักศึกษาชายเกือบทุกข้อ

เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายช้อพบว่า นักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชายในเรื่องผู้สอนรับฟังการซักถามและการอภิปรายเพื่อความกระจ่างของนิสิตนักศึกษาในชั้นเรียนด้วยความสนใจ ผู้สอนไม่ได้สอนเนื้อหาวิชาให้เพียงเล็กน้อย แล้วให้นิสิตนักศึกษาไปหาความรู้เพิ่มเติมตามความสามารถของแต่ละคน การเรียนในบางชั้นเรียนที่เนื้อหาวิชาซ้ำซากและเป็นสิ่งที่รู้แล้ว และได้เรียนรายวิชาที่แค่แรกคิดว่าจะน่าเบื่อ แต่เมื่อเรียนแล้วกลับน่าสนใจ ทั้งนี้อาจจะ เป็นเพราะว่านักศึกษาหญิงมีนิสัยและทัศนคติในการเรียนที่ดีกว่านักศึกษาชาย เนื่องจากเพศหญิงเป็นเพศที่ได้รับการอบรม เลี้ยงดูให้อยู่ในกรอบของประเพณีมากกว่าเพศชาย ทำให้มีแนวโน้มที่จะเชื่อฟังปฏิบัติตามคำสั่งสอนอบรมและมีความรับผิดชอบสูง จึงส่งผลให้มีนิสัยและทัศนคติต่อการเรียนดีไปด้วย (สุจิตร์ สิริรัตน์ 2522: 106) ซึ่งมนุษย์เราเมื่อมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งอะไรก็ย่อมมีแรงขับหรือพฤติกรรมสนองตอบในทางที่ดีไปด้วย ดังนั้นนักศึกษาหญิงเมื่อมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนก็ย่อมก่อให้เกิดความสนใจ ความตั้งใจจริงในการเรียนรู้ และพยายามเรียนหรือทำงานให้ดีที่สุด ประกอบกับเพศหญิงมีแนวโน้ม เชื่อฟังครูบาอาจารย์มากกว่าเพศชายจึงทำให้มีความพึงพอใจและมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนมากกว่านักศึกษาชาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณ ปุณณโชติ (2528: 187, 199) ที่พบว่านักศึกษาหญิงมีความถนัดและมีความขยัน มีวิธีเรียนที่ดีมากกว่านักศึกษาชาย และมีพฤติกรรมการเรียนในระดับสูงกว่า

นักศึกษาชายในเรื่อง เมื่อไม่เข้าใจหรือมีปัญหาเกี่ยวกับงานจะซักถามหรือขอคำปรึกษาจากอาจารย์ เมื่ออาจารย์ให้งานค้นคว้าหรืออ่านเพิ่มเติมจะรีบเข้าห้องสมุดทันที ไม่ยอมขาดเรียนแม้งานที่อาจารย์มอบหมายให้ทำจะไม่น่าสนใจและน่าเบื่อหน่ายก็จะตั้งใจทำงานเสร็จ เรียบร้อย และแม้จะไม่ชอบบางวิชาก็พยายามเรียนเพื่อให้คะแนนดี ๆ เป็นต้น และยังไม่ค่อยใส่ใจกับงานวิจัยของ สุชาติ มาสโอดี (2528: 91) ที่พบว่านักศึกษาหญิงมีการรับรู้ตามแนวทฤษฎีทางด้านวิชาการ และการเป็นศิษย์ดีสูงกว่านักศึกษาชายโดยมีพฤติกรรมการชอบที่จะเข้าฟังการบรรยายหรือเข้ามีส่วนร่วมในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ พยายามใกล้ชิดกับอาจารย์ ซักถามปัญหา ข้อสงสัย เมื่อมีปัญหาถามกว่านักศึกษาชาย

นักศึกษาต่างระดับชั้นปี พบความแตกต่างในส่วนของความไม่พอใจ

โดยส่วนรวมโดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 มีความไม่พอใจต่อคุณภาพการสอนอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากนักศึกษาใหม่ที่เพิ่งก้าวเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยจะเข้ามาด้วยความรู้สึกที่ตื่นเต้น กระตือรือร้น และมีอุดมคติสูง รวมทั้งมีความคาดหวังต่ออาจารย์และมหาวิทยาลัยไว้ค่อนข้างสูง และคาดหวังไว้ว่าการศึกษาในมหาวิทยาลัยย่อมแตกต่างไปจากการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา แต่พอเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยกลับพบว่ากิจกรรมการเรียนการสอนมิได้แตกต่างจากการเรียนในระดับมัธยมศึกษาเท่าใดนัก ทำให้นักศึกษารู้สึกผิดหวังมาก โดยเฉพาะนักศึกษาที่เพิ่งเข้ามาศึกษาในปีแรก ๆ เช่น ปีที่ 1 หรือปีที่ 2 ซึ่งยังมีความคาดหวัง ความอยากรู้อยากเห็นและความตื่นเต้นมากกว่าปีที่ 3 และ 4 ที่ความรู้สึกดังกล่าวได้ลดน้อยลงไปตามลำดับภายหลังการได้เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัย (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2528: 36, 56) ประกอบกับรายวิชาที่เรียนในปี 1 และปี 2 ส่วนใหญ่จะเป็นวิชาพื้นฐานการศึกษาทั่วไป และพื้นฐานวิชาชีพ ซึ่งค่อนข้างจะเป็นเนื้อหาทฤษฎีหรือหลักการ และเมื่อผนวกกันกับวิธีการสอน ซึ่งส่วนมากยังนิยมใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย การเรียนการสอนจึงเหมือนกับการให้เนื้อหาวิชาการมิได้แตกต่างจากการเรียนในระดับมัศึกษานัก ไม่มีอะไรแปลกใหม่หรือท้าทายอย่างที่คิดหวังไว้ จึงทำให้นักศึกษาปีที่ 1 และ 2 มีความผิดหวังและไม่พอใจต่อคุณภาพการสอนในมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 4

เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีที่ 3 และปีที่ 4 ในเรื่อง ผู้สอนสามารถอธิบายเนื้อหาวิชาบางวิชาให้นักศึกษาเข้าใจได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าลักษณะของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มักจะไม่ค่อย

พอใจครูอาจารย์ เริ่มมีความคิดเห็นขัดแย้งและ เป็นปฏิปักษ์ต่อมหาวิทยาลัยมีความรู้สึกว่าตนเอง เป็นผู้ใหญ่ขึ้น (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2528: 38) นอกจากนี้ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จะเริ่ม เข้ามามีบทบาทในกิจกรรมนักศึกษามากขึ้นในการทำหน้าที่เป็นผู้นำกิจกรรม การยอมรับดูแลนักศึกษา ใหม่เพื่อให้เกิดความสามัคคี รักหมู่อุทิศ มีระเบียบวินัย สามารถอยู่ร่วมกันได้ด้วยดีและค่อนข้าง มีลักษณะเข้มงวด (วชิรา เพ็ญโรจน์ 2528: 108) และจากงานวิจัยของ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2527: 144) ยังพบว่านิสิตปี 2 มีแนวโน้มที่จะเป็นสมาชิกชมรมมากกว่านิสิตปีที่สูงกว่า จึงทำให้นักศึกษาปีที่ 2 มีความตั้งใจเรียนและมีเวลาให้กับการเรียนน้อยลง หรือมัววุ่นกับกิจกรรม จนขาดเรียนไปบ้างในบางครั้ง ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการเรียนรู้ หรือไม่ เข้าใจในสิ่งที่ อาจารย์อธิบายได้อย่างชัดเจนนัก ประกอบกับมีทัศนคติไม่ค่อยพอใจอาจารย์อยู่แล้วจึงทำให้มีความ พึงพอใจต่อการสอนและการอธิบาย เนื้อหาวิชาการของอาจารย์ผู้สอนน้อยกว่านักศึกษาชั้นปีที่อื่น ๆ

นักศึกษาระดับปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับเดียวกัน และ มากกว่านักศึกษาระดับปีที่ 1 และปีที่ 2 ในเรื่องผู้สอนรับฟังการซักถามและการอภิปรายเพื่อความ กระจ่างของนักศึกษาในชั้นเรียนด้วยความสนใจ ซึ่งคงจะเป็นเพราะว่านักศึกษาระดับปีที่ 3 และ ปีที่ 4 เป็นนักศึกษาที่ได้ผ่านการเรียนรู้และมีประสบการณ์มากกว่านักศึกษาระดับปีที่ 1 และปีที่ 2 จึง ย่อมได้รับการกล่อมเกลามากกว่าได้เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยจนพัฒนาการเป็นผู้ใหญ่ที่มีความ มั่นใจในตัวเองมากขึ้น รู้จักการคิดวิเคราะห์มีความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์มากขึ้น อีกทั้ง นักศึกษาในชั้นปีที่สูงขึ้น ย่อมจะมีความรู้จักคุ้นเคย หรือมีความสัมพันธ์อันดีกับอาจารย์มากกว่า นักศึกษาที่เพิ่งเข้ามาที่หลัง จึงทำให้นักศึกษามีความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นหรือซักถาม ข้อสงสัยต่าง ๆ กับอาจารย์ผู้สอนในชั้นเรียนส่งผลให้มีบรรยากาศในการเรียนการสอนดีไปด้วย ดังที่ พรชูลี อาชวอร่าจ (2525: 292) กล่าวไว้ว่าสภาพการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียน การสอนที่ดีขึ้นนั้นจะต้องมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาจารย์และนักศึกษาเป็นพื้นฐาน ฉะนั้นด้วย ด้วยลักษณะของนักศึกษาชั้นปีสูงขึ้นที่มีความเป็นผู้ใหญ่ ขอบการซักถามและแสดงความคิดเห็น ใน เรื่องต่าง ๆ มากกว่าชั้นปีต้น ๆ ซึ่งยังไม่มี ความมั่นใจในตนเองและไม่ค่อยกล้าตอบปัญหาต่าง ๆ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2528: 33) จึงทำให้นักศึกษาระดับปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความพึงพอใจ ในบรรยากาศการเรียนการสอนที่ผู้สอนให้ออกสันทักศึกษามีส่วนร่วมในชั้นเรียนมากกว่านักศึกษาระดับ ปีที่ 1 และปีที่ 2 ดังกล่าว

นักศึกษาระดับปีที่ 3 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาระดับปีที่อื่น ๆ ในเรื่องผู้สอนไม่ได้สอนเนื้อหาวิชาเพียงเล็กน้อย แล้วให้นักศึกษาไปหาความรู้เพิ่มเติมตาม

ความสามารถของแต่ละคน ซึ่งแสดงว่าการสอนของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่ ยังเน้นการให้เนื้อหาวิชาการแก่นักศึกษามากกว่าการให้นักศึกษาไปค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมและ นักศึกษาไทยส่วนใหญ่ก็คุ้นเคยและชอบวิธีการสอนแบบนี้และการที่อาจารย์ส่วนใหญ่ยังเน้นการสอน แบบให้เนื้อหาวิชาการแก่นักศึกษา ส่วนหนึ่งคงเนื่องมาจากห้องสมุดของมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค ยังไม่ได้มาตรฐานมีหนังสือให้ค้นคว้าน้อยและไม่เพียงพอสำหรับนักศึกษาและแหล่งค้นคว้าอื่น ๆ ใน ภูมิภาคก็ไม่มี เพราะฉะนั้นอาจารย์จึงต้องใช้วิธีการสอนแบบให้เนื้อหาแก่นักศึกษาเป็นหลักซึ่ง ปรากฏว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่าชั้นปีอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 เป็นนักศึกษาที่ขยันเรียน และสนใจเรียนมากกว่าปีอื่น ๆ ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากการ เรียนในปีที่ 3 นี้ นักศึกษาจะเริ่มเข้าสู่การเรียนในวิชาเอกหรือวิชาชีพที่เลือกเรียนอย่าง จริงจังภายหลังจากได้ผ่านการเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไป และพื้นฐานวิชาชีพมาแล้วในปีที่ 1 และ ปีที่ 2 นักศึกษาปีที่ 3 จึงกระตือรือร้นสนใจต่อการเรียนมากขึ้น นอกจากนี้จากการศึกษาของนิดา วุฒิวัย (2528: 16) ก็พบว่านักศึกษาปีที่ 3 ส่วนหนึ่งภายหลังจากได้ผ่านชีวิตที่เหลวไหล การ สนุกสนานกับกิจกรรมต่าง ๆ การขาดเรียนบ่อย ๆ จนส่งผลให้ผลการเรียนตกต่ำ เป็นที่พึงเล็ง ของอาจารย์ และสถานการณ์ต่าง ๆ รัศตัวมากขึ้น จึงทำให้นักศึกษาปีที่ 3 ต้องขยันเรียนและ สนใจเรียนมากขึ้น เพื่อให้ผ่านช่วงวิกฤติของการเรียนไปได้ และสุวิทย์ รุ่งวิสัย (2527: 67) ได้ศึกษาทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีต่ออาจารย์และการเรียนก็พบว่า กลุ่มที่ขยัน เรียนที่สุดคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ซึ่งอาจเป็นเพราะว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีความหวังว่าจะจบการศึกษา ส่วนชั้นปีที่ 4 ลดความขยันลงไปบ้างเพราะคิดว่าอย่างไรเสียก็จบอย่างแน่นอน และสอดคล้องกับ การศึกษาลักษณะนิสัยคหบดี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งวัลลภา เทพหัสติน ณ อุบลยา (2528: 33) ได้สรุปไว้ว่านิสิตปีที่ 3 จะมีความสนใจในวิชาที่เรียนมากเช่นเดียวกัน ดังนั้นด้วยลักษณะของ ความขยันและสนใจเรียนของนักศึกษาปีที่ 3 ที่มีมากกว่าชั้นปีอื่น ๆ ก็ย่อมจะมีความพึงพอใจในการ ให้ความรู้หรือเนื้อหาวิชาของผู้สอนมากกว่านักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ ไปด้วย โดยเฉพาะในสภาวะที่ไม่ค่อยมีแหล่งค้นคว้าทางวิชาการอย่างในภูมิภาค

นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ ในเรื่องผู้สอนไม่ได้มอบหมายงานให้นักศึกษารวกับว่าเรียนเพียงรายวิชาเดียว ซึ่งคงเป็น เพราะลักษณะของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เมื่อแรกเข้ามาในมหาวิทยาลัยจะรู้สึกตื่นเต้น สนใจต่อทุกสิ่ง รอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการเรียนหรือกิจกรรมสังคมในมหาวิทยาลัย มีความตั้งใจใน การศึกษา อยากเรียนและอยากปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งจะสนิทสนม

และ เชื้อหังคำสั่งสอนของอาจารย์ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2528: 38) และทอง เรียนอมรัชกุล (2525:39) ได้กล่าวถึงลักษณะของนักศึกษาไว้ว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัย เพื่อหวังความสำเร็จทางวิชาการ สนใจการศึกษาหาความรู้ความคิดต่าง ๆ นอกจากนั้น ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพรพนา อรรถจรโรจน์ (2528: 156) ที่พบว่านักศึกษาปี 1 เน้นแนวบทบาทของตนในด้านพยายาม เรียนและทำคะแนนสอบให้ได้เกรดสูง ๆ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป และนักศึกษาเหล่านั้นที่เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยด้วยความกระหายที่จะอยาก رؤ้อยากเห็น เต็มใจที่จะทำงาน (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2527: 26) ดังนั้นเมื่อนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีแรงจูงใจ มีความตั้งใจในการเรียนและพร้อมที่จะ เชื้อหังคำสั่งสอนของอาจารย์มากกว่าชั้นปีอื่น ๆ ก็ย่อมมีความตั้งใจและพึงพอใจทำงานที่ผู้สอนมอบหมายให้ทำมากกว่านักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ

นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยกว่านักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ ในเรื่องการเรียนในบางชั้นเรียนที่เนื้อหาวิชาซ้ำซากและเป็นสิ่งที่รู้แล้ว ซึ่งย่อม เป็นสิ่งธรรมดาเมื่อนักศึกษาเรียนในชั้นปีที่สูงขึ้นก็ย่อมได้ เรียนหรือได้พบกับ เนื้อหาที่ซ้ำซากหรือใกล้เคียงกับที่เคยเรียนมาแล้วในชั้นก่อนมากกว่านักศึกษาที่เรียนในชั้นต้น ๆ อย่างเช่น นักศึกษาชั้นปีที่ 4 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาวะการณ์ที่ผู้สอนแต่ละคนมักจะสอนแต่ละวิชาไปตามที่ตนเองถนัดและสนใจ ทำให้แต่ละวิชาไม่ประสานสัมพันธ์กัน อาจเกิดความซ้ำซ้อนกันได้ในแต่ละวิชา (ไพฑูริย์สินลาร์ตน์ 2524: 33)

นักศึกษาชั้นปีที่ 2 และปีที่ 3 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 ในเรื่องได้เรียนรายวิชาที่แต่แรกคิดว่าจะน่าเบื่อ แต่เมื่อเรียนแล้วกลับน่าสนใจ อาจจะเป็นเพราะว่ารายวิชาที่เรียนในปีที่ 2 นั้น เริ่มเข้าสู่วิชาพื้นฐานวิชาชีพ และมุ่งเข้าสู่วิชาชีพมากขึ้นในปีที่ 3 ซึ่งเป็นสาขาวิชาชีพที่นักศึกษาดังใจหรือเลือกเรียน ไม่ใช่เป็นวิชาพื้นฐานทั่วไปเหมือนที่เรียนในปีที่ 1 จึงทำให้นักศึกษาชั้นปีที่ 2 และ 3 มีความสนใจ และพึงพอใจในรายวิชาที่เรียน หรือรายวิชาที่ครั้งแรกคิดว่าจะน่าเบื่อ เป็นอย่างมากกว่าชั้นปีที่ 1 และ 4 และผู้สอนเองก็อาจจะมองเห็นความสำคัญของการปูพื้นฐานความรู้ทางวิชาชีพที่ดีให้แก่ นักศึกษาในสาขาที่ตนเองสอนอยู่ จึงตั้งใจสอนอย่างเต็มที่ ทำให้บรรยากาศในการเรียนน่าสนใจมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยลักษณะนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2527: 94) ที่พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 และ 3 มีความเห็นว่า การพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานของเขาได้มาจากที่ผู้สอนมีประสบการณ์ในวิชาที่สอนและผู้สอนอธิบาย

ได้ชัดเจนมากที่สุด ส่วนนิสิตปีที่สูงขึ้นไปเห็นว่าได้มาจากการได้ฝึกปฏิบัติ เรื่องที่เรียนมากกว่า

นักศึกษาต่างสาขาวิชา พบความแตกต่างโดยส่วนรวมในส่วนของความไม่พอใจ โดยนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์มีความไม่พอใจต่อด้านคุณภาพการสอนอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ซึ่งถ้าหากจะพิจารณาในรายละเอียดแต่ละข้อที่นักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ไม่พอใจ ในระดับเด่นๆ จะเห็นว่านักศึกษาไม่พอใจในเรื่องได้เรียนในรายวิชาที่คิดว่าจะน่าสนใจ แต่เมื่อเรียนแล้วกลับน่าเบื่อ ผู้สอนไม่ได้จัดการเรียนการสอนให้ตรงตามความสนใจ และความสามารถของนักศึกษา ได้เรียนรายวิชาที่ผู้สอนไม่ได้เตรียมการสอนมาก่อน และรู้สึกว่าชั้นเรียนน่าเบื่อ แสดงว่าผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ได้สนใจในวิธีการสอนของตนเองว่าเป็นอย่างไร มุ่งแต่การให้เนื้อหาวิชาการและการบรรยายหรืออธิบายให้นักศึกษาสามารถเข้าใจในสิ่งที่สอนก็เป็นการเพียงพอแล้ว ไม่สนใจว่านักศึกษาจะเบื่อหรือสนใจหรือไม่ ซึ่งจากการศึกษาถึงทัศนคติของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่มีต่ออาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ (ภิรมย์ เงินแก้ว (2514: 67) อันเป็นคณะหนึ่งในสาขาวิชาสังคมศาสตร์ พบว่าความความรู้สึกของนักศึกษานั้นการสอนของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง และมีอยู่หลายด้านที่ต้องปรับปรุง เช่น การสอนที่จะก่อให้เกิดความสนุก การจัดกิจกรรม การจูงใจให้นักศึกษาสนใจเรียน การช่วยให้นักศึกษาเกิดความคิดและการใช้วิธีการสอนที่จะส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และโดยเฉพาะนักศึกษาในสาขาสังคมศาสตร์ ซึ่งมีลักษณะชอบแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมมากที่สุด (ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล 2525: 120) และมีแนวโน้มไปในทางความสามารถในการคิดหาเหตุผลและการคบค้าสมาคมกับผู้อื่น (วัลลภา เทพหัสติน ณ อยุธยา 2527: 148) การเรียนการสอนที่มุ่งให้เนื้อหาวิชาการจากผู้สอนเพียงฝ่ายเดียวคงไม่เป็นการเพียงพอ ผู้สอนจึงควรคำนึงถึงและเข้าใจในลักษณะของผู้เรียนด้วยเพื่อจะได้จัดการเรียนการสอนที่น่าสนใจมากขึ้น เพราะความสนใจเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการเรียน (วัลลภา เทพหัสติน ณ อยุธยา 2527: 153)

เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ในเรื่องผู้สอนรับฟังการซักถามและการอภิปรายเพื่อความกระจ่างของนักศึกษาในชั้นเรียนด้วยความสนใจ และได้เรียนในรายวิชาที่แต่แรกคิดว่าน่าเบื่อ แต่เมื่อเรียนแล้วกลับน่าสนใจ ซึ่งในการสอนรายวิชาหนึ่งวิชาใดก็ตามการที่อาจารย์ผู้สอนรับฟังการซักถาม

และการอภิปรายของนักศึกษาด้วยความสนใจนั้น เป็นการ เชื่อมสัมพันธ์ภาพระหว่างอาจารย์กับ นักศึกษาไปในทางที่ดีก่อให้เกิดบรรยากาศการเรียนที่ดี เสริมสร้างประสิทธิภาพการสอนทำให้ นักศึกษามีความพึงพอใจและรู้สึกว่าได้มีส่วนร่วมในการ เรียนการสอน และการเรียนน่าสนใจมากขึ้น โดยเฉพาะนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ซึ่งมีรูปแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วม (ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล 2525: 120) ย่อมจะพึงพอใจในการสอนที่อาจารย์ให้ความสนใจและ เปิด โอกาสให้นักศึกษาซักถามหรือการอภิปรายอย่างแน่นนอน

นักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์และวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ในเรื่อง เห็นว่าผู้สอน ไม่ได้สอน เนื้อหาวิชาเพียงเล็กน้อย แล้วให้นักศึกษาไปหาความรู้เพิ่มเติมตามความสามารถของแต่ละคน จะเห็นได้ว่านักศึกษาในสาขาวิชาอื่น ๆ ก็มีความพึงพอใจในการสอนแบบให้ เนื้อหา แม้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง แต่ค่าร้อยละก็ค่อนข้างสูง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะแหล่งค้นคว้า หรือห้องสมุดของมหาวิทยาลัยมีหนังสือหรือตำราไว้บริการน้อย ไม่เพียงพอ ดังเช่นปัญหาที่พบ ทั้งสามมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคคือ นักศึกษาหาหนังสืออ่านประกอบได้ยากมาก มีหนังสือตำรา ภาษาไทย และหนังสือทั้งหมดน้อย (นิธิ ฤทธิพรพันธ์และคณะ 2525: 3, จรินทร์ สกกุลถาวร 2526: 3 และละอองกาญจน์ สุริยชัยพาณิชย์ 2520: จ) จึงทำให้การสอนต้องใช้วิธีการให้ เนื้อหาวิชาการหรือการบรรยายเป็นส่วนใหญ่ และนักศึกษาก็พึงพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา ของไพฑูริย์ สีนลารัตน์ และศรีเพ็ญ คุภพิทยากุล (2523: 128) ที่พบว่าทัศนคติต่อการสอนแบบ ต่าง ๆ นั้น นักศึกษาส่วนใหญ่ชอบการสอนแบบบรรยายแต่ก็เห็นว่าวิธีสอนแบบฝึกปฏิบัติจะเป็น ประโยชน์กับตัวนักศึกษามากที่สุด ซึ่งมีเหตุผลหลายประการที่ทำให้เชื่อว่านักศึกษาส่วนใหญ่ชอบ การสอนแบบบรรยายเพราะนักศึกษาค้นเคยกับการฟังมาแต่เรียนมัธยม และไม่ได้รับการฝึกให้ แสดงความคิดเห็นหรืออภิปรายได้ตอบมาอย่างมาพอ นอกจากนั้นการเรียนโดยผู้สอนสอนแบบ บรรยายยังสบายเพราะนักศึกษาไม่ค่อยได้ทำอะไรมาก และไม่ต้องเตรียมตัวมาก อนึ่งเมื่อ พิจารณาลักษณะการเรียนการสอนในสาขาวิชามนุษยศาสตร์จะ เห็นว่ามีลักษณะการเรียนการสอน ที่มีลักษณะ เฉพาะคือ มีวิชาที่มักจะ เน้นทางด้านการพัฒนาความสามารถทางสติปัญญา ความคิด สร้างสรรค์ เสริมสร้างด้านคุณธรรมและจิตใจ ดังนั้นการเรียนการสอนส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปของ การบรรยายมากกว่า จึงเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะสอนในสาขานี้ (ชม เพลิน จันทร เรื่อง เพ็ญและ คณะ 2524: 3) และลักษณะวิชาสาขามนุษยศาสตร์ เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับภาษาศาสตร์

ศิลปกรรมศาสตร์ วรรณคดี ประวัติศาสตร์ ฯลฯ ซึ่งเป็นลักษณะวิชาที่ต้องอาศัยการอ้างอิง การเชื่อมโยงเนื้อหาหรือทฤษฎีวิชาการที่เคยเรียนผ่านมาแล้วมาประกอบการเรียนการสอน การศึกษาวิเคราะห์มากกว่าสาขาวิชาอื่น ๆ ดังข้อค้นพบในครั้งนี้ที่พบว่านักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์มีความพึงพอใจน้อยกว่านักศึกษาในสาขาอื่น ๆ ในเรื่องการเรียนในชั้นเรียนที่เนื้อหาวิชาซ้ำซากหรือเป็นสิ่งที่รู้แล้ว

นักศึกษาที่ศึกษาต่างมหาวิทยาลัย พบว่ามีความแตกต่างในส่วนของความไม่พอใจโดยรวม โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นมีความไม่พอใจต่อคุณภาพการสอนอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่และสงขลานครินทร์ ซึ่งจะเห็นได้ว่านักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นมีความพึงพอใจรายข้ออยู่ในระดับที่น้อยกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่และสงขลานครินทร์เกือบทุกข้อ และใกล้เคียงกับงานวิจัยของ มยุรี นภาพรรณสกุล (2529: 180) ที่พบว่านักศึกษาภาคอีสานมีความพึงพอใจรายข้อในด้านคุณภาพการสอนในระดับน้อยมากที่สุดเช่นกัน นอกจากนั้นเมื่อเปรียบเทียบ เป็นรายข้อพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่และสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นในเรื่อง เห็นว่าผู้สอนสามารถอธิบาย เนื้อหาวิชาให้นักศึกษาเข้าใจได้ และผู้สอนไม่ได้สอน เนื้อหาวิชาให้เพียงเล็กน้อย โดยให้นักศึกษาไปหาความรู้เพิ่มเติมตามความสามารถของแต่ละคน แสดงว่าอาจารย์ผู้สอนย่อมมีความตั้งใจและสนใจในการถ่ายทอดความรู้ตลอดจนการอธิบาย เนื้อหาวิชาที่สอนให้นักศึกษาอย่างเต็มที่ นักศึกษาจึงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้จากงานวิจัยของ ประพนธ์ นันทรามาศ (2524: 89) พบว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและงานวิจัยของ เดช กาญจนางกูร (2525: 116) พบว่าปัจจัยที่ทำให้อาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความพอใจในงานของตนมากที่สุดคือ ลักษณะของงานที่กระทำ ซึ่งได้แก่การสอน งานค้นคว้าวิจัย งานให้คำปรึกษาหารือแก่นักศึกษา เป็นต้น ฉะนั้นเมื่ออาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจในงานของตนก็ย่อมมองเห็นความสำคัญของการสอน ทำให้มีความพยายาม ความตั้งใจในการสอนหรือถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักศึกษาให้ดีที่สุด นอกจากนั้นงานวิจัยของพรพนา อรรถจรโรจน์ (2528: 121) พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่และสงขลานครินทร์มีค่าเฉลี่ยของการรับรู้ในด้านการฟังคำบรรยายของอาจารย์ พร้อมทั้งไตร่ตรองหาเหตุผลไปด้วยก่อนที่จะเชื่อว่าเป็นความรู้ที่ถูกต้องสูงกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเขาวนารถ อุทัยมกุล (2528: 91) ที่พบว่านักศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เอาใจใส่ในการฟังคำบรรยาย ไม่ส่งเสียงเอะอะพูดคุยอยู่ในระดับสูง ดังนั้นเมื่ออาจารย์มีความพึงพอใจและตั้งใจในการสอน ตลอดจนนักศึกษาเองมีความสนใจเอาใจใส่ในการฟังคำบรรยายของอาจารย์ ก็ย่อมส่งผลให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยดี นักศึกษาทั้งสองมหาวิทยาลัยดังกล่าวจึงมีความพึงพอใจในเรื่องการอธิบายและการถ่ายทอดเนื้อหา ของอาจารย์อยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบ เป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่า นักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่และขอนแก่น ในเรื่องผู้สอนรับฟังการซักถามและการอภิปรายของ นักศึกษาด้วยความสนใจ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นมหาวิทยาลัย ที่มีขนาดเล็กที่สุดทั้งด้านจำนวนนักศึกษาและเนื้อที่ของมหาวิทยาลัย ซึ่งขนาดของสถาบันนับได้ว่า เป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนานักศึกษาได้ดีกว่าสถาบันขนาดใหญ่ เพราะสถาบันเล็ก ๆ อาจารย์ และนักศึกษามีโอกาสใกล้ชิดกัน รู้จักกันดี และมีความผูกพันกันสูงมากกว่าสถาบันใหญ่ (พรชูลี อาชวอำรุง 2525: 250) ส่งผลให้อาจารย์และนักศึกษามีความเป็นกันเองในบรรยากาศการเรียน การสอน นักศึกษากล้าที่จะซักถามหรืออภิปรายปัญหาทางวิชาการกับอาจารย์ และอาจารย์ก็สามารถ ดูแลเอาใจใส่ได้อย่างทั่วถึง สภาพการณ์เช่นนี้ เป็นการเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนที่ดีขึ้น นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์จึงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของเยาวนารอด อุทุมมกุล (2528: 91) ที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีทัศนคติ เกี่ยวกับอาจารย์ว่า มีความเป็นกันเองและยอมรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษาอยู่ในระดับสูง เช่นเดียวกัน

3.2 ด้านรูปแบบการสอน ปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างโดยส่วนรวมระหว่าง นักศึกษาต่างประเทศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา และมหาวิทยาลัย แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่า มีความแตกต่างระหว่างนักศึกษาต่างประเทศระดับชั้นปี สาขาวิชา และมหาวิทยาลัย ดังนี้

นักศึกษาที่ต่างประเทศระดับชั้นปี พบความแตกต่างในรายข้อโดยพบว่านักศึกษา ชั้นปีที่ 3 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ ในเรื่องการได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม การเรียนการสอนที่จัดขึ้นภายนอกมหาวิทยาลัย และนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 3 มีความพึงพอใจอยู่ ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 และ 4 ในเรื่องการฝึกงานในสภาพการณ์จริง เพื่อให้ได้รับ ประสบการณ์ ถึงแม้ว่าจะต้องสำเร็จการศึกษาช้ากว่าปกติก็ตาม ซึ่งจากงานวิจัยของ

สุวิทย์ รุ่งวิสัย (2527: 32) พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นนักศึกษาที่ขยันเรียนที่สุด และกลุ่มที่ขี้เกียจคือกลุ่มปีที่ 4 ขึ้นไป คงเนื่องมาจากพวกที่ขยันเรียนเป็นพวกที่มีความหวังว่าจะสำเร็จการศึกษา แต่พอทำคะแนนในระดับชั้นปีที่ 3 ได้แล้วจะเรียนในระดับธรรมดาหรือลดความขยันลงไปบ้างในปีที่ 4 ขึ้นไป เพราะอย่างไรเสียก็มีโอกาสสำเร็จได้ปริญญาแน่ ๆ และจากการสำรวจปัญหาและลักษณะของนิสิตปริญญาตรีครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี พ.ศ. 2523 ของวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2529: 39) ก็พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีความสนใจในการเรียนมากเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบในครั้งนี้ที่พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีความพึงพอใจในการได้เข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้นภายนอกมหาวิทยาลัยมากที่สุด และนอกจากนั้นยังพึงพอใจในรูปแบบการสอนที่มีการฝึกงานในสภาพการณ์จริง เพื่อให้ได้รับประสบการณ์ ถึงแม้ว่าจะสำเร็จการศึกษาช้ากว่าปกติก็ตามอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 และปีที่ 4 เช่นเดียวกับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งทั้งนี้โดยปกตินักศึกษาชั้นปีที่ 1 นั้น โดยธรรมชาติเป็นกลุ่มนักศึกษาที่เข้ามาด้วยความรู้สึกตื่นเต้น อยากรู้อยากเห็น สนใจทุกสิ่งรอบด้าน ไม่ว่ากิจกรรมการเรียนหรือสิ่งคมต่าง ๆ และมีความสนใจในการศึกษามาก (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2529: 38) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อประกอบอาชีพและเรียนต่อ (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ 2524: 46) ซึ่งจากงานวิจัยของพรพนา อรรถจรโรจน์ (2528: 163) พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 เน้นแนวบทบาทในด้านการพยายามเรียนเพื่อให้ได้เกรดสูง ๆ เพื่อจะได้หางานทำได้ง่าย ๆ สูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่อื่น ๆ และยิ่งพบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 และปีที่ 4 เน้นแนวบทบาทในการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเต็มที่ในด้านการยอมขาดเรียน หากเพื่อนชวนไปร่วมกิจกรรมบันเทิงที่สนใจสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 ดังนั้นโดยธรรมชาติของความขยันและสนใจเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 3 ที่มีมากกว่าชั้นปีที่อื่น ๆ เมื่อมาประกอบกันกับสภาพการแข่งขันและอัตราการแข่งขันมีอยู่ในระดับที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ในสังคมในปัจจุบัน และโอกาสของผู้มีประสบการณ์ในการทำงานย่อมได้เปรียบในการสมัครงานภาคเอกชน ซึ่งกำลังขยายตัวอย่างมากในขณะที่หน่วยงานของรัฐบาลมีขีดจำกัดมากขึ้นในการรับคนเข้าทำงาน จากสภาพการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ศึกษาในปัจจุบันได้รับรู้มาก่อนหน้าที่จะเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยเสียอีก ย่อมส่งผลให้นักศึกษาที่เข้าในมหาวิทยาลัยมีแนวบทบาทในการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพมากขึ้น จึงทำให้นักศึกษาที่เข้ามาศึกษาดังแต่ปีที่ 1 เริ่มมองเห็นความสำคัญของการฝึกงานหรือฝึกประสบการณ์ในสภาพการณ์จริง แม้ว่าจะต้องสำเร็จการศึกษาช้ากว่าปกติ และนักศึกษาชั้นปีที่อื่น ๆ ก็คงเห็นความสำคัญเช่นกัน แต่เนื่องจากนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จะเริ่มหันไปสนใจและเป็นผู้นำในกิจกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษามากขึ้น และมีลักษณะที่ไม่ค่อยพอใจ

ในครูบาอาจารย์ เริ่มมีความคิดเห็นขัดแย้งและ เป็นปฏิปักษ์ต่อมหาวิทยาลัย ในขณะที่เดียวกันนักศึกษา ชั้นปีที่ 4 ก็ จะเริ่มหันไปสนใจในเรื่องภายนอกมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับงานอาชีพ การศึกษาต่อ และ ความก้าวหน้าในอนาคต (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2529: 38) จึงทำให้นักศึกษาชั้นปีที่ 2 และปีที่ 4 มีความพึงพอใจและสนใจในการฝึกงานที่อาจจะทำให้เสีย เวลาหรือสำเร็จการศึกษาช้าไป กว่าปกติน้อยกว่าปีที่ 1 และปีที่ 3 โดยเฉพาะนักศึกษามือที่ 4 ที่ต้องการจะสำเร็จการศึกษาอย่างรวดเร็ว ที่สุด เพื่อโอกาสของการหางานทำที่ดีและรวดเร็วในสภาวะของสังคมที่มีการแข่งขันและว่างงานสูง เช่นปัจจุบัน

นักศึกษาต่างสาขาวิชา พบว่านักศึกษาสถาปัตยกรรมศาสตร์ยุคมีความ พึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษสาขาวิชาอื่น ๆ ในเรื่องการฝึกงานในสภาพการณ์จริง เพื่อให้ ได้รับประสบการณ์ ถึงแม้ว่าจะสำเร็จการศึกษาช้ากว่าปกติ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากการศึกษาใน สาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์เป็นสาขาที่เน้นหนักในด้านการนำเอาวิชาการไปประยุกต์ใช้งานหรือใช้ แก้ปัญหาของสังคม ต้องมีการศึกษาค้นคว้าทดลองเพื่อให้ได้ความรู้หรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ ซึ่งผู้เรียน จำเป็นต้องใช้เวลาในการศึกษาค้นคว้าหรือทดลองปฏิบัติเพิ่มเติมจากเนื้อหาวิชาในหลักสูตร จึงจะ ประสบความสำเร็จในการศึกษามากกว่าสาขาวิชาอื่น ๆ ดังนั้นนักศึกษสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ ประยุกต์จึงมีความพึงพอใจในรูปแบบการสอนที่ให้นักศึกษาได้ฝึกงานหรือฝึกปฏิบัติในสภาพการณ์จริง เพื่อให้ได้รับประสบการณ์ แม้ว่าจะสำเร็จการศึกษาช้ากว่าปกติก็ตาม เพราะการที่นักศึกษามี โอกาสได้ฝึกงานในสภาพการณ์จริงจะเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมให้นักศึกษามีประสบการณ์ในการ เรียนรู้ และสามารถที่จะประยุกต์เอา เนื้อหาความรู้ที่เรียนไปใช้ในชีวิตจริงได้กว้างขวางและดีกว่า การเรียนเฉพาะในชั้นเรียน นอกจากนั้นบุคคลที่มีประสบการณ์ในการทำงานย่อมได้เปรียบในการ สมัครงานอีกด้วย ซึ่งข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของพรพนา อรรถจนโรจน์ (2528: 157) ที่พบว่านักศึกษในสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์เน้นแนวบทบาทในด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ด้วยวิธีการต่าง ๆ เมื่อมีเวลาว่าง ไม่ย่อท้อต่อการ เรียนวิชาที่เห็นว่ายากและต้องทำงานหนัก และกิจกรรมนอกหลักสูตรที่สนใจ เข้าร่วมมากที่สุดจะเป็นกิจกรรมทางวิชาการ แต่ปรากฏว่าการ เรียน การสอนที่เป็นอยู่ในปัจจุบันยังไม่ได้สนองตอบความต้องการของนักศึกษาหรือไม่ได้จัดโอกาสในการ ฝึกปฏิบัติงานในสภาพการณ์จริงให้แก่นักศึกษาเท่าที่ควร ดังเช่น จากการศึกษาของนิธิ ฤทธิพรพันธ์ และคณะ (2525: 25) ที่พบว่านักศึกษมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และ คณะทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเป็นคณะในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ หรือแม้แต่คณะวิทยาการจัดการ

ซึ่งเป็นคณะวิชาในสาขาสังคมศาสตร์ที่ต้องการฝึกประสบการณ์ทำงาน มีปัญหาในเรื่องต้องการฝึกฝนนอกเวลาในสาขาที่เรียนและรู้สึกว่าการขาดประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งมหาวิทยาลัยและผู้สอนควรจะตระหนักและเห็นความสำคัญในการจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่เป็นประโยชน์และสอดคล้องกับลักษณะของวิชา ตลอดจนความต้องการของนักศึกษาให้มากที่สุด

นักศึกษาที่ศึกษาต่างมหาวิทยาลัย พบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจและได้เข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้นภายนอกมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่และขอนแก่น การที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ให้ความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายนอกมหาวิทยาลัยเป็นอย่างมากจะเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคที่เพิ่งตั้งหลังสุดอาจจะมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ รวมทั้งประสบการณ์ของผู้สอน การพัฒนาวิชาการ หรือเทคโนโลยีต่าง ๆ น้อยกว่ามหาวิทยาลัยในภูมิภาคและมหาวิทยาลัยอื่น ๆ จึงได้เล็งเห็นความสำคัญและส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายนอกมหาวิทยาลัย เพื่อให้นักศึกษาและอาจารย์ได้เรียนรู้และมีประสบการณ์กว้างขวางมากขึ้น และนักศึกษาเองก็มีความพึงพอใจในรูปแบบการสอนลักษณะนี้อยู่ในระดับมากเช่นกัน

นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นและมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในรูปแบบการสอนที่มีการฝึกงานในสภาพการณ์จริง เพื่อให้ได้รับประสบการณ์ ถึงแม้ว่าจะสำเร็จการศึกษาช้ากว่าปกติ ซึ่งจากงานวิจัยของพรพนา อรรถจรโรจน์ (2528: 158-162) พบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่เน้นแนวบทบาทในด้านความไม่ย่อต่อการเรียนที่เห็นว่ายากและต้องทำงานหนักสูงกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น และสงขลานครินทร์ และนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ยังเน้นแนวบทบาทในการเรียนและทำงานตามแบบที่ถนัดและสนใจมากกว่าที่จะทำตามเพื่อนหรืออาจารย์สั่งสูงกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และขอนแก่นจะเน้นแนวบทบาทในด้านการเน้นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัดในมหาวิทยาลัย เพื่อความสนุกสนานมากกว่าการศึกษาเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการสูงกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ดังนั้นด้วยลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ดังกล่าวจึงทำให้มีความพึงพอใจในรูปแบบการสอนที่มีการฝึกงานในสภาพการณ์จริง เพื่อให้ได้รับประสบการณ์ แม้ว่าจะสำเร็จการศึกษาช้ากว่าปกติไปก็ตามอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นและมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

3.3 ด้านผลการเรียนของนักศึกษา ปรากฏว่าพบความแตกต่างโดยส่วนรวม ระหว่างนักศึกษาคำสาขาวิชา ดังนี้

นักศึกษหญิงและชาย ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม แต่เมื่อเปรียบเทียบ เป็นรายข้อพบว่านักศึกษหญิงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษชายในเรื่องการเรียน กับเพื่อนในชั้นเรียน ซึ่งอาจจะ เป็นเพราะว่านักศึกษหญิงมีลักษณะของความรับผิดชอบและการ เชื้อพันปฏิบัติตามคำสั่งสอนสูง อันเป็นผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูให้อยู่ในกรอบประเพณี จึงทำให้นักศึกษหญิงมีนิสัยและทัศนคติในการเรียนดีไปด้วย (สุจิตร์ ศิริรัตน์ 2522: 106) และยินดี เชื้อพันและปฏิบัติตามคำสั่งสอนของครูบาอาจารย์ ดังเช่นงานวิจัยของวรรณ ปรุณโชติ (2528: 198) ที่พบว่านิสิตนักศึกษหญิงมีพฤติกรรมการเรียนอยู่ในระดับสูงกว่านิสิตนักศึกษชาย เกี่ยวกับการเขียน การทำการบ้าน ทำรายงานทันกำหนดเวลา การอ่านและค้นคว้าในห้องสมุด การซักถามอาจารย์ ไม่ขาดเรียน จัดเตรียมอุปกรณ์การเรียนมาพร้อมเสมอ ทำบันทึกย่อ แบ่ง เวลาในการศึกษาวิชาต่าง ๆ และแบ่งเวลาในการตรวจคำตอบในการสอบก่อนส่งอาจารย์ ดังนั้นจะ เห็นว่านักศึกษหญิงมีการเตรียมพร้อม และตั้งใจในการเรียนโดยไม่ยอมขาดเรียน ไม่มีการปล่อยให้งานที่ได้รับมอบหมายค้างคั่ง รวมทั้งสนใจค้นคว้า ซักถามผู้สอนอยู่เสมอ ดังนั้นจึง ทำให้การเรียนรูเป็นไปอย่างเข้าใจและต่อเนื่องกันโดยตลอด สามารถที่จะเรียนตามทันเพื่อน ในชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี

นักศึกษาคำระดับชั้นปี ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม แต่เมื่อเปรียบเทียบ เป็นรายข้อพบว่านักศึกษชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 ในเรื่องการเรียนทันเพื่อนในชั้นเรียน ทั้งนี้อาจ เนื่องมาจากนักศึกษชั้นปีที่ 3 และ ชั้นปีที่ 4 ได้ผ่านชีวิตการศึกษาในมหาวิทยาลัยมามากกว่านักศึกษชั้นปีต้น ๆ จนสามารถปรับตัว ให้เข้ากับระบบการเรียน กลุ่มเพื่อน และอาจารย์ผู้สอนได้ดีขึ้น มีความเป็นตัวของตัวเองและมั่นใจ ในตัวเองมาก ในขณะที่นักศึกษชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 ยังมีปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับการเรียน ระดับอุดมศึกษา ไม่ค่อยมีความมั่นใจในตนเอง ไม่ค่อยกล้าตอบปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนไม่ค่อยมีเพื่อน ต้องการความเอาใจใส่ดูแลจากอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษาค่อนข้างสูง แต่นักศึกษจะมี ความมั่นใจในตัวเองมากขึ้นในปีที่ 2 (วัลลภา เทพหัสติน ณ อยุธยา 2528: 33) ซึ่งข้อค้นพบ นี้สอดคล้องกับงานวิจัยของมยุรี นภาพรรณสกุล (2529: 193) ที่พบว่านักศึกษพยาบาลชั้นปีที่ 1 และ 2 มีความพึงพอใจระดับน้อยในการเรียนทันเพื่อนในชั้นเรียนเช่นกัน

นักศึกษาที่ต่างสาขาวิชา พบว่ามีความแตกต่างในส่วนของความไม่พอใจ โดยส่วนรวม โดยนักศึกษาสถาปัตยกรรมศาสตร์ประยุกต์ มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มีความไม่พอใจในผลการเรียนของนักศึกษาอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาสถาปัตยกรรมศาสตร์บริสุทธิ์ ซึ่งอาจจะ เป็น เพราะ ว่า นักศึกษาที่เรียนในสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์มีความคาดหวังในผลการเรียนไว้ไม่สูงนัก เหมือนกับนักศึกษสาขาวิชาอื่น ๆ ทั้งนี้ เพราะ ว่า นักศึกษาที่เข้ามาเรียนในสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ส่วนใหญ่จะเป็นนักศึกษาที่ไม่ได้ตั้งใจจะเรียนในสาขานี้ แต่เป็นการเรียนเพื่อเป็นพื้นฐานทางวิชาการในการที่จะสอบคัดเลือกเข้าเรียนคณะใหม่ที่ต้องการมากกว่า และจากงานวิจัยของนิธิ ฤทธิพรพันธุ์ และคณะ (2525: 20) ที่พบว่าปัญหาของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้แก่การเบื่อหน่ายต่อสภาพการแข่งขันกันเรียนในหมู่เพื่อน ๆ กังวล และสงสัยว่าสาขาที่เรียนจบแล้วจะไม่ถึงงานทำ มีการสอบบ่อยเกินไป ไม่ได้เรียนในคณะที่ต้องการ รู้สึกเหนื่อยหน่ายอยู่เสมอ ดังนั้นเมื่อนักศึกษาไม่ได้ตั้งใจหรือสนใจเรียนอย่างแท้จริง ก็ย่อมจะทำให้เกิดความเบื่อ รู้สึกเหนื่อยหน่ายต่อการเรียน ขาดความกระตือรือร้น และความมุ่งมั่นหรือความคาดหวังในผลการเรียนก็ลดน้อยลงไปด้วย จึงทำให้ปฏิภกริยาในด้านความไม่พอใจต่อผลการเรียนมีน้อยไป เช่นเดียวกัน ดังงานวิจัยของนักจิตวิทยาที่พบว่า การที่จะเรียนรู้ได้คั้นขึ้นอยู่กับตัวผู้เรียน และความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2528: 152)

เมื่อเปรียบเทียบ เป็นรายข้อ พบว่านักศึกษาสถาวิชาสังคมศาสตร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาสถาวิชามนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ในเรื่องรู้ว่าการเรียนของนักศึกษาจะเป็นอย่างไรก่อนที่จะรับทราบคะแนน แสดงว่านักศึกษาสถาวิชาสังคมศาสตร์สามารถประเมินศักยภาพในการเรียนของตนได้ดีกว่านักศึกษาสถาวิชาอื่นที่ศึกษา ซึ่งอาจจะ เป็น ผลมาจากนักศึกษาสถาวิชาสังคมศาสตร์มีโอกาสได้รับข้อมูลย้อนกลับที่มีประโยชน์จากอาจารย์ผู้สอนมากกว่านักศึกษาสถาวิชาอื่นที่ศึกษา ดังจะเห็นได้จากด้านการประเมินผล นักศึกษาสถาวิชาอื่น ๆ มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากที่สุดจนไม่ได้ให้ข้อมูลย้อนกลับที่ดี หรือมีประโยชน์ต่อนักศึกษา ดังเช่น ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ หรือการแก้ไข รวดเร็วพอที่จะช่วยให้นักศึกษาปรับปรุงการเรียนหรือประเมินตนเองได้ดีขึ้น แต่นักศึกษาสถาวิชาสังคมศาสตร์ มีความไม่พอใจในเรื่องดังกล่าวเพียงระดับปานกลางเท่านั้น และนอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษาสถาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาสถาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ในเรื่องการเรียนทันเพื่อน โนชั้นเรียน การที่นักศึกษาสถาวิชา

วิทยาศาสตร์ประยุกต์มีความพึงพอใจน้อยกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ คงเป็นเพราะเนื้อหาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ประยุกต์ส่วนใหญ่เป็นการเน้นการนำเอาวิชาการไปประยุกต์ใช้ มีการทดลองค้นคว้าเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ นักศึกษาต้องใช้ความอดทนในการเรียนวิชาที่ยาก และมีเนื้อหาสลับซับซ้อนมากกว่าในสาขาวิชาอื่น ๆ ตลอดจนจะต้องใช้เวลาในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ค้นคว้าหาสิ่งใหม่ ๆ จึงจะประสบความสำเร็จในการศึกษา และเมื่อพิจารณาในรายข้อในเรื่องนักศึกษาเรียนได้คิดในวิชาเอกในด้านเดียวกันนี้ จะพบว่านักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์เพียงสาขาเดียวที่มีความพึงพอใจในผลการเรียนวิชาเอกของตนอยู่ในระดับน้อย และมีความไม่แน่ใจสูงถึงระดับปานกลาง ซึ่งมากกว่าความพึงพอใจเสียอีก ฉะนั้นจากสภาพการณ์ที่นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์มีความไม่แน่ใจในความสามารถของตนเองสูงกว่านักศึกษาสาขาอื่นประกอบกับการเรียนที่ค่อนข้างหนักและยากจึงส่งผลให้มีความกังวลใจในการเรียนให้ทันเพื่อนในชั้นเรียนมากกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ

3.4 ด้านการประเมินผล ปราบกฏว่าไม่มีความแตกต่างโดยส่วนรวมระหว่างนักศึกษาดังประเทศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา และมหาวิทยาลัย แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่ามีความแตกต่างระหว่างนักศึกษาดังระดับชั้นปี และสาขาวิชา ดังนี้

นักศึกษาที่ต่างระดับชั้นปี พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 และปีที่ 4 มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 3 ในเรื่องการที่ผู้สอนไม่ได้ส่งข้อสอบ และรายงานกลับคืนพร้อมด้วยคะแนน ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และการแก้ไขอย่างรวดเร็วพอที่จะช่วยให้นักศึกษาปรับปรุงการเรียนได้ดีขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากลักษณะของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 3 จะมีความตั้งใจเรียนและขยันเรียนมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 และปีที่ 4 ดังเช่น จากงานวิจัยของพรพนา อรรถจโรจน์ (2528: 79-80) ที่พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 เน้นแนวบทบาทของตนในด้านการพยายามเรียนและทำคะแนนสอบให้ได้เกรดสูง ๆ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาต่อและหางานทำได้ง่ายตลอดจนไม่ยอมขาดเรียนเป็นอันขาด ยกเว้นมีเหตุสุดวิสัยสูงกว่านักศึกษามีอื่น ๆ และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยในตารางที่ 7 และ 8 ในด้านเดียวกัน จะพบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาจะเป็นค่าเฉลี่ยของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ซึ่งสูงกว่าชั้นปีที่ 2 และปีที่ 4 ทั้งในแนวบทบาทการพยายามเรียน และไม่ยอมเป็นอันขาด นอกจากนั้นจากการศึกษาของสุวิทย์ รุ่งวิสัย (2527: 67) และวัลลภา เทพหัสติน ณ อุทยาน (2528: 33) ก็พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 เป็นนักศึกษาที่ขยันเรียนและสนใจในวิชาที่เรียนมาก

นอกจากนั้นยังพบว่านักศึกษานิติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ บริหารศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษานิติศาสตร์ใน เรื่องเดียวกัน คือผู้สอนไม่ได้ส่งข้อสอบและรายงานกลับคืนพร้อมด้วยคะแนนการแก้ไข ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นรวดเร็วพอที่จะช่วยให้นักศึกษาปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้น ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างประชากรสาขาวิชาสังคมศาสตร์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่จะเป็น นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ซึ่งอาจารย์ผู้สอนทุกคนจะมีความรู้หรือผ่านการอบรมทางวิชาครุมาก่อน จึงมีความรู้ในเรื่องวิธีสอนและการวัดผลประเมินผลมากกว่าผู้สอนสาขาอื่น ๆ ซึ่งมักจะเป็นผู้ที่มีความรู้และเรียนมาทางด้านวิชาชีพเท่านั้น ยังไม่เข้าใจในเรื่องการสอนและกระบวนการ ประเมินผลการเรียนของนักศึกษาได้ดีพอ ทำให้มองข้ามความสำคัญไป แต่ผลข้อค้นพบที่ออกมา นั้นว่ายังไม่น่าพอใจมากนัก สำหรับผู้สอนที่อยู่ในคณะศึกษาศาสตร์ ซึ่งควร เป็นแบบอย่างที่ดีตั้งนั้น มหาวิทยาลัยควรจรรีบบรรเทาให้ความรู้ ความเข้าใจ และส่งเสริมให้ผู้สอนทุกสาขาวิชาได้เห็น ความจำเป็นหรือความสำคัญของการประเมินผลการเรียนของนักศึกษา เพื่อการปรับปรุงการเรียน ให้มากขึ้นไม่ใช่มุ่งเน้นเฉพาะการให้ระดับคะแนนเท่านั้น เพราะการให้ข้อมูลย้อนกลับที่มี ประโยชน์ต่อนักศึกษาจะช่วยชี้ให้นักศึกษาทราบและเห็นข้อบกพร่อง ข้อควรแก้ไขในการ เรียนของตน อันจะเป็นการช่วยพัฒนาศักยภาพในการ เรียนรู้ของนักศึกษาให้สูงขึ้นได้มากกว่าการปล่อยให้เรียน ไปโดยไม่มีภาระชี้แนะแต่ประการใด

3.5 ด้านการศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน ปรากฏว่าไม่มีความแตกต่าง โดยส่วนรวมระหว่างนักศึกษาต่างประเทศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา และมหาวิทยาลัย แต่เมื่อ เปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่ามีความแตกต่างระหว่างนักศึกษาต่างประเทศระดับชั้นปี สาขาวิชาและ มหาวิทยาลัยในเรื่องเดียวกันคือความสามารถเข้าใจในสิ่งที่เคยได้เรียนหรือเข้าใจมาก่อนแล้ว ขณะที่เรียนในชั้นเรียน โดยนักศึกษาระดับปีที่ 3 และปีที่ 4 นักศึกษานิติศาสตร์ บริหารศาสตร์ และนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับมาก ซึ่งคง เป็นเพราะนักศึกษาระดับปีที่ 3 และปีที่ 4 ได้ผ่านการเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไปและพื้นฐานวิชาชีพ ในปีที่ 1 และปีที่ 2 มาแล้วและเริ่มเข้าสู่วิชาชีพอย่างเต็มที่ในปีที่ 3 และ 4 ได้มีโอกาสผ่านการ เรียนรู้ ได้รับประสบการณ์ หรือได้ฝึกทดลองปฏิบัติในวิชาชีพของตนมากขึ้นและกว้างขวาง กว่านักศึกษาระดับปีที่ 1 และปีที่ 2 รวมทั้งสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเรียนในระดับอุดมศึกษาได้ดีขึ้น ทำให้นักศึกษามีความมั่นใจในตนเองและมีความเข้าใจในวิชาชีพที่เรียนอย่าง เป็นขั้นตอนและ ชัดเจนมากกว่านักศึกษาระดับปีที่ 1 และปีที่ 2 ส่วนนักศึกษานิติศาสตร์ บริหารศาสตร์ เมื่อ

พิจารณาจากลักษณะนักศึกษาที่มีผู้วิจัยเอาไว้จะพบว่านักศึกษาสหวิทยาการจะเป็นผู้ที่มีความสามารถทางด้านคำนวณสูง มีอารมณ์มั่นคง และเป็นผู้มีระเบียบแบบแผน (วัลลภา เทพทัตติน ๗ อยู่ธยา 2524: 62) ซึ่งความเป็นผู้มีระเบียบแบบแผนนี้ย่อมส่งผลให้นักศึกษามีความสามารถในการจัดระบบระเบียบหรือวิธีการเรียนรู้ได้ดีไปด้วยดังจะเห็นได้ในด้านเดียวกันนี้ที่พบว่านักศึกษาสหวิชาวิทยาศาสตรับริสุทธิ์มีความสามารถในการเรียนรู้วิธีการเรียนที่ดีสูงกว่านักศึกษสาขาอื่นแม้แต่สาขาวิชาวิทยาศาสตรับริสุทธิ์ ซึ่งมีลักษณะวิชาที่ต้องอาศัยพื้นฐานความรู้ การศึกษาค้นคว้า ทดลองปฏิบัติที่คล้ายคลึงกัน แต่คงเป็นเพราะสาขาสหวิชาวิทยาศาสตรับริสุทธิ์ เป็นสาขาวิชาที่ยาก และมีเนื้อหาวิชาที่ยุ่งยาก สลับซับซ้อนมากกว่าก็ได้ นอกจากนั้นการเรียนในสาขาสหวิชาวิทยาศาสตรับริสุทธิ์จะต้องมีการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและการค้นคว้าทดลองปฏิบัติ ซึ่งการที่นักศึกษามีโอกาสทดลองปฏิบัติย่อมจะเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมให้มีความเข้าใจในเรื่องที่เรียนได้ดียิ่งขึ้น ดังที่พบว่านักศึกษาสหวิชาวิทยาศาสตรับริสุทธิ์มีความสามารถเข้าใจในสิ่งที่เคยเรียนหรือเข้าใจมาก่อนแล้วขณะที่เรียนในชั้นเรียนอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษสาขาวิชาอื่น ๆ

สำหรับนักศึกษาต่างมหาวิทยาลัยพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความเข้าใจในสิ่งที่เคยเรียนในชั้นเรียนมาก่อนอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยอื่นที่ศึกษา ทั้งนี้คงจะเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นมหาวิทยาลัยที่มีขนาดเล็กที่สุดในบรรดามหาวิทยาลัยภูมิภาคทั้งสามแห่ง ซึ่งขนาดของมหาวิทยาลัยจะมีผลกระทบโดยตรงต่อประสิทธิภาพของกระบวนการศึกษาและการพัฒนานักศึกษาจะเป็นไปได้ดีในสถาบันเล็ก ๆ ที่อาจารย์และนักศึกษามีโอกาสใกล้ชิดรู้จักกันดี และมีความผูกพันกันสูงมากกว่าสถาบันใหญ่ที่มีอาณาบริเวณและจำนวนนักศึกษาเป็นจำนวนมากกว่า (พรสุลี อาชวอำรุง 2525: 250) ดังจะเห็นได้จากด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ที่พบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจต่อความสัมพันธ์กับอาจารย์อยู่ในระดับมาก ในขณะที่นักศึกษาอีกสองมหาวิทยาลัยที่ศึกษาที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนั้นจากงานวิจัยของ เขาวนารถ อุทัยกุล (2528: 84, 85) ก็พบว่าอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในเรื่องอาจารย์ให้ความเป็นกันเองกับนักศึกษา และนักศึกษาเอาใจใส่ในการทั้งคำบรรยายอยู่ในระดับสูง ฉะนั้นนับได้ว่าความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาจารย์และนักศึกษาจะเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ก่อให้เกิดสภาพการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนที่ดีขึ้น (พรสุลี อาชวอำรุง 2525: 232) เพราะเมื่ออาจารย์มีความสัมพันธ์อันดีมีความเป็นกันเองกับนักศึกษาแล้วจะเป็นการเสริมสร้าง

บรรยากาศการเรียนให้ดีขึ้นไปด้วย นักศึกษาจะกล้าแสดงความคิดเห็น กล้าซักถามข้อข้องใจต่าง ๆ กับอาจารย์ได้อย่างเต็มที่ทั้งในและนอกห้องเรียนจากสภาพการณ์เช่นนี้ย่อมส่งผลให้นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีโอกาสที่ดีและสามารถเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ได้ เป็นอย่างดีกว่า นักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่และขอนแก่นดังกล่าว

3.6 ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ ปรากฏว่าพบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจโดยส่วนรวม ระหว่างนักศึกษาต่างระดับชั้นปี สาขาวิชา และมหาวิทยาลัยดังนี้

นักศึกษาหญิงและชาย ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่านักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชายในเรื่องการได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ภายนอกห้องเรียนเกี่ยวกับงานในวิชาเรียน และรู้สึกพึงพอใจอาจารย์ผู้สอนที่ละเอียดอ่อนพอที่จะเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของนักศึกษาได้ดี ซึ่งจากงานวิจัยของสุชาติ มัสโอติ (2528: 9) ได้พบว่านักศึกษาหญิงมีแนวบทบาททางด้านวิชาการและการเป็นศึกษิตสูงกว่านักศึกษาชายเมื่อมีปัญหาหรือข้อสงสัยในวิชาที่เรียน มักจะชวนช่วยศึกษาหาความกระจ่างด้วยการเข้าพบอาจารย์เป็นการส่วนตัว หรือเขียนจ.ม.ถามปัญหาทางวิชาการกับอาจารย์ผู้สอน เสมอพยายามใกล้ชิดเพื่อขอคำปรึกษากับอาจารย์เมื่อมีปัญหามากกว่านักศึกษาชาย และนักศึกษาหญิงยังมีรูปแบบการเรียนแบบพึ่งพาสูงกว่านักศึกษาชาย อันสืบเนื่องมาจากเพศหญิงตามระบบสังคมไทยมักถูกอบรมให้ปฏิบัติตนเป็นผู้ตาม เพศหญิงมีความต้องการโมตรีสัมพันธ์สูง การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ปฏิบัติต่อลูกผู้หญิงคือ มักอบรมให้ลูกผู้หญิงสงบ เสงี่ยม เรียบร้อย อ่อนหวาน ประพฤติตนอยู่ในกรอบประเพณี มีความเชื่อมั่นและปฏิบัติตามคำสั่งสอน มีความต้องการความช่วยเหลือสูงกว่าเพศชาย ในขณะที่นักศึกษาชายชอบแบบการเรียนแบบอิสระ เพราะเป็นลักษณะธรรมชาติของผู้ชาย และผู้ชายมักได้รับการอบรมให้มีความแข็งแกร่ง และให้แสดงออกได้มากกว่า ไม่ค่อยได้รับการตำหนิเมื่อทำผิดพลาด รู้จักตัดสินใจด้วยเหตุผลและกล้าคิด กล้าทำ มีความอิสระและเชื่อมั่นในตนเอง (ประโยชน์ คุปกาญจนากุล 2525: 113) ดังนั้นนักศึกษาชายจึงชอบการเรียนและทำงานตามรูปแบบหรือแนวคิดของตัวเองมากกว่าที่จะทำตามอาจารย์หรือเพื่อน (สุชาติ มัสโอติ 2528: 95) ประกอบกับในความรู้สึกนึกคิดของบุคคลทั่วไปหรืออาจารย์ผู้สอนเองยังมองเพศหญิงเป็นเพศที่อ่อนแอ ต้องการความช่วยเหลือมากกว่าเพศชายจึงอาจจะทำให้ผู้สอนให้ความสนใจ เอาใจใส่นักศึกษาหญิงมากกว่านักศึกษาชายในการช่วยแก้ปัญหาหรือให้คำแนะนำเรื่องต่าง ๆ ดังนั้นนักศึกษาหญิงจึงมีความพึงพอใจในความช่วยเหลือของอาจารย์ทั้งในด้าน

การเรียนและการแก้ปัญหาอื่น ๆ และเห็นว่าอาจารย์เป็นผู้ที่ละเอียดอ่อน สามารถเข้าใจความรู้สึกของนักศึกษาได้ดีกว่านักศึกษาชาย

นักศึกษาที่ต่างระดับชั้นปี พบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจ โดยส่วนรวม โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อความสัมพันธ์กับอาจารย์อยู่ในระดับมากกว่าชั้นปีอื่น ๆ ดังที่เชกกล่าวมาแล้วว่ามหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาคมีที่ตั้งอยู่ในตัวเมือง อาจารย์และนักศึกษาส่วนใหญ่จะพักอาศัยอยู่ในมหาวิทยาลัย มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมตลอดจนใช้แหล่งสนทนาการต่าง ๆ ร่วมกันเป็นประจำ ฉะนั้นจึงทำให้อาจารย์กับนักศึกษามีความสัมพันธ์รู้จักมักคุ้นกันเป็นอย่างดี นับตั้งแต่นักศึกษาเริ่มก้าวเข้ามาสู่มหาวิทยาลัยและนักศึกษาที่เข้ามาศึกษา มีชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัยนานถึง 4 ปีก็ย่อมสนิทสนม รู้จักคุ้นเคยกับอาจารย์ทุกคนมากขึ้นตามระยะเวลาที่เข้ามา ดังเช่นในตารางที่ 38 ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์นี้ จะเห็นว่าค่าเฉลี่ยร้อยละโดยส่วนรวมของความพึงพอใจต่อความสัมพันธ์กับอาจารย์จะเพิ่มขึ้นไปเรื่อย ๆ ตามลำดับในแต่ละปีที่นักศึกษาเข้ามาและสูงสุดในปีที่ 4 ซึ่งสอดคล้องกับความพึงพอใจอยู่ในรายข้อด้านเดียวกันนี้ที่พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในเรื่องการได้คุยกับอาจารย์ผู้สอนในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิชาที่เรียน และยังพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากในเรื่องเห็นว่าผู้สอนไม่ได้คุยกับนักศึกษอย่างเป็นกันเอง ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เป็นนักศึกษาใหม่เพิ่งเข้ามาในมหาวิทยาลัย ด้วยความรู้สึกว่าเหว่ คล้ายกับคนหลงทาง เพราะต้องจากบ้าน จากเพื่อน ห่างจากความสะดวกดูแลใกล้ชิดจากที่บ้าน (George 1969: 147-149) และยังคงมาปรับตัวให้เข้ากับระบบการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อมใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม จึงทำให้ค่อนข้างจะไม่มั่นใจในตนเอง ค่อนข้างเหงา เพราะไม่ค่อยมีเพื่อน และอาจจะมีปัญหาในการปรับตัวเข้ากับระบบการเรียนระดับอุดมศึกษาไม่ได้ จึงต้องการความช่วยเหลือ ความเอาใจใส่ดูแลจากอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษาค่อนข้างสูง (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2528: 33) นอกจากนั้นอาจารย์ผู้สอนเองก็อาจจะยังไม่รู้จักหรือใกล้ชิดสนิทสนมกับนักศึกษามี 1 ได้ดีพอ เพราะเพิ่งเข้ามา และนักศึกษามี 1 ก็ไม่ค่อยกล้าคุยกล้าซักถามหรือคอนปัญหาต่าง ๆ กับอาจารย์เหมือนปีอื่น ๆ ทำให้บรรยากาศค่อนข้างห่างเหิน จนดูเหมือนขาดความเป็นกันเองไป แต่เมื่อพิจารณาในรายข้ออื่นที่แตกต่างกันในด้านเดียวกันนี้ จะพบว่าความจริงอาจารย์ผู้สอนมีความเข้าใจในปัญหาและความรู้สึกของนักศึกษาใหม่ได้ดี ดังเช่นที่พบว่านักศึกษามี 1 และปีที่ 2 มีความพึงพอใจที่อาจารย์มีความละเอียดอ่อนสามารถเข้าใจใน

ความรู้สึกนึกคิดของนักศึกษาได้คืออยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตามก็ตนักศึกษารุ่นปีที่ 1 ก็ยังต้องการให้อาจารย์ผู้สอนพูดคุย และให้ความเป็นกันเองกับนักศึกษามากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

นอกจากนั้นยังพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 และปีที่ 4 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษารุ่นปีที่ 1 และปีที่ 3 ในเรื่องการได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ภายนอกห้องเรียนเกี่ยวกับงานในวิชาเรียน ซึ่งจากงานวิจัยหลาย ๆ เรื่องจะพบว่านักศึกษารุ่นปีที่ 2 และปีที่ 4 เป็นนักศึกษาที่ไม่ค่อยจะสนใจในวิชาการหรือการเรียนในชั้นเรียนนัก ดังเช่นจากงานวิจัยของพรพนา อรรถจรุจน์ (2528: 85) ที่พบว่านักศึกษารุ่นปีที่ 2 และปีที่ 4 เน้นแนวบทบาทในการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเต็มที่ในด้านการยอมขาดเรียน หากเพื่อนชักชวนไปร่วมกิจกรรมบันเทิงที่สนใจสูงกว่านักศึกษารุ่นปีที่ 1 และปีที่ 3 และหัสตินทร์ เขาวนปรีชา (2528: 121) ก็พบว่านักศึกษารุ่นปีที่ 4 จะเน้นแนวบทบาทในการอุทิศเวลาเพื่อแสวงหาประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการทำกิจกรรมนักศึกษามากกว่าอุทิศเวลาให้กับการเรียนในชั้น ทั้งนี้ อาจจะเป็นเนื่องจากว่านักศึกษารุ่นปีที่ 4 จะหันเหความสนใจออกจากเรื่องวิชาการ เพราะเมื่อหน้ายและเฉยเมยต่อการเรียนในมหาวิทยาลัย ไปสนใจอนาคตหลังจากสำเร็จการศึกษามากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องที่เกี่ยวกับอาชีพ (ทองเรียน อมรัชกุล 2525: 39) นอกจากนี้ วัลลภา เทพหัสติน ณ อยุธยา (2527: 144) ยังพบว่านักศึกษารุ่นปีที่ 2 มีแนวโน้มที่จะเป็นสมาชิกชมรมต่าง ๆ มากกว่านักศึกษารุ่นอื่น ๆ ในขณะที่นักศึกษารุ่นปีที่ 1 และปีที่ 3 จะเป็นกลุ่มที่ขยันและสนใจเรียน จึงเป็นพวกที่ไม่ค่อยมีปัญหาในการเรียน ดังนั้นในฐานะที่เป็นอาจารย์ผู้สอน คงจะสังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาในแต่ละชั้นปีได้ดี จึงได้ติดตามให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือนักศึกษาทั้งในและนอกชั้นเรียน โดยเฉพาะกลุ่มนักศึกษาที่มีปัญหาหรือต้องการความช่วยเหลืออย่างเช่นนักศึกษารุ่นปีที่ 2 และปีที่ 4 ดังจะเห็นได้ว่า นักศึกษารุ่นปีที่ 2 และปีที่ 4 มีความพึงพอใจในความช่วยเหลือของอาจารย์ภายนอกห้องเรียนอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษารุ่นปีที่ 1 และปีที่ 3 ดังกล่าว

นักศึกษาที่ต่างสาขาวิชา พบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจโดยส่วนรวม โดยนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์มีความพึงพอใจต่อความสัมพันธ์กับอาจารย์โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง และน้อยกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ ที่ศึกษา และเมื่อเปรียบเทียบ เป็นรายข้อยังพบว่านักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง และน้อยกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่นในเรื่องการได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ภายนอกห้องเรียนเกี่ยวกับงานในวิชาเรียน และได้คุยกับอาจารย์ผู้สอนในเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับ

วิชาเรียน ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ มยุรี นภาพรรณสกุล (2528: 183, 196) ที่พบว่านักศึกษาพยาบาล ซึ่งเป็นสาขาวิชาหนึ่งในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มีความพึงพอใจโดยส่วนรวมและรายข้อต่อต้านความสัมพันธ์กับอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องอาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาพูดคุยกับอาจารย์ภายนอกห้องเรียน และให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาภายนอกห้องเรียนเกี่ยวกับงานในวิชาที่เรียน การที่อาจารย์สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ไม่สามารถให้ความช่วยเหลือหรือมีเวลาในการพูดคุยกับนักศึกษาภายนอกชั้นเรียนได้มากเหมือนอาจารย์ในสาขาวิชาอื่น ๆ นั้น อาจจะเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคยังประสบกับปัญหาการขาดแคลนอาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถ โดยเฉพาะในสาขาที่ตรงกับความต้องการของภาคเอกชนอย่างสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ซึ่งปัญหาที่มหาวิทยาลัยในภูมิภาคประสบอยู่คือมีอัตราแต่ไม่มีผู้ไปสมัคร หรืออาจารย์ที่มีอยู่แล้วหากมีโอกาสก็จะขอย้ายเข้าสู่ส่วนกลางทันที (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2528: 4-123) หรือไม่ก็เลือกทำงานในภาคเอกชนที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่ามาก ทั้งนี้เพราะว่าอาจารย์ในมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคมีโอกาสในการได้รับการศึกษาต่อหรือฝึกอบรมน้อยกว่าอาจารย์ในมหาวิทยาลัยส่วนกลาง รวมทั้งการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ก็ยังไม่เป็นที่พอใจหรือดึงดูดใจนัก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2528: 4-123) จึงทำให้มหาวิทยาลัยภูมิภาคมีอาจารย์ในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ไม่เพียงพอหรือไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มขึ้น อาจารย์ที่มีอยู่ต้องรับภาระงานมากจนมีเวลาให้กับนักศึกษาได้น้อยกว่าอาจารย์ในสาขาวิชาอื่น ๆ นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีความพึงพอใจที่อาจารย์มีความละเอียดอ่อนในการเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของนักศึกษาอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ ซึ่งจากงานวิจัยของนิธิ ฤทธิพรพันธุ์ และคณะ (2525: 20) จะพบว่านักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีปัญหาในการไม่ได้เรียนในคณะที่ต้องการ กังวลว่าจบแล้วจะไม่มีการทำ รู้สึกเหนื่อยหน่ายอยู่เสมอ ประกอบกับเนื้อหาวิชาที่เรียนก็ค่อนข้างจะยาก จึงเป็นการเพิ่มความเครียด ความกังวลให้กับนักศึกษา และเนื่องจากนักศึกษาคิดว่าสิ่งจูงใจให้อยากเรียน จึงก่อให้เกิดความรู้สึกเหนื่อยหน่ายอยู่เสมอ ประกอบกับผู้สอนในสาขาวิชานี้ก็คงมีในสัดส่วนที่เพียงพอที่จะมีเวลาให้กับนักศึกษาได้ จึงสามารถเข้าใจในความรู้สึกของนักศึกษาได้ดี และสอนด้วยความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจผู้เรียน นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์จึงมีความพึงพอใจในความเข้าใจของอาจารย์อยู่ในระดับมาก

นักศึกษาที่ศึกษาต่างมหาวิทยาลัย พบความแตกต่างในส่วนของความ

พึงพอใจ โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมากและมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่และขอนแก่น ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นและสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในเรื่องการได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ภายนอกห้องเรียนเกี่ยวกับงานในวิชาเรียน และการได้คุยกับอาจารย์ผู้สอนในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกันกับวิชาที่เรียน และนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นและสงขลานครินทร์ในเรื่องอาจารย์ผู้สอนไม่ได้พูดคุยกับนักศึกษาอย่างเป็นกันเอง จะเห็นได้ว่านักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีขนาดเล็กหรือมีจำนวนนักศึกษาน้อยกว่าจะมีแนวโน้มของความพึงพอใจต่อความสัมพันธ์กับอาจารย์อยู่ในระดับมากกว่ามหาวิทยาลัยใหญ่ หรือมหาวิทยาลัยที่มีจำนวนนักศึกษามากกว่า ในที่นี้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นมหาวิทยาลัยภูมิภาคขนาดเล็กที่มี 2 วิทยาเขต และมีจำนวนนักศึกษาน้อยที่สุด รองลงมาคือมหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นมหาวิทยาลัยที่มีนักศึกษามากที่สุด ซึ่งซิคเกอร์ริง (Chicking 1969 อ้างถึงใน Miller and Prince 1976: 109-110) ได้กล่าวว่าขนาดของมหาวิทยาลัยมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพของกระบวนการศึกษาและความสัมพันธ์ในกลุ่ม โดยในมหาวิทยาลัยขนาดเล็กที่มีคนลงทะเลียนเรียนน้อย และมีทรัพยากรจำกัด นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารมหาวิทยาลัยจะรู้จักกันอย่างดี มีสภาพแวดล้อมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมากกว่ามหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ และพรูซีล อาซอว์รุ่ง (2525: 250) ก็กล่าวไว้คล้ายคลึงกันว่าในสถาบันเล็ก ๆ อาจารย์และนักศึกษาจะใกล้ชิด รู้จักกันดีและมีความผูกพันกันสูงมากกว่าสถาบันใหญ่ที่นักศึกษาเป็นเพียงเลขประจำตัว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในครั้งนี้ที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจโดยส่วนรวมต่อด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์อยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่และขอนแก่น นอกจากนั้นมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ที่มีนักศึกษาเป็นจำนวนมาก อาจารย์ผู้สอนก็ย่อมมีภาระงานหนักไปด้วยจึงส่งผลให้มีเวลาในการดูแลเอาใจใส่ และช่วยเหลือนักศึกษาน้อยไปด้วยเช่นกัน ดังเช่นที่พบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น และสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในการได้พูดคุยและได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับวิชาเรียนภายนอกห้องเรียน แต่อย่างไรก็ตามกลับพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความพึงพอใจที่อาจารย์มีความละเอียดอ่อนในการที่จะเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของนักศึกษาอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นและสงขลานครินทร์ แสดงว่าแม้จะมี

เวลาเอาใจใส่หรือช่วยเหลือนักเรียนน้อยกว่า ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากความจำเป็นเพราะต้องรับผิดชอบงานหรือนักศึกษามากเกินไป แต่อาจารย์มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ก็มีความละเอียดอ่อนในการที่จะเข้าใจนักศึกษาได้ดี ซึ่งคงเป็นเพราะว่านักศึกษาและอาจารย์ส่วนใหญ่จะพักอยู่ในหอพักหรือบ้านพักของมหาวิทยาลัย เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยภูมิภาคอื่น โอกาสในการที่จะได้พบกับรู้จักและเข้าใจกันดียิ่งขึ้น ย่อมมีอย่างแน่นอนในช่วงระยะที่นักศึกษาศึกษาอยู่ ถ้าหากอาจารย์มีความสนใจนักศึกษาอย่างจริงจัง แม้จะมีเวลาให้กับนศศึกษาน้อย ก็สามารถที่จะรู้จักและเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของนักศึกษาได้เช่นเดียวกัน

3.7 ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว ปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างโดยส่วนรวมระหว่างนักศึกษาต่างประเทศ ระดับชั้นปี สาขาวิชาและมหาวิทยาลัย แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่า มีความแตกต่างระหว่างนักศึกษาต่างประเทศระดับชั้นปี สาขาวิชา และมหาวิทยาลัยในเรื่องเดียวกัน คือการได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพและเรียนรู้เกี่ยวกับงานต่างๆ ที่อาจจะทำได้เมื่อสำเร็จการศึกษา โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ บริสุทธิ์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และขอนแก่น มีความพึงพอใจในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับมาก การที่นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความสนใจในการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการงานอาชีพต่าง ๆ ที่อาจจะทำได้เมื่อสำเร็จการศึกษาอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 นั้น คงจะเป็นเพราะว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 นั้น จะยังไม่มีการเลือกวิชาเอกวิชาที่เรียนส่วนใหญ่จะเป็นวิชาพื้นฐานการศึกษาทั่วไป จึงยังมองอนาคตของตนเองได้ไม่ชัดเจน แต่นักศึกษาจะเริ่มมีการเลือกวิชาเอกและเข้าสู่วิชาชีพในปีที่ 2 เป็นต้นไป ซึ่งจากข้อค้นพบในครั้งนี้แสดงว่านักศึกษาในปัจจุบันมีความกระตือรือร้น และสนใจในข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสามารถทำได้มากขึ้นนับตั้งแต่เมื่อเริ่มเลือกเรียนวิชาเอกในชั้นปีที่ 2 เลยทีเดียว ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากนักศึกษาส่วนใหญ่ในปัจจุบันถูกบีบคั้นจากสภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำ และการแย่งหางานในตลาดแรงงานซึ่งมีผู้สำเร็จการศึกษาระดับสูงว่างงานมากขึ้น ในขณะที่สภาพตลาดแรงงานก็มิได้มีหลักประกันในการมีงานให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาแค่ประการใด จึงทำให้ความสนใจของนักศึกษาต้อง เตรียมตัว เองสำหรับโลกของการทำงานและการแข่งขันเพื่อการอยู่รอดมากขึ้น (ประกอบ คูปรัตน์ 2527:191) ส่วนนักศึกษาที่ต่างสาขาวิชาพบว่า นักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางและน้อยกว่านักศึกษาสาขาอื่น ๆ ในการได้มีโอกาสศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพและเรียนรู้เกี่ยวกับงานต่าง ๆ ที่อาจจะทำได้เมื่อสำเร็จการศึกษา ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าสาขาวิชามนุษยศาสตร์ค่อนข้างเป็นสาขาวิชาที่เฉพาะ หรือ เน้นหนักทางด้านวิชาการที่

ลุ่มลึกเฉพาะทาง นักศึกษาจึงอาจจะประสบปัญหาในการที่จะสัมพันธ์วิชาชีพที่เรียนกับจุดมุ่งหมายของตนเอง เพราะมีนักศึกษาจำนวนไม่มากนักที่จะทราบจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์ในการเรียนต่อของตัวเองอย่างแน่ชัด นักศึกษาบางคนทราบแต่เพียงว่าตัวเองต้องการปริญญา แต่ไม่ทราบถึงโอกาสของการมีงานทำว่ามีมากน้อยเพียงใด และแขนงวิชาที่เรียนไปนั้นจะประกอบอาชีพใดได้บ้าง (ธิดารัตน์ บุญชู 2527: 161) ดังจะเห็นได้จากด้านการวางแผนที่พบว่านักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยในเรื่องทราบว่าตนเองจะทำอะไรภายหลังจากสำเร็จการศึกษาไปแล้ว สำหรับนักศึกษาต่างมหาวิทยาลัยจะพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยขอนแก่นมีความพึงพอใจในการได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพและเรียนรู้เกี่ยวกับงานต่าง ๆ ที่อาจจะทำได้เมื่อสำเร็จการศึกษาอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และขอนแก่นเป็นมหาวิทยาลัยที่มีนักศึกษาน้อยกว่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ก็ย่อมทำให้สามารถประชาสัมพันธ์และให้บริการที่มีแก่นักศึกษาได้ทั่วถึง และมากกว่า นอกจากนี้ในสภาวะของการแข่งขันเพื่อการทำงานทำในปัจจุบัน ชื่อเสียงของสถาบันยังเป็นที่ยอมรับหรือเชื่อถือของหน่วยงานที่รับบุคคลเข้าทำงาน โดยเฉพาะภาคเอกชนโดยนักศึกษาที่สำเร็จมาจากสถาบันที่มีชื่อเสียงเด่น เป็นที่ยอมรับของสังคมมักจะได้รับการพิจารณามากกว่า และเมื่อพิจารณามหาวิทยาลัยในภูมิภาคจะพบว่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นมหาวิทยาลัยหนึ่งที่มีชื่อเสียงเด่นของประเทศ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ 2527: 129) ฉะนั้นนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยที่ตัวเองคิดว่าเล็กกว่าหรือด้อยกว่าอาจจะมีแรงจูงใจให้ชวนขวายดิ้นรนหาทางช่วย เหลือตนเองในโอกาสของการหางานทำ รวมทั้งสนใจในการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพตลอดจนเรียนรู้เกี่ยวกับงานต่าง ๆ ที่สามารถจะทำได้เมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้วมากขึ้นไปด้วย

3.8 ด้านการจัดหลักสูตรการเรียน ปรากฏว่าพบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจโดยส่วนรวมระหว่างนักศึกษาต่างประเทศ และมหาวิทยาลัย ดังต่อไปนี้

นักศึกษาหญิงและชาย พบความแตกต่างโดยส่วนรวมโดยนักศึกษาชายมีความพึงพอใจต่อการจัดหลักสูตรการเรียนอยู่ในระดับน้อยกว่านักศึกษาหญิง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักศึกษาชายมีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาหญิงในเรื่องต้องเรียนวิชาบังคับที่ค่อนข้างทำให้เสียเวลา และข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาในมหาวิทยาลัยสามารถรับทราบและสอบถามได้ง่าย เนื่องจากนักศึกษาชายมีลักษณะรูปแบบการเรียนแบบอิสระสูงกว่านักศึกษาหญิง

(ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล 2525: 113) จึงต้องการความอิสระในการที่จะเลือกเรียนในวิชาที่สนใจมากกว่าการเรียนตามที่ผู้อื่นกำหนดให้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวรรณา ปุรณโชติ และวัชร ทรัพย์มี (2527: 308) ที่พบว่านักศึกษาชายมีความต้องการอิสระภาพในการเลือกวิชาเรียนมากกว่านักศึกษาหญิง ดังนั้นปัญหาหนึ่งของหลักสูตรในปัจจุบันก็คือผู้เรียนมีโอกาสเลือกวิชาเรียนได้น้อยหรือในบางหลักสูตรไม่มีโอกาสเลือกได้เลย (ไพฑูริย์ ดินลาวัณย์ 2524: 33) นอกจากนี้จากงานวิจัยของ สุชาดา มีสโอดี (2528: 91) พบว่านักศึกษาหญิงจะมีพฤติกรรมการพยายามใกล้ชิด ชักถามปัญหาข้อสงสัยกับอาจารย์เมื่อมีปัญหามากกว่านักศึกษาชาย และงานวิจัยของ วรรณา ปุรณโชติ (2528: 188) พบว่านักศึกษาหญิงมีพฤติกรรมการเรียนสูงกว่านักศึกษาชายในเมื่อไม่เข้าใจหรือมีปัญหาจะชักถามหรือขอคำปรึกษาจากอาจารย์ทันที ฉะนั้นนักศึกษาหญิงจึงสามารถที่จะติดต่อสอบถามข้อมูลการศึกษาหรือขอคำปรึกษา แนะนำจากอาจารย์ได้มากกว่านักศึกษาชาย ด้วยความพยายามที่จะเข้าพบหรือใกล้ชิดอาจารย์เมื่อมีปัญหามากกว่านักศึกษาชายดังกล่าว

ส่วนนักศึกษาที่ต่างระดับชั้นปี ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ ในเรื่องการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา ซึ่งคงเป็นเพราะว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 เพิ่งเข้ามาใหม่ ยังไม่ค่อยคุ้นเคยกับระบบการเรียนในระดับอุดมศึกษา และยังไม่มีความรู้ในเรื่องกฎระเบียบ ข้อบังคับหรือข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาในมหาวิทยาลัยได้ดีพอเหมือนชั้นปีที่สูงกว่า ประกอบกับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เองก็ยังไม่ค่อยรู้จักคุ้นเคยกับสถาบัน คณาจารย์ อาจารย์ที่ปรึกษาหรือเพื่อนที่เรียนด้วยกัน จึงทำให้มีปัญหาในการติดต่อขอคำแนะนำ หรือสอบถามข้อมูลการศึกษาต่าง ๆ มากกว่าชั้นปีอื่น ๆ

นักศึกษาที่ต่างสาขาวิชา ไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในเรื่องการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ในเรื่องที่ต้องเรียนในรายวิชาบังคับที่ค่อนข้างทำให้เสียเวลา เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของหลักสูตรการเรียนการสอนของสาขาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์จะเห็นว่ามีส่วนที่เป็นทฤษฎี และการทดลองปฏิบัติซึ่งมีความยุ่งยาก สลับซับซ้อนมากกว่าสาขาวิชามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ฉะนั้นผู้ที่สามารถให้คำแนะนำ

เกี่ยวกับข้อมูลการศึกษาในสาขาทั้งสองดังกล่าวได้จะต้องมีความรู้ความเข้าใจทางสาขาวิชานี้ อย่างแท้จริง เท่านั้น และคณะวิทยาศาสตร์จะเป็นคณะที่บริการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปให้แก่ทุกคณะ ในมหาวิทยาลัย อาจารย์ในคณะนี้จึงมีภาระงานสอนที่ค่อนข้างมาก เช่นเดียวกับอาจารย์ในสาขา วิทยาศาสตร์ประยุกต์ ซึ่งมหาวิทยาลัยภูมิภาคส่วนใหญ่ยังค่อนข้างขาดแคลนอาจารย์ประจำในสาขา นี้ เพราะ เป็นสาขาที่เป็นที่ต้องการค่อนข้างสูงของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน ดังนั้น ในสาขาวิชาที่มีอาจารย์น้อยจึงต้องรับภาระงานสอนและมีนักศึกษาอยู่ในความดูแลมากกว่า ทำให้ มีเวลาว่างให้กับนักศึกษาในการขอคำแนะนำปรึกษาทั้งในเรื่องการศึกษาและอื่น ๆ น้อยไปด้วย และจากข้อค้นพบที่ว่านักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์มีความไม่พอใจในการที่ต้อง เรียน ใน รายวิชาบังคับอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ อาจเนื่องมาจากรายวิชาบังคับที่ มหาวิทยาลัยจัดให้นักศึกษาทุกคนต้อง เรียนนั้น เป็น เรื่องของการศึกษาทั่วไปที่ประกอบด้วยกลุ่มวิชา สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีทัศนคติและบุคลิก ที่กว้างขวาง ไม่คิดแคบเฉพาะในสาขาวิชาชีพของตน มีความรับผิดชอบและเป็นการสร้างเสริม คุณธรรมด้านต่าง ๆ แก่นักศึกษาให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์ ประกอบวิชาชีพของตนได้ดี มีประสิทธิภาพ มากขึ้น (ทบทวมหาวิทยาลัย 2526: 2, ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ 2524: 23) และลักษณะ เนื้อหา ส่วนใหญ่จะเป็นทฤษฎีและวิชาการ การเรียนการสอนจึงมักอยู่ในรูปของการบรรยายมากกว่าวิธีสอน อื่น ๆ ซึ่งค่อนข้างขัดแย้งกับรูปแบบการเรียนของนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ที่ชอบแบบการ เรียนแบบอิสระ (ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล 2525: 119) และมีบุคลิกภาพที่มีความคิดสร้างสรรค์ ชอบการคำนวณทดลองประดิษฐ์และค้นคว้า (กองเผยแพร่การศึกษา 2515: 27) และจากงาน วิจัยของ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2527: 144) พบว่า นักศึกษามีทัศนคติของมหาวิทยาลัย ว่าเป็นสถาบันที่ทำให้นักศึกษาได้พัฒนาการด้านการฝึกหัดอาชีพ พัฒนาทักษะและวิธีการอันนำไปสู่ การประกอบอาชีพ ดังนั้นนักศึกษาจึงมีความสนใจ ต้องการ เรียนในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์หรือ ช่วยเสริมด้านวิชาชีพมากกว่า จึงมองไม่เห็นความสำคัญของวิชาพื้นฐานการศึกษาทั่วไป และกลับ เห็นว่าง เป็นรายวิชาบังคับที่ค่อนข้างทำให้เสียเวลาไป โดยเฉพาะนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ ประยุกต์ ซึ่งมีลักษณะวิชาและบุคลิกภาพส่วนตัวที่ชอบการ เรียนแบบอิสระ การฝึกปฏิบัติ การศึกษา ค้นคว้า ทดลองประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ จึงไม่พอใจต่อการ เรียนวิชาบังคับอยู่ในระดับมากกว่าสาขาอื่น ๆ

นักศึกษาที่ศึกษาค่างมหาวิทยาลัย พบความแตกต่างในส่วนของความ

พึงพอใจโดยส่วนรวม โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจต่อการจัดหลักสูตร

การเรียนรู้ในระดับปานกลาง และมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่และขอนแก่น ซึ่งอยู่ในระดับน้อย อาจจะเป็นเพราะว่ามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นมหาวิทยาลัยที่ขนาดเล็กที่สุดในมหาวิทยาลัยภูมิภาคด้วยกัน ทั้งด้านขนาดพื้นที่และจำนวนนักศึกษา และยังแบ่งออกเป็นสองวิทยาเขตอีก จึงสามารถที่จะจัดโปรแกรมหลักสูตรการเรียนให้สนองตอบหรือสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาได้ง่ายและดีกว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์จึงมีความพึงพอใจสูงกว่ามหาวิทยาลัย เชียงใหม่และขอนแก่น และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากในเรื่องการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาในมหาวิทยาลัย และต้องเรียนในรายวิชาบังคับที่ค่อนข้างทำให้เสียเวลา มหาวิทยาลัย เชียงใหม่เป็นมหาวิทยาลัยที่มีนักศึกษาเป็นจำนวนมากและมากกว่ามหาวิทยาลัยขอนแก่น และสงขลานครินทร์เกือบเท่าตัว ดังนั้นภาระงานของอาจารย์ และของมหาวิทยาลัยก็ย่อมมากไปด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาก็จะดีกว่ามหาวิทยาลัยที่มีนักศึกษาน้อยกว่า ความเข้าใจและเวลาที่จะให้คำแนะนำนักศึกษาก็น้อยไปด้วยเช่นกัน นอกจากนี้จากงานวิจัยของ พรพนา อรรถจรโรจน์ (2528 : 126) พบว่านักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่มีค่าเฉลี่ยของการ เน้นแนวบทบาทในด้าน การเรียนและการทำงานตามแบบที่ถนัดและสนใจมากกว่าที่จะทำตาม เพื่อนหรือตามที่อาจารย์สั่งสูงกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยขอนแก่น ดังนั้นนักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่จึงมีความไม่พอใจในการที่จะต้องเรียนในรายวิชาบังคับ ซึ่งนักศึกษาไม่มีโอกาสได้เลือกเรียนตามที่ตนเองถนัด สนใจ หรือตามความสามารถหรือบุคลิกภาพ (type of personality) ของตนเอง สูงกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หรือขอนแก่นดังกล่าว

3.9 ด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอน ปรากฏว่าพบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจโดยส่วนรวมระหว่างนักศึกษาต่างระดับชั้นปีและมหาวิทยาลัย โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีความพึงพอใจโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 นักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยขอนแก่นซึ่งอยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบความแตกต่างในเรื่อง ตารางสอนที่มหาวิทยาลัยจัดให้ ทำให้ไม่สามารถลงทะเบียนเรียนวิชาที่ต้องการได้ โดยนักศึกษชาย นักศึกษาชั้นปีที่ 2, 3, 4 นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์และสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และนักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่ มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ ในเรื่องต้องพลาดจากการเรียนรายวิชาที่ต้องการ เพราะมหาวิทยาลัยไม่เปิดรายวิชาเหล่านั้น

จากงานวิจัยของประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล (2525: 112-119)

พบว่านักศึกษาชายมีรูปแบบการเรียนรู้แบบอิสระสูงกว่านักศึกษาหญิง นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีแบบ การเรียนรู้แบบพึ่งพาสูงสุด และลักษณะแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาจะค่อย ๆ ลดลงเมื่อเรียนในปีที่ 2, 3 และ 4 ตามลำดับ โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จะมีลักษณะแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาน้อยที่สุด และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 จะชอบแบบการเรียนรู้แบบอิสระสูงกว่าแบบพึ่งพา ส่วนนักศึกษาสาขา วิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์มีแบบการเรียนรู้แบบอิสระสูงสุด และแดเนียล (Danial 1959: 19) ได้สรุปการศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพนักวิทยาศาสตร์ไว้ว่า เป็นคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ ชอบแสวงหา ประสบการณ์ รักความเป็นอิสระ... นอกจากนี้ พรพนา อรรถโรจน์ (2528: 126) ก็พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่ เน้นแนวบทบาทในการ เรียนและทำงานตามแบบที่ถนัดและสนใจ สูงกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และขอนแก่น ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นนักศึกษาชาย นักศึกษา ชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ หรือนักศึกษา มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ที่มีรูปแบบการ เรียนและมีบุคลิกแบบอิสระ ก็มักจะต้องการ เลือกเรียนใน รายวิชาที่ตนเองชอบ สนใจ หรือถนัดมากกว่ารายวิชาที่บังคับหรือที่มหาวิทยาลัยจัดให้ และเมื่อ ไม่สามารถลงทะเบียน เรียนในรายวิชาที่ต้องการได้ก็ย่อมจะต้องมีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากกว่า นักศึกษาอื่นเป็นธรรมดา และโดยเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ซึ่งกำลังจะสำเร็จการศึกษาจะไม่มี โอกาสได้เลือกเรียนในวิชาที่ตนเองสนใจต้องการเรียนได้อีกแล้ว จึงมีความไม่พอใจมากกว่า นักศึกษาชั้นปีอื่นซึ่งยังมีโอกาสลงทะเบียน เรียนได้อีกในภาคเรียนหรือปีต่อไป ถ้าหากจะต้องพลาด จากการเรียนในรายวิชาที่ต้องการ เพราะมหาวิทยาลัยไม่เปิดรายวิชาเหล่านั้น

3.10 ด้านท้องสมุดและบริการการศึกษา ปรากฏว่าพบความแตกต่างในส่วนของ ความพึงพอใจโดยส่วนรวมระหว่างนักศึกษาต่างระดับชั้นปี โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และ ปีที่ 4 มีความพึงพอใจโดยส่วนรวมอยู่ในระดับน้อย และน้อยกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งอยู่ในระดับ ปานกลาง อาจจะเป็นเพราะว่าการเรียนจะเริ่มเข้าสู่วิชาชีพที่เลือกเรียนมากยิ่งขึ้นตั้งแต่ปีที่ 2 เป็นต้นไป และลักษณะการเรียนการสอนจะต้องมีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากกว่าชั้นปีที่ 1 ซึ่งจะ เป็นการเรียนวิชาพื้นฐานการศึกษาทั่วไปที่เป็น เนื้อหาทฤษฎีเป็นส่วนใหญ่ ไม่ต้องอาศัย การศึกษาค้นคว้าเท่าไรนัก ประกอบกับท้องสมุดของมหาวิทยาลัยในภูมิภาคยังไม่ได้มาตรฐาน มี หนังสือตำราประกอบการศึกษาค้นคว้าไว้บริการน้อยมาก ไม่เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา เนื่องจากปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ และมหาวิทยาลัยในภูมิภาคเป็นมหาวิทยาลัยที่เพิ่งตั้ง ไม่นานนักต้องใช้งบประมาณไปในการก่อสร้างอาคาร สถานที่เสีย เป็นส่วนใหญ่ดังรายละเอียด

ที่ได้กล่าวมาแล้วในด้านเดียวกันนี้ในส่วนรวม ฉะนั้นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 ที่มีความจำเป็นต้องใช้บริการของห้องสมุดในการศึกษาค้นคว้ามากกว่าจึงมีความพึงพอใจต่อการใช้บริการของห้องสมุดน้อยกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุมาพร วงษ์นุรณาวาทย (2528: 64) ที่ศึกษาพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่พบว่า นักศึกษาที่เรียนในชั้นที่สูงกว่ามีแนวโน้มที่จะใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษาค้นคว้ามากกว่าดังจะเห็นได้จากค่าร้อยละของความพึงพอใจในด้านห้องสมุดและบริการการศึกษาในตารางที่ 43 มีแนวโน้มลดลงตามชั้นปีที่สูงขึ้น เช่นเดียวกัน และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่ามีความแตกต่างระหว่างนักศึกษาต่างมหาวิทยาลัยโดยนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความพึงพอใจในการบริการของห้องสมุดของมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับมากกว่ามหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นมหาวิทยาลัยที่ก่อตั้งเป็นแห่งแรกในภูมิภาค และก่อนมหาวิทยาลัยขอนแก่นและสงขลานครินทร์ ก็ย่อมจะมีความพร้อมทั้งด้านอัตรากำลังคน ตำรา วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ หรืออื่น ๆ มากกว่ามหาวิทยาลัยที่ก่อตั้งภายหลัง ดังจะเห็นได้จากตารางที่ 73 พบว่าค่าร้อยละของความพึงพอใจในการบริการของห้องสมุดจะเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย โดยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่จะมีค่าร้อยละของความพึงพอใจสูงเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือมหาวิทยาลัยขอนแก่นและสงขลานครินทร์ตามลำดับ

3.11 ด้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ปรากฏว่าพบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจโดยส่วนรวมระหว่างนักศึกษาต่างประเทศ ระดับชั้นปี และมหาวิทยาลัยดังต่อไปนี้

นักศึกษาหญิงและชาย พบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจโดยส่วนรวม โดยนักศึกษาชายมีความพึงพอใจต่อระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับน้อยและน้อยกว่านักศึกษาหญิงซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากวัฒนธรรมในการเลี้ยงดูเด็กของชาวไทย นั้นมีส่วนทำให้เด็กชายมีลักษณะต่างไปจากเด็กหญิง กล่าวคือ เด็กชายจะได้รับการเลี้ยงดูแบบอิสระกว่า ในขณะที่เพศหญิงในระบบสังคมไทยถูกอบรมให้เป็นผู้ตาม สงบ เสงี่ยมเรียบร้อย ประพฤติตนอยู่ในกรอบประเพณี มีความเชื่อมั่นและปฏิบัติตาม (Ruth Benedict 1952: 44) ดังนั้นด้วยบุคลิกที่ชอบความเป็นอิสระ กล้าคิดกล้าทำและเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาชาย (วีรยุทธ วิเชียรโชติ 2513: 33-34) จึงส่งผลให้นักศึกษาชายจึงมีความพึงพอใจต่อด้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับน้อย โดยอาจจะมองไปว่าระเบียบและข้อบังคับเป็นการปิดกั้นความเป็นอิสระของคนให้อยู่ในกรอบของระเบียบวินัยนั้น ซึ่งเป็นการขัดกับธรรมชาติ

ของเพศชาย ซึ่งมักจะทำตามรูปแบบหรือแนวคิดของตนเองมากกว่าอาจารย์หรือเพื่อน ๆ ไม่ชอบทำอะไรซ้ำแบบเดิม แต่ชอบสร้างแนวทางใหม่อยู่เสมอ โดยไม่คำนึงว่าจะเป็นที่สนใจของใครหรือไม่ (สุชาติ มัสไอติ 2528: 95)

นักศึกษาต่างระดับชั้นปี พบความแตกต่างในส่วนของความพึงพอใจโดยส่วนรวมโดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อระเบียบและข้อบังคับโดยส่วนรวมอยู่ในระดับน้อย และน้อยกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และยังพบความแตกต่างในรายข้อ โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความพึงพอใจและไม่พอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในเรื่องการที่มหาวิทยาลัยอนุญาตให้มีการปาฐกถาในเรื่องการเมืองและสังคมโดยบุคคลภายนอก และเรื่องเห็นว่านักศึกษาในมหาวิทยาลัยไม่ได้รับการยอมรับว่ามีความรับผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่ตามลำดับ การที่นักศึกษาเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยย่อมจะทำให้มีโอกาสเรียนรู้ ได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ เพิ่มขึ้นตามระยะเวลาที่เข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัย และส่งผลให้นักศึกษามีความคิดอ่านที่กว้างขวาง และมีลักษณะของความเป็นผู้ใหญ่ที่มีเหตุผลมากขึ้นเช่นกัน ซึ่งนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 ก็ได้มีโอกาสเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ มากพอสมควรและมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 คงจะสามารถพัฒนาตนเองเป็นผู้ใหญ่เพียงพอที่จะทราบและเข้าใจว่าระเบียบวินัยเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนานักศึกษาให้ เป็นคนที่สมบูรณ์ และเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อความสงบสุขในการอยู่ร่วมกับคนในสังคมมหาวิทยาลัย ซึ่งมีวัย คุณวุฒิ ประสบการณ์แตกต่างกัน ที่ต้องเข้ามาอยู่ในสิ่งแวดล้อมเดียวกันได้ประพฤติปฏิบัติตาม (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2528: 118) นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 จึงเห็นด้วยกับการกำหนดระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัยมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 2 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2527: 135,145) ที่พบว่านักศึกษาชั้นปีต้น ๆ จะไม่ชอบวินัย เข้มงวดและลักษณะเผด็จการมากกว่านักศึกษาระดับที่สูงขึ้นไป และนักศึกษาชั้นปีที่สูงขึ้นไปเห็นว่ามหาวิทยาลัยได้พัฒนาตัวนักศึกษาด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ดังจะเห็นได้จากความแตกต่างในรายข้อในด้านเดียวกันนี้ที่พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในเรื่องเห็นว่านักศึกษาในมหาวิทยาลัยไม่ได้รับการยอมรับว่ามีความรับผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่ และจากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับทำให้นักศึกษาชั้นปีที่สูงขึ้นได้เรียนรู้ว่าการเรียนในชั้นเรียนเพียงอย่างเดียวไม่เป็นการเพียงพอ จึงให้ความสำคัญของประสบการณ์นอกชั้นเรียนมากด้วยเช่นกัน นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 จึงมีความพึงพอใจในการที่มหาวิทยาลัย

เปิดโอกาสให้มีการปาฐกถาในเรื่อง เกี่ยวกับการ เมืองและสังคมโดยบุคคลในวงการต่าง ๆ อยู่
ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1

นักศึกษาที่ศึกษาต่างสาขาวิชา ปรากฏว่าไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวม
แต่เมื่อเปรียบเทียบ เป็นรายชื่อพบว่านักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์และ
วิทยาศาสตร์ประยุกต์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์ในการที่
มหาวิทยาลัยอนุญาตให้มีการปาฐกถาในเรื่องการ เมืองและสังคมโดยบุคคลภายนอก และยังพบว่า
นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และมนุษยศาสตร์มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากกว่า
นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ในเรื่อง เห็นว่านิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย
ไม่ได้รับการยอมรับว่ามีความรับผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่ เนื่องจากได้มีผู้วิจัยลักษณะของนักศึกษาสาขา
วิชามนุษยศาสตร์ และอักษรศาสตร์ พบว่ามีลักษณะไม่ค่อยมีเหตุผลในด้านการเมือง เศรษฐกิจ
หรือทฤษฎีต่าง ๆ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2524: 62) จึงทำให้นักศึกษาสาขาวิชา
มนุษยศาสตร์มีความสนใจและ เห็นความสำคัญของการปาฐกถาในเรื่องการ เมืองและสังคมน้อยกว่า
นักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ นอกจากนั้นประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล (2525: 119) ยังพบว่านักศึกษา
สาขาวิชามนุษยศาสตร์มีลักษณะการ เรียนแบบพึ่งพำน้อยที่สุดและนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์
ประยุกต์มีลักษณะการ เรียนแบบอิสระสูงสุด และรัศนา เทพคลโย (2518: 59) พบว่านักศึกษาคณะ
วิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นคณะหนึ่งในสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มีบุคลิกด้านความต้องการ
พึ่งตนเองสูงอีกด้วย เพราะฉะนั้นลักษณะของนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และ
มนุษยศาสตร์จึงต้องการความเป็นอิสระและรับผิดชอบในการ เรียน ตลอดจนวิถีชีวิตความเป็นอยู่
ตามแนวทางของตนเองด้วยความเชื่อมั่นในความสามารถในการ เรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่าการ
ที่จะต้องมาปฏิบัติตามระเบียบหรือกฎ เกณฑ์ข้อบังคับ ดังนั้นนักศึกษาทั้งสองสาขาดังกล่าวจึงมี
ความไม่พอใจต่อการที่มหาวิทยาลัยต้องคอยควบคุมดูแลนักศึกษาโดยการวางกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ
ต่าง ๆ ขึ้นมา เสมือนว่านักศึกษายัง เป็นเด็กที่ยังขาดความรับผิดชอบอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษา
สาขาวิชาสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ดังกล่าว

นักศึกษาที่ศึกษาต่างมหาวิทยาลัย ปรากฏว่าพบความแตกต่างในส่วนของ
ความพึงพอใจโดยส่วนรวม โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจต่อระเบียบ
และข้อบังคับของมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับปานกลาง และมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น
และ เชียงใหม่ซึ่งอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้จากงานวิจัยของสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2527: 38) พบว่า

ผู้บริหารมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์รับฟังความคิดเห็นของนักศึกษามากกว่ามหาวิทยาลัย เชียงใหม่และขอนแก่น ดังนั้นจึงอาจส่งผลให้นักศึกษากับผู้บริหารมีความ เข้าใจอันดีต่อกัน ทำให้เกิดความขัดแย้งน้อยลงไปได้ ประกอบกับในสถาบันขนาดเล็กอย่างมหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ นักศึกษา อาจารย์และผู้บริหารมหาวิทยาลัยจะรู้จักกันอย่างดี และมีสภาพ แวดล้อม เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมาหว่ามหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ (Chickering 1969 อ้างถึงใน Miller and Prince 1976: 109-110) ฉะนั้นนักศึกษามหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์จึงมีอคติต่อระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัยน้อยกว่ามหาวิทยาลัยขอนแก่น และ เชียงใหม่ แต่อย่างไรก็ตามมิได้หมายความว่านักศึกษาจะพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยในเรื่อง เห็นว่า ระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัยถูกกำหนดขึ้นโดยไม่ได้ผ่านการยอมรับจากนักศึกษา จึงทำให้นักศึกษามีความรู้สึกว่ามหาวิทยาลัยออกกฎระเบียบข้อบังคับขึ้นมาเพื่อคอยควบคุมดูแล นักศึกษามากกว่าเพื่อประโยชน์อย่างอื่น ดังนั้นจึงพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และ เชียงใหม่มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมาก เช่นกันในเรื่อง เห็นว่านักศึกษาไม่ได้รับการยอมรับว่า มีความรับผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่จากมหาวิทยาลัย

3.12 ด้านบรรยากาศของมหาวิทยาลัย ปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างโดยส่วนรวม ระหว่างนักศึกษาต่างประเทศ ชั้นปี สาขาวิชาและมหาวิทยาลัย แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่า มีความแตกต่างระหว่างนักศึกษาต่างประเทศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา และมหาวิทยาลัยในเรื่อง เห็นว่า มหาวิทยาลัยของนักศึกษามีบรรยากาศที่เป็นมิตร และมีความสะดวกสบาย โดยนักศึกษาหญิงมีความ พึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชาย นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่า นักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ นักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากกว่านักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์และวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และนักศึกษา มหาวิทยาลัย เชียงใหม่มีความพึงพอใจในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัย ขอนแก่นและสงขลานครินทร์ เนื่องจากมหาวิทยาลัยภูมิภาคทั้งสามแห่งตั้งอยู่ห่างจากตัว เมือง และนักศึกษาส่วนมากมาจากภูมิลำเนาต่าง ๆ และทำให้นักในหอพักของมหาวิทยาลัย นักศึกษาจึงมี โอกาสทำกิจกรรม และใช้แหล่งสนทนาการร่วมกันเป็นประจำทั้งอาจารย์และนักศึกษา ทำให้ ได้รู้จักใกล้ชิดสนิทสนม มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันภายในสังคมของมหาวิทยาลัยเดียวกัน จึงส่งผล ให้สภาพบรรยากาศเป็นไปอย่างอบอุ่นมีมิตรไมตรีต่อกัน แต่การอยู่ร่วมกันในสังคมของคนเป็น จำนวนมากจำเป็นต้องมีการวางระเบียบกฎเกณฑ์ขึ้นมาเพื่อให้ถือปฏิบัติเพื่อความ เป็นระเบียบเรียบร้อยและความสงบสุขของสังคม นักศึกษาก็เช่นเดียวกันต้องอยู่ภายใต้ระเบียบ ข้อบังคับ

ของมหาวิทยาลัยไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเรียนการสอนหรือการดำรงชีวิตอยู่ภายในมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการปลุกฝังความมีระเบียบวินัยแก่นักศึกษาและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมมหาวิทยาลัย ซึ่งโดยปกตินักศึกษาชายเป็นเพศที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูโดยอิสระไม่ต้องอยู่ในกรอบหรือได้รับการเลี้ยงดูอย่างเข้มงวดเท่ากับเพศหญิง และนักศึกษาชายยังเน้นความสำคัญในเรื่องของความเป็นอิสระในการดำรงชีวิต อยากปฏิบัติงานที่ตื่นเต้น ไร้ใจ อยากมีชื่อเสียง (ปรีชา พวงอศวร 2510: 46) ชอบการเรียนรู้หรือทำคามรูปแบบหรือแนวคิดของตนเองมากกว่า (สุชาติ มัสโอติ 2528: 95) นักศึกษาชายจึงอาจจะไม่พอใจหรือไม่เห็นด้วยกับกฎเกณฑ์ ข้อบังคับบางอย่างของมหาวิทยาลัยมากกว่านักศึกษาหญิง ดังเช่นในด้านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัยจะเห็นว่านักศึกษาชายมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยกว่านักศึกษาหญิง ดังนั้นทัศนคติของนักศึกษาชายจึงยังคงมองเห็นว่ามหาวิทยาลัยมีบรรยากาศที่เป็นมิตรและมีความสะดวกสบายน้อยกว่านักศึกษาหญิง และสอดคล้องกับนักศึกษาที่ศึกษาดังสาขาวิชาจะพบว่า สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์และวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเพศชาย ยกเว้นคณะพยาบาลศาสตร์ จึงมีความพึงพอใจในบรรยากาศและความสะดวกสบายของมหาวิทยาลัยน้อยกว่านักศึกษาในสาขาวิชามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์เช่นกัน นอกจากนี้ยังพบความแตกต่างระหว่างนักศึกษาต่างสาขาวิชาโดยนักศึกษสาขาวิชาสังคมศาสตร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษสาขาอื่นที่ศึกษาในเรื่อง เห็นว่านักศึกษาในมหาวิทยาลัยควรสนใจสิ่งอื่น ๆ ด้วย นอกเหนือจากการเรียนเพื่อให้สำเร็จ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าเนื้อหาทางสังคมศาสตร์เป็นสาขาที่มีความสัมพันธ์กับสาขาอื่น ๆ และเกี่ยวกับสังคม ซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงไปตามเหตุการณ์ การศึกษาค้นคว้าหรือการเรียนในชั้นเรียนอย่างเดียวนั้นไม่เป็นการเพียงพอที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ อย่างแท้จริง ฉะนั้นนักศึกษสาขาวิชาสังคมศาสตร์จึงให้ความสำคัญต่อสิ่งต่าง ๆ ในสังคมนอกเหนือการเรียนในชั้นเรียนมากกว่านักศึกษสาขาวิชาอื่น

สำหรับนักศึกษาต่างระดับชั้นปีนั้น นักศึกษาชั้นปีที่ 1 จะเป็นนักศึกษาที่ยังมีปัญหาการปรับตัวให้เข้ากับระบบสังคมของมหาวิทยาลัย นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จะมีลักษณะความคิดเห็นขัดแย้งและเป็นปฏิปักษ์ต่อมหาวิทยาลัย และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จะเริ่มมีความกังวลและสนใจในเรื่องเกี่ยวกับการงานอาชีพ การศึกษาต่อ และความก้าวหน้าในอนาคตมากกว่าการมุ่งเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ในขณะที่นักศึกษชั้นปีที่ 3 จะมีลักษณะสงบเงียบชอบการอยู่รวมกลุ่มกับเพื่อน ๆ มากกว่า มีความเฉยเมยต่อสังคมมหาวิทยาลัย และอาจจะเริ่มมีเพื่อนต่างเพศที่สนิท

อาจจะเป็นผู้รักค่าไปได้ (วิลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2528: 38) จากลักษณะดังกล่าว นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จะเป็นนักศึกษาที่มีปัญหาและความกังวลน้อยที่สุดจึงอาจจะยังผลให้มีทัศนคติที่ คอปรรยากาศของมหาวิทยาลัยไปด้วย

ส่วนนักศึกษาค่างมหาวิทยาลัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่มีความ หึงพอใจคอปรรยากาศของมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นและ สงขลานครินทร์ ซึ่งจากงานของสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2527: 116) ได้ทำการเปรียบเทียบ ลักษณะคัศสรของสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยพบว่ามหาวิทยาลัย เชียงใหม่ เป็นมหาวิทยาลัยที่ นักศึกษยอมรับว่า เป็นมหาวิทยาลัยที่สมบูรณ์แมช มีบรรยากาศทางวิชาการดี อาจารย์ส่วนใหญ่ กระคือรือรับในการสอน และนักศึกษามีความรู้สึกภูมิใจที่ได้ เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ ในขณะที่มหาวิทยาลัยขอนแก่นและสงขลานครินทร์มีคัศร้อละของการยอมรับลักษณะดังกล่าวจาก นักศึกษาอยู่ในระดับที่น้อยกว่า ประกอบกับมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ตั้งอยู่ในภูมิภาคที่มีความ อุดมสมบูรณ์ ภูมิอากาศ และสภาพแวดล้อมที่ดี ไม่มีปัญหาทางเศรษฐกิจหรือการ เมือง และยังเป็น มหาวิทยาลัยที่ตั้งขึ้นแห่งแรกในภูมิภาคก็่อมจะมีความพร้อมมากกว่าในการพัฒนามหาวิทยาลัยทั้งใน ด้านการเรียนการสอน ตลอดจนบริการ สวัสดิการต่าง ๆ ใ้แก่นักศึกษา ดังนั้นนักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่จึงมีความหึงพอใจในด้านบรรยากาศและความสะดวกสบายในมหาวิทยาลัย ของตนเองอยู่ในระดับมาก และยังพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่และขอนแก่นมีความหึงพอใจ อยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในเรื่อง เห็นว่ามหาวิทยาลัยของนักศึกษา ไม่ได้เป็น เพียงแหล่งศึกษาเล่าเรียน เท่านั้น ซึ่งอาจจะ เนื่องมาจากเหตุผลเดียวกับที่ได้กล่าวมาแล้ว คือมหาวิทยาลัย เชียงใหม่และขอนแก่น เป็นมหาวิทยาลัยที่ตั้งก่อนมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ก็่อม จะมีสภาพความพร้อมสมบูรณ์มากกว่าในการที่จะให้การส่งเสริมทางด้านวิชาการหรือกิจกรรม ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานักศึกษาได้อย่างเต็มที่ ในขณะที่มหาวิทยาลัยที่ตั้งขึ้นภายหลัง จำเป็นที่จะต้อง ใช้งบประมาณส่วนใหญ่ไปในการขยายความ เจริญเติบโตของการจัดตั้งคณะวิชา หรือหน่วยงานใหม่ จึงยัง ไม่มีความพร้อมหรือไม่มีงบประมาณสำหรับการพัฒนาอื่นได้อย่าง เพียงพอ

3.13 ด้านการจัดกิจกรรมของนักศึกษา ปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างโดยส่วนรวม ระหว่างนักศึกษาค่างเพศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา และมหาวิทยาลัย แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็น รายข้อพบว่ามีความแตกต่างระหว่างนักศึกษาค่างระดับชั้นปี สาขาวิชา และมหาวิทยาลัยในเรื่อง การได้มีโอกาสไปร่วมงานชมรม พบปะสังสรรค์ของชมรมหรือองค์การนักศึกษาโดยนักศึกษา

ชั้นปีที่ 2 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่าชั้นปีอื่น ๆ นักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ปริสทธิ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษมหาวิทยาลัย เชียงใหม่และขอนแก่น และยังพบว่านักศึกษามีความไม่พอใจในการที่มหาวิทยาลัยไม่ได้ให้นักศึกษาควบคุมกิจกรรมนักศึกษาด้วยตนเองแตกต่างกัน โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และปีที่ 3 มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ปริสทธิและวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และนักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่มีความไม่พอใจในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นและสงขลานครินทร์ นอกจากนั้นยังพบความแตกต่างระหว่างนักศึกษาต่างระดับชั้นปี โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความพึงพอใจและเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมทางสังคมขึ้นในมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2

จากงานวิจัยของวัลลภา เทพทัตติน ฅ อุษุธยา (2527: 144) พบว่า นักศึกษาปีที่ 2 มีแนวโน้มจะเป็นสมาชิกของชมรมมากกว่านักศึกษปีที่สูงกว่า และตามสภาพที่เป็นอยู่ในมหาวิทยาลัย นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จะมึบทบาทในการทำหน้าที่เป็นผู้นำกิจกรรม การอบรมดูแลนิสิตใหม่ เพื่อให้เกิดความสามัคคีรักหมู่รักคณะ มีระเบียบวินัย และสามารถอยู่ร่วมกันได้ด้วยดี (วชิรา เทญโรจน์ 2528: 108) ฉะนั้นจึงสอดคล้องกับงานวิจัยในครั้งนี้ที่พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความพึงพอใจ และได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชมรมหรือองค์การ นักศึกษาอยู่ในระดับมากกว่าชั้นปีอื่น ๆ และยังพบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 และปีที่ 3 มีความไม่พอใจอยู่ในระดับมาก ในการที่มหาวิทยาลัยไม่ให้นักศึกษาควบคุมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งทองเรียน อมรัชกุล (2525: 99) ได้กล่าวถึงลักษณะของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยไว้ ลักษณะที่คล้ายกันระหว่างนักศึกษชั้นปีที่ 2 และ 3 คือความไม่พอใจ มหาวิทยาลัยในด้านต่าง ๆ รวมทั้งมีการวิพากษ์วิจารณ์มหาวิทยาลัยอย่างรุนแรง และงานวิจัยของ พรพนา อรรถจนโรจน์ (2528: 97, 168) ก็พบว่า นักศึกษาปีที่ 2 และปีที่ 3 เน้นแนวบทบาทในด้านความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองในมหาวิทยาลัยสูงกว่านักศึกษปีที่ 1 และปีที่ 4 ดังนั้นด้วยลักษณะที่ค่อนข้างเป็นปฏิปักษ์ต่อมหาวิทยาลัยและสนใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งกิจกรรมทางการเมืองภายในมหาวิทยาลัยจึงทำให้นักศึกษาปีที่ 2 และปีที่ 3 มีทัศนะ

ไม่พอใจต่อมหาวิทยาลัยว่าไม่ได้ให้อิสระแก่นักศึกษาในการควบคุมดูแลกิจกรรมด้วยตนเองอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามีอื่น ๆ นอกจากนั้นนักศึกษาระดับชั้นปีที่สูงขึ้นย่อมมีโอกาสได้ประสบการณ์และได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ จากมหาวิทยาลัยเพิ่มมากขึ้นกว่าชั้นปีต้น ๆ ไปด้วย (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2527: 145) ซึ่งอาจจะส่งผลให้นักศึกษาระดับชั้นปีที่สูงขึ้นมีโลกทัศน์ที่กว้างขวางมากขึ้นเช่นเดียวกัน จึงทำให้นักศึกษาระดับชั้นปี 3 และปีที่ 4 มีความพึงพอใจและเห็นว่ากิจกรรมทางสังคมเป็นสิ่งจำเป็นหรือสำคัญที่ควรจะต้องจัดขึ้น ในมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาระดับชั้นปี 1 และปีที่ 2 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของหัสตินทร์ เขาวนปรีชา (2528: 121) ที่พบว่านักศึกษาระดับชั้นปี 4 เน้นแนวบทบาทสูงกว่านักศึกษาระดับชั้นปี 1 และปีที่ 2 เกี่ยวกับการเป็นคนที่อุทิศเวลาเพื่อแสวงหาประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการทำกิจกรรม นักศึกษามากกว่าอุทิศเวลาให้กับการเรียนในชั้นเรียน

สำหรับนักศึกษาที่ศึกษาด้านสาขาวิชา พรพนา อรรถจนโรจน์ (2528: 157) พบว่านักศึกษาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์และวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ เน้นแนวบทบาทในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยวิธีการต่าง ๆ เมื่อมีเวลาว่าง ไม่ย่อท้อต่อการเรียนที่เห็นว่ายากและต้องทำงานหนัก และด้านกิจกรรมนอกหลักสูตรที่สนใจ เข้าร่วมมากที่สุดจะเป็นกิจกรรมทางวิชาการ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าลักษณะการเรียนและเนื้อหาวิชาของหลักสูตรด้านวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ ส่วนใหญ่เป็นวิชาที่เน้นหนักทางวิชาการสูงที่ค่อนข้างยากและมีเนื้อหาซับซ้อน ต้องมีการทดลองค้นคว้าเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ และการนำวิชาการไปประยุกต์ใช้ นักศึกษาจำเป็นต้องใช้เวลาในการศึกษาหาความรู้ ค้นคว้าสิ่งใหม่ ๆ เพิ่มเติมนอกเหนือจากเวลาเรียนด้วย จึงจะประสบความสำเร็จ ฉะนั้นนักศึกษาด้านสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ จึงมีเวลาให้กับการไปร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชมรมหรือองค์การนักศึกษาน้อยกว่านักศึกษาด้านสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นอกจากนั้นนักศึกษาด้านสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ยังมีลักษณะการเรียนแบบอิสระสูงสุด (ประโยชน์ คุปต์กาลูจนากุล 2525: 119) และมีบุคลิกที่คล้ายคลึงกันกับนักศึกษาด้านสาขาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์คือเป็นบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ ชอบการค้นคว้าทดลอง ชอบทำงานเกี่ยวกับสิ่งของและความคิด มีความเชื่อมั่นในตนเอง รักความเป็นอิสระ มีระเบียบ ต้องการมีอำนาจเหนือคนอื่นสูง และมีลักษณะเป็นผู้นำ (Danial 1959: 19, กองเผยแพร่การศึกษา 2515: 27) ด้วยลักษณะของความเป็นบุคคลที่เชื่อมั่นในตนเอง มีความเป็นผู้นำและรักความเป็นอิสระดังกล่าว

จึงทำให้นักศึกษานิติศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มีความไม่พอใจที่มหาวิทยาลัยไม่ได้ให้อิสระแก่นักศึกษาอย่างเต็มที่ในการควบคุมกิจกรรมนักศึกษาด้วยตนเอง อยู่ในระดับมากกว่านักศึกษานิติศาสตร์และสังคมศาสตร์

ส่วนนักศึกษาที่ศึกษาต่างมหาวิทยาลัย ปรากฏว่านักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความพึงพอใจในการได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมหรือองค์การนักศึกษาอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และขอนแก่น ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ตั้งอยู่ห่างจากตัวเมือง สภาพแวดล้อมจึงค่อนข้างเงียบสงบแบบสังคมชนบท บรรยากาศและชีวิตความเป็นอยู่ในมหาวิทยาลัยจึงอาจจะเงียบเหงาไปในทัศนะของนักศึกษาที่มาจากภูมิลำเนาต่าง ๆ และยังคงอยู่ในวัยรุ่น ที่ยังรักความสนุกสนาน ชอบใช้เวลากับกลุ่มเพื่อน เรื่องของสังคม และกิจกรรมที่สนใจทั่วไป ดังเช่นจากการศึกษาของ นิธิฤทธิพรพันธ์และคณะ (2525: 19-20) พบว่ามีปัญหาหนึ่งของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์คือ ชีวิตในมหาวิทยาลัยเงียบเหงาเกินไป เมื่อพวกเขาเข้ากับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นมหาวิทยาลัยภูมิภาคที่มีขนาดเล็กและจำนวนนักศึกษาน้อยกว่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่และขอนแก่น นักศึกษาส่วนใหญ่ก็พักหอพักของมหาวิทยาลัย โอกาสในการรวมกลุ่มและเข้าร่วมกิจกรรมก็เป็นไปได้สะดวกกว่า ฉะนั้นนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์จึงมีความพึงพอใจและสนใจเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชมรมหรือองค์การนักศึกษามาก และยังพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความไม่พอใจในการที่มหาวิทยาลัยไม่ได้ให้นักศึกษาควบคุมกิจกรรมนักศึกษาด้วยตนเองอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น และสงขลานครินทร์ ซึ่งจากงานวิจัยของพรพนา อรรถจนโรจน์ (2528: 126) พบว่าลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่จะ เน้นแนวบทบาทในด้านการเรียนและทำงานตามแบบที่ถนัดและสนใจมากกว่าที่จะทำตามเพื่อนหรือตามที่อาจารย์สั่ง สูงกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น และสงขลานครินทร์ ด้วยลักษณะที่ค่อนข้างเป็นอิสระ และเป็นตัวของตัวเองสูงของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ดังกล่าว ย่อมทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกอึดอัดใจ ไม่พอใจในการที่มหาวิทยาลัยมาคอยควบคุมดูแลการจัดกิจกรรมนักศึกษาและต้องการความเป็นอิสระในการให้นักศึกษาควบคุมการจัดการจัดกิจกรรมนักศึกษาด้วย นักศึกษาด้วยกันเองอยู่ในระดับมากไปด้วยเช่นกัน

3.14 ด้านปัญหาการเงินและอื่น ๆ ปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างโดยส่วนรวม แต่เมื่อเปรียบเทียบ เป็นรายข้อพบความแตกต่างระหว่างนักศึกษาต่างเพศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา และมหาวิทยาลัยในเรื่องความต้องการหางานทำนอกเวลาเรียน โดยนักศึกษาหญิงมีความต้องการอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชาย นักศึกษาชั้นปีที่ 2 และปีที่ 4 มีความต้องการอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 3 นักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีความต้องการอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ปริสทธิและวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่และขอนแก่นมีความต้องการอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ นอกจากนี้ยังพบความแตกต่างในเรื่องการได้รับสิทธิ เข้าพักในหอพักของมหาวิทยาลัยโดยนักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาชาย และนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความพึงพอใจมากกว่านักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ

รูธ เบนเนดิก (Benedit 1962: 44) ได้ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมและพฤติกรรมของคนไทย พบว่าวัฒนธรรมไทยมีการเลี้ยงดูเด็กหญิงและเด็กชายแตกต่างกัน กล่าวคือ เด็กหญิงได้รับการปกป้องรักษาอย่างเข้มงวดกวดขันในกิจกรรมทุก ๆ ด้าน และถูกกำหนดให้มีความรับผิดชอบตั้งแต่อายุน้อย เช่นจากการที่ต้องเลี้ยงดูน้อง ทำงานบ้าน เป็นต้น ส่วนเด็กชายได้รับการเลี้ยงดูอย่างอิสระ และมีความรับผิดชอบน้อยกว่า การอบรมเลี้ยงดูดังกล่าวจึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและความรู้สึกนึกคิดของนักศึกษาหญิงที่ติดตัวมาตั้งแต่ยังเด็ก นอกจากนี้ลักษณะของสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไป เพศหญิงเริ่มมีบทบาทในการที่ต้องรับผิดชอบตนเอง ครอบครัว และสังคมมากขึ้น และเมื่อประกอบกับจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อครอบครัวที่มีผลมาจากการอบรมเลี้ยงดู จึงทำให้นักศึกษาหญิงมีความต้องการในการหางานทำนอกเวลาเรียนเพื่อหารายได้เป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษาหรือเป็นการแบ่งเบาภาระของพ่อแม่มากกว่านักศึกษาชาย และเนื่องจากเพศหญิงเป็นเพศที่อ่อนแอ มีโอกาสได้รับอันตราย เสียหายหรือเสื่อมเสียชื่อเสียงได้ง่ายกว่าเพศชายในเกือบทุกสถานการณ์ ดังนั้นเพื่อความปลอดภัยของนักศึกษาหญิง มหาวิทยาลัยจึงได้จัดบริการด้านหอพักรับนักศึกษาหญิง เข้าอยู่ในหอพักของมหาวิทยาลัยในอัตราส่วนมากกว่านักศึกษาชาย นักศึกษาหญิงจึงมีความพึงพอใจในสิทธิการ เข้าพักในหอพักของมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งมีความพึงพอใจในสิทธิการ เข้าพักในหอพักมหาวิทยาลัยมากกว่าชั้นปีอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะมหาวิทยาลัยภูมิภาคทุกแห่งจะมีนโยบายให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 พักในหอพักของมหาวิทยาลัยได้ทุกคน ยกเว้นผู้ที่มิผู้มีฐานะในจังหวัดที่มหาวิทยาลัยตั้งอยู่ ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ขึ้นไปจะต้องมีการจับฉลากผู้ที่ประสงค์จะ เข้าพักอาศัยในหอพักของมหาวิทยาลัย เนื่องจาก

งบประมาณมีจำกัดไม่สามารถขยายหอพักรองรับนักศึกษาทุกคนได้ (มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2528: 313, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 2528: 341, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2529: 20) และยังพบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 และปีที่ 4 มีความต้องการทำงานทำนอกเวลา มากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 3 ซึ่งลักษณะของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จะเข้ามามหาวิทยาลัยด้วยความตื่นเต้น อยากรู้ อยากเรียน เพื่อหวังความสำเร็จทางวิชาการ (ทองเรียน อมรชกุล 2525: 39) ดังเช่นงานวิจัยของ พรพนา อรรถจรโรจน์ (2528: 156) พบว่านักศึกษาระดับปีที่ 1 เน้นแนวหมกมุ่นกับการพยายามเรียนและทำคะแนนสอบให้ได้เกรดสูง ๆ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไปและไม่ยอมขาดเรียน เป็นอันขาด ยกเว้นเหตุสุดวิสัยสูงกว่านักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ และเช่นเดียวกับนักศึกษาระดับปีที่ 3 ซึ่งสุวิทย์ รุ่งวิสัย (2527: 32) และ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2528: 33) พบว่านักศึกษาระดับปีที่ 3 เป็นนักศึกษาที่สนใจเรียนและขยันเรียนมากที่สุด ด้วยลักษณะของความขยันและสนใจเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 3 ที่มีมากกว่าชั้นปีอื่น ๆ จึงทำให้ต้องทุ่มเทเวลาส่วนใหญ่ให้กับการเรียนมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ และมีความสนใจในการทำงานทำนอกเวลาเรียนน้อยกว่านักศึกษาระดับปีที่ 2 และปีที่ 4 ไปด้วย

นักศึกษาต่างสาขาวิชา พบว่านักศึกษาสายมนุษยศาสตร์และ

สังคมศาสตร์มีความต้องการทำงานทำนอกเวลาเรียนอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาสายวิทยาศาสตร์ประยุกต์และวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะผู้เรียนในสายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ส่วนใหญ่จะมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีต่อยกกว่า ดังเช่นจากงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2528: 171-173) ที่พบว่าสาขาวิชาที่มีช่องทางในการทำงานและหารายได้ดี ๆ ดังเช่นแพทยศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และพาณิชย์ศาสตร์ จะมีสัดส่วนนักศึกษาที่มาจากครอบครัวค้าขายหรือมีฐานะดีสูงกว่าสาขาอื่น ๆ แต่มีสัดส่วนของนักศึกษาที่มาจากครอบครัวเกษตรกรต่ำกว่าสาขาอื่น ๆ ส่วนสาขาศึกษาศาสตร์ ซึ่งเป็นสาขาหนึ่งในสายสังคมศาสตร์ มีผู้เรียนที่มาจากครอบครัวเกษตรกรสูงกว่าสาขาอื่น ๆ ทุกสาขา และสายมนุษยศาสตร์กับสังคมศาสตร์ ซึ่งเป็นสาขาที่มีการว่างงานสูงมากในปัจจุบัน ก็คงจะเป็นไปในลักษณะเดียวกันกับสาขาศึกษาศาสตร์ ประกับการเรียนในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์และวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ค่อนข้างจะมีเนื้อหาวิชาที่ยุ่งยาก สลับซับซ้อน ต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการศึกษาค้นคว้า ทดลองปฏิบัติ ทั้งในและนอกเวลาเรียนมากกว่าสายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ดังนั้น นักศึกษาสายวิทยาศาสตร์ประยุกต์และวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์จึงมีความต้องการทำงานทำนอกเวลาเรียนน้อยกว่านักศึกษาสายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ดังกล่าว

สำหรับนักศึกษาต่างประเทศมหาวิทยาลัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น และ เชียงใหม่มีความต้องการทำงานทำนอกเวลา เรียนอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากภาคใต้ ซึ่งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ตั้งอยู่ เป็นภาคที่มีความอุดมสมบูรณ์ และมีทรัพยากรธรรมชาติหลาย ๆ อย่างที่จะเป็นส่วนช่วย เสริมให้ประชาชนในภาคใต้มีฐานะทาง เศรษฐกิจดีกว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือดังจะ เห็นได้จากการ เปรียบเทียบรายได้ โดยเฉลี่ยรายภาคในปี พ.ศ. 2528 พบว่าประชากรในภาคใต้มีรายได้ต่อคน สูงกว่ารายได้ประชากรในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นภาคที่ประชากรมีรายได้ต่ำสุด (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2529: 4-9) และปัจจุบันมหาวิทยาลัยภูมิภาคทุกแห่งจะมีนักศึกษาในท้องถิ่นในสัดส่วนที่มากกว่า ภาคอื่น ๆ จากการให้โควต้าแก่นักศึกษาในท้องถิ่นโดยวิธีสอบตรงถึงร้อยละ 50 ของจำนวน นักศึกษาที่รับทั้งหมด ดังนั้นนักศึกษาส่วนใหญ่ในมหาวิทยาลัยขอนแก่นและ เชียงใหม่จึงมาจาก ครอบครัวที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจที่ต่ำกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และทำให้นักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่นและ เชียงใหม่มีความต้องการทำงานทำนอก เวลา เรียนอยู่ในระดับมากกว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในระหว่างการศึกษาหรือช่วยแบ่ง เบาภาระทางการเงินของครอบครัว

ข้อเสนอแนะเพื่อการประยุกต์

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารมหาวิทยาลัย

1.1 จากการศึกษาในครั้งนี้พบว่ามหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคมีจุดเด่นหรือปัจจัยหลายอย่างที่น่าจะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนานักศึกษา ดังเช่นความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา บรรยากาศที่ดีของมหาวิทยาลัย และการที่อาจารย์และนักศึกษาร่วมกันพักอาศัยอยู่ภายในบริเวณมหาวิทยาลัยเดียวกัน ซึ่งมหาวิทยาลัยควรจะหาทางใช้ความได้เปรียบที่มีอยู่เหล่านี้ไปสร้างเสริมบรรยากาศที่ส่งเสริมทางวิชาการ และพัฒนาการที่ดีของนักศึกษาในด้านต่าง ๆ ให้มากขึ้น โดยอาจจะใช้ประโยชน์ของที่พักอาศัยที่มหาวิทยาลัยจัดให้เป็นแหล่งพัฒนานักศึกษาให้เกิดความงอกงามทั้งด้านวิชาการ บุคลิกภาพ และการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคม ในรูปแบบของการพัฒนาหอพักให้เป็นศูนย์ศึกษาและที่พักอาศัย (Living and Learning Center) ดังเช่นจัดให้ห้องสมุดย่อยหรือห้องอ่านหนังสือมีการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการ โดยการจัดสอนซ่อมเสริม สอนทบทวนวิชาที่ยาก จัดฉายวิดีโอ ภาพยนตร์ สารคดี มีการอภิปรายบรรยาย สนทนาทางวิชาการ หรือการให้บริการช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ อย่างเป็นกันเองจากความร่วมมือของอาจารย์ผู้สอน บุคลากรของมหาวิทยาลัยหรือเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกมาร่วมกิจกรรมดังกล่าวหมุนเวียนกันไป รวมทั้งส่งเสริมการจัดกิจกรรมอื่น ๆ นอกเหนือไปจากนี้ที่เป็นประโยชน์ โดยอาจจะเปิดโอกาสให้นักศึกษาที่ไม่ได้พักอยู่ในหอพัก เข้ามาร่วมกิจกรรมหรือใช้บริการได้ด้วย ซึ่งถ้าหากมหาวิทยาลัยภูมิภาคสามารถใช้ความได้เปรียบที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์อย่างจริงจังทั้งในรูปแบบที่กล่าวมาหรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสมกว่าก็ตาม เชื่อว่าคงจะสามารถพัฒนานักศึกษาให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าได้มากขึ้น

1.2 เนื่องจากพบว่านักศึกษามีแนวโน้มที่จะเลือกเรียนในวิชาที่น่าสนใจและเห็นว่ามีความประโยชน์ต่อแนวทางในการประกอบอาชีพของตนเองมากขึ้น มหาวิทยาลัยจึงควรปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยไม่ควรมุ่งเฉพาะในแง่วิชาการและมาตรฐานทางวิชาการ แต่ควรคำนึงความต้องการของผู้ใช้หรือผู้จ้างแรงงาน ตลอดจนความต้องการของผู้เรียนด้วย และควรจัดหลักสูตรการเรียนในลักษณะที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพในหลายรูปแบบ ในสาขาที่มีการว่างงานสูง เพื่อเป็นการช่วยเหลือหรือเพิ่มโอกาสในการมีงานทำได้แก่นักศึกษาซึ่งอาจจะทำได้โดยการปรับปรุงหลักสูตรการสอนให้มีวิชาเลือก เสริม ในวิชาที่มีประโยชน์แก่นักศึกษาให้สามารถนำไปใช้ในการทำงานทำได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น ไม่จำกัดอยู่

เฉพาะสาขาวิชา เอกที่เรียนอยู่ดัง เช่นความรู้ทางคอมพิวเตอร์ ชวเลข พิมพ์ดีด ภาษาอังกฤษ งานเลขานุการ หรือมีคุณเทศก์ เป็นต้น

1.3 มหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคควรจะปรับปรุงการให้บริการการศึกษาและสิ่งอำนวยความสะดวกในด้าน การเรียนการสอนให้สอดคล้องและเพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บริการห้องสมุดและสถานที่นั่งทำงานนอกห้องเรียนของนักศึกษา ซึ่งจากการศึกษาพบว่านักศึกษามีความต้องการให้เพิ่มจำนวนหนังสือสำหรับการศึกษาค้นคว้าให้มากขึ้น และต้องการสถานที่สำหรับศึกษาหรือทำงานของตนเอง โดยปราศจากการรบกวนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะในภูมิภาคไม่ค่อยมีศูนย์รวมวิทยาคารอื่นใดที่จะให้นักศึกษาค้นคว้าหาความรู้ได้นอกจากห้องสมุดของมหาวิทยาลัย ดังนั้นห้องสมุดจึงเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าที่สำคัญของนักศึกษารวมทั้งคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยภูมิภาคเป็นอย่างมาก ประกอบกับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยภูมิภาคส่วนใหญ่พักอยู่ในหอพักของมหาวิทยาลัย ซึ่งค่อนข้างแออัดอยู่กันหลายคนในแต่ละห้อง ทำให้ไม่มีความสงบ ไม่มีสมาธิเพียงพอในการทำงาน จึงต้องการสถานที่ทำงานนอกชั้นเรียนที่สงบอยู่ในระดับมาก ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงควรเพิ่มจำนวนโต๊ะ เก้าอี้ได้ขี้ไม้ ภายในอาคารต่าง ๆ ปรับปรุงให้มีสถานที่นั่งทำงานและห้องทำงานหรือห้องอ่านหนังสือภายในหอพักให้เพียงพอ โดยให้หัวหน้าหอพักและสมาชิกช่วยกันควบคุมดูแลความสงบเรียบร้อยกันเอง พร้อมกันนั้นควรปรับปรุงบริการห้องสมุด จัดให้มีโต๊ะ เก้าอี้ และบริเวณสำหรับนักศึกษาได้มาศึกษาค้นคว้าและนั่งทำงานให้มากขึ้น รวมทั้งการขยายเวลาเปิดบริการห้องสมุด การจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ เช่น จำนวนตำรา หนังสือ วารสาร วัสดุทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ ไว้บริการให้เพียงพอและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับอาจารย์

2.1 ในด้านรูปแบบการสอน จากการศึกษาพบว่านักศึกษามีความพึงพอใจในรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลายในรูปแบบดังต่อไปนี้ที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนในชุมชนหรือภายนอกมหาวิทยาลัย การสอนแบบให้นักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโดยอิสระ การมอบหมายงานให้นักศึกษาทำร่วมกันแบบเป็นกลุ่ม และการให้นักศึกษาได้ฝึกงานในสภาพการณ์จริง ฉะนั้นอาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัยจึงควรให้ความสนใจในการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนของตนเองให้มีความหลากหลาย น่าสนใจ กระตุ้นให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น ไม่ควรจะใช้วิธีการสอนแบบเดียวกันไปเรื่อย ๆ จนจบหลักสูตร ควรจะมีการ

เตรียมการสอน ในหลายรูปแบบที่แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ เนื้อหาวิชาการในการสอนแต่ละครั้ง ไม่ควรยึดเอาวิธีการสอนแบบใดแบบหนึ่งที่ตายตัว และควร เป็นการสอนที่มุ่งเน้นผสมผสานเอาทฤษฎีกับการปฏิบัติ เข้าด้วยกัน ให้นักศึกษามีโอกาสได้สัมผัสกับสภาพความเป็นจริง ในลักษณะที่สัมพันธ์คือ เนื่องกับสิ่งแวดล้อมภายนอกของสังคม รวมทั้งการปลูกฝังลักษณะนิสัย เรียนรู้ของนักศึกษาให้ เป็นผู้ที่กล้าแสดงออก รู้จักคิด วิเคราะห์ และมีความสามารถในการศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นสำคัญ เพื่อให้นักศึกษาซึ่งแม้จะสำเร็จการศึกษาไปแล้วก็ยังคงเป็นปัญญาชนที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดชีวิต

2.2 ในด้านการประเมินผลการเรียน ปรากฏว่านักศึกษามีความไม่พอใจอยู่ในระดับมาก ในกรณีที่อาจารย์ผู้สอนไม่ได้ให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประโยชน์แก่นักศึกษาอย่างรวดเร็วเพียงพอ ที่จะช่วยให้นักศึกษาปรับปรุงการเรียนได้ดีขึ้น ซึ่งอาจารย์ผู้สอนควร เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งในการที่จะต้องปรับปรุงกระบวนการประเมินผลการเรียน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินผลการเรียนที่แท้จริง ที่ต้องมีทั้งการประเมินก่อนเรียน เพื่อทราบพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน การประเมินผลระหว่างเรียน เพื่อต้องการทราบจุดเด่นจุดด้อย ข้อบกพร่องของผู้เรียน และการประเมินผลเมื่อการเรียนสิ้นสุดลง เพื่อทราบระดับสัมฤทธิ์ผลในการเรียนของผู้เรียน และการที่ผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ได้ส่งข้อสอบหรือรายงานกลับคืนพร้อมด้วยคะแนน การแก้ไข และความคิดเห็นรวดเร็วพอที่จะช่วยให้นักศึกษาปรับปรุงการเรียนได้ดีขึ้น นั้นก็เปรียบเสมือนการประเมินที่ยังไม่ครบขั้นตอน ขาดการให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประโยชน์ต่อผู้เรียนในระหว่างที่ศึกษาอยู่อย่างรวดเร็วพอที่จะช่วยให้ผู้เรียนทราบว่า มีข้อบกพร่องที่จุดใดอย่างไร เพื่อจะได้ปรับปรุงการเรียนของตนให้ดีขึ้นทันคือ เหตุการณ์ นอกจากนั้นผลเสียที่ติดตามมาก็คือ นักศึกษาจะขาดความมั่นใจไม่สามารถประเมินถึงความรู้ความสามารถของตนเองได้ ถูกต้อง ดังจะเห็นได้จากการศึกษาในครั้งนี้ในด้านผลการเรียนของนักศึกษาจะพบว่า นักศึกษามีความไม่มั่นใจและเห็นว่าตนเองยังทำข้อสอบได้ไม่ดีพออยู่ในระดับมากถึงร้อยละ 94.5 ที่เดียว นอกจากนั้นยังพบว่านักศึกษามีความไม่แน่ใจว่าจะสามารถเรียนได้ดีในวิชา เอกที่เรียนอยู่ในขณะนี้ อยู่ในระดับสูงกว่าความไม่แน่ใจในด้านอื่น ๆ ทั้งหมด ดังนั้นการประเมินผลระหว่างเรียน เพื่อตรวจสอบและติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน รวมทั้งการให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประโยชน์แก่ผู้เรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้สอนควรกระทำอย่างยิ่ง เพราะจะให้ประโยชน์ทั้งผู้สอนและผู้เรียน ในแง่ของการปรับปรุงการสอนและการเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ไม่ควรที่จะประเมินผลการเรียนเพียง เพื่อการให้ระดับคะแนนแก่นักศึกษา เท่านั้น

3. ข้อเสนอแนะสำหรับฝ่ายกิจการนักศึกษา

3.1 ในด้านการบริหารและปกครองนักศึกษา

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่านักศึกษามีความไม่พอใจอยู่ในระดับมากในเรื่องที่เห็นว่านักศึกษาในมหาวิทยาลัยไม่ได้รับการยอมรับว่ามีความรับผิดชอบ เหมือนผู้ใหญ่ ซึ่งในการบริหารหรือปกครองนักศึกษานั้น มหาวิทยาลัยอาจจำเป็นต้องมีการกำหนดระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ขึ้นมาเพื่อให้นักศึกษาได้ถือปฏิบัติกัน เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสงบสุขของสังคมในมหาวิทยาลัยหรืออาจจะมีวัตถุประสงค์ต้องการฝึกหรือพัฒนาความมีระเบียบวินัยในตนเอง การเคารพในสิทธิ หรือกฎเกณฑ์ของสังคม เพื่อเป็นการเตรียมคนที่มีคุณภาพให้แก่สังคม ประเทศชาติต่อไป แต่ในกระบวนการปฏิบัตินั้นบางครั้งอาจจะดึงหรือหย่อนเกินไปหรือยังขาดการประสานงานขาดความเข้าใจในทางที่ดีต่อกัน จึงทำให้นักศึกษามองไปในทิศทางที่ถูกควบคุม ดูแลเหมือนเด็ก ๆ อันเป็นการขัดกับธรรมชาติของวัยนี้ที่ต้องการอิสระและต้องการให้ผู้อื่น เห็นว่าโต เป็นผู้ใหญ่แล้ว ซึ่งแทนที่มหาวิทยาลัยจะสามารถพัฒนาหรือปลูกฝังลักษณะนิสัยความมีระเบียบวินัยที่ดี อาจกลับเป็นการกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดปฏิกริยาในทางต่อต้าน มีพฤติกรรมแข็งกร้าว ก้าวร้าว และหาทางออกไปในทิศทางที่ไม่ถูกไม่ควรก็ได้ ดังนั้นในการบริหารและปกครองนักศึกษามหาวิทยาลัยจึงควรคำนึงถึงลักษณะธรรมชาติของนักศึกษาในวัยนี้ด้วย นอกจากนั้นควรยินดีรับฟังความคิดเห็นข้อวิพากษ์วิจารณ์ของนักศึกษา เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย และการดำเนินงานต่าง ๆ ควรตั้งอยู่บนหลักการของเหตุผลและข้อเท็จจริงที่สามารถพูดคุย เปรียบเทียบประนีประนอมกันได้โดยยึดถือผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก

3.2 ด้านการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักศึกษา

ปรากฏว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือกิจกรรมนักศึกษาเป็นที่พึงพอใจและได้รับความสนใจจากนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีขึ้น ซึ่งมหาวิทยาลัยเองก็ควรให้การสนใจและส่งเสริมการจัดกิจกรรมในด้านต่าง ๆ ให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง เหมาะสม เป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อนักศึกษาอย่างแท้จริง โดยการนิเทศและดูแลจากอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรม ทั้งนี้มหาวิทยาลัยควรจะหาหนทางและกระตุ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรม ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาได้ตระหนักถึงบทบาท ความสำเร็จและความรับผิดชอบในหน้าที่และเห็นความสำคัญของกิจกรรมนักศึกษาว่า เป็นงานที่สำคัญที่สามารถจะช่วยพัฒนานักศึกษา

ในด้านต่าง ๆ ซึ่งการเรียนรู้ในชั้นเรียนไม่สามารถจะให้ได้ในสิ่งเหล่านี้ได้ครบถ้วน นอกจากนี้ อาจารย์ที่ปรึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรจะพยายามให้ความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งแก้ไขทัศนคติ ที่ถูกต้องต่อการกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น แก่นักศึกษาว่าจัดขึ้นเพื่อมุ่งพัฒนานักศึกษาให้เจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ ดังเช่น สติปัญญา ความคิด ความรับผิดชอบ ความเป็นผู้นำ จิตสำนึก ที่ตีภายใต้ระบอบประชาธิปไตย ฯลฯ เป็นสำคัญไม่ใช่เพียงเพื่อความสนุกสนาน หรือเป็นเครื่องมือของผู้ใด

3.3 มหาวิทยาลัยควรปรับปรุงบริการด้านการให้คำปรึกษาแนะแนวให้กว้างขวาง สอดคล้องและสนองความต้องการของนักศึกษา ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของสังคมให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะบริการการให้คำปรึกษาด้านการวางแผนการศึกษาและการประกอบอาชีพ นอกเหนือจากด้านการให้คำปรึกษาด้านการเรียนและปัญหาต่าง ๆ ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่านักศึกษามีความสนใจและต้องการทราบข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับตลาดแรงงาน รวมทั้งอาชีพที่อาจจะทำได้ เมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้วเป็นอย่างมาก อันอาจจะ เป็นผลสืบเนื่องมาจากสภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำทำให้มีการว่างงานเกิดขึ้นมากมายและสิ่งสำคัญที่มหาวิทยาลัยควรกระทำก็คือการกระตุ้นและเสริมสร้างทัศนคติที่ดียิ่งและถูกต้องต่องานสุจริตทุกชนิดให้เกิดขึ้นกับนักศึกษา ให้เล็งหล่งในสถานะของชนชั้น รังเกียจงานระดับต่ำที่สังคมไม่ยกย่อง มหาวิทยาลัยก็สามารถขยายขอบเขตของลักษณะงานที่จะให้ความช่วยเหลือและทางานให้นักศึกษาทำได้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรจะได้มีการพัฒนาหรือปรับปรุงแบบสอบถามให้มี เนื้อหาที่ครอบคลุมในเรื่องที่ศึกษาในแต่ละด้านมากกว่านี้ และให้มีลักษณะที่สอดคล้องกับสภาพของมหาวิทยาลัย และสังคมไทยอย่างแท้จริง เพื่อจะได้ใช้เป็นแบบสอบถามมาตรฐานที่สามารถเป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นในครั้งต่อไป
2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยพื้นฐานในวงกว้าง เพื่อให้มองเห็นภาพรวม ควรจะมีการศึกษาวิจัยให้ครอบคลุม เฉพาะเจาะจงให้ละเอียดลงไปในแต่ละด้านให้ลึกซึ้งมากไปกว่านี้ เพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างจริงจัง เฉพาะ เรื่องมากกว่า
3. การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยจะไม่ได้ประสบความสำเร็จตาม เป้าหมายที่วางไว้ หรือจะดำเนินไปด้วยดีไม่ได้ ถ้าหากบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ไม่ให้ความร่วมมือ หรือมีความ เบื่อหน่าย

ไม่ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างจริงจัง มหาวิทยาลัยจึงควรให้ความสนใจ และเอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาดังกล่าว ให้นักศึกษารุ่นใหม่ทำงานในมหาวิทยาลัยด้วย ดังนั้น มหาวิทยาลัยจึงควรที่จะมีการศึกษาถึงปฏิกริยาของอาจารย์หรือนุคลากรอื่น ๆ ที่มีต่อมหาวิทยาลัย ในด้านต่าง ๆ ด้วย ดังเช่น ปฏิกริยาต่อด้านการบริหารงาน ด้านบริการและสวัสดิการของ มหาวิทยาลัยที่จัดให้แก่บุคลากรที่ทำงานในมหาวิทยาลัย เป็นต้น ซึ่งจะทำได้ข้อมูลที่มีประโยชน์ สามารถนำไปปรับปรุงการบริหารงานบุคลากรของมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. ควรจัดให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัย ของรัฐในส่วนภูมิภาคอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องเพื่อการติดตาม ทำนาย และดูกระบวนการ เปลี่ยนแปลงปฏิกริยาของนักศึกษาในเรื่องต่าง ๆ เพื่อจะได้นำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผน การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาและการ เปลี่ยนแปลง ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

5. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในสภาพตัวแปรหรือ สถาบันที่แตกต่างกันออกไป เพื่อศึกษาและดูแนวโน้มปฏิกริยาการสนองตอบของนักศึกษาที่มีต่อ สถาบันว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ, กองเผยแพร่การศึกษา. เอกสารชุดแนะแนวการศึกษาและอาชีพ อันดับ 9
พระนคร: องค์การค้ำคูณสภา, 2515.
- กษมา สารสมุทร. "พฤติกรรมการสอนทั่วไปของอาจารย์วิทยาลัยครูเชียงราย." ใน เอกสาร
ประกอบการประชุมทางวิชาการ เรื่องการวิจัยการศึกษา และการวิจัยที่เกี่ยวข้อง
15-19 ตุลาคม 2522, หน้า 334-335. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,
2522.
- คณะกรรมการการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน, กองบัญชีประชาชาติ.
ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด ฉบับปี 2528. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการ
การพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2529.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการประเมินสภาพการจัดการศึกษาและ
ประเมินผลแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2527) ระดับอุดมศึกษา
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2528.
- จรัส โพธิ์ศิริ. "การบริหารกิจกรรมนักศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคใต้." วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.
- จรินทร์ สกุลถาวร. รายงานการวิจัยการศึกษาค้นคว้าห้องสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2526.
- จรรยา สิงคณิภา. "ตัวแปรที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนระดับอุดมศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์
ชีวภาพประยุกต์." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2520.
- จินตนา มาพวง. ตัวแปรที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนระดับอุดมศึกษา สาขาสังคมศาสตร์."
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510.
- จินตนา ยูนีพันธ์. "องค์กรในการจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษา." ใน นิสิตนักศึกษา: หลักการ ปัญหา
และแนวปฏิบัติ, หน้า 138. พรชูลี อาชวอำรุง, บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร:
โอเคียนสโตร์, 2525.

- จรรยา จัวนาน. "สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา." วารสารศึกษาศาสตร์ 1 (กุมภาพันธ์-พฤษภาคม 2528): 55-60.
- ชบเพลิง จันทรเรืองเพ็ญ และคณะ. "การสอนแบบต่าง ๆ ในระดับอุดมศึกษา," ใน คู่มือด้านการเรียนการสอน, หน้า 3. สุภาศิริ อมาตยกุลและคณะ, บรรณาธิการ. ฝ่ายวิชาการ หน่วยพัฒนาคณาจารย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- ชาดา บัวแสง. "ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนระดับอุดมศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ." วิทยานิพนธ์ปริญาโท มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ 2520.
- เดช กาญจนางกูร. รายงานการวิจัย เรื่องความพอใจในงานของอาจารย์มหาวิทยาลัย เชียงใหม่. ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่, 2525.
- เดือนใจ ชิวภักดี. "ศึกษาภาพของคนหนุ่มสาว เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ," ใน เยาวชนไทย. หน้า 110-111. พระนคร: สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516.
- ทพวงมหาวิทยาลัย. "ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรี พ.ศ. 2525." กรุงเทพมหานคร: ทบวงมหาวิทยาลัย, 2526. (อัดสำเนา)
- ทองเรือน อรัชกุล. การบริหารกิจการนิสิต: ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: จงเจริญการพิมพ์, 2525.
- ธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์. "บทบาทของการอุดมศึกษากับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6," ใน เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาเรื่อง การอุดมศึกษาและตลาดแรงงาน. 20-21 กรกฎาคม 2528, หน้า 1-20. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- ธิดารัตน์ บุญนุช. "การวางแผนอาชีพ: การวางแผนชีวิต." วารสารครุศาสตร์ 12 (เมษายน-มิถุนายน 2527): 160-165.
 , (บรรณาธิการ). การอุดมศึกษากับการพัฒนาประเทศ: การประเมินเชิงวิเคราะห์ และการเสนอทิศทางการใหม่. ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- นิดา จุฬิมวิชัย. บทสรุปงานวิจัย เรื่องการสำรวจปัญหาของนักศึกษาที่อยู่ในภาวะรอพินิจครั้งที่ 2 และ 3 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ปีการศึกษา 2527. หน่วยวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2528.

- นิธิ ฤทธิพรพันธุ์ และคณะ. "ไคร้ม ม.อ." การดำรงชีวิตของนักศึกษา. ฝ่ายกิจการนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่, 2525.
- นิพนธ์ คันธเสวี. รายงานการวิจัยเรื่อง ปัญหาหนี้ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2518.
- นิโลบล นิ่มกิ่งรัตน์ และตรุณ ทาญตระกูล. รายงานการวิจัย เรื่องการประเมินพฤติกรรมการสอนทั่วไปของอาจารย์ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2526.
- นุรอุชัย จงกลณี. การบริหารงานบริการและกิจการนักศึกษาระดับอุดมศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2525.
- ปทีป เมธาดูณภูมิ. "หลักสูตรอุดมศึกษา: ความจำเป็นที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลง." ใน การอุดมศึกษากับการพัฒนาประเทศ: การประเมินเชิงวิเคราะห์และการเสนอทิศทางการใหม่. หน้า 292. อิศารัตน์ บุญนุช, บรรณาธิการ. ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- ปิ่นวดี จิระนราบุรุษ. "การศึกษาพฤติกรรมการสอนทั่วไปของอาจารย์มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร." ปรินญาณีพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519.
- ประกอบ คูปรัดน์, (บรรณาธิการ). ความเป็นผู้นำ เป้าหมายและอำนาจในสถาบันอุดมศึกษา. ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- _____ . "แนวทางการสร้างบัณฑิตในอนาคต หลักสูตร การเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา." ใน งานวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา. หน้า 14-15. ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, บรรณาธิการ ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- ประดับ นิลพิงงา. ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- ปรีดา พัฒนถาบุตร. "บทบาทของทบวงมหาวิทยาลัยที่จะส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยพึ่งตนเองได้." ใน เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ เรื่องการพึ่งตนเองของระบบมหาวิทยาลัยของรัฐ 14-16 พฤศจิกายน 2528, หน้า 1-2. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2528.

- ประพจน์ นันทรามาศ. "ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- ประยูร ศรีประสานน์. "ปัญหาปัจจุบันของการอุดมศึกษากับตลาดแรงงาน," ใน เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา เรื่องการอุดมศึกษาและตลาดแรงงาน 20-21 กรกฎาคม 2528, หน้า 1-28. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล. "แบบการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย," วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- ปรีญา พวงอสิวร. "จุดมุ่งหมายในชีวิตของนิสิตปีที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย," วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.
- พ่องพรรณ บัณฑิตรานนท์. "ความต้องการความช่วยเหลือของนักศึกษาวิทยาลัยครูมหาสารคาม ปี 2510 ที่หวังจะได้รับจากบริการแนะแนวของมหาวิทยาลัย." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร. 2511.
- พรสุลี อาชาวำรุง, (บรรณาธิการ). นิสิตนักศึกษา: หลักการ ปัญหา และแนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: โอเคียนสโตร์, 2525.
- พรพนา อรรถจนโรจน์. "การสำรวจแนวพบพานิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยจำกัตรีบ." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- พิษณุ ผาสุก. "การบริหารกิจการนักศึกษาในวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. หลักและวิธีสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- _____, (บรรณาธิการ). รายงานการประชุมทางวิชาการเรื่องการพัฒนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา. ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- _____, (บรรณาธิการ). งานวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา. ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

ไพฑูริย์ ลินลาร์ตัน และศรีเพ็ญ ศุภพิทยากุล. "รายงานการศึกษาทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อการสอนแบบบรรยาย." ใน การเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา, หน้า 127-132.

ไพฑูริย์ ลินลาร์ตัน, บรรณาธิการ. ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2523.

ภัทรา นิคมานนท์ และคณะ. "พฤติกรรมการสอนทั่วไปของอาจารย์วิทยาลัยครุจันทรเกษม." เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ เรื่อง การวิจัยทางการศึกษาและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง 15-19 ตุลาคม 2522, หน้า 332-333. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2522.

ภิรมย์ เงินแก้ว. รายงานการวิจัยเรื่อง ทัศนคติของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีต่ออาจารย์คณะศึกษาศาสตร์. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2514.

มยุรี นภาพรรณสกุล. "การศึกษาปฏิกิริยานักศึกษาต่อสถาบันในสถาบันการศึกษาพยาบาล." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

มหาวิทยาลัยขอนแก่น. รายงานประจำปี 2527. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2527.

_____. คู่มือนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2528. ขอนแก่น: โรงพิมพ์ศิริภักดิ์, 2528.

_____. สถิตินักศึกษาและบุคลากรมหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2528. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2529.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. หลักสูตรและกระบวนวิชา ปีการศึกษา 2523-2524. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2524.

_____. "สารสนเทศเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่." สารสนเทศ 2(2528): 1-10.

_____. รายงานสารสนเทศ. เชียงใหม่: เจริญการค้า, บ.ป.ป.

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. คู่มือการศึกษา 2528 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2528.

_____. รายงานประจำปี 2528. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2529.

_____. สารสนเทศ 2528. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2529.

- มังกร ทองสุขดี. "บทบาทของอาจารย์ในชั้นอุดมศึกษา." ครูปริทัศน์ 2 (พฤศจิกายน 2520): 36-44.
- เมืองทอง เขมมณี. "บทบาทของครู," ใน เอกสารคู่มืออาจารย์ด้านการเรียนการสอน. หน่วยพัฒนาคณาจารย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- เยาวนารถ อุทยมกุล. "สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา." ปริญญาวิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2526.
- รัจรี นพเกตุ. รายงานการวิจัยเรื่องปัญหาด้านการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร: โครงการพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2522.
- รัตนา เทพชลไชย. "บุคลิกภาพของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยวัดด้วย อีพีที เอส." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.
- ลดารัลย์ ชมมณฑา. "ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนระดับอุดมศึกษา สาขามนุษยศาสตร์." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- ละอองกาญจน์ สุริชัยพานิชย์. รายงานการศึกษาบริการห้องสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2520.
- วรรณมา ปุณฺณโชติ. รายงานการวิจัยพฤติกรรมการเรียนและการสอนที่มีประสิทธิผลในระดับมหาวิทยาลัย. ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- วรรณมา ปุณฺณโชติ และวัชรีย์ ทรัพย์มี. รายงานการวิจัยเรื่องปัญหาของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยและการให้บริการคำปรึกษาแนะแนว. ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- วรรณวดี มีลำพอง และปรีญา นิลแก้ว. "การศึกษาพฤติกรรมการสอนทั่วไปของอาจารย์วิทยาลัยครูเชียงใหม่," เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ เรื่อง การวิจัยทางการศึกษาและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง 15-19 ตุลาคม 2522, หน้า 328-331. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2522.
- วรลักษณ์ ศิยาภรณ์. เอกสารข้อมูลและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการปรับปรุงการจัดดำเนินการสอนและการผลิตบัณฑิตคณะมนุษยศาสตร์. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2524.

- วชิรา เทัญโรจน์. "การเปรียบเทียบลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ตามความคิดเห็นของนิสิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- วัชรีย์ ทริพย์มี. การแนะแนวในโรงเรียน. พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2520.
- วันเพ็ญ อีร์สวัสดิ์. "ความคิดเห็นและความต้องการของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน
ปีการศึกษา 2510 เกี่ยวกับบริการแนะแนวของวิทยาลัย." วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2512.
- วิจิตร ศรีสอาน. หลักการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช, 2518.
_____. รายงานการสัมมนาเรื่องบทบาทของมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค. พระนคร:
ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ, 2516.
- วิรุยทอง วิเชียรโชติ. "สังคมไม่ตรีสัมพันธ์กับการพัฒนาประเทศ." ใน วารสารสมาคมจิตวิทยา
แห่งประเทศไทย. พระนคร: สมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย, 2513.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. "มติใหม่ของนิสิตนักศึกษา." วารสารครูศาสตร์ 10 (กรกฎาคม-
ธันวาคม 2524): 60-64.
_____. งานบุคคลากรนิสิตนักศึกษา. ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2528.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคณะ. รายงานผลการวิจัย เรื่องนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- ศิริลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา. "การศึกษาปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่."
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.
- สมบัติ โขสิดธรรม. "การสำรวจปัญหาของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ปี 2502."
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2506.
- สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน. รายงานการสำรวจปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น:
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2510.
- สมศักดิ์ ประจจะเนย์. การสำรวจปัญหาและความต้องการของนักศึกษาชั้นประกาศนียบัตร
วิชาการศึกษา วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยาธนบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2506.

- สมศักดิ์ เอี่ยมศรีทอง และอังกาบ บุญน้อย. รายงานการวิจัย เรื่องการวิเคราะห์การจัด
ตารางสอนของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2522.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. "แนวคิดพื้นฐานในการประเมินผลการเรียนและระบบประเมินผลการเรียน
อิงเกณฑ์อิงกลุ่ม," ใน วารสารครุศาสตร์ 10(มกราคม-มิถุนายน 2524): 55-60.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ. รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบสภาพแวดล้อม
ของมหาวิทยาลัยไทย. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- สัมพันธ์ พันธุ์ฤกษ์. "ความสัมพันธ์ระหว่างตัวประกอบกับลักษณะการสำเร็จการศึกษาของ
นักศึกษามหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค: การเปรียบเทียบระหว่างมหาวิทยาลัยขอนแก่นกับ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- สรรเสริญ อุทัยเฉลิม. "มหาวิทยาลัยในทัศนะของข้าพเจ้า," ใน คณมหาวิทยาลัย, หน้า
183-184. พระนคร: แผนกอิสระสื่อสารมวลชนและประชาสัมพันธ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514.
- สรสิทธิ์ วัชรโรทยาน และคณะ. รายงานการวิจัย เรื่องความคิดเห็นและเจตนาดีของอาจารย์
และนิสิตในเรื่องการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522.
- สายัณฑ์ บุรณไทย. "การเปรียบเทียบทัศนคติของผู้บริหารอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อองค์การ
นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.
- สำเนาวิ ขจรศิลป์. "กิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษา," ใน งานบุคลากรนิสิตนักศึกษา
กับการพัฒนาเยาวชน, หน้า 63. วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, บรรณาธิการ
ตาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- ลีปนันท เกตุทัต. "แนวคิดในการเสาะแสวงหาคตินิยมของมหาวิทยาลัยภูมิภาค," ใน
การบริหารมหาวิทยาลัยในประเทศไทย, หน้า 20-21. อุทัย เลาหวิเชียร และ
วรเดช จันทรศร, บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2526.

- สุจิตร์ ศิริรัตน์. "การสร้างแบบสำรวจนิสัยและทัศนคติในการเรียนระดับอุดมศึกษา." วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- สุชาดา มีสโอดี. "การสำรวจแนวบทบาทนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง." วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- สุนทร แก้วลาย. การส่งเสริมการอ่านเพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและเรียนด้วยตนเอง ซึ่งอาจารย์และบรรณารักษ์จัดให้แก่ นักศึกษาวิทยาลัยครู. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2512.
- สุภาพรรณ โคตรจรัส. รายงานการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาการปรับตัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- สุมิตร คุณากร. หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพมหานคร, 2523.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. รายงานการวิจัยเรื่องปัญหาของนิสิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2504.
- สุวิทย์ รุ่งวิสัย. รายงานการวิจัยเรื่องทัศนคติของนักศึกษาต่ออาจารย์และการเรียนในมหาวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2527.
- เสรี วงษ์มณฑา. ปัญหาการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: หน่วยพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524.
- หัสตินทร์ เขาวนปรีชา. "การสำรวจแนวบทบาทนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยครู." วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- อรรณพ คุณพันธ์. รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2525.
- อภิชัย พันธุเสนา. "การอุดมศึกษากับตลาดแรงงานในอนาคต." ใน เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง มหาวิทยาลัยในแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 5-6 ตุลาคม 2527. หน้า 11-24 ณ โรงแรมลีการ์เด้น อ.หาดใหญ่ จ.สงขลามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2527.

อรพินธ์ คันธนะสฤทธ์. "พัฒนาการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต
แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

อรสา ภูมิภาณุ. "สภานักเรียน" วิทยาสาร 22(20 พฤษภาคม 2514): 53.

อัญชลี เศรษฐเสถียร. การศึกษายุทธศาสตร์ของอาจารย์ที่ปรึกษา: ศึกษาเฉพาะมหาวิทยาลัย
เชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2526.

อุทุมพร ทองอุไทย. "ลักษณะอาจารย์มหาวิทยาลัยในยุคสมัย." วารสารการวิจัยการศึกษา
10(ธันวาคม 2523): 75-86.

อุมาพร วงษ์บุรณาวาทย์. การศึกษานวัตกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2528.

ภาษาต่างประเทศ

Astin, Alexander W. The College Environment. Washington D.C.:
The American Council on Education, 1968.

_____. Four Critical Years. San Francisco: Jossey-Bass Inc.,
Publishers, 1983.

Barkey, Patrick. "Patterns of Student Use of a College Library"
College and Research Libraries. 26 (March 1965): 115-118.

Becker, Howard S. and Geer, Blanche. Student Culture in Medical School.
Harvard Education Review 28(Winter, 1958): 70-80. Quoted in
Fieldman, K.A. ed. "College and Student: Selected Reading in the
Social Psychology of Higher Education." New York: Pergamon
Press, 1978.

Benedict, Ruth. Thai Culture and Behavior. (An Unpublished War
time study Dated September, 1943) Ithaca: Cornell University
Southeast Asia Program, Data Payer, No.4 Feb. 1962.

Cogan, Marris L. Quoted in Harry Levin. "Studies of Teacher Behavior."
The Journal of Experimental Education. 26(January 1957): 135-139.

Cope, Robert and Hannah, William. Revolving College Doors. New York: John Wiley & Sons, Inc., 1975.

Daniel, Robert S. Contemporary Reading in General Psychology. Boston: Houghton: Houghton Mifflin, Co., 1959.

Dountree, Derek. A Dictionary of Education. London: Harper & Row Publishers, 1981.

Educational Testing Service. Manual for Users: Student Reactions to College. Princeton: New Jersey, 1978.

Feldman, Kenneth A, and Newcomb, Theodore M. The Impact of College on Students. San Francisco: Jossey-Bass Inc., Publishers, 1970.

Frymier, Jack R. and Wells, Robert J. "Junior High School Student Motivation." Guidance Journal. Vol.4(1966): 90-95.

Frederick, R.W. The Third Curricular. New York: Appleton Century Crofts, Inc., 1959.

Gaff, J.G. "Toward the Improvement of Teaching." Staff development in Higher Education. edited by David C.B. New York: Jossey-Bass, 1979.

Good, Carter V. Dictionary of Education. New York: McGraw-Hill Book Company, 1973.

Harry, Ormsby L. "Study of the Student Personnel Services at Michigan College of Mining and Technology." Dissertation Abstracts International. 21(November 1960): 1126-A.

Hopke, William E. Dictionary of Personnel and Guidance terms. Chicago: J.G. Ferguson, 1968.

- Jacop, P.E. Changing Value in College and Exploratory study of the Impact of College Teaching. New York: Harper and Brothers Publishers, 1957.
- Joyce, William D. "A Student of Academic Achievement and Performance on a Test of Library Unstanding." Journal of Educational Research. 54(January 1961): 188-189.
- Kernaghan, John A. "The Influences of Traditional Services on Library Use." College & Research Libraries 40(May 1979): 214-225.
- Krejcie, Robert and Morgan, Daryle. "Determining Sample for Research Activities." Educational and Psychological Measurement. 30(Spring-Winter 1970): 607-609.
- Lex, Jame Joseph. "Attitude Change of Siminary Student Associated With a Course in Group Dyanmics." Dissertation Abstracts International. 9(May 1975) 6093-A.
- Lubans. John Jr. "Nonuse of an Academic Library." College & Research Libraries 32(September 1971): 362-367.
- Miller, Theodore K. and Prince, Judith S. The Future of Student Affairs. San Francisco: Jossey-Bass, Inc., Publishers, 1976.
- Miron, M. and Segal, E. "The Good University Teacher as Percieved by The Students." Teaching Higher Education. Vol.7(1978): 27-34.
- Mueller, Kate Hevner. Student Personnel Work in Higher Education. Boston: Houghton Mifflin Company, 1961.
- Newcomb, Theodore M. Social Psychology. New York: Dryden Press, 1954.
- Nie Norman and others. Package for the Science. 2nd. New York: McGraw Hill, 1975.
- Pace, C.R. and Stern. "An Approach to Measurement of Psychological Characteristics of College Environment." Journal Psychology. 49(1958): 255-262.

- Packwood, William T. "Student Activities." College Student Personnel Services. Springfield, Illinois: Charles C. Thomal Publisher, 1977.
- Peterson, Ronald Skeen. "A Longitudinal Study of Nonintellective Characteristics of College Dropouts." Dissertation Abstracts 28(June 1967): 2076-A.
- Plant, W.T.; Telford, C.W. and Thomas. J.A. "Some Personality Differences between Dogmation and Non Dogmatic Group." Journal of Social Psychology. 67(1958) 67-75.
- Romine, Stephen. "Student and Faculty Perceptions of an Effective University Instructional Climates." The Journal of Educational Research. 68 (December 1978): 139-143.
- Sena, Paul A. "Problem of Consistent Over, Under and Normal Achieving College Student as Identified by the Mooney Proble Check List." The Journal of Educational Research. 59(April 1966): 351-355.
- Terevilliger J. Assigning Grades to Student. Glenview Illinois: Scott, Foreman and Company, 1971.
- Thompson, George G. Child Psychology. Massachusette: Houghton Mifflin Co., 1969.
- Ward, Reder G. A First Course in Education. New York: Macmillan, 1958.
- Wilson, R.C. and others. College Professors and their Impact on Student. New York: John Wiley and Son Inc., 1975.
- Wotruba, Thomas R. and Wright, Penny L. "How to Develop a Teaching Roling Instrument." The Journal of Higher Education. 6(November/December 1975) 653-661.

ราชอาณาจักรไทย

สถาบันวิจัยประชากร
และสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

ภาคผนวก ก :

แบบสอบถามในการวิจัย

สถาบันวิจัยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามนักศึกษา เรื่อง

การศึกษาปฏิริยานักศึกษาต่อสถาบัน ในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นเครื่องมือที่ใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาปฏิริยานักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การตอบแบบสอบถามนี้ เป็นการเปิดโอกาสให้ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยของท่านในเรื่องที่เห็นว่ามีประโยชน์และอื่น ๆ ที่มีความรู้สึกว่าไม่เหมาะสม คำตอบของท่านจะเป็นข้อมูลช่วยให้ผู้บริหารและคณาจารย์ได้รับทราบว่า เรื่องใดควรดำเนินการไปได้ด้วยดีในมหาวิทยาลัยของท่านและเรื่องใดจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุง กลุ่มบุคคลที่กล่าวถึงในข้อคำถาม หมายถึงกลุ่มบุคคลเหล่านั้นโดยภาพรวม มิใช่เป็นการบ่งชี้ว่าเป็นบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ

ในฐานะที่ท่านได้รับการคัดเลือกให้เป็นตัวแทนของนักศึกษาในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่ทำการวิจัยครั้งนี้ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดตอบแบบสอบถามด้วยความจริงหรือตรงกับความรู้สึกที่แท้จริง การวิจัยครั้งนี้จะสำเร็จลงได้ ถ้าได้รับความร่วมมือจากท่าน และขอรับรองว่าการตอบแบบสอบถามนี้จะไม่ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อท่านแต่อย่างใด

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ของท่าน

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับประสบการณ์และสถานการณ์ที่ท่านพบ ในมหาวิทยาลัยของท่าน ระหว่างภาคการศึกษานี้

ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามนี้ให้ครบทุกข้อ

ขอได้รับความขอบคุณ

จาก

สมร แต่งบุญงาม

นิสิตปริญญาโท ภาควิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสถานภาพของท่าน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ○ หน้าข้อที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

<p>1. เพศ</p> <p>☐ 1. หญิง</p> <p>☐ 2. ชาย</p> <p>2. ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา</p> <p>☐ 1. ชั้นปีที่ 1</p> <p>☐ 2. ชั้นปีที่ 2</p> <p>☐ 3. ชั้นปีที่ 3</p> <p>☐ 4. ชั้นปีที่ 4</p> <p>3. กำลังศึกษาอยู่ในคณะ</p> <p>☐ 1. คณะมนุษยศาสตร์</p> <p>☐ 2. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์</p> <p>☐ 3. คณะสังคมศาสตร์</p> <p>☐ 4. คณะศึกษาศาสตร์</p> <p>☐ 5. คณะวิทยาการจัดการ</p> <p>☐ 6. คณะวิทยาศาสตร์</p> <p>☐ 7. คณะเกษตรศาสตร์</p> <p>☐ 8. คณะทรัพยากรธรรมชาติและ</p> <p>☐ 9. คณะวิศวกรรมศาสตร์</p> <p>4. มหาวิทยาลัยที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน</p> <p>☐ 1. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่</p> <p>☐ 2. มหาวิทยาลัยขอนแก่น</p> <p>☐ 3. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์</p>	<p>ช่องนี้สำหรับ ผู้วิจัย</p> <p>☐ 5</p> <p>☐ 6</p> <p>☐ 7</p> <p>☐ 8</p>
--	---

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับประสบการณ์และสถานการณ์ที่ท่านพบในมหาวิทยาลัยของท่าน ระหว่างภาคการศึกษา

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับประสบการณ์หรือสถานการณ์ที่ท่านได้พบตามความเป็นจริงมากที่สุด

ในภาคการศึกษานี้ผู้สอนของท่าน.....	ไม่เคย เลย 1	บางครั้ง 2	บ่อยครั้ง 3	สม่ำเสมอ 4	ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
1. คุณกับท่านอย่างเป็นกันเอง					☐ 9
2. จัดการเรียนการสอนได้ตรงตามความสนใจ และความสามารถของนิสิตนักศึกษา.....					☐ 10
3. ไม่สามารถอธิบายเนื้อหาวิชาบางวิชาให้ ท่านเข้าใจได้.....					☐ 11
4. ยอมรับความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่ แตกต่างจากความคิดเห็นของอาจารย์.....					☐ 12
5. ให้ความรู้ในห้องเรียนมากกว่าที่ท่านได้ อ่านเองจากหนังสือที่อาจารย์มอบหมาย ให้อ่าน.....					☐ 13
6. รับฟังการซักถามและการอภิปรายเพื่อ ความกระจ่างของนิสิตนักศึกษาในชั้นเรียน ด้วยความสนใจ.....					☐ 14
7. สอนเนื้อหาวิชาเพียงเล็กน้อย แล้วให้นิสิต นักศึกษาไปหาความรู้เพิ่มเติมตามความ สามารถของแต่ละคน.....					☐ 15
8. มอบหมายงานให้นิสิตนักศึกษารวกับว่า เรียนเพียงรายวิชาเดียว.....					☐ 16
9. ส่งข้อสอบและรายงานกลับคืนพร้อมด้วย คะแนน การแก้ไข และความคิดเห็น รวดเร็วพอที่จะช่วยให้นิสิตนักศึกษาปรับปรุง การเรียนได้ดีขึ้น.....					☐ 17
10. สอนเนื้อหาวิชาที่ยากเกินไป					☐ 18

ในภาคการศึกษาที่ท่าน.....	ไม่เคยเลย 1	อย่างน้อย 1 ครั้ง 2	สองครั้งหรือ มากกว่า 3	ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
11. มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้นภายนอกมหาวิทยาลัย เช่น การไปปฏิบัติงานที่สถานศึกษา.....				☐ 19
12. ได้พูดคุยกับอาจารย์ผู้สอนภายนอกห้องเรียนเกี่ยวกับวิชาที่เรียน.....				☐ 20
13. ทำข้อสอบได้ไม่คิด.....				☐ 21
14. ได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ภายนอกห้องเรียนเกี่ยวกับงานในวิชาเรียน.....				☐ 22
15. ต้องซื้อตำราที่รู้สึกว่าจะไม่จำเป็น.....				☐ 23
16. ได้คุยกับอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับแผนการเรียนในอนาคต.....				☐ 24
17. ได้ใช้เวลาที่ควรจะใช้กับวิชาหนึ่ง ไปทำงานอื่นกว่าหนึ่งเพื่อให้เสร็จทันตามกำหนด.....				☐ 25
18. ได้คุยกับผู้สอนในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกันวิชาที่เรียนในชั้นเรียน.....				☐ 26
19. ได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพและเรียนรู้เกี่ยวกับงานต่าง ๆ ที่อาจจะทำได้เมื่อสำเร็จการศึกษา.....				☐ 27
20. ได้พยายามที่จะพบกับอาจารย์ที่ปรึกษาแต่ไม่ประสบความสำเร็จ.....				☐ 28
21. ได้ข้อมูลที่ดีหรือไม่สมบูรณ์จากเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับหลักสูตรและรายวิชาเรียนที่มหาวิทยาลัยจัดให้.....				☐ 29
22. ได้มีโอกาสไปร่วมงานชุมนุม พบปะสังสรรค์ของชมรมหรือองค์การนิสิตนักศึกษา.....				☐ 30
23. คิดจะลาออกเพราะมีปัญหาทางการเงิน.....				☐ 31
24. ทำอะไรบางอย่างไม่ได้ เพราะมีระเบียบและข้อบังคับที่ไม่จำเป็น ทำให้มีอุปสรรค.....				☐ 32

ในภาคการศึกษาหน้า.....		ไม่เคย เลย 1	บางครั้ง 2	บ่อยครั้ง 3	สม่ำเสมอ 4	ข้อ สำหรับ ผู้ วิจัย
25.	รู้ว่าการเรียนของท่านเป็นอย่างไรก่อนที่จะได้รับทราบคะแนน.....					☐ 33
26.	รู้สึกว่าชั้นเรียนน่าเบื่อ.....					☐ 34
27.	ต้องเรียนในบางชั้นเรียน ที่เนื้อหาวิชาซ้ำซาก และเป็นสิ่งที่รู้แล้ว.....					☐ 35
28.	มีความรู้สึกว่าย่ำแย่ไม่ทันเพื่อนในชั้นเรียน.....					☐ 36
29.	รู้สึกอึดอัดใจเพราะผู้สอนสอนซ้ำเกินไป.....					☐ 37
30.	มีปัญหาในการจับประเด็น ในสิ่งที่จำเป็นต้องศึกษาด้วยตนเอง.....					☐ 38
31.	ต้องอ่านหนังสือมากมาย โดยไม่มีเวลาที่จะทำความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน.....					☐ 39
32.	พบว่าไม่สามารถเข้าใจในสิ่งที่ได้เรียนมาแล้ว แม้ว่าได้เข้าใจแล้วขณะที่เรียนในชั้นเรียน.....					☐ 40
33.	รู้สึกไม่พอใจอาจารย์ที่ไม่ละเอียดอ่อนพอที่จะเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของท่าน.....					☐ 41
34.	มีปัญหาในการเดินทางไปและกลับจากมหาวิทยาลัย.....					☐ 42
35.	จะต้องดูหนังสือมากมาย จนกระทั่งไม่มีเวลาพักผ่อนหรือสนุกร่วมกับสิ่งต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย.....					☐ 43

ท่านรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่ เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
	1	2	3	4	5	
36. การมอบหมายงานให้นักศึกษา ทำร่วมกันเป็นกลุ่ม.....						☐ 44
37. ควรมีหนังสือรายวิชาที่เป็นการศึกษา อิสระ.....						☐ 45
38. นักศึกษาที่เรียนเร็วและเรียน ช้า ควรสอนแยกชั้นเรียน.....						☐ 46
39. คณะที่ ได้รับเมื่อเรียนจบวิชานั้น สามารถบอกได้ว่าท่านเรียนดีเพียง ใด เมื่อเปรียบเทียบกับนักศึกษา คนอื่น ๆ						☐ 47
40. ผู้สอนยังคงดำเนินการสอนต่อไป ตามตารางการสอนรายวิชานั้น แม้ว่านักศึกษาบางคนเรียน ตามไม่ทันหรือหมดความสนใจแล้ว						☐ 48
41. การนับหน่วยกิตควรขึ้นอยู่กับ สอบผ่านโดยไม่จำเป็นจะต้องเข้า ชั้นเรียน.....						☐ 49
42. การฝึกงานในสภาพการณ์จริงเพื่อ ให้ได้รับประสบการณ์ ถึงแม้ว่าจะ ต้องสำเร็จการศึกษาช้ากว่าปกติ.....						☐ 50
43. การจัดการเรียนในชุมชนหรือ ภายนอกมหาวิทยาลัยทำให้มี ประสบการณ์กว้างขวางขึ้น.....						☐ 51
44. การเรียนที่ไม่มีการให้คะแนน มีเพียงแต่ความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะของผู้สอน.....						☐ 52

ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้โดยทั่ว ๆ ไป	ไม่ใช่ อย่างแน่ นอน 1	ไม่ใช่	ไม่แน่ ใจ 3	ใช่ 4	ใช่อย่าง แน่นอน 5	ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
45. วิชาต่าง ๆ ที่ท่านเรียนสัมพันธ์กับ แผนการทำงานในอนาคตของท่าน.....						☐ 53
46. ท่านเรียนได้ดีในวิชาเอก.....						☐ 54
47. ท่านทราบว่าทำอะไรภายหลัง จากสำเร็จการศึกษาจาก มหาวิทยาลัย.....						☐ 55
48. ท่านไม่ได้เรียนรู้วิธีการเรียนที่ดี เพื่อที่จะทำงานให้เสร็จทันเวลา.....						☐ 56
49. สิ่งพิมพ์ที่จัดทำโดยนิสิตนักศึกษา ถูกควบคุมโดยอาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรมและฝ่ายกิจการนิสิต นักศึกษามากเกินไป						☐ 57
50. ระเบียบและข้อบังคับของ มหาวิทยาลัยแห่งนี้ไม่ค่อยรัดกุม ทำให้ นิสิตนักศึกษาขาดความ ยำเกรง.....						☐ 58
51. กิจกรรมทางสังคมไม่จำเป็นต้อง จัดขึ้นในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ เพราะว่ามีกิจกรรมเหล่านี้ เพียงพอแล้วในชุมชนที่ใกล้เคียง.....						☐ 59
52. ระเบียบและข้อบังคับที่ใช้กับนิสิต นักศึกษาถูกกำหนดโดยฝ่ายบริหาร มิได้ผ่านการยอมรับจากนิสิต นักศึกษามาก่อนหรือไม่.....						☐ 60
53. นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ สนใจในสิ่งอื่นใดเลย นอกจาก การเรียนเพื่อให้สำเร็จเท่านั้น.....						☐ 61
54. มหาวิทยาลัยของท่านเป็นเพียง แหล่งศึกษาเล่าเรียนเท่านั้น.....						☐ 62

ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้โดยทั่ว ๆ ไป	ไม่ใช่ อย่างแน่ นอน 1	ไม่ใช่	ไม่แน่ ใจ 3	ใช่ 4	ใช่อย่าง แน่นอน 5	ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
55. ท่านพึงพอใจในบริการด้าน อาหารของมหาวิทยาลัย.....						☐ 63
56. ท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการได้รับสิทธิ์ เข้าพักในหอพักของมหาวิทยาลัย.....						☐ 64
57. ท่านมีความรู้สึกที่ว่าที่พักอาศัยของ ท่านถูกตัดขาดจากสังคมของ มหาวิทยาลัย.....						☐ 65
58. ท่านไม่แน่ใจว่าจะได้รับอะไรจาก มหาวิทยาลัย.....						☐ 66
59. มหาวิทยาลัยของท่านมีบรรยากาศ ที่เป็นมิตร และมีความสะดวกสบาย.....						☐ 67
60. กระบวนการลงทะเบียนเรียนเป็น ภาระที่ยุ่งยาก.....						☐ 68
61. ท่านได้เรียนในรายวิชาที่ต้องการ.....						☐ 69
62. ท่านประสบความสำเร็จในการเริ่มต้น เรียน ถึงแม้ว่าจะผ่านไปครึ่งเทอม แล้ว ก็ยังเริ่มต้นไม่ได้.....						☐ 70
63. รายวิชาบังคับในสาขาวิชาของท่าน ทำให้ท่านไม่สามารถเลือกเรียน วิชาอื่น ๆ ที่สนใจได้.....						☐ 71
64. ท่านเข้ามาในมหาวิทยาลัยนี้เพื่อ เข้าชั้นเรียนเท่านั้น ไม่ต้องการ กิจกรรมเสริมหลักสูตรอื่นใดเลย.....						☐ 72
65. ท่านประสบปัญหาเกี่ยวกับราคา ตำราเรียนและเอกสารคำสอน.....						☐ 73
66. โปรแกรมการเรียนที่ท่านกำลัง ศึกษาอยู่ในขณะนี้ เป็นสิ่งที่ท่านไม่ พึงพอใจ.....						☐ 74

ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้โดยทั่ว ๆ ไป.....	ไม่ใช่ อย่างแน่ นอน 1	ไม่ใช่	ไม่แน่ ใจ 3	ใช่ 4	ใช่อย่าง แน่นอน 5	ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
67. ท่านพึงพอใจการบริการห้องสมุด ของมหาวิทยาลัย.....						☐ 75
68. ท่านพึงพอใจในบริการของศูนย์ หนังสือ ร้านหนังสือ (ถ้ามี) หน่วยบริการตำราเรียนและเอกสาร การสอนของมหาวิทยาลัย.....						☐ 76
69. ท่านไม่สามารถวางหนังสือหรือ ทรัพย์สินสมบัติภายในที่ต่าง ๆ ของ มหาวิทยาลัย เพราะเกรงว่าจะ ถูกขโมย.....						☐ 77
ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้ โดยทั่ว ๆ ไป.....	ไม่เคย เลย 1	บางครั้ง	บ่อยครั้ง	สม่ำเสมอ		
70. นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของท่าน ได้รับการยอมรับว่ามีความรับผิดชอบ เหมือนผู้ใหญ่.....						☐ 78
71. ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาในมหาวิทยา- ลัยนี้ สามารถรับทราบและสอบถาม ได้ง่าย.....						☐ 79
72. สถานีสตินักศึกษาเป็นตัวแทนของท่าน ได้อย่างแท้จริง.....						☐ 80
73. ในมหาวิทยาลัยของท่านหลังมีคณา แล้ว ไม่ปลอดภัย.....						☐ 5 II

ในภาคการศึกษาที่ ท่าน.....	ไม่เลย เลข 1	พอ หนึ่งวิชา 2	พอ 2 วิชาหรือ มากกว่า 3			ห้องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
74. ประสบปัญหาการรูดอนและเพิ่มรายวิชา เรียน.....						☐ 6
75. ตารางสอนมหาวิทยาลัยจัดให้ ทำให้ ท่านไม่สามารถลงทะเบียนเรียนวิชาที่ ต้องการได้.....						☐ 7
76. ผลาการเรียนรายวิชาที่ต้องการ เพราะมหาวิทยาลัยไม่เปิดรายวิชา เหล่านั้น.....						☐ 8
77. ต้องเรียนวิชาบังคับที่ค่อนข้างทำให้ เสียเวลา.....						☐ 9
78. ได้เรียนรายวิชาที่ผู้สอนไม่ได้เตรียม การสอนมาก่อน.....						☐ 10
79. ได้เรียนรายวิชาที่แต่แรกคิดว่าน่าเบื่อ แต่เมื่อเรียนแล้วกลับน่าสนใจ.....						☐ 11
80. ได้เรียนรายวิชาที่แต่แรกคิดว่าน่า สนใจ แต่เมื่อเรียนแล้วกลับน่าเบื่อ.....						☐ 12
ท่านรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้	ไม่ใช่ อย่าง แน่นอน 1	ไม่ใช่	ไม่ แน่ใจ 3	ใช่	ใช้อย่าง แน่นอน 5	ห้องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
81. ในมหาวิทยาลัยนี้มีสถานที่สำหรับใช้ ศึกษาหรือทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ไม่พอเพียง.....						☐ 13
82. ต้องการสถานที่ในมหาวิทยาลัยสำหรับ ศึกษาหรือทำงานของตนเองโดย ปราศจากการรบกวน.....						☐ 14

ท่านรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้	ไม่ใช่ อย่าง แน่นอน 1	ไม่ใช่	ไม่ แน่ใจ 3	ใช่	ใช่อย่าง แน่นอน 5	ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
83. ต้องการข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับ ตลาดแรงงานเมื่อสำเร็จการศึกษา ไปแล้ว.....						☐ 15
84. ต้องการทำงานทำนอกเวลาเรียน.....						☐ 16
มหาวิทยาลัยควรจะ.....	ไม่ใช่ อย่าง แน่นอน 1	ไม่ใช่	ไม่ แน่ใจ 3	ใช่	ใช่อย่าง แน่นอน 5	ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
85. จำกัดจำนวนหนังสือที่มออกจาก ห้องสมุดแต่ละวัน เพื่อให้ นักศึกษาได้ใช้หนังสือมากขึ้น.....						☐ 17
86. มีหนังสือที่กำหนดให้อ่านในห้องสมุด มากกว่านี้เพื่อให้ นิสิตนักศึกษาได้.....						☐ 18
87. ลดการรอกแบบฟอร์ม โดยนำ เครื่องคอมพิวเตอร์มาช่วยในงาน ธุรการ.....						☐ 19
88. จัดเก็บประวัติคะแนนการเรียนของ นิสิตนักศึกษาเฉพาะรายวิชาที่สอบผ่าน.....						☐ 20
89. ให้ระดับคะแนนเฉพาะวิชาเอก ส่วน วิชาอื่น ๆ ควรบอกว่าผ่านหรือไม่ผ่าน เท่านั้น.....						☐ 21
90. อนุญาตให้นิสิตนักศึกษาเรียนวิชาที่คิด ว่าเรียนได้โดยไม่ต้องถึงคะแนนหรือ รายวิชานั้นก่อนเรียน.....						☐ 22

มหาวิทยาลัยควรจะ.....	ไม่ใช่ อย่าง แน่นอน 1	ไม่ใช่ 2	ไม่ แน่ใจ 3	ใช่ 4	ใช่อย่าง แน่นอน 5	ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
91. เอาจริงเอาจังกับระเบียบและข้อ บังคับของมหาวิทยาลัยให้มากกว่านี้.....						☐ 23
92. ห้ามไม่ให้มีการปราศถาในเรื่อง การเมืองและสังคม โดยบุคคลที่ ไม่ใช่บัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัย.....						☐ 24
93. ดำเนินการกับนิสิตนักศึกษาที่ทำผิด กฎหมายภายนอกมหาวิทยาลัย.....						☐ 25
94. ให้นิสิตนักศึกษาควบคุมกิจกรรม นิสิตนักศึกษาด้วยตนเอง						☐ 26
95. จัดปฏิทินการศึกษาให้เหมือนกับที่ เป็นอยู่ในปัจจุบัน.....						☐ 27

ขอได้รับความขอบคุณ

จาก

ผู้วิจัย

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข :

การกำหนดปฏิกริยาของแต่ละข้อกระทงคำถามในแบบสอบถาม

- 1 หมายถึง ปฏิกริยาพึงพอใจ
- 2 หมายถึง ปฏิกริยาไม่แน่ใจ
- 3 หมายถึง ปฏิกริยาไม่พึงพอใจ

สถาบันวิจัยบริการ

สุขภาพอนามัยทางวิทยาลัย

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับประสบการณ์และสถานการณ์ที่ท่านพบในมหาวิทยาลัยของท่าน ระหว่างภาคการศึกษา

ในภาคการศึกษาผู้สอนของท่าน.....	ไม่เคย	บางครั้ง	บ่อยครั้ง	สม่ำเสมอ	ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
	1	2	3	4	
1. คุยกับท่านอย่างเนิ่นนานเอง	3	3	1	1	☐ 9
2. จัดการเรียนการสอนได้ตรงตามความสนใจ และความสามารถของนิสิตนักศึกษา.....	3	3	1	1	☐ 10
3. ไม่สามารถอธิบายเนื้อหาวิชาทางวิชาให้ ท่านเข้าใจได้.....	1	1	3	3	☐ 11
4. ยอมรับความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่ แตกต่างจากความคิดเห็นของอาจารย์.....	3	3	1	1	☐ 12
5. ให้ความรู้ในห้องเรียนมากกว่าที่ท่านได้ อ่านเองจากหนังสือที่อาจารย์มอบหมาย ให้อ่าน.....	3	3	1	1	☐ 13
6. รับฟังการซักถามและการอภิปรายเพื่อ ความกระจ่างของนิสิตนักศึกษาในชั้นเรียน ด้วยความสนใจ.....	3	3	1	1	☐ 14
7. สอนเนื้อหาวิชาเพียงเล็กน้อย แล้วให้นิสิต นักศึกษาไปหาความรู้เพิ่มเติมตามความ สามารถของแต่ละคน.....	1	1	3	3	☐ 15
8. มอบหมายงานให้นิสิตนักศึกษารวกันว่า เรียนเพื่อจรรยาวิชาเดียว.....	1	1	3	3	☐ 16
9. ส่งข้อสอบและรายงานกลับคืนพร้อมด้วย คะแนน การแก้ไข และความคิดเห็น รวดเร็วพอที่จะช่วยให้นิสิตนักศึกษาปรับปรุง การเรียนได้ดีขึ้น.....	3	3	1	1	☐ 17
10. สอนเนื้อหาวิชาที่ยากเกินไป	1	1	3	3	☐ 18

ในภาคการศึกษาที่ท่าน.....		ไม่เคยเลย	อย่างน้อย 1 ครั้ง	สองครั้งหรือ มากกว่า	ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	
11.	มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัด ขึ้นภายนอกมหาวิทยาลัย เช่น การไปดูงาน ทัศนศึกษา.....	3	1	1	☐ 19
12.	ได้พูดคุยกับอาจารย์ผู้สอนภายนอกห้องเรียน เกี่ยวกับวิชาที่เรียน.....	1	1	1	☐ 20
13.	ทำข้อสอบได้ไม่ดี.....	1	3	3	☐ 21
14.	ได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ภายนอก ห้องเรียนเกี่ยวกับงานในวิชาเรียน.....	3	1	1	☐ 22
15.	ต้องซื้อตำราที่รู้สึกว่าไม่จำเป็น.....	1	3	3	☐ 23
16.	ได้คุยกับอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับแผนการ ในอนาคต.....	3	1	1	☐ 24
17.	ได้ใช้เวลาที่ควรจะใช้กับวิชาหนึ่ง ไปทำ งานอีกวิชาหนึ่งเพื่อให้เสร็จทันตามกำหนด.....	1	3	3	☐ 25
18.	ได้คุยกับผู้สอนในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกัน วิชาที่เรียนในชั้นเรียน.....	3	1	1	☐ 26
19.	ได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพและเรียนรู้ เกี่ยวกับงานต่าง ๆ ที่อาจจะทำได้เมื่อ สำเร็จการศึกษา.....	1	1	1	☐ 27
20.	ได้พยายามที่จะพบกับอาจารย์ที่ปรึกษาแต่ ไม่ประสบความสำเร็จ.....	1	3	3	☐ 28
21.	ได้ข้อมูลที่ผิดหรือไม่สมบูรณ์จากเจ้าหน้าที่ ของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับหลักสูตรและ รายวิชาเรียนที่มหาวิทยาลัยจัดให้.....	1	3	3	☐ 29
22.	ได้มีโอกาสไปร่วมงานชุมนุม พบปะสังสรรค์ ของชมรมหรือองค์การนิสิตนักศึกษา.....	3	1	1	☐ 30
23.	คิดจะลาออกเพราะมีปัญหาทางการเงิน.....	1	3	3	☐ 31
24.	ทำอะไรบางอย่างอย่างไม่ดี เพราะมี ระเบียบและข้อบังคับที่ไม่จำเป็น ทำให้ มึนงง.....	1	3	3	☐ 32

ในภาคการศึกษาที่ผ่านมา.....		ไม่เคย เลย 1	บางครั้ง 2	บ่อยครั้ง 3	สม่ำเสมอ 4	ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
25.	รู้ว่าการเรียนของท่านเป็นอย่างไรก่อนที่จะได้รับทราบคะแนน.....	3	3	1	1	☐ 33
26.	รู้สึกว่าการเรียนน่าเบื่อ.....	1	1	3	3	☐ 34
27.	ต้องเรียนในบางชั้นเรียน ที่เนื้อหาวิชาซ้ำซาก และเป็นสิ่งที่รู้แล้ว.....	1	1	3	3	☐ 35
28.	มีความรู้สึกว่าการเรียนไม่ทันเพื่อนในชั้นเรียน.....	1	1	3	3	☐ 36
29.	รู้สึกอึดอัดใจเพราะผู้สอนสอนซ้ำเกินไป.....	1	1	3	3	☐ 37
30.	มีปัญหาในการจับประเด็น ในสิ่งที่จำเป็นต้องศึกษาด้วยตนเอง.....	1	1	3	3	☐ 38
31.	ต้องอ่านหนังสือมากมาย โดยไม่มีเวลาที่จะทำความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน.....	1	1	3	3	☐ 39
32.	พบว่าไม่สามารถเข้าใจในสิ่งที่ได้เรียนมาแล้ว แม้ว่าได้เข้าใจแล้วขณะที่เรียนในชั้นเรียน.....	1	1	3	3	☐ 40
33.	รู้สึกไม่พอใจอาจารย์ที่ไม่ละเอียดก่อนพอที่จะเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของท่าน.....	1	1	3	3	☐ 41
34.	มีปัญหาในการเดินทางไปและกลับจากมหาวิทยาลัย.....	1	1	3	3	☐ 42
35.	จะต้องดูหนังสือมากมาย จนกระทั่งไม่มีเวลาพักผ่อนหรือสนุกสนานกับสิ่งต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย.....	1	1	3	3	☐ 43

ท่านรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่ เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
	1	2	3	4	5	
36. การมอบหมายงาน ให้นักศึกษ ทำร่วมกันเป็นกลุ่ม.....	3	3	2	1	1	☐ 44
37. ควรมีหนังสือรายวิชาที่เป็นการศึกษา อิสระ.....	3	3	2	1	1	☐ 45
38. นิสิตนักศึกษาที่เรียนเร็วและเรียน ช้า ควรสอนแยกชั้นเรียน.....	3	3	2	1	1	☐ 46
39. คะแนนที่ได้รับเมื่อเรียนจบวิชานั้น สามารถบอกได้ว่าท่านเรียนดีเพียง ใด เมื่อเปรียบเทียบกับนิสิตนักศึกษา คนอื่น ๆ	3	3	2	1	1	☐ 47
40. ผู้สอนยังคงดำเนินการสอนต่อไป ตามตารางการสอนรายวิชานั้น แม้ว่านิสิตนักศึกษาบางคนเรียน ตามไม่ทันหรือหมดความสนใจแล้ว	3	3	2	1	1	☐ 48
41. การนับหน่วยกิตควรขึ้นอยู่กับ สอบผ่านโดยไม่จำเป็นจะต้องเข้า ชั้นเรียน.....	3	3	2	1	1	☐ 49
42. การฝึกงานในสภาพการณ์จริงเพื่อ ให้ได้รับประสบการณ์ ถึงแม้ว่าจะ ต้องสำเร็จการศึกษาช้ากว่าปกติ.....	3	3	2	1	1	☐ 50
43. การจัดการเรียนในชุมชนหรือ ภายนอกมหาวิทยาลัยทำให้มี ประสบการณ์กว้างขวางขึ้น.....	3	3	2	1	1	☐ 51
44. การเรียนที่ไม่มีภาระให้คะแนน มีเพียงแต่ความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะของผู้สอน.....	3	3	2	1	1	☐ 52

ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้โดยทั่ว ๆ ไป	ไม่ใช่ อย่างแน่ นอน 1	ไม่ใช่	ไม่แน่ ใจ 3	ใช่	ใช่อย่าง แน่นอน 5	ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
45. วิชาต่าง ๆ ที่ท่านเรียนสัมพันธ์กับ แผนการทำงานในอนาคตของท่าน.....	3	3	2	1	1	☐ 53
46. ท่านเรียนได้ดีในวิชาเอก.....	3	3	2	1	1	☐ 54
47. ท่านทราบดีว่าจะทำอะไรภายหลัง จากสำเร็จการศึกษาจาก มหาวิทยาลัยนี้.....	3	3	2	1	1	☐ 55
48. ท่านไม่ได้เรียนรู้วิธีการเรียนที่ดี เพื่อที่จะทำงานให้เสร็จทันเวลา.....	1	1	2	3	3	☐ 56
49. สิ่งพิมพ์ที่จัดทำโดยนิสิตนักศึกษา ถูกควบคุมโดยอาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรมและฝ่ายกิจการนิสิต นักศึกษามากเกินไป.....	1	1	2	3	3	☐ 57
50. ระเบียบและข้อบังคับของ มหาวิทยาลัยแห่งนี้ไม่ค่อยรัดกุม ทำให้นิสิตนักศึกษาขาดความ ยำเกรง.....	1	1	2	3	3	☐ 58
51. กิจกรรมทางสังคมไม่จำเป็นที่จะ ต้องจัดขึ้นในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ เพราะว่ามีกิจกรรมเหล่านี้อยู่ เพียงพอแล้วในชุมชนที่ใกล้เคียง.....	1	1	2	3	3	☐ 59
52. ระเบียบและข้อบังคับที่ใช้กับนิสิต นักศึกษาถูกกำหนดโดยฝ่ายบริหาร มิได้ผ่านการยอมรับจากนิสิต นักศึกษาว่าเหมาะสมหรือไม่.....	1	1	2	3	3	☐ 60
53. นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยนี้ไม่ สนใจในสิ่งอื่นใดเลย นอกจาก การเรียนเพื่อให้สำเร็จเท่านั้น.....	1	1	2	3	3	☐ 61
54. มหาวิทยาลัยของท่านเป็นเพียง แหล่งศึกษาเล่าเรียนเท่านั้น.....	1	1	2	3	3	☐ 62

ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้โดยทั่ว ๆ ไป	ไม่ใช่ อย่างแน่ นอน 1	ไม่ใช่ 2	ไม่แน่ ใจ 3	ใช่ 4	ใช่อย่าง แน่นอน 5	ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
55. ท่านพึงพอใจในบริการด้าน อาหารของมหาวิทยาลัย.....	3	3	2	1	1	☐ 63
56. ท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการได้รับสิทธิ์ เข้าพักในหอพักของมหาวิทยาลัย.....	1	1	2	3	3	☐ 64
57. ท่านมีความรู้สึกว่ที่พักอาศัยของ ท่านถูกตัดขาดจากสังคมของ มหาวิทยาลัย.....	1	1	2	3	3	☐ 65
58. ท่านไม่แน่ใจว่าจะได้รับอะไรจาก มหาวิทยาลัย.....	1	1	2	3	3	☐ 66
59. มหาวิทยาลัยของท่านมีบรรยากาศ ที่เป็นมิตร และมีความสะดวกสบาย.....	3	3	2	1	1	☐ 67
60. กระบวนการลงทะเบียนเรียนเป็น ภาระที่ยุ่งยาก.....	1	1	2	3	3	☐ 68
61. ท่านได้เรียนในรายวิชาที่ต้องการ.....	3	3	2	1	1	☐ 69
62. ท่านประสบอุปสรรคในการเริ่มต้น เรียน ถึงแม้ว่าจะผ่านไปครึ่งเทอม แล้ว ก็ยังเริ่มต้นไม่ได้.....	1	1	2	3	3	☐ 70
63. รายวิชาบังคับในสาขาวิชาของท่าน ทำให้ท่านไม่สามารถเลือกเรียน วิชาอื่น ๆ ที่สนใจได้.....	1	1	2	3	3	☐ 71
64. ท่านเข้ามาในมหาวิทยาลัยนี้เพื่อ เข้าชั้นเรียนเท่านั้น ไม่ต้องการ กิจกรรมเสริมหลักสูตรอื่นใดเลย.....	1	1	2	3	3	☐ 72
65. ท่านประสบปัญหาเกี่ยวกับราคา ตำราเรียนและเอกสารค่าสอน.....	1	1	2	3	3	☐ 73
66. โปรแกรมการเรียนที่ท่านกำลัง ศึกษาอยู่ในขณะนี้ เป็นสิ่งที่ท่านไม่ พึงพอใจ.....	1	1	2	3	3	☐ 74

ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้โดยทั่ว ๆ ไป.....	ไม่ใช่ อย่างแน่ นอน	ไม่ใช่	ไม่แน่ ใจ	ใช่	ใช่อย่าง แน่นอน	ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
	1	2	3	4	5	
67. ท่านพึงพอใจการบริการห้องสมุด ของมหาวิทยาลัย.....	3	3	2	1	1	☐ 75
68. ท่านพึงพอใจในบริการของศูนย์ หนังสือ ร้านหนังสือ (ถ้ามี) หน่วยบริการตำราเรียนและเอกสาร การสอนของมหาวิทยาลัย.....	3	3	2	1	1	☐ 76
69. ท่านไม่สามารถวางหนังสือหรือ ทรัพย์สินสมบัติภายในที่ต่าง ๆ ของ มหาวิทยาลัย เพราะเกรงว่าจะ ถูกขโมย.....	1	1	2	3	3	☐ 77
ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อข้อความ ต่อไปนี้ โดยทั่ว ๆ ไป.....	ไม่เคย เลย	บางครั้ง	บ่อยครั้ง	สม่ำเสมอ		
70. นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของท่าน ได้รับการยอมรับว่ามีความรับผิดชอบ เหมือนผู้ใหญ่.....	3	3	1	1		☐ 78
71. ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาในมหาวิทยา- ลัยนี้ สามารถรับทราบและสอบถาม ได้ง่าย.....	3	3	1	1		☐ 79
72. สภานิสิตนักศึกษาเป็นตัวแทนของท่าน ได้อย่างแท้จริง.....	3	3	1	1		☐ 80
73. ในมหาวิทยาลัยของท่านหลังมีค้ำ แล้ว ไม่ปลอดภัย.....	1	1	3	3		☐ 5 II

ในภาคการศึกษาที่ผ่าน ท่าน.....	ไม่เคย เลย 1	พอ หนึ่งวิชา 2	พอ 2 วิชาหรือ มากกว่า 3			ข้อนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
74. ประสบปัญหาการถอนและเพิ่มรายวิชา เรียน.....	1	3	3			☐ 6
75. ตารางสอนที่มหาวิทยาลัยจัดให้ ทำให้ ท่านไม่สามารถลงทะเบียนเรียนวิชาที่ ต้องการได้.....	1	3	3			☐ 7
76. พลาดการเรียนรายวิชาที่ต้องการ เพราะมหาวิทยาลัยไม่เปิดรายวิชา เหล่านั้น.....	1	3	3			☐ 8
77. ต้องเรียนวิชาบังคับที่ค่อนข้างทำให้ เสียเวลา.....	1	3	3			☐ 9
78. ได้เรียนรายวิชาที่ผู้สอนไม่ได้เตรียม การสอนมาก่อน.....	1	3	3			☐ 10
79. ได้เรียนรายวิชาที่แต่แรกคิดว่าน่าเบื่อ แต่เมื่อเรียนแล้วกลับน่าสนใจ.....	3	1	1			☐ 11
80. ได้เรียนรายวิชาที่แต่แรกคิดว่าน่า สนใจ แต่เมื่อเรียนแล้วกลับน่าเบื่อ.....	1	3	3			☐ 12
ท่านรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้	ไม่ใช่ อย่าง แน่นอน 1	ไม่ใช่ 2	ไม่ แน่ใจ 3	ใช่ 4	ใช่อย่าง แน่นอน 5	ข้อนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
81. ในมหาวิทยาลัยนี้มีสถานที่สำหรับใช้ ศึกษาหรือทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ไว้พอเพียง.....	1	1	2	3	3	☐ 13
82. ต้องการสถานที่ในมหาวิทยาลัยสำหรับ ศึกษาหรือทำงานของตนเองโดย ปราศจากการรบกวน.....	1	1	2	3	3	☐ 14

ท่านรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้	ไม่ใช่ อย่าง แน่นอน 1	ไม่ใช่	ไม่ แน่ใจ 3	ใช่	ใช่อย่าง แน่นอน 5	ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
83. ต้องการข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับ ตลาดแรงงานเมื่อสำเร็จการศึกษา ไปแล้ว.....	1	1	2	3	3	☐ 15
84. ต้องการหางานทำนอกเวลาเรียน.....	1	1	2	3	3	☐ 16
มหาวิทยาลัยควรจะ.....	ไม่ใช่ อย่าง แน่นอน 1	ไม่ใช่	ไม่ แน่ใจ 3	ใช่	ใช่อย่าง แน่นอน 5	ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
85. จำกัดจำนวนหนังสือพิมพ์ออกจาก ห้องสมุดแต่ละวัน เพื่อให้ นักศึกษาได้ใช้หนังสือมากขึ้น.....	1	1	2	3	3	☐ 17
86. มีหนังสือที่กำหนดให้อ่านในห้องสมุด มากกว่านี้เพื่อให้ให้นักศึกษายืมได้.....	1	1	2	3	3	☐ 18
87. ลดการรอกแบบฟอร์ม โดยนำ เครื่องคอมพิวเตอร์มาช่วยในงาน ธุรการ.....	1	1	2	3	3	☐ 19
88. จัดเก็บประวัติคะแนนการเรียนของ นิสิตนักศึกษาเฉพาะรายวิชาที่สอบผ่าน.....	1	1	2	3	3	☐ 20
89. ให้ระดับคะแนนเฉพาะวิชาเอก ส่วน วิชาอื่น ๆ ควรต่ำกว่าผ่านหรือไม่ผ่าน เท่านั้น.....	1	1	2	3	3	☐ 21
90. อนุญาตให้นิสิตนักศึกษาเรียนวิชาที่คิด ว่าเรียนได้โดยไม่ต้องถึงคะแนนหรือ รายวิชาบังคับก่อนเรียน.....	1	1	2	3	3	☐ 22

มหาวิทยาลัยควรจะ.....	ไม่ใช่ อย่าง แน่นอน 1	ไม่ใช่ 2	ไม่ แน่ใจ 3	ใช่ 4	ใช่อย่าง แน่นอน 5	ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
91. เอาจริงเอาจังกับระเบียบและข้อ บังคับของมหาวิทยาลัยให้มากกว่านี้.....	1	1	2	3	3	☐ 23
92. ห้ามไม่ให้มีการปราศรัยในเรื่อง การเมืองและสังคม โดยบุคคลที่ ไม่ใช่บัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัย.....	1	1	2	3	3	☐ 24
93. ดำเนินการกับนิสิตนักศึกษาที่ผิด กฎหมายภายนอกมหาวิทยาลัย.....	1	1	2	3	3	☐ 25
94. ให้นิสิตนักศึกษาควบคุมกิจกรรม นิสิตนักศึกษาด้วยตนเอง.....	1	1	2	3	3	☐ 26
95. จัดปฏิทินการศึกษาให้เหมือนกับที่ เป็นอยู่ในปัจจุบัน.....	3	3	2	1	1	☐ 27

ประวัติผู้วิจัย

นางสาวสมร แดงบุญงาม เกิดเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2496
ที่อำเภอเรณูนคร จังหวัดสกลนคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปีการศึกษา 2521 ปัจจุบันรับราชการ
ในตำแหน่งนักวิชาการศึกษา งานหลักสูตรและพัฒนาอาจารย์ กองบริการการศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

สถาบันวิจัยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย